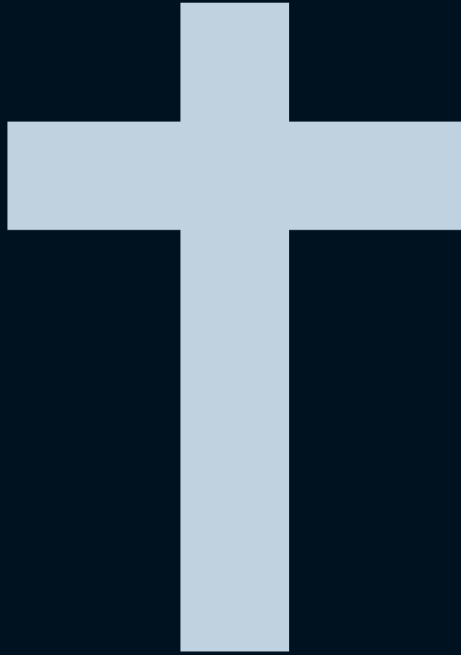

'Wɔsuslolue loluu
'sebhe

New Testament in Kouya

ʼW_Ususlolue loluu 'εbhε New Testament in Kouya

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kouya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Information sur le droit d'auteur

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. tous droits réservés.

Ce texte de traduction vous est rendu disponible sous termes du Creative Commons License: Attribution-Noncommercial- Pas de travaux dérivés. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) En outre, vous avez l'autorisation de mettre le texte sous différents formats de fichier, tant que vous ne changez pas le texte ou la ponctuation de la Bible.

Vous pouvez partager, copier, distribuer, transmettre et extraire des parties ou des citations de ce travail à condition que vous incluiez l'information sur le droit d'auteur ci-dessus:

- Vous devez donner Attribution au travail.
- Vous ne devez pas vendre ce travail pour en tirer profit.
- Vous ne devez effectuer aucun travail dérivé qui puisse changer les mots ou la ponctuation en l'état des Saintes Ecritures.

Les autorisations au-delà du canevas de cette licence peuvent être disponibles si vous nous contactez au travers de votre demande.

Le Nouveau Testament

en Kouya

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kouya

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Aug 2023 from source files dated 29 Jan 2022

6b111f8e-be6f-55f2-a7a8-c43583754a65

Contents

Matie	1
Maliki	40
Luki	64
Zaan	107
Lenugbonya	136
Wlomu -nyuma	175
1 Kolenti -nyuma	192
2 Kolenti -nyuma	208
-Galasii -nyuma	219
Efezi -nyuma	225
Filipu -nyuma	231
Kolosu -nyuma	235
1 Tesaloniki -nyuma	239
2 Tesaloniki -nyuma	243
1 Timotee	245
2 Timotee	250
Titu	254
Filemo	256
Eblenya	257
'Zake	270
1 Pielu	275
2 Pielu	280
1 Zaan	283
2 Zaan	287
3 Zaan	288
Zudi	289
Zaan 'yiliwugbonya	291

Matiee 'sebhε Sa Matie gbaa -Zezuu gbuzɔnɔ gbɔ

-Zezuu -gɔgbɔ Matie cɛlia, mɔ -wa. Nu, Matie mɔ -Zezuu *'bɔnɔnya kugbua lε 'sɔɔ glaa -nyime yabhlo nya. Zuifu -yla Matie cɛlia wee 'sebhε ni. -Lagɔ ka 'cɔn ɔ -Bhasanyɔɔ tietiegbɔɔ wɛli wla, 'in -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya ka -mɔɔ daa cɛli *'wɔsuslolue sɔaa 'sebhε 'wɔ. 'Sebhε ni 'wɔ, Matie slolua we Zuifu nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mɔ -wa Mesi).

-Zezuu dukpasɔ

(Lk 3.23-28)

1 -Zezu Klisu dukpasu ηni ni: ɔɔ -Zezu *Klisi mia, ɔ dukpasa -wa *-Davidi, 'in *Ablaamu mia -Davidu dukpasa nya.

2 Ablaamu gwalia Izaki.

Izaki gwalia Zakɔbu.

Zakɔbu gwalia Zuda -yɔ ɔ bhelia.

3 Zuda gwalia Pelesi -yɔ Zela, nu, wa 'nyaa -wa Tamaa.

Pelesi gwalia Eslomu.

Eslomu gwalia Alamɔ.

4 Alamɔ gwalia Aminadabu.

Aminadabu gwalia Naason.

Naason gwalia Salma.

5 Salma gwalia -Boazi, nu, ɔ 'nyaa -wa *Wlaabu.

-Boazi gwalia Obedi, nu, ɔ 'nyaa -wa Wluti.

Obedi gwalia -Zesee.

6 -Zesee gwalia nyɔmaa 'wlulapɔnyɔ - Davidi.

-Davidi gwalia *Salomɔɔ, Ulii 'ηwnɔ nya.

7 Salomɔɔ gwalia Wloboamu.

Wloboamu gwalia Abia.

Abia gwalia Aza.

8 Aza gwalia Zozafati.

Zozafati gwalia Zolamu.

Zolamu gwalia Oziasi.

9 Oziasi gwalia Yotamu.

Yotamu gwalia Akazi.

Akazi gwalia Ezekiasi.

10 Ezekiasi gwalia Manasee.

Manasee gwalia Amɔn.

Amɔn gwalia -Zoziasi.

11 -Zoziasi gwalia Yekonia -yɔ ɔ bhelia.

We bhla wa kpaa *Izlaɛlɔnyɔma, 'in wa yia wa Babilɔnɔ kwa.

12 -Mɔɔ 'bɔgɔ, Yekonia gwalia Salatieli.

Salatieli gwalia Zolobabeli.

13 Zolobabeli gwalia Abiudu.

Abiudu gwalia Eliakimu.

Eliakimu gwalia Azɔɔ.

14 Azɔɔ gwalia Sadɔku.

Sadɔku gwalia Akimu.

Akimu gwalia Eliudu.

15 Eliudu gwalia Eleazaa.

Eleazaa gwalia Matan.

Matan gwalia Zakɔbu.

16 Zakɔbu gwalia Maliii 'lowli *-Zezefu.

Nu, Malii gwalia -Zezu wa laa Klisi,

-mɔɔ ji -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.

17 Nu, we 'ka Ablaamu -gɔ 'bhɔ, we 'ka - Davidi yli, dukpasɔ -zakpa kugbua lε -mɔɔ -wa. We 'ka -Davidi -gɔ 'bhɔ, we 'ka wa kpakpɛ yli, 'in wa 'ka wa Babilɔnɔ kwa, we nyini dukpasɔ -zakpa kugbua lε -mɔɔ. -Mɔɔ 'bɔgɔ, we 'ka wa Babilɔnɔ -kwakwɛ -gɔ 'bhɔ, we 'ka -Zezu Klisu gwali bhla nyini, we nyini dukpasɔ -zakpa kugbua lε -mɔɔ.

Malii gwalia -Zezu

(Lk 2.1-21; -Gal 4.4)

18 Nu, sanεε wa gwalia -Zezu Klisi. Nu, ɔ 'nyaa -wa Malii, mɔ -yɔ -Zezefu 'kaa kukwali, wa 'ni -slɔ ladi dabhlo, 'in ɔ yia nukpla pla -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya. 19 Nu, -Zezefu mia, nyime tikli -wa. ɔ 'ni 'yibha ɔ 'ka Malii gbɔ dli -zejila 'wɔ. We 'dεε 'gbɔ, bhoyi ɔ -yɔ ɔ yi yaa -dia zizewiemɔ. 20 Da ɔ dli mia we -gɔ, 'in Jejitapεε 'anzɔ yabhlo yia ɔ -gbε yi 'yɔla 'wɔ, 'in we nεε:

«-Zezefu, -Davidu 'yuoyu, -in 'na lɔlɔ dli - ni, -in 'ka Malii kwa, nu, 'yu ɔ yia gwalia, -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya ɔ plaa nukpla.

21 Nu, nukpasuyu ɔ yia gwalia, 'in -in 'ka ɔ 'ηni zv -Zezu, 'in ɔ 'ka ɔ nyɔma gbɔnyuu 'wɔsa.»*

22 -We Jejitapεε gbaa ɔ gbɔɔ -falɔpanyɔɔ ηwe nya, we 'ka lεnɔɔ 'gbɔ, we yi 'saa 'pli:

23 «Nu, 'yieslɔηwnɔyɔ ɔ 'nia nukpasu -yi,

mɔ yia nukpasuyu gwalia,

'in wa 'ka ɔ 'ηni zv Emanueli.»

-Mɔɔ ji -wa nu, -Lagɔ -yɔ -a 'sɔ mi.

* 1:21 -Zezuu ji -wa nu, -Lagɔ saa nyɔma gbɔ 'wɔ.

²⁴ Ɔ ganɔa, sa Jejitapɛɛ 'anzi gbaa, 'mɔ ɔ nɔa lɛ, 'in ɔ yia Malii ɔ 'dɛɛ -gbe belɛ. ²⁵ Ɔ -yɔ ɔ 'nɛ -budu 'wɔdɛ, 'in ɔ Malii yia ɔ nɔkpasuyu gwali, 'in -Zɛzɛfɔ yia -mɔɔ 'ɛnɛ zɔ -Zezu.

2

Gboyilonya mnɛa -Zezuu 'ɛnɛ ylimani (Lk 2.22-38)

¹ -Zezu wa gwali Betilemɔ, Zudee -dɔdɔ -gɔ, -zugba *Ewloɔ mɛ nyɛmaa 'wlulapɛɛ nya.

Tɔn, gboyilonya 'bhɔa 'yɛɔ 'wɔsɔɔɔda, 'in wa yia *-Zeluzalemɔ nyɛ. ² Wa nɛɛ: «'Yu, -ɔ wa gwali, 'in ɔ 'ka *Zuifɔɔ 'wlulapɛɛ, da ɔ mia? Nu, ɔ -zɛɛ ka 'wɛ 'yɛɔ 'wɔsɔɔɔda, 'in -a yia we -yɔyɛ, we 'dɛɛ 'gbɔ, -a yia yi -a 'ka ɔ 'ɛnɛ ylimani.»

³ Nu, nyɛmaa 'wlulapɛɛ Ewloɔ 'nɔa we, 'in ɔ plɛ yia sumani, ɔ -yɔ -Zeluzalemɔ -nyɛa weee. ⁴ -Bha ɔ laa *-Lagɔɔɔɔnyaa -cian we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya, 'in da wa 'kaa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ gwali, ɔ 'ka we yibheli. ⁵ Wa nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «Nu, Betilemɔ, Zudee -dɔdɔ -gɔ, -bha wa gwali ɔ. Nu, -we *-Lagɔɔɔɔ -falɛpanyɔ cɛɛ, mɔ nu:

⁶ «Amɛa, Betilemɔ, Zudee -dɔdɔ -gɔ -nyɛa, amɛaa 'gbe 'nɛ 'kienyi -mɛ, Zudeegbe 'kadɛ glaa. Nyɛmaa 'Wlulapɛɛ yabhlo yia amɛaa -gbe 'bhɔa, mɔ 'kaa Izlaɛɛnyɛa -wa -wa na nyɛa, mɔ 'kaa wa 'yugalɛ.»

⁷ Tɔn, 'in Ewloɔ yia waa gboyilonya la zizewiemɛ, 'in ɔ yia wa layɛbha nu, labhla wa 'yɛ wee -zɛɛ -yɔa. ⁸ 'In ɔ nɛɛ wa -ylɛɛ: «A mɛ, a -talɛ ɔ 'yuu da 'nanɔɔ, a -ka ɔ 'yɛ, a yi 'mɛ 'dɛ -sali, 'in, -amɛ, in 'ka -mɔ mɛ, in 'ka ɔ bɔɔ.» -Bha ɔ tiea wa Betilemɔ.

⁹⁻¹⁰ Waa gboyilonya 'nɔa Ewloɔ wɛɛ, 'in wa yia 'yoo bhli. 'In -zɛɛ wa 'yɛ yaa 'yɛɔ 'wɔsɔɔɔda, wa yia we -yɔyɛ, 'in we yia wa 'mɔna 'wɔla. Wee -zɛɛ -galɛ wa 'yu, 'in da ɔ 'yu mɛ, we nyɛa -bha, 'in we yia 'yigbe.

¹¹ Da wa plaa -budu zɔ, 'in wa yia 'yu -yɔ ɔ 'nyaa Malii -yɔyɛ. Wa yia ɔ 'yu bɔɔ, ɔ 'yu 'kukolu sibhlie nya. -Mɔɔ 'bigɔ, wa yia wa 'gba 'wɔkali, 'in 'ɛnɛmɛɛɛ wa cɛɛ ɔ, mɔ nu: -can kɛɛ, *mɛɛ kɛɛ, we -yɔ 'wɛ, 'mɔ wa 'nyɛa ɔ. ¹² 'Ylaa 'wɔ, -Lagɔ nɛɛ wa -yɛ nu, wa

'na 'plɛɛ Ewloɔ -gbe -nɛ. 'In wa yia 'yoo -putu 'wɔbhu, 'in wa yia wa -zɔɔ lɔmɛ.

-Zɛzɛfɔ mnɛa Ezipɔɔ

¹³ Waa gboyilonya ka mɛ 'bhie, Jejitapɛɛ 'anzi yabhlo yia -Zɛzɛfɔ -gbe yi 'yɛɛ 'wɔ, 'in we nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «Nu, Ewloɔ yia ɔ 'yuu da -tali, ɔ 'ka ɔ 'bha. We 'dɛɛ 'gbɔ, -sɔ 'wɔ, -in 'bhu ɔ 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔ, -in -yɔ wa 'sɔ mɛ Ezipɔɔ -gwagwɛ nya. -In -tɔ -mɔ, bhla -we nya a 'kaa yi, -amɛ yia we aɛn -yɛ gbaa.»

¹⁴ -Zɛzɛfɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔbhu. Wa 'bhɔa -bha sabɔ, ¹⁵ 'in wa yia Ezipɔɔ mɛ. Wa -dɛ -mɔ la, 'in Ewloɔ yia tɛ. 'Sa -mɔɔ 'plɛ sa, 'in -we -Lagɔ gbaa ɔ gbɔɔ -falɛpanyɔ ɛwɛ nya, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ, ɔ nɛɛ:

«In ka na 'yu la, ɔ 'ka Ezipɔɔ 'bhɔ.»

Ewloɔ 'bhaa nɔkpasuyaa Betilemɔ -dɔdɔ -gɔ

¹⁶ Da Ewloɔ 'yɛ nu, gboyilonya ka ɔ -dawli 'wɔnɔ, 'in ɔ yia 'cɛ 'pa bhabha. -Bha ɔ tiea nyɛa wa 'ka Betilemɔ dɔdɔ -gɔ nɔkpasuyaa 'bha. -Wa 'nɛ -zɔ 'sɔ yɛ, we -yɔ -wa kaa -zɔ 'sɔ, -maa wa mnɛa 'bhaa. Nu, bhla -we nya -zɛɛ 'wɔa gboyilonya ka ɔ 'dɛ -sali 'gbɔ ɔ yi 'saa nɔ. ¹⁷ Nu, -we *-Lagɔɔɔɔ -falɛpanyɔ Zelemi gbaa mɔ nɔa lɛ:

¹⁸ «-A ka 'wɔkpɛwɛɛ 'nɔ mɔ Wɛɛɛ, wa mɛ 'wɔkpɛɛ, wida wa mɛ. *Wɛɛɛ -wa, ɔ 'yua ɔ mɛ wida, ɔ 'nɛ ɛwɛnɛ wa 'ka ɔ bhuhhoe, nu, ɔ 'yua ka tɛ.»

-Zɛzɛfɔ 'bhɔa Ezipɔɔ (Lk 2.39)

¹⁹ Da Ewloɔ tɛɛ, -zugba -Zɛzɛfɔ mɛ Ezipɔɔ, 'in Jejitapɛɛ 'anzi yabhlo yia ɔ -gbe yi 'yɛɛ 'wɔ, 'in we nɛɛ ɔ -ylɛɛ: ²⁰ «-Sɔ 'wɔ, -in 'bhu ɔ 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔ, -in -yɔ wa 'sɔ mɛ *Izlaɛɛ -dɔdɔ -gɔ. Nu, -wa 'yibhla wa 'ka ɔ 'yu 'bha, -maa ka tɛ.»

²¹ Tɔn, -Zɛzɛfɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔbhu, 'in wa yia Izlaɛɛ -dɔdɔ -gɔ mɛ. ²² Ɔ 'nɔa nu, Alɛɛɛɛ mɛ Zuifɔɔ 'wlulapɛɛ ɔ dide Ewloɔɔ 'bigɔ, -bha ɔ nɔa nyanɔ ɔ 'ka Zudee mɛ. Mɔ ɔ 'kaa mɛ, ɔ 'yɛ -bha 'yɛɛ 'wɔ, 'in ɔ yia Galilee -dɔdɔ -gɔ mɛ. ²³ 'In 'gbe -we wa laa Nazaɛɛ, 'in wa yia -bha ladi. Nu, 'sa we 'plɛ sa, 'in -we

-Lagɔgbɔv -falpanya gbaa we 'ka gbuzɔnɔ -zɛ. Wa nɛɛ:
«'Mɔ wa yia laa Nazalɛtyu.»

3

**Zaan batizea nyima 'nyu nya*
(Mk 1.1-8; Lk 3.1-18; Zn 1.19-28)

¹ We bhla wa 'yia 'Zan *-Batisi -yɔ -mɔ da beblɛɛ Zudee -dɔdɔ -gɔ. ɔ 'kpia 'wɔ, ² ɔ nɛɛ: «A 'bhiti amiaa dli, nu, -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɔɔ ka cɔpa.»

³ -Lagɔgbɔv -falpanyɔ *Ezaii nɛɛ zɔmɛ ɔ daa nu:
«Nyimɛ yabhlo 'kpia 'wɔ -mɔ da beblɛɛ, ɔ nɛɛ:
<Nu, a mnazi Nyimaa -Kanyɔɔ 'yloogblɔ -yɔ.
A nu 'yoo tiklu ɔ 'yu.» »

⁴ Nu, ɔɔ *Zaan mia, ɔ 'wɔ -bana mi *-nyɔmɛɛ nyanɔ nya, 'in ɔ -cesli mia numɛɛ ku nya. Lɔv 'kpɔ -yɔ -gangan ɔ lia. ⁵ Zudee -dɔdɔ -gɔ -nyima klaa, -Zeluzalemɔ -nyima klaa, we -yɔ -wa 'bhɔa Zudeɛn nyu kwesi, ma yia Zaaan -gbɛ. ⁶ Gbɔnyuu -we wa nɔa lɛ, 'mɔ wa gbaa -zejila 'wɔ, 'in ɔ batizea wa Zudeɛn nyu lɔ.

⁷ Zaan 'yia nu, *Falizinyima -yɔ *Sadusenyima mi ɔ -gbɛ yida, nu, -maa -zu 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛɛ: «Amia mia dɛ, 'munimɛɛ -gnɔ a -mia! Nyɔɔ -sali aɔn 'dɛ, 'in a pɔpali 'wlukɔɔn la nu, a mnɛni a 'ka -Lagɔɔ 'cɛ -we mia yida kwɛɛ 'tlaa? ⁸ A -slolu amiaa lɛnɔgbɔnya 'wɔ sazɔnɔ sa nu, a ka amiaa dli 'bhiti. ⁹ A 'na gbaɔ amiaa 'dɛ dli zɔ -nɛɛ: <Nu, Ablaamɔ mi -amiaa dukpasa nyaa 'gbɔ -a ka gbɔwɔbhɔ.> Nu, in nɛɛ aɔn -yla, -Lagɔ mnɛni ɔ 'ka tɔkpanya ni, Ablaamɔv 'yua -zɛli. ¹⁰ -Lagɔɔ 'nɛnɔ gbee 'yli -dɛ sunyaa bhɔ -yɔ la pepe. Su weɛ -we'e 'paa 'bhue -zɔnɔnya ni, -dɛ ɔ yia we, ɔ 'ka we -kosu 'wɔ viteli. ¹¹ 'Nyu nya -amɔ na batizea aɔn, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, a ka amiaa dli 'bhiti. Nu, nyimɛ ɔ yia 'mi 'bi yia, mɔ yia aɔn batizea Zuzu 'Pɔpa -yɔ -kosu nya. ɔ 'tite -zi na -nɔ, in 'ni we 'klɔ -ka in 'ka ɔ -sakwla 'wɔbhɔ. ¹² ɔ ka ɔ butɛ kwɛɛ, ɔ 'ka ɔ 'mnɔ 'wɔpɔ, ɔ 'ka we 'ya -yɔ we vavi -yɔsɔsali. 'In ɔ 'ka we 'ya -zɔnɔnya -gbagbɔ 'wɔ slu, 'bhie, ɔ 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wɔ viteli.»

Zaan batizea -Zezu 'nyu nya
(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zn 1.29-34)

¹³ -Zezu 'bhɔa Galilee -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ yia Zudeɛn nyu -yɔ mnɔ. ɔ nyɛni -mɔ, 'in ɔ yia Zaan kwesi bɛ, -mɔɔ 'ka ɔ batizee 'nyu nyaa 'gbɔ. ¹⁴ Zaan 'ni we nɔwɔ, ɔ nɛɛ: «-Innya, we 'ni 'sa -mi. -Mi 'ka 'yaa 'mi batizee 'nyu nya, 'in -in yia yi, in 'ka -mi 'nyu nya batizee yi?»

¹⁵ -Zezu nɛɛ: «Nu, we mi -Lagɔ 'yu tiklu 'gbɔ, -a nu we lɛ.»

-Bha Zaan nɔwɔnɔ we -yɔ, 'in ɔ yia we lɛnɔ.

¹⁶ Zaan batizea -Zezu 'nyu nya, -Zezu mi 'nyu lɔ 'tlada, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'gbe -yɔyɔ nɔwɛ -kalɔda. 'In ɔ yia -Lagɔɔ Zuzu, ɔ 'wɔba -kpakɔn, -yɔyɔ kwɔlɔda, 'in -mɔɔ yia ɔ -gɔ la -sibhli. ¹⁷ 'In wa yia wɛɔ yabhlo, -we 'bhɔa -Lagɔɔ -gbɛ 'nɔ, we nɛɛ: «Na 'Yu ɔ -mia, in -kali ɔ zɛ, 'mɔ in 'nyɛa na dli weɛ yoo.»

4

**Kuzu ylaa -Zezu la*
(Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

¹ Tɔn, 'in -Lagɔɔ Zuzu yia -Zezu da beblɛɛ kwa, *Kuzu 'ka ɔ laylaa 'gbɔ. ² ɔ mia -mɔ da beblɛɛ, ɔ li -mɔ zli glɔ 'sɔ, sabɔ glɔ 'sɔ, -zugba ɔ ti lililu, 'in nɔwɔ yia ɔ -yɔkpa. ³ *Laylanyɔ bɛa ɔ kwesi, 'in we nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mi 'piɛn, -in gba tɔkpanya ni -yla nu, we -zɛ 'floo.»

⁴ 'In ɔ nɛɛ: «We mi cɛɔda *-Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:
<We 'ni lililu -bhlogbɔɔ -gɔ nyimɛɛ
'yliyɔgagie tili, nu,
wɛɔ -we -Lagɔ gbaa,
'in we nyɛ 'yaa ɔ 'yliyɔgagie.» »

⁵ Tɔn, 'in 'Kuzu yia ɔ -mɔwɔ -gbe -Zeluzalemɔ 'wɔkwa. We dɛ ɔ *-Lagɔɔbudu 'kadɔ 'wɔ la, ⁶ 'in we nɛɛ: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mi 'piɛn, -blu 'wɔ -in 'ka lasibhli, nu, we mi cɛɔda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:

<-Lagɔ yia ɔ 'anzɔnya tiea -na 'gbɔ,
'in we 'ka we sɔnya -mi zɔ laslɔɔ,
-na bhɔ yi tɔkpa gozoo 'gbɔ.» »

⁷ 'In ɔ nɛɛ: «We mi 'ya cɛɔda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:
<Nu, Jeitape, ɔ -wa -na -Lagɔ,
a 'na yɔlɔ ɔ la -ni.» »

⁸ -Bha 'Kuzu kwa 'yaa ɔ 'wɔpa -gɔgɔ 'kadɔ 'wɔ. 'In we yia dɔdɔv 'nɔmnɔ -da weɛ -yɔ we 'nɔmnɔ -yɔ we 'tite ɔ 'klɔslɔlu. ⁹ 'In we nɛɛ: «-In -ka 'mi 'yu 'kukolu 'sibhli, 'in -in -ka 'mi bɔbɔ, nu, -we weɛ mia da, 'in na nyɛa -mi we.»

10 'In ɔ nɛɛ we -ylaɛ: «Be lv, 'Kuzu! We mɪ ɔɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«-In bɔbɔ Jejitapɛ, -ɔ -wa -na -Lagɔ, 'in -in nɔ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yla lubho.» »

11 'Kuzu 'bhɔa ɔ kwesi tɔɔn, 'in 'anzɪnya yia ɔ 'wɔsa.

*-Zezu dia ɔ lubho gwe Galilee
(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)*

12 -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu 'nɔa nɪ, wa ka Zaan -kaslv 'wɔpa, 'in ɔ yia Galilee mɪ. 13 ɔ 'nɪ Nazaletɪ -tv, Kapɛnaumɔ ɔ -dia la. Nɪ,

Kapɛnaumɔgbe mɪa Galilenyu kwesi, -we mɪa -mɔ Zabulɔn -yɔ Nɛfotalii -dɔdɔ -gɔ. 14 'Mɔ ɔ nɔa lɛ, 'in -we -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ Ezaii gbaa, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ, ɔ nɛɛ:

15 «Zabulɔn -yɔ Nɛfotali -nyɪma, nyɪma -wa mɪ 'nyuu -yɔ 'yloogblɔ, -mɔ Zudɛɛn nyuu kakpe yabhlo lv, Galilee da 'lakpanya mɪ!

16 Nyɪma -wa mɪa nɪkpise 'wɔ, zli wa yia 'yia!

-Wa mɪa tlɪtlɛe zuzu 'wɔ, zli yia wa -gbe 'tlaa.»

17 -Bha -bhlokpade, 'in ɔ yia -Lagɔgbɔ gbagbɛ bhli, ɔ nɛɛ: «A 'bhiti amɪaa dli, nɪ, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ ka ɔpa.»

*-Zezu laa ɔ 'bɪnɔnya -mnɔa
(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)*

18 'Ylɪ yabhlo nya, -Zezu mɪ Galilenyu kwesi nɔda, 'in ɔ yia bhelia 'sɔ -yɔyɪ, 'Simɔɔ (-mɔɔ -banɪnɪ -wa Pielɪ), we -yɔ ɔ bheli Andlee. Wa mɪ wa 'sowli 'nyu lv vitelida, nɪ, zibhibhanya wa -mɪa. 19 ɔ nɛɛ wa -yla: «A yi 'mɪ 'bɪ, sa a kpaa zibhi, in 'ka 'sa aɪn nyɪmaa 'ylibilanɔnɔnya -zɛlɪ, 'in a 'ka 'mɪ wa 'bɪ -la.»

20 Tɔɔn, wa tia -bha wa 'sowli, 'in wa yia ɔ 'bɪ mɪ. 21 ɔ bɛa 'yu -sɛ, 'in ɔ yia *'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan 'yɪ, nɪ, Zebedee 'yua -wa. Wa -yɔ wa dide mɪ wa 'sowli mnazɪda -mɔ 'glɔ 'wɔ, 'in -Zezu yia wa la, 22 'in wa yia wa dide -yɔ ɔ 'glɔ -bha tɪ, 'in wa yia -Zezu 'bɪ mɪ.

23 We bhla -Zezu 'plɪɪa Galilee -dɔdɔ weee -gɔ, -zugba ɔ slolua nyɪma gbɔ *-Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ gbaa *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ -zɔnɔɔ gbɔ, gu weee -yɔ sɪasɛ weee, -we mɪa nyɪma -yɔ jipejɪpɛ nya. 24 -Bha wa 'nɔa -Zezuu 'dɪ Silii -dɔdɔ weee -gɔ. Nɪ, -wa mɪa sɪada weee, -wa kaa gu -yɔ klaa, -wa ka ku gloopa klaa, -wa zuzu 'nyuu mɪa 'wɔ klaa, -wa kaa nɛɔn gu -yɔ

klaa, we -yɔ zɔlaslonya, 'ma wa -laa -Zezu, 'in ɔ yia wa jipe. 25 'In nyɪmaa -zlo yia -Zezu 'bɪ yi. Tɔlvɔ 'bhɔa Galilee, tɔlvɔ 'bhɔa 'Gbe Kugbua -dɔdɔ -gɔ, tɔlvɔ 'bhɔa -Zeluzalɛmɔ, tɔlvɔ 'bhɔa Zudee -dɔdɔ -yɔ Zudɛɛn kakpe yabhlo -gɔ.

5

*-Zezu -slolua nyɪma gbɔ
(Lk 6.20-23)*

1 Da -Zezu 'yɪa nyɪmaa -zlo -yɔ, ɔ -gblaa -gɔgɔ yabhlo 'wlu, 'in ɔ yia -mɔ ladɪ. ɔ 'bɪnɔnya gbelia ɔ, 2 'in ɔ yia wa slolue bhli, ɔ nɛɛ:

3 «Nyɪma -wa'a laa wa 'dɛ nyɪma -Lagɔ 'yu, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ pɪlɪ wa 'wlu la.

4 -Wa mɪa wida, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ yia wa 'kɔayli 'paa.

5 Nyɪma -wa mɪa sa bhe, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya, -we ka gbɔ -wa, ma yia dɔdɔ 'wɔbhua 'bɪ -lilɛɛ saa.

6 Nyɪma -wa nyɪma tɪklɪ -zɛzɛ tɔ mɪa 'bhada ŋwɔ 'bhisa, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya, -we ka gbɔ -wa, lɔa wa yia.

7 Nyɪma -wa yɪɪa wa -lima nyazɪ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ yia wa nyazɪ 'yɪɪa.

8 Nyɪma -wa ka dli mɪa tɪklɪ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ wa yia 'yɪa.

9 Nyɪma -wa bɪbɛɪa nyɪma -yɔ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ yia wa laa ɔ 'yua.

10 Nyɪma -wa wa palɪa 'kɪyɛ 'wɔ, wa mɪ nyɪma tɪklɪ nyaa 'gbɔ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ pɪlɪ wa 'wlu la.

11 «Nɪ, wa -ka amɪaa 'ŋɪnɪ -nyumɔ, wa -ka aɪn 'kɪyɛ 'wɔpalɪ, wa -ka aɪn yoyo gbɔ -gɔ la zɔlv na 'gbɔ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya. 12 A li 'mɔna sa duun, -we ka gbɔ -wa, -tɪnɔɔ 'kadɪ a yia 'yɪa -Lagɔɔ -gbe. Nɪ, 'sa -bhlokpade wa 'palɪa -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya, -wa -galɪa aɪn 'yu, 'kɪyɛ 'wɔ.

-Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya mɪ zli -yɔ gumu 'bhisa (Mk 4.21, 9.50; Lk 8.16, 14.34-35)

13 «Nu, amia, dɔdɔgbu -nyɪmaa gumu 'bhisa a mia. Nu, gumu -ka 'nɔŋwe 'bhɔ, sa wa 'ka we namania? We 'nɪ 'masɛɛn -lu yabhlogbɔɔ 'wɔkɔ. Nu, 'pipee wa vitelia we, 'in nyima nɔa we -gɔ.

14 «Nu, amia, dɔdɔgbu -nyɪmaa zli 'bhisa a mia. 'Gbe wa zɔa -gɔgɔ 'wlu, wa 'nɪ mnɛni wa 'ka we zize. 15 'In wa -yɔ 'napɛ -ka yi, wa'a dɪ we -solu zɔ la. Yalɪ wa dɪa we la, 'in we yɪa nyima weee -gɔ la, we 'nɪ mɔvɔ? 16 'Sa -bhlokpade, amiaa zli 'kaa nyima 'yu li, 'in wa 'ka amiaa lɛnɔgbu -zɔnɔ -yɔyɪ, 'in wa 'ka amiaa Dide -ɔ mia yalu 'ŋnɪ -mnɪnɪ.

-Zezu -yɔ -Lagɔɔ tite

17 «A 'na pɔpali dli zɔ la -nɪ, nu, *Moizɪ tite -yɔ -Lagɔgbɔv -falɪpanyaa wɛɪ in yia lasaa -nɪ. In 'nɪ we lasasiee 'gbɔ yi. Yi in yia, 'in we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ.

18 «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa nu, dɔdɔ -yɔ yalɪ 'nɪ -slɔ labhɔ, -Lagɔɔ titee cɛɪlɪ 'ya 'kienyi -lɛ 'na 'ka labhɔ, 'in dɔdɔ 'kaa bhɪa. 19 We 'dɛɛ 'gbɔ, nyɪmɛ -ɔ mia 'kienyi -lɛ, -wa -Lagɔ pɪɪa 'wlu la glaa, mɔ -wa nyɪmɛ -ɔ'ɔ zɔa -Lagɔɔ tite 'kienyi -lɛ 'nɔŋwe, 'in ɔ slɔlua ɔ -lima sa wa'a zɔa we 'nɔŋwe. Nu, -ɔ slɔlua ɔ -lima -Lagɔɔ tite 'nɔŋwezɔzɔe, mɔ -wa kɔpasa, nyɪma -wa -Lagɔ pɪɪa 'wlu la glaa. 20 In nɛɛ aɪn -yla: a zɔ -Lagɔɔ tite 'nɔŋwe. A -zi -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizɪnyɪma, we 'nɪ -mɔvɔvɔ, nyɪma -wa -Lagɔ pɪɪa 'wlu la, a 'na 'ka wa glaa -mɪ.

A -yɔ amiaa bhelia suslolu 'wɔ

21 «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ amiaa dɔkpasɪ -ylaɛ: «A 'na 'bhali nyɪmɛ -nɪ. Nu, -ɔ ka ɔ bheli 'bha, gbɔwɔbhunya 'yu wa yia ɔ kwaa.» 22 Nu, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: -ɔ -ka ɔ bheli -yɔ 'cɛpali, gbɔwɔbhunya 'yu wa kwaa ɔ. -ɔ -ka gba ɔ bheli -yla, -mɔɔ mɪ nyɪmɛ -kɔvɔa nya, nyɪma kɔpasɪ 'yu wa kwaa ɔ, 'in wa bhua ɔ -yɔgbɔ 'wɔ. -ɔ -ka ɔ bheli -yla gba: «Nyɔgbɔ», ɔ ka we 'klɔ wa 'ka ɔ -kosu -we'e nyɪmoa 'wɔ kwa. 23 We -ka nu, -na wlawlalu -in mɪ -Lagɔ kwada 'slakagɔsalɪlu 'yu, 'in -in yi ligbe nu, -in -yɔ -na bheli 'sɔ ka gbɔ, 24 -in tɪ -bha wee wlawlalu 'slakagɔsalɪlu 'yu, -in mɪ, -in -yɔ

-na bheli 'ka gbɔ -bhɪa, 'bhie, -in 'ka wee wlawlalu -Lagɔ -la.

25 «Nu, nyɪmɛ -ka -mɪ gbɔ 'wluladɪ, 'in -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka gbɔwɔbhunya 'yu mɪda -mɪ, -in -yɔ ɔ 'sɔ -bhɪa gbɔ slɔɪ, da a mia -slɔ 'yloogblɔ. Nu, we 'nɪ -mɔvɔ, 'in ɔ kwaa -mɪ gbɔwɔbhunya 'yu, 'in gbɔwɔbhunya nyɛa -mɪ 'slɔja yoo, 'in wa paa -mɪ -kasɔ 'wɔ. 26 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa: -in 'nɪ -slɔ ɔ tama 'wɔbhloɪ -nɔ wla, -in 'na 'ka -mɔ 'tla.

-In -yɔ nyɪmɛ -putuu 'ŋwɔ 'na -dɪɪ -budu 'wɔ -nɪ

27 «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ: «-In -yɔ 'ŋwɔ -putu 'na -dɪɪ -budu 'wɔ -nɪ.» * 28 Nu, -amɪ, in nɛɛ aɪn -yla: nyɪmɛ -ka ɔ -libheyɪ 'ŋwɔ yla, 'in ɔ -budu 'wɔdɪ tɔ -ka ɔ 'bha, ɔ -yɔ ɔ ka -budu 'wɔdɪ ɔ dli zɔ.

29 «We -ka nu, -na lilikwɛ -yliya kwa -mɪ gbɔnyuu lɔ, -sa -bha we, viteli we 'pɪɪɪ. We nanɪ 'yli -in 'ka -na kuu kibhe mɔnɔvɔ, we -zi wa 'ka -na ku weee viteli -kosu -we'e nyɪmoa 'wɔ. 30 We -ka nu, -na lilikwɛ -sɔ kwa -mɪ gbɔnyuu lɔ, dɪ -bha we, viteli we 'pɪɪɪ. We nanɪ 'yli -in 'ka -na 'lali yabhlo mɔnɔvɔ, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyɪmoa 'wɔpɪa -na -kpabhie nya.

A 'na -salɪ 'ŋwɔ 'kwɛ -nɪ (Mt 9.9; Mk 10.11-12; Lk 6.18)

31 «Wa nɛɛ 'ya aɪn -ylaɛ: «Nyɪmɛ -ɔ -ka ɔ 'ŋwɔ 'kwɛ -sa, ɔ 'nyɛ ɔ 'kwɛ -sa -sɛbhɛ yoo.» 32 'In -amɪ, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: nyɪmɛ 'nɪ mnɛni ɔ 'ka ɔ 'ŋwɔ 'kwɛ -sa, 'mɔ we 'nɪ ɔ mɔtɪnɪ kwɛ -kakɪe 'wɔbhɔ. Nu, nyɪmɛ -ka ɔ 'ŋwɔ 'kwɛ -sa, ɔ gbɔnyuu lɔ -sulue -wa, -we ka gbɔ -wa, nɔkpasu -putu ɔ yia kwaa. 'In nyɪmɛ -mɔmɔ -ka 'kwɛ -sa ŋwɔ kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ.

A 'na bili -nɪ

33 «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ amiaa dɔkpasɪ -ylaɛ: «-In 'na bili yoyo sa -nɪ. -We -in bia -Lagɔ 'yu, -in nɔ we lɛ.» 34 Nu, -amɪ, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: a 'na bili 'mnumnu -nɪ. A 'na bili yalɪ -nɪ, nu, mɔ -wa -Lagɔɔ 'ŋnumɪkpe. 35 A 'na bili dɔdɔ -nɪ, mɔ -gɔ ɔ dɪa bhɔ la. A 'na bili -Zeluzalɛmɔ -nɪ, nu, mɔ -wa -Lagɔnyɪma weee 'wlulapɪɪnyɔɔ gbe. 36 -In 'na bili -na 'wlu -nɪ, nu, -in 'nɪ mnɛni -in 'ka -na 'wluo nyɪ -bhlogbɔɔ 'bhiti, we 'ka 'pɔpa -zɛ, we 'ka

* 5:27 Glɛkɪwɛɪ 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyɪma -putu 'na -dɪɪ -budu 'wɔ -nɪ.

'ylukpa -zε. ³⁷ We -ka <un>, a gba <un>, we -ka <-inna>, a gba <-inna>. -We -na yia we 'bigu zva, gbonyuuu didee -gbε we bhva.

A 'na nɔnɔ gbɔv 'lɛɛji lɛ -nɪ
(Lk 6.29-30)

³⁸ «A ka 'nɔ nɪ, wa nɛɛ: <'Ylii 'lɛɛji -wa yli, 'in glaa 'lɛɛji -wa gla.> ³⁹ Nɪ, -amɪ nɛɛ aɪn -yla: ɔ nva -mɪ -yla gbɔ lɛ, -in 'na nɔnɔ we 'lɛɛji lɛ -nɪ. Nɪ, nyɪmɛ -ka -na lilikwɛ -yukwli 'kpa 'wɔsɔbha, -in 'bhiti we -gɔdɔ, ɔ 'ka -bha yabhlo 'pa. ⁴⁰ Nyɪmɛ -ka -mɪ gbɔwɔbhunya 'yu kwa, ɔ 'ka -na -bana 'wɔbhɪ, 'nyɛ ɔ 'yoo, ɔ 'ka -na -gɔslunaa 'wɔbhɪ. ⁴¹ -Laide -ka -mɪ 'gba 'wludɪ -in 'ka kilo -bhlo lɛnɔ, -in nɔ kilo 'sɔ lɛ. ⁴² Nyɪmɛ -ka -mɪ -lu -zlali, 'nyɛ we ɔ. Nyɪmɛ -ka -na -lu -bhɔa yi, -in 'na pali ɔ -bligɔ -nɪ.

A -kali amɪaa tɔnyɪmaa zε
(Lk 6.27-28,32-36)

⁴³ «A ka 'nɔ nɪ: <-In -kali -na -libheyii zε, 'in -na tɔnyɪmɛ mɪa, -in 'ka -mɔɔ 'wɔnyɛ.> ⁴⁴ Nɪ, -amɪ, in nɛɛ aɪn -yla: a -kali amɪaa tɔnyɪmaa zε, 'in -wa palia aɪn 'kɪyɪɛ 'wɔ, a bhuhhoe -Lagɔ wa 'ɲmɪ nya. ⁴⁵ 'Bhie, a 'ka amɪaa Dide, -ɔ mia yali 'yua -zε. Nɪ, -Lagɔ sɔlva ɔ 'yɪlɔ 'wɔ nyɪma -zɔnɔ -yɔ nyɪma 'nyii -gɔ, 'in -wa nva gbɔzɔnɔ lɛ, we -yɔ -wa nva gbonyuu lɛ, 'in ɔ lɔalia wa -gɔ 'nyu.

⁴⁶ «-Wa -kalia amɪaa zε, we -ka -maa -bhloo 'dɛɛ zε a -kali, a 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ 'klɔ -ka -Lagɔ 'yu. Nɪ, *nisɔn -gwɛzisanyaa 'dɛbhie -gbolu, 'sa -bhlokpade wa nva. ⁴⁷ A -ka amɪaa bheliaa 'dɛkpɔa fɔsa nɪ, gbɔ 'kadu a nva -bha lɛ yi? Nɪ, -wa 'nɪa -Lagɔ -yi, 'sa -bhlokpade wa nva, we 'nɪ mɔv? ⁴⁸ We 'dɛɛ 'gbɔ, amɪa, a -mɪ tiklu sa amɪaa Dide -ɔ mia yali mia tiklu 'bhisa.

6

Sa -a 'kaa bobabhanya 'nyɛ

¹ «A zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, a 'na nɔnɔ amɪaa -Lagɔgbɔ lɛ -zejila 'wɔ, nyɪma 'ka aɪn 'yɪlaa 'gbɔ -nɪ. A -ka 'sa we nɔ, a 'na 'ka -tnɔv 'yɪ amɪaa Dide -ɔ mia yali kwɛɛ.

² «-In -ka 'gwɛzi bobabhanya 'nyɛ, -in 'na bhili we lɛglɛ nya -nɪ. Nɪ, 'sa wɛli 'sɔ -nyɪma nva -mɔ -Lagɔbudunya zɔ, we -yɔ 'yloogblɔ, wa 'ka wa 'ɲmɪ -zɔnɔ gbɔa 'gbɔ. In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: wa ka wa -tnɔv 'yɪ 'gamɔ.

³ Nɪ, -mɪ, -in -ka -na 'gwɛzi bobabhanya 'nyɛ -na lilisɔ nya, -na kɔpɛsɔ 'na yibheli we 'ji -nɪ. ⁴ Sa -in wɪaa -lu zizeda, -na Dide -Lagɔ, -ɔ yia we -yɔ, mɔ kwɛɛ -na yia -na -tnɔv 'yɪa.

Sa -a 'kaa -Lagɔ bhuhhoe
(Lk 11.2-4)

⁵ «A -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ, a 'na nɔnɔ wɛli 'sɔ -nyɪma 'bhisa -nɪ. Nɪ, wamɪa, wa 'yibha wa 'ka 'yɪligbe, 'in wa 'ka -Lagɔ bhuhhoe -Lagɔbudunya zɔ -yɔ 'yoo 'wɔgbelida. 'Mɔ wa nva lɛ, 'in nyɪma weɛ 'ka wa -yɔyɪ. In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: wa ka wa -tnɔv 'yɪ 'gamɔ. ⁶ Nɪ, -mɪ, -in -ka -Lagɔ bhuhhoea yi, -in pla -na -budu zɔ, -in kla we, 'in -in bhuhhoe -na Dide da wa 'a 'yɪa -mɪ -yɔ. -In -ka 'sa nɔ, -na Dide -ɔ yia -mɪ -yɔ zizeda, mɔ yia -na -tnɔv wɪaa.

⁷ «A -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ, a 'na mnanɪ ɲwɛ la -nɪ, nɛɛ -wa 'nɪa -Lagɔ -yi. We mɪ wamɪaa dlɪ zɔ nɪ, wa gbɔgbawɛli duuun 'gbɔ -Lagɔ pɔlva wa yukwli. ⁸ A 'na nɔnɔ wa 'bhisa -nɪ. Nɪ, a 'nɪ -slɔ ɔ -lu -zlali, ɔ -yi amɪaa -yɔkpɔgbɔ.

⁹ «Sa a 'kaa -Lagɔ bhuhhoe mɔ nɪ:
<-Amɪaa Dide -ɔ mɪ yali,

wa zɔ -bha -na -mɔwɔlɔ ɲmɪ.

¹⁰ -Na nyɪmaa 'wlulapɪɪɛ yi.

Nyɪma nɔ -na dɔmagbɔ lɛ dɔdɔ -gɔ, sa we mia yali 'bhisa.

¹¹ 'Nyɛ -zɛɛn nɔv lililu -aɪn.

¹² -Wa nva -aɪn gbonyuu 'wɪluo, sa -a tia wa -yɔgbɔ 'wɔ,

-in ti 'sa -amɪaa -yɔgbɔ 'wɔ.

¹³ -In 'na kwalɪ -aɪn laylagbɔ lɔ -nɪ.

-In -sa -aɪn gbonyuuu dide kwɛɛ.>

[Nɪ, nyɪmaa 'wlulapɪɪɛ klaa,

'tɪɛ klaa, we -yɔ 'ɲmɪmɪɛ,

we -mɪ -na -nɔ nya, bhla weɛ nya.

*-Amɛnɪ.]

¹⁴ Nɪ, amɪaa -lima -wa nva aɪn -yla gbonyuu lɛ, a -ka we 'wɔtɪ, amɪaa Dide -ɔ mia yali, 'in ɔ tia amɪaa -yɔgbɔ 'wɔ. ¹⁵ 'In a 'nɪ wa -yɔgbɔ 'wɔtɪ nɪ, amɪaa Dide -ɔ mia yali, ɔ 'na 'ka amɪaa -yɔgbɔ 'wɔtɪ.

Sa a 'kaa 'sun pla

¹⁶ «A -ka 'sun 'wɔ -mɪ, a 'na 'sulu 'klɔ wɛli 'sɔ -ɔɪn 'bhisa -nɪ. 'In wa nva wa 'klɔ 'fuakaa, 'in nyɪma weɛ 'ka we 'jɪyibheli nɪ, wa mɪ 'sun 'wɔ. In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ:

wa ka wa -tnov 'yi 'gamv. ¹⁷ Nu, -mi, -in -ka 'sun 'wv -mi, budo 'klv -yov, 'fla -na 'nyi, ¹⁸ nyima yi we 'jiyibheli nu, -in mi 'sun 'wv. -Na Dide, -ov wa'a 'yia -yov, -mav -bhlogbav yia we 'jiyibhelia. -We -in nva zizada le, -na Dide, -ov yia we -yov, mav yia -na -tnov wlaa.

'Nnimnulu -zovv
(Lk 12.33-34)

¹⁹ «'Nnimnulu -we mia dovov -gv, da 'gli -yov nwonv nyumava we, 'in 'wienya wlaa -budu, 'in wa ylia we, a 'na dli we -zlo dovov -gv -ni. ²⁰ Nu, a dli 'nnimnulu -Lagov -gbv la, da 'gli -yov nwonv 'na 'kaa we -nyumav, 'in 'wienya 'na 'kaa we yli. ²¹ Nu, mav -na 'nnimnuli mia, -mav -na dli mia.

'Yli -wa kuu 'napv
(Lk 11.34-36)

²² «'Yli mi kuu 'napv nya. -Na 'yli -ka -yalv, -na ku weee mi zli 'wv. ²³ Nu, -na 'yli -ka gu -yov -ka, -na ku weee mi nikpise 'wv. -We mia -na zli nya, we -ka nikpise 'bhisa -mi, -zugba nikpise -dlugba -wa.

'Gwezi -yov -Lagov, a -sa -bha
(Lk 16.13)

²⁴ «Nyime 'ni mnenni ov 'ka -cian 'so -yla lubho nv. We -ka 'sa -mi, 'yabhlo ov yia 'wvnyeva, 'in ov 'ka 'yabhlo zekali. 'Yabhlo -yov ov yia lanava, 'in 'yabhlo 'ka ov dovovnyumanv. A 'ni mnenni a 'ka -Lagov -yov 'gwezi -yla lubho nv dabovv.

A 'na lolv dli -ni
(Lk 12.22-31)

²⁵ «We 'dev 'gbv, in nev ain -yla: a 'na lolv dli amiaa 'yliyogagiev -yov amiaa kuu 'gbv -ni. A 'na gbalv amiaa dli zov -niv: «Lev -lu -a 'ka lia? Lev -lu -a 'ka 'maa? -A yi 'naa 'yi -a 'ka 'wvplaa?» Nu, amiaa 'yliyogagiev -zi lililu, 'in amiaa ku -zi 'naa, we 'ni mov? ²⁶ Nu, zia mia, we'e 'pa 'mnov, we'e -di we, 'in we'e bvbv we -zlo -gbagbv 'wv. Nu, amiaa Dide -ov mia yali, mav nyeva we lililu. Nu, amia, a 'yli a -zi 'zia, we 'ni mov? ²⁷ Nyime yabhlogbav 'ni mnenni ov 'ka ov 'yliyogagiev 'ylv -gv palv ov dlilvbe nya. ²⁸ Lev -lu ka 'gbv a lv dli 'naa 'gbva? -Fliisuu -bv miava, a di we dli 'wv nu, we'e nv lubho, 'in we'e lva 'naa. ²⁹ Nu, in nev ain -yla: *Salomovov 'dev 'nnimnue 'kadv 'wv, ov 'ni 'ylinanov -bana -bhlogbav 'yiv suu -bvnyanv nu 'yabhlo 'bhisa. ³⁰ Su -we mia -zeen kpaav,

'in wa 'kaa -kosu 'wv viteli civi, we -ka nu, -Lagov ka we -bana -zovv 'nyev, -zugba -bana ov yia ain 'nyeva, dli 'kienyi -zovnya! ³¹ A 'na 'yibhalv amiaa 'dev la dli -lvbe nya -niv: «Lev -lu -a 'ka lia? Lev -lu -a 'ka 'maa? -A yi -bana 'yiv -a 'ka 'wvpla -bhaa?» ³² -Lu weee miava da, -wa talia we da, 'yiv weee nya, nyima -wa 'nia -Lagov -yiv, ma -wa. Amiaa Dide -ov mia yali, ov -yiv we 'jiv nu, -we miava dev, mv -wa amiaa -yovkpagbv. ³³ Tivada, a 'tide -Lagov 'yiv, ov 'ka ain 'wlulapivi, 'in a 'ka gbv tiklu lenv. We 'bivv, -Lagov 'ka ain -lu weee -miv 'nyev. ³⁴ Nu, a 'na lolv dli civi gbv 'gbv -ni. Nu, civi 'bhiev, a 'ka civi nv gbv 'wvpla. Nu, -zeen nv siasiev miava, we -tv 'sa, a 'na palv we 'yiv -putuu -nv -gv -niv.»

7

A 'na 'bhulu nyimaa -yovgbv 'wv -ni
(Lk 6.37-38,41-42)

¹ «A 'na 'bhulu nyimaa -yovgbv 'wv -ni, -Lagov yi amiaa -yovgbv 'wvbhu. ² Nu, sa a bhua nyimaa -yovgbv 'wv, 'sa -Lagov yia amiaa -yovgbv 'wvbhua. -We a bhua 'wv, 'in a yibhava nyima, 'mv -Lagov yia 'wvbhua ov 'ka ain yibhava.

³ «Bvdev gov -lev miava -na bheli 'yliya 'wv, 'mv -na yia -yov, 'in su -kibhev 'kadv -we miava -na 'yliya 'wv, -'in 'yiv we -yov. Lev -lu ka 'gbva?

⁴ Su -kibhev 'kadv miava -na 'yliya 'wv, 'in -in nev -na bheli -yla: «Nwuv, in 'ka -mi bvdev gov 'yliya 'wvsa?» We 'ni 'ylinanv. We 'ni mov? ⁵ Welv 'so -nyime, -in -sa -slv -na 'dev su -kibhev 'kadv 'yliya 'wv, -in 'ka layv 'bhiev, -in 'ka bvdev gov -na bheli 'yliya 'wvsa.

⁶ «A 'na 'nyeni -Lagov -lu gv yov -ni, we 'ni -mov, 'in we bhitiava, 'in we miava ain. A 'na viteli amiaa -can gbva -bobov zov -ni, we 'ni -mov, 'in we nava we -gv.

A bhuhoe amiaa Dide -ov miava yali
(Lk 11.9-13)

⁷ «A -zla -lu, 'in wa 'ka we ain 'nyev. A -talv -luu da, 'in a 'ka we 'yiv. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kalv ain -yla. ⁸ Nu, -ov zlaa -lu, 'mav wa nyeva we. -O talia -luu da, mav yia we. -O bhli -budu, mav -yla wa kalia -bha. ⁹ Amiaa 'yiv -ka ain 'flov -zlav, a mnenni a 'ka ov tukpa 'nyev? ¹⁰ 'In ov -ka ain zibhi -zlav, a mnenni a 'ka ov tibhev 'nyev? -Innya, we 'ni sa -mi. ¹¹ Nu, amia -mama -wa nyima 'nyiv, a -yiv amiaa

'yua -li -zɔnu 'nyε sa. We -ka 'sa -mɪ, a -mɪ we -gυ nu, amiaa Dide -ɔ mia yali, -wa -ka ɔ -lu -zlali, -lu -zɔnu ɔ yia wa 'nyεa.

12 «-We a 'yibhaa nyima nu ain -yla ε, amia nu 'ya we wa -yla ε. Mu-wa Moizu tite -yɔ -Lagɔgbυυ -falipanyaa 'sεbhεε ji.

*'Yoo 'sɔ
(Lk 13.24)*

13 «A plali klolo ηwεε poo 'wυ. 'Yoo -we kwaa nyimε tɪtlɪe 'wυ, we gbυ 'nɪ -yɔ -kali, 'in we klolo ηwεε 'yɪlia 'wυ la. 'In -wa bhɪlia wee 'yoo, wa -zu 'wυ. 14 Nu, 'yoo -we kwaa nyimε 'yɪliyɔgagɪe 'wυ, we gbυ -kali -yɔ. 'In we ηwεε mia poo. -Wa yia we -yɔ, wa 'nɪ 'wυzu.

*Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia we
(Lk 6.43-44)*

15 «Nyima -wa laa wa 'dε -Lagɔgbυυ -falipanya, a zυ amiaa 'dε 'yɪliyɔ wa gbεgbεin. Wa -ka yi, wa mɪ sa -dlɔɔ bhɪlabhɪe 'bhisa, 'in wa nukplε mia, -mɔ 'wɪv -fliigwɪ -we mia vla 'wυ. 16 Wa lenɔgbυ -yɔ a yia wa yibhelia. Wa'a -sa *-dlɔya 'mnεwia 'wɪv, 'in wa'a -sa magloo -kɔji 'wɪv. 17 Nu, su -zɔnu weεε mia, 'bhue -zɔnu we paa, 'in su 'nyuu mia, 'bhue 'nyuu we paa. 18 Su -zɔnu mia, we 'nɪ mnɛni we 'ka 'bhue 'nyuu 'pa. 'In su 'nyuu mia, we 'nɪ mnɛni we 'ka 'bhue -zɔnu 'pa. 19 Su weεε nyidi, -we 'nɪ 'bhue -zɔnu 'pa, -di wa -di we, 'in wa vitelia we -kosu 'wυ. 20 'Sa a yia waa yocian yibhelia wa lenɔgbυ 'wυ.

*-Zezuu nyima -zɔnu
(Lk 13.25-27)*

21 «-Wa gbaa da: «Na -Kanyɔ, na -Kanyɔ», we 'nɪ wa 'dε weεε -Lagɔ yi 'sa 'wlulapɪlia. Nu, -wa nυa ɔ dɔmagbυ ε, ma 'wɪv ɔ yia lapɪlia. 22 Zɪ -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbυ 'wɔbhua, -bha nyima duun yia 'mɪ -yla gbaaε: «-Amiaa -Kanyɔ! -Amiaa -Kanyɔ! Nu, -a ka -Lagɔgbυ gba -na 'ηnɪ nya, -a ka zuzu 'nyii vu -na 'ηnɪ nya, 'in -a ka gwεdigbυ lenɔ -na 'ηnɪ nya, we 'nɪ mɔv?» 23 Tɔv, -bha na yia wa -yla gbaa -zejila 'wɔε: «In 'nɪ ain -yi 'mnumnu. Nyima 'nyii, a bε lɔ!»

*-Budu 'sɔɔ gbυυ nine
(Lk 6.47-49)*

24 «Nu, -we weεε in gbaa dε nɪ, -ɔ -ka we yukwɪ pulɔ, 'in ɔ 'ka we -gυgbυ lenɔ, ɔ 'wɪv

gbuyilonyɔ -ɔ 'sɔbha ɔ -budu tukpa -gυ. 25 Da 'nyu lva, 'nyu yea -bha, -pɪpε 'kadυ 'plia, wee -budu 'nɪ bhɪli. -We ka gbυ -wa, wa ka we 'sɔbha tukpa -gυ. 26 Nu, nyimε -ɔ 'nυa na wɛli, 'in ɔ 'nɪa we -gυgbυ lenɔ, ɔ 'wɪv nyɔgυgbυ, -ɔ 'sɔbhaa ɔ -budu -bυε -gυ. 27 Da 'nyu lva, we yea -bha, 'in -pɪpε 'kadυ 'plia, 'in we yia we la bhɪli, 'in we yia -nyumɔ weεε.»

28 -Zezu bhɪa gbυ nɪ gbagbɪe, 'in we yia nyima weεε ηwεgaga -sɔbhali. 29 Nu, ɔ 'nɪ wa gbυ -slolu -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhisa, se -we -Lagɔ 'nyεa ɔ, we nya ɔ -slolua wa gbυ.

8

*-Zezu puea *sɔlibhanyɔ
(Mk 1.40-45; Lk 5.12-16)*

1 Da -Zezu mia -gɔgɔ kwɪlida, 'in nyimaa -zlo yia ɔ 'bɪ yi. 2 Tɔv, *sɔlibhanyɔ yabhlo bεa ɔ 'yu, 'in ɔ yia 'kukolu 'sibhɪli, 'in ɔ nεε: «Na -kanyɔ, -na zukpa -wa: we -ka -mɪ dɔdɔ nanɪ, -in mnɛni -in 'ka 'mɪ jipe.»

3 -Zezu -gloa sɔ 'wυ, ɔ zɪa ɔ kwε,* ɔ nεε: «We nanɪ 'mɪ dɔdɔ, -in 'pυ!»

-Bha -bhlokpade *sɔli 'bhυa ɔ ku -yɔ, 4 'in -Zezu nεε ɔ -yla: «-In -ka mnɪ nɪ, -in 'na -salɪ we 'di nyimε yabhlogbɔɔ -nɪ. Mnɪ -na 'dε *-Lagɔbɔbɔnyɔ 'klɔslolua, 'in -we Moizɪ gbaa nu, nyimε -ɔ -ka 'pυ ɔ 'nyε -Lagɔ, -in wɪa we, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, -in ka 'pυ.»

*-Zezu puea 'slɔjaa 'yugalinyɔ zɔyu
(Lk 7.1-10)*

5 We bhɪa -Zezu plaa Kapɛnaumɔgbε nukplε, 'in *Wɪlɔmυ -slɔja gbυ gbυu 'yugalinyɔ yia ɔ -gbε yi. Nu, ɔ yia ɔ zukpa 'pali, -mɔɔ 'ka ɔ -yɔbε. 6 ɔ nεε: «Na -kanyɔ, na zɔyu ka gu -yɔ, ɔ ka 'kli, ɔ mɪ lapɪda -budunwεε, ɔ mɪ siada duun.»

7 -Zezu nεε ɔ -yla: «In mɪ yida, in 'ka ɔ jipe.»

8 'In 'slɔjaa 'yugalinyɔ nεε: «Na -kanyɔ, in 'nɪ we 'klɔ -ka, -in 'ka na -budu zɔ pla. Nu, gba wɛli yabhlo, 'in na zɔyu 'ka 'pυ. 9 Nu, -amɪ, in mɪ na -cian zɔ, 'in in pɪlia 'slɔja tɔlva 'wɪv la. In -ka 'yabhlo -yla gbaε: «-In mnɪ!» 'in ɔ mnɪa. In -ka 'ya -bɔdɔ -yla gbaε: «-In yi!» 'in -mɔɔ yia. 'In in -ka na zɔlubhonɔnyɔ -yla gbaε: «-In nu -mɪnɪ lε!» 'in ɔ nυa we lε.»

* 8:3 Zuifɔv -gbε, -ɔ -ka sɔli -yɔ -ka, ɔ 'nɪ mnɛni ɔ 'ka nyimε kwεzi, 'in ɔ 'nɪ mnɛni ɔ 'ka -Lagɔbudu zɔ mnɪ.

¹⁰ -Zezu 'nva we, 'in we yia ɔ ŋwegaga -subhali, 'in ɔ nɛɛ -wa mia ɔ 'bɪ -yla: «In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ: nyimɛ, -ɔ zva sa dli nɪ, in 'nɪ -slɔ we -kanyɔ 'yɪ Izlaɛli -dɔdɔv 'dɛbhie -gbolu -gɔ. ¹¹ In nɛɛ aɪn -yla: nyima -duun yia yia. Tɔlvɔ yia 'yɪlvɔ 'wɔsɔlvɔda 'bhva, 'in tɔlvɔ yia 'yɪlvɔ bhlilida 'bhva. *-Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪlgbe 'wɔ wa yia dabɔdɔ lia, wa -yɔ *Ablaamɔ klaa, *Izakɪ klaa, we -yɔ *Zakɔbɔ. ¹² Nu, 'yua -wa 'wlu -Lagɔ 'ka 'yaa lapɪli, 'ma wa yia 'pipee vitelia, nikpise 'wɔ. -Mɔ wa yia wilia, 'in -mɔ wa yia gla 'wɔ lia.»

¹³ Tɔvɔn, -Zezu nɛɛ ɔɔ 'slɔjɔa 'yugalɪnyɔ -yla: «Mnɪ -budunwɛɛ. -We -na dli mia -gɔ we ka lɛnɔ.»

-Bha -bhlokpadɛ ɔɔ zɔyɔ 'pva.

-Zezu puea guzɔnya duun

(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)

¹⁴ -Bha -Zezu mnɪa Piɛlu -budunwɛɛ. ɔ nɪnyia -mɔ, 'in ɔ yia Piɛlu 'ŋwɔnɔɔ 'nyaa -yɔyɪ lapɪda. -Mɔɔ ku -su. ¹⁵ -Zezu zia ɔ sɔ kwɛ, 'in -pɪpɛ yia ɔ ku zɔ 'plɪli. ɔ sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia wa -yla pipie bhli.

¹⁶ Jibhe 'ka zɔ, 'in wa yia nyima duun -wa zuzu 'nyuu mia 'wɔ, ɔ -gbɛ -la. ɔ wɛli nya ɔ vua zuzu 'nyii, 'in ɔ jipea guzɔnya weee.

¹⁷ 'Mɔ ɔ nva lɛ, 'in -we -Lagɔgbɔvɔ -falɪpanyɔ Ezaii gbaa we 'ka gbuzɔnɔ -zɛ:

«ɔ ka -amɪaa siasie 'wɔbhɪ,

'in ɔ yia -aɪn gu -yɔsa.»

Nyima 'yibhaa wa 'ka -Zezu 'bɪ mnɪ

(Lk 9.57-62)

¹⁸ -Mɔv 'bɪgɔ, -Zezu 'yia nu, nyima duun mɪ ɔ kwesi, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla nu, wa mnɪ 'nyuu kakpe -putu -gɔ. ¹⁹ -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo bɛa ɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ: «-Slɔlunyɔ, da weee -na yia mnɪa, in mɪ -mɪ 'bɪ.»

²⁰ 'In -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Totonya ka 'bhɔka, 'in zia kaa lɔlvɔ. Nu, da *Nyimɛɛ 'Yu 'kaa ladli, -bha 'nɪ -mɪ.»

²¹ 'In ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo nɛɛ ɔ -yla: «Nyimaa -Kanyɔ, -in 'nyɛ 'mɪ 'yoo, in 'ka na dide 'bhlua mnɪ 'bhie.»

²² -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In yi 'mɪ 'bɪ, -in 'tide tɪtlɪnya 'yi, wa 'ka wa tɪtlɪnya 'bhlu.»

-Zezu bɛlia -pɪpɛ 'kadɔ zɔ

(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

²³ -Zezu -bhɔa 'glɔ 'wɔ, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ yoo kwa. ²⁴ Tɔvɔn, 'in -pɪpɛ 'kadɔ yia 'plɪphɛ

bhli, 'in 'nyu -gbugbɔ yia 'glɔ 'wɔslo, -zugba -Zezu mɪ 'yɪlaa 'wɔ. ²⁵ ɔ 'bɪnɔnya bɛa ɔ kwesi, wa ganɔa ɔ, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «Nyimaa -Kanyɔ, -sa -aɪn gbɔ 'wɔ! -Amɪa tɪa!»

²⁶ Tɔvɔn, -Zezu nɛɛ wa -yla: «Dli 'kienyi -zɔnya, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a nu 'sa nyanɔa?»

Tɔvɔn ɔ sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia -pɪpɛ -yɔ 'nyu 'wluo 'kpɪli, 'in -bha yia 'wɔtɔ blenyii. ²⁷ Ŋwegaga -subhali wa 'dɛ weee, 'in wa yia layɪbhali -yɪbhaliɛ: «ɔɔ nyimɛ mia da, 'nyu -yɔ -pɪpɛ zva ɔ 'nɔŋwɛ, mɔɔ -nyimɛ nɪ da?»

-Zezu jipea nyima 'sɔ -wa kaa zuzu 'nyii 'wɔ

(Mk 5.1-20; Lk 8.26-29)

²⁸ We bhla -Zezu nɪnyia 'nyuu kakpe yabhlo -gɔ, -mɔ -wa Gadale -nyimaa dɔdɔ -gɔ, 'in nɔkpasia 'sɔ yia gbawla nyɪdɪ 'tɪa, 'in wa yia ɔ yoo yi. Waa nɔkpasia mia, zuzu 'nyii mɪ wa 'wɔ. 'Cɛ wa paa -bhabha, 'in wa bhɪtia nyima, we 'dɛɛ 'gbɔ nyima weee nva nyanɔ, 'in wa'a 'plɪlia -slɛɛn wee 'yloogblɔ.

²⁹ Tɔvɔn wa 'kpɪa 'wɔ, wa nɛɛ: «-Mɪ, -Lagɔɔ 'Yu, -naa lɛɛ -gbɔ pɪli -amɪaa gbɔ 'wɔla? We bhla 'nɪ -slɔ nɪnyii, yi -in yia, -in 'ka -aɪn 'kɪiyɛ 'wɔpa yi?»

³⁰ Nu, wa kwesi, -boboo -zlo mɪ -bha lililuu dataɪda. ³¹ 'In zuzu 'nyii yia ɔ zukpa 'pali, we nɛɛ: «-In -ka gba -in 'ka -aɪn vu nɪ, -in kwa -aɪn -bobonya nɪ 'wɔ.»

³² -Zezu nɛɛ: «A mnɪ.»

'In we yia waa nyima 'sɔ 'wɔtɪa, 'in we yia -bobonya 'wɔpla. Tɔvɔn, wee -bobonya yia -gɔgɔ kwɪli -gwagwɪɛ nya, we yia 'nyu lɔ slo, 'in we yia 'nyu lɔ tɪli -nya. ³³ -Bha -boboo 'yɪiyɔzɔnya mnɪa 'gbe 'kadɔ nɔkpɪɛ -gwagwɪɛ nya, 'in -we weee yɪlia -bobonya -yɔ -wa kaa zuzu 'nyii 'wɔ, 'in wa yia -mɔ we 'dɪ -sa. ³⁴ Wee 'gbe nɔkpɪa -nyima weee 'tɪaa, da -Zezu mia, 'in wa yia -mɔ mnɪ. Wa 'yia ɔ, 'in wa yia ɔ bhubhoe, 'in wa nɛɛ nu, ɔ 'bhɔ wa dɔdɔ -gɔ.

9

-Zezu puea zɔlaslonyɔ

(Mk 2.1-12; Lk 5.17-26)

¹ -Zezu -bhɔa 'glɔ 'wɔ, ɔ -dɪa 'nyu 'wɔ, 'in ɔ yia Kapɛnaumɔ lɔ mnɪ. ² 'In nyima -yɔ zɔlaslonyɔ yia yi, -zugba ɔ mɪ 'sowli 'wɔ. -Zezu 'yia nu, wa ka ɔ dli -gɔ zɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔɔ

zolaslonyo -yla: «Na 'yu, -in 'temanı dli, in ka -na gbonyii 'wotı.»

³ -Bha, -Lagoo titee gwesanya pupalia 'wlukoon lae: «Nu, nukpasu mia de, -Lagoo o vela.»

⁴ 'In -we wa pupalia 'wlukoon la, -Zezu yia we yibheli, 'in o nee: «Lee -lu ka 'gbu a pupali 'wlukoon la sa 'nyumee? ⁵ In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'wotı,» -moo -kalia -yo yaayu, in 'ka gba: «-In -so 'wu, -in no,» -moo -kalia -yo yi? ⁶ A yibheli we 'ji nu, Nyumee 'Yu ka se dudu -gu o 'ka nyimaa gbonyii 'wotı.»

-Bha -Zezu gbaa oo zolaslonyo -ylae: «-So 'wu, 'bhu -na 'sawli 'wu, mni -na -budunwee.»

⁷ Oo nyime -saa 'wu, 'in o yia -budunwee mni. ⁸ Waa nyima 'yia we -yo, 'in nyanoo yia wa dli 'wu slo, 'in wa yia -Lagoo 'hni -mni, nu, -Lagoo ka nyima 'tite 'nye wa 'ka 'sasokpa -gbu leno.

-Zezu laa Matie

(Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

⁹ 'Yi yabhlo nya -Zezu 'bhva -bhadε, o mi 'plida, 'in o yia nyime wa laa Matie -yoyi, nu, o -di 'gwezisabudu zo la. O nee o -yla: «'Yi 'mi 'bi.»

Matie -saa 'wu, 'in o yia o 'bi mni.

¹⁰ -Zezu -yo o 'binonya mi lida Matiee -budu zo, -zugba *nisun -gwezisanya -yo gbonyuuu kwe -cian duun mi 'ya wa glaa. ¹¹ Falizinyima 'yia we -yo, 'in wa nee -Zezuu 'binonya -ylae: «Amiaa -Kanyoo mia, lee -lu ka 'gbu o -yo nisun -gwezisanya -yo gbonyuuu kwe -cian lia?»

¹² -Zezu 'nua we, o nee wa -yla: «Nyima -wa -yaha, wa'a mni -dootoo -gu. Nu, guzunya mnia -dootoo -gu. ¹³ -We -Lagoweli ni gbaa, a mni a 'ka we 'jii datali, we nee:

«-We in 'yibhaa mo -wa nu,
nyima 'ka nyazıdli -ka,
we 'ni 'slaka -sasie.»

Nu, in 'ni nyima tiklu laa yi, gbonyuu -lenonya in yia laa.»

-Zezu -yo 'sun

(Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)

¹⁴ 'Zan -Batisu 'binonya bea -Zezu kwesi, 'in wa yia o layibhae: «Lee -lu ka 'gbu, -amia -yo Falizinyima pla 'sun 'yilı toba nya, 'in -nanoo 'binonya'a nu we lea?»

¹⁵ 'In -Zezu nee wa -ylae: «Nu, 'hwnoo kwa zli, o 'lowlii 'talea mia, wa dli 'ni menı,

gbuzoono -wa yi? -Innya, yo -wa yo. Nu, 'yilı yabhlo yia nynia, 'in wa saa wa 'hwnoo 'lowli glaa. Nu, -moo zli wa plaa 'sun.

¹⁶ «Nu, -bana saa -ka yla ni, nyime -ka we pipeda -mi, o'oo zo we ylada 'naa lolu. O -ka 'sa we nu, 'in 'naa lolu gbizea -bana saa 'wu, 'in we ylada yilimania 'wola. ¹⁷ 'Sa -bhlokpade, wa'a palı nu lolu *bala saa 'wu. Wa -ka 'sa nu, 'in bala wloa, 'in nu jitea. Nu, nu -lolu kaa bala lolu, 'in we 'de 'so gwlea.»

-Zezu puea 'hwnoo yabhlo, 'in o yia 'hwnoyu yabhlo 'yliyogagie 'nye

(Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)

¹⁸ Da -Zezu mia -slo gbu gbada, 'in Zuifoo 'yugalinyo yabhlo yia yi. O 'sibhlia o 'yu 'kukolu, 'in o nee: «-Na zukpa -wa, na 'hwnoyu ka tli, we 'bi 'ni -slo 'wogwle, nu, -in yi, -in 'ka o so -gu lapali, 'in o 'ka 'yliyogagie 'yi.»

¹⁹ -Zezu -saa 'wu, 'in o -yo o 'binonya yia -moo 'bi mni.

²⁰⁻²¹ -Bha 'hwnoo yabhlo mi -bha, mo palia kwe, we li -zo kugbua le 'so o -yo. O nee o 'deε dli zo: «In -ka o -bana kwe -zizie mneni, 'in na pua.»

We 'deε 'gbu o yia -Zezu luv 'plili, 'in o yia o -banaa hwe kwezi. ²² -Zezu 'bhitia la, o 'yia oo 'hwnoo -yo, 'in o nee: «Na 'yu, a 'temanı dli, amaa dli ka ain pue.» -Bha -bhlokpade o 'pua.

²³ Toon, -Zezu nynia Zuifoo 'yugalinyoo -budunwee, 'in o yia -mo guzo -gofi -bhlinya -yoyi, -zugba nyima duun zizli -bha -gu so weε lu. ²⁴ O nee: «A 'bhv -bha! Nu, oo 'hwnoyu 'ni tli, 'yila 'wu o mia.»

'In wa yia o gla palı. ²⁵ Wa ka wa wleli weε 'bhie, -Zezu yia komi luv pla. O kpalia oo 'hwnoyu so -yo, 'in -moo yia 'wuso.

²⁶ We di mnenia weε dudu weε -gu la.

-Zezu puea 'lolnya 'so

²⁷ -Zezu 'bhva -mo, o mi 'yloogblo, 'in 'lolnya 'so yia o 'bi mni. Wa 'kpa 'wu, wa nee: «-Davidu 'yuooa, -in 'yilı -ain nyazıoo!»

²⁸ Da o plaa -budu zo, 'in 'lolnya 'so yia o kwesi be, 'in o nee wa -ylae: «'Lee a zo dli nu, in mneni in 'ka we lenoo?»

'In wa nee: «Nyimaa -Kanyoo, gbuzoono -wa, -in mneni we.»

²⁹ Toon, -Zezu zia wa 'yilı kwe, 'in o nee: «Sa a zaa dli, a 'yi 'sa we!»

³⁰ 'In wa 'yli yia -blo. -Zezu nɛɛ wa -yla 'klɔ 'ciɔ nya: «Nyime yabhlogbɔɔ 'na yibheli we 'ji -niɛ.»

³¹ Tɔɔn, wa mɔia, 'in wa yia -Zezuu 'di -sa wee dɔdɔ weee -gɔ.

-Zezu jipea bhobho yabhlo

³² Da wa mia mɔida, 'in wa yia -Zezu nyime yabhlo -la. Ni, ɔɔ nyime mia ni, ɔ 'ni gbagbie mneni, zuzu 'nyuu mi ɔ 'wɔɔ 'gbɔ.

³³ -Zezu vua wee zuzu, -bha -bhlokpade ɔɔ nyime gbaa. 'In -wa mia -bha, ηwegaga -sobhali wa, 'in wa nɛɛ: «Aya, -a 'ni -slɔ 'sasokpa -gbɔ -mɔnu da 'yi Izlaeli -dɔdɔ -gɔ.»

³⁴ Ni, Falizinyima mia, -maa nɛɛ: «Zuzu 'nyiii -kanyɔ 'nyɛa ɔ 'tite, 'in ɔ 'ka zuzu 'nyii vu!»

Nyima -zlo -laa -Zezu nyazi 'wɔ

³⁵ -Zezu 'plɔia -bha 'gbe 'kadɔ weee -yɔ 'gbe yua weee 'wɔ, ɔ plaa -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ yia -mɔ nyima gbɔ -slolu. -Lagɔgbɔ -we gbaa -Lagɔɔ nyima 'wlulapɔgbɔ, 'mɔ ɔ gbaa wa -yla, 'in ɔ yia gu weee -yɔ siasiɛ weee jipe. ³⁶ Nyima -zlo -wa mia siada, 'in wa dli 'nia mɛni, -wa 'wɔba bhlabhle -we 'ni 'yliyɔzɔnyɔ -ka, ɔ 'yia wa -yɔ, 'in wa yia ɔ nyazi 'wɔla. ³⁷ 'In ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «'Mnɔ ka zalɔ duun, we kpaa 'yli, 'in we -didinya 'ni 'wɔzu. ³⁸ We 'gbɔ, a bhuhhoe kpaa -Kanyɔ ɔ 'ka lubhonɔnya yoo 'pa, wa 'ka wee -lu -di.»

10

-Zezuu tietienya kugbua le 'sɔ

(Mk 3.13-19; Lk 6.12-26)

¹ -Zezu laa ɔ 'binɔnya kugbua le 'sɔ, 'in ɔ yia wa 'tite 'nyɛ wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu weee -yɔ ku zɔ -siasie weee jipe. ² ɔ tietienya kugbua le 'sɔɔ ηni ni: tiada, 'Simɔɔ (-mɔɔ -banɔ -wa Pieli), we -yɔ ɔ bheli Andlee klaa, Zebedee 'yua *'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan klaa, ³ Filipɔ -yɔ Batlemii klaa, Toma -yɔ nisɔn -gwɛzisanyɔ Matie klaa, Alifee 'yu 'Zake -yɔ Tadee klaa, ⁴ 'gbee *'lɔpanyɔ 'Simɔɔ we -yɔ Zudasɔ Isikaliɔtu, nyime ɔ wlaa -Zezu ɔ tɔnyima -yla.

-Zezu tiea ɔ 'binɔnya kugbua le 'sɔ

(Mk 6.7-13; Lk 3.1-6)

⁵⁻⁶ -Mɔɔ 'bɔgbɔ, -Zezu 'kaa ɔ 'binɔnya kugbua le 'sɔ tie ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Ni, nyima

-wa 'nia Zuifɔ, a 'na mɔni wa dɔdɔ -gɔ -ni. A 'na mɔni 'ya Samalii -dɔdɔ 'gbe yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. Da a 'kaa mɔni ni, mɔ -wa Izlaelinyimaa -gbe, ma 'wɔba mɔmɔ -bhlabhle. ⁷ A -ka 'yloogblo -mi, a gbaɛ: -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɔ bhla ka cɔpa.

⁸ Guzɔnya mia, a jipe -maa. -Mama -ka tli, a 'nyɛ -maa 'yliyɔgagie. Solbhanya mia, a pue -maa, 'in a vu zuzu 'nyuu. Bhe a 'yia wee 'tite, we 'dɛɛ 'gbɔ, a -sa nyima 'wɔ bhe.

⁹ A 'na 'bhulu -can klaa, 'gwɛzi klaa, we -yɔ tama yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. A 'na palɔ we amiaa pɔsi 'wɔ -ni. ¹⁰ A -ka mɔida -mi, * -bada klaa, -bana 'sɔnɔ klaa, -sakwla klaa, we -yɔ kɔɔsu, a 'na 'bhulu we 'yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. Lubhonɔnyɔ mia, ɔ ka ɔ lililuu 'klɔ.

¹¹ «Ni, a -ka 'gbe 'kadɔ -mɔmɔ 'wɔ nyini, a -ka 'gbe yua -mɔmɔ 'wɔ nyini, nyime ɔ 'kaa aɔn kpa 'nanɔɔ, a -talɔ ɔ da. A 'ni -slɔ wee 'gbe 'wɔbhɔ, a -di -bha la. ¹² -Budu -mɔmɔ ηwɛɛ a -ka nyini, a ηwana wa 'nyula, 'in wa 'ka 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yi. ¹³ Wee -budu ηwɛɛ -nyima -ka amiaa 'lakpasu kpa, amiaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -tu wa -gɔ. 'In wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a -yɔ amiaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'pli.

¹⁴ «Ni, -budu -mɔmɔ ηwɛɛ we -yɔ 'gbe -mɔmɔ 'wɔ, wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, wa 'ni aɔn yukwli pɔlɔ, a gbɔtɔ amiaa bhɔ -yɔ * -bhuhui, 'in a 'bhɔ -bha. ¹⁵ In nɛɛ aɔn -yla gbɔzɔnɔ sa ni, zli -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, wee 'gbe -mɔnu nukpla -nyima yia sia bhabha, we 'ka *Sodɔmɔ -nyima -yɔ * -Gomɔlɔ -nyima -nɔ 'wɔzi.

-We 'kaa -Zezuu 'binɔnya yli

(Mk 13.9-13; Lk 21.12-17)

¹⁶ «A pɔ yukwli: ni, bhlabhle 'bhisa na tiea aɔn -mɔ gbi glaa. We 'dɛɛ 'gbɔ a mna 'yli tibhe 'bhisa, 'in a 'ka mi -dlɔɔ -kpakɔn 'bhisa.

¹⁷ Ni, gbɔwɔbhunya 'yu wa yia aɔn kwaa, 'in wa 'ka aɔn selɔ -mɔ -Lagɔbudunya zɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ, a zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ. ¹⁸ Na 'gbɔ, wa yia aɔn dɔdɔ 'wlulapɔnya -yɔ nyimaa 'wlulapɔnya 'yu kwaa. Ni, -maa -yɔ -wa 'nia Zuifɔ, wa 'yu a yia na gbɔdayinya -zɛa.

¹⁹ Wa -ka aɔn gbɔwɔbhunya 'yu kwa, a 'na lɔlɔ dli -ni, -we a 'kaa gba, 'in sa a 'kaa we gba mɔ ni: wɛli -we a 'kaa gba, we bhla a yia we. ²⁰ Ni, wee wɛli mia, we 'e 'bhɔ amiaa 'dɛ dli zɔ, amiaa Dide -Lagɔ yia we wlaa ɔ Zuzuu gbɛgbɛn.

21 «Nu, bhelia yia wa bhelia wlaa wa 'ka wa 'bha, 'in 'sa -bhlokpade didea yia wa 'yua wlaa. Yua yia wa didea -yowosolba, 'in wa 'ka wa 'bha. 22 Amia, na 'gbu nyuma weee yia ain 'wonyea. -ɔ ka dli -ka 'mi -gu -tu, 'in we 'ka we bhloluda nyini, 'in -mɔɔ bhua gbu 'wu. 23 Wa -ka ain 'klyie 'wopalida -mi 'gbe yabhlo 'wu, a mni 'gbe -putu 'wu -gwagwie nya. In nɛɛ ain -yla gbuzɔnu saɛ: a 'ni -slɔ *Izlaɛlu 'gbe weee 'woplilie bhia, 'in Nyimeɛ 'Yu 'kaa luyi.

24 «'Kpiakpianyɔ yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -slolunyɔ 'wuzi, 'in gaylo yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -kanyɔ 'wuzi. 25 Nu, 'kpiakpianyɔ -ka ɔ -slolunyɔ 'bhisa -mi, 'in gaylo 'ka ɔ -kanyɔ 'bhisa -mi, we -tu sa. Wa -ka -budunweɛ -kanyɔ vɛli, wa -ka ɔ 'ɲni zu *Belizebuli, ɔ -budunweɛ -nyuma mia, -maa -nu yia -bha -zia!

*-ɔ a 'kaa sɔ, mɔ ni
(Lk 12.2-7)*

26 «A 'na solɔ nyuma -ni. Nu, -lu weee mia zizeda, zli 'klɔ we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyuma 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelia. 27 -We in gbaa ain -yla nikpise 'wu, a gba we zli. -We in gbaa ain -yla ɲwunweda, a wɪzi we nyuma weee -yla. 28 -Wa mnenia wa 'ka nyimeɛ ku 'bha, 'in wa 'nia mneni wa 'ka nyimeɛ zuzu 'bha, a 'na solɔ wa -ni. Nu, -Lagɔ mia, ɔ mneni ɔ 'ka nyimeɛ ku -yɔ ɔ zuzu 'bha -kosu 'wu, we 'gbu a sɔ ɔ.

29 «Nyimaa 'yliya 'wu, bhuyua 'ni -valɛ -ka. Tama -bhloo 'gbu wa paa we 'sɔ pɛlɔ. 'In -mɔɔ bhla, amiaa Dide 'ni -slɔ we ɲwuu, we yabhlogbɔɔ ɔ bhli dɔdɔ. 30-31 Nu amia, a 'yli -Lagɔɔ 'yliya 'wu, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wuzi, nu, -Lagɔ -yi amiaa 'wluo nyii ɲwe. We 'dɛɛ 'gbu a 'na nɔnu nyanɔ -ni.

*Nyimeɛ -ɔ mia -Zezuu -nu nya mɔ ni
(Lk 12.8-9)*

32 «Nu, nyimeɛ, -ɔ -ka gba ɔ mi na -nu nya -zejila 'wu, 'in na gbaa na Dide -ɔ mia yali 'yu nu, ɔ mi na 'binɔnyɔ nya. 33 Nu, -ɔ yia na gbu kpɛlia -zejila 'wu, 'in -ami na kpɛlia ɔ gbu na Dide -ɔ mia yali 'yu.

*-We -Zezu -laa dɔdɔ -gv mɔ ni
(Lk 12.51-53, 14.26-27)*

34 «Nu, in 'ni 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -la dɔdɔ -gu. We 'ni -mɔɔ, in 'ni 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -la, nu, tu in -laa dɔdɔ -gu.

35 «Nu, 'yu -yɔ ɔ dide klaa, 'ɲwɔnyu -yɔ ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ 'ɲwɔnyu -yɔ ɔ 'lowlii 'nyaa, 'yli in yia wa pɔpalia.

36 Nyimeɛ -budunweɛ -nyuma yia ɔ tɔnyuma -zɛa.»

37 «Nyimeɛ -ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa 'yibha we 'ka 'mi -zi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'binɔnyɔ -zɛ. 'In -ɔ -ka ɔ nukpasuyu -yɔ ɔ 'ɲwɔnyu 'yibha we 'ka 'mi -zi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'binɔnyɔ -zɛ. 38 'In nyimeɛ -ɔ 'ni ɔ siasteɛ *su 'wobhu, ɔ 'ka 'mi 'bi yi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'binɔnyɔ -zɛ. 39 Nu, -ɔ -ka gba, ɔ 'ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie 'yi ni, tlia ɔ yia. 'In -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie wla na 'gbu, 'in -mɔɔ yia 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka.

*-We -Lagɔ 'kaa nyuma 'nyɛ
(Mk 9.41)*

40 «Nyimeɛ -ɔ -ka ain kpa 'nanɔɔ, -ami ɔ kpa 'nanɔɔ. 'In nyimeɛ -ɔ -ka 'mi kpa 'nanɔɔ, -ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ kpa 'nanɔɔ. 41 Nyimeɛ -ɔ -ka -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ kpa 'nanɔɔ, ɔ mi -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ nyaa 'gbu, -we -Lagɔ 'kaa ɔ gbɔɔ -falɔpanya 'nyɛ, 'yia ɔ yia we. 'In -ɔ -ka nyimeɛ mia tiklu -Lagɔ 'yu kpa 'nanɔɔ, ɔ mi tiklu -Lagɔ 'yuu 'gbu, -we -Lagɔ 'kaa nyuma tiklu 'nyɛ, 'yia ɔ yia we. 42 In nɛɛ ain -yla gbuzɔnu sa nu, nyimeɛ -ɔ -ka 'nyu -wɔtɔɔ 'kɔpɔ yabhlogbɔɔ 'nyɛnyɛyua nu 'yabhlo 'nyɛ, ɔ mi na 'binɔnyɔ nyaa 'gbu, -Lagɔ yia we -tɔɔ -mɔɔ 'nyɛa.»

11

1 Da -Zezu bhia wee gbu gbagbie, ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ -yla, 'in ɔ yia -bha 'bhɔ. ɔ mnia wee dɔdɔ -gvɔ 'gbenya 'wu, ɔ gbaa -mɔ -Lagɔgbu, 'in ɔ yia -mɔ nyuma gbu -slolu.

*-Zezu gbaa 'Zan -Batisu gbv
(Lk 7.18-35)*

2 'Zan -Batisu mia, ɔ mi -kaslɔ 'wu, 'in ɔ yia -Zezu Klisu lɛnɔgbɔɔ 'di 'nu. -Bha ɔ tiea ɔ 'binɔnya tɔlba, wa 'ka ɔ layibhaɛ: 3 «Nu, nyimeɛ -ɔ 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yi, yaayu, -a wɔ nyimeɛ -putuu?»

4 -Zezu nɛɛ: «Nu, -we a 'nua, -we a 'yia -yɔ, a mni, a -salɔ we Zaan lɔdi nya. 5 'Lɔlɔnya mi layida, 'tigitigunya mi nɔda 'nanɔɔ, solbhanya ka 'pɔ. 'Sulonya mi

'noda, titlunya ka titlie lu 'wosɔ. Wa mi - Lagɔgbu gbada bobabhanya -yla. ⁶ Nyime-ɔ 'ni 'mi dli-gu-sa, 'wututue-dlɔɔ mi ɔ-nu nya.»

⁷ Da Zaaan 'binɔnya 'bhitia lu, 'in -Zezu yia Zaaan gbu gbagbie bhli nyuma duun -yla. ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu a mni ylaa da bebleɛa? Gblee -we -pipe mia zukluda, mu -wa yi? - Innya! ⁸ 'In lɛɛ -lu a mni -slɛɛn -mɔ ylaa? Nyime-ɔ kaa -bana 'nanuu 'wɔ, mɔ -wa yi? Nu, nyuma -wa kaa -bana -zɔnu 'wɔ, nyumaa 'wlulapilinyɔɔ -budunwɛɛ wa mia. ⁹ We -ka 'sa -mi, lɛɛ -lu a mni -mɔ ylaa tenyua? -Lagɔgbuu -falpanyɔ -wa yi? In, in nɛɛ ain -ylaɛ: ɔ 'yli, ɔ -zi -Lagɔgbuu -falpanyɔɔ 'degbolu. ¹⁰ Nu, -Lagɔ nɛɛ ɔ 'sebhɛ 'wɔ Zaaan daɛ:

«-Mi 'yu na paa na tietienyɔ yoo,
ɔ 'ka -na 'yoo -yɔmnazi.»

¹¹ In nɛɛ ain -yla gbuzɔnu saɛ: nyuma -wa 'ɲwni gwalia, wa glaa, nyime-ɔ 'kaa 'yli, ɔ 'ka 'Zan -Batisi -zi, -mɔɔ -kanyɔ 'ni -mi. We mi 'sa 'bhie, nyime-ɔ mia 'kienyi -lɛ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbe 'wɔ, -mɔɔ 'yli ɔ 'ka Zaan -zi. ¹² We 'ka 'Zan -Batisi -Lagɔgbu -gba bhla 'bhɔ we 'ka -zɛɛn yli, *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie mi 'yugbein mnida 'tite nya, 'in nyuma 'tite bhua we 'wɔ. ¹³ We 'ka Zaaan bhla nyini, -Lagɔgbuu -falpanya weee -yɔ Moizu tite weee, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie gbu wa gbaa. ¹⁴ A -ka na wɛli 'wɔɲwnu, ɔɔ *Elii-ɔ -Lagɔsebhɛ gbaa nu, yia ɔ yia, Zaan -wa. ¹⁵ -ɔ -ka 'nɔnu -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nu we.

¹⁶ «Nyuma -mama in 'ka deslɛɛn -nyuma ni 'wɔpalia? Wa 'wɔ sa 'yilaasi -wa -di -gblɔgbɔ 'wɔ la, -zugba tɔɔba kpi 'wɔ wa -lima -yla, ¹⁷ 'in wa gbaɛ:

«-A ka ain -yla -lili bhli,
a 'ni lite.
'In -a ka ain -yla guzɔɔɔ bhli,
'in a 'ni -bhali!»

¹⁸ 'Sa Zaan yia, ɔ ka 'sun pla, ɔ 'ni nu 'ma, 'in wa nɛɛ nu, ɔ ka zuzu 'nyuu 'bi! ¹⁹ Nyimeɛ 'Yu yia, ɔ mi lida, ɔ mi 'mada, 'in wa nɛɛ: «A -tali, nyime mia de, liligbu -yɔ nɔmagbu ɔ kaa. Nu, *nisun -gwɛzisanya -yɔ gbonyuuu kwe -cian, wa 'tale ɔ -mia.» Nu, -Lagɔɔ gbuyiloo lenugbunya -yɔ wa yibhelia we 'ji nu, we tiklu.»

*'Gbe -we 'nia -Zezuu gbu ɲwnu
(Lk 10.13-15)*

²⁰ 'Gbe -we 'wɔ ɔ nua gwɛdigbu lɛ, 'in wa 'nia wa dli 'bhiti, 'in ɔ yia wa -yla gbu lapalie bhli: ²¹ «Kolazen -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Betisaida -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Nu, gwɛdigbu -Lagɔ nua da lɛ ain nyidi, we 'ka 'yaa 'mu ɔ nu lɛ Tili -yɔ Sidɔɔn, -zugba wa ka wa dli 'bhiti pepe, 'in wa plaa -gbɛnaa 'wɔ, 'in wa slua 'tɔtɔ 'wluo, mu yia we slolua mnia. ²² We 'dɛɛ 'gbu in nɛɛ, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, amiaa -nu ɔ yia 'wɔbhua we 'ka Tili -yɔ Sidɔɔn -nu 'wɔzi.* ²³ Amia, Kapenaumu -nyuma, amiaa dli 'wɔ nu, 'wɔ a yia -sɔa yali yi? -Innya, we 'ni -mɔɔ, zɔ -Lagɔ yia ain belia, titlunyaa dɔɔɔ -gu. We -ka nu, gwɛdigbu in nua da ain nyidi lɛ, mu nu Sodɔmu lɛ, wa 'na 'ka 'yaa labhu, -zugba wa mi -zɛɛn -bha. ²⁴ We 'dɛɛ gbu in nɛɛ zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, amiaa -nu ɔ yia 'wɔbhua we 'ka *Sodɔmu -nyumaa -nu 'wɔzi.»

*A mni -Zezuu -gbɛ ɔ 'ka ain 'gba 'wlu -sa
(Lk 10.21-22)*

²⁵ -Mɔɔ 'bigu, 'in -Zezu nɛɛ: «Dide, -na 'ɲni na mnɔia, yali -yɔ dɔɔɔ -Kanyɔ, in 'pa -mi fuo. -We ka gbu -wa, -lu -we -in zizea gbuyilonya -yɔ 'ylimnanya kwɛɛ, 'mu -in -slolua 'nyenyeyua 'kɔ. ²⁶ Gbuzɔnu -wa, Dide, -na 'de 'yibhaa we -mi 'sa.

²⁷ «Nu, na Dide ka 'mi -lu weee 'nyɛ. ɔɔ Yu mia, we 'ni ɔ Dide 'debhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, nyime yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -yi. 'In ɔɔ Dide mia, we 'ni ɔ 'Yu 'wɔbhɔ, nyime yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -yi. Nu, nyuma -wa ɔɔ 'Yu -slolua ɔ Dide, ma -yia ɔ.

²⁸ «A 'de weee kaa da 'gba 'kadɔ 'wlu, a yi na -gbɛ in 'ka ain nyapɛda 'nyɛ. ²⁹ -We in 'bhua 'wɔ, amia 'bhu 'ya we 'wɔ, 'in in 'ka ain gbu -slolu. Nu, na dli -dlɔɔ, 'in 'in 'ylimani na 'de. -Bha a yia amiaa 'dɛɛ 'wututue -dlɔɔ 'yia. ³⁰ Sa na yia ain 'yugalia, we 'ni 'tɛ, 'in 'gba na yia ain 'wlu dia we 'ni 'wɔwɔɔ.»

12

*-Zezu -yɔ *Nyapɛyi
(Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)*

* **11:22** Kapenaumu kwesi -gbe -wa Kolazen -yɔ Betisaida, 'in Sidɔn -yɔ Tili mia, 'lakpa -gbe 'kadɔ -wa.

1-Mov 'bigv, Zuifov *Nyapeyli yabhlo nya, -Zezu 'plia blekpa, 'in nwo yia o 'binanya 'bha, 'in wa yia bleya 'kwa wa 'ka we li. 2-We wa mia lenoda, Falizinyima 'yia we -yo, 'in wa nne -Zezu -yla: «-Tali, -we -amiaa tite gbaa wa 'na nono Nyapeyli nya le -ni, 'mu -na 'binanya nua le!»

3-Zezu nne wa -yla: «'Yli yabhlo nya, da nwo mia *-Davidi -yo o nonanya 'bhada, -we o nua le, a 'ni -slo we zeli? 4 'In o yia -Lagoo bububudu zo pla, 'in 'floo -we wa 'nyea -Lago, 'in o -yo o nonanya 'so yia we li. Nu, wee 'floo mia, -Lagoo tite nne wa 'ni mneni wa 'ka we li: *-Lagobubonyaa 'dekpa 'ka yaa we li. 5 We mi celida Moizu tite 'wo nu, Nyapeyli nya, -Lagobubunya -ka lubho nu *-Lagobudu 'kadu zo, -we wa 'na 'ka yaa leno, a 'ni -slo we zeli nu, -Lago 'na 'ka wa -yogbo 'wobhuu? 6 Nu, -we mia -seli we -zi -Lagobudu 'kadu! 7 Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wve:

«-We in 'yibhaa, mu -wa nu, nyima 'ka nyazidli -ka, we 'ni 'slaka -sasie.»

«A -ka yaa we 'wolanu, a 'na 'ka yaa nyima -wa 'nia gbonyuu leno gbu -dli. 8 Nu, Nyime Yu mia, mo -wa Nyapeyli -Kanyo.»

-Zezu jipea nyime Nyapeyli nya (Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

9-Zezu 'bhua -bha, 'in o yia *-Lagobudu zo mni. 10 Nu, nyime yabhlo mia -bha, o so ka 'ku. -Wa mia -bha, wa 'yibha wa 'ka -Zezu gbu 'wlu di. We 'de 'gbu wa yia o layibha: «-Amiaa tite nukple, 'lee, nyime mneni o 'ka guzonyo jipe Nyapeyli nyaa?»

11-Zezu nne: «Ain glaa, nyime yabhlo -ka bhlabhle -bhlo -ka ni, 'in we -ka 'wutolo -bhoka 'wobho Nyapeyli nya ni, -mo o yia we -saa, we 'ni mso? 12 Nu, nyime mia, o 'ylilo -zi bhlabhle. We -ka 'sa -mi, nyime mneni o 'ka gbuzonu leno Nyapeyli nya amiaa tite 'wu.»

13 'In -Zezu nne o ka so 'kua -yla: «-Glo -na so 'wu.» O -gloa we 'wu, 'in we yia 'pu, 'in we yia 'wutu we -libheyi 'bhisa. 14 Falizinyima mia wa glaa, wa 'tlaa, 'in wa yia gbu zva mni, sa wa 'kaa -Zezu lasa, we -gu.

15-Zezu 'nua we, 'in o yia -bha 'bhv.

-Lagoo lubhononyo o -saa -bha

-Sleen -Zezu mnia, 'in nyima duun yia o 'bu mni. O jipea guzonya weee, 16 'in o nne wa -yla 'klu 'cici nya nu, -o o -mia, wa 'na gbal we -ni. 17 'Sa we 'pia sa, 'in -we -Lagobub -falpanyo Ezaii gbaa, we 'ka gbuzonu -ze. O nne:

18 «Nu, -Lago nne:

«Na lubhononyo in -saa -bha, mo ni. O ze in -kalia, 'mo in 'nyea na dli weee yoo. 'Mo na yia na Zuzu 'nyea.

Sa in 'kaa nyimaa -yogbo 'wobhu, we gbu o yia dudugbo -nyima weee -yla lapalia.

19 O -yo nyime 'na 'ka kpel.

'In o 'na 'ka 'wokpi, 'in nyime yabhlogbo 'na 'ka o weli 'nu 'yloogbu.

20 Gblee -we mia 'wokwnada, o 'na 'ka we 'kate, 'napo -we ka mio 'nia layida -mi 'nanu, o 'na 'ka we nyumonu.

'Sa o yia nua 'in nyima 'ka na gbuzonu gbu 'wotwnu.

21 Dudugbo -nyima weee yia o dli 'wodia.» »

Nyima veta -Zezu (Mk 3.22-30; Lk 11.14-23)

22 Nu, 'lolo -bhobho yabhlo -o zuzu 'nyuu mia 'wu, 'mo wa -laa -Zezu. -Zezu jipea o, 'in o bhobho yia gba, 'in o yia layi. 23 We -subhalia nyima weee nwegaga, 'in wa nne: «Oo mia da ni, 'lee -Davidu 'yu o -mia yi?»

24 Nu, Falizinyima 'nua we, wa nne: «Oo nyime mia da ni, we 'ni zuzu 'nyiii -kanyo Belzebuli 'nye o 'tite ni, o 'ni mneni o 'ka zuzu 'nyii vu.»

25 -We wa pupalia 'wlukubu la, -Zezu -yi we, we 'gbu o nne: «Dudu -we ka -gu -nyima -ka tugoda -mi wa 'dekpa nyidi, la wee dudu bhua. -Budu -bhlo nwee -nyima -yo 'gbe -bhlo 'wu -nyima -ka -yowosoloda -mi, we 'na 'ka -gwle. 26 *-Saatan -ka -Saatan vu, we 'de -yo we -solva 'wu, we -ka 'sa -mi, we 'na 'ka -gwle. 27 Amia nne Belzebuli nyea 'mi see 'gbu, na vua zuzu 'nyii. We -ka 'sa -mi, nyoo 'nye amiaa -lima se, 'in wa vu zuzu 'nyia? We 'gbu, amiaa -limaa 'debbiee lenogbu slolua nu, -we a gbaa, yo -wa. 28 -We -wa gbuzonu, mu ni: nu, -Lagoo Zuzuu 'tite nya na vua zuzu 'nyii, -mso 'ji -wa nu, -Lagoo nyimaa 'wlulapile mi ain nyidi.

²⁹ «Nu, wa 'ni -slɔ latelɔnyɔ gbuan, wa 'ni mneni wa 'ka ɔ -budu zɔ pla, wa 'ka ɔ 'gba labhu. Wa -ka ɔ gbuan, 'bhie wa plaa ɔ -budu zɔ, 'in wa bhua ɔ zɔzɔnu la.

³⁰ «Nyime ɔ -yɔ 'mi 'ni -mi, na tɔnyɔ -wa. Nyime ɔ -yɔ -saa 'mi 'wɔ -a 'ka nyima -yɔbɔbɛli, nyimaa lamumninyɔ ɔ -mia. ³¹ We 'dɛɛ 'gbu in nɛɛ aɪn -ylae: -Lagɔ yia gbonyuu weee -yɔ vɛldi weee 'wɔtia. Nu, nyime ɔ -ka -Lagɔ Zuzu vɛli, -Lagɔ 'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti. ³² Nyɔɔ -ka *Nyimɛɛ 'Yu daa gbonyuu gbaa, -mɔɔ -yɔgbu -Lagɔ tia 'wɔ. Nu, nyime -ka Zuzu 'Pɔpa daa gbonyuu gbaa, we 'dɛ yi dɛslɛɛn -zɛɔɔ, we 'dɛ yi bhla -we mia yida nya -zɛɔɔ, -Lagɔ 'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti.

Su -yɔ we 'bhue
(Mt 2.16-17; Lk 6.44-45)

³³ «Su -zɔnu paa 'bhue -zɔnu, 'in su 'nyuu paa 'bhue 'nyuu. Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia wee su. ³⁴ Amia mia dɛ, 'munime a -mia, a mneni a 'ka gbuzɔnu gbaa? -Innya. -Lu -we yea nyimɛɛ dli -zɔ, mɔ tlaa ɔ nyɛɛ. ³⁵ Nyime -zɔnu mia, ɔ gbuzɔnu mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mɔ ɔ wlelia. 'In nyime 'nyuu mia, ɔ gbu 'nyuu mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mɔ ɔ wlelia. ³⁶ In nɛɛ aɪn -ylae: wɛli weee -we nyima yia gbaa, zli -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbu 'wɔbhua, we 'ji wa yia gbaa. ³⁷ Nu, -na gbagbawɛli -gɔ, -Lagɔ yia -mi gbu dɪlia. 'In we -gɔ -na yia gbu 'wɔtlaa.»

Nyima yibhalia -Zezu gwɛdigbu
(Mk 16.1-4; Mk 8.11-12; Lk 11.16,29-32)

³⁸ Tɔɔn -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima nɛɛ -Zezu -yla: «-Slolonyɔ, -in nu gwɛdigbu yabhlo lɛ, 'in -a 'ka we 'jiyibheli zɔzɔnu sa nu, -Lagɔ tiea -mi.»

³⁹ -Zezu nɛɛ: «Dɛslɛɛn -nyima mia, nyima 'nyii wa -mia, 'in wa'a zɔ -Lagɔ dli -gɔ, 'in wa yibhalia 'mi gwɛdigbu. Gwɛdigbu yabhlogbɔɔ 'na 'ka wa -yla lɛnu, 'mɔ we 'ni *Zonasu gbu -zɛ. ⁴⁰ Nu, Zonasu ka zli ta sabɔ ta li, zibhi nɔkplɛ. 'Sa -bhlokpade Nyimɛɛ 'Yu yia gwlu zli ta sabɔ ta lia. ⁴¹ *Ninivɔ -nyima 'nɔa *Zonasu wɛli, 'in wa yia wa dli 'bhiti. Nu, nyime ɔ -yɪlia ɔ -zia Zonasu, ɔ mi da. We 'dɛɛ 'gbu, zli -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in Ninivɔ -nyima sɔa 'wɔ dɛslɛɛn -nyima 'yu, 'in wa dɪlia -maa gbu. ⁴² Sebaa 'wlulapɪlɪɪwɔɔ 'bhɔa dɔdɔɔ bhloluda, 'in ɔ yia *Salomɔɔɔ gbɔyilo wɛli yukwli pɔlɔa yi. Nu, nyime ɔ -zia Salomɔɔ, ɔ mi da. We 'dɛɛ

'gbu, zli -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in ɔɔ 'ɪɪwɔɔ sɔa 'wɔ dɛslɛɛn -nyima 'yu, 'in ɔ dɪlia -maa gbu.

Zuzu 'nyuu yia lv
(Lk 11.24-26)

⁴³ «Nu, zuzu 'nyuu 'tlaa nyime yabhlo 'wɔ, we mni, we yi, -mɔ yɛyɛ da, ladɪdaa datalie nya, we 'ka ladi. ⁴⁴ We 'ni da 'yu 'gbu, we nɛɛ we 'dɛ -ylae: «Na -budu we zɔ in 'bhɔa, -mɔ na bhitia lɔ.» We 'bhitia -mɔ lɔ, 'in we yia -bha wee -budu yli klo nya, -zugba we nɔkplɛ mi laylipeda, 'in -mɔ mi lamnazɪda. ⁴⁵ Tɔɔn, zuzu 'nyii gbesɔ ka nɔkplɛ -nyua 'yli bhabha, -we -zia wemɔ, 'in we yia -mɔɔ 'bɔmni. 'In we -yɔ we 'sɔ yia wee -budu zɔ lɔyi, dabɔdɔ. 'In we yia -mɔ ladi duaa. -Slɛɛn, 'in ɔɔ nyimɛɛ -kwɪkwɪ yia 'ylinyumanɪ, 'in we yia we tɪanɔ 'wɔzi. Dɛslɛɛn -nyima -wa ka nɔkplɛ 'nyua 'yli, we 'sasɔkpa -gbu yia wa ylia.»

-Zezuu zɔayli -nyima -zɔnu
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)

⁴⁶ Da -Zezu mia nyima -yla gbu gbada ni, 'in ɔ 'nyaa -yɔ ɔ bhelia yia yi, 'in wa yia -budunɪwɛɛ 'yɪlgbe. Wa 'yɪbha wa 'ka ɔ -yla gbu gba. ⁴⁷ 'In nyime yabhlo nɛɛ ɔ -yla: «-Na 'nyaa -yɔ -na -bhelia mi 'pipee, wa 'yɪbha wa 'ka -mi -yla gbu gba.»

⁴⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «Nyɔɔ -wa na 'nyaa, nyɔɔ -wa na bhelia?»

⁴⁹ ɔ 'bhua sɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'bɪnɔnya wa 'kɔslɔlu.

'In ɔ nɛɛ: «-Wa mia da ni, ma -wa na 'nyaa -yɔ na bhelia. ⁵⁰ Nu, -ɔ nɔa na Dide -ɔ mia yalu dɔmagbu lɛ, mɔ -wa na bheli, mɔ -wa na bhɔlɔ, mɔ -wa na 'nyaa.»

13

'Mnɔpanyɔɔ gbɔɔ nine
(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)

¹ Wee 'yli -bhlokpade nya, -Zezu 'tlaa -budu zɔ, 'in ɔ yia 'nyuu -gɔgɔ -gɔ ladi mni.

² Nyimaa -zlo ka ɔ gbelii 'gbu, ɔ yia 'glɔ 'wɔbhɔ, 'in ɔ yia -mɔ ladi, -zugba nyimaa -zlo mi 'nyuu -gɔgɔ -gɔ. ³ Gbɔɔ nine nya ɔ -slɔlua wa gbu duun, ɔ nɛɛ: «Nu, kpaapanyɔ yabhlo mnia 'mnɔ 'paa. ⁴ ɔ mia wee 'mnɔ 'mnida, 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo nyɛ -yɔ bhli, 'in 'zianya yia we li. ⁵ Tɔlɔa bhililia

tokpa -dɔdɔ -gɔ, da bla 'ni -zu. Bla 'ni -bha -zuu 'gbɔ, we yia mi sa slɔ. ⁶ Nu, 'ylo -sɔa 'wɔ, we yia we -sie, 'in we yia ye, we somi 'ni -tlɔlɔ 'gbɔ. ⁷ We 'ya tɔlɔ sloa -kpɔga glaa, 'in -kpɔga yia we -gɔ palɔ, 'in we yia we 'tuntnu. We 'ni 'ya yabhlogbɔɔ 'pa. ⁸ Tɔlɔ yia dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ bhlili, 'in we yia zɔ. We lakpa tɔlɔ wla 'ya glɔ -bhlo 'ya kugbua, tɔlɔ wla 'ya glɔ ta, 'in tɔlɔ wla 'ya glɔ gbɔ. ⁹ -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.»

*-We ka 'gbɔ -Zezu paa gbɔv nine
(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)*

¹⁰ ɔ 'bɔnɔnya bɛa ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ layibha: «Lee -lu ka 'gbɔ -na slɔlu wa gbɔv nine -papɛ nya?»

¹¹ ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ ka ɔ nyɔmaa 'wlu-lapɔlɔgbɔ mɔ zizeda an 'klɔslɔlu, nu, ɔ 'ni we wamɔ 'klɔslɔlu. ¹² Nu, -lukanyɔ mɔ, ɔ -nɔ wa yia -gɔpalɔ, 'in we 'ka 'wɔzumanɔ. 'In nyɔmɛ -ɔ 'ni -lu duun -ka, we -sɛɛ mɔ ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.

¹³ «We 'dɛɛ 'gbɔ na gbaa wa -yla gbɔv nine -papɛ nya. Wa -ka ylada -mɔ, wa'a 'yɔla. Wa -ka yukwli pɔda -mɔ, wa'a 'nɔ. Nu, wa'a 'nɔ gbɔ yabhlogbɔɔ 'wɔla. ¹⁴ 'Sa -we -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ Ezaii gbaa, we -zɛa gbɔzɔnɔ wa gbɛgbɛɪn, ɔ nɛɛ:

«Yukwli a yia pɔa 'nanɔv,

'in a 'na 'ka we 'wɔlanɔ.

Ylaa a yia 'nanɔv,

'in a 'na 'ka -lu -yɔyɔ.

¹⁵ Nu, waa nyɔma -manɔ 'wlukɔn ka 'wɔtɔ -dudluu.

Wa ka wa yukwli 'sumanɔ, wa ka wa 'yli 'mu,

wa yi layɔ, wa yi 'nɔ, wa yi gbɔ yibhelii 'gbɔ,

wa yi wa dɔ 'bhitii 'gbɔ, in yi wa gbɔ 'wɔsa.

'Sa -Lagɔ gbaa.»

¹⁶ Amɔ, amɔaa 'yli yɔ la, 'in amɔaa yukwli nɔa, 'wɔtɔtɔ -dlɔ mɔ amɔaa -nɔ nya.

¹⁷ In nɛɛ an -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -Lagɔgbɔv -falɔpanya -yɔ -Lagɔnyɔma tikluu -zlo 'yibha -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyɔ, 'in wa 'ni we -yɔyɔ, -we a nɔa, wa 'ka we 'nɔ, 'in wa 'ni we 'nɔ.

*'Mnɔpanyɔɔ gbɔv ninee 'ji
(Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)*

¹⁸ «We 'dɛɛ 'gbɔ, amɔ, a 'nɔ mnɔpanyɔɔ gbɔv ninee ji ni 'wɔla. ¹⁹ -Wa 'nɔa *-Lagɔ nyɔmaa 'wlulapɔlɔ wɛɪ, 'in wa'a 'nɔa we 'wɔla, wa 'wɔ 'yoo nɔwe -yɔ da 'mnɔ bhlii. *Gbɔnyuuu dide -ka yi, -we wa faa wa dɔ zɔ, 'in we saa -mɔ we. ²⁰ 'Sa -bhlokpade tɔlɔ mɔ -bha tokpa -dɔdɔ 'bhisa, da -Lagɔwɛɪ bhlii. 'In wa -ka we 'nɔ ni, 'in wa nɔwɔnɔ we gbɔ 'mɔna nya, 'in we 'mɔna'a -gwɛɛ. ²¹ Nu, wa 'ni nɔwɔnɔ we 'ka somi fa wa dɔ zɔ. Waa nyɔma mɔ, bhlii -sɛɛ nya wa nɔwɔnɔ we -yɔ, 'in wa -ka wa sɔlɔda -mɔ, wa -ka wa 'kɔlɔ 'wɔpalɔda -mɔ -Lagɔwɛɪ 'gbɔ, 'in wa saa -Lagɔwɛɪ dɔ -gɔ. ²² Tɔlɔ 'wɔ 'ya 'mnɔya -we -wa -Lagɔwɛɪ -mɔ -kpɔga glaa. Wa 'nɔa we wɛɪ, 'in dɔdɔ -gɔv dɔlɔv klɔa, wa 'gwɛzi -we nana wa dɔdɔ, 'in we nɔa wa -dawli 'wɔ klɔa, mɔ palɔa we -gɔv 'gbɔ, we'e tɔnɔ. ²³ In nyɔma tɔlɔ mɔ, -maa 'wɔa we 'mnɔya -we -wa -Lagɔwɛɪ -mɔ dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ. Wa 'nɔa we, 'in wa yia we -yɔnɔwɔnɔ. Tɔnɔ, we wɛɪ -we mɔ wa 'wɔ, 'in we yia tɔnɔ. We lakpa yabhlo wla 'ya glɔ -bhlo 'ya kugbua, we tɔlɔ 'ya glɔ ta, 'in we tɔlɔ wla 'ya glɔ gbɔ.»

-Petu 'nyuuu gbɔv nine

²⁴ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbɔv nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-We -yɔ -Lagɔ nyɔmaa 'wlulapɔlɔ 'wɔwɔlɔ, 'mɔ na yia da an -yla gbaa. Nu, nyɔmɛ yabhlo 'paa ɔ kpa'a 'mnɔ -zɔnɔ. ²⁵ -Mɔv 'bɔgɔ, sabɔ, da nyɔma weee mɔ 'yɔla 'wɔ, ɔ tɔnyɔmɛ yia, 'in ɔ yia -petuu 'ya glɔ wee 'mnɔ -kpa'a, 'in ɔ yia mɔ. ²⁶ Da wee 'mnɔ mɔ, 'in we mɔ zɔda, -zugba wee -petu mi 'ya -mɔ we nyɔɔ.

²⁷ «Wee kpa'a -kanyɔɔ lubhonɔnya yia yi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Amɔaa -kanyɔ, 'lee, -in 'ni zɔmɛ da 'mnɔya -zɔnɔ 'paa? 'In da -petunya ni 'bhɔlɔ?»

²⁸ «ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na tɔnyɔmɛ nɔa we lɛ.»

«'In ɔ lubhonɔnya nɛɛ ɔ -yla: «Lee, -a mneni -a 'ka wee -petu 'tluu?»

²⁹ «ɔ nɛɛ: «-Innya, nu, a -ka wee -petu 'tluu yi, a mneni a 'ka 'mnɔ 'tluu -bha -bhlokpade.

³⁰ A 'tide we 'yi, we 'dɛ 'sɔ 'ka 'ylimanɔ. We -dɔdɔ bhlii -ka bɛ, 'in in 'ka we -dɔdɔnya 'tɔlɔ nu, wa -dɔ -slɔ -petu, wa gbɔan we, 'in wa 'ka we sie. -Mɔv 'bɔgɔ, wa 'ka 'mnɔ -dɔ, 'in wa 'ka we na -gbagbɔ 'wɔkwa.» »

*-Lagoo nyimaa 'wlulapilie gbv nine
(Mk 4.30-32; Lk 13.18-19)*

31-Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbv nine yabhlo, o nɛɛ: «-Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wlv su -we wa laa *mutadi, we 'ya. 'Mv nyime yabhlo 'bhua 'wv, 'in o yia we glv o kpaa. 32 We 'kienyi we -zi dudu -gvv su weee 'ya. Nu, we -ka mi, 'in we yilimania 'kaduv, 'in we zea su -we -zia su weee 'wv. Nu, 'zianya yia we luv 'subhaa we 'klyia -nyidi.»

(Lk 13.20-21)

33-Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbv nine yabhlo, o nɛɛ: «-Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wlv *goo 'hwno yabhlo slua 'floo -bhvbhv kilo glv -bhlo 'ya gbu lv, o bhitia we, 'in we yia 'yli, mv.»

*-We ka 'gbv -Zezu paa gbv nine
(Mk 4.33-34)*

34 Nu, gbv weee mia de, gbv nine -papie nya o -slolua we nyimaa -zlo. We 'ni gbv nine -papie 'wvbhv, o'v -slolu nyima gbv. 35 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagobgv -falpanyo gbaa, we 'ka gbvzv -ze, o nɛɛ:

«Nu, gbv nine -papie nya na yia wa -yla gbv gbaa.

We 'ka dudu gwedida 'bhv,

gbv -we -Lagv zizea, gbaa na yia we.»

36 Toon, -Zezu 'bhva nyima glaa, 'in o yia -buduɲwee mni. O plaa -budu zo, 'in o 'binonya yia o kwesi be, 'in wa nɛɛ o -ylaɛ: «Gba -aun -yla kpaa -petu 'nyuu nu gbv ninee 'ji.»

37 O nɛɛ wa -ylaɛ: «Nu, -o 'paa 'mnaya -zvzv, Nyime Yu -wa. 38 'In kpaa mia, mv -wa dudu -gv, 'in 'mnaya -zvzv mia, mv -wa nyima -wa -Lagv pila 'wlu la. -Petu mia, mv -wa nyima -wa gbvnyuu dide pila 'wlu la. 39 O tonyime -o glva wee -petu, -Saatan -wa. We -didi bhla mia, -mvv -wa dudu bhiali da. We -didi nya mia, -mvv -wa 'anzinya.

40 Sa wa tua -petu, 'in wa vitelia we -kosu 'wv, 'sa -bhlokpade we yia dudu -bhia bhla -mia. 41 O Nyime Yu yia zvzv 'anzinya yoo 'paa. Nu, -wa kwaa wa -lima gbvnyuu lv we -yo -wa ka de nva gbvnyuu le, we 'ka wa 'wvgbizi, -wa -Lagv pila 'wlu la glaa. 42 'In we 'ka wa -kosu 'kadu 'wv viteli. -Mo wa wia, -mo wa lia gla 'wv. 43 -Wa nva -Lagv dvmagbv le, ma yia lia 'ylv 'bhisa da wa Dide pila nyima 'wlu la. -O -ka 'nunv -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.

'Nyimnulu -we mia zizada

44 «-We -yo -Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wvwlva mv -wa 'hnumnulu yabhlo -we mia zizada kpaa. 'Mv nyime yabhlo 'yia, 'in o yia we zize lv. O ple men, 'in o mnia, o yia o -lu weee pelv 'pa o 'ka wee kpaa zo.

Tvkpa -zvzv -we ka -vale 'tea, we gbv nine

45 «-We -yo -Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wvwlva, mv -wa 'ya, -valepanyo -o mia tvkpa -zvzv -we ka -vale 'teaa datahida. 46 O 'yia wee 'ylinanv -tvkpa, -we ka -vale 'tea -we -zia we -lima ni, o mnia, 'in o yia o -lu weee pelv 'pa o 'ka we zo.

Zibhi -bha -sowlie gbv nine

47 «-We -yo -Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wvwlua, mv -wa 'ya, 'sowli -we wa viteli 'nyu lv, 'in we yi zibhii 'yli -bhlo -bhlo kpa. 48 We yea, 'in zibhibhanya yia we 'nyu lv gbize, 'in wa yia we 'nyu -gogv -gv ladi, wa 'ka zibhi 'wvgbizi. We zvzvzv wa gbizia 'wv, -mvv wa slua wa -cice 'wv, 'in -we 'nia 'ylinanv, 'in wa yia we kwnɛɛ viteli. 49 'Sa -bhlokpade we yia -mia dudu bhia zli. Nyima -wa nva gbvnyuu le -yo -wa nva gbv -zvzv le, 'anzinya yia yia we 'ka wa -yovsali, 50 'in -wa nva gbvnyuu le, we 'ka -maa -kosu 'kadu 'wv viteli. -Mo wa yia wilia, -mo wa yia gla 'wv lia.»

Gbvzv svv -yo gbvzv lolu

51 -Zezu nɛɛ o 'binonya -yla: «A ka we 'de weee 'wvlanv?»

Wa nɛɛ: «In, -a ka we 'wvlanv.»

52 Toon, -Zezu nɛɛ wa -yla: «Nu, -Lagv titee gwesanyo -o yibhelia -Lagv nyimaa 'wlulapiligbv, o 'wlv nu, -buduɲwee -kanyo yabhlo -o wleli 'hnumnulu svv -yo 'hnumnulu lolu, o -luu lazvda.»

-Zezuu -zv -nyima 'ni o gbv -yo hwnu

(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)

53 -Zezu ka gbv nine -papie bhia 'bhie, o yia -bhade 'bhv. 54 'Gbe -we 'wv o 'yilimania, o mnia -mo, 'in o yia nyima -slolu -mo -Lagv budu zo. -Wa weee mia -bha, 'in we yia wa hwegaga -subhalv. 'In wa nɛɛ: 55 «O nyime mia da ni, -budukonyoo yu -wa, we 'ni mvv? O 'nyaa mia ni, Malii -wa. *'Zake klaa, *-Zezefv klaa, 'Simoo klaa, we -yo Zudi, wa 'ni o bheliaa? 56 O bhola mi -aun glaa. Aya! Mo o -salv gwedigbv lenv sea?»

57 We 'dεε 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka o dli -gu zu. Toun, -Zezu nεε wa -yla: «-Lagagbuu -falipanyo -ka -mi, da weee wa zua -bha o. Wa'a zu -bha o, o -zoo we -yo o -budunwεε.»

58 Nyuma 'ni o dli -gu zuu 'gbu, o 'ni -bha gwεdigbu duun lenu.

14

Sa 'Zan -Batisi titha 'wu la (Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

1 We bhla, Galilee -dudu 'wlulapinyo Ewlodu 'nua -Zezuu 'di. 2 O nεε o zolubhononya -yla: «'Zan -Batisi -wa! Nu, mo -soa tithunya glaa 'wu, we 'dεε 'gbu o mnenia o 'ka gwεdigbu lenu.»

3-4 Nu, sa Zaaan tithigbu 'plia, mu mia da: Ewlodu kwaa o bheli Filipuu 'hwno Ewlo-diadi, 'in Zaan nεε o -yla: «Nu, we 'ni 'ylinani -Lagoo tite 'wu, nyime 'ka o 'dεε bheli 'hwno glosa, 'in o 'ka o kwa.»

We 'dεε 'gbu Ewlodu yia nyuma tie, wa 'ka o kpa, wa 'ka o gboan, 'in wa 'ka o -kaslo 'wupa.

5 Ewlodu 'yibha o 'ka Zaan 'bha. Nu, o mi Zuifu soda, -maa nεε nu, Zaan mia, -Lagagbuu -falipanyo -wa.

6 Nu, Ewlodu gwalyilu 'feti nynia, 'in Ewlo-diadi 'hwnoyu yia -wa mia 'feti -guu 'yibadi lite. 'In o yia Ewlodu dudu namanu bhabha. 7 'In o yia bi, o nεε: «-We a yia 'mi -zlaha, yoo na yia we ain 'nyea.»

8 O 'nyaaa weli -gu o nεε: «-In 'nye 'mi 'Zan -Batisu 'wlu yoo -plaa -gu.»

9 We wlaa Ewlodu 'kwayli la, nu, o ka bi o -limaa 'yibadi 'gbu, o nεε: «-We o -zlaha 'mi, a 'nye we o yoo.»

10 'In o yia 'slujayu yabhlo tie -mo -kaslo 'wu, o 'ka Zaan 'wlu -gu -di. 11 'In wa -yo o 'wlu yia yi -plaa -gu. Wa 'nyea we o 'hwnoyu yoo, 'in -mo yia we o 'nyaa yoo 'nye. 12 Toun, Zaaan 'binonya yia, 'in wa yia o 'kwie 'bomni, 'in wa yia we 'bhuka 'wufa, 'in wa yia we 'di -Zezu -salia mni.

-Zezu 'nyea nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu lililu

(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

13 -Zezu 'nua we 'di, 'in o yia 'glv 'wubho, o -dia 'nyu 'wu, 'in o yia da bebleε mni, da nyuma 'nia -mi, o 'ka 'wonya.

Nyumaa -zlo 'nua we, wa 'tlaa wa 'gbe nukple, 'in wa yia o 'bi mni bhv -gu, 'nyu -gogo -gu yilie nya. 14 -Zezu 'tlaa 'glv 'wu, o 'yia nyumaa -zlo -yo, 'in wa yia o nyazi 'wola, 'in o yia wa guzunya jipe.

15 Jibhe zaa, o 'binonya bea o kwesi, 'in wa nεε: «'Ylv ka -fla, 'in da tlvl la. We 'dεε 'gbu, 'nye wa 'yoo wa 'ka 'gbenya 'wu lililu zaa mni.»

16 O nεε wa -yla: «Wa 'na 'ka mni. Amiaa 'de 'nye wa lililu.»

17 'In wa nεε: «We 'ni 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'so 'wubhu, -a 'ni lililu kwεε -ka.»

18 'In o nεε: «A -yo we yi.»

19 -Muu 'bigu, o nεε nyumaa -zlo -yla nu, wa -di -petu -gu la. Toun, o bhua wee 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'so 'wu, o ylaa yali, 'in o yia -Lago fuo 'pa. 'Bhie, o dlilia wee 'floo, o 'nyea we o 'binonya yoo, 'in -maa yia we nyuma 'wladlili. 20 Wa 'de weee lia, 'in wa yia lv. We pnu -tua 'wu, -we nynia -cice kugbua le 'so, 'in o 'binonya -yo we yia mni.

21 Nyuma -wa lia, wa nyni nukpasiaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000). Wa 'ni 'hwni -yo 'nyenyeyua zeli.

-Zezu nua 'nyu -gu (Mk 6.45-52; Zn 6.15-21)

22 Toun, 'in -Zezu yia wa tie, wa -gali o 'yu, wa 'ka 'nyuu kakpe -putu -gu mni, -zugba o pa nyuma weli. 23 O 'paa wa weli, 'in o yia -gogo 'wlu mni o 'ka -Lago bhuhoe. O mi -bha o 'de -bhlo, 'in sabo yia be. 24 Nu, 'glv ka -sleen -gogo -yo la tlumanu. -Pipe mi wa 'klv -yo -gbein bhuldaa 'gbu, 'nyuu -gbogbu sloa 'glv 'wu.

25 Tiatia -koko gboa, 'in -Zezu yia o 'binonya 'bi mni 'nyu -gu -nonoe nya. 26 Wa 'yia da o -yo -noda -mo 'nyu -gu, 'in wa yia nyanu nu, wa nεε: «'Kuzu -wa!»

Wa mi nyanu nuda 'gbu, wa yia 'wokpi. 27 Toun, 'in o nεε wa -yla: «A 'na nonu nyanu -ni, -ami -wa, a pali di la.»

28 'In Pielu nεε: «Na -Kanyo, we -ka -mi 'pien, 'nye 'mi 'yoo, in 'ka 'nyu -gu no, in 'ka -mi -yobe.»

29 O nεε o -yla: «Yi!»

Pielu 'tlaa 'glv 'wu, 'in o yia -Zezuu -gbe mni 'nyu -gu -nonoe nya. 30 Nu, o 'yia -pipe mi 'plida, 'in o yia nyanu nu, 'in o yia 'nyu glu

-plaplie bhli. Ɔ 'kpa 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, kpa 'mɪ!»

31 -Bha -bhlokpade, -Zezu -gloa sɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ kpa, 'in ɔ nɛɛ: «Dli 'kienyi -zɔnyɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na lɔ dli?»

32 Wa 'de 'sɔ -bhoa 'glɔ 'wɔ, 'in -pɪpe yia zɔbe. 33 Tɔɔn, ɔ 'binɔnya -wa mia 'glɔ 'wɔ, 'in wa yia ɔ 'yu 'kukolu 'sibhli, wa 'ka ɔ 'ylimani, wa nɛɛ: «-Mɪ, -in mɪ -Lagɔɔ 'Yuu 'debbie -gbolu nya!»

-Zezu jipea Zenezaleti guzɔnya (Mk 6.53-56)

34 Wa -dia 'nyu 'wɔ, 'in wa yia Zenezaleti -dɔdɔ -gɔ nyini. 35 -Bha nyɪma weee yia -Zezu yibheli, 'in ɔ 'di yia wee dɔdɔ weee -gɔ lamneni. Wa yia ɔ guzɔnya weee -la. 36 'In wa palia -Zezu zukpa nu, ɔ 'ka wa guzɔnya 'yoo 'nyɛ wa 'ka ɔ -banaa ηwe kwezi. 'In -wa weee zia we kwe, -maa yia 'pɔ.

15

-Zezu -yɔ Zuifvɔ tite (Mk 7.1-13)

1 Falizinyɪma -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhua -Zeluzalemu, 'in wa yia -Zezuu -gbɛ yi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: 2 «-Na 'binɔnya mia, wa'a budo kwe -amɪaa titee sɔlɔ, 'in wa lia. Nu, -we -amɪaa dɔkpasɪ gbaa -a 'na nɔnɔ lɛ -ni, 'mɔ wa nɔa lɛ. Lɛɛ -lu ka 'gbɔ?»

3 -Zezu nɛɛ wa -yla: «Amɪa mia da, amɪaa bhlasabhla gbɔ 'gbɔ, a'a zɔa -Lagɔɔ tite 'nɔηwe. Lɛɛ -lu ka 'gbɔ?» 4 Nu, -Lagɔ nɛɛ:

ƆZɔ -na dide -yɔ -na 'nyaa 'nɔηwe. Ɔ nɛɛ 'yae:

Ɔ-Ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa velɪ, 'bha wa 'bhaa ɔ.»

5 'In amɪa, a nɛɛ: nyɪme ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yla gba nu, -we ɔ 'ka yaa wa 'nyɛ, wa 'wɔsastɛ saa, ɔ ka we -Lagɔ 'nyɛ, 6 ɔ nyɪme 'e -sa ɔ dide 'wɔ. 'Sa a nɔa, 'in a saa -Lagɔweli la, amɪaa bhlasabhla gbɔ 'gbɔ. 7 Weli 'sɔ -nyɪma a -mia! -We Ezaii gbaa -benyi amɪaa daa, gbɔzɔnɔ -wa. Ɔ nɛɛ:

8 Ɔ-Lagɔ nɛɛ: waa nyɪma mia, ηweɛ la wa nnania 'mɪ, nu, wa dli 'nɪ 'mɪ -gɔ -mɪ.

9 Bhebhe wa ylimania 'mɪ. Nu, tite wa slolua, -we wa laa -Lagɔɔ tite,

nyɪmaa -gbɛ we bhua.»

-We plalia nyɪma pɔɪn, mɔ ni (Mk 7.14-23)

10 -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu nɛɛ nyɪmaa -zlo -yla: «A be -seli, -we na yia gbaa, a 'ka we 'nɔ.

11 Nu, -we plaa nyɪme ηweɛ, we'e -plali ɔ pɔɪn. Nu, -we plalia nyɪme pɔɪn ni, mɔ -wa we bhua ηweɛ.»

12 Tɔɔn, ɔ 'binɔnya bea ɔ -yɔ, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «-In -yi we 'ji nu, weli -in gbaa de -bha, we ka Falizinyɪma 'wɔ 'fnɔ?»

13 Ɔ nɛɛ: «Su, -we na Dide, ɔ mia -yali, 'nɪa fa ni, tua wa yia we. 14 A 'tide wa 'yi nu, 'lɔlɔnya wa -mia, 'in wa mia 'lɔlɔnya 'yoo da -sloluda. Nu, 'lɔlɔnyɔ -ka 'lɔlɔnyɔɔ su lakpa ɔ 'ka ɔ 'yoo da -slolu, 'in wa 'de 'sɔ bhliia 'bhuka 'wɔ.»

15 Pielɪ 'bhua weli 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Wee gbɔɔ nine mia da ni, sa we 'ji mia?»

16 -Zezu nɛɛ: «Amɪa, a 'nɪ 'ya -slɔ -mɔɔ 'wɔlanɔɔ? 17 Nu, -lu weee -we plalia nyɪme ηweɛ, ɔ nɔkplɛ we plia. -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in ɔ plaa 'kwla -yɔ. A'a 'nɔ 'ya -mɔɔ 'wɔlaa? 18 Nu, -we tlaa nyɪme ηweɛ, mɔ bhua ɔ dli zɔ, 'in -we plalia nyɪme pɔɪn, mɔ -wa. 19 Nu, 'wlukɔɔn lapɔpalɛ 'nyuu bhua nyɪme dli zɔ. Tɔɔn, 'in nyɪma bhaa wa -lima, 'ηwnɪ -yɔ nyɪma -putu dia -budu 'wɔ,* wa kaa mɔtnɪ kwe, wa ylia 'wie, wa tɔbhua yo, 'in wa saa wa -lima 'ηni.

20 Nu, -we plalia nyɪme pɔɪn mɔ mia de. Nu, nyɪme 'nɪ kwe budo tikli ɔ 'ka li, -mɔɔ 'v -plali nyɪme pɔɪn.»

'Lakpaηwnɔ ηwnua -Zezuu gbɔ (Mk 7.24-30)

21 -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu 'bhua -bha, 'in ɔ yia Tili -yɔ Sidɔɔn -dɔdɔ -gɔ mni. 22 Kanaa -ηwnɔ yabhlo -dulia -mɔ la, 'in ɔ yia ɔ -gbɛ mni, -zugba ɔ wili ɔ -yɔ: «-Davidɪ 'yuoo, -in 'yɪlɪ 'mɪ nyazɪoo! Na -Kanyɔ, zuzu 'nyuu ka na 'ηwnɔyu kpa, ɔ 'nɪ 'kuayli -ka.»

23 -Zezu 'nɪ ɔ -gɔ -sa. Ɔ 'binɔnya bea ɔ -yɔ, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «Vu ɔ, we 'nɪ -mɔɔ, ɔ mɪ -ain 'bɪ wiwie nya.»

24 'In -Zezu nɛɛ: «Izlaelinyɪma -wa 'wɔba bhlabhle -we mɔɔ, wa 'dekpɔaa 'gbɔ in yia yi.»

25 Nu, ɔɔ 'ηwnɔ 'sibhliia ɔ 'yu 'kukolu, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, be 'mɪ -yɔ.»

* 15:19 Glɛkiweli 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyɪma -putu dia -budu 'wɔ.

26 'In ɔ nɛɛ: «'Ylaasli -ka lida -mi, we 'ni tikli -mi wa 'ka 'yilaasli lililu zɔ -sa, wa 'ka we gwɪ zɔ viteli, we 'ni muu?»

27 Ɔɔ 'ɛɛwɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, gbuzɔnu -wa. Nu, 'yilaasli -ka lida -mi, 'in gwɪ -ka 'tabhle zɔ -mi, wee lililu -we bhli, gwɪ lia we, we 'ni muu?»

28 Ɔ nɛɛ: «Amaa dlɪzɪzɪwe 'yli 'le! -We a 'yibhaa, mu yia ain -yla lenɔa.»

-Bha -bhlokpade ɔ 'yu 'pɔa.

-Zezu jipea guzɔnyaa -zlo

29 -Muu 'biɔ, -Zezu 'bhua -bha, ɔ 'plɪli Galilenyu kwesi, ɔ -gblaa -gɔɔ 'wlu, 'in ɔ yia -mɔ ladi. 30 Tɔɔn, nyimaa -zlo -yɔ wa guzɔnyaa yia ɔ -gbɛ yi. Tɔlɔa tɪɪa, tɔlɔa'a 'yɪ la, tɔlɔa 'kua, tɔlɔa'a 'nu, 'in wa'a gba, we -yɔ guzɔnyaa duun -putu. 'In wa yia wa -Zezu -yɔ laslu, 'in ɔ yia wa jipe. 31 Nyimaa -zlo 'yia nu, -wa mia bhobhonya, wa ka gba, -wa 'kua, wa ka 'pɔ, -wa tɪɪa, wa ka nɔ 'nanuu, -wa 'lɔa, wa ka layɪ, we 'ni wa ɛwɛgaga -subhali -sɛ. 'In wa yia *Izlaeli -Lagɔɔ 'ɛni -mnɪ.

-Zezu 'nyɛa nyɪma 'wlu glɔ -bhlo lililu (Mk 8.1-10)

32 -Zezulaa ɔ 'binɔnya, 'in ɔ nɛɛ: «Nu, nyazi nyɪma nɪlaa 'mi 'wɔ. Wa 'yɪ ta ni, -zugba wa mi 'mi 'bi, 'in lililu ka bhɪa. Nu, wa 'ni -slɔ li, in -ka gba wa mnɪ lɔ ni, wa mnɛni wa 'ka 'yloogblo bhli siasɛ kwɛɛ.»

33 -Bha ɔ 'binɔnya 'yibhaa ɔ laɛ: «-A mia -fɪli 'pɪɪ, da -a ka 'floo 'yɪli, 'in -a 'ka nyimaa -zlo ni 'nyɛ, 'in wa 'ka li, 'in wa 'ka lɔa?»

34 -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Floo zuma mi ain kwɛɛa?»

Wa nɛɛ: «'Floo gbesɔ, we -yɔ zibhi yua -sɛɛ.»

35 Tɔɔn, ɔ nɛɛ nyimaa -zlo -yla nu, wa -di dɔdɔ la. 36 'Bhie, ɔ 'bhua 'floo gbesɔ -yɔ zibhi 'wɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladiɪli, 'in ɔ yia we ɔ 'binɔnya yoo 'nyɛ, 'in -maa yia we nyimaa -zlo 'wɔladlili. 37 Wa 'dɛ weɛ lia, 'in wa yia lɔ. -We wa sɪli, we nɪni -cɪɛ gbesɔ, 'mu ɔ 'binɔnya -yɔ we mnɪa.

38 Nu, -wa lia wa nɪni nɔkpasiaa 'wlu glɔ -bhlo (4.000). Wa 'ni 'ɛwɔ -yɔ 'nyɛnyɛyua zɛli. 39 Da -Zezu 'nyɛa wa 'yoo, 'in ɔ yia 'glɔ 'wɔbho ɔ 'ka Magadan -dɔdɔ -gɔ mnɪ.

16

**Sadusenyɪma -yɔ Falizinyɪma 'yibhali -Zezu gwɛdigbu*

(Mk 8.11-13; Lk 12.53-56)

1 *Sadusenyɪma -yɔ Falizinyɪma bea -Zezu -yɔ, wa 'ka ɔ layla. Wa nɛɛ ɔ -yla: «-In nu gwɛdigbu yabhlo ɛ, 'in -a 'ka we 'jiiyibheli nu, -Lagɔ 'nyɛa -mi 'tɪɛ.»

2 -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Ylɔ -ka bhli, yali -ka lazamanɪ a nɛɛ da nanɪ 'yɪ. 3 'In zɔkpɛ 'ylɔ -ka 'wɔsɔ, yali -ka lazamanɪ, a nɛɛ 'nyu yia -zɛɛn lɔa. A -ka yali yla, we -ka nu, 'nyu yi lɔa, 'in a yibhelia we 'ji. 'In -we mia -zɛɛn 'plɪda, a 'ni mnɛni a 'ka we yla, 'in -we mia yida a 'ka we yibheli. 4 Deslɛɛn -nyɪma ka 'nyii, 'in wa'a zɔ -Lagɔ dlɪ -gɔ. Wa 'yibha in nu wa -yla gwɛdigbu ɛ, we 'ni *Zonasu gwɛdigbu 'wɔbhu, wa 'na 'ka gwɛdigbu yabhlogbɔɔ 'yɪ.»

Tɔɔn, ɔ tia -bha wa, 'in ɔ yia mnɪ.

Falizinyɪma -yɔ Sadusenyɪmaa gɔɔ gbɔ (Mk 8.13-21)

5 Ɔ 'binɔnya mia 'nyu 'wɔdɪda, wa ka 'floo 'wɔdlɔ. 6 Tɔɔn, -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪiyɔ, a 'na 'tideli amɪaa 'dɛ 'yɪ Falizinyɪma -yɔ Sadusenyɪmaa 'floo *gɔɔ -yla -ni.»

7 -Bha ɔ 'binɔnya gbɔgbali -ylaɛ: «Nu, 'floo 'ni -ain kwɛɛ -mi, we 'gbɔ ɔ yi 'saa gba.»

8 -We mia wa dlɪ zɔ, -Zezu yibhelia we 'ji, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Dli 'kienyi -zɔnya, 'lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a gbɔgbali -yla nu, a 'ni 'floo kwɛɛ -kaa? 9 A 'ni -slɔ we 'wɔlanu nu, 'floo gbu in dlɪli nyimaa 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'wɔ laa? 'In -cɪɛ a 'bhua 'wɔ, a ka we 'wɔdlɔ? 10 'In 'floo gbesɔ in dlɪli nyimaa 'wlu glɔ -bhlo (4.000) 'wɔ la, 'in -cɪɛ a 'bhua 'wɔ, a ka we 'wɔdlɔ? 11 In -ka ain -yla gba nu, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪiyɔ Sadusenyɪma -yɔ Falizinyɪmaa gɔɔ kwɛɛ, in 'ni 'floo gbɔ gba, sa a 'nu we 'wɔ laa?»

12 -Slɛɛn, ɔ 'binɔnya yibhelia we 'ji nu, -Zezu 'ni 'floo *gɔɔ gbɔ gba. Gbɔ -we Falizinyɪma -yɔ Sadusenyɪma slɔlua, 'mu ɔ saa 'ɛni.

Pielɪ nɛɛ nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

13 -Zezu mnɪa Sezalee Filipu -dɔdɔ -gɔ, ɔ nɪni -mɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -ylaɛ: «'Lee, nyɪma nɛɛ *Nyumɛɛ 'Yuu daa nyɔɔ ɔ -mia?»

14 Wa nEE: «Nyima tɔba nEE, 'Zan -Batisu -in -mia, 'in tɔba nEE, Elii -in -mia. 'In tɔba nEE 'ya nu, Zelemi -in -mia, -Lagɔgbu -falipanyɔ -putu -in -mia.»

15 'In ɔ nEE: «'In amia, a nEE, nyɔɔ in -mia?»

16 Simɔ Pieli nEE: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -in -mia, -in mi 'yliyɔga -Lagɔɔ 'Yu nya.»

17 Tɔun, -Zezu nEE ɔ -ylaE: «'Simɔɔ, Zonasu 'yu, -in -tu 'wu -dlɔɔ, nu, wee gbɔ mia, nyime 'ni -mi we -slolu. Na Dide -ɔ mia yali, mɔ -slolua -mi we. 18 Nu, -mi wa laa Pieli, we ji -wa tukpa. Wee tukpa -gu na yia na *Leglizɔ 'subhaa. 'In tɔtɔlee 'debbie -gboluu 'tite 'na 'ka we -wɔ. 19 *-Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɔlɔgbee -lakli na yia -mi yoo 'nyea. -We -na yia gbuaan dɔdɔ -gu, gbuaan wa yia we yali. 'In -we -na yia -bloa dɔdɔ -gu, -bloa wa yia we yali.»

20 'In ɔ nEE wa -yla 'klɔ 'ciɔɔ nya: «A 'na gbalɔ nyime yabhlogbɔɔ -yla, in mi -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -ni.»

-Zezu nEE tɔa ɔ yia, 'in ɔ 'ka tɔtɔnya glaa 'wɔsɔ
(Mk 8.31-9.1; Lk 9.22-27)

21 Nu, we 'ka -bha 'bhɔ, -Zezu gbaa -sleen ɔ 'binɔnya -yla sa tikli, ɔɔ zize 'masleen gbɔ, ɔ nEE: «We mi nu, in mni -Zeluzalemɔ, -mɔ Zuifɔv nyima kpasɔ klaa, *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya, ma kwEE na yia sia bhabha. Ma yia 'mi wlaa wa 'ka 'mi 'bha. 'In 'yɔ 'sɔ we tanɔ nya, tɔtɔnya glaa na yia 'wɔsɔa.»

22 Tɔun, 'in Pieli yia ɔ -glima lali, 'in ɔ yia ɔ -yla gbɔ gba, ɔ nEE: «Na -Kanyɔ, -Lagɔ 'na ŋwnunu we -ni. -Mɔv 'na nɔnɔ lE -ni.»

23 -Zezu 'bhitia la, ɔ nEE Pieli -yla: «*-Saatan, bE lɔ! 'Bhɔ 'mi kwesi. -In mi 'mi 'yoo -kolɔda. Nu, -'in pɔpali 'wlukɔun la -Lagɔ 'bhisa, nyima 'bhisa -na pɔpalia 'wlukɔun la.»

24 Tɔun, ɔ nEE ɔ 'binɔnya -yla: «Nyɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mi 'bi nɔ, ɔ -sa ɔ 'dE dli, ɔ 'bhu ɔ siasiee *su 'wɔ, 'in ɔ 'ka 'mi 'bi yi. 25 Nu, nyɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dEE 'yliyɔgagie 'wɔgbɔ ni, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In -ɔ -ka ɔ 'dEE 'yliyɔgagie 'wɔbɔ na 'gbɔ, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ -mɔɔ yia 'yia. 26 Nu, nyime -ka dɔdɔ -gɔv zɔzɔnɔ weee 'yɔ, 'in ɔ -ka ɔ 'yliyɔgagie 'wɔbɔ ni, lE -lu ɔ 'yɔ we 'wɔa? Nu, -lu yabhlogbɔɔ 'ni mneni we 'ka nyime 'yliyɔgagie zɔ. 27 Nu, Nyime Yu yia yia ɔ

Didee 'ŋnumniee san 'wɔ, ɔ -yɔ ɔ 'anzɔnya 'sɔ. 'In -we nyima nɔa lE, we ŋweE ɔ yia wa 'pɛnia. 28 In nEE ain -yla gbɔzɔnɔ saE: amia -wa mia da -seli, ain glaa, nyima tɔba ka NyimeE 'Yu 'yɔ yida, ɔ 'ka nyima 'wlulapɔli, 'bhie wa 'kaa tli.»

17

-Zezuu 'binɔnya ta 'yia ɔ 'tite
(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

1 'Yɔ gbu, we gbelibhlonɔ nya, -Zezu 'bhua Pieli klaa, *Zake klaa, we -yɔ 'Zakee bheli *Zaan 'wɔ, 'in wa yia -gɔgɔ 'kadɔ 'wlu mni. -Mɔ wa -nyaa 'wɔ. 2 -Mɔ, 'in ɔ 'klɔ yia 'bhiti wa 'yɔliya 'wɔ, 'in we yia li 'yɔ 'bhisa, 'in ɔ -bana yia pɔmanɔ 'pampain zli 'bhisa. 3 Tɔun, 'in wa yia Moizɔ -yɔ *Elii 'sɔ -yɔyɔ, -zugba wa -yɔ -Zezu sa 'di. 4 -Bha Pieli gbaa -Zezu -ylaE: «Na -Kanyɔ, -amiaa -seli -mimie nanɔ 'yɔ! We -ka -mi dɔdɔ nanɔ, palɔ yua ta na yia -seli 'subhaa. -Na -nɔ -bhlo, Moizu -nɔ -bhlo, Elii -nɔ -bhlo.»

5 ɔ mi gbada, tɔun yalɔpɔpa -we lia, 'in we yia wa 'wɔweli. 'In weli yabhlo yia wee yalɔpɔpa nyɔɔ 'tla, we nEE: «-ɔ mia dE, na Yu -wa, in -kali ɔ zE. 'Mɔ in 'nyea na dli weee yoo, a pɔlɔ ɔ yukwli.»

6 ɔ 'binɔnya 'nɔa wee weli, nyanɔ sloa wa 'wɔ, 'in wa yia 'klɔ lagbli. 7 -Zezu bEa wa -yɔ, ɔ zia wa kwE, ɔ nEE: «A -sɔ 'wɔ, a 'na nɔnɔ nyanɔ -ni.» 8 Wa 'bhua 'klɔ 'wɔ, we 'ni -Zezu -bhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, wa 'ni nyime -putu -yɔyɔ.

9 Da wa mia wee -gɔgɔ kwɔlida, -Zezu zɔa wa 'di, ɔ nEE: «-We a 'yia da -yɔ ni, ɔɔ NyimeE 'Yu 'ni -slɔ tɔtɔnya glaa 'wɔsɔ, a 'na gbalɔ we nyime yabhlogbɔɔ -yla -ni.»

10 Tɔun, -Zezuu 'binɔnya yia ɔ layɔbha: «'Lee, lE -lu ka 'gbɔ -Lagɔɔ titee gwesanya gba nu, Elii 'kaa yi tɔaa?»

11 ɔ nEE: «Gbɔzɔnɔ -wa: Elii yia yia tɔa ɔ 'ka -lu weee we 'bi 'wɔla. 12 Nu, in nEE ain -yla: Elii ka yi pepe, 'in wa 'ni ɔ yibheli. Sa wa 'yibhaa, 'in wa yi 'saa ɔ nɔ. 'Sa -bhlokpade wa yia NyimeE 'Yu sɔalia.» 13 -Bha ɔ 'binɔnya yibhelia we 'ji nu, 'Zan -Batisu gbɔ ɔ mia gbada.

-Zezu vua zuzu 'nyuuu 'tite
(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)

14 -Bha -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya nɔnia nyimaa -zlo kwesi, nyime yabhlo 'tɔaa -mɔ, ɔ 'sibhɔlia

'kukolu -Zezu 'yu, ɔ nɛɛ: ¹⁵ «Na -Kanyɔ, na yu mia, -in 'yɪlɪ ɔ nyazi. Nu, ɔ 'wɪlukuɔn ka -nyumɔ. 'Yɪlɪ tɔɔba nya, ɔ bhlilia -kosu 'wɔ, ɔ bhlilia 'nyu lɔ. ¹⁶ In ka ɔ -na 'bɪnɔnya -la, wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ jipe.»

¹⁷ -Zezu nɛɛ: «Dɛslɛn -nyɪma -wa'a zɔ dɪ, nyɪma 'nyii, 'yɪlɪ zuma in -yɔ aɪn 'sɔ 'ka lia? 'Yɪlɪ zuma in 'ka amɪaa 'gba zɔ 'yɪlɪgbedɔ -tɔa? A -yɔ ɔ 'sɔ yi -seli.»

¹⁸ -Zezu 'kpɪla wee zuzu 'nyuu 'wɪlɔ, 'in we yia ɔɔ 'yu 'yitide, 'in ɔ yia 'pɔ. ¹⁹ 'Bhie, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -nyaa 'wɔ, wa bɛa ɔ kwesi, 'in wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -amɪa 'nɪ mneni -a 'ka wee zuzu 'nyuu nɪ vɔa?»

²⁰ -Zezu nɛɛ: «-We ka gbɔ -wa, amɪaa dlɪzɔzɔe 'kienyi. Nu, in nɛɛ aɪn -yɪla gbɔzɔnɔ sɛɛ: *mutadɪ 'ya -sɛ, amɪaa dlɪ 'ka yaa we 'bhisa -mɪ, a -ka gba -gɔgɔ -yɪla, <'Bhɔ da, mɪnɪ mɔ, 'in we bhɔa -bha.> A mneni 'ya a 'ka -lu weee lɛnɔ. [²¹ 'Sasɔkpa -zuzu 'nyii mia dɛ, we 'nɪ -Lagɔbhubhoe -yɔ 'sun -plapɪe 'wɔbhɔ, wa 'nɪ mneni wa 'ka we vu.]»

*-Zezu gba 'yaa ɔ tɪtɪlɪgbɔ
(Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)*

²²⁻²³ 'Yɪlɪ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya gbɛɪa 'wɪlɔ -mɔ Galilee, 'in ɔ nɛɛ wa -yɪla: «ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu wa yia nyɪma yoo 'nyɛa, wa 'ka ɔ 'bha. Nu, 'yɪlɪ 'sɔ, we tanɔ nya, ɔ yia tɪtɪlɪnya glaa 'wɔsɔa.» 'In wee gbɔ yia wa -gɔ 'wɔtɪ yuoo.

-Zezu plɔɔba -Lagɔbudu 'kadɔɔ 'gwɛzi

²⁴ -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya nɪnɪa Kapɛnaumɔ, *-Lagɔbudu 'kadɔɔ nɪsɔn -gwɛzisanya bɛa Pɪɛɪ -yɔ, 'in wa yia ɔ layɪbhaɛ: «-Na -Kanyɔ mia, ɔ'ɔ plɔɔba -Lagɔbuduu 'gwɛzi -wa yɪ?»

²⁵ Pɪɛɪ nɛɛ: «Plɔɔɔ ɔ plɔɔɔ we.»

Da Pɪɛɪ plaa -budu zɔ, -Zezu gbaa tɪa, ɔ nɛɛ: «'Simɔɔ, -mɪ nɛɛ lɛa? Da nyɪmaa 'yugalɪnya mia 'gwɛzi -sada nɪ, nyɔɔ plɔɔba wea? Wa yua -wa yaayɪ, 'lakpanya -wa yɪ?»

²⁶ Pɪɛɪ nɛɛ: «'Lakpanya -wa.»

-Zezu nɛɛ: «We -ka 'sa -mɪ, wa 'yua'a plɔɔba we. ²⁷ Nu, -a 'nɪ 'yɪbha -a 'ka wa nyeni. We 'dɛɛ 'gbɔ, mɪnɪ 'nyu -yɔ. -In -ka -mɔ nyɪnɪ nɪ, -in 'pa -kɔ. Zibhɪi tɪanɔ -ka we 'wɔbhua yɪ nɪ, gbize we 'wɔ. -In -ka we kpa, 'bha we ŋwɛɛ. -Mɔ -na yia tama yabhlo 'yɪa, -we 'kaa in -yɔ -mɪ 'sɔɔ nɔ -Lagɔbuduu 'gwɛzi plɔɔba. 'Bhu we 'wɔ, 'in -in 'ka -amɪaa -nɔ plɔɔba.»

18

*Nyɔɔ 'yɪlɪ -Lagɔɔ 'yɪliya 'wɔa?
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)*

¹ We bhla, -Zezuu 'bɪnɔnya bɛa ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ layɪbha: «Nyɪma -wa -Lagɔ pɪɪa 'wɪlɔ la, nyɔɔ 'yɪlɪ wa glaaa?»

² -Zezu laa 'yu yabhlo, 'in ɔ yia wa 'yu ɔ 'yɪlɪgbeli, ³ 'in ɔ nɛɛ wa -yɪla: «In nɛɛ aɪn -yɪla gbɔzɔnɔ sɛɛ: a 'bhiti amɪaa 'dɛ, 'in a 'ka 'yɪlaasɪ 'bhisa -mɪ. We 'nɪ -mɔɔ, nyɪma -wa -Lagɔ pɪɪa 'wɪlɔ la, a 'na 'ka wa glaa -mɪ.

⁴ «Nyɪmɛ -ɔ tɪa ɔ 'dɛ 'wɔ 'nyɛnyɛyɪ 'bhisa, nu, nyɪma -wa -Lagɔ pɪɪa 'wɪlɔ la, mɔ -wa wa kpa. ⁵ 'Yu -ɔ mia yu nɪ 'bhisa, nyɪmɛ -ɔ -ka ɔ kpa 'nanɔɔ na 'ŋnɪ nya, na 'dɛ ɔ kpa 'nanɔɔ.

*Gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -tnɔɔ
(Mk 9.42-44; Lk 17.1-2)*

⁶ «Nu, 'yɪlaasɪ -wa mia sa yu nɪ 'bhisa, 'in wa zɔa 'mɪ dlɪ -gɔ, -ɔ -ka wa 'yabhlogbɔɔ gbɔnyuu lɔkwa, we nanɪ 'yɪlɪ -mɔɔ -nɔ nya wa 'ka -mɔɔ tɔkpa 'kadɔ -blɪ -yɔ gbɔnɪ, 'in wa 'ka ɔ 'nyu lɔ viteli. ⁷ Gbɔnyuu mɪ dɔdɔgɔ -nyɪmaa -nɔ nya, gbɔ -we kwaa nyɪma gbɔnyuu lɔ 'gbɔ. Nu, gbɔ -we kwaa nyɪma gbɔnyuu lɔ, we mɪ la 'kɔmɔɔ. Nu, nyɪmɛ -ɔ ka -gbɛ wee gbɔnyuu -ka 'bhɔ, gbɔnyuu mɪ ɔ -nɔ nya. ⁸ We -ka -na bhɔ -yɔ -na sɔ 'ka -mɪ gbɔnyuu lɔ kwa nɪ, -dɪ -bha we, 'pa we kwnɛɛ. We nanɪ 'yɪlɪ -in 'ka 'yɪlɪyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka 'yɪ sɔ -bhlo -yɔ bhɔ -bhlo nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyɪmoa 'wɔ mɪnɪ sɔ 'sɔ -yɔ bhɔ 'sɔ nya. ⁹ We -ka -na yɪlɪ 'ka -mɪ gbɔnyuu lɔ kwa, -sa -mɔ we, 'pa we kwnɛɛ. We nanɪ 'yɪlɪ -in 'ka 'yɪlɪyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka 'yɪ 'yɪliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mɪ -kosu -we'e nyɪmoa 'wɔ viteli 'yɪlɪ 'sɔ nya.

*Bhlabhlɛ -we mnɔaa gbɔɔ nine
(Lk 15.3-7)*

¹⁰ «A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪlɪyɔ 'yɪlaasɪ nu gbɛgbɛɪn, a 'na gbɔɪ -nɪ nu, 'yɪlaasɪ glaa, 'yu -bhlo 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ. Nu, 'yɪlɪ weee nya, wa 'anzɪnya mɪ -bha yalɪ. 'In na Dide -ɔ mia yalɪ, mɔ 'yɪlɪgbea ɔ 'yu wa 'gbɔ. [¹¹ Nu, ɔɔ Nyɪmɛɛ Yu mia, -wa mnɔa, 'ma ɔ yia gbɔ 'wɔsaa.]

¹² «Nu, a nɛɛ lɛa? Nyɪmɛ yabhlo -ka bhlabhlɛ glɔ gbɔ -ka, 'in we 'yabhlo 'ka mnɔ, we glɔ -mnɔa 'ya kugbua lɛ gbomnɔa ɔ tɪa

-gɔgɔ 'wlu, 'in ɔ mɔna we 'yabhloo dataɔa. We 'ni mɔv? 13 In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔ saɛ: ɔ -ka we 'yi, 'in we laa ɔ 'mɔna 'wɔ, we -zi bhlabhɛ glɔ -mɔna 'ya kugbua lɛ gbomɔna -we -tɔa -bha. 14 'Sa -bhlokpade amiaa Dide ɔ mia yali, ɔ'ɔ ɔɔwɔ waa 'ylaasli nu 'yabhlogbɔɔ 'ka mɔ.

-Na bheli-ka -mɔ gbɔ -yɔkpali

15 «-Na bheli -ka -mɔ gbɔ -yɔkpali, mɔni ɔ 'yia, 'in gbɔ ɔ nɔa lɛ, -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka 'wɔ -nya, -in 'ka we ɔ -yla lapali. ɔ -ka we ɔɔwɔ ni, -zugba ɔ ka 'ya na bheli -zɛ. 16 ɔ 'ni we ɔɔwɔ ni, -in 'bhu nyimɛ -bhlo, nyima 'sɔ 'wɔ, 'in sa -Lagɔsɛbhɛ gbaa ni, wa 'bhu gbɔ 'wɔ nyima 'sɔ, nyima ta 'yu, -in nɔ 'sa. 17 ɔ 'ni wa wɛli 'wɔɔwɔ ni, gba we -Lagɔnyima weee 'yu. 'In ɔ 'ni -maa 'wɔɔwɔ ni, -in 'bhu ɔ 'wɔ *nisɔn -gwɛzisanya -yɔ nyima -putu -wa 'nia -Lagɔ -yi 'bhisa.

A bhuhoe -Lagɔ dabɔvɔ

18 «In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔ sa ni, -we a yia gbuan dɔvɔ -gɔ, gbuan wa yia we -mɔ yali -Lagɔɔ -gbɛ. 'In -we a yia -bhloa yia dɔvɔ -gɔ, -bhloa wa yia we -mɔ yali -Lagɔɔ -gbɛ.

19 «In nɛɛ 'ya ni, amia mia dɔvɔ -gɔ, ain glaa, nyima 'sɔ -ka wɛli bhli, wa -ka -lu -mɔmɔ -zla, na Dide ɔ mia yali, 'nyɛa ɔ yia we ain. 20 Ni, da nyima 'sɔ, nyima ta -ka 'wlugbeli na 'ɔni nya, in mɔ wa glaa.»

Lubhonɔnyɔ ɔ 'nia ɔ -libheyii -yɔgbɔ 'wɔti, ɔ gbɔvɔ nine

21 Tɔɔn Pielɔ bea -Zezu -yɔ, 'in ɔ yia ɔ layibhaɛ: «Na -Kanyɔ, na bheli -ka 'mɔ gbɔ -yɔkpali, -zakpa zuma in 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔtia? We nyini -zakpa gbesɔ -wa yi?»

22 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Innya, in 'ni gba -zakpa gbesɔ. In nɛɛ: glɔ ta 'ya kugbua -zakpa gbesɔ (70 x 7).* 23 We 'dɛɛ 'gbɔ, -we -yɔ -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɔlie 'wɔwɔlɔa mɔ ni. 24 Dɔvɔvɔ 'wlulapɔliɔnyɔ yabhlo 'yibha ɔ -yɔ ɔ lubhonɔnyɔ 'ka wa kpagbɔ zɛli. ɔ bhliɔ we zɛlie, ɔ lubhonɔnyɔ yabhlo yia, -mɔɔ 'ka minion kpagbɔ 'wlu. 25 ɔ nyimɛ 'ni -lu yabhlogbɔɔ kwɛɛ -ka, ɔ 'ka we kpagbɔ -sa. We 'dɛɛ 'gbɔ ɔ -kanyɔ nɛɛ ɔ 'ka ɔ pelɔ 'pa, ɔ 'ka gaylo -zɛ, ɔ 'ɔwɔnɔ -yɔ ɔ 'yua klaa, we -yɔ ɔ -kakalu weee, 'in ɔ 'ka ɔ kpagbɔ -sa. 26 'In ɔ

lubhonɔnyɔ yia ɔ -kanyɔ 'yu 'kukolu -kɔlɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Na zukpa -wa, -in nɔ dɔtie lɛ na gbɛgbɛin, 'in in 'ka we 'dɛ weee 'pɛni.» 27 'In ɔ -kanyɔ yia ɔ nyazi 'yili, 'in ɔ yia we 'bi 'bhɔ.

28 «ɔɔ lubhonɔnyɔ 'tlaa, 'in ɔ -yɔ ɔ -libheyi yabhlo yia gbeli. -Mɔɔ ka ɔnɔv kpagbɔ 'kienyi -lɛ 'wlu. ɔ yia -mɔɔ -bli 'wɔbhli, 'in ɔ yia ɔ 'tuntnu, ɔ nɛɛ: «-Sa na kpagbɔ.»

29 «ɔ -libheyi bhliɔ ɔ gbɔ -yɔ, ɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa, -in nɔ dɔtie lɛ na gbɛgbɛin, 'in in 'ka we 'dɛ weee 'pɛni.»

30 «ɔ 'ni we ɔɔwɔ, 'in ɔ yia ɔ -kasɔ 'wɔpa. Ni, -mɔɔ 'ni -slɔ ɔ 'gwɛzi wla, -mɔɔ 'na 'ka -mɔ 'tla. 31 Da ɔ -lima -manɔ 'nɔa we, we 'ni wa -yɔkpa -sɛ. 'In -maa yia wa -kanyɔ we 'di -sali. 32 Tɔɔn, 'in wa -kanyɔ yia ɔɔ lubhonɔnyɔ la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Nyiikanyɔ, -in ka 'mɔ zukpa 'pali we 'dɛɛ 'gbɔ in yia na kpagbɔ 'bi 'bhɔ. 33 Sa in 'yilia -mɔ nyazi, we mɔ ni, -in 'yili yaa 'sa -na -libheyi nyazi.» 34 ɔ -kanyɔ 'paa 'cɛ bhabha, 'in ɔ yia ɔɔ lubhonɔnyɔ -kasɔ 'wɔkwa, wa 'ka ɔ siali. ɔ 'ni -slɔ ɔ kpagbɔ -sa, ɔ 'na 'ka -mɔ 'tla.

35 «Ni, 'sa we 'plia -sa. 'Sa -bhlokpade, na Dide ɔ mia yali yia ain -yla nɔa, we -ka ni, ain glaa nyimɛ yabhlo 'ni ɔ -libheyii -yɔgbɔ 'wɔti dli weee nya.»

19

-Zezu gbaa 'ɔwɔnɔ kwɛɛ -sa gbɔ (Mk 10.1-12)

1 -Zezu bhia gbɔ ni gbagbɛ, ɔ 'bhɔa Galilee, Zudee -dɔvɔ -we mia Zudeɛn nyu lɔv, 'in ɔ yia -mɔ mni. 2 Nyimaa -zlo mɔna ɔ 'bi, 'in ɔ yia wa guzɔnya jipe.

3 Falizinyima tɔlɔa bea ɔ -yɔ wa 'ka ɔ layla, 'in wa yia ɔ layibhaɛ: «-Amiaa tite nɔkplɛ, nɔkpasu mneni ɔ 'ka ɔ 'ɔwɔnɔ kwɛɛ -sa gbɔ -kɔvaa 'gbɔv?»

4 ɔ nɛɛ: «-We wa celia -Lagɔwɛli 'wɔ, a 'ni -slɔ we zɛli? Ni, -lu weee gwedida, 'in -Lagɔ yia nɔkpasu -yɔ 'ɔwɔnɔ lala. 5 'In ɔ nɛɛ:

«We 'dɛɛ 'gbɔ -nɔkpasu yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa kwesi 'bhɔa, 'in ɔ -yɔ ɔ 'ɔwɔnɔ 'ka 'wɔsuslolu, 'in wa 'ka ku -bhlo -zɛ.»

* 18:22 We 'ji yabhlo -wa ni, -zakpa glɔ ta 'ya kugbua lɛ gbesɔ (77).

6-Slɛɛn, wa 'nɪ 'maslɛɛn nyɪma sɔ, nu, nyɪmɛ -bhlo wa -mɪa. We 'dɛɛ 'gbɔ, -we -Lagɔ -ka 'ylijɪlɪ, nyɪmɛ 'na sɪsɪlɪ we 'yɪlɪ -nɪ.»

7 Falizinyɪma nɛɛ: «Nu, we -ka 'sa -mɪ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ Moizɪ gba nu, -ɔ -ka ɔ 'ɲwɔnɔ kwnɛɛ -sa, ɔ 'nyɛ -mɔɔ kwnɛɛ -sa 'sɛbhɛ yooa? 'In ɔ 'tide ɔ 'yia?»

8 ɔ nɛɛ: «Amɪaa yukwli -yɔ suloo 'gbɔ, Moizɪ yia aɪn 'yoo 'nyɛ a 'ka amɪaa 'ɲwɔnɔ kwnɛɛ -sa. Nu, we gwedɪda we 'nɪ 'sa -mɪ. 9 In nɛɛ aɪn -yɪla: nu, nyɪmɛ -ka ɔ 'ɲwɔnɔ kwnɛɛ -sa, -zugba -mɔɔ 'nɪ nɔkpasu -putu nya -budu 'wɔdɪ, 'in ɔ -ka 'ɲwɔnɔ -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa -mɔɔ -yɪla lɛ.»

10 ɔ 'bɪnɔnya nɛɛ ɔ -yɪla: «Nɔkpasu -yɔ 'ɲwɔnɔ gbɔ -ka 'sa -mɪ, we nanɪ 'yɪlɪ, nyɪmɛ 'na kwali 'ɲwɔnɔ -nɪ.»

11 ɔ nɛɛ wa -yɪla: «Nyɪma weee 'nɪ we kwɛyɔmneni. Nu, -wa -Lagɔ 'nyɛa we 'tɪɛ, wa mneni we kwɛyɔ. 12 Nu, nyɪma -tɔlɔa mɪa, wa'a kwa 'ɲwɔnɔ. -We ka gbɔ -wa, we 'ka wa gwali bhla 'bhɔ, wa 'nɪ we kwɛyɔmneni. 'In tɔlɔa mɪa, wa'a kwa 'ɲwɔnɔ, wa ka wa lɛlu 'gbɔ. Nu, tɔlɔa'a kwa 'ɲwɔnɔ, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛɛ 'gbɔ. Nu, nyɪmɛ -ɔ -ka we 'wɔlanɔ, ɔ 'nɔ we 'wɔ la.»

*-Zezu ɲwɔnaa 'yɪlaashɪ 'nyu la
(Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)*

13-Bha nyɪma kwaa -Zezu 'yɪlaashɪ ɔ 'ka wa kwɛ 'wluo lapalɪ, 'in ɔ 'ka -Lagɔ bhuhhoe wa 'ɲmɪ nya. 'In ɔ 'bɪnɔnya yia wa vuvue bhli wa 'wluo kpɪlɛ nya. 14 -Zezu nɛɛ: «A 'tide wa 'yɪ wa 'ka na -gbɛ yɪ, a 'na -kɔlɔ wa 'yoo -nɪ. Nu, nyɪma -wa 'wlu -Lagɔ yia lapɪlɪa, waa 'yɪlaashɪ -sɔkpa -nyɪma -wa.» 15 ɔ palɪa wa sɔ 'wluo la, -mɔɔ 'bɪgbɔ, 'in ɔ yia -bha 'bhɔ.

Nyɪmɛ -ɔ 'kaa -Zezu 'bɪ mɪnɪ, ɔ 'bhɔ ɔ -lu weee 'bɪ

(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)

16-Bha nyɪmɛ yabhlo bɛa -Zezu kwesi, 'in ɔ yia ɔ layɪbha: «-Slɔlɔnyɔ, lɛɛ -lu -zɔnɔ in 'ka lɛnɔ, 'in in 'ka 'yɪlɪyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhloluda -ka 'yia?»

17 -Zezu nɛɛ ɔ -yɪla: «-Lu -zɔnɔnya mɪa, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na yɪbha 'mɪ we gbɔ laa? -Lagɔ -bhlogbɔɔ mɪa nyɪmɛ -zɔnɔ nya. Nu, -in 'ka 'yɪlɪyɔgagɪɛ 'yɪ, -in zɔ ɔ *tɪɛ 'nɔɲwɛ.»

18 ɔ nɛɛ: «Tɪɛ -mɔmɔ we -maa?»

-Zezu nɛɛ: «-In 'na 'bhali nyɪmɛ -nɪ. -In -yɔ 'ɲwɔnɔ -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.* -In 'na ylɪlɪ 'wie -nɪ. -In 'na zɔlɔ nyɪmɛ yɔ -yɔ -nɪ. 19 -In zɔ -bha -na dɪdɛ -yɔ -na 'nyaa, 'in -in -kali -na -libheyɪ zɛ -na 'dɛ 'bhisa.»

20 ɔ nyɪmeslɔyɔ nɛɛ ɔ -yɪla: «In ka weee tɪɛnya weee 'nɔɲwɛ zɔ, 'in -mɔmɔ -tɔ 'wɔa?»

21 -Zezu nɛɛ ɔ -yɪla: «-In -ka gba -in 'ka tɪklɪ -mɪ nɪ, -in 'pa -na zɔzɔnɔ weee pɛlɔ, -in 'nyɛ we -yɔ -gwɛzi bobabhanya, 'in -in 'ka 'ɲɔmɔnɪɛ 'yɪ -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnɔvɛ bhɪa, -in yɪ 'mɪ 'bɪ.»

22 ɔ nyɪmeslɔyɔ 'nɔa we, 'in ɔ yia lɔbhɪtɪ, 'klɔ -susue nya, nu, 'ɲɔmɔnɪyɔ -wa.

23 Tɔnɔn, -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yɪla: «In nɛɛ aɪn -yɪla gbɔzɔnɔ saɛ: 'ɲɔmɔnɪyɔ 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪgbɛ 'wɔ mɪnɪ, 'tɛ we 'tɛa.

24 In nɛɛ 'ya aɪn -yɪlɛ: 'ɲɔmɔnɪyɔ 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪgbɛ 'wɔplɪa, we -kali -yɔ we -zɪ *-nyɔmɛɛ seenu 'bhɔka 'wɔplɪɪɛ.»

25 ɔ 'bɪnɔnya 'nɔa we, 'in we yia wa -lɔɛlɪ. 'In wa nɛɛ: «Aya! We -ka 'sa -mɪ, nyɔɔ -mɔmɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔa?»

26 -Zezu yɪlaa wa tenyɪi, ɔ nɛɛ: «Nyɪmɛ 'nɪ we mneni. Nu, -Lagɔ mɪa, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee lɛnɔ.»

27 Pɪɛlɪ yia we 'bɪgbɔpalɪɛ: «-Talɪ, -a ka -amɪaa -lu weee -bha tɪ, 'in -a yia -mɪ 'bɪ yɪ. Lɛɛ -lu -a 'ka we 'wɔ 'yia?»

28 ɔ nɛɛ wa -yɪla: «In nɛɛ aɪn -yɪla gbɔzɔnɔ saɛ: dɔdɔ lolu yia yia, 'in *Nyɪmɛɛ 'Yu 'ka ɔ 'ɲɔmɔnɪkpe -zɔnɔ -gbɔ ladɪ, ɔ 'ka nyɪma 'wlulapɪlɪ. We bhla, amɪa nyɪma kugbua lɛ sɔ nɔa 'mɪ 'bɪ, 'ɲɔmɔnɪkpe -gbɔ a yia ladi, a 'ka *Izlaɛlu *zɔa kugbua lɛ 'sɔɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ. 29 -Wa weee tɪa -bha wa -budu klaa, wa bhɛlɪa klaa, wa bhɔlɔa klaa, wa dɪdɛ klaa, wa 'nyaa klaa, wa 'yua klaa, we -yɔ wa kpaa, na 'gbɔ, 'yɪa wa yia we -zakpa gbɔ gbɔ, we -yɔ 'yɪlɪyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhloluda -ka. 30 Nyɪmaa dumadu -wa -gaa 'yu, lɔ -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lɔ, 'yu -maa yia -gaa.»

20

'Yɪlɔv -lubhonnyaa gbɔv nine

1 «-We -yɔ -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ 'wɔwɔlɔa, mɔ nɪ: nu, kpaapanyɔ yabhlo -wa, zɪgbɔ ɔ mɪnɪa 'yɪlɔv -lubhonnyaa dataɪa,

* 19:18 Glɛkɪwɛlɪ 'wɔ, we jɪ -wa nu, -wa kɔkwali, wa -yɔ nyɪma -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.

wa 'ka ɔ *-dlɔkpaaa lubho nu. 2 ɔ -yɔ wa 'sɔ, 'in wa yia wɛli bhli, ɔ 'ka wa tama -bhlo 'nyɛ 'yɪ -bhlo, 'in ɔ yia wee kpa wa kwa. 3 Zlɔkpa -yɪ 'tɪtɛ nya, ɔ 'tlaa lɔ, 'in ɔ yia nyɪma tɔlɔa 'yɪ, -zugba wa slu lɔkɔ 'wɔ la sa bhe. 4 ɔ nɛɛ wa -yla: «Amia mia da ni, a mni na kpa lubho nua, 'in -we mia tikli, 'in in 'ka we aɪn 'nyɛ.» 5 'In wa yia mni.

«ɔɔ kpaapanyɔ 'tlaa 'yɪ -gbagbu, we -yɔ jibheza yɪ nya, 'in ɔ yi 'yaa we -bhlokpade lɛnu. 6 Jibheza ɔ 'tlaa, ɔ 'yɪ nyuma, -zugba -maa mi 'ya lɔkɔ 'wɔ, ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a -di -seli la bhe, 'in a 'ni -lu yabhlogbɔɔ lɛnu da -mia?»

7 «Wa nɛɛ ɔ -yla: «Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'ni -aɪn 'wɔbhhu.»

«ɔ nɛɛ wa -yla: «A mni na kpa.»

8 «Sabɔ bea, 'in ɔ nɛɛ ɔ lubhonɔnyaa 'yugalinyɔ -ylae: «La -na 'yɪwɔ -lubhonɔnya. -Wa in laa lɔgada, -in 'pɛni -maa tia, 'in -wa in laa tia, -in 'ka -maa 'pɛni lɔgada.» 9 -Wa ɔ 'bhua 'wɔ jibheza, -maa yia, 'in wa yia tama -bhlo 'yɪ. 10 -Wa ɔ 'bhua 'wɔ tia, -maa nɛɛ -maa 'dɛ dli zɔ ni, -maa -nu yia tama -bhlo 'wɔzia. Nu, tama -bhlo -maa 'yɪ 'yaa. 11 Wa 'yia we, 'in wa yia ɔ -yɔ 'ɲwɔɲwɛni. 12 Wa nɛɛ: «Nu, 'wɔbhlo -nyuma -wa nua lubho 'lɛli -bhlo nya klaa, -amia -mama nua lubho 'yɪ -bhlo 'yɪ 'klɔ klaa, -a 'dɛ weee 'pɛni gwɛzi mia -bhlo yi? We 'ni 'ylinani.»

13 «ɔɔ kpaapanyɔ nɛɛ wa yabhlo -yla: «'Tale, in 'ni -mi -dawli 'wɔnu. -A 'dɛ 'sɔ ka yaa wɛli bhli, -in 'ka lubho nu tama -bhlo -nu nya, we 'ni muu? 14 Nu, -in 'bhu -na 'gwɛzi 'wɔ, -in -yɔ we mni. We nani 'mi dɔdɔ, in 'ka -we in 'nyɛa -mi, in 'ka we ɔ yia 'wɔbhlo luda 'nyɛ. 15 Na 'gwɛzi -wa. -We in 'yɪbhaa, in 'ni mneni in 'ka we nya we lɛnu? Yaayu na 'nanu 'gbu -na nua zenyi yi?»

16 «'Sa we mia sa, -wa -gaa lɔ, ma yia 'yu -gaa. 'In -wa -gaa 'yu, lɔ wa yia -gaa yia.»

-Zezu gbaa ɔ 'dɛɛ tɪtɪgbu -zakpa ta
(Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

17 -Zezu mi -Zeluzalemɔ mnɪda, ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ -ylae: «A bɛ -seli!» 'In da wa mia nɔda ɔ nɛɛ wa -yla: 18 «A -tali, -Zeluzalemɔ -a mia da mnɪda, -mɔ wa yia ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu wlaa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa kwɛɛ. Ma yia ɔ -yɔgbu 'wɔbhua, 'in wa 'ka gba wa 'bha ɔ.

19 'In wa 'ka ɔ 'lakpanya, -wa 'nua -Lagɔ -yi, yoo 'nyɛ, -maa 'ka ɔ gla pali, -maa 'ka ɔ seli, 'in wa 'ka ɔ *su -gɔ lakulɔ. 'In 'yɪ 'sɔ we tanu nya, ɔ 'ka tɪtɪnya glaa 'wɔsɔ.»

-ɔ -ka gba ɔ 'ka nyɪmɛ 'kadɔ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔlubhonɔnyɔ
(Mk 10.35-45)

20 Tɔɔn, Zebedee 'ɲwɔnɔ -yɔ ɔ nuɔkpasuyua 'sɔ yia -Zezu -yɔbɛ. 'In ɔ yia ɔ 'yu 'wɔkwli, ɔ 'ka ɔ bhuhhoe. -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-A 'nu -mɔ yi?»

21 ɔ nɛɛ: «Nu, na 'yua sɔ ni, zɪ -in -ka nyɪma 'wlulapɪlɪda -mi, -na zukpa -wa, -in 'nyɛ wa 'yoo, yabhlo 'ka -na lilisɔlɔ ladi, 'in yabhlo 'ka -na kɔpɛsɔlɔ ladi.»

22 -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We a zɪlɪa da 'mi, a 'ni we -yi. 'Lee, sɪasɪe -we zɔ na yia 'yiligbea, a mneni a 'ka we zɔ 'yiligbee?»

Wa nɛɛ: «ɪn, -a mneni we!»

23 ɔ nɛɛ: «Cɪn, gbuzɔnu -wa. Sɪa a yia 'mi 'bhisa. Nu, na lilisɔlɔ ladiɛ mia, we 'ni -ami 'ka -bha we -sa. Wee 'bɪnya mia, -wa -yla na dide mnazɪa we la, wa -nu -wa.»

24 Wa -lima kugbua 'nua we, 'in wa yia wa bhelia 'sɔ -yɔ 'cɛ 'pali. 25 Tɔɔn, -Zezu yia wa 'dɛ weee la, ɔ nɛɛ: «A -yi we 'ji nu, dɔdɔgbu -nyɪmaa 'yugalɪnya mia, -cian 'bhisa wa pɪlia nyɪma 'wlu la. 'In wa nyɪma 'kadɪ sɪalɪa wa zɔlubhonɔnya wa 'tɪtɛ nya. 26 Nu, aɪn glaa, we 'na 'ka 'sa -mi. Nu, -ɔ -ka gba ɔ 'ka nyɪmɛ 'kadɔ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔlubhonɔnyɔ.

27 'In aɪn glaa, -ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ -lima 'yugali, ɔ -zɛ ɔ -limaa gaylo. 28 'Sa -bhlokpade, ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu 'ni yi wa 'ka ɔ 'wɔsa. Nu, yi ɔ yia ɔ 'ka nyɪma 'wɔsa, 'in ɔ 'ka tɪ, nyɪma duun 'wɔzɪtɛe 'gbu.»

-Zezu -bloa nyɪma 'sɔɔ 'yɪ
(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

29 Da wa 'bhua Zelikoo, 'in nyɪmaa -zlo yia -Zezu 'bɪ mni. 30 'Lɔlɔnya sɔ -dia 'yoo ɲwɛ -yɔ la, wa 'nua nu, -Zezu mi 'plɪda, 'in wa yia 'wɔkpi: «-Amiaa -Kanyɔ, -Davidu 'yuɔɔ, -in 'yɪ -aɪn nyazɪɔ!»

31 'In nyɪma duun yia wa 'wluo 'kpɪ, wa nɛɛ wa -yla: «A 'mu ɲwɛ -nya!» Tɔɔn, -bha -maa 'kpi 'wɔ 'tɪtɛɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, -Davidu 'yu, -in 'yɪ -aɪn nyazɪɔ!»

32 -Zezu yia 'yiligbe, ɔ laa wa, 'in ɔ nɛɛ: «-A 'nu -mɔ, lɛɛ -lu a 'yɪbha in nu lɛ aɪn -ylaa?»

33 Wa nEE: «-Amiaa -Kanyo, -blo -amiaa 'yli!» 34 Wa -laa o nyazi 'wu, 'in o yia wa 'yli kwE zI. -Bha -bhlokpade wa 'desobhie 'yia la, 'in wa yia o 'bi mni.

21

-Zezu mnua -Zeluzalemv
(Mk 11.1-12; Lk 10.28-40; Zn 12.12-19)

1 -Zezu -yo o 'binonya 'so, wa bea -Zeluzalemv, wa nynia 'gbe -we wa laa Betifaze, -we mia *Olivosunyaa -gogo kwesi, -bha -Zezu tiea o 'binonya 'so. 2 O nEE wa -yia: «'Gbe -we mia -meme ain 'yu, a mni -mo. A -ka -mo nyini, toun, -sokofalunwo a yia -mo 'yia, we mi lubhu -jida, we 'yu mi we kwesi. A -sa we lubhu, a -yo we 'desobhie yi. 3 Wa -ka ain -yia gbu gba, a 'pali we 'bigube: «-Amiaa -Kanyo 'yibha we.» -Bha -bhlokpade wa yia we ain yoo 'nyea, a -yo we 'ka yi.»

4 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagobv -falipanyo gbaa we 'ka gbuzonu -ze.

5 «Nu, a gba *Sionge 'wu -nyima -yiae: «A -tali, amiaa 'wlulapinyo mi amiaa -gbe yida.

O'o 'ylimani o 'de.

O -di -sokofalunwo -gv la, nu, -sokofalunwo -dogbu -wa.» »

6 Toun, o 'binonya 'so mnua, -we -Zezu gbaa, 'mu wa nua le. 7 Wa -laa wee -sokofali -yo we 'yu -Zezuu -gbe, 'in wa yia wa 'naa we -gv slv, 'in o yia we -gv ladi. 8 Nyimaa -zlo slva wa 'naa 'yloogblv, talva -dia saun, 'in wa yia we 'yloogblv lapali. 9 Nyima -wa nua o 'yu we -yo wa nua o luv, wa 'de weee 'kpi'a 'wu, wa nEE:

«-A -mnini -Davidu 'yuu 'hni.

-O mia Jejitapee 'hni nya yida,

-Lago hwna o 'nyu la.

-Wa mia yali, wa -mnini -Lago 'hni!»

10 -Zezu plaa -Zeluzalemv, 'in 'gbe 'wu -nyima weee yia gbugblolu. Wa nEE: «Moo -nyume o -mia?»

11 Talva nEE: «Galilee -dudv -gv, Nazaletiyu -Zezu -wa. Nu, -Lagobv -falipanyo o -mia.»

-Zezu vua -valepanya -Lagobudu 'kadu hwE
(Mk 11.15-18; Lk 19.45-48; Zn 2.13-22)

12 Nu, -Zezu mnua -Lagobudu 'kadu hwE, 'in o yia -valepanya -yo -valezonya -bha vu. O yia 'gwezi -bhitinyaa 'tabhle labhli, we -yo

-kpakon pelopanya kpenya. 13 'In o nEE wa -yia:

«We mi celida -Lagosebhe 'wue: «Na -budu mia, 'mu wa yia laa -Lagobhubhoe -budu.»

'In 'mu amia nua 'wienyaa zizada 'wu.»

14 'Lolonya -yo 'tigitiginya bea -Zezu -yo -mo -Lagobudu 'kadu hwE, 'in o yia wa jipe.

15 -Lagobubonyaa -cian -yo -Lago titee gwe-sanya 'yia -Zezuu hwegaga -subhali gbu -yo, 'in wa 'nua 'yiaasli 'wokpwele -Lagobudu 'kadu hwE: «-A -mnini -Davidu 'yuu 'hni,» 'in wa yia 'ce 'pa.

16 Wa nEE -Zezu -yia: «-We wa mia gbada, -i 'in 'nu wee?»

'In -Zezu nEE: «In, 'nu na nu we wa. Nu, -we mia celida -Lagosebhe 'wu, a 'ni -slv we zelu? We nEE:

«-Mi nua we le, 'in 'yiaasli -yo 'nyenyeyua mia -na 'hni -mninida.» »

17 Toun -Zezu 'bhua wa -yo, o 'tlaa wee 'gbe 'wu, o mnua Betani, 'in o yia -mo -gv.

*-Zezu tia *figisu me -yo la*
(Mk 11.12-14,20-24)

18 ZI zlia, -Zezu mi -Zeluzalemv lumnida, 'in hwo yia o 'bha. 19 O mi noda, 'in o yia *figisu -yoyi 'yoo hwe -yo. O bea we kwesi, we kpu 'dekpu'a mia we 'wlu, 'in o nEE figisu -yia: «-Mi 'na 'pali 'masleen 'bhue -ni!»

-Bha -bhlokpade wee figisu yea. 20 O 'binonya 'yia we -yo, 'in we yia wa hwegaga -subhali, 'in wa yia o layibhae: «Sa -mumu wee su ye 'sa sa slva?»

21 -Zezu nEE: «In nEE ain -yia gbuzonu sae: a -ka dli zv, 'in a 'ni dli lv, -we in nua da figisu ni -yia le, a mneni a 'ka we lenv. A mneni a 'ka -gogo 'kadu -yia gba: -in 'bhv da, viteli -na 'de 'nyulv, 'in we nua we le. 22 -We a zlia -Lago dli weee nya, 'yia a yia we.»

Nyoo 'nye -Zezu sea?
(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)

23 -Zezu mnua -Lagobudu 'kadu hwE lv, 'in o yia nyima gbu -slolu. -Lagobubonyaa -cian -yo Zuifv nyima kpas bea -Zezu -yo, 'in wa yia o layibhae: «Se -mumu nya -na nu gbunya ni lea? 'In nyoo 'nye -mi we lenv sea?»

24 -Zezu nEE wa -yia: «Gbv gv -bhlo na yi 'yaa ain layibhaa, a -ka we 'bigupali 'bhie, 'in o 'nyea 'mi se, 'in na gbaa o 'hni. 25 Nyoo

tie Zaan ɔ batizee nyɪma, -Lagɔ -wa yaayu, nyɪma -wa yi?»

'In wa yia we -gɔ kpɛhe bhli, 'in wa nɛɛ: ²⁶ «-A -ka gba, <-Lagɔ tiea ɔ>, 'in ɔ yibhaa -ain laɛ: <Lɛɛ ka 'gbu a 'nɪ ɔ wɛli 'wɔŋwnua?> -A -ka gba nu, nyɪmɛ tiea ɔ, 'in nyɪma sɔlɔa -ain -yɔ 'wɔ. Nu, wamɪa nɛɛ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ -wa.»

²⁷ Tɔɔn wa nɛɛ -Zezu -yla: «-ɔ tiea *Zaan, -a 'nɪ ɔ -yi.»

'In -mɔɔ nɛɛ: «We -ka 'sa -mɪ, -ɔ 'nyɛa 'mɪ wee gbɔnya -mɪnu lɛnɔ se, -amɪ 'na 'ka 'ya -mɔɔ -kanyɔɔ 'ŋnɪ aɪn -yla gba.»

Nɔkpasuyua 'sɔɔ gbɔɔ nine

²⁸ -Zezu nɛɛ: «Gbɔɔ nine -mɔnɪ, sa a gba we daa? Nu, nyɪmɛ yabhlo mɪa, ɔ ka nɔkpasuyua 'sɔ. ɔ nɛɛ 'yabhlo -yla: <Na 'yu, -in mɪnɪ -zɛɛn -dlɔkpaɔ lubho nɔa.>

²⁹ «-Mɔɔ nɛɛ: <In 'nɪ mɪnɪda -mɪ.> -Bha bɛa, ɔɔ 'yu yia dli 'bhiti, 'in ɔ yia wee kpaa mɪnɪ.

³⁰ «Tɔɔn, 'in ɔ dide yia wee wɛli -bhlokpade gba ɔ 'yu -putu -yla. 'In -mɔɔ nɛɛ: <-Aɔ, mɪnɪ na yia.> 'In -mɔɔ 'nɪ mɪnɪ.

³¹ «Nu, waa 'yua 'sɔ nyɪdɪ, nyɔɔ nɔ ɔ didee dɔmagbɔ lɛa?»

Wa nɛɛ: «ɔ tianɔ -wa.»

Tɔɔn, -Zezu nɛɛ wa -yla: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: da -Lagɔ yia nyɪma 'wlulapɪa, nisɔn -gwɛzɪsanya -yɔ 'naabɪzɪŋwnɪ yia aɪn 'yugalia. ³² Nu, 'Zan -Batisɪ yia amɪaa -gbɛ, 'in ɔ yia aɪn 'yoo tɪklu da -slolu, 'in a 'nɪ we -yɔŋwnu. Nu, nisɔn -gwɛzɪsanya -yɔ 'naabɪzɪŋwnɪ mɪa, -maa yia ɔ 'wɔŋwnu. 'In a 'yia we -yɔ, -mɔɔ 'bɪgɔ a 'nɪ -slɔ dli 'bhiti, 'in a 'ka ɔ 'wɔŋwnu.»

(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)

³³ -Zezu nɛɛ: «A pɔlɔ gbɔɔ nine yabhlo nɪ yukwli. Nu, nyɪmɛ yabhlo 'paa -dlɔkpaɔ. Wee kpaa ɔ bibelia 'suo, 'in ɔ yia -dlɔyaa 'wɔnyazɔlu lɛnɔ. 'In da wa 'kaa 'yiligbe, 'in wa 'kaa kpaa -gɔtalɪ, ɔ yia -mɔɔ 'sɔbha. 'In ɔ yia we -gɔ -busalubhonɔnya lapalɪ, 'in ɔ yia 'lakpa 'wɔ mɪnɪ. ³⁴ -Dlɔya -sasa bhla bɛa, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnya tie ɔ -busalubhonɔnya 'bɪ, ɔ 'ka ɔnɔɔ kpaa -lu 'yi. ³⁵ Waa -busalubhonɔnya kpaa ɔ tietienya, 'in wa yia 'yabhlo bhiti, 'yabhlo wa 'bhaa, 'in wa yia wa tanɔ gbɔkɔ 'wɔbhali. ³⁶ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhonɔnya tɔlɔa tie. -Maa -zu 'wɔ, -maa -zi wa tianɔ. Mɔ -bhlokpade waa -busalubhonɔnya nɔ 'yaa

wa -yla lɛ. ³⁷ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ yia ɔ 'dɛɛ 'yu tie, ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ dli zɔ: <Na yu mɪa, 'mɔ wa yia 'nɔŋwɛ zɔa.>

³⁸ «Nu, waa -busalubhonɔnya 'yia ɔɔ 'yu -yɔ, wa nɛɛ wa 'dɛ nyɪdɪ: <-ɔ 'kaa cɪ ɔɔ kpaa -kanyɔ 'bɪ li, mɔ nɪ. -A mɪnɪ ɔ 'bhaa, 'in -a 'ka ɔ 'bɪ li.> ³⁹ Wa kpaa ɔ, 'in wa yia ɔ kpaa lɔv viteli, 'in wa yia ɔ 'bha.

⁴⁰ «Nu, ɔɔ kpaa -kanyɔ -ka yi, lɛɛ -lu ɔ 'ka waa -busalubhonɔnya nɔnɔa?»

⁴¹ Wa nɛɛ ɔ -yla: «Waa 'nyii -cɪan mɪa, 'nyii -sa ɔ yia wa 'bhaa. -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in ɔ palɪa -busalubhonɔnya -putu ɔ -dlɔkpaɔ -gɔ la, 'in we -dɪdɪ bhla -ka bɛ, 'in ɔ yia ɔ kpaa -luu 'ya.»

⁴² Tɔɔn -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We mɪa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ cɛlɪda, a 'nɪ -slɔ we zɛlu? We nɛɛ:

<Tɔkpa -we -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ, mɔ -zɛa -buduu gwɪgwɪyli -tɔkpa -zɔnɔ. -ɔ nɔa gbɔ nɪ lɛ, Jejitapɛ -wa.

'In wee gbɔ mɪa, -a -ka we 'yi, 'in we namanɪ -amɪaa dli.»

⁴³ «We 'dɛɛ 'gbu in nɛɛ aɪn -yla, -Lagɔ 'na 'ka 'maslɛɛn aɪn 'wlulapɪa, ɔ nyazɪdli nya. -Wa nɔa ɔ dɔmagbɔ lɛ, 'ma ɔ yia 'wlulapɪa. ⁴⁴ Wee tɔkpa mɪa, nyɔɔ -ka we -gɔ bhilili, la ɔ wɔwlaɪa. 'In -mɔmɔ -gɔ we -ka bhilili, ɔ tɔpɔ we saa.»

⁴⁵ -Lagɔsɔbɔnyaa -cɪan -yɔ Falizɪnyɪma 'nɔa wee gbɔɔ nɪnɛnyɪ nɪ, 'in wa yia we 'jiyibheli nu, 'ma ɔ saa 'ŋnɪ. ⁴⁶ Wa ka 'kɪ 'yi wa 'ka ɔ kpa, 'in wa yia nyɪmaa -zlo sɔ. -We ka gbɔ -wa, -maa nɛɛ nu, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ ɔ -mɪa.

22

'Nwnɔkwafɛti (Lk 14.15-24)

¹ -Zezu gbaɔ nyɪmaa -zlo -yla gbɔɔ nine -papɪɛ nya, ɔ nɛɛ: ² «-We -yɔ *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ 'wɔwla mɔ nɪ: dɔdɔɔ 'wlu-lapɪɪnyɔ yabhlo mɪa, ɔ yu kwaa 'ŋwnɔ. 'In ɔ 'yibha ɔ 'ka we 'fɛti -sa. ³ ɔ laa nyɪma, ɔ tiea ɔ zɔlubhonɔnya wa 'wɔ wa 'ka yi, wa nɛɛ nu, wa 'nɪ yida -mɪ. ⁴ ɔ yi 'yaa tɔlɔa tie, ɔ nɛɛ: <-Wa in laa a gba wa -yla nu, in ka wa -yla pi. In ka na 'bhlinya -yɔ na 'kpɪ -ka -nɔma 'bha wa -yla. We 'dɛ weɛ mɪ -bha. Wa yi 'ŋwnɔkwafɛti 'wɔ.>

⁵ «Nu, -wa ɔ laa, wa 'nɪ we -yɔŋwnu. 'In wa yia wa dɔmagbɔ lɛnɔa mɪnɪ. Tɔlɔa mɪnɪa

kpa, tɔlba mɔia -vale 'paa. ⁶ 'In tɔlba yia ɔ zɔlubhonɔnya kpa, wa sɔlia wa, 'in wa yia wa 'bha.

⁷ «Nu, ɔɔ dɔdɔɔ 'wlulapɔlɔnyɔ yia 'ce 'pa, 'in ɔ yia ɔ 'slɔja tie, -wa 'bhaa da nyɔmɛ, wa 'ka wa 'bha, 'in wa 'ka wa 'gbe 'yli fa. ⁸ Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ zɔlubhonɔnya -yla: <'Nɔwɔkwafɛti -gɔ -lɔlɔlɔ mɔ -bha. -Wa in laa, wa 'nɔ we 'klɔ -ka wa 'ka we li. ⁹ We 'dɛɛ 'gbɔ, a 'plɔlɔ 'gbee 'yoo weee -gɔ, -wa a -ka 'yɔ, a la wa, wa 'ka yi.>

¹⁰ «Tɔɔn, ɔ zɔlubhonɔnya yia 'yoo weee 'wɔplɔlɔ, 'in wa yia wa 'dɛ weee 'wɔlɔgɔwɔlɔlɔ. 'Sa wa laa nyɔma duun, 'in fɛti -budu yia ye. ¹¹ Tɔɔn, ɔɔ dɔdɔɔ 'wlulapɔlɔnyɔ plaa -mɔɔ 'ka -wa ɔ laa -gɔtalɔ, 'in ɔ yia nyɔmɛ yabhlo 'yɔ -mɔɔ 'nɔ 'fɛti -gɔ -bana 'wɔpla. ¹² 'In ɔ nɛɛ ɔ -yla: <'Tale, -in 'nɔ 'fɛti -gɔ -bana 'wɔpla. Sa -in pɔplɔlɔ -seli 'wɔlaa?> ɔ 'nɔ gbɔ -gɔ -sa.

¹³ «Tɔɔn, ɔɔ 'wlulapɔlɔnyɔ nɛɛ ɔ zɔlubhonɔnya -yla: <A gbɔan ɔ bhɔ -yɔ ɔ sɔ. A viteli ɔ 'pipee -mɔ nɔkpise 'wɔ. Da wa wia, 'in wa lia gla 'wɔ.>

¹⁴ «Nu, -Lagɔ laa nyɔma duun, 'in -wa ɔ -saa -bha, -maa -sɛɛ.»

*'Gwɛzi plɔlɔ *Sezaa kwɛɛ*
(Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)

¹⁵ Falizɔnyɔma gbɛlia 'wlu, wa 'ka 'klɔ 'yɔ, 'in wa 'ka -Zezu -dawli 'wɔnɔ, 'in ɔ 'dɛɛ gbagbawɛli 'ka ɔ gbɔan. ¹⁶ Falizɔnyɔma tiea wa 'bɔnɔnya tɔlba -yɔ Ewɔlɔdɔɔ nyɔma tɔlba -Zezuu -gbɛ. -Maa nɛɛ ɔ -yla: «-Slɔlɔnyɔ, -a -yi we 'ji nu, gbɔzɔnɔ -na gbaa. 'In sa -Lagɔ 'yɔbhaa nyɔmɛ nɔ, 'mɔ -na slɔlua tɔklu. Nyɔmɛ -ka 'yli, -nanɔɔ -gbɛ, we bhe, we 'dɛɛ 'gbɔ, -i 'in sɔ nyɔmɛ. ¹⁷ We -ka 'sa -mɔ, -in nɛɛ lɛa? 'Lee, we mɔ tɔklu -amɔaa tite nɔkplɛ, -a plɔlɔ *Sezaa kwɛɛ *nɔsɔn -gwɛzii?»

¹⁸ Nu, -Zezu yibhɛlia wa 'wlukɔɔn lapɔpalɔ -gbɔ 'nyuu, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «Wɛli 'sɔ -nyɔma, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a yla 'mɔ laa? ¹⁹ 'Gwɛzi -we a plɔlɔ Sezaa kwɛɛ, a -slɔlu 'mɔ we 'klɔ.» 'In wa yia ɔ tama yabhlo yoo 'nyɛ. ²⁰ 'In ɔ nɛɛ: «'Lee, nyɔɔ ka 'wlu -yɔ ɔ nɔ mɔ da we -gɔa?»

²¹ Wa nɛɛ: «Sezaa -wa.»

-Bha ɔ gbɛɛ: «-We -ka Sezaaa -nɔ, a 'nyɛ we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lagɔɔ -nɔ, a 'nyɛ we -Lagɔ yoo.»

²² Wa 'nɔa wee wɛli, 'in we yia wa nɔwɛgaga -sɔbhali, 'in wa yia ɔ -yɔbhɔ, 'in wa yia mɔ.

**Sadusenyɔma kpɛlia -Zezuu tɔlɛ -yɔ ɔ 'wɔsɔsɔvee gbɔ -gɔ*
(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)

²³ *Sadusenyɔma mɔia, wa nɛɛ nu, tɔlɔlɔnya 'nɔ mneni wa 'ka tɔlɛ lɔ 'wɔsɔ.

Wee 'yli -bhlokpɛɛ nya, waa Sadusenyɔma tɔlba bɛa -Zezu kwɛsi. ²⁴ Wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Slɔlɔnyɔ, Moizɔ nɛɛ: <Nu, nyɔmɛ -ka tɔlɔ, ɔ -yɔ ɔ 'nɔwɔ 'nɔ 'yu gwalɔ, ɔ bhɛli kwa ɔ -dɔgbɔnɔwɔ, 'in ɔ -yɔ ɔɔ 'nɔwɔ 'sɔ 'ka ɔ bhɛlii zɔa lala 'in -mɔɔ 'nɔ 'ka dɔdɔ -gɔ -tɔ.>

²⁵ «Nu, zɔlɛ -amɔaa -gbɛ nyɔmɛ yabhlo ka nɔkpasuyua gbɛsɔ. Wa kpa kpa 'nɔwɔ, ɔ -yɔ ɔ 'nɔ gwalɔ, 'in ɔ yia tɔlɔ. 'Sa ɔɔ 'nɔwɔ -tɔa ɔ bhɛli -yɔ. ²⁶ 'Sa -bhlokpɛɛ we nɔa ɔ bhɛlii 'sɔnɔ nya, ɔ bhɛlii tanɔ nya, 'sa -bhlokpɛɛ we nɔa waa bhɛlia gbɛsɔɔ -nɔ nya. ²⁷ Wa 'dɛ weee 'bɔgɔ, 'in ɔɔ 'nɔwɔ yi 'yaa tɔlɔ.

²⁸ «'Yɔlɔ -we nya waa tɔlɔlɔnya yia 'wɔsɔa, waa bhɛlia gbɛsɔ glaa, nyɔɔ ka 'nɔwɔ ɔ -mɔa? Nu, wa 'dɛ gbɛsɔ kwaa ɔ -bhlo -bhlo.»

²⁹ ɔ nɛɛ wa -yla: «Amɔaa 'dɛ a nɔa -dawli 'wɔ. -We ka gbɔ -wa, a 'nɔ -Lagɔsɛbhɛ -yɔ -Lagɔɔ 'tɛtɛ -yi. ³⁰ Nu, tɔlɔlɔnya -ka 'wɔsɔ, nɔkpasɔ -yɔ 'nɔwɔ 'na 'ka kɔkwali. Nu, 'anzɔnya -we mɔa yalɔ, we 'bhisa wa yia -tɔa. ³¹ 'Lee, -we -Lagɔ gbaa an -yla tɔlɔlɔnyaa 'wɔsɔgbɔɔ daa, a 'nɔ -slɔ we zɛlu? ɔ nɛɛ:

³² «-Amɔ -wa *Ablaamɔɔ -Lagɔ, *Izakɔ -Lagɔ, *Zakɔbɔɔ -Lagɔ.»

'In -Zezu yia we -gɔdɛɛ: «-Lagɔ mɔa, 'yɔlɔganyaa -Lagɔ -wa. ɔ 'nɔ tɔlɔlɔnyaa -Lagɔ.»

³³ Nyɔmaa -zɔlɔ 'nɔa we nɔ, 'in -we ɔ -slɔlua wa, 'in we yia wa nɔwɛgaga -sɔbhali.

Tite weee 'kadɔ
(Mk 12.28-34; Lk 10.25-28)

³⁴ Da Falizɔnyɔma 'nɔa nu, -Zezu ka Sadusenyɔma lu, -bha wa gbɛlia 'wlu. ³⁵ Wa 'yabhlo mɔa, -Lagɔɔ tite gwɛsanyɔ mɔ. ɔ 'yɔbha ɔ 'ka -Zezu layla, 'in ɔ yia ɔ layɔbhɛɛ:

³⁶ «-Slɔlɔnyɔ, -amɔaa tite weee glaa, -mɔmɔ -wa we 'kadɔa?»

³⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «<'Jejitapɛ, -ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kalɔ ɔ zɛ -na dlɔ weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'wlukɔɔn lapɔpalɛ weee nya.> ³⁸ Mɔ -wa we tite tianɔ. 'In we

'kadu we -mia. ³⁹ 'In wee titee 'sɔnu -we mia we 'kadu -mɪni 'bhisa, mɔ nu: <-In -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa.> ⁴⁰ Nu, Moizu *tite weee -yɔ -we weee -Lagɔgbɔɔ -falipanya -slolua, mɔ -gɔ wa -saa we.»

-Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ ɔ -maa?
(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

⁴¹ Falizinyima mi 'wlugbelida -bhlokpade, 'in -Zezu yia wa layibhaɛ: ⁴² «A nɛɛ lɛa? -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, nyɔɔ ka 'yu ɔ -mia?»

Wa nɛɛ: «-Davidu yu -wa.»

⁴³ ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔɔ Zuzu 'sua -Davidu, 'in ɔ yia ɔ la <Na -Kanyɔ>, lɛɛ -lu ka 'gbɔa?»

⁴⁴ Nu, -Davidu nɛɛ:

<Jejitape nɛɛ na -Kanyɔ -yla:

«-In -di da la na lilisɔɔ.

'In in 'ka -na tɔnyima -na bhɔ zɔ lapali.» >

⁴⁵ We -ka nu, -Davidu la ɔɔ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, <na -Kanyɔ>, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Davidu 'yu -zɛ, we 'ni mɔɔ?»

⁴⁶ -ɔ mnenia ɔ 'ka ɔ wɛlu 'bɪgɔpali, ɔ 'ni -mɪ. We 'bhɔ wee 'yli 'wɔ, nyimɛ yabhlogbɔɔ ɔ 'yibha -slɛɛn ɔ la.

23

A 'na nɔnɔ -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima 'bhisa-ni

(Mk 12.38-39; Lk 11.43-46, 20.45-46)

¹ -Mɔɔ 'bigɔ, -Zezu gbaa nyɪmaa -zlo -yɔ ɔ 'bunɔnya -yla, ɔ nɛɛ: ² «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima mia Moizu 'bigɔ, wa 'ka ɔ titee 'ji gba. ³ We 'dɛɛ 'gbɔ a zɔ wa 'nɔɪwɛ. 'In -we weee wa yia gbaa, a 'ka we lɛnɔ. Nu, -we wa nɔa lɛ, a 'na nɔnɔ we lɛ -ni. Nu, -we wa slolua, wa 'dɛ'ɛ nɔ we -gɔgbɔ lɛ. ⁴ 'Gba 'kadu wa nɔa lɛ, 'in wa dia we nyɪma 'wlu, 'in -zugba wa -kwɪtaya -bhlogbɔɔ ɔ 'tɪli we. ⁵ -We weee wa nɔa lɛ, -zejila 'wɔ wa nɔa we lɛ, nyɪma 'ka wa -yɔyɪ 'gbɔ. -Lagɔwɛli -kibhe wa gbɔan wa 'klɔɔ, wa sɔ -yɔ, -tɔkpɔ 'kadu 'wɔ wa zɔa we. Wa -banaa ɪwɛ wa lɔa, 'in we tɪmanɪa. ⁶ -Lagɔbudu zɔ -yɔ 'fɛtɪnya -gɔ, 'yugbɛɪn ladɪdɪɛ wa 'yibhaa kpe -zɔnɔnya -gɔ. ⁷ Nyɪma -ka wa fɔsa -zejila 'wɔ, wa 'nɔɪwɛzɔzɔɛ nya, wa -ka wa la <*Wlabi>, 'in we namanɪa wa dɔdɔ.

⁸ «Nu, amɪa, a 'na ɪwnunu wa 'ka aɪn <Wlabi> la -ni. -We ka gbɔ -wa, bhɛliɪa a 'dɛkpɔa -mia, amɪaa -Slolunyɔ -bhlogbɔɔ.

⁹ A 'na lali dɔdɔgɔ -nyimɛ yabhlogbɔɔ <Dide>

-ni. Nu, amɪaa Dide -bhlogbɔɔ, ɔ mi yali. ¹⁰ Amɪaa 'dɛkpɔa nyɪdi, a 'na lali nyimɛ <-Kanyɔ> -ni. Amɪaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ, mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ. ¹¹ -ɔ 'kaa aɪn 'yugali, ɔ -mi amɪaa zɔlubhonɔnyɔ nya.

¹² «Nu, nyimɛ -ɔ yɪmanɪa ɔ 'dɛ, zɔ -Lagɔ yia ɔ bhɛliɪa, 'in nyimɛ -ɔ bhɛliɪa ɔ 'dɛ zɔ, 'yɪmanɪa -Lagɔ yia ɔ.»

(Mk 12.40; Lk 11.39-42,44,52, 20.47)

¹³ ɔ nɛɛ 'ya: «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima, gbɔnyuu mi amɪaa -nɔ nya! Wɛli 'sɔ -nyɪma a -mia. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪgbee 'yoo a kɪklaliɪa. Amɪaa 'dɛ'ɛ pla -mɔ, 'in -wa 'yibhaa wa 'ka -mɔ pla, 'in a kɔlɔa wa 'yoo.

[¹⁴ «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima, gbɔnyuu mi amɪaa -nɔ nya! Wɛli 'sɔ -nyɪma a -mia. -We ka gbɔ -wa, -dɔgbɔɪwnɪ a saa -maa -lu weee kwɛɛ. 'In a bhuhhoea -Lagɔ nyɪmaa 'yliya 'wɔ kpokpo, nyɪma tɪkɪli 'bhisa. We 'gbɔ, -Lagɔ yia amɪaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, 'in amɪaa -kasɔ 'ka nyɪma tɔlɔaa -nɔ 'wɔzi.]

¹⁵ «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima, gbɔnyuu mi amɪaa -nɔ nya! Wɛli 'sɔ -nyɪma a -mia! -We ka gbɔ -wa, dɔdɔ weee -yɔ 'nyu weee -gɔ a plɪliɪa, a 'ka nyimɛ yabhlogbɔɔ 'yɪ, ɔ 'ka amɪaa gbɔ -yɔɪwnu. A -ka -mɔɔ 'yɪ, 'in amɪaa lɛnɔgbɔ zɛliɪa -mɔɔ nyimɛ 'nyuu. 'In -Lagɔ paa ɔ -kasɔ 'wɔ, we 'ka amɪaa -nɔ -zi -zakpa 'sɔ.

¹⁶ «Amɪa, nyɪmaa 'yoo daslolunya, a ka 'lɔ, gbɔnyuu mi amɪaa -nɔ nya! A nɛɛ: <Nyimɛ -ka -Lagɔbudu 'kadu bi, we mi bhe. 'In -ɔ -ka -Lagɔbudu 'kadu -can bi, we mi nu, ɔ nɔ we lɛ tɛɪn.> ¹⁷ -Sabhe 'wlukɔɔn, 'lɔlɔnya! Nu, -Lagɔbudu 'yli we -zi -can, mɔ nɔa lɛ, 'in -can yia -lu tɪkɪli -zɛ. A 'ni we 'ji -yii? ¹⁸ A nɛɛ 'yɛɛ: <Nyimɛ -ka 'slakagɔsalɪlu bi, we bhe. Nu, nyimɛ -ka wɪlawlalu -we mia 'slakagɔsalɪlu -gɔ bi, we mi nu, ɔ nɔ we lɛ tɛɪn.> ¹⁹ 'Lɔlɔnya, nu, 'slakagɔsalɪlu 'yli we -zi wɪlawlalu. Mɔ nɔa lɛ, 'in wɪlawlalu yia -lu tɪkɪli -zɛ, a 'ni we 'ji -yii? ²⁰ Nu, nyimɛ -ka 'slakagɔsalɪlu bi, 'slakagɔsalɪlu -yɔ -lu weee wa palɪa we -gɔ la, 'mɔ ɔ bia. ²¹ Nyimɛ -ka -Lagɔbudu 'kadu bi, -Lagɔbudu -yɔ -Lagɔ, -ɔ -dia -mɔ la, 'ma ɔ bia. ²² Nyimɛ -ka yali bi, -Lagɔɔ 'ɪnɪmnɪkpe -yɔ -ɔ -dia we -gɔ la, 'ma ɔ bia.

²³ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -titikpi -we menia: 'matu kkaa, fenuwi kkaa, we -yo kume 'bhisa, we kugbuua -gu -bhlo -nu a bhua 'wu, 'mu a nyaa -Lago. -Zugba a tide -Lagoo titee gbu 'kadu 'yi, -we -wa: «A -mi tiklu, a -ka nyazidli, 'in a zu -Lago dli -gu.» -We mia de, 'mu a 'ka yaa lenu tia, 'in a 'na dlobo -luu kugbuua -gu -bhlo -nuu wlawlie 'wu -ni. ²⁴ Amia, nyumaa 'yoo daslolunya, a ka 'lo! Amiaa 'mama nyu a lloa 'wu, a 'ka -mo -knikni -saa 'gbu. Toon, 'in a mnaa *-nyomee, -glu!

²⁵ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, 'kopo -yo 'setu ku -yo a woba, 'in -zugba 'wie -yiliye -yo 'nyii ye we. ²⁶ Falizinyume, -in ka 'lo. Tiada, -wobo -slo wee 'kopo nuokple we 'ka tiklu -mi.

²⁷ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa ni, -we -yo ain 'wowlua, mu -wa gbawla -we -yo wa 'paa pentlu 'pupa. We ku -yo mia, 'yli we nana. We nuokple mia, we mi yeda 'kua kkaa, 'kwie kkaa, we -yo zenzen -lu weee nya. ²⁸ Sa 'bhisa, nyuma -ka ain 'yi ni, a mi tiklu wa 'yilia 'wu, 'in amiaa nuokple mia, yo mi -mo, 'in a 'ni tiklu -mi.

(Lk 11.47-51)

²⁹ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -Lagobbu -falipanya -yo nyuma tiklu gbawla a subhaa, 'in a namania we 'yli. ³⁰ 'In a nee: «A -ka yaa -amiaa dukpasu bhla 'wlu, -a 'na 'ka yaa wa glaa -mi, -a 'ka -Lagobbu -falipanya lasa.» ³¹ 'Sa a bhua amiaa 'dee -yogbu 'wu. -Wa 'bhaa -Lagobbu -falipanya ni, wa 'yuaa 'debhie -gbolu a -mia. ³² We -ka 'sa -mi, -we amiaa dukpasu dia gwe, a bhia we. ³³ Tibhenya, 'munimee -gnu! Amiaa dli 'wu nu, a mneni a 'ka -Lago amiaa -Kosu 'wopapie kwee 'tlaa? -Innya, a 'ni we mneni. ³⁴ We 'dee 'gbu, a pu yukwli. Nu, -Lagobbu -falipanya kkaa, gbyilonya kkaa, we -yo nyuma -wa 'kaa ain gbu -slolu, 'ma na yia amiaa -gbe tiea. Tolva a yia 'bhaa, tolva a yia *su -gu lakolva, tolva a yia selia -Lagobudunya zo, 'in a 'ka wa 'bi vu 'gbe -

bhlo -bhlo 'wu. ³⁵ Gbu -we ka 'gbu in yia wa tie, mu -wa nu, -Lago yia ain -kaslu 'wopaa nyuma tiklu weee wa 'bhaa, wa 'gbu. Tiada, wa 'bhaa *Abeli, nyume tiklu. We bhialida -wa, Balasii 'yu Zakalii 'bhabhie. 'Mo wa 'bhaa -Lagoo -mowloda -yo 'slakagusalilu nyidi. ³⁶ In nee ain -yla gbuzonu sae: -we weee mia daa 'gbu, -Lago yia desleen -nyuma -kaslu 'wopaa.

-Zezupala-Zeluzalemu-nyuma-yla gbu la (Lk 23.34-35)

³⁷ «-Zeluzalemu -nyuma, -Zeluzalemu -nyuma, amia -wa bhaa -Lagobbu -falipanya, 'in nyuma -Lago paa ain yoo, -wa bhaa wa gboku 'wu. Sa nyu gugwalia we 'yua 'wlu we -kapue zo, 'in we gbilia we -gu la, in 'yubha in 'ka 'sa ain 'wlugwalia bhla weee nya, 'in a 'ni we -yogwuu. ³⁸ We 'gbu, -Lago yia amiaa -budu 'kadu solu lapalila. ³⁹ In nee ain -yla: a 'na 'ka 'masleen 'mi 'yi, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nu, «Nyume -yo yia Nyumaa -Kanyoo 'ni nya, -Lago njwana o 'nyu la», 'in we bhla 'kaa nyi.»

24

-Zeluzalemgbee-wowlae-yo Nyimee 'Yuu yiyigbu

(Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)

¹ -Zezu 'tlaa -Lagobudu 'kadu zo, o mia mnida, 'in o 'binanya nee o -yla: «Yla 'saa wee -budu ni wa!» ² -Zezu nee wa -yla: «A yi we -yo, we 'ni muu? In nee ain -yla gbuzonu sae: tukpanya -muni 'yabhlogoo 'na 'ka we -libheyi -gu -tu. Jitea we 'de weee yia.»

(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³ O -dia Olivusunyaa -gogo 'wlu la, da wa -nyaa 'wu, 'in o 'binanya yia o kwesi be, 'in wa yia o laybha: «Lebhla -muu 'ka lenva? Lee -lu 'ka we -slolu nu, -na yiyibhla -yo dudu labhu bhla ka cipaa? Gba we -ain -yla.»

⁴ O nee wa -yla: «A zu amiaa 'de 'yiliyo, -muu yi 'wlu nu, wa nu ain -dawli 'wu. ⁵ Nu, nyuma -duun yia na 'ni -gu yia, 'in wa 'ka gbae: «Ami -wa -Lagoo -Bhasanyo!» 'In wa 'ka nyuma duun -dawli 'wunu.

⁶ «A -ka 'nu nu, wa mi tuguda da -kwain, 'in a -ka 'nu nu, wa mi tuguda da 'pipi, a 'na nonu nyanu -ni. We mi nu, we nu le, -muu 'ni -slo dudu bhialida. ⁷ Tu yia laga dudu 'so

nyidi 'wusaa. 'Gbe yabhlo yia we -libheyi -yowosolva. Nwo yia yia da tolva, 'in dudu 'ka zuklu. ⁸ Sa 'nwno -ka gwalia yi o sia, 'sa wee dudu bhia bhee gwedida yia -mia.

⁹ «We bhla kpaaw yia ain, 'in wa 'ka ain 'klyie 'wopal, 'in wa 'ka ain 'bha. Na 'gbu, dudugu -nyuma weee yia ain 'wonyea. ¹⁰ -Mvu bhla tolva yia 'mi dli -gu -saa, 'in wa 'ka wa -lima wla, wa 'ka wa kpa, 'in wa 'ka wa -lima 'wonye. ¹¹ Nu, nyuma duun yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa -Lagobu -falipanya. Yo -wa yo. 'In nyuma duun wa yia -dawli 'wona. ¹² Ylunyogbu yia zumania. We 'dee 'gbu, nyumaa zekalidi yia -gudoa bhabha nyuma duun dli zo. ¹³ Nu, nyime o 'ni 'mi dli -gu -sa, 'in o 'ka we bhloluda nyini, -Lago yia o gbu 'wusaa. ¹⁴ Nu, weli -zonu -we gbaa -Lago nyumaa 'wlulapie gbu, 'mu wa yia gbaa dudu weee -gu, 'in nyuma weee 'ka we 'nu. Toun, 'in dudu bhia bhla nyinia.

(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24)

¹⁵ «Nu, -lu -we -Lago 'nia 'yibha, 'in we saa -lu weee la, 'mu a yia 'yia -mo -Lago -mowloda. (Nyime o -ka 'sebhe ni zeli, o 'nu we 'wola.) Nu, -Lagobu -falipanyo Danieli gbaa wee gbu. ¹⁶ Nu, nyuma -wa -ka Zudee -dudu -gu -mi, wa -yo -gwagwie mi zizea -gogonya 'wlu. ¹⁷ Nyime o -ka nyapada -mi 'pipee, o 'na mnini o -lu 'wobhua -budu zo -ni. ¹⁸ 'In -momo -ka kpaaw -mi, -moo 'na yili -moo -bana 'bu -zoo -ni.

¹⁹ «Lee gbonyuu yi 'sa nokplabhue nwni -yo 'nwni -wa mia 'yua 'nyenida yia, wee 'ylinya -mini nya! ²⁰ Nu, -a bhuhoe -Lago, we yi lenu nwatlayibhla, we -yo *Nyapeyli nya. ²¹ Nu, we bhla mia, siaste 'kadu wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka bhaa 'wlu, we 'sasokpa -gbu ka -slu lenu, 'in le we yia nua yi? -Innya, we 'na 'ka lenu. ²² -Lago 'ni yaa wee 'yli -gusa, -zugba nyime yabhlogbo 'ni mnini o 'ka 'pu. Nu, o nyuma o -saa -bha, wa 'gbu o yia wee 'yli -gusa. ²³ Nu, nyime -ka gba -Lago -Bhasanyo mi -seli, 'in wa -ka gba nu, o mi mo, a 'na zulu we dli -gu -ni. ²⁴ Yocian yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa -Lago -Bhasanya, 'in tolva 'ka gba nu, -Lagobu -falipanya wa -mia. Gwedigbu -yo gbu 'kadu wa yia lenu. 'In -wa -Lago -saa -bha, 'in wa 'ka wa -dawli 'wonu, 'in wa 'ni we mnini.

²⁵ «A pu yukwli in 'ka ain 'dizu. ²⁶ Nu, nyime -ka gba: «O mi da beblee», a 'na mnini -mo -ni, 'in wa -ka gba: «O mi zizeda da -putu», a 'na lali we gbuzonu -ni. ²⁷ Sa 'nyu -ka 'yika 'pa, 'in we -nyumalu yali 'wodide bhua 'yilu 'wosolva, 'in we nyinia 'yilu bhilida, 'sa *Nyime 'Yu yia yia. ²⁸ Da 'kwie -ka -mi, -bha -nwaa -zlo mia.

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ «Toun, wee siaste 'ylinya nu 'bigu, <Nikpise yia kpaaw, 'yilu 'na 'ka 'pu. Nikpise yia kpaaw, 'cu 'na 'ka li. Nikpise yia kpaaw, -zeli yia yali 'bhua we 'ka bhli. -Lu weee mia yali, zuklua we yia.>

³⁰ «Toun, -we lolua nu, oo Nyime 'Yu mi yida, 'in nyuma yia we -yo yali. Toun, 'in dudugu -nyuma weee wazea, 'in wa kpaaw 'wu. -Sleen, Nyime 'Yu wa yia -yoya yida yalupa 'wu, 'tite -yo zli weee nya. ³¹ Nu, legle 'kadu -ka gba, 'in o paa o 'anzinya yoo dudu weee -gu, -wa -Lago -saa -bha 'gbe weee 'wu, we 'ka wa la.

(Mk 13.28-31; Lk 21.29-33)

³² «-We figisu lolua, a 'nu we 'wola. We 'klyia -ka tlomanida -mi, 'in we -ka tapoda -mi, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lva bhla ka cipa. ³³ 'Sa -bhlokpade, a -ka 'sasokpa -gbu -mini lenuda 'yi, a yibheli we 'ji nu, oo Nyime 'Yuu yiyibhla ka cipa. O 'ni -sleen latlolu. ³⁴ In nee ain -yia gbuzonu sae: desleen -nyumaa 'de weee 'na 'ka li, 'in wee gbunya -mini 'kaa lenu. ³⁵ Nu, la yali -yo dudu yia 'bhua, na weli 'na 'ka labhu 'mnumnu.

(Mk 13.32-37; Lk 17.26-30,34-36)

³⁶ «Nu, nyime yabhlogbo 'ni wee siaste bhla -yo we 'yli -yi. Yali 'anzinya -yo -Lago 'Yuu 'debhie, wa 'ni wee 'yli -yi. Nu, na Dide -bhlogbo -yia wee 'yli. ³⁷ -We 'plia *Nowee bhla, zli oo Nyime 'Yu yia yia, mu yia lenu. ³⁸ Da 'nyu 'kadu 'nia -slu nyuma lasa, -zugba wa mi lida, wa mi 'mada, wa mi kukwalida, wa mi wa 'nwniyua yli zuda. Toun, 'in Nowee yia batoo 'kadu 'wogbla. ³⁹ Zezeguda 'kaa wa lasa yi, waa nyuma 'ni gbu yabhlogbo 'wolanu. 'Sa -bhlokpade we yia -mia oo Nyime 'Yuu yiyizli.

40 «Nyuma 'sɔ -ka kpaɔ -mɪ, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'in wa 'ka -bha ɔ -libheyi tɪ.

41 'Nɔwɪ 'sɔ -ka bhuda -mɪ, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'in wa 'ka -bha ɔ -libheyi tɪ. 42 We 'dɛɛ 'gbu, a -tɔ 'yliyɔgada. 'Yɪ -we nya amɪaa -Kanyɔ 'kaa yi, a 'nɪ we -yi.

43 «A yibheli we 'ji nɪ, bhla -we nya 'wienyɔ 'kaa -buduu -kanyɔɔ -gbɛ yi sabɔ, ɔ -ka we -yi, ɔ 'na 'ka 'yɪlaa ŋwɔ, 'in ɔ kulɔa ɔ 'yoo, -mɔɔ yi -budu zɔ pla. 44 We 'dɛɛ 'gbu, a mnazi amɪaa 'dɛ la. Nɪ, bhla -we a 'nɪa -tɔɔ, we nya Nyumɛɛ 'Yu yia yia.

Zɔlubhonɔnyɔ -zɔnɔ -yɔ zɔlubhonɔnyɔ 'nyuuu gbɔv nine (Lk 12.41-48)

45 «Zɔlubhonɔnyɔ, ɔ zɔa ɔ -kanyɔ 'nɔŋwɛ, 'in ɔ -yia gbu, sa ɔ mɪa? Mɔ -wa, ɔ, ɔ -kanyɔ tɪa ɔ -lima -yɔ, 'in libhla -ka bɛ, ɔ 'ka wa lililu 'nyɛ. 46 ɔ -kanyɔ -ka lɔyi, ɔ -ka 'yɪ nɪ, -mɔɔ mɪ ɔ lubho nɔda, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ ɔ -nɔ nya. 47 In nɛɛ aɪn -yɪa gbɔzɔnɔ saɛ: ɔ -kanyɔ yia -mɔɔ zɔzɔnɔ weɛɛ ɔ yoo 'nyɛa ɔ 'ka we 'yliyɔzɔ. 48 We -ka nɪ, ɔ zɔlubhonɔnyɔɔ nɔkplɛ -nyu 'yɪ, 'in ɔ gbaa ɔ 'dɛɛ dlɪ zɔɛ: «Na -kanyɔ yia -mɔ -gwɪɛ.» 49 'In ɔ bhla ɔ -lima bhɪtɪɛ, ɔ -yɔ nɔmɪanya 'sɔ lia, 'in wa maa. 50 'Yɪ -we nya ɔ 'nɪa ɔ -kanyɔ wɔda -mɪ, 'in bhla ɔ 'kaa yi, ɔ 'nɪa we -yi, we nya ɔ yia. 51 ɔ -kanyɔ yia ɔ vɪa, 'in sa -Lagɔ paa wɛɪ 'sɔ -nyuma -kasɔ 'wɔ, 'sa ɔ yia -mɔɔ -kasɔ 'wɔpaa, mɔ wa wɪlia, 'in wa lia gla 'wɔ.»

25

'Yiesia kugbuɔa gbɔv nine

1 «Nɪ, -we -yɔ -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪɛ 'kaa 'wɔwɔ, mɔ nɪ: mɔ -wa 'yiesia kugbuɔa. 'Nɔwɔkwafɛtɪ zɪ, ma 'tɪaa, wa 'ka 'ŋwɔnɔɔ 'lowli yoo mɪ. 2-4 Wa gbu 'nɪa 'ylimna, wa -yɔ wa 'napɛ mɪa, wa 'nɪ wa 'napɛɛ 'nyu 'wɔbhɪ. Wa gbu -mama -yia gbu, -maa 'bhua -maa 'napɛ -yɔ -maa 'napɛɛ 'nyuu -tɔkpɔ 'sɔ 'wɔ. 5 ɔɔ 'ŋwɔnɔɔ 'lowli 'nɪ yida -mɪ -pa. 'In 'kɔa yia wa 'yɪ lawla. 'In wa yia 'yɪlaa ŋwɔ.

6 «Sabɔ -nyɪdɪ, 'in nyɪmɛ yabhlo yia 'wɔkpɪ: «'Lowli ka yɪɔɔ! A mɪ ɔ yooɔɔ!» 7 Tɔn, waa 'yiesia ganɔa, 'in wa yia wa 'napɛ lamnazi.

8 «-Wa 'nɪa 'ylimna, wa nɛɛ -wa -yia gbu -yɪa: «-Amɪaa 'napɛ mɪ nyumoda, a 'nyɛ -aɪn 'napɛɛ 'nyu.»

9 «-Wa -yia gbu, -maa nɛɛ wa -yɪa: «-Innya, 'napɛɛ 'nyu 'nɪ 'wɔzɔ amɪaa -nɔ -yɔ -amɪaa -nɔ -yɪa. A mɪ we pɛɔpanyaa -gbɛ, a 'ka amɪaa -nɔ zɔ -bhlo.»

10 «Wa mɪa 'napɛɛ 'nyu zɔa, wa -manɪ -mɔ, 'in 'ŋwɔnɔɔ 'lowli yia yi. -Wa mnazi wa -nɔ la, 'in wa -yɔ ɔɔ 'lowli yia 'fɛtɪ -budu zɔ pla. 'In wa yia -bha kla.

11 «-Mɔɔ 'bɪgɔ, wa tɔɔa -manɪ yia yi, 'in wa nɛɛ: «-Amɪaa -kanyɔ, -amɪaa -kanyɔ, -kalɪ -bha, -a 'ka pla.»

12 «ɔɔ 'lowli nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yɪa gbɔzɔnɔ sa: in 'nɪ aɪn -yi.» »

13 -Bha -Zezu bhla we -gɔɛ: «A -tɔ 'yliyɔgada, -we ka gbu -wa, a 'nɪ we 'yɪ -yi -bhlo, 'in a 'nɪ we bhla -yi.»

Zɔlubhonɔnyɔ taa gbɔv nine (Lk 19.11-27)

14 «-We -yɔ *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪɛ 'wɔwɔ, mɔ -wa nyɪmɛ yabhlo. Mɔ mɪa 'lakpa 'wɔ mɪa, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnyɔ la, ɔ 'ka wa ɔ 'ŋnɪmɪdu yoo 'nyɛ, wa 'ka we 'yliyɔzɔ. 15 -We nyɪmɛ yabhlo mnenia ɔ 'ka 'yliyɔzɔ, 'mɔ ɔ 'nyɛa ɔ. ɔ 'nyɛa yabhlo -can bi gbu, wa 'sɔnɔ -can bi 'sɔ, 'in ɔ yia tanɔ -can bi -bhlo 'nyɛ. Tɔn, 'in ɔ yia mɪ.

16 «-ɔ 'yɪa -can bi gbu, ɔ tɪtɪa we -gɔla -valɛpɪɪɛ nya, 'in ɔ yi 'yaa -can bi gbu we -gɔpɪɪ. 17 'Sa -bhlokpɪɛ, ɔ 'yɪa -can bi 'sɔ, 'in -mɔɔ yi 'yaa -can bi 'sɔ we -gɔpɪɪ. 18 -ɔ 'yɪa -can bi -bhlo, ɔ mɪa, ɔ yia 'bhɔka 'bhlu, 'in ɔ yia -mɔ ɔ -kanyɔɔ -can zize.

19 «We 'bɪ -gwɪɛ 'wɔ, 'in wa -kanyɔ yia yi ɔ 'ka ɔ -lu zɛɪ wa nya. 20 -ɔ 'yɪa -can bi gbu, ɔ bɛa ɔ kwesi, 'in ɔ yi 'yaa -mɔ -can bi gbu wɛɪ. ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, -in ka 'mɪ -yɔ -can bi gbu tɪ, in 'ka we 'yliyɔzɔ. In ka -can bi gbu 'yɪ 'ya, mɔ mɪa da.»

21 «ɔ -kanyɔ nɛɛ ɔ -yɪa: «We nanɪ 'yɪ, -in mɪ zɔlubhonɔnyɔ -zɔnɔ nya, 'in -na zɔa 'mɪ 'nɔŋwɛ. -In ka -lu -sɛɪ 'yɪ, 'in -in yia we 'yliyɔzɔ tɪkɪ, we 'dɛɛ 'gbu na nyɛa -mɪ -lu duun, -in 'ka we 'yliyɔzɔ. -In yi, in -yɔ -mɪ 'sɔ 'ka 'mɔna li.»

22 «-ɔ 'yɪa -can bi 'sɔ, ɔ bɛa ɔ -kanyɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, -in ka 'mɪ -yɔ -can bi 'sɔ tɪ, in 'ka we 'yliyɔzɔ. Nɪ, in ka -can bi 'sɔ 'yɪ 'ya, nɪ, mɔ mɪa da.»

23 «ɔ -kanyɔ nɛɛ ɔ -yɪa: «We nanɪ 'yɪ, -in mɪ zɔlubhonɔnyɔ -zɔnɔ nya, 'in -na zɔa

'mı 'nɔŋwe. -In ka -lu -sele 'yi, 'in -in yia we 'yliyɔzv tıku, we 'dɛɛ 'gbv, na nyɛa -mı -lu duun, -in 'ka we 'yliyɔzv. -In yi, in -yɔ 'mı 'sɔ 'ka 'mɔna li.)

24 «-ɔ 'yia -can bi -bhlo, ɔ bɛa ɔ -kanyɔ -yɔ, ɔ nɛɛ: <Na -kanyɔ, in -yi we 'ji nu, -in 'tɛ, da -in 'nia -lu gwlv, -mɔ -na kwaa we. 'In da -in 'nia 'mnɔ 'pa, -mɔ -na dia we. 25 In mı -mı sɔdaa 'gbv, in mɔna, 'in in yia -na -can zize 'bhvka 'wv. Nu, wee -na -can nı.»

26 «ɔ -kanyɔ nɛɛ: <Na zɔlubhonɔnyɔ, -na nɔkplɛ -nyu 'yli, 'ya -in 'yaa, -in -yi we 'ji nu, da in 'nia -lu gwlv, -mɔ na kwaa we, da in 'nia 'mnɔ 'pa, -mɔ na dia we. 27 We -ka yaa 'sa -mı, -mɔmɔ ka 'gbv -in 'nı na 'gwɛzi bankı 'wɔkwaa? 'In da in -ka yi, 'in in 'ka -mɔ we -sa, -zugba we ka -gv -bhoa?»

28 «Tɔvɔn, ɔ nɛɛ ɔ lubhonɔnya -yla: <A -sa wee -can bi -bhlo ɔ kwɛɛ, 'in -ɔ kaa -can bi kugbua, a 'ka we ɔ yoo 'nyɛ. 29 -Wa wee kaa -lu duun, wa -nv wa yia -gɔpalia, 'in wa -nv 'ka 'wɔzumanı. Nu, nyımɛ -ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sele mia ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa. 30 ɔ zɔlubhonɔnyɔ -ɔ ka nɔkplɛ -nyua 'yli, -ɔ mia da nı, a viteli ɔ 'pipee, nıkpise 'wv, mɔ wa wilia, 'in wa lia gla 'wv.»

31 «ɔ Nyımɛ Yu yia yia, dɔdɔv 'wlu-lapılınıyɔ 'tite nya, ɔ -yɔ ɔ 'anzı weee 'sɔ. -Bha ɔ yia ɔ 'ɲımnikpe -gv ladıa, 'in ɔ 'ka nyıma 'wlu-lapılı. 32 Laga weee yia ɔ 'yu 'wlu-gbelia, 'in mɔ yia nyıma -yɔsisalia. Sa nımɛɛ 'yliyɔvnyɔ sısalia bhlabhlenya -yɔ wlinya -yɔ, 33 'sa ɔ Nyımɛ Yu yia bhlabhlenya lilikwɛsɔlv zɔa, 'in ɔ 'ka wlinya kɔpɛsɔlv zɔ. 34 -Sleɛn, ɔ nyımaa 'wlu-lapılınıyɔ yia gbaa -wa mia ɔ lilisɔlv -yla: <Amıa, -mama na Dide palıa sɔ -zɔnv -gv la, a yi. A yi, dɔdɔv -lolu na Dide mnazıa la ain -yla, we 'ka dɔdɔv gwedıda 'bhv, a yi a 'ka we -gɔladı. 35 Nu, ɲwɔ ka 'mı 'bha, 'in a yia 'mı lililu 'nyɛ. 'In 'nyumatv yia 'mı 'bha, 'in a yia 'mı 'nyu 'nyɛ. In mı zlımɛ 'lakpayu nya, 'in a yia 'mı kpa sɔ 'sɔ nya. 36 In mı zlımɛ kpanv nya, 'in a yia 'mı 'naa ku 'wɔgbalı. In ka zlımɛ gu -yɔ, 'in a yia 'mı 'yuo 'paa yi. In mı zlımɛ -kaslv 'wv, 'in a yia 'mı -yɔbɛ.»

37 «'In -wa mia tıku yia we 'bıgɔpalı ɔ -ylaɛ: <-Amıaa -Kanyɔ, nu, -in nɛɛ, ɲwɔ mı -mı 'bhada, 'in -a yia -mı lililu 'nyɛ, 'nyumatv mı -mı 'bhada, 'in -a yia -mı 'nyu 'nyɛ. 38 Da -a

'yılı -mı 'lakpayu nya, 'in -a yi -mı kpa sɔ 'sɔ nya? -In mı kpanv nya, 'in -a yi -mı 'naa ku 'wɔgbalia? 39 -In ka gu -yɔ, -in mı -kaslv 'wv, 'in -a yi -mı -yɔbɛa? Labhla -a 'yi -mı, 'in -a yi we lenva?»

40 «Nyımaa 'wlu-lapılınıyɔ yia gbaaɛ: <In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnv sa, -we a nva le na 'bısva bhelia -yla, na 'dɛ -yla a nva we le.»

41 «Tɔvɔn, ɔ nyımaa 'wlu-lapılınıyɔ yia -wa mia ɔ kɔpɛsɔlv -yla gbaaɛ: <Amıa -Lagɔ tia mɛ -yɔ la, a bɛ lv! Nu, -kosu -we'e nyumoa, -we -Lagɔ mnazıa la *'Kuzu -yɔ we 'anzınya -yla, a mɔnı -mɔ. 42 ɲwɔ ka 'mı 'bha, 'in a 'nı 'mı lililu 'nyɛ. 'Nyumatv mı 'mı 'bhada, a 'nı 'mı 'nyu 'nyɛ. 43 In mia 'lakpayu nya, a 'nı 'mı kpa sɔ 'sɔ nya. In mia kpanv nya, a 'nı 'mı 'naa ku 'wɔgbalı.»

44 «'In we 'bıgv wa yia 'palıa yiaɛ: <-Amıaa -Kanyɔ, nu, -in nɛɛ, ɲwɔ mı -mı 'bhada, 'nyumatv mı -mı 'bhada, -in mı 'lakpayu nya, -in mı kpanv nya, -in ka gu -yɔ, -in mı -kaslv 'wv, 'in -a 'nı -mı -yɔbɛ. Labhla -a 'yi -mia? Labhla -a 'nı we lenva?»

45 «ɔ nyımaa 'wlu-lapılınıyɔ yia we 'bıgɔpaliaɛ: <In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnv saɛ: -we a 'nia lenv -wa mia -sɛsɛ -yla, -amı -yla a 'nia we lenv.»

46 «Nu, wamıa, da wa paa wa -kaslv 'wv, 'in we'e bhıa, -mɔ wa mɔna. 'In -wa mia tıku, 'yliyɔgagıe -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ wa yia 'yia.»

26

Zuifv yugalınya zva -Zezuu -yɔgbv (Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

1 -Zezu bhıa gbv weee nı gbagbıe, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'bınɔnya -ylaɛ:

2 «A -yi we 'ji nu, *'Wɔzıtıylı 'fetı ka cıpa, we -tv 'wv 'yılı 'sɔ. Nu, ɔ Nyımɛ Yu, 'mɔ wa yia wlaa, wa 'ka ɔ *su -gv lakɔlv.»

3 Nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -cıan -yɔ Zuifv nyıma kpası gbelia 'wlu *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadv Kaifv -budınyɛɛ, 4 'in wa yia wɛlı -bhlo bhı, wa 'ka -Zezu kpa 'wiemı, 'in wa 'ka ɔ 'bha. 5 Wa nɛɛ: «-A 'na kpalı ɔ 'fetı 'yılı nya -nı, we 'nı -mɔv, 'in nyıma gbıgbılolua.»

*'Nwɔ yabhlo slua -Zezuu 'wluo *-lasıklɔ (Mk 14.3-9; Lk 7.36-50; Zn 12.1-8)*

6 Da-Zezu mia Betani *səlibhanyə Simɔɔɔ -budunwɛɛ, 7 'in 'ɲwnɔ yabhlo yia ɔ -yɔbɛ. ɔ ka -bhonyida kwɛɛ, *-lasiklɔ -zɔnu, -we 'ka -valɛ 'tɛa, we mi we 'wɔ. -Zezu mia lida, 'in ɔ yia wee -lasiklɔ ɔ 'wluo slu. 8 ɔ 'binɔnya 'yia we -yɔ, 'in wa yia 'cɛ 'pa, wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ ɔ nyumɔ 'sa sa wea? 9 A mneni yaa a 'ka wee -lasiklɔ -zɔnu pɛlv 'pa, 'in a 'ka we 'gwɛzi bobabhanya yoo 'nyɛ.»

10 -Zezu yibhelia we 'ji nu, wa ka 'cɛ 'pa, 'in ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a siaki ɔɔ ɲwnɔ nɪa? -We ɔ nuɔ 'mi -yla lɛ, gbɔzɔnu -wa. 11 Nu, bobabhanya -yɔ aɪn 'sɔ mi 'yli weee nya. Nu, -ami mia, we 'ni 'yli weee nya in mi aɪn glaa. 12 Na gbawlaa 'gbɔ ɔ yia wee -lasiklɔ na 'wluo slu. 13 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnu saɛ: da wa yia -Lagɔgbɔ gba dɔdɔ weee -gɔ, -we ɲwnɔ ni nuɔ da lɛ, gbaa wa yia we, 'in ɔ lɛnɔgbɔ 'ka nyɪmaa dli 'wɔ -tu.»

*Zudasɪ yɪbha ɔ 'ka-Zezu wla
(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)*

14 Tɔɔn, -Zezuu 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa nyɪmɛ yabhlo wa laa Zudasɪ Isikaliɔtu, mɔ mɪa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -gbɛ, 15 'in ɔ nɛɛ: «'Lee, in -ka -Zezu wla ni, lɛɛ -lu a 'ka 'mi 'nyɛa?» 'In -maa yia ɔ tama glɔ -bhlo 'ya kugbua 'nyɛ. 16 We 'bhɔ wee 'yli 'wɔ, sa ɔ 'kaa nu ɔ 'ka -Zezu wla, -bha ɔ bhliɔ we 'yooɔ dataɪe.

*-Zezu -yɔ ɔ wlawlanyɔ lia
(Mk 14.12-21; Lk 22.7-14, 21-23; Zn 13.21-30)*

17 Nu, Zuifɔv *'floo 'niɔ gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛtu 'yli tianɔ nya, 'in ɔ 'binɔnya yia ɔ layɪbha: «Mɔ -in 'yɪbha -a mni -mi -yla 'Wɔzɪtiylu 'fɛti -gɔ -lililu pia?»

18 -Zezu nɛɛ: «A mni -zɔɔ nyɪmɛ nu -gbɛ,* a gba ɔ -yla: (-Amɪaa -Kanyɔ nɛɛ: «Na bhla ka nyni. -Na -gbɛ na yia 'Wɔzɪtiylu 'fɛti -saa, in -yɔ na 'binɔnya 'sɔ.» » » 19 -We ɔ gbaa wa -yla, 'mɔ wa nuɔ lɛ, 'in wa yia wee 'fɛti -gɔ -lililu pi.

20 Jibhe zɔa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya yia ladɪ wa 'ka li. 21 Da wa mia lida, 'in ɔ nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnu sa nu, aɪn glaa, nyɪmɛ yabhlo yia 'mi wlaa.»

22 'In we yia wa -yɔkpa, 'in wa yia ɔ layɪbhayɪbhɪe bhli -bhlo -bhlo: «Na -Kanyɔ, we 'ni -ami, we 'ni mɔv?»

* 26:18 A zɛli Mk 14.13-15

23 ɔ nɛɛ: «-ɔ -yɔ 'mi 'sɔ -ka 'floo 'ɲwa zapɔ lv, mɔ -wa. 24 Gbɔzɔnu -wa: sa we mia cɛliɔa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ ɔ daa, 'sa ɔɔ *Nyɪmɛɛ 'Yu yia mɪa. Nu, nyɪmɛ -ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu mi -mɔɔ -nu nya. Wa 'ni yaa -mɔɔ gwali, we nani 'yli.»

25 Zudasɪ -ɔ 'kaa -Zezu wla yia ɔ layɪbha: «Wlabi, we 'ni -ami, we 'ni mɔv?» -Zezu nɛɛ: «-Mi gbaa dɛ -mɔv!»

*-Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya lia
(Mk 14.22-26; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-26)*

26 Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wɔbhɔ. ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladɪdli. ɔ dlilia we ɔ 'binɔnya 'wɔla, 'in ɔ nɛɛ: «A 'bhu we 'wɔ a 'ka we li, na ku -wa.»

27 -Mɔv 'bɪgɔ, 'in ɔ yia nu -kɔpɔ 'wɔbhɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we wa yoo 'nyɛ, ɔ nɛɛ: «A 'dɛ weee 'ma we. 28 Nu, mɔ -wa na 'pɪɔn -we yia jitea nyɪma duuun 'gbɔ, 'in we 'ka -Lagɔ -yɔ nyɪma 'wɔsuslolu. 29 Nu, gbɔzɔnu -wa, zli na Dide -ka dɔdɔ 'wlulapɪli, we zli na maa nu lolu. We 'ni -mɔv, we 'ka -zɛɛn 'wɔbhɔ, in 'na 'ka nu 'ma.»

30 Wa bhliɔ -Lagɔ -lvɔ 'bhie, wa yia 'tla, 'in wa yia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu mni.

*-Zezu nɛɛ nu, Piɛli yia ɔ gbɔ kpɛliɔ
(Mk 14.27-31; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)*

31 Tɔɔn, -Zezu nɛɛ wa -yla: «Nu, -zɛɛn sabɔɔ 'dɛbhie -gbolu, a 'dɛ weee yia 'mi 'bɪ 'bhua. Nu, we mi cɛliɔa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ: <Bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ na yia 'bhaa, 'in bhlabhlɛ 'ka lamnɔ.»

32 Nu, in -ka tlɪ, in -ka 'wɔsɔ lv, Galilee na yia aɪn wɔlvɔ mɪa.»

33 'In Piɛli nɛɛ ɔ -yla: «Nyɪma weee -ka -mi 'bɪ 'bhɔ, -ami 'na 'ka we lɛnu.»

34 'In -Zezu yia we 'bɪgɔpalɛ: «In nɛɛ -mi -yla gbɔzɔnu saɛ: -zɛɛn sabɔ mɪa, -na kpɛli na gbɔ 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'ni -slɔ gbɔ.»

35 Piɛli nɛɛ: «-Innya, we 'ni -mɔv, we -ka 'bha wa 'ka in -yɔ -mi 'sɔ 'bha, in 'na 'ka -na gbɔ kpɛli.»

'Sa -bhlokpade, wa 'dɛ weee gbaa wee wɛli -bhlo.

*-Zezu bhuhhoea -Lagɔ Gɛtisemanee
(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)*

³⁶ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya 'sɔ, 'in wa yia da wa laa Getisemanee mni. -Bha ɔ gbaa wa -ylaɛ: «A -di da la, in 'ka mɔ mni, in 'ka -Lagɔ bhuhhoe.»

³⁷ Ɔ -yɔ Pieli -yɔ Zebedee 'yua 'sɔ klaa, 'in wa yia mni. -Bha ɔ -gɔ yia, 'in 'pɔn yia ɔ dli 'wɔ slo. ³⁸ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na dli sulo mɔ 'mɔ 'bhada, a -tu 'yliyɔgada, a -yɔ 'mɔ 'sɔ.»

³⁹ Ɔ bea 'yu -sɛ, 'in ɔ yia 'klɔ lagbli, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe, ɔ nɛɛ: «Na Dide, -in -ka we 'yibha, -in vlali 'mɔ siasie 'kadɔ -mɔni gwe. Nu, we 'na -zɛli na dɔmagbɔ -ni, we -zɛ -na dɔmagbɔ.»

⁴⁰ 'In ɔ yia ɔ 'bunɔnyaa -gbɛ luyi, -zugba wa mɔ 'yila 'wɔ. Ɔ nɛɛ Pieli -yla: «A 'nɔ mneni a 'ka 'yliyɔgada -tu 'lɛli -bhloo -kpɔa, a -yɔ 'mɔ 'sɔɔ? ⁴¹ A -tu 'yliyɔgada, a bhuhhoe -Lagɔ, a yi laylagbɔ lɔ bhlili. Nu, nyimɛɛ dli 'yibha we 'ka -lu -zɔnɔ lɛnɔ, 'in ku 'nɔ we mneni.»

⁴² Tɔn, ɔ 'bhu 'yaa wa -yɔ lɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. Ɔ nɛɛ: «We -ka nu, 'yoo -putu 'nɔ -mɔ, siasia -yoo 'nɔ in 'ka bhli, -na dɔmagbɔ nɔ lɛ.»

⁴³ Ɔ yia lɔ, -zugba wa mɔ 'ya 'yila 'wɔ, wa 'yli ka 'wɔwɔmanu 'gbɔ. ⁴⁴ Ɔ 'bhɔa wa -yɔ lɔ, 'in ɔ yia 'yu bɛ, 'in ɔ tanɔ yia -Lagɔ bhuhhoe -zugba ɔ gbaa wee wɛli -bhlokpade.

⁴⁵ 'In ɔ yia ɔ 'bunɔnyaa -gbɛ yi lɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mɔ 'yila 'wɔ -bhlokpade, nyapɛda a mɔa yi? Da wa 'kaa Nyimɛɛ 'Yu wla gbonyuu -lɛnɔnya -yla, we bhla ka nyni. ⁴⁶ A -sɔ 'wɔ, -a 'ka mni! A -tali, nyimɛɛ ɔ 'kaa 'mɔ wla, mɔ yia mɔ.»

-Zezu wa yia kpa

(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zn 18.3-21)

⁴⁷ Da -Zezu mɔa gbada, wɛli mɔ ɔ ŋwɛɛ, tɔn Zudasɔ yia yi. Ɔɔ Zudasɔ mɔa, ɔ mɔ -Zezuu 'bunɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa. 'In ɔ -yɔ nyimaa -zlo yia yi, tugɔgbɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ. Nu, -Lagɔbunɔnyaa -cian -yɔ nyima kpasɔ tiea wa. ⁴⁸ -Ɔ 'kaa ɔ wla, sa ɔ 'kaa ɔ wla, ɔ ka wa -yla we gba. Ɔ nɛɛ: «Nyimɛɛ in -ka gbleli ni, mɔ -wa, a kpa ɔ.»

⁴⁹ Tɔn, ɔ bea -Zezu -yɔ, ɔ nɛɛ: «*Wlabi» ɔ fɔsastie nya, 'in ɔ yia ɔ gbleli.

⁵⁰ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Tale, -we -in yia lɛnɔ, -in nɔ we lɛ slɔ.»

-Bha tɔba bea -Zezu -yɔ, 'in wa yia ɔ kpa. ⁵¹ Nu, ɔ 'bunɔnyaa 'yabhlo -saa tugɔgbɛ

tɔkpa 'wɔ, 'in ɔ yia we -Lagɔbunɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ zɔlubhonɔnyɔ 'pa, 'in we yia ɔ yukwli 'wlu -di. ⁵² Tɔn, -Zezu nɛɛ: «Fa -na -gbɛ we 'bigɔ. Nu, -ɔ -ka tugɔgbɛ 'wɔbhu, tugɔgbɛ 'yli ɔ mni. ⁵³ -In yibheli we 'ji nu, in mneni in 'ka na Dide bhuhhoe, -bha -bhlokpade, ɔ 'ka 'mɔ 'anzɔnyaa -zakpa kugbua lɛ 'sɔ yoo 'pa, we 'ka gu. ⁵⁴ We -ka 'sa -mɔ ni, sa -we mɔa cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ 'ka gbɔzɔnɔ -zɛa? Nu, we nɛɛ 'sa we yia 'plia.»

⁵⁵ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Wienyɔ in -mɔa, 'in a yia 'mɔ kpa yi tugɔgbɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? -Innya! 'Yli weee nya, in mɔ ladida -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ gbɔ -sloluda, 'in a 'nɔ 'mɔ kpa. ⁵⁶ Nu, 'sa we 'dɛ weee 'plia sa, 'in -Lagɔgbɔ -falpanyaa wɛli -we mɔa cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ.» Tɔn, 'in ɔ 'bunɔnya yia -bha ɔ ti -gwagwɛ nya.

-Zezu wa kpa gbɔwɔbhunya 'yu

(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Wa kpa ɔ, 'in wa yia ɔ -Lagɔbunɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ, -ɔ wa laa Kaifɔ -gbɛ kwa. Da -Lagɔbunɔnyaa -cian klaa, -Lagɔ titee gwesanya klaa, wa -yɔ nyima kpasɔ gbelia 'wlu. ⁵⁸ Pieli mɔ -Zezu 'bɔ, ɔ 'nɔ ɔ -yɔ cɔpa, 'in ɔ yia -Lagɔbunɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -budunɔwɛ plali, ɔ 'ka -bha 'yi.

⁵⁹ -Lagɔbunɔnyaa -cian -yɔ gbɔwɔbhunya weee titala yoyogbɔ la -Zezu -yɔ, wa 'ka ɔ gbɔ 'wluladi, 'in wa 'ka ɔ 'bha, wa 'nɔ gbɔ yabhlogbɔ 'yi. ⁶⁰ Nyima -wa yia -Zezu yo -gu la zɔba, -maa -zu 'wɔ. Nu, nyimɛɛ ɔ 'kaa wɛli gba -we -yɔ wa 'kaa -Zezu 'bha, -mɔɔ 'nɔ -mɔ. -Slɛɛn, nyima 'sɔ -sɔa 'wɔ wa nyidi, ⁶¹ 'in -maa nɛɛ: «-Ɔ mɔa da ni, ɔ nɛɛ nu, ɔ mneni ɔ 'ka -Lagɔbudu 'kadɔ labhli, 'in ɔ 'ka we 'sɔbha 'yli ta zɔ.»

⁶² -Lagɔbunɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «Nyima ni ka -mɔ gbɔ 'wluladi, -in 'nɔ mneni -in 'ka gbɔ -gu -saa?»

⁶³ -Zezu yia ŋwɛ -muda -tu. 'In -Lagɔbunɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In bi 'mɔ -yla, 'yliyɔga -Lagɔɔ 'ŋni nya: 'lee, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, -Lagɔɔ 'Yu -in -mɔa yi?»

⁶⁴ -Zezu nɛɛ: «'Mɔ -in gbaa dɛ! In nɛɛ 'ya aɔn -yla nu, Nyimɛɛ Yu yia 'tite -ka -Lagɔɔ lilisɔlɔ ladia. 'Yia a yia ɔ, yalɔpɔpa -gu -zugba ɔ -yɔ we kwli.»

65 Tɔʊn, -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ yia ɔ 'naa yla 'cɛ nya, 'in ɔ nɛɛ: «ɔ ka -Lagɔ wɛli, a 'dɛ weee ka we 'nɔ. -A 'nɪ -slɛɛn gbɔdayinyɔɔ gbɔ -ka. 66 'In amia, a nɛɛ lɛa?»

Wa nɛɛ: «ɔ -yɔgbɔ -wa, wa 'bha ɔ.»

67 Tɔʊn, wa yia ɔ -dlɛ klɔɔ slu, 'in wa yia ɔ -kwli 'pa, -zugba tɔlɔa sɔbhaa ɔ 'kpa yukwli, 68 'in wa nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ 'pa -mɪ -lua? -In gba ɔ 'ɲnɪ!»

Pielɪ kpɛli -Zezuu gbɔ

(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

69 Nɪ, Pielɪ -dɪ -bha la, 'pipee -budunwɛɛ, 'in -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ zɔlubhonɔɲwɔ yabhlo yia ɔ -yɔbɛ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Mɪ, -in -yɔ Galileyu -Zezu 'sɔ mɪ ya.»

70 'In ɔ yia nyɪma weee 'yibadɪ kpɛli, ɔ nɛɛ: «-We a mia gbada, in 'nɪ we -yi!»

71 ɔ mɪna 'suoo klolo -yɔ, 'in zɔlubhonɔɲwɔ yabhlo yia ɔ 'yɪ, 'in -mɔɔ nɛɛ nyɪma mia -bha -yla: «-ɔ mia dɛ nɪ, ɔ -yɔ Nazalɛɪyu -Zezu 'sɔ mɪ.»

72 'In Pielɪ yia we kpɛli -tapa, ɔ nɛɛ bibie nyaɛ: «In 'nɪ nyɪmɛ nɪ -yi!»

73 -Bha bɛa -sɛ, -wa mia -bha, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nɪ, gbɔzɔnɔ -wa, -in mɪ wa glaa. -Na gbagbawɛli -gɔ -a yibhelia we 'ji.»

74 Tɔʊn, Pielɪ yia bi, ɔ nɛɛ: «In 'nɪ ɔɔ -nyɪmɛ nɪ -yi! In -ka yo 'tɔbhɔ, -Lagɔ 'pa 'mɪ -kaslɔ 'wɔ!»

-Bha -bhlokpade -kɔkɔ gboa. 75 'In Pielɪ dɪ yia -we -Zezu gbaa ɔ -yla -gɔ -bho: «Nɪ, -na kpɛli na gbɔ 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'nɪ -slɔ gbɔ.»

Pielɪ 'tlaa, 'in ɔ yia nyazɪwie wida -tɔ kpɔkɔ.

27

-Zezu wa kwaa Pilatɪ 'yu

(Mk 15.1; Lk 23.1-2; Zn 12.28-32)

1 Zɔkɔpɛ -papa, -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔɔ nyɪma kpasɪ weee yia wɛli bhli, wa 'ka -Zezu 'bha. 2 Wa gbɔan ɔ, *Wlɔmɔ -nyɪmɛ ɔ pɪlia Zudee -dɔdɔ 'wlu la, wa laa Pilatɪ, 'in wa yia ɔ -mɔɔ -gbɛ kwa. 'In wa yia ɔ -mɔɔ yoo 'nyɛ.

Zudasɪ tɪa (Lngb 1.18-19)

3 Zudasɪ, ɔ wlaa -Zezu, ɔ 'yia nɪ, wa ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ wa 'ka ɔ 'bha, 'in ɔ dɪ yia

ɔ zukpa -sa. 'In wee tama glɔ -bhlo 'ya kugbua mia, ɔ yia we -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔɔ nyɪma kpasɪ yoo 'nyɛ lɔ. 4 ɔ nɛɛ: «Nyɪmɛ ɔ 'nɪa gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'ji -yi, in ka ɔ wla wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu in nɔa lɛ.»

Wa nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔɔ 'nɪ -amiaa gbɔ. -Na 'dɛɛ gbɔ mɔ.»

5 Zudasɪ vitelia wee 'gwɛzi -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, ɔ mɪna, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ bɪzi.

6 -Lagɔbubɔnyaa -cian 'bhua wee 'gwɛzi la, 'in wa nɛɛ: «Wee 'gwɛzi mia da nɪ, nyɪmɛɛ 'pɪɔɔn 'gwɛzi -wa, nɪ, -a 'nɪ mneni -a 'ka we -Lagɔbuduu 'kadɔɔ 'kesu 'wɔzɔ.»

7 Wa bhli wɛli, 'in wa yia wee 'gwɛzi labhu, 'in wa yia we nya nyidabhlanɔɔ kpaa zɔ, we 'ka 'lakpanyaa 'bhluluda -zɛ.

8 We 'dɛɛ 'gbɔ wa laa -zɛɛn yɪ nya we «nyɪmɛɛ 'pɪɔɔn kpaa». 9 Nɪ, -we -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ Zelemi gbaa, mɔ nɔa lɛ.

«Nɪ, tama glɔ -bhlo 'ya kugbua, mɔ -wa -valɛ -we -gɔ *Izlaɛli -ylaash bhli wɛli, wa 'ka ɔ 'wɔzɔlɔ.

10 'Mɔ wa 'bhua 'wɔ, 'in wa yia we nyidabhlanɔɔ kpaa 'wɔzɔlɔ.

Sa na -Kanyɔ tiea 'mɪ, 'sa wa nɔa we lɛ.»

Pilatɪ 'bhua -Zezuu -yɔgbɔ 'wɔ

(Mk 15.2-5; Lk 23.3-5; Zn 18.33-38)

11 Wa 'yligbelia -Zezu Pilatɪ 'yu, 'in -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Lee, Zuifɔɔ 'wlulapɪlɪnyɔ -in -mia yɪ?»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Mɔ -in gbaa dɛ.»

12 -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔɔ nyɪma kpasɪ dɪlia ɔ gbɔ 'wlu la, ɔ 'nɪ gbɔ -gɔ -sa. 13 Tɔʊn, Pilatɪ nɛɛ ɔ -yla: «-We weee wa gbaa dɛ -na da nɪ, -i 'in 'nɔ wee?»

14 -Zezu 'nɪ we 'yabhlogbɔɔ 'bɪgɔpali, 'in we yia Pilatɪ ɲwɛgaga -sɔbhali.

Pilatɪ nɛɛ nɪ, wa 'bha -Zezu (Mk 15.6-15; Lk 23.13-25; Zn 18.39-19.16)

15 Nɪ, Zuifɔɔ *'Wɔzɪɪyɪlu 'feti -ka nɪni nɪ, ɔ nyɪmaa -zlo 'yɪbhaa, 'mɔ Wlɔmɔ -dɔdɔɔ 'wlulapɪlɪnyɔ saa -kaslɔ 'wɔ. 16 We bhli, nyɪmɛ ɔ nyɪma weee -yia, wa laa -Zezu -Balabasɪ, mɔ mia -kaslɔ 'wɔ. 17 Da nyɪma duun gbɛlia 'wlu Pilatɪ -gbɛ, 'in ɔ yia wa

layibhae: «Nyoo a 'yibha in 'tide 'yia? - Zezu -Balabası yaayu, -Zezu wa laa -Lagoo -Bhasanyoo?»

18 Nu, Pilatu 'de -yi we 'ji nu, zenyidli nya wa wlaa oo -Zezu. 19 Pilatu -dia la, o mi gbuwobhuda, 'in o 'nwanoo yia o weli yoo 'pa: «-In 'na plali nyime mia nu gbv 'wu -ni. O 'ni gbonyuu lenu. Nu, -zeen sabo mia, -mo 'yila 'wu, in ka o 'gbv -zila 'yi.»

20 *-Lagobubonyaa -cian -yo nyima kpası sumania nyimaa -zlo -yola, wa 'ka gba nu, o 'tide -Balabası 'yi, 'in o 'ka -Zezu 'bha. 21 Oo duduvu 'wlulapilinyo nee wa -yla: «Nu, nyime yabhlo na yia 'yitidea. 'Lee, wa 'desobhie glaa, nyoo in 'ka 'yitidea?»

Wa nee: «-Balabası!»

22 Pilatu nee: «We -ka 'sa -mi, -Zezu wa laa -Lagoo -Bhasanyo, 'lee, lee -lu in 'ka o nonoo?» 'In wa nee: «Kulv o *su -gv la!»

23 Pilatu nee: «Gbonyuu -mumu o nu lea?»

'In wa yia 'wukpi 'tite: «Kulv o su -gv la!»

24 Da Pilatu 'yia nu, -we o mia lenuda we bhe, 'in 'gbe mia gbugbloluda bhabha, o 'bhua 'nyu 'wu, o budoo kwε nyima weee 'yibadi, 'in o nee: «Nyime nu tithlee 'gba 'ni 'mi 'wlu -mi. Amiaa 'deε gbv -wa!»

25 Wa 'de weee nee: «O tithie mia, -amiaa -yo -amiaa 'yilaaslu 'wlu -gbv -wa!»

26 Toun, 'in Pilatu yia -Balabası -kaslv 'wusa. 'In o nee 'sluja -yla nu, wa seli -Zezu, 'in wa 'ka o su -gv lakulv.

'Sluja nyania -Zezu (Mk 15.16-20; Zn 19.2-3)

27 Pilatu 'sluja kwaa -Zezu duduvu 'wlu-lapilinyoo -budunwee. 'Sluja weee bibea o, 28 'in wa yia o -bana 'wusa, 'in wa yia o 'naa zalv 'wupla. 29 Toun, wa maa 'wia -kloo, 'in wa yia we o 'wluo -pla, 'in wa yia gblee o liliso 'wv zv. Wa 'sibhlia 'kukulu o 'yu, 'in wa yia o nyani. 'In wa nee: «Zuifvu 'wlulapilinyo, -na fvu!»

30 'In wa yia o -dlε -gv slu. Wa 'bhua gblee 'wu, 'in wa yia we o 'wluo 'pa. 31 Da wa bhia o nyanie, 'in wa yia o 'naa zalv 'wusa, 'in wa yia o 'deε -bana o 'wupla, 'in wa -yo o yia mni wa 'ka o su -gv lakulv.

-Zezu wa kulva su -gv la (Mk 15.21-35; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

32 Da wa 'tlaa 'gbe, 'in wa -yo Silenyu 'Simoo yia gbeli. 'Sluja nee o -yla -gla nya nu,

o 'bhu -Zezuu su 'wu. 33 'In wa yia da yabhlo wa laa zuifweli 'wu Galogota nyini, we ji -wa nu, 'wluu 'kuaa da. 34 -Bha 'sluja 'nyea -Zezu nu -we lv wa palia kalv -nyakpo. -Zezu 'yia we 'nwe, o 'ni we 'ma. 35 Wa yia o su -gv lakulv, 'in wa yia -nigbi 'pa, -we wa 'kaa 'yi -bhlo -bhlo o -bananya glaaa 'gbv. 36 Toun, wa yia -bha ladi, wa 'ka o 'yliyoozv.

37 -We ka 'gbv wa yia o 'bha, wa ka we celi, 'in wa yia we o 'wlubita lakulv:

-O MIA DA

ZUIFUVU 'WLULAPILINYO -ZEUZU -WA 38 Wa ka 'ya 'wienya 'so su -gv lakulv o kwesi. 'Yabhlo mi o lilisolv, 'in -gvdu mia o kapesolv. 39 -Wa plia -bha, 'wlu wa bitea, 'in wa velia o, 40 wa nee: «-Mi, -mi gbaa -in 'ka -Lagobudu 'kadv -wlv, 'in -in 'ka we 'sobha 'yli ta 'wu ni, -sa -na 'deε gbv 'wu. Nu, -in -ka -Lagoo 'Yu nya -mi, -in 'bhv su -gv -in 'ka lasibhli.»

41 'Sa -bhlokpade, -Lagobubonyaa -cian klaa, -Lagoo titee gwesanya klaa, we -yo Zuifvu nyima kpası nyania o, wa nee: «O ka nyima talva pue, 42 o 'ni -sleen mneni o 'ka o 'deε pue. *Izlaeli 'Wlulapilinyo o -mia yi? We -ka 'sa -mi, o 'bhv su -gv o 'ka lasibhli, 'in -a 'ka o dli -gv zv. 43 'In o nee: «In mi -Lagoo 'Yu nya.» Nu, -de -Lagoo yi nwanu, o 'ka o gbv 'wusa, -bha -a yia 'yia.»

44 'Sa -bhlokpade, 'wienya, -wa wa kulva su -gv la o kwesi, -maa velia o.

-Zezuu tida (Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

45 'Ylv 'ka -glonyidi nynia yi, nikpise kpaaduvu weee -gv, we li 'leli ta. 46 We bhialida -Zezu 'kpia 'wu 'titeε, o nee: «Eli, Eli, lama sabakatani?» -Mvu ji -wa nu: na -Lagoo, na -Lagoo, lee -lu ka 'gbv -in yi 'mi 'bi 'bhva?»

47 Nyima talva -wa mia -bha, -wa 'nua we, wa nee: «O mi Elii lada!»

48 Wa 'yabhlo 'bhua -fuu 'wu -gwagwie nya, o faa we kalv nu lv, 'in o yia we gblee 'yliya 'wv zv, 'in o yia we o nwe -yodiv o 'ka 'ma.

49 Nu, wa talva nee: «-In wv -slv. -De Elii yi yi -moo 'ka o gbv 'wusa, -a 'ka -bha 'yi!»

50 -Zezu yia 'wukpi lv 'titeε, 'in o yia tl. 51 -Bha -bhlokpade, 'naa bizia -Lagobudu 'kadv zo bhlia 'wvylayie we nyidi -mo yali tiklu, 'in we yia zo nyini. Dudv yia zuklu, 'in tokpanya yia 'woyla. 52 Gbawla yia nwe -kali, 'in -Lagonyima talva -wa tla, 'in wa yia

tlitlunya glaa 'wɔsɔ. ⁵³ 'In wa yia wa gbawla 'wɔtla. Da -Zezu -sɔa tlitlunya glaa 'wɔ, wa mɔia -Zeluzalɛmɔ, 'in nyɔma duun yia wa 'yi.

⁵⁴ *Wlɔmɔ -slɔja glɔ gbuu 'yugalɔnyɔ -yɔ ɔ 'slɔja, -wa mɔia -Zezu 'yliyɔzɔda, wa 'yia dɔdɔ zukluda we -yɔ -lu weee -we 'plia, 'in wa yia nyanɔ nɔ, wa nɛɛ: «-Lagɔɔ 'Yu ɔ -mɔia 'piɛɪn!»

⁵⁵ 'Nɔwɔ -duun mɔia -bha, -wa kwaa -Zezu yoo Galilee, 'in -wa pia ɔ -yla, wa 'yiligbe -mɔ 'pi, -zugba wa yla. ⁵⁶ Wa glaa, Magɔdala -ɔwɔnɔ Malii klaa, *'Zake -yɔ *-Zɛzɛfɔv 'nyaa Malii klaa, we -yɔ Zebedee 'yuua 'nyaa mɔ -bha.

*Alimateyu *-Zɛzɛfɔ faa -Zezu gbawla 'wɔ*
(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)

⁵⁷ Jibhe mɔia zɔda, 'in Alimategbe 'wɔv 'ɔnimnɔnyɔ yabhlo wa laa *-Zɛzɛfɔ, 'in -mɔɔ yia yi. Nu, -mɔɔ mɔ -Zezuu 'bɔnɔnyɔ nya. ⁵⁸ ɔ mɔia Pilatu -gbɛ, 'in ɔ yia -mɔɔ -Zezu 'kwie -zlali. Tɔvɔn, Pilatu yia ɔ 'yoo 'nye ɔ -yɔ we 'ka mɔ. ⁵⁹ ɔ 'bhua -Zezuu 'kwie 'wɔ, 'in ɔ yia we 'naa lolu -yɔ zɔ. ⁶⁰ 'Bhɔka -we wa 'bhluu tɔkpa 'wɔ ɔ 'dɛɛ -yla, we nɔkplɛ ɔ faa we 'kwie. We 'bɔgɔ, ɔ glipea tɔkpa -boklo 'kadɔ, ɔ klaa gbawla ɔwɛ, 'in ɔ yia mɔ. ⁶¹ Magɔdala -ɔwɔnɔ Malii -yɔ Malii -putu -dɔ -bha gbawla 'yu la.

'Slɔja -kva -Zezuu gbawla ɔwɛ

⁶² Zlɔ -ka zlɔ, mɔ -wa *Nyapɛylɔ. -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔɔan -yɔ Falizɔnyama yia Pilatu -gbɛ mɔ. ⁶³ Wa nɛɛ: «-Amɔiaa -kanyɔ, -we ɔɔ yokanyɔ nɔ gbaa, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ, -amɔiaa dɔ ka we -gɔ lasibhli. ɔ nɛɛ: «'Ylɔ 'sɔ, we tanɔ nya, na yia tlitlunya glaa 'wɔsɔa.» ⁶⁴ We 'dɛɛ 'gbɔ, -na zukpa -wa, tie -na 'slɔja, wa 'ka ɔ gbawla ɔwɛkɔ tiklu 'ylɔ ta. Wa -ka 'sa nɔ, ɔ 'bɔnɔnyɔ 'nɔ mneni wa 'ka ɔ 'kwie yli, 'in wa 'ka gba nu, ɔ ka tlitlunya glaa 'wɔsɔ. We 'nɔ -mɔv, yɔ -mɔmɔ wa yia tubhɔ, we -nyu 'ylɔ we -zi tianɔ.»

⁶⁵ Pilatu nɛɛ: «'Slɔja nɔ, sa a -ka we ɔwɛkɔkɔv mneni, a mɔ a 'ka 'sa we ɔwɛkɔ.»

⁶⁶ Tɔvɔn, wa yia mɔ wa 'ka gbawla ɔwɛkɔ. Tɔkpa -we mɔ we ɔwɛɛ, 'in wa yia we -yɔ 'pa, 'in wa yia -bha 'slɔja 'yiligbeli, wa ka we 'yliyɔzɔ.

28

-Zezu -sɔa tlitlunya glaa 'wɔ
(Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

¹ Nyapɛylɔ 'plia, dimasɔ zɔkɔpɛ -papa, Magɔdala -ɔwɔnɔ Malii -yɔ Malii -putu yia gbawla -gɔ mɔ. ² Tɔvɔn, 'in dɔdɔ yia zuklu sa -gligli. -We ka gbɔ -wa, Jejitapɛɛ 'anzi 'bhɔa yali, mɔ 'sibhli la, we glipea tɔkpa -boklo 'kadɔ, 'in we yia we gbawla ɔwɛɛ -sa, 'in we yia we -gɔ ladi. ³ Sa 'nyu 'kaa 'yika 'pa, 'sa we 'klɔ mɔ, 'in we 'wɔ -bana la 'pain 'pain. ⁴ Waa 'slɔja nɔa nyanɔ, -zugba wa tɛla, 'in wa yia bhli tlitlunya 'bhisa.

⁵ Nu, 'anzi nɛɛ 'ɔwɔnɔ -yla: «A 'na nɔv nyanɔ -nɔ. In -yi we 'ji nu, -Zezu -ɔ wa kulɔa *su -gɔ la, ɔ da a mɔ -talɔda. ⁶ ɔ 'nɔ -seli -mɔ. Sa ɔ gbaa, ɔ ka tlitlunya glaa 'wɔsɔ, ɔ -ga 'yliyɔ. A yi, da ɔ pia zɔmɛ la, a 'ka -bha 'yi. ⁷ A mɔ -gwagwɛ nya, a 'tɔvɔ ɔ 'bɔnɔnyɔ nu, ɔ ka tlitlunya glaa 'wɔsɔ, ɔ ka aɔn 'yugalɔ Galilee. -Mɔ a yia ɔ 'yia. Nu, 'mɔ in gbaa dɛ aɔn -yla.»

⁸ Wa 'bhɔa gbawla -yɔ slɔ, wa mɔ nyanɔ nɔda, -zugba 'mɔna 'kadɔ mɔ wa dɔ 'wɔ. 'In wa yia mɔ -gwagwɛ nya, wa 'ka -Zezuu 'bɔnɔnyɔ 'dɔ -sali. ⁹ Tɔvɔn, 'in -Zezu yia wa yoo yi, ɔ nɛɛ wa -yla: «Ka 'yuo 'pa!» Wa bɛa ɔ -yɔ, 'in wa yia ɔ bhɔ lakpa, 'in wa yia ɔ 'ylimanɔ. ¹⁰ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na nɔv nyanɔ -nɔ, a mɔ, a gba na bhelia -yla wa mɔ Galilee, -mɔ wa yia 'mɔ 'yia.»

'Dɔ 'slɔja -saa
(Mt 27.62-66)

¹¹ Da waa 'ɔwɔnɔ mɔ -slɔ 'yloogblɔ, 'slɔja -wa -kva gbawla ɔwɛ, 'in wa tɔvɔ yia 'gbe nɔkplɛ lɔmɔ. -We weee 'plia, 'mɔ wa gbaa -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔɔan -yla. ¹² -Maa -yɔ nyɔma kpasɔ gbelia 'wlu, 'in wa yia wɛlɔ -bhlo bhli. Wa 'nyɛa 'slɔja 'gwɛzii -zlo, ¹³ 'in wa nɛɛ: «-We a 'kaa gba nɔ, mɔ nɔ da: «Nu, sabɔ, da -a mɔ 'yɔla 'wɔ, 'in ɔ 'bɔnɔnyɔ yia yi, 'in wa yia ɔ 'kwie yli.» ¹⁴ Nu, ɔɔ dɔdɔv 'wlulapɔnyɔ -ka we 'nɔ, -we -a 'kaa gba, -a -yi we. Gbɔ 'na 'ka aɔn yli.»

¹⁵ 'Slɔja -yɔ wa 'gwɛzi mɔ, -we wa gbaa wa -yla, mɔ wa nɔ la. Wee 'dɔ wa zɔa 'slɔja, 'in we yia lamneni Zuifɔv -gbɛ. -Zɛɛn yli nya, wa mɔ -slɔ we gbada.

-Zezu -slolua ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnya 'klɔ
 (Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23;
 Lngb 1.6-8)

¹⁶ ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ -bhlo mɪa Galilee, -gɔgɔ -we -Zezu -slolua wa 'klɔ, 'mɔ wa -gblaa. ¹⁷ Wa 'yɪa -Zezu -yɔ, 'ɪn wa yia ɔ 'ɲɪ -mnɪnɪ. Nɪ, wa tɔlvɔ lvɔ dli. ¹⁸ -Zezu bɛa wa -yɔ, 'ɪn ɔ nɛɛ: «-Lagɔ ka 'mɪ 'tɪtɛ weee 'nyɛ yalɪ -yɔ dɔdɔ -gɔ. ¹⁹ A mɪnɪ laga -dɔdɔ weee -gɔ, a -zɛlɪ -mɔ -nyɪma na 'bɪnɔnya. A batizee wa 'nyu nya, Dide klaa, 'Yu klaa, we -yɔ Zuzu 'Pɔpa, wa 'ɲɪnɪ nya. ²⁰ Tite weee ɪn 'nyɛa aɪn, a -slolu wa we 'nɔɲwɛzɔzɔvɛ. A yibheli we 'ji nɪ, ɪn -yɔ aɪn 'sɔ mɪ 'ylɪ weee nya, 'ɪn dɔdɔ 'kaa labhɔ.»

Maliku 'sebhε Sa Maliki gbaa -Zezuu gbuzonu gbv

Nu, nyima -wa cεlia -Zezuu -gvgbv, Maliki -wa wa tianv. Jmε klaa, *Pεlv klaa, we -yε Banabasi, ma nva lubho dabvdu. Wa ka Maliku -gvgbv cεli -Zezuu tietienyaa lenvgbonyaa 'sebhε 'wv. J 'sebhε 'wv, ε 'yibha ε 'ka tia -Lagonyima -Zezu -slo lu, 'in -we ka 'gbv we mī yaa nu, -Zezu tli tεin, ε 'ka we 'ji wa -yla gba.

-We 'kaa lenv, 'mv 'Zan *-Batisi gbaa

1 -Lagvgbv -we gbaa -Lagvε 'Yu -Zezu *Klisu gbv, we gwedida nu. 2 *-Lagvgbv -falpanyε *Ezaii cεlia ε 'sebhε 'wvε:

«Nu, -Lagv nεε:

«-Mī 'yu na paa na *tietienyε yoo ε 'ka -na 'yoo -yomnazi.»

3 Nyime yabhlo 'kpiε 'wv -mε da bebleεε, ε nεε:

«Nu, a mnazi Nyimaa -Kanyvε 'yloogblv -yε. A nv 'yoo tiklu ε 'yu.»

4 'Sa wa 'yia *Zaan -yε -mε da bebleεε, -zugba ε batizee nyima 'nyu nya, ε kpi 'wv nu, «A 'bhiti dli, a yi in 'ka ain batizee, 'in -Lagv 'ka amiaa gbonyii 'wv.»

5 Zudee -dvdv -gv -nyima weee -yε *-Zeluzalemv -nyima weee yia Zaaan -gbe. Gbonyuu, -we wa nva lε, 'mε wa gbaa -zejila 'wv, 'in ε batizea wa, Zudeen nyu lv.

6 Nu, ε Zaan mia, ε 'wv -bana mī *-nyomεε nyanī nya, 'in ε -cεsli mia nūmεε ku nya. Lvv 'kpi -yε -gangan ε lia. 7 J 'kpiε 'wv, ε nεε: «Nyime -ε yia 'mī 'bī yia, ε 'tite -zi na -nv. In 'nī we 'klv -ka in 'ka 'wvkwli, 'in in 'ka ε -sakwlaa 'llukpe -blo. 8 'Nyu nya -amī na batizea ain. Mε yia ain batizea -Lagv Zuzu 'Pvpa nya.»

Zaan batizea -Zezu (Mt 3.13-4.11; Lk 3.21-22, 4.1-13)

9 -Bha -bhlokpade -Zezu 'bhva Nazaleti Galilee -dvdv -gv, 'in Zaan yia ε batizee Zudeen nyu lv. 10 -Zezu 'tlaa 'nyu lv, tavn, ε yia -Lagv 'gbe -yoyi ηwe -kalida. 'In -Lagv Zuzu -ε 'wlvε -kpakv, -mε yia -Zezu -gv lasibhli. 'In wa yia weli yabhlo 'bhva -Lagv

-gbe 'nv, we nεε: 11 «Na 'Yu -in -mia, in -kali -na zε. -Mī in 'nyεa na dli weee yoo.»

12 Tavv, -Lagv Zuzu yia -Zezu da bebleεε 'sulu. 13 J li -mε 'yli glv 'sε, 'in *-Saatan yia ε layla, -zugba -Zezu mī -mε -fliinuma glaa, 'in 'anzinya yia ε 'wvsa.

-Zezu laa zibhibhanya -mnva (Mt 4.12; Lk 4.14-15, 5.1-11)

14 Wa ka Zaan -kaslv 'wvpa 'bhie, -Zezu yia Galilee -dvdv -gv mni. J nynia -mε, 'in ε yia -Lagvgbv gbagbie bhli. 15 J nεε: «'Yli -we -Lagv -saa -bha, we ka nyini. *-Lagv nyimaa 'wlulapli bhla ka cipa. A 'bhiti amiaa dli. A zv -Lagvgbv dli -gv.»

16 -Zezu mī Galilenyu kwesi 'plida, 'in ε yia 'Simv -yε ε bheli Andlee 'yi. Wa mī -bha wa 'sowli 'nyu lv vitelida. Nu, zibhibhanya wa -mia. 17 -Zezu nεε wa -ylaε: «A yi 'mī 'bī, sa a kpaa zibhi, in 'ka 'sa ain nyimaa 'yiliblanvnyia -zεli, 'in a 'ka wa 'mī 'bila.» 18 Tavv, wa tia -bha wa 'sowli, 'in wa yia ε 'bī mni.

19 J bea 'yu -ε, 'in ε yia Zebedee -yε ε 'yua *'Zake -yε *Zaan -yoyi, -zugba wa mī wa 'sowli mnazida, -mε 'glv 'wv. 20 J laa wa, 'in wa yia -bha wa dide -yε ε lubhonvnyia ti, -mε 'glv 'wv, 'in wa yia ε 'bī mni.

-Zezu vva zuzu 'nyuu (Lk 4.31-37)

21 -Zezu -yε ε *'binvnyia mnia Kapenaumv *Nyapeyli nya, 'in ε yia wa gbv -slo lu *-Lagvbudu zε. 22 J gbagba weli ka wa ηwegaga -subhali. Nu, ε 'nī wa gbv -slo lu -Lagv tite gwesanya 'bhisa, se -we -Lagv 'nyεa ε, we nya ε -slo lu wa gbv. 23 Tavv, nyime yabhlo, zuzu 'nyuu kpaa, 'mε wa 'yia -yε -mε -budu zε, 'in ε yia 'wvkv. 24 J nεε: «-Mī, Nazaletiyu -Zezu, -naa lεε -gbv pili na gbv 'wv? -Amiaa lasasεε 'gbv -in yia yi yi? In -yi -mī ηwεε ηwεε: -Lagv -Mwlvnyε ε tiea, 'mε -in -mia.»

25 -Zezu yia we, we ηwεε labhali -gla nya: «'Mu ηwe! 'Bhv ε 'wv.»

26 Tavv, 'in we yia ε lazuklu 'titeε, 'in we yia ε 'wvtla 'wvkvkvie nya. 27 Nwegaga yia wa 'dε weee subha, 'in wa yia la 'yibhali yibhaliε: «Aya! Lεε gbv nī daa? Weli -lo lu ε slo lu nyima 'tite nya. Nu, ε pili zuzu 'nyii 'wlu la, 'in we zva ε 'nvηwe.»

28 -Bha -bhlokpade ɔ 'ηni mnenia Galilee -dɔdɔ -gɔ la.

-Zezu jipea guzɔnyaa -zlo (Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)

29 Wa 'tlaa tɔɔn, ɔmɔ klaa, 'Zake klaa, we -yɔ Zaan, wa yia Andlee -yɔ 'Simɔɔɔ -buduŋwee mni. 30 Wa 'kaa -mɔ nyini, -zugba 'Simɔɔɔ 'ηwɔnɔɔ 'nyaa mɪlapɪda. ɔ ku -su. Wa yia we -Zezu -yla gba slɔ. 31 ɔ bea ɔ kwesi, 'in ɔ yia ɔ sɔ -yɔ ɔ 'wɔbhulu, 'in ɔ kusulo yia ɔ -gɔ 'bhɔ. 'Bhie, ɔ yia wa -yla pipie bhli.

32 Jibheza, da 'yɔ bhli, 'in wa yia guzɔnya -yɔ nyima -wa zuzu 'nyuu mɪa 'wɔ -Zezuu -gbɛ -la. 33 'In, -zɔɔ -nyima weee yia -bha wee -buduŋwee 'wɔlugbeli. 34 ɔ yia nyima, -wa kaa guu 'yɪ -bhlo -bhlo -yɔ jipe, 'in ɔ yia zuzu 'nyii duun vu. Nu, -ɔ ɔ -mɪa, zuzu 'nyii -yi we, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔ 'nɪ 'ηwɔnɔ we 'ka gba.

-Zezu 'plɪa Galiledɔdɔ weee -gɔ (Lk 4.42-44)

35 Zɪgɔ -papa, 'in -Zezu yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia -flii mni. -Mɔ ɔ bhuhoea -Lagɔ. 36 'Bhie, 'Simɔɔ -yɔ ɔ -lima yia ɔ 'yɪbilanɔnɔa mni. 37 Wa 'yɪa ɔ, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nu, nyima weee mɪ -mɪ -yɔ layɪbhada.»

38 ɔ nɛɛ wa -yla: «-A mni 'ya da -putu, kwesi -gbenya 'wɔ, in 'ka -mɛmɛ -Lagɔgbɔ gba. Nu, we 'gbɔ in yia yi.»

39 ɔ yia Galilee -dɔdɔ weee -gɔ 'plɪ, -zugba ɔ gba -Lagɔgbɔ -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ vu zuzu 'nyii.

*-Zezu jipea *sɔlibhanyɔ (Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)*

40 -Bha *sɔlibhanyɔ -bhlo bea ɔ 'yu, 'in -mɔɔ yia 'kukolu 'sibhli. -Mɔɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa. We -ka -mɪ dɔdɔ nani, -in mneni -in 'ka 'mɪ jipe.»

41 -Zezu 'yɪa ɔ nyazi, 'in ɔ yia ɔ kwɛzɪ, 'in ɔ nɛɛ: «We nani 'mɪ dɔdɔ we 'ka -mɪ -yɔ 'bhɔ.»

42 Tɔɔn, 'in we yia ɔ -yɔ 'bhɔ, 'in ɔ yia 'pɔ. 43 -Bha ɔ gbaa ɔ -yla 'klɔ 'cɪcɪ nyae: 44 «-In -ka mni nɪ, -in 'na -salɪ we 'dɪ nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -nɪ. Mni -na 'dɛ *-Lagɔbɔbɔnyɔ 'kɔslɔlu. 'In, -we *Moizɪ gbaa nyɪmɛ -ɔ -ka 'pɔ -ɔ 'nye -Lagɔ, -in wɪa we, wa 'ka we 'jɪyɪbheli nɪ, *sɔlɪ ka -mɪ ku 'wɔ 'bhɔ.»

45 ɔ nyɪmɛ mni, 'in ɔ yia we gba nyima weee -yla. We 'dɛɛ 'gbɔ -Zezu 'nɪ 'maslɛn

mneni ɔ 'ka 'gbe nɔkplɛ pla. -Mɔ ɔ -dɪla -flii la, -zugba wa bhɔ da weee, wa yi ɔ -gbɛ.

2

-Zezu jipea zɔlaslonyɔ (Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)

1 'Yɪ 'sɔɛ 'plɪa, 'in -Zezu yia Kapɛnaumu lɔ yi. Wa ka 'nɔ nɪ, ɔ mɪ -budu zɔ. 2 Nyima duun yia -mɔ gbeli. Wa -zu 'wɔ -bhaa 'gbɔ, tɔlɔa 'nɪ mneni wa 'ka 'yɪlɪgbɛda 'yɪ -bha -buduŋwee. 'In, -zugba ɔ gbaa wa -yla -Lagɔwɛɪ. 3 'In nyima -yɔ zɔlaslonyɔ yia yi. ɔ mɪ nyima -mɔnɔ kwɛɛ 'sowli 'wɔ. 4 Nyima -zu 'wɔɔ 'gbɔ, wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ -Zezu 'kɔslɔlu. We 'dɛɛ 'gbɔ wa -gblaa -budu 'wɪ, wa 'fitea -bha, 'in wa yia -bha ɔ zɔlaslonyɔ -lali, -zugba ɔ mɪ 'sowli 'wɔ. 5 -Zezu 'yɪa nɪ, wa ka ɔ dɪ -gɔ zɔ, ɔ nɛɛ ɔ zɔlaslonyɔ -yla: «Na 'yu, in ka -na gbonyii 'wɔ.»

6 -Lagɔɔ titee gwesanya tɔlɔa -dɪa -bha la, -maa nɛɛ -maa 'dɛɛ dɪ zɔɛ: 7 «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ nyɪmɛ -mɔnɪ gba 'sa sa? -Lagɔ ɔ wɛɪa. -Lagɔ -bhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka nyɪmɛ gbonyii 'wɔ. We 'nɪ mɔɔ?»

8 'In gbɔ -we mɪa wa 'wlukɔn, -Zezu yibhelia we, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a pɔpali sa dɪ laa? 9 In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'wɔ, -mɔɔ -kalia -yɔ yaayɪ, in 'ka gba: «-Sɔ 'wɔ, 'bhɔ -na 'sowli 'wɔ, mni -buduŋwee» -mɔɔ -kalia -yɔ yi? 10 A yibheli we 'jɪ nɪ, ɔ *Nyɪmɛɛ 'Yu ka se dɔdɔ -gɔ, ɔ 'ka nyɪmaa gbonyii 'wɔ.» 11 -Bha ɔ gbaa ɔ zɔlaslonyɔ -yla: «-Sɔ 'wɔ, -in 'bhɔ -na 'sowli 'wɔ, mni -buduŋwee.»

12 Tɔɔn, nyɪma weee mɪ ɔ ylada, 'in ɔ yia 'wɔsɔ. ɔ 'bhua ɔ 'sowli 'wɔ, 'in ɔ yia mni. We sɔbhaha nyima ηwɛgaga, 'in wa yia -Lagɔɔ 'ηni -mni, wa nɛɛ: «-A -ka bhaa 'wɔ, -a 'nɪ -slɔ 'sasɔkpa -gbɔ -mni da 'yɪ.»

-Zezu laa Levii (Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)

13 -Zezu mni lɔ, -mɔ 'nyu kwesi, 'in nyɪmaa -zlo yia ɔ 'bɪ yi, -zugba ɔ slɔlua wa gbɔ. 14 ɔ mɪ 'plɪda, 'in ɔ yia Alifee 'yu Levii -yɔyi, -mɔɔ -dɪ 'gwɛzɪsabudu zɔ la. 'In ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Yɪ 'mɪ 'bɪ.» *Levii -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'bɪ mni.

15 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya mɪ lida *Leviii -budu zɔ, -zugba *nisɔn -gwɛzɪsanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian tɔlɔa mɪ 'ya wa glaa.

Nu, -maa -zu 'wv, 'in wa mia o 'bi. ¹⁶ -Lagoo titee gwesanya 'yia -Zezu -yo nison -gwezisanya -yo gbonyuuu kwε -cian nya lida, 'in wa nεε o 'binonya -yla: «Lεε -lu ka 'gbv o -yo nison -gwezisanya -yo gbonyuuu kwε -cian lia?»

¹⁷ O 'nva we, o nεε wa -yla: «Nyuma -wa -yaha, wa'a mni -dotlao -gv. Nu, guzunya mnia -dotlao -gv. Nu, in 'ni nyuma tiklu laa yi, gbokpua -nyuma in yia laa.»

-Zezu -yo 'sun

(Mt 9.4-17; Lk 5.33-39)

¹⁸ Zaaan 'binonya -yo *Falizinyuma mi 'sun 'wv, 'in wa yia -Zezu layibhaa mni. Wa nεε o -yla: «Lεε -lu ka 'gbv Zaaan 'binonya -yo Falizinyuma mi 'sun 'wv, 'in -nanuv 'binonya 'ni 'sun 'wv -mia?»

¹⁹ -Zezu yia we 'bigupalε: «'Nwnoo kwa zli, o 'lowlii -lima mneni wa 'ka lililu ti o 'lowlii 'yibadu? -Innya, we 'ni 'sa -mi. O 'lowli -ka -bha -mi, wa 'ni mneni wa 'ka 'sun pla. ²⁰ Nu, 'yl yabhlo yia nynia, 'in wa saa wa 'ηwnoo 'lowli glaa. -Muv zli wa plaa 'sun.

²¹ «Nu, -bana sva -ka yla ni, nyume -ka we pipeda -mi, o'v zv we ylada 'naa lolu. O -ka 'sa we nv, 'in 'naa lolu gbizea -bana sva 'wv, 'in we ylada ylimania 'wvla.

²² «Nu, wa'a pali nv lolu *bala sva 'wv. Wa -ka 'sa nv, 'in nv lolu wlaa wee bala, 'in we 'de 'so nyumoa. Nu, nv -lolu kaa bala lolu.»

-Zezu -yo Nyapeyli

(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)

²³ *Zuifuv Nyapeyli yabhlo nya, -Zezu mi blekpa 'plida, 'in o 'binonya yia bleya -kwakwie bhli 'yoonwe -yo. ²⁴ -Bha Falizinyuma gbaa o -yla: «-We -amiaa tite gbaa wa 'na nuv Nyapeyli nya le -ni, leε -lu ka 'gbv -na 'binonya nv we lea?»

²⁵ O nεε: «Da *-Davidi 'nia -lu -ka, 'in ηwv mia o -yo o nōnonya 'bhada, -we o nva le, a 'ni -slv we zeli? ²⁶ *-Lagobubonyaa -kanyv 'kadu Abiataa bhla, 'sa -Davidi plaa -Lagoo bububudu zv, 'in 'floo wa 'nyea -Lagv, wee 'floo mia ni, -Lagobubonyaa 'dekpua 'ka yaa we li, 'in -Davidi yia we li, 'in o yia o nōnonyaa -nv wla.

²⁷ «-Lagv zva nyuma Nyapeyli, wa zvzvuv 'gbv o yia we lala, we 'ni Nyapeyli 'dekpuaa 'nōηwezuvεε gbv. ²⁸ We 'dεε 'gbv, Nyumεε Yu mia, mv -wa Nyapeyli -Kanyv.»

3

Nyume -o ka so 'kua

(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

¹ -Zezu yia -Lagobudu zv pla lv, -zugba nokpasu -o ka so 'kua o mi -mv. ² -Wa mia -bha, -zugba wa wv 'saa -Zezu tenyii, -de o yi nyume jipe Nyapeyli nya, 'in wa 'ka sa o'v zva titee 'nōηwe, wa 'ka we gbv o 'wlu di. ³ O nεε -o ka so 'kua -ylaε: «-So 'wv nyuma weε -zejila 'wv.»

⁴ Tōvn, o yia wa layibha: «Sa tite gbaa? We nεε wa nv gbv -zvuv le Nyapeyli nya yaayv, wa nv gbv 'nyuu leε? Wa pue nyume yaayv, wa 'bha nyumεε?»

'In -bha yia 'wvuv bhlenyii. ⁵ Waa nyumaa nokplεε 'ylinyunoo 'gbv -Zezu dli yia 'wvso, -zugba o ylaa wa 'ce dli nya. 'In o nεε -o ka so 'kua -yla: «-Glo -na so 'wv.» O -gloa o so 'wv, 'in we yia 'pv. ⁶ Falizinyuma 'tlaa, wa -yo *Ewlvuv nyuma yia yli pla, wa yia gbv zv. Nu, wa 'ka 'kli 'yl, wa 'ka o 'bha.

Nyuma -zlo yia -Zezu 'bi

⁷ -Zezu yia 'nyuu ηwe -yo mni, o -yo o 'binonya 'so. Nyumaa -zlo yia o 'bi, Galilee klaa, Zudee klaa, we -yo Idumee dudu -gv wa 'bhva. ⁸ Tōlv 'bhva -Zeluzalemv, tōlv 'bhva Idumee -dudu -gv, dudu -we mia Zudeen nyu lvv, tōlv 'bhva we -gv, tōlv 'bhv 'yaa Tili -yo Sidvvn kwesi gbe 'wv. Nu, wa 'nva o lenvgbv, 'in wa yia o -gbe yi. ⁹ O nεε o 'binonya -yla: «A mnazi 'glv yabhlo la 'mi -yla. Nu, nyumaa -zlo yi 'mi nineni.»

¹⁰ Nu, o ka nyuma duun jipe, we 'dεε 'gbv -wa kaa gu -yo, 'in wa suslua wa 'ka o kwεzi. ¹¹ 'In zuzu 'nyii -ka o 'yl, 'in we kwlia 'wv o 'yu, 'in we kpia 'wv: «Nu, -Lagoo 'Yu -in -mia.» ¹² 'In o gbaa we -yla 'klv 'civ nya nu, o o -mia, we 'na gbal we -ni.

-Zezu -saa -bha o 'binonya kugbua le 'so

(Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)

¹³ -Muv 'bigv, 'in -Zezu yia -gvv 'wlu mni, 'in nyuma o 'yibhaa, o yia wa la. 'In -maa yia o -gbe mni. ¹⁴ 'In o yia -bha nyuma kugbua le 'so -sa, 'in o yia -maa tie, -maa 'ka -Lagvgbv gba. ¹⁵ 'In o yia wa 'tite 'nye wa 'ka zuzu 'nyii vu. ¹⁶ Waa nyuma kugbua le 'so, o -saa -bha, wa ηni ni: 'Simv, -mv -banv o zva Piel, klaa, ¹⁷ Zebedeεε 'yu 'Zake

-yo -moo 'bisua -bheli wa laa Zaan klaa, -maa -banji o zua Boanezesi, -moo ji -wa nyima -wa 'wlaa -de, we -yo ¹⁸ Andlee klaa, Filipu klaa, Batlemii klaa, Matie klaa, Toma klaa, Alifee 'yu 'Zake klaa, Tadee klaa, 'gbee *lpanyo 'Simoo klaa, ¹⁹ we -yo Zudası Iskalioto, nyime o wlaa -Zezu, 'in wa yia o 'bha.

-Zezuu nyima yia o 'bi

²⁰ 'In wa yia -budunwee mni lv. Nyima duun yi 'yaa wa -gbe yi, we 'dEE 'gbu wa 'ni mneni wa 'ka li. ²¹ O nyima 'nua da we, wa nee nu, -Zezu 'wlukoon ka -nyumoo. 'In wa yia o 'bi yi.

*-Lagoo titee gwesanya dilia -Zezu gbu
(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23, 12.10)*

²² -Lagoo titee gwesanya, -wa 'bhua -Zeluzalem, wa nee: «*Behzebuli ka -Zezu kpa, wee zuzu 'nyiii -kanyoo 'tite nya o vua zuzu 'nyii.»

²³ -Zezu yia wa la, o nee wa -yla gbuu nine -papie nya: «Sa -Saatan 'ka we 'de vua? ²⁴ Dodo -we ka -gu -nyuma -ka tugoda -mi wa 'dekpuo nyidi, la wee dodo bhua. ²⁵ 'In -budu -bhlo nwee -nyima -ka -yowusosoloda -mi, we 'na 'ka -gwle. ²⁶ 'In -Saatan -ka we 'de -yowusolob, -zugba we ka we 'de 'wudi, we 'na 'ka -gwle, we -nu ka -moo bhia.

²⁷ «Nu, wa 'ni -slu nyime 'tite gbuun, wa 'ni mneni wa 'ka o -budu zo pla, wa 'ka o 'gba labhu. Wa -ka o gbuun 'bhie wa plaa o -budu zo, 'in wa bhua o 'gba la.

²⁸ «In nee ain -yla gbuzoon sae: gbonyuu weee klaa, velunya klaa, -Lago yia we 'wotia. ²⁹ Nu, nyime -ka Zuzu 'Pupa veli, -Lago 'na 'ka o -yogbu 'woti. Gbonyuu -we 'nia bhloluda -ka, 'mu o nua le.»

³⁰ -We ka 'gbu o yi 'saa gbu ni gba, mu -wa nu: wa nee 'ya, zuzu 'nyuu ka -Zezu kpa.

*-Zezuu nyima -zono
(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)*

³¹ -Zezuu 'nyaa -yo o 'bisuayua yia o 'bi. Wa yia -budunwee 'yiligbe, 'in wa yia nyime tie, -moo 'ka o la. ³² Nu, nyima duun ka o gbeli, wa -di -bha la. 'In -maa nee o -yiae: «-Tali, nu, -na 'nyaa -yo -na bhelia 'yiligbe 'pipee, wa mi -mi lada.»

³³ O nee wa -yla: «Nyoo -wa na 'nyaa -yo na bheliaa?»

³⁴ O ylaa -wa -dia o -yo la, o nee: «-Wa mia da ni, ma -wa na 'nyaa -yo na bhelia. ³⁵ Nu, nyime o nua -Lagoo dumagbu le, mo -wa na 'nyaa, mo -wa na bheli, mo -wa na bhelo.»

4

*'Mnopyanyo -yo dudu
(Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)*

¹ -Zezu bhelia nyima slolue 'ya lv -mo 'nyu kwesi, 'in nyimaa -zlo yia o -gbe mni. We 'dEE 'gbu o yia 'glu 'wugbla, 'in o yia -moo ladi 'nyu -gu, -zugba nyimaa -zlo mi 'nyuu -gogo -gu. ² Gbuu nine -papie nya o -slolua wa gbu duun. O mia wa -sloluda, o nee: ³ «A pu yukwli. Nu, kpaanyo yabhlo mnia 'mno 'paa. ⁴ O mia 'mno 'mnida, 'in we 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo nwe -yo bhli, 'in 'zianya yia we li. ⁵ Tolva bhilia tukpa -dudu -gu, da bla 'nia -zu. Bla 'ni -bha -zoo 'gbu, we yia mi sa slui. ⁶ 'Ylu 'pua, we yia we -sie, 'in we yia ye, we somi 'ni -tlulob 'gbu. ⁷ -Zakpa -bhlo sloa -kpaga glaa, 'in -kpaga yia we -gu palili, 'in we yia we 'tuntu. We 'ni 'ya yabhlogbo 'pa. ⁸ Tolva yia dudu -zono -gu bhili, 'in -moo yia mi, 'in we yia 'ylimani, 'in we yia zo. We lakpa tolva wla 'ya glu -bhlo 'ya kugbua, tolva wla 'ya glu ta, 'in tolva wla 'ya glu gbu.

⁹ «-O -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.»

*-We ka 'gbu -Zezu paa gbuu nine
(Mt 13.10-17; Lk 8.9-10)*

¹⁰ Da nyima duun mna -Zezu -yola, -wa -tua -bha, 'in wa yia o gbeli we -yo o 'binonya kugbua le 'so, -maa yia wee gbuu ninee 'ji layibha.

¹¹ O nee wa -yla: «-Lago ka ain o nyimaa 'wlulapigbu -we mia zizeda 'kluslolu. Nu, wa tolva -wa'a nua -Lagoo dumagbu le, gbu weee -maa nua gbuu nine solu. ¹² We 'dEE 'gbu:

<'In wa -ka ylada -mi,
wa'a 'yi la.

Wa -ka yukwli puda -mi,
wa'a 'nu we 'wola.

We 'ni yaa 'sa -mi ni,
'in wa 'bhitia wa dli,
'in -Lago tia wa -yogbu 'wu.»

¹³ 'In o yia wa layibhae: «A 'ni gbuu nine -mni 'wolanu 'lee, sa a 'ka we tolva 'wolanua?»

'Mnapanyoḡo gbṽṽ ninee 'ji
(Mt 13.18-23; Lk 8.11-15)

-Zezu nεε 'yae: ¹⁴ «'Mnaya -we kpaapanyo 'paa, we 'wlv -Lagṽweli. ¹⁵ Nyuma tṽba 'wlv 'yoo ḡwe -yṽ, da -Lagṽweli bhlia. Wa -ka we 'nu tṽn, 'in -Saatan yia, 'in we saa -mṽ -Lagṽweli wa faa wa dli zṽ. ¹⁶ 'Sa -bhlokpade tṽba mia tṽkpa -dṽṽ 'bhisa, da -Lagṽweli bhlia. -Maa -ka we 'nu, 'in -maa ḡwnua we gbṽ 'mṽna nya. 'In wee 'mṽna, we'e -ḡwle. ¹⁷ Nu, wee weli'i fa somi -mṽ wa dli zṽ. Waa nyuma mia, bhla -sele nya wa ḡwnua we -yṽ. 'In wa -ka wa sialida -mṽ, wa -ka wa 'klyie 'wṽpalida -mṽ -Lagṽweli 'gbṽ, 'in wa saa -Lagṽweli dli -ḡṽ. ¹⁸ 'In tṽba mṽ -kpṽga 'bhisa, -we glaa -Lagṽweli 'mnia. Wa -ka we 'nu, ¹⁹ dṽṽ -ḡṽṽ dliṽe klaa, wa 'ḡwezi wa -dawli 'wṽnṽṽe klaa, we -yṽ wa dliwṽnyilu, mṽnya palida -Lagṽweli -ḡṽ, 'in we'e tṽba. ²⁰ 'In tṽba 'wlv dṽṽ -zṽṽ, da -Lagṽweli bhlia. Ma 'nua -Lagṽweli, 'in wa yia we -yṽḡwnu, 'in wee weli -we mia wa 'wṽ, 'in we yia tṽṽ. We lakpa yabhlo wla ḡṽ -bhlo 'ya kugbua, 'yabhlo ḡṽ ta, 'in lakpa yabhlo wla ḡṽ gbu.»

'Napeε gbṽṽ nine
(Lk 8.16-18)

²¹ -Zezu nεε wa -yla: «Nu, wa -yṽ 'nape -ka yi ni, 'lii zṽ wa faa we yi? -Solu zṽ wa faa we yi? -Innya: yali wa dia we la, we 'ni mṽṽ? ²² Nu, -lu -we mia zizeda, zli 'kṽ we yia 'tlaa. 'In -lu -we mia nikpise 'wṽ, -yṽ wa yia we 'yia. ²³ -Ḷ -ka 'nṽṽ -yukwli 'wlu -ka, ṽ 'nu we.»

²⁴⁻²⁵ 'In ṽ yi 'yaa we 'biḡṽpalie: «-We a 'nua da ni, a zṽṽ we dli zṽ la. -We a bhua 'wṽ, 'in a yibhṽba nyuma, 'mṽ -Lagṽ yia 'wṽbhua ṽ 'ka ain yibhṽṽ. Nu, -lukanyṽ mia, ṽ -nu wa yia -ḡṽpalia, 'in we 'ka 'wṽzumanu. 'In nyime ṽ 'nia -lu duun -ka, we -sele mia ṽ kwεε, kwεε wa yia we ṽ -saa.»

'Mnṽṽ gbṽṽ nine

²⁶ -Zezu nεε wa -yla: «-We -yṽ -Lagṽṽ nyimaa 'wlulapilie 'wṽwṽba, mṽ ni: nyime yabhlo 'paa 'mnṽṽ kpa. ²⁷ Ḷ yi ylaa 'wṽ -mṽ sabṽṽ, ṽ yi 'yliyṽga zliṽṽ, mi we mi, 'in we ylimania. 'In sa we mimnia 'wṽla, -zugba we ylimani, we naci 'ni ṽ dli zṽ -mṽ.

²⁸ «Nu, dṽṽ zṽṽba 'mnṽ. Tiatia, we kpṽ tlaa. We kpṽ -ka 'tla 'bhie, we lakpa tlaa. We

lakpa -ka 'tla 'bhie, we zalia. ²⁹ We -ka zali, 'in wa dia we -bhleka nya. -We ka gbṽ -wa, we -didi bhla ka nyini.»

**-Lagṽṽ nyimaa 'wlulapilie gbṽṽ nine*
(Mt 13.31-32; Lk 13.18-19)

³⁰ -Zezu nεε 'yae: «In 'ka ain -yla gbṽṽ nine yabhlo 'pa 'ya. Lee -lu -a 'ka -Lagṽṽ nyimaa 'wlulapilie 'wṽpalia? Gbṽṽ nine -mṽṽ nya -a 'ka wee gbṽ gbaa? ³¹ We 'wlv su wa laa *mutadi, we 'ya. Wa -ka we 'pada -mṽ, we 'kienyi, we -zi dṽṽ -ḡṽṽ su weee 'ya. ³² Wa -ka we ḡṽ ni, 'in we mia. We -ka 'ylimani 'kadṽ, 'in we zia su weee 'wṽ, we paa 'klyia 'kadṽ, 'in 'zianya dia we zuzu 'wṽ la.»

Sa -Zezu gbaa nyima -yla

³³ Wee gbṽṽ nine nu 'wṽwṽṽ nya -Zezu gbaa wa -yla -Lagṽṽ. Sa wa 'kaa we 'wṽlanu. ³⁴ We 'ni gbṽṽ nine -papie 'wṽbhu, ṽṽ gba gbṽ bhe. Nu, ṽ 'de -bhlo -yṽ ṽ 'binṽnya -ka ladida -mṽ, 'in ṽ gbaa we 'ji weee wa -yla.

-Zezu belia -pape 'kadṽ zṽ
(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)

³⁵ Wee 'yli -bhlokpadeε jibheza, -Zezu nεε ṽ 'binṽnya -yla: «-A 'plili 'nyuu kakpe -putu -ḡṽ.»

³⁶ Wa 'bhua nyuma duun glaa, 'in -Zezu -yṽ ṽ 'binṽnya yia 'ḡṽ 'wṽbho. Da ṽ -dia la, 'ḡṽ tṽba mṽ ṽ kwesi. ³⁷ Tṽṽ, -pape 'kadṽ yia 'pliphe bhli, 'in 'nyuu -ḡṽḡṽ yia 'ḡṽ 'wṽslo, -zugba we yeli we. ³⁸ -Zezu -mṽṽ pṽ 'ḡṽṽ lṽḡṽin la. Ḷ 'wlu mṽ -sumu -ḡṽ. Ḷ mṽ 'ytaa 'wṽ. 'In ṽ 'binṽnya yia ṽ ganṽ, wa nεε ṽ -yla: «-Amiaa -Kanyṽ, -amia tia! We'e -la -mṽ -sian 'wṽṽ?»

³⁹ Ḷ -saa 'wṽ tṽṽ, 'in ṽ yia -pape 'wluo 'kpili, 'in ṽ nεε 'nyu -yla: «'Yligbe! Be zṽ!» Tṽṽ, -pape yia zṽṽ, 'in 'nyu -ḡṽ yia 'wṽṽ blenyii. ⁴⁰ Ḷ nεε wa -yla: «-Mṽṽ ka 'gbṽ a nu 'sa nyanṽ? A 'ni -slṽ 'mṽ dli -ḡṽ zṽ -wa yi?»

⁴¹ Tṽṽ, nyanṽ 'kadṽ yia wa dli 'wṽ slo. 'In wa yia layibhali -yibhaliε: «Mṽṽ -nyime ṽṽ -mṽni -mṽ, 'in 'nyu -yṽ -pape zṽ ṽ 'nuḡwea?»

5

-Zezu vua zuzu 'nyii
(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

¹ 'In -Zezu -yṽ ṽ 'binṽnya yia Galilenyuu kakpe -putu -ḡṽ nyini, Zelazi -nyimaa dṽṽ -ḡṽ. ² Ḷ 'bhua 'ḡṽ 'wṽ, 'in ṽ yia lasibhli.

Nukpasu yabhlo 'tlaa gbawla nyidi, 'in o yia o -yoyi. Nu, oo nyime mia, zuzu 'nyuu mi o 'wu. ³ Gbawla -gu o gva. Nu, wa 'ni -sleen mnene wa 'ka o gboan, wa 'de yi nete -llukpe 'wobhu. ⁴ Wa ka bha o so -yo -pekleε zυ, wa yia o bhυ gbwan nete -llukpe nya, o yia nete -llukpe -di, 'in o yia -pekleε -nyumα. Nyime 'ni -sleen o kweyomnene. ⁵ Saboo, zloo, 'yli weee nya, o mi -mα -gogonya 'wlu, -mα gbawla -gu 'wukpida, -zugba o nu o 'de le tokpa nya.

⁶ O 'yia -Zezu -yo -mα 'pi, o mnia o -gbe -gwagwie nya, 'in o yia o 'yu 'kukolu 'sibhli. ⁷⁻⁸ -Zezu neε o -yla: «Zuzu 'nyuu, 'tide o 'yi!»

'In o yia 'wukpi 'titeε: «-Zezu, Yali -Lagoo 'Yu, -naa lee -gbυ pli na gbυ 'wola? -Na zukpa -wa, 'na pali 'mi 'klyie 'wu -ni, -Lagoo 'ηni nya.»

⁹ 'In -Zezu yia o layibha: «'Lee, sa wa la -na 'ηnia?»

'In we yia we 'bigupalie: «Na 'ηni wa laa <'Slojaa -zlo.> Nu, -a -zu 'wu.»

¹⁰ We yia o zukpa 'pali bhabha nu, o 'na vulu we dudu ni -gu -ni. ¹¹ -Zugba -boboo -zlo mi -bha lililuu datalida, -gogoo 'klv -yo. ¹² 'In zuzu 'nyii yia -Zezu zukpa 'pali, we neε o -yla: «Nu, kwa -ain -bobonya mia ni 'wu. 'Nyε -ain 'yoo -a 'ka we 'wupla.»

¹³ O yia we 'yoo 'nyε. Toun, wee zuzu 'nyii 'tlaa oo nukpasu 'wu, 'in we yia -bobonya 'wupla. We kwlia -gogoo -gwagwie nya, 'in we yia 'nyu lv slo, 'in 'nyu yia we 'bha.

Nu, wee -bobo ηweε mnene we 'ka -bobo 'wlu kugbua nyini. ¹⁴ Toun, -boboo 'yliyozunya yia -gwa. Gbu -we ylia wa, 'in wa yia we gba kudanya -yo 'gbe 'kadu nukple. 'In we 'di yia da weee nyini. Nyima yia -bha 'yia mni. ¹⁵ Wa nynia -Zezu kwesi, nyime o kaa zuzu 'nyii duun 'wu wa 'yia -moo -yo, -zugba -moo -di -bha la, -bana nya 'wu, 'in -moo 'wlukoun ka ladolu, 'in wa yia nyanoo nu. ¹⁶ 'In gbυ ylia zuzu 'nyii 'wokanyo -yo -bobonya, nyima -wa 'yia -bha, 'in wa yia we 'di -sa. ¹⁷ Wa yia -Zezu bhuhoe nu, o 'bhυ wa dudu -gu.

¹⁸ Da -Zezu mia 'glv 'wugblada, nyime zuzu 'nyuu kpaα, o yia o zukpa 'pali nu, o -yo o 'so 'ka -tv. ¹⁹ -Zezu 'ni we ηwnu, 'in o neε o -yla: «Mni -na -buduηweε, -na nyimaa -gbe, 'in -we weee Nyimaa -Kanyo nva -mi -yla le

nyazidi nya, -in 'ka we 'di wa -salu.» ²⁰ 'In o yia mni. -We weee -Zezu nva o -yla le, o yia we 'di -sa 'Gbe Kugbua -dudu -gu, 'in we yia wa 'de weee ηwegaga -sobhali.

'Nywα yabhlo -yo -Zalusu 'ηwnoyuu gbυ (Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)

²¹ -Zezu mnia 'nyuu kakpe yabhlo -gu 'glv nya, 'in nyima duun yia 'wlugbeli o kwesi 'nyuu -gogoo -gu. ²² -Bha *-Lagobuduu -kanyo yabhlo yia, 'mα wa laa -Zalusu. O 'yia -Zezu, 'in o yia -moo bhυ -yo bhilili, ²³ 'in o yia o bhuhoe bhabha: «Nu, -na zukpa -wa. Na 'ηwnoyule mi tlida. Yi, -in 'ka o so -gulapali, o 'ka 'pu, o 'ka 'yliyogagie 'yi.»

²⁴ 'In -Zezu -yo o 'so yia mni. Nyimaa -zlo kwaa o yoo, nineni wa ninenia o.

²⁵ Nu, 'ηwα yabhlo mi wa glaa, -moo kwepalie li -zv kugbua le 'so -moo -yo. ²⁶ -Dαtloo -zlo jipea o, wa yia o siali. O ka o 'gwezi weee -nyumα, o 'ni 'pu. -Zugba we -yo o sialie mni. ²⁷⁻²⁸ O 'nva -Zezuu 'di ni, 'in o neε o 'de dli zoe: «In -ka o -bana kwezi, in mnene in 'ka 'pu.»

O 'plia nyima nyidi -Zezu lvυ, 'in o yia o -bana kwezi. ²⁹ -Bha -bhlokpade o 'pion yia 'wokani, 'in o yia we 'jiyibheli nu, o ka 'pu.

³⁰ -Zezu yibhelia we 'ji nu, o 'tite ka lubho nu, 'in o yia labhiti -mα nyima nyidi, 'in o yia layibhaε: «Nyoo zi na -bana kweα?»

³¹ 'In o 'binonya yia we 'bigupalie: «Aya! Nyimaa -zlo mia da -mi ninenida ni, 'lee sa -na yibha la nu, nyoo zi -mi kweα?»

³² O yia o 'de -yo latitali. Nyime o nva we le, o 'ka o 'yi. ³³ O 'ηwα ka nyanoo nu, -zugba o telia. -We ylia o, -moo ka we 'jiyibhelii 'gbυ, 'in o yia -moo bhυ -yo bhilili, 'in o yia we 'bigv 'plli -moo -yla. ³⁴ -Zezu neε o -ylaε: «Na 'yu, amaa dli ka ain pue. A mni, 'wotutve -dloo -yo ain 'so -mi! Amaa gu bhiaoo!»

³⁵ Da -Zezu mia gbυ -mni gbada, nyima 'bhva -Zalusu -buduηweε, wa yia, wa neε o -ylaε: «-In 'na siali Nyimaa -Kanyo -ni, -na 'ηwnoyu ka tli.»

³⁶ 'In weli, wa mia gbada, -Zezu yia we yukwli -gulasali, 'in o neε -Zalusu -ylaε: «-In 'na noub nyanoo -ni, -in zv dli!»

³⁷ We 'ni Pielι -yo *'Zake -yo o bheli *Zaan 'wobhu, o 'ni ηwnu nyime -putu 'ka wa yoo

kwa. ³⁸ Wa nynia -Lagobuduu -kanyoo - budunwee, 'in o yia nyimaa -zlo -yoyi - guzizlida so weee lu, wie -yo 'wukpikpie nya. ³⁹ O plaa -budu zo, 'in o nee wa -yla: «Lee -lu ka 'gbu a gbugblolu -nya? Lee -lu ka 'gbu a wi -nya? O 'ni tli, 'ytaa 'wu o mia.» ⁴⁰ 'In wa yia o gla pali.

-Bha o wlelia wa 'de weee. -Sleen, omo klaa, 'hwnoyuu dide klaa, o 'nyaa klaa, we -yo o 'binanya ta, 'in wa yia komi luu mni, mo 'hwnoyu pia la. ⁴¹ 'In o yia o so lakpa, 'in o nee o -yla: «Talita kumi.» (We ji -wa nu: «'Yieslonhonyu, in nee ain -ylaε, a -so 'wu.») ⁴² Toun, oo 'hwnoyu yia 'wusa, 'in o yia no. We yia wa hwegaga -subhali. Nu, o ka -zu kugbua le 'so. ⁴³ -Zezu nee wa -yla 'klu 'cici nya: «A 'na gbalu we nyime yabhlogbo -yla -ni. A 'nye o lililu, o 'ka li.»

6

-Zezuu -zoo -nyima 'ni o gbu hwnu (Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)

¹ -Zezu 'bhua -bhede, 'in o -yo o 'binanya 'so yia o -zoo mni. ²⁻³ Wa *Nyapeyli nya, 'in -Zezu yia wa -Lagobudu zo mni, 'in o yia -mo gbu -slolu. Nyima, -wa o mia -sloluda, we -subhalia wa hwegaga, 'in wa nee: «Oo mia de ni, o 'ni Maliii yuu? 'Lee, o 'ni 'Zake klaa, Zzee klaa, Zudi klaa, we -yo 'Simoo bheli? O bhola 'ni da -ain glaa -mu? Oo mia de ni, -budukonyo -wa. Wee gbu mia de ni, da o salu wea? Gbuoyo -mumu -Lago 'nye omo, o 'ka -ain -slolua? Nyoo 'nye o 'tite, 'in o nu gwedigbu ni lea?»

We 'dee 'gbu, wa 'ni o weli 'wuhwnu. ⁴ 'In o nee wa -ylaε: «-Lagobuu -falpanyo -ka -mi, da weee -bha wa zua o. Nu, wa'a zu -bha o o -zoo, o zwayli we -yo o -budunwee.»

⁵ We 'ni, o ka nyima -bhlo -bhlo jipe, wa so -gu lapalie nya 'wobhu, o 'ni mneni o 'ka gwedigbu lenu, ⁶ 'in o nee: «Aya! 'In 'ni -slo 'sasukpa -nyima, -wa'a zua -Lago dli -gu, 'yi.»

-Zezu tiea o 'binanya kugbua le 'so (Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

-Muu 'bigu, 'in -Zezu yia kwesi -gbenya 'wuplidi nyima gbuslolue nya. ⁷ O laa o 'binanya kugbua le 'so, o 'ka wa tie 'so 'so, 'in o yia wa 'tite 'nye, wa 'ka zuzu 'nyii vu. ⁸⁻⁹ O nee wa -yla: «We 'ni koozu -bhlogbo 'wobhu, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbo 'wu -ni. A 'na

'bhulu 'floo 'wu -ni. A 'na 'bhulu *-bada 'wu -ni. A 'na 'bhulu 'gwezi 'wu -ni. Nu, a -pla -sakwla bhv 'wu, a -yo -banaa 'sonu 'na mnun -ni.

¹⁰ «A -ka 'gbe -mumu 'wu nyini, -budu -we ka hwee a -ka ladi, a -gu -bha. 'Yli -we nya a 'ni -slo 'wusa, a 'na 'bhulu -bha -ni. ¹¹ 'In da -mumu wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, wa 'ni ain yukwli pulu, a gboto amiaa bhv -yo *-bhuhui, 'in nyima 'ka we 'jiyibheli nu, wa 'ni -Lagobu -yohwnu.»

¹² Wa mnia, 'in wa nee nyima -yla nu, wa 'bhiti wa dli. ¹³ -Zugba wa vua zuzu 'nyiii -zlo, 'in wa slua guzunya duun 'kpi 'wluo, 'in -maa puu.

Ewlodu wlaa Zaan wa 'ka o 'bha (Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

¹⁴ -Zezuu 'hni mnenia da weee la, 'in duduu 'wlulapilnyo *Ewlodu yia we 'nu. O nee: «'Zan -Batisi -wa. Nu, mo -soa 'wu tilitnya glaa. We 'dee 'gbu o mneni o 'ka gwedigbu lenu.»

¹⁵ Nyima talua nee: «*Elii -wa.»

'In talua nee: «-Lagobuu -falpanyo -wa, bhlasabhla -Lagobuu -falpanyaa 'yabhlo 'bhisa.»

¹⁶ Nu, Ewlodu 'nua we, 'in o nee: «Zaan -wa. -Ami wlaa o, 'in wa yi bhaa o 'wlu -gu -di. Mo -soa tilitnya glaa 'wu.»

¹⁷⁻²⁰ Nu, Ewlodu mia, o ka bha o bheli Filipuu 'hwno Ewloadi -moo -glosa, 'in o yia -moo kwa. 'In Zaan nee o -yla: «Nu, we 'ni 'ylinani -Lago tite 'wu, nyime 'ka o 'dee bheli 'hwno kwa.» -Bha Ewloadi 'paa 'ce. O 'yibha o 'ka Zaan 'bha. Nu, Ewlodu soa Zaan, 'in o -yi we 'ji nu, -Lagonyime tiklu -wa. 'In Zaan -ka gbada -mi, we nani Ewlodu duu, 'in we bhiti o 'wlukun. We 'dee 'gbu Ewlodu 'yibha o 'ka Zaan 'wogu. 'In o yia o gbuan, o yia o -kaslo 'wupa Ewloadi yi o 'bhaa 'gbu.

²¹ Nu, 'yli yabhlo nya, 'in Ewloadi yia -jolo 'yi. We zli mia, Ewlodu gwalyi -wa. 'In o yia 'gbee -cian klaa, 'slujaa nyima 'kadu klaa, we -yo Galilee -nyima kpasu la, wa 'ka 'feti -sa. ²² Ewloadi 'hwnoyu plaa, 'in o yia lite, 'in o yia wa duu namanu. -Bha oo duu 'wlulapilnyo Ewlodu gbaa o -yla: «Nu, -we a -ka 'yibha, a -zlali 'mi we, 'in in 'ka we ain 'nye.» ²³ 'In o yia o -yla bie: «Nu, -lu weee a

yia 'mī -zlalia, yoo na nyēa we ain. We yi na dudū kibhe -zεoo, 'nyēa na yia we ain.»

²⁴ Ɔɔ 'ηwnɔyu 'tlaa, 'in ɔ yia ɔ 'nyaa layibha: «Lεε -lu in 'ka ɔ -zlalia?»

'In -mɔɔ nεε: «A -zlali ɔ 'Zan -Batisu 'wlu.»

²⁵ Ɔɔ 'ηwnɔyu mnia lɔ -gwagwīe nya, 'in ɔ nεε Ewloɔɔ -yla: «-We in 'yibhaa ni, mɔ -wa 'Zan -Batisu 'wlu. -In -la dεslεen 'mī we -plaa -gɔ.»

²⁶ We wlaa ɔ 'kɔayli la, ɔ ka bi ɔ -limaa 'yibadu 'gbɔ, ɔ 'nī mnēni ɔ 'ka gba ni, ɔ 'nīa we ηwnu. ²⁷ Ɔ yia 'slɔjayu yabhlo la, ɔ nεε ɔ -yla: «Mnī, -in -dī -bha 'Zan -Batisu 'wlu, -in -yɔ we yi.»

²⁸ Ɔ mnia -kaslɔ 'wɔ, ɔ yia Zaaan 'wlu -bha -dī, 'in ɔ yia we -plaa -gɔ ladi, 'in ɔ -yɔ we yia yi. Ɔ 'nyēa we ɔɔ 'ηwnɔyu yoo, 'in -mɔɔ yia -mɔɔ 'nyaa we kwa.

²⁹ Zaaan 'bīnɔnya 'nua we 'dī, 'in wa yia ɔ 'kwie 'bɔmnī, wa 'ka we gbawla 'wɔfa.

-Zezu 'nyēa nɔkpasia 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbu lililu

(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

³⁰ -Zezuu tietienya yia lɔ, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia 'wlu gbeli. Gbɔ weee wa nua lε, -we wa -slɔlua nyima, 'in wa yia we 'dī ɔ -salī.

³¹ Nyimaa -zlo, -wa yia, -wa mnia, wa 'gbɔ, -Zezu -yɔ ɔ 'bīnɔnya 'nī mnēni wa 'ka li. ³² We 'gbɔ ɔ nεε ɔ 'bīnɔnya -yla: «-A mnī da mīa blenyii, -a 'ka -mɔ ladi.»

'In wa 'dεkpɔa yia 'glɔ 'wɔ -bho, 'in da nyima 'nīa -mī, wa yia -mɔ mnī. ³³ Nyima duun 'yīa da wa -yɔ mnīda, 'in wa yia wa yibheli. 'In 'gbe weee 'wɔ -nyima yia ɔ 'yu zili bhɔ -gɔ -gwagwīe nya.

³⁴ -Zezu 'tlaa 'glɔ 'wɔ, 'in ɔ yia nyimaa -zlo -yɔyi. Wa 'wɔ bhlabhle -we 'nī 'yliyɔɔnyɔ -ka. We 'gbɔ wa laa ɔ nyazi 'wɔ, 'in ɔ yia wa gbɔ duun -slɔlu.

³⁵ Jibhe zɔa, ɔ 'bīnɔnya bεa ɔ kwesi, 'in wa nεε ɔ -yla: «Da -mnī -tlɔlɔ la, 'in 'yɔlɔ ka -fla.

³⁶ Gba wa -yla, wa mnī kudanya -yɔ 'gbenya mīa da -ain kwesi 'wɔ, wa 'ka wa 'dεε lililu zɔ.»

³⁷ Ɔ nεε wa -ylaε: «Amīaa 'dε 'nyē wa lililu!»

Wa nεε: «'Cɔ gbetaa lubho -gwεzi 'nī mnēni we 'ka wa 'floo zɔ.»

³⁸ 'In ɔ nεε wa -yla: «'Floo zuma mī ain kwεεa? A mnī a 'ka we zelī.»

Wa zεla we, 'in wa nεε ɔ -yla: «Ni, 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya sɔ mīa -bha.»

³⁹ -Bha ɔ gbaa wa -yla, -maa 'tɔlɔ nyima ni, wa -dī la -zlo ηwεε -petu kɔlī -gɔ. ⁴⁰ 'In wa yia -zlo ηwεε ladi. -Zlo yabhlo ka nyima 'wɔ glɔ gbu, 'in tɔlɔa ka 'wɔ glɔ 'sɔ 'ya kugbua.

⁴¹ -Zezu 'bhua wee 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wɔ, ɔ ylaa yali, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, ɔ didlia wee 'floo la, 'in ɔ yia we ɔ 'bīnɔnya yoo 'nyε, wa 'ka we nyima 'wɔladlili. 'Sa -bhlokpade ɔ dlilia nyima weee zibhi 'wɔ la. ⁴² Wa 'dε weee lia, 'in wa yia lɔ. ⁴³ 'Floo pnū -yɔ zibhi -we wa sialia, we nyini -cīcε kugbua lε 'sɔ. ⁴⁴ Nyima -wa lia, wa nɔkpasia mīa wa glaa, wa nyini nyimaa 'wlu glɔ bhlo 'wlu gbu (5.000).

-Zezu nɔa 'nyu -gɔ

(Mt 14.22,32; Zn 6.15,21)

⁴⁵ Tɔɔn, -Zezu nεε ɔ 'bīnɔnya -yla: «A -bho 'glɔ 'wɔ, a -galī 'mī 'yu -mɔ Bεtisaida mnīda. 'In in 'ka waa nyima weli 'pa.» ⁴⁶ Wa 'bhɔbhlɔa -yɔ, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wlu mnī, ɔ 'ka -Lagɔ bhɔbhoe.

⁴⁷ -Kwitatɔkpa ylumania la, -zugba -Zezuu 'bīnɔnya mī -mɔ 'nyu -nyidi 'glɔ 'wɔ, 'in ɔmɔ mīa dudū, ɔ 'dε -bhlo. ⁴⁸ -Zezu 'yīa ni, -maa mī sīada, -pīpε mī wa 'klɔ -yɔ -gbεin bhɔlɔda, 'in 'glɔ -papīe kalī -yɔ, tīatia -kɔkɔ gboa, 'in ɔ yia wa 'bī mnī 'nyu -gɔ -nɔnɔve nya, ɔ 'ka wa -gɔ yī. ⁴⁹⁻⁵⁰ Wa 'yīa ɔ -yɔ nɔda -mɔ 'nyu -gɔ, wamīa nεε 'sa 'kuzu -wa. Wa 'dε weee 'yīa ɔ -yɔ, 'in wa yia nyanɔ nɔ. Wa 'kpīa 'wɔ, -Zezu nεε: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, -amī -wa, a palī dlī la.»

⁵¹ 'In ɔ yia wa lɔ -bho -mɔ 'glɔ 'wɔ, 'in -pīpε yia zɔbε. Wee gbɔ 'nī wa ηwεgaga -sɔbhali -sε. ⁵² Ni, wa yukwli -yɔ 'telaa 'gbɔ, -Zezu 'nyēa nyimaa -zlo lililu gwɛdi sa, wa 'nī ɔ 'tite yibheli.

⁵³ -Zezu -yɔ ɔ 'bīnɔnya -dia 'nyu 'wɔ, wa nynthia Zenezalēti -dudū -gɔ, -mɔ wa jīa 'glɔ lubhu. ⁵⁴ Wa mī 'glɔ 'wɔ lasibhlida, 'in nyima yia -Zezu yibheli. ⁵⁵ Wa -yɔ 'pulo -pulue mī 'gbe weee 'wɔ 'plilīda, 'in da wa -ka 'nɔ ni, -Zezu mī -bha, 'in wa mnīa -mɔ, wa -yɔ wa guzɔnya 'sɔ, -zugba -maa mī 'sowli 'wɔ. ⁵⁶ Da ɔ -ka mnī, 'in wa laa ɔ guzɔnya. We yi kudaa -zεoo, we yi -zɔɔ -zεoo, we yi 'gbe 'kadɔ 'wɔ -zεoo, 'in wa palīa wa guzɔnya -zejila 'wɔ la. 'In wa palīa -Zezu

zukupu nu, o 'ka wa guzunya 'yoo 'nyε wa 'ka o -banaa ηwe kwezi. 'In -wa weee zia we kwe, -maa yia 'pu.

7

-Zezu -yo Zuifvu tite (Mt 15.1-9)

1-4 Bha Zuifvu -yo Falizinyimaa -gbe, wa 'ni -slε kwe budo 'nanuu, wa'a li. Nu, wa dukpasu tite -wa, 'mu wa zua 'nuηwe. Nu, wa -ka loko 'wobhu, wa 'ni -slε budo, wa'a li. Tite tɔba wa dukpasu tia wa -yo, 'in wa zu 'yaa -muv 'nuηwe. Sa 'bhisa, nyidanya klaa, -tukponya klaa, we -yo 'womani -kɔponyaa 'wu lawɔbe.

'Yli yabhlo nya, Falizinyima -yo -Lagoo titee gwesanya 'bhua -Zeluzalem, 'in wa yia -Zezuu -gbe 'wugbeli. -Bha wa 'yia nu, o 'binonya tɔba mi kwe puin lilida. Nu, -maa 'ni kwe budo. 5 Wa nee -Zezu -ylae: «-Na 'binonya lilia kwe puin. Wa 'ni -amiaa dukpasu tite 'nuηwe zu. Lee -lu ka 'gbu wa yi 'sa nua?»

6 O yia we 'bigupalae: «Weli 'so -nyima! -We -Lagoo gbuu -falipanyo Ezaii cɛlia o 'sebhe 'wu, gbuzonu -wa:

<Waa nyuma mia, ηwee la wa nnanua 'mi, nu, wa dli 'ni 'mi -gu -mi.

7 Bhebhe wa ylimania 'mi.

Nu, tite wa slolua, 'in wa laa -Lagoo tite, nyimaa 'dekpuua -gbe we 'bhua.»

8 Nu, a ka -slɛn -Lagoo dumagbu 'yitide, 'in a nua nyimaa dumagbu le.»

9 O nee 'ya wa -ylae: «A mna 'yli! A 'yibha a 'ka amiaa dukpasu tite 'nuηwe zuu 'gbu, a yia -Lagoo tite 'yitide. 10 Moizi nee:

<Zu -na dide -yo -na 'nyaa 'nuηwe.» 'In:

<O -ka o dide -yo o 'nyaa vɛli, 'bha wa bhaa o.»

11 'In amia, a nee: nyime o -ka o dide -yo o 'nyaa -yla gba nu, <-We in 'ka yaa aun 'nyε, mu -wa «Kɔloban» > (we ji -wa o ka we -Lago 'nyε), 12 amia 'nyea o 'yoo, o'o nu -slɛn -lu yabhlogbo le o dide -yo o 'nyaa 'so -yla. 13 A -ka 'sa nuda -mi ni, 'in a saa -Lagoweli la, amiaa bhlasabhla gbuu 'gbu. 'In a nua we 'gbu 'sasukpa -gbu duun tɔba le.»

-We plaha nyime puin mu ni (Mt 15.10-20)

14 -Muv 'bigu, 'in -Zezu yia nyimaa -zlo la, 'in o nee wa -ylae: «A pu yukwli, -we na yia gbaa a 'ka we 'nu. 15 Lililu nyime lia ni, we'e -plali o puin. Nu, gbu -we o gbaa, -we 'bhua o dli zo, mu plaha o puin. [16 -O -ka 'nunv -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.]»

17 Da -Zezu 'bhua nyima glaa, o plaa -budu zo, 'in o 'binonya yia o wee gbuv ninee 'ji layibha. 18 'In o nee wa -ylae: «Amia'a 'nu 'ya -muv 'wɔlaa? A yibheli we 'ji nu, -lu -we nyime lia, we'e -plali o puin. 19 Nu, wee lililu mia, we'e mu o dibhe 'wu, o nukple we mu. -Muv 'bigu, 'in o plaa 'kwla -yo.» -Bha o gbaa nu, wa mneni wa 'ka lililu weee li.

20 'In o nee 'yae: «Wee -lu -we bhua nyimee dli zo, mu plaha o puin. 21 Wee -lu -we bhua nyima 'wu, -mo wa dli zo, mu -wa nu: wa pupali 'wlukuv la 'nyimee, wa ka mutni kwe, wa yli 'wie, wa bha nyime, 22 'in 'ηwni -yo nyima -putu dia -budu 'wu.* Wa 'yibha wa 'ka -gugali. Gbonyuu wa nua le, wa -lima wa nua -dawli 'wu. Wa'a zu tite 'nuηwe. Wa ka zenyi, 'in wa saa nyime 'ηni. Wa ylimania wa 'de, wa 'wlukuv ka -nyumo. 23 Wee gbonyii mia de, mu tlaa nyimee dli zo, 'in mu plaha o puin.»

'Lakpanwɔ ηwnua -Zezuu gbu (Mt 15.21-28)

24 Da -Zezu 'bhua -bha, 'in o yia Tili -dudu -gu mu, -mo o plaa -budu zo. O 'ni 'yibha nu, nyime 'yi o, 'in o 'ni mneni o 'ka zize. 25-26 Nu, o plaa -budu zo, tɔn, 'ηwno yabhlo yia o -gbe yi. O ηwno mia, 'lakpanwɔ -wa: Sili -dudu yabhlo wa laa Fenisi, -mo wa gwalia o. Nu, o ka 'ηwnoyu, 'mo zuzu 'nyuu kpa. 'In o ηwno yia -Zezu -yobe, 'in o yia o bhv -yo bhlili, o nee: «-Na zukpa -wa, zuzu 'nyuu -we kpa na 'yu ni, -in vu we.»

27 O nee o -yla: «'Ylaash -ka lida -mi, we 'ni tiklu -mi wa 'ka 'ylaash lililu zɔsa wa 'ka we gwɔ zo viteli, we 'ni mu?»

28 O ηwno nee o -yla: «Na -Kanyo, gbuzonu -wa. Nu, gwɔ -ka 'tabhle zo -mi, 'in 'ylaash -ka lida -mi, wee lililu -we bhli, gwɔ lia we. We 'ni mu?»

* 7:22 Gɛkɔweli 'wu, we ji -wa nu, -wa kɔkwalia, wa -yo nyima -putu dia -budu 'wu.

29 ጋ ነጩ: «-We a gbaa, gbuzɔnb -wa. We 'gbu a 'bhiti lv. Nu, zuzu 'nyuu -we kpa a maa 'yu, in ka we vu.»

30 ጋ mnia lv, ጋ nynia ጋ -budunwεε, -zugba ጋ 'yu pi lii -gv la, zuzu 'nyuu ka ጋ 'yitide.

-Zezu jipea bhobho

31 -Zezu 'bhua Tili -duፊፊ -gv, ጋ -dia Sidፍፍ -yፅ 'Gbe Kugbua -duፊፊ 'wፅ, 'in ጋ yia Galilenyu kwesi luyi. 32 Nyume -ጋ'ጋ 'nua, 'in -ጋ'ጋ gbaa, -bha wa -yፅ ጋ yia, 'in wa ነጩ ጋ -yla፥ «-Na zukpa -wa, pali ጋ -na sፅ -gv la ጋ 'ka 'pu.»

33 -Zezu -yፅ ጋ 'sፅ 'bhua nyuma glaa, 'in ጋ yia ጋጋ guzunyaፅ yukwlii 'yoo 'wፅ -kwetiya fa. -Bha -Zezu tlia -dle ጋ -kwetiya -yፅ, 'in ጋ yia ጋ mፆ kwεzi. 34 Tፅፅ, 'in ጋ yia yali yla, 'in ጋ yia -nyii slü, 'in ጋ ነጩ ጋጋ guzunyaፅ -yla: «Efata», -mፅፅ ji -wa nu: «-In -kali.»

35 -Bha -bhlokpade ጋ 'pua, 'in ጋ yia gba, 'in ጋ yia 'nu. 36 -Zezu ነጩ waa nyuma -yla: «A 'na gbalፅ we nyume yabhlogbፅፅ -yla -ni.»

'In sa ጋጋ -Zezu zፅ wa 'di, nu, wa'a gbalፅ we -ni, wa 'ni 'sa nu. 37 'In wa -yፅ we gbagbie yia da weee mnፆ. Nyεgaga ka wa -subhalፅ, 'in wa ነጩ: «Aya! ጋ lenulu weee mia 'yli we nania. -Wa'a 'nuፆፆ, 'in -maa nua, -wa'a gbaፆፆ, 'in -maa gbaa!»

8

-Zezu nyεa nyuma 'wlu glv -bhlo lililu (Mt 15.32-39)

1 We bhla, 'in nyuma duun yi 'yaa -Zezu 'bi yi. Lililu 'ni -mi. -Bha -Zezu laa ጋ 'binanya, 'in ጋ ነጩ wa -yla፥ 2 «Nu, nyazi nyuma ni laa 'mi 'wፅ. Wa 'yli ta ni -zugba wa mi 'mi 'bi, 'in lililu ka bhia. 3 Wa 'ni -slፅ li. In -ka gba, wa mnፆ lv ni, wa mneni wa 'ka 'yloogblv bhilili. Nu, tፅፅ 'bhuda -tlፅፅ la.»

4 ጋ 'binanya yia we 'bigupal፥: «Aya! -Amia -flii 'pipi, da -a 'ka 'floo 'yi -a 'ka wa 'nyε, 'in wa 'ka lva?»

5 ጋ ነጩ: «'Floo zuma mi ain kwεεa?» -Maa ነጩ: «'Floo gbesፅ.»

6 'In ጋ ነጩ nyuma -yla: «A -di duፊፊ la.»

ጋ 'bhua wee 'floo 'wፅ, ጋ 'paa -Lagፅ fuo, 'in ጋ yia we ladidlፆ. ጋ 'nyεa we ጋ 'binanya yoo, 'in -maa yia we nyuma 'wፅladlili. 7 Zibhi yua tፅፅ mia -bha, ጋ 'bhua we 'wፅ, 'in ጋ yia we -Lagፅ kwεε zፅ. ጋ 'nyεa we ጋ 'binanya yoo, -maa yia we nyuma 'wፅladlili. 8 Wa lia, 'in wa yia lv. -We wa sialia, we yia -cice gbesፅ

ye. 9 Nu, -wa lia, wa mneni wa 'ka nyuma 'wlu glv -bhlo (4.000) nyini.

Faliznyuma ylaa -Zezu la (Mt 16.1-4)

10 -Zezu 'nyεa wa 'yoo tፅፅ, ጋ yia 'glv 'wፅbho ጋ -yፅ ጋ 'binanya 'sፅ, 'in wa yia Dalmanuta -duፊፊ -gv mnፆ. 11 Faliznyuma yia, 'in wa yia -Zezu kpeli, wa ነጩ ጋ -yla፥ «-In nu gwedigbu yabhlo le, 'in -a 'ka we 'jiyibheli nu, -na 'tite mia, -Lagፅ 'nyεa -mi we.»

12 -Zezu yia nyፅ laslu, 'in ጋ ነጩ: «Lεε -lu ka 'gbu amia desleen -nyuma 'yibha 'sa gwedigbua? In ነጩ ain -yla gbuzፅnb sa፥: waa -manፆ 'na 'ka gwedigbu yabhlogbፅፅ 'yi.»

-Zezuu 'binanya 'ni ጋ 'tite 'wolanv (Mt 16.5-12)

13 -Zezu yia -bha wa ti. ጋ -yፅ ጋ 'binanya 'sፅ, wa yia 'glv 'wፅ -gbla, 'in wa yia 'nyuu kakpe yabhlo -gv mnፆ. 14 ጋ 'binanya ka dlu, wa 'ni lililu 'wፅbhu. 'Floo yabhlo -tua -mፅ 'glv 'wፅ, mፅ -bhlogbፅፅ -tua wa kwεε. 15 -Zezu yia wa gbu -yla lapali: «A zፅ amiaa 'de 'yliyፅ. A 'na 'tideli amiaa 'de 'yi Faliznyumaa 'flooፅ *gፅፅ -yፅ Ewlodፅፅ nyumaa -nu -yla -ni.»

16 -Bha ጋ 'binanya gbuፅgalia -yla: «Nu, 'floo 'ni -ain kwεε -mi. We 'gbu ጋ yi 'saa gba.»

17 -Zezu yibheliala we 'ji, 'in ጋ ነጩ wa -yla፥ «Lεε -lu ka 'gbu a gba 'sa? A 'ni 'floo 'wፅbhu -wa yi? A 'ni -slፅ we 'wolanፅፅ? Amiaa yukwli -yፅ 'tea la yi? 18 A ka 'yli 'klv -yፅ, 'in a'a 'yi la. A ka yukwli, 'in a'a 'nu. Amiaa dlu -bho we -gv. 19 Nu, in ka zlime 'floo gbu nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'wፅladlili. -Cice yeye -nu zuma -tv zlime 'wፅa?»

Wa ነጩ: «-Cice kugbua le 'sፅ.»

20 'In ጋ ነጩ: «In dlili 'yaa 'floo gbesፅ nyumaa 'wlu glv -bhlo (4.000) 'wፅla naa?»

Wa ነጩ: «-Cice gbesፅ.»

21 ጋ ነጩ wa -yla: «Aya! A 'ni -slፅ we 'wolanፅፅ?»

-Zezu jipea 'lፅፅny

22 -Zezu -yፅ ጋ 'binanya nynia Betisaida, 'in wa yia ጋ 'lፅፅny -la. Zukpa wa pali ጋ zukpa nu, ጋ zi -mፅፅ kwε. 23 -Zezu kpa ጋ sፅ la, 'in ጋ -yፅ ጋ 'sፅ yia 'gbe lፅፅ mnፆ. -Mፅፅ 'bigፅ, 'in ጋ yia ጋ -dle 'yli -gv tli, 'in ጋ yia ጋ sፅ -gv lapali. ጋ ነጩ ጋ -yla፥ «-Na yi -lu yabhlo -yፅፅ?»

24 ጋ -bloa 'yli, ጋ ነጩ: «Nyuma na yia -yፅ, wa 'wፅ sunya. Nu, wa mi nፅፅa.»

25-Zezu palia o 'yli-gu so la 'ya, 'in o 'yli yia blo, 'in o yia layi 'vayu. 26 O nEE o -yla: «Mni -na -budunwEE. -In 'na plali -zoo -ni.»

Pielu nEE nu, -Zezu -wa -Lagoo -Bhasanyo (Mt 16.13-20; Lk 9.18-20)

27-Zezu -yo o 'binanya mnia 'gbenya -we mia Sezalee Filipu kwesi nukple. Wa mi 'yloogblo nada, 'in -Zezu yia wa layibha: «'Lee, nyoo nyima pali 'mi 'waa?»

28 Wa 'palia we 'bigu, wa nEE: «Nyima nEE nu, 'Zan -Batisi -in -mia. Tolva nEE, Elii -in -mia, 'in tolva nEE 'yae, bhlasabhla -Lagobbu -falpanyaa 'yabhlo -in -mia.»

29 O nEE wa -ylae: «'In amia, a nEE, nyoo in -mia?»

'In Pielu nEE: «-Lagoo -Bhasanyo -in -mia.»

30 -Zezu nEE: «A 'na gbalu we nyime yabhlogboo -yla -ni.»

-Zezu gbaa o 'dee tlitigbu (Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

31 Nu, -Zezu bhliu o 'binanya gbuslolue, o nEE wa -yla: «We mi nu, oo *Nyimee 'Yu sia bhabha. Nu, Zuifubu nyima kpasu klaa, *-Lagobubanyaa -cian klaa, we -yo -Lagoo titee gwesanya yia o kwnEE -saa. 'Bhaa wa yia o, 'in 'yli 'so, we tanu nya, tlitinya glaa o yia 'wusa.»

32 'Sa o gbaa we sa beblee, 'in Pielu yia o -glima lali, 'in o nEE o -yla: «-In 'na gbalu 'sa -ni.» 33 -Zezu 'bhitia la, o ylaa o 'binanya, 'in o nEE o -yla 'klu 'cici nya: «*-Saatan, be lu! 'Bhu 'mi kwesi. Nu, -'in pupali 'wlukusun la -Lago 'bhisa, nyima 'bhisa -na pupalia 'wlukusun la.»

34 O laa nyima -yo o 'binanya, 'in o nEE wa -ylae: «Nyoo nyoo -ka gba o 'ka 'mi 'binoo, o -sa o 'de dli, o 'bhu o siasiee *su 'wu, 'in o 'ka 'mi 'bi yi. 35 Nu, nyoo nyoo -ka o 'dee 'yliyogagie 'wogu ni, 'wu o yia we baa. 'In -o -ka o 'dee 'yliyogagie 'wobo -Lagobu -yo na 'gbu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu -moo yia 'yia. 36 Nu, nyime -ka dudu -guu zuzonu weee 'yi, 'in o -ka o 'yliyogagie 'wobo ni, lee -lu o 'yi we 'waa? 37 Nu, -lu yabhlogboo 'ni mneni we 'ka nyimee 'yliyogagie zo. 38 Nu, Nyimee Yu yia yia o Didee 'hnumnee san 'wu, o -yo o -mawlu -anzunya 'so, -wa nua -Lagoo dumagbu lee -gbe. Nu, desleen -nyima, -wa 'nia tiklu -mi, 'in wa nua gbonyuu le, wa

glaa, -o -ka in -yo na weli zu nu, -ami, zli in -ka yi ni, 'in na nu 'yaa onuu zu.»

9

1 O nEE wa -yla: «Nu, in nEE ain -yla gbuzonu sae: amia -wa mia da -seli, ain glaa, tolva ka *-Lagoo nyimaa 'wlulaplie 'yi yida 'tite nya, 'bhie, wa 'kaa tli.»

-Zezu 'binanya ta 'yia o 'tite (Mt 17.1-13; Lk 9.28-36)

2 'Yli gbu 'plia, we gbelibhlonu nya, -Zezu laa Pielu klaa, *'Zake klaa, we -yo *Zaan, 'in wa 'de -mnua 'bhie yia -gogo 'kadu 'wlu mni. -Mo o 'klu 'bhitia wa 'yliya 'wu. 3 'In o 'wu -bana yia pomanu tenyii. Li we lia. Nyime o 'kaa 'sa -bana pomanu dudu -gu, -moo -kanyo 'ni -mi. 4 -Bha wa 'yia Moizu -yo Elii 'so -yo, -zugba -maa -yo -Zezu mi 'di -sada. 5-6 'In nyanu yia wa dli 'wu slo. Weli -we Pielu 'kaa gba, o 'ni we -yi. -Bha o gbae: «*Wlabi, -amiaa -seli -mumie nanu 'yli! Palu yua ta -a yia 'sobha, -na -nu -bhlo, Moizu -nu -bhlo, Elii -nu -bhlo.»

7 -Bha yalipupa wela wa 'wu, 'in weli yabhlo yia wee yalipupa nyidi 'tla, we nEE: «-O mia de, na Yu -wa, in -kali o ze. A pulu o yukwli.»

8 Toun, 'in -Zezu 'binanya yia latitali, we 'ni -Zezu 'wobhu, wa'a 'yi nyime yabhlogboo -yo.

9 Wa mia -gogo kwlida, 'in -Zezu nEE wa -yla: «-We a 'yia da ni, nu, oo Nyimee 'Yu 'ni -slo tlitinya glaa 'wusa, a 'na gbalu we nyime yabhlogboo -yla -ni.»

10 Weli -we -Zezu gbaa wa -yla, wa ka we 'nonye zu. 'In wa yibhalia -yibhalia la: nu, o nEE: «Nyime 'ka tlitinya glaa 'wusa. Sa -muvu 'ji mia?»

11 'In wa yia o layibha: «'Lee, lee -lu ka 'gbu -Lagoo titee gwesanya gba nu, *Elii 'kaa yi tiaa?»

12 O nEE: «Gbuzonu -wa: Elii 'kaa yi tia o 'ka -lu weee we 'bi 'wu la. We mi celida *-Lagosebhe 'wu, nu, oo Nyimee Yu yia sia bhabha, 'in wa 'ka o veli. -We ka 'gbu we mia celida, a -yi we 'jii? 13 'In in nEE ain -yla: Elii ka yi pepe. 'In sa wa 'yibhaa, 'sa wa siaha o. Sa we mia -benyi celida -Lagosebhe 'wu, 'sa we 'plia.»

*-Zezu vua zuzu 'nyuu
(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43)*

14-Zezu klaa, Pieli klaa, 'Zakee klaa, Zaan klaa, da wa nynia wa -lima -gbe, wa -talia -mɔ, -zugba nyɔmaa -zlo ka -maa gbeli. -Lagoo titee gwesanya mi wa glaa. Wa -yo wa 'so mi gbu gbada. 15 Wa 'yia -Zezu, toun wa yia nwe -ga, 'in wa yia o -gbe mni -gwagwie nya, wa 'ka o fusa.

16 -Zezu yia o 'binanya layibha: «-A 'nu -seli? Lee gbu a gbaa?»

17-18 Nyime yabhlo 'palia we 'bigbe: «-Slolunyo, -mi in -laa na 'yu. Nu, zuzu 'nyuu ka o kpa. We ka o weli 'wobhu, o'o gba. Da we -ka o kpali, la we bhlia o. 'Fufli tlaa o nwee, o lia gla 'wu, 'in o slelia. In ka -na 'binanya bhuhoe, wa 'ka wee zuzu 'nyuu vu. Wa 'ni we mneni.»

19 -Zezu nee wa -yla: «Desleen -nyuma, -wa'a zo dli, 'yli zuma in -yo ain 'so 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amiaa 'gba zo 'yiligbeda -toa? A -yo oo 'yu 'so yi.»

20 'In wa -yo o yia yi. Da o 'yia -Zezu, 'in wee zuzu 'nyuu yia o lazuklu 'titee, 'in o yia bhli, -zugba o glipe, 'fufli tla o nwee. 21 -Zezu yia o dide layibha: «We dia gwe, we -zo zuma nia?»

O dide nee: «O mi -sele, 'in we yia gwedi. 22 We 'ka o 'bhaa 'gbu, 'yli talva zli, 'in we paa o -kosu 'wu, 'in we paa o 'nyu lu. Nu, -in -ka mneni -in 'ka -ain 'wusa, 'yli -ain nyazi. Be -ain -yo.»

-Zezu nee: 23 «Lee -lu 'ka 'gbu -na gba nu, -in -ka we mnenia? -O zua -Lago dli -gu, o mneni o 'ka -lu weee lenu.»

24 -Bha oo 'yuu dide 'kpa 'wu, o nee: «In ka dli -sele -Lagoo gbegebein, -sa 'mi 'wu, 'in in 'ka dli zo weee.»

25 -Zezu 'yia nu, nyuma -zlo mi o -gbe yida, 'in o yia wee zuzu 'nyuu 'wluo 'kpili: «-Mi zuzu 'nyuu, -mi nva we le, 'in nyime'e gbaa, in o'o 'nva. In nee: 'tide o 'yi. -In 'na kpali 'masleen o -ni.»

26 We zuklua oo 'yu la 'titee, 'in we yia o 'yitide 'wokpikpie nya, 'in o yia lapu 'kwie 'bhisa. We 'gbu talva nee: «O ka ti.»

27 -Zezu yia o so -yo o 'wobhulu. O -saa 'wu, 'in o yia 'yigbe.

28 -Zezu -yo o 'binanya plaa -budu zo, 'in wa yia o layibha: «Wee zuzu 'nyuu mia de ni, lee -lu ka 'gbu -a yi we vuvue sialia?»

29 O nee wa -ylae: «'Sasukpa -zuzu 'nyii mia de ni, we 'ni -Lagoo bhuhoe -bhlogbo'o 'wobhu, wa 'ni mneni wa 'ka -moo vu.»

30 Wa 'bhva -bha, 'in wa yia Galilee -dudu -gu 'plili. -Zezu 'yibha wa 'na yibheli o da -ni. 31 O -slolua o 'binanya gbu, o nee: «Oo Nyimee 'Yu wa yia nyuma yoo 'nyea, 'in wa 'ka o 'bha. 'Yli 'so, we tanu nya o yia tilitinya glaa 'wusa.»

32 Nu, -we -Zezu gbaa, o 'binanya'a 'nu we 'wola. Wa mi nyanoo nodaa 'gbu wa 'ni o layibha.

Sa nyime 'ka nu, 'in o 'ka -mi tiklu -Lago yua?

33 Wa nynia Kapenaumu, wa plaa -budu zo, 'in -Zezu yia wa layibha: «Moo -di a -sa yaa 'yloogblva?» 34 'In wa -gu yia lasubha. -We ka gbu -wa, wa mia noda, 'in wa yia layibhali -yibhali: «'Lee, nyoo 'yli -ain glaaa?»

35 O yia ladi, 'in o nee o 'binanya -yla: «A be -seli. Nu, -o -ka gba o 'ka amiaa kpasa -ze, o -ze nyuma weee 'bisvayu, 'in o 'ka wa zalubho nu.»

36 O 'bhva 'yu yabhlo 'wu, 'in o -yo o 'so yia o 'binanya nyidi ladi, o gblelia -moo, 'in o yia -moo o bhv -gu ladi. O nee: 37 «'Yu -o mia yu ni 'bhisa, nyime -o -ka o kpa 'nanoo na 'nini nya, na 'de o kpaa 'nanoo. -O -ka 'mi kpa 'nanoo, we 'ni na 'de o kpa 'nanoo, nu, -o tiea 'mi, 'mo o kpaa 'nanoo.»

38 Zaan nee -Zezu -yla: «Na -Slolunyo, -a ka nyime yabhlo 'yi, o 'ni -ain glaa -nyime, -zugba o vua zuzu 'nyuu -na 'nini nya. O 'ni -ain glaa -mi 'gbu, -a yia o 'yiligbeli.»

39 -Zezu nee: «-Innya, a 'na 'yiligbeli o -ni. 'Lee, -o -ka gwedigbu lenu na 'nini nya, o mneni o 'ka 'mi velu? -Innya. 40 Nu, nyime -o 'ni -amiaa tonyo, o -yo -ain 'so mi.

41 «Nu, in nee ain -yla gbuzonu sae: nyime -o -ka ain 'nyu 'nye -Lagoo -Bhasanyoo 'nini nya, -Lago yia o -tenu 'nyea. 42 'Ylaash -wa mia sa yu ni 'bhisa, 'in wa zua 'mi dli -gu, -o -ka wa 'yabhlogbo'o gbonyuu lokwa, we nani 'yli -moo -nu nya, wa 'ka o tukpa 'kadu -bli -yo gbuanu, 'in wa 'ka o 'nyu lu viteli. 43 We -ka -na so 'ka -mi gbonyuu lu kwa ni, -di -bha we. We nani 'yli -in 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi, so -bhlo nya, we -zi -in 'ka

-kosu -we'e nyumoa 'wɔ mni sɔ 'sɔ nya. [⁴⁴-Mεmε mia, <nɔnya -we lia nyimεε yicε we'e tli, 'in -kosu'u nyumo -mɔ -gba>.]

⁴⁵ «'In we -ka -na bhɔ 'ka -mɪ gbɔnyuu lɔ kwa nɪ, -dɪ -bha we. We nanɪ 'yli -in 'ka 'yliyɔgagie 'yɪ 'tigie nya, we -zi wa 'ka -mɪ -kosu -we'e nyumoa 'wɔ viteli -na bhɔ 'sɔ nya. [⁴⁶-Mεmε mia, <nɔnya -we lia nyimεε yicε we'e tli, 'in -kosu'u nyumo -mɔ -gba>.]

⁴⁷⁻⁴⁸ «We -ka -na yli 'ka -mɪ gbɔnyuu lɔ kwa, -in -sa -mɔ we. We nanɪ 'yli -in 'ka -Lagɔ nyɪmaa 'wlulapiligbe 'wɔ mni 'yliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mɪ -kosu -we'e nyumoa 'wɔ viteli, da nɔ lia yicε 'yli weee nya, 'yli 'sɔ nya.

⁴⁹ «Sa wa palia gumu lililu -yɔ, 'sa -bhlokpade -Lagɔ yia nyɪma -gɔ -kosu slua. ⁵⁰ Gumu nanɪ 'yli. Mεnɪ we mεnia. We 'nɪ -slεen mεni nɪ, wa 'nɪ mneni wa 'ka we mεnie we -yɔ zɔ. Nɪ, amɪa, a mɪ gumu 'bhisa, a -tu 'wɔ -dlɔɔ.»

10

*-Zezu gbaa 'ηwnɔ kwnεε -sa gbɔ
(Mt 19.1-12; Lk 16.18)*

¹-Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ mni Zudee -dudɔ -gɔ, 'in wa yia Zudeen nyu 'wɔdɪ. Nyɪmaa -zlo yia ɔ kwesi yi lɔ. Sa ɔ nɔa 'yli weee nya, 'sa ɔ bhli 'yaa wa slɔlue lɔ.

² Falizinyɪma yia ɔ kwesi bε, wa 'ka ɔ layla. 'In wa yia ɔ layibhaε: «'Lee, -amɪaa tite nɔkpε, nɔkpasu mneni ɔ 'ka ɔ 'ηwnɔ kwnεε -saa?»

³ ɔ nεε: «'Lee, tite -mɔmɔ Moizɪ 'nyε aɪn a?»

⁴ Wa nεε: «Moizɪ cεlia nɪ, nyimε -ka gba ɔ 'ka ɔ 'ηwnɔ kwnεε -sa, ɔ cεli wee gbɔ 'sebhe -gɔ, 'bhie ɔ 'ka ɔ kwnεε -sa.»

⁵ 'In -Zezu nεε wa -yla: «Amɪaa yukwli -yɔ suloo 'gbɔ, 'in Moizɪ yia 'mɔ tite nɪ palɪ. ⁶ -Lu weee gwedɪda, <'In -Lagɔ yia nɔkpasu -yɔ 'ηwnɔ lala.>

⁷ <We 'dεε 'gbɔ, nɔkpasu yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yɔbhɔa,

'in ɔ -yɔ ɔ 'ηwnɔ 'ka 'wɔsuslolu,

⁸ 'In wa 'ka ku -bhlo -zε.>
-Slεen, wa 'nɪ 'maslεen nyɪma sɔ, nɪ, nyimε -bhlo wa -mɪa. ⁹ We 'dεε 'gbɔ, -we -Lagɔ -ka 'ylijɪli, nyimε 'na sɪsalɪ we 'yli -nɪ.»

¹⁰ Wa plaa -budu zɔ, 'in ɔ 'binɔnya yia ɔ wee gbɔ nɪ 'ji layibha. ¹¹ ɔ nεε wa -yla: «Nɪ, nyimε -ɔ -ka ɔ 'ηwnɔ kwnεε -sa, ɔ -ka 'ηwnɔ -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa ɔ 'ηwnɔɔ tɪanɔ -yla ε. ¹² 'Sa -bhlokpade, 'ηwnɔ -ka ɔ 'lowli -gɔbhɔ, 'in ɔ -ka nɔkpasu -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa ε.»

*-Zezu ηwnaa 'ylaasli 'nyu la
(Mt 19.13-15; Lk 18.15-17)*

¹³ Nyɪma mɪ -Zezuu -gbε 'ylaasli kwada, ɔ 'ka wa 'nyulanɔwna wa kwε -gɔ lapalie nya, 'in ɔ 'binɔnya yia wa vuvue bhli wa 'wluo kpilie nya. ¹⁴ -Zezu 'yɪa wa -yɔ, 'in we yia ɔ -yɔkpa. 'In ɔ nεε ɔ 'binɔnya -yla: «A 'tide 'ylaasli 'yi wa 'ka na -gbε yi, a 'na -kɔlɔ wa 'yoo -nɪ. Nɪ, nyɪma mɪa sa 'ylaasli nɪ 'bhisa, -Lagɔ nyɪmaa 'wlulapilie mɪ -maa -nɔ nya. ¹⁵ 'In nεε aɪn -yla gbɔzɔnɔ saε: nyimε, -ɔ 'nɪ -Lagɔ nyɪmaa 'wlulapiligbɔ -yɔɔwnu 'yɪslɔkpilε 'bhisa, ɔ 'na 'ka -Lagɔɔ -gbε pla.» ¹⁶ ɔ 'bhua wa 'wɔ, ɔ yia wa sɔ 'wluo lapali, 'in ɔ yia wa 'nyulanɔwna.

*Nyimε -ɔ 'kaa -Zezu 'bɪ mni ɔ 'bhɔ -lu weee 'bɪ
(Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)*

¹⁷ Nɪ, -Zezu mɪ mniɔda, 'in nyimε yabhlo yia ɔ 'bigwali, 'in ɔ yia 'kukulu 'sibhli ɔ 'yu, 'in ɔ nεε ɔ -yla: «Na -slɔlunyɔ -zɔnɔ, sa in 'ka nɔ, zli in -ka tli, 'in in 'ka -Lagɔ kwεε 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhlo luda -ka 'yɪa?»

¹⁸ -Zezu nεε ɔ -yla: «-Mɔmɔ ka 'gbɔ -na la 'mɪ nyimε -zɔnɔa? We 'nɪ -Lagɔɔ 'dεbhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, nyimε -zɔnɔ 'nɪ -mɪ. ¹⁹ Nɪ, -na 'dε -yi -Lagɔɔ *titenya:

<-In 'na 'bhali nyimε -nɪ.

-In -yɔ 'ηwnɔ -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -nɪ.*

-In 'na ylili 'wie -nɪ.

-In 'na zɔlɔ nyimε yɔ -yɔ -nɪ.

-In 'na lili nyɪma 'wlu -dawli nya -nɪ.

-In zɔ -bha -na dide -yɔ -na 'nyaa.> »

²⁰ ɔ nεε: «-Slɔlunyɔ, in mɪ nyimeslɔ nya, 'in in yia tite -mɪnɪ 'nɔɔwεzɔzɔε bhli.»

²¹ -Zezu ylaa ɔ zεkalɪdli nya, 'in ɔ nεε ɔ -yla: «-Lu yabhlo -tɔa 'wɔ, -in 'nɪ -slɔ -mɔlεnɔ. Mni, -in 'pa -na -kakali weee pεlɔ, -in 'nyε we 'gwεzi bobabhanya yoo, 'in -in 'ka 'ηnimnɪe 'yɪ -Lagɔɔ -gbε. -In -ka we lεnɔε bhɪa, -in yi 'mɪ 'bɪ.»

* **10:19** Glɛkiweli 'wɔ, we ji -wa nɪ, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyɪma -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -nɪ.

22 Ǿ 'nua wee weli nu, 'in 'kua yia Ǿ 'yli lawla, 'in Ǿ yia lobbhiti 'klv -susue nya. Nu, 'ñnumnunyǾ -wa.

23 -Zezu ylaa Ǿ 'binǿnya -wa gbelia Ǿ, 'in Ǿ nEE wa -yla: «'Ñnumnunya 'ka -Lagǿ nyumaa 'wlulapiligbe 'wv pla -yǾ we -kalia.»

24 Wee weli yia -Zezu 'binǿnya ñwegaga -sobhali. 'In Ǿ nEE 'ya wa -yla: «Na 'yua, nyime 'ka *-Lagǿ nyumaa 'wlulapiligbe 'wv pla, we 'nı 'te -se. 25 'ÑnumnunyǾ 'ka -Lagǿ nyumaa 'wlulapiligbe 'wv pla, we -kali -yǾ we -zi *-nyǿmEE seenu 'bhoka 'wvplue.»

26 We yia Ǿ 'binǿnya -lveli. Wa nEE: «Aya! We -ka 'sa -mı, nyǿǿ -mǿmǿ 'ka gbv 'wvbhva?»

27 -Zezu ylaa wa, 'in Ǿ nEE: «Nyime 'nı we mneni, nu, -Lagǿ mneni we. -Lagǿ mia, Ǿ mneni Ǿ 'ka -lu weee lenv.»

28 -Bha Pieli gbaa: «-Tali, -a ka -amiaa -lu weee -bha ti, 'in -a yia -mı 'bı yi.»

29-30 -Zezu 'palia we 'bigv, Ǿ nEE: «Nu, in nEE ain -yla gbuzǿnv sae: nyime Ǿ -ka Ǿ -lu weee -bha ti na 'gbv, 'in Ǿ 'ka -Lagǿgbv gba, we 'leeji -mǿǿ yia 'yia -zakpa glv gbv. -Ǿ -ka Ǿ -budu klaa, Ǿ bhelia klaa, Ǿ bhǿlǿa klaa, Ǿ 'nyaa klaa, Ǿ dide klaa, Ǿ 'yua klaa, we -yǾ Ǿ kpa -bha ti, bhla -we 'wv -a mia da -budunya klaa, bhelia klaa, bhǿlǿa klaa, 'nyaanya klaa, didea klaa, 'yua klaa, we -yǾ kpaanya Ǿ yia 'yia, -zugba nyima sialı Ǿ. 'In bhla -we yia yia, we nya Ǿ yia 'yliyǿgagie -we 'nia bhloluda -ka.

31 «Nyumaa dumadu -wa -gaa 'yu, lv -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lv, 'yu -maa yia -gaa.»

*-Zezu gbaa Ǿ tlitlgbv
(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)*

32 -Zezu -yǾ Ǿ 'binǿnya 'sǿ, wa mia -Zeluzalemv mnıda, -Zezu -galı wa 'yu 'yloogblv, -zugba Ǿ 'binǿnya lv dli. -Wa mia wa 'bı, -maa mı 'ya nyanǿ nuda. Ǿ nEE Ǿ 'binǿnya kugbua le 'sǿ -yla: «A bE -seli.»

'In -we 'kaa lenv, Ǿ yia we wa -yla gba. 33 Ǿ nEE: «A -tali, -Zeluzalemv -a mnia da. Nu, -mǿ wa yia ǿǿ Nyime 'Yu wlaa. -Lagǿbbǿnyaa -cian -yǾ -Lagǿǿ titee gwe-sanya kwEE wa yia Ǿ pelv 'paa. 'In wa 'ka Ǿ gbv 'wluladı, 'in wa 'ka weli -bhlo bhli wa 'ka Ǿ 'bha. 'In 'lakpanya -wa 'nia -Lagǿ -yi, wa 'ka Ǿ -maa yoo 'nye. 34 -Maa yia Ǿ gla palia, -maa yia Ǿ -dle -gv slua, -maa yia

Ǿ selia, 'in -maa 'ka Ǿ 'bha. 'Yli 'sǿ, we tanv nya, 'in Ǿ 'ka gbawla 'wotla.»

*-Ǿ -ka gba, Ǿ 'ka nyime 'kadv -ZE, Ǿ -ZE Ǿ -limaa zǿyu
(Mt 20.20-28)*

35 We 'bigv, Zebedee 'yua *'Zake -yǾ Zaan yia -Zezu -yǿbE, 'in wa nEE Ǿ -yla: «-Amıaa -Slolunyǿ, -we -a yia -mı -zlalia, -a 'yibha -in nv we le.»

36 Ǿ nEE wa -yla: «LEE -lu a 'yibhaa in nv ain -yla lea?»

37 Wa nEE: «Da nyima weee -ka we 'jiyibheli nu, -in plı nyima 'wlu la, 'nye -ain 'yoo -a 'ka -mı kwesi ladı. 'Yabhlo 'ka -na lilisǿlv ladı, 'in 'yabhlo 'ka -na kǿpESǿlv ladı.»

38 Ǿ nEE wa -yla: «Nu, -we a -zlalia 'mı, a 'nı we -yi. 'Lee, siasie -we zǾ na yia 'yligbea, a mneni a 'ka we zǾ 'yligbee? Yaayu batizea wa yia 'mı siasie lv, a mneni a 'ka ñwnu wa 'ka 'sa ain batizee?»

39 'In wa nEE Ǿ -yla: «In, -a mneni we.»
-Zezu yia we 'bigupalıE: «GbuZǿnv -wa. Sia a yia 'mı 'bhisa. Siasie -we lv wa yia 'mı batizea, we lv wa yia ain batizea. 40 Nu, we -ka na lilisǿlv -yǾ na kǿpESǿlv ladıde, -amı 'nı mneni in 'ka we wla. Nu, wee ladıda mia, -Lagǿ ka we lamnazı nyima tǿlvaa -nv nya. Nu, ma yia -bha ladıa.»

41 Wa -lima kugbua 'nua we, 'in wa yia wa -yǾ 'ce 'pali. 42 -Zezu yia wa 'de weee la, 'in Ǿ nEE wa -ylaE: «Nu, dǿdvǿv -nyumaa 'wlulapınya mia, wa 'tite nya wa sialı wa zǿlvbhonunya. 43 Ain glaa, we 'na -munı 'sa -nı. -Ǿ -ka gba Ǿ 'ka nyime 'kadv -ZE, Ǿ -ZE Ǿ -limaa zǿlvbhonunyǿ. 44 'In ain glaa, -Ǿ -ka gba Ǿ 'ka nyima 'yugalı, Ǿ -ZE Ǿ -limaa gaylo. 45 Nu, ǿǿ *Nyime 'Yu 'nı yi wa 'ka Ǿ 'wusa. Yi Ǿ yia Ǿ 'ka nyima 'wusa, 'in Ǿ 'ka tlı nyima duun 'wvzitıe 'gbv.»

*-Zezu -bloa 'lǿlonyǿ 'yli
(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)*

46 -Zezu -yǾ Ǿ 'binǿnya nynia Zelikoo, wa mı wee 'gbe 'tlada, 'in nyima duun yia wa 'bı yi. 'Lǿlonyǿ yabhlo wa laa Batimee, Timee 'yu nya, Ǿ -dı 'yoo ñwe -yǾ la. Nu, -zlazlanyǿ -wa. 47 Ǿ 'nua nu, Nazaletıyu -Zezu mı 'plıda, 'in Ǿ yia 'wvki, Ǿ nEE: «*-Davidu 'yu -Zezuǿǿ, -in 'yılı 'mı nyazıǿǿ!»

48 'In nyima duun yia Ǿ 'wluo 'kpı. Wa nEE Ǿ -yla: «'Mu ñwe!»

-Muu bhla amɔ 'kɔɔa 'wɔ 'tɪtɛɛ: «-Davidu 'yuuɔɔ, -in 'yɪli 'mɪ nyazɪɔɔ.»

49 Tɔɔn, -Zezu yia 'yɪligbe, 'in ɔ nɛɛ: «A la ɔ.»

'In wa yia ɔ la, -zugba wa gba ɔ -yla: «-Na 'yuo. -In -sɔ wɔ, ɔ mɪ -mɪ lada.»

50 'Lɔlɔnyɔ vitelia ɔ 'naa, 'in ɔ yia 'wɔsɔ -gwagwie nya, ɔ yia -Zezu -yɔbɛ. 51 'In -Zezu yia ɔ layibha: «Lɛɛ -lu -in 'yɪbha in nu -mɪ -yla lɛa?»

'In ɔ nɛɛ: «*Wlabi, -in -blo na 'yɪli, in 'ka layɪ lv.»

52 ɔ nɛɛ: «'Bhiti lv, -na dlɪzɔzɔɛ ka -mɪ pue.» Tɔɔn, ɔ 'yɪli yia -blo, 'in ɔ yia -Zezu 'bɪ mɪ.

11

-Zezu mɪa -Zeluzalɛmɔ (Mt 21.1-11; Lk 19.28-40)

1 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya ɔɔɔaa -Zeluzalɛmɔ -yɔ, -mɔ Betɪfaze -yɔ Betani kwesi, 'in wa yia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ yɪ, -bha -Zezu tiea ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ, 2 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Gbe -we mɪa -mɛmɛɛ aɪn 'yɪ, a mɪnɪ -mɔ. Nu, lɛbhla a 'ka -mɔ nyɪnɪ, -sokofalɪ -dɔgbɔ yabhlo a yia -bha yɪa lubhu -jɪda. Wee -sokofalɪ mɪa, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ we -gɔ ladɪ. A -sa we lubhu, a -yɔ we yɪ. 3 Nu, wa -ka aɪn layibha: lɛɛ -lu ka 'gbɔ a nu 'sa? A gba wa -ylaɛ: -amɪaa -kanyɔ 'yɪbha ɔ 'ka we -gɔ ladɪ, nu, dɛslɛɛn ɔ laa we lv.»

4 Wa mɪa, 'in wa yia -sokofalɪ -dɔgbɔ yabhlo 'yɪ lubhu -jɪda -bha 'yooɔ nɔwɛ -yɔ -bha 'pɪpee -budu yabhloo nɔwɛ -yɔ. 'In wa yia we lubhu -sa. 5 Nyɪma mɪa -bha, wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a sa wee -sokofalɪ lubhua?»

6 'In sa -Zezu zɔa wa 'dɪ, 'in wa yɪ 'saa gba. 'In wa yia wa kwɛ -yɔ -sa, 'in wa yia mɪ. 7 Wa -laa wee -sokofalɪ -dɔgbɔ -Zezu, wa slɔa wa 'naa we -gɔ, 'in ɔ yia we -gɔ ladɪ.

8 Tɔlɔa slɔa wa 'naa 'yloogblɔ, 'in tɔlɔa -dɪa suu kɔɔ -mɔ kɔɔaa, 'in -maa yia we 'yloogblɔ laslu. 9 Nyɪma nɔa ɔ 'yɪ we -yɔ -wa nɔa ɔ lvɔ, wa 'dɛ weee 'kɔɔa 'wɔ, wa nɛɛ: «-A -mɪnɪ -Lagɔɔ 'nɪnɪ.

-ɔ mɪa Jejitapɛɛ 'nɪnɪ nya yida, -Lagɔ nɔwɪa ɔ 'nyu la.

10 Nyɪmɛ -ɔ mɪa yida, ɔ 'ka -aɪn 'wlulapɪli -Davidu 'bɪgɔ, -Lagɔ 'palɪ 'sa ɔ sɔ -zɔnɔ -gɔ la. -Wa mɪa yalɪ,

wa -mɪnɪ -Lagɔɔ 'nɪnɪ.»

11 -Zezu plaa -Zeluzalɛmɔ, 'in ɔ yia *-Lagɔbudu 'kadɔ zɔ mɪ, 'in ɔ yia da weee yla. Jibhe zɔa, we 'gbɔ ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ yia Betani mɪ.

*-Zezu bhla *figɪsu gwɛzɛ (Mt 21.18-19)*

12 Zɪ zɪa, -Zezu mɪ Betani 'bhuda, 'in nɔwɔ yia ɔ 'bha. 13 Tɔɔn, ɔ yia *figɪsu -we kaa kɔɔ 'wlu -yɔyɪ -mɔ 'yɪ, 'in ɔ yia we -yɔ bɛ, -de ɔ yɪ we 'bhue 'wlu 'yɪ. ɔ 'ka -bha nyɪnɪ, we kɔɔ 'dɛkɔɔa mɪa we 'wlu. Nu, we 'bhue -pa bhla 'nɪ -slɔ nyɪnɪ. 14 -Bha ɔ gbaa wee su -yla: «-Mɪ 'palɪ -slɛɛn 'bhue -nɪ.»

In ɔ 'bɪnɔnya yia we 'nɔ.

-Zezu vua -valɛpanya (Mt 21.12-17; Lk 19.45-48)

15 Wa nyɪnɪa -Zeluzalɛmɔ, tɔɔn -Zezu yia -Lagɔbudu 'kadɔ nɔwɛɛ mɪ. -Wa mɪa -bha, -valɛpanya -yɔ -lizɔnya, 'in -Zezu yia wa vuvue bhli. ɔ yia 'gwɛzi -bhɪtinyaa 'tabhle -yɔ -kpakɔɔn pɛlɔpanyaa kpenya labhli. 16 ɔ 'nɪ nɔwɪnɪ nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yɔ -lu 'ka -Lagɔbudu 'kadɔ nɔwɛɛ 'plɪli. 17 ɔ -slɔlua wa gbɔ, ɔ nɛɛ:

«We mɪ ɔɔɪda -Lagɔɔɛbhɛ 'wɔɛ:

«Na -budu mɪa, 'mɔ wa yia laa dɔdɔgɔ -nyɪma weee -Lagɔ bhuhhoe -budu.»

'In 'mɔ amɪa nɔa 'wɪenyaa zɪzɪda 'wɔ.»

18 -Lagɔɔbɔnyaa -ɔɪn -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'nɔa ɔ 'dɪ, 'in wa yia nyano nɔ, -we ka gbɔ -wa, ɔ gbagbawɛli ka nyɪma duun nɔwɛgaga -sɔbhali. We 'dɛɛ 'gbɔ wa mɪa 'klɪ 'yɪda wa 'ka ɔ 'bha.

19 Jibhe zɔa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya yia 'gbe nɔkplɛ 'bhɔ, 'in wa yia mɪ.

-Zezu -yɔ tɪtɪ -figɪsu (Mt 21.20-22)

20 Zɪ zɪa, wa mɪ 'yloogblɔ 'plɪda, 'in -Zezuu 'bɪnɔnya yia wee figɪsu -yɔyɪ, -zugba we ka yɛ weee. 21 -We -Zezu gbaa, Pɪɛli dlɪ 'sɪbhliia we -gɔ la, ɔ nɛɛ: «Wlabi, -in yla figɪsu -in bhliia dɛ gwɛzɛ, we ka yɛ.»

22 -Zezu nɛɛ wa -yla: «A zɔ -Lagɔ dlɪ -gɔ. 23 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyɪmɛ -ka -gɔgɔ -yla gba: «'Bhɔ da, viteli -na 'dɛ 'nyu lv,» 'in ɔ dlɪ 'ka -we ɔ gbaa da lɛnvee -gɔ -mɪ, 'in ɔ 'nɪ dlɪ lv, 'in we nɔa lɛ. 24 We 'dɛɛ 'gbɔ in nɛɛ aɪn -yla, -we weee a yia -Lagɔ -zɪlɪa yia

bhubhoe nya, a zu we dli -gu nu, 'yia a yia we, 'in -Lago 'ka we ain 'nye.

25 «Nu, a -ka -Lago bhubhoeda -mi, 'in nyime yabhloo gbu -ka ain dli -mi, a ti o -yogbu 'wu, 'in amiaa Dide o mia yali, o 'ka amiaa gbonyuu 'woti. [26 A 'ni nyime -yogbu 'woti, amiaa Dide o mia yali, o 'na 'ka amiaa -yogbu 'woti.]»

Mo-Zezuu 'tite bhwa?
(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)

27 -Zezu -yo o 'binanya mni 'yaa -mo -Zeluzalem lv. Wa mi -zieda -mo -Lagobudu 'kadu njee, 'in -Lagobubanyaa -cian klaa, -Lago tite gwesanya klaa, we -yo Zuifv nyima kpasu, wa yia -Zezu -yo be. 28 Wa yia o layibha: «Se -mumu nya -na nu gbunya ni la? 'In nyoo 'nye -mi we lenu sea?»

29 O nee wa -yiae: «Gbu go -bhlo na yia ain layibhaa, a -ka we 'bigopal 'bhie, o 'nyea 'mi se, 'in na gbaa o 'jni. 30 Nyoo tie *Zaan o batizee nyima, -Lago -wa yaayu, nyima -wa yi? A gba 'mi -yia we.»

31 'In wa yia we -gu kpelie bhli, 'in wa nee: «-A -ka gba, (-Lago tiea o), 'in o yibhaa -ain lae: «Lee ka 'gbu a 'ni o weli 'wunjwua?» »

32 Wa mi nyima sda, nu, -maa nee Zaan mia -Lagobuu -falipanyo -wa. We 'dee 'gbu wa 'ni mneni wa 'ka gba nu, nyima tiea o.

33 We 'dee 'gbu, wa nee -Zezu -yia: «-O tiea Zaan, -a 'ni o -yi.»

'In -Zezu nee: «We -ka 'sa -mi, o 'nyea 'mi wee gbunya -minu lenu se, -ami 'na 'ka 'ya -mo -kanyoo 'jni ain -yia gba.»

12

-Zezu 'paa gbuv nine o -yowvsvnya -yia
(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)

1 -Muu 'bigu, 'in -Zezu yia wa -yia gbu gbagbie bhli gbuv nine -papie nya: «Nu, nyime yabhlo 'paa *-dlakpaa. Wee kpa mia, 'mu o bibelia 'suo. O nua *-dlayaa 'wonyazolu le, 'in o yia kpaagotali -gbagbu 'subhaa. O 'bhua -busalubhonnya 'wu, -zugba -maa lo wee kpa. 'In o yia 'lakpa 'wu mni.

2 «Toun, -dlaya -sa bhla 'ka be, 'in o yia o zolubhonnyo yabhlo tie waa -busalubhonnya 'bi, wa 'ka o -nu wla. 3 Wa sloa -mo 'wluo, wa bhitia -mo, 'in wa yia -mo vu kwe klo nya. 4 O -dlakpaa -kanyo yi

'yaa o zolubhonnyo -putu tie. -Mo mnia, -mo wa bhitia 'wluo, 'in wa yia -mo vli. 5 O kpa -kanyo yi 'yaa nyima tanu tie, 'in wa yia -mo 'bha. 'Sa o tiea nyima -zlo, talva wa bhitia, 'in wa yia talva 'bha.

6 «Nyime -bhlogoo -tua o kwesi, mo -wa o 'yu o -ka ze o -kalia. -Mo o tiea wa -gbe lugada, -zugba o pupalia dli la nu, -mo wa yia 'nujwe zva. 7 -Bha waa -busalubhonnya gbugbaha -yiae: «-O 'kaa ci o kpa -kanyo 'bi li, mo nu. -A mni o 'bhaa, 'in wee kpa 'ka -amiaa -nu -ze.» 8 Wa sloa o 'wluo. Wa 'bha o, 'in wa yia o 'kwie viteli kpa lv.

9 «'Lee, sa o kpa -kanyo 'ka nua? O 'de yia yia, o 'ka nyima tie, wa 'ka waa -busalubhonnya 'bha, 'in o 'ka kpa nyima -putu yoo 'nye.

10 «-We mia -Lagosebhe 'wu celida, a 'ni -slo we zelu? We nee:

<Tokpa, -we -budusubhanya -saa kwnee, mu -zea gwigwiyli -tokpa -zouu.

11 -O nua gbu ni le, Jeitape -wa.

'In wee gbu mia, -a -ka we 'yi, 'in we namania -amiaa dli.» »

12 Wee gbuv nine mia, Zuifv 'yugalinya -yi we 'ji nu, ma -yo -Zezu -saa we. Wa ka 'kli 'yi, wa 'ka o kpa. Nu, nyima -zlo wa mia sdaa 'gbu, wa yia o -yo 'bhu, 'in o yia mni.

*'Gwezi plvbe *Sezaa kwee*
(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)

13 Falizinyima talva -yo Ewlvv nyima, 'ma wa tiea -Zezu -gbe, wa 'ka o zo bhli, 'in o 'dee gbagbaweli 'ka o gban. 14 Wa yia, 'in wa nee o -yia: «-Amiaa -Slolunyo, -a -yi we 'ji nu, -we -na gbaa, gbuzou -wa. -'In so gbuv 'yli, 'in -'in so nyime 'ylilo -njee. Nu, sa -Lago 'yibhaa nyime -mi, 'mu -na slolua gbuzou sa. We mi tiklu nu, -amiaa tite nukple, -a plvbe *Sezaa kwee *nisou -gwezii? -A plvbe we yaayu, -a 'na plvbe we -nu?»

15 -Zezu -yi we 'ji nu, wa gbagbaweli -yo wa 'wlukvun la pupalie 'ni -mi -bhlo. O nee wa -yia: «Lee -lu ka 'gbu a bhli 'mi zaa? A -la 'mi *Wlvv -tama yabhlo, 'in 'ka we 'yi.»

16 Wa 'nye o tama yabhlo yoo, 'in o yia wa layibha: «'Lee, nyoo ka 'wlu -yo o jni mi da we -gua?»

'In wa nee o -yia: «Sezaa -wa.»

17 -Bha ɔ gbaa wa -yla: «-We -ka Sezaaa -nu, a 'nyε we Sezaa yoo, 'in -we -ka -Lagɔɔ -nu, a 'nyε we -Lagɔ yoo.»

'In ɔ gbɔɔ 'bigɔpalɩ wɛli yia wa ηwεgaga -subhali.

**Sadusenyima kpɛlia tɩtɩnyaa tɩtɩe lɩ wɔsɔgbɩ (Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)*

18 *Sadusenyima mia, wa nεε nu, tɩtɩnya 'nɩ mneni wa 'ka tɩtɩe lɩ 'wɔsɔ.

Wa tɔlɔa yia -Zezuu -gbε, 'in wa nεε ɔ -ylaε:

19 «-Slolunyo, -we mia cɛlɩda Moizu tite 'wɔ, mu mia da. Nu, nyɩmε -ka 'ηwnɔ kwa, ɔ -yo ɔ 'nɩ gwali, ɔ -ka tɩ, ɔ ηwnɔ -tua ɔ 'bigɔ, ɔ bheli kwaa ɔ, 'in ɔ -yo ɔ ηwnɔ 'sɔ 'ka ɔ bheli zɔa lala, 'in -mɔɔ 'ηnɩ 'ka dɔdɔ -gɔ -tu.

20 Sa 'bhisa, nyɩmε yabhlo ka nukpasuyua gbesɔ, 'in wa kpasɩ yia 'ηwnɔ kwa. ɔ -yo ɔ 'nɩ gwali, 'in ɔ yia tɩ. 21 Wa 'sɔnɩ kwaa ɔ bheli -dɔgbanjwnɔ, -mɔɔ -yo ɔ 'nɩ gwali, 'in -mɔɔ yi 'yaa tɩ. ɔ ηwnɔ -bhlokpade yia waa bheliɩa tanɩ kwa. 22 'Sa wa 'dε gbesɔ kwaa ɔ ηwnɔ -bhlo -bhlo, wa -yo ɔ 'nɩ gwali, 'in wa yia tɩ. Wa 'bigɔ, ɔ ηwnɔ yi 'yaa tɩ.

23 «'Lee, 'yɩ -we nya tɩtɩnya yia 'wɔsɔa, nyɔɔ ka 'ηwnɔ ɔ -maa? Nu, wa 'dε gbesɔ kwaa ɔ -bhlo -bhlo.»

24 -Zezu nεε wa -yla: «A ka 'yoo mnɔ, -we ka gbɩ -wa, a 'nɩ -Lagɔsɛbhε -yi, 'in a 'nɩ -Lagɔɔ 'tite -yi. 25 Tɩtɩnya -ka 'wɔsɔ, nukpasɩ -yo 'ηwnɩ 'na 'ka kɔkwali, nu, 'anzɩnya -we mia yali, we 'bhisa wa yia -tua. 26 'Lee, we -ka tɩtɩnyaa 'wɔsɔgbɩ, -we mia cɛlɩda Moizu 'sɛbhε 'wɔ, a 'nɩ -slɔ we zɛlu? Da misagɔsu pilεε -bhoa 'yɩ, 'in -Lagɔ nεε Moizu -ylaε: «-Amɩ -wa *Ablaamɔɔ -Lagɔ, *Izaku -Lagɔ, *Zakɔbɔɔ -Lagɔ.» » 27 'In -Zezu yia we -gɔdiε: «-Lagɔ mia, 'yɩyɔganyaa -Lagɔɔ -mia. ɔ 'nɩ tɩtɩnyaa -Lagɔ. A ka mnɔ bhabha.»

-Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo gbaa gbɩzɔnɩ (Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)

28 Wa mɩ -Zezu laylada, 'in -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo yia we 'nɩ. ɔ 'yia nu, -Zezu mɩ wa wɛli 'bigɔpalɩda 'nanɩ, ɔ bεa ɔ -yo, 'in ɔ yia ɔ layɩbhaε: «-Lagɔɔ tite weεe glaa, -mɔmɩ -wa we 'kadɩ?»

29 -Zezu yia we 'bigɔpalɩε: «Tite weεe glaa, -we -wa we 'kadɩ mu mia da:

«*Izlaɛlɩnyuma, a pɔ yukwli. Nu, Jejitape mia, -amɩaa -Lagɔ -wa, ɔ -bhlogbɔɔ.

30 Jejitape, -ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kali ɔ zε -na dɩ weεe nya, -na zuzu weεe nya, -na 'wlukɔɔn lapɔpalɩe weεe nya, -na 'tite weεe nya.» 31 Weεe titee 'sɔnɩ nɩ: «-In -kali -na -libheyɩ zε -na 'dε 'bhisa.» Tite, -we 'kaa tite sɔ nɩ 'wɔzi, we 'nɩ -mɩ.»

32 ɔ titee gwesanyɔ nεε: «Gbɩzɔnɩ -wa. -Lagɔ -bhlogbɔɔ, ɔ 'nɩ 'sɔ -mɩ. 33 Nyɩmε -ka -Lagɔɔ zεkali ɔ dɩ weεe nya, ɔ 'wlukɔɔn lapɔpalɩe weεe nya, ɔ 'tite weεe nya, ɔ 'dε weεe nya, 'in ɔ -ka ɔ -limaa zεkali ɔ 'dε 'bhisa, -mɩ nanɩ 'yɩ we -zi 'slaka weεe, we -zi nyɩmε 'ka wlawlalu sie -Lagɔ -yla.»

34 ɔ 'palɩa we 'bigɩ gbɩyɩlo nya, -Zezu 'yɩa we -yo, 'in ɔ nεε ɔ -yla: «-Lagɔɔ -na 'wlulapɩe 'nɩ -slεen latɩlɩ.»

-Mɩ 'bigɩ, nyɩmε, -ɔ 'kaa 'tite 'yɩ ɔ -yo -Zezu 'ka kpɛli, -mɔɔ 'nɩ 'yɩe.

-Lagɔɔ -Bhasanyɔ: nyɔɔ ɔ -mia? (Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)

35 -Zezu mɩ nyɩma gbɩsloluda -Lagɔbudu 'kadɩ ηwεε, 'in ɔ nεε: «Waa -Lagɔɔ titee gwesanya nεε nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, -Davidu yu -wa. Lεε -lu ka 'gbɩ wa yi 'sa gbaa? 36 Nu, -Davidu 'dεbhie -gbolu, -ɔ Zuzu 'Pɔpa 'nyεa 'tite, ɔ nεε:

«Jejitape nεε na -Kanyɔ -yla:

«-In -dɩ da la na lilisɔlɩ.

'In in 'ka -na tɔnyɩma -na bhɩ zɔ lapalɩ.» »

37 Nu, -Davidu 'dε -ka ɔ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ la «na -Kanyɔ», sa ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'yu -zεa?»

(Mt 23.1-12; Lk 20.45-47)

Nyɩmaa -zlo mia -bha, 'in ɔ gbagbawɛli yia wa 'mɔna 'wɔla. 38 ɔ mia wa -sloluda, ɔ nεε: «A zɩ amɩaa 'dε 'yɩyɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa gbεgbεin. Wa 'yɩbha tɩlɔ -bana 'kadɩ 'wɔplapɩe, -zugba wa zie we nya. Wa 'yɩbha wa -sa wa fɩ wa 'nɔηwεzɔzɔe nya -zejɩla 'wɩ. 39 -Lagɔbudu zɔ -yo 'fetɩnya -gɩ, 'yugbεin ladɩdie wa 'yɩbhaa kpe -zɔnɩnya -gɩ. 40 -Dɔgbanjwnɩ wa saa -maa -lu weεe kwεε. 'In wa bhuhhoea -Lagɔ nyɩma 'yɩa 'wɩ kpokpo, nyɩma tɩklɩ 'bhisa. We 'gbɩ, -Lagɔ yia wa -yɔgbɩ 'wɩbhu, 'in wanɩ -kasɩ 'ka nyɩma tɔlɩaa -nɩ 'wɩzi.»

-Lagɔɔ 'nyenyɩe -zɔnɩ (Lk 21.1-4)

41 -Zezu -di 'gwεzii -gbo kwesi la, -zugba ɔ yla nyuma -maa pali -mɔ 'gwεzi -dɔlv -gu. Nu, 'ηnimninyaa -zlo palia -mɔ 'gwεzi duun.
 42 Bobabha -dugbanwnɔ yabhlo yia, ɔ pali -mɔ tamayua 'sɔ -we 'nia -valɛ -ka.

43 -Bha -Zezu gbaa ɔ 'binɔnya -yla: «In nεε aɩn -yla gbuzɔnv saε: bobabha -dugbanwnɔ mia dε ni, 'gwεzi ɔ wlaa dε, we -zi nyuma weee -nv 'wv. 44 'Nnimninyaa mia, 'gwεzi -we wa gbu 'nia 'wv -mi, 'mv wa wlaa. Nu, ɔɔ ηwnɔ mia, ɔ boba 'wv, 'gwεzi -we ɔ 'kaa lili, 'mv ɔ wlaa.»

13

-We slolua dudvɔv bhia bhla, mv ni

1 -Zezu 'tlaa -Lagɔbudu 'kadv zɔ, 'in ɔ 'binɔnyɔ yabhlo nεε ɔ -ylaε: «Na -Slolunyɔ: yi 'saa wa, tukpa -zɔnv, we -budu nanɩ 'yli 'lɛ!»

2 'In ɔ yia we 'bɩgɔpalɛ: «Gbuɔzɔnv -wa, tukpanya -na yia dε -yɔ -guladɩdɩda, we 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gv -tv. Jitea we 'dε weee yia.»

3 Wa mnɩa Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu, -mɔ wa -dia la, -zugba wa yla -Lagɔbudu 'kadv. Da wa -nyaa 'wv, Pielɩ klaa, 'Zake klaa, Zaan klaa, we -yɔ Andlee, 'in wa yia ɔ layɩbha: 4 «Lεbhla -mɔv 'ka lεnv? 'In lεε -lu 'ka we -aɩn -slolu, nu, we bhla ka ɔɩpaa?»

(Mt 24.4-14; Lk 21.8-19)

5 ɔ nεε wa -yla: «A zv amɩaa 'dε 'yliyɔ, -mɔv yi 'wlv nu, wa nv aɩn -dawli 'wv. 6 Nyɩma -duun yia na 'ηni -gv yia, 'in wa 'ka gbaε: «Amɩ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ!» 'in wa 'ka nyɩma duun -dawli 'wvɔv.

7 «A -ka 'nv nu, wa mi tvgɔda da -kwεɩn, 'in a -ka 'nv nu, wa mi tvgɔda da 'pɩpɩ, a 'na nɔnv nyanɔ -ni. We mi nu, we nv lε, -mɔv 'ni -slɔ dudvɔv bhɩalɩda. 8 Tv yia laga 'sɔ nyɩdɩ 'wvɔɔa. 'In nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ yabhlo 'ka nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ -gɔdɔv -yɔwvɔsɔlv. Dudv yia zuklua da tɔlv, 'in ηwɔ 'ka yi. Sa 'ηwnɔ -ka gwalia yi ɔ sia, 'sa wee dudvɔv bhɩabhɩε gwedɩda yia -mia.

9 «Amɩa mia dε, a zv amɩaa 'dε 'yliyɔ. Gbɔwɔbhunya 'yu wa yia aɩn kwaa. Bhitia wa yia aɩn -Lagɔbudunya zɔ. Dudvɔv 'wlu-lapɩnya -yɔ nyɩmaa 'wlulapɩnya 'yu wa yia aɩn laa na 'gbv, 'in na gbɔdayɩnya a yia -zεa wa 'yu. 10 Tɩada, -Lagɔgbv wa yia gbaa 'lakpanya weee -yla. 11 Wa -ka aɩn

gbɔwɔbhunya 'yu kwa, a 'na lɔlv dlɩ -ni, -we a 'kaa gbaa 'gbv. -Mɔv bhla, wεɩ -we a 'kaa gba, -Lagɔ yia we aɩn ηwεε zva. We'e 'bhv amɩaa 'dεε 'wlukɔvɔv, Zuzu 'Pɔpa wlaa we.

12 «Nyɩmε yia ɔ bheli wlaa wa 'ka ɔ 'bha. 'Sa -bhlokpadε, dide yia ɔ 'yu wlaa. 'Yua yia wa didea -yɔwvɔsɔlv wa 'ka wa 'bha. 13 Na 'gbv, nyɩma weee yia aɩn 'wvnyεa. Nyɩmε -ɔ 'ni 'mi dlɩ -gv -sa, 'in ɔ 'ka we bhloluda nyɩni, -Lagɔ yia ɔ gbv 'wvɔsaa.

(Mt 24.15-31; Lk 17.23-24, 21.20-28)

14 «Nyɩmε -ɔ -ka 'sεbhε ni zεɩ, ɔ 'nv we 'wvɔla. Nu, -lu -Lagɔ 'nia 'yɩbha, 'in -we saa -lu weee la, -ɔ -ka we -yɔyɩ ladɩda, da we 'na 'ka yaa -mi, -ɔ -ka 'sεbhε ni zεɩ, ɔ 'nv we 'wvɔla. Nyɩma -wa -ka Zudee -dudv -gv -mi, wa -yɔ -gwagwɩε mni zizea -gɔgɔnya 'wlu. 15 Nyɩmε, -ɔ -ka nyapεda -mi 'pɩpee, ɔ 'na mni ɔ -lu 'wɔbhua -budu zɔ -ni. 16 'In -mɔmɔ -ka kpaα -mi, -mɔɔ 'na yili -mɔɔ -bana 'bhv -zɔɔ -ni. 17 Lεε gbɔnyuu yi 'sa nɔkplabhue ηwnɩ -yɔ 'ηwnɩ -wa mia 'yua 'nyεɩda yia, wee 'ylɩnya -mni nya! 18 A bhuhhoe -Lagɔ, we yi lεnv ηwɔtlɔyɩbhla. 19 We bhla mia, siasɩε 'kadv wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka 'bhaa 'wlv, we 'sasɔkpa -nv ka -slɔ lεnvɔv? 'In lε we yia nva yi? -Innya, we 'na 'ka lεnv.

20 «-Lagɔ 'ni yaa wee 'yli -gɔsa, -zugba nyɩmε yabhlogbɔɔ 'ni mnɩni ɔ 'ka we kwεε -di. Nu, nyɩma ɔ -saa -bha, wa 'gbv ɔ yia wee 'yli -gɔsaa. 21 Wa -ka gba nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mi -seli, 'in wa -ka gba nu, ɔ mi mɔ, a 'na lali we gbuzɔnv -ni. 22 Yocɩan yia yia, wa 'ka gba, nu, ma -wa -Lagɔgbv -falpanya -yɔ ɔ -Bhasanya. Gwεdigbv -yɔ gbv 'kadɩ wa yia lεnv, 'in -wa -Lagɔ -saa -bha, wa 'ka wa -dawli nv. Nu, wa 'na 'ka we mnɩni. 23 'Mv in gbaa da aɩn -yla 'gamv. Nu, amɩa mia dε, a zv amɩaa 'dε 'yliyɔ.»

24-25 'In -Zezu nεε:

«We bhla, wee siasɩεε 'bɩgv,
 <Nikpise yia kpaα,
 'ylv 'na 'ka 'pɩ.
 Nikpise yia kpaα,
 'cv 'na 'ka li.
 Nikpise yia kpaα,
 -zεɩ yia yali 'bhva we 'ka bhli.
 -Lu weee mia yali, zuklua we yia.»
 (Mt 24.32-35; Lk 21.29-33)

26 «-Muu 'bıgv wa yia ɔɔ Nyımɛɛ 'Yu -yɔyia yida -mɔ yalıpupa 'wv, 'tite -yɔ zlı weee nya. 27 -Bha ɔ yia 'anzınyia yoo 'paa, dɔdɔ weee -gv. 'In, -wa -Lagɔ -saa -bha 'gbe weee 'wv, wa 'ka wa la.

28 «-We figısu slolua aın, a 'nv we 'wɔla. We 'kliya -ka tlɔmanıda -mı, 'ın we -ka tɔpɔda -mı, a -yi we 'ji nı, 'nyu -lva bhla ka cıpa. 29 'Sa -bhlokpade a -ka 'sasɔkpa -gbv -mını 'yı lenɔda, a yıbheli we 'ji nı, ɔɔ *Nyımɛɛ 'Yu ka cıpa, ɔ 'nı -slɛɛn latlılv.

30 «In nɛɛ aın -yla gbuzɔnv saɛ: dɛslɛɛn -nyımaa 'dɛ weee 'na 'ka tlı, 'ın wee gbɔnya -mını 'kaa lenv. 31 Yalı -yɔ dɔdɔ mıa, la we yia 'bhva, nı, na wɛlı 'na 'ka labhv 'mnumnu. 32 Nyımɛ yabhlogbɔɔ 'nı wee sıasıee bhla -yɔ we 'yılı -yi. Yalı -anzınyia -yɔ -Lagɔɔ 'Yuu 'dɛbhie 'nı wee 'yılı -yi. Nı, na Dıde -bhlogbɔɔ -yia we 'yılı.

33 «We 'dɛɛ 'gbv, a zv amıaa 'dɛ 'yılıyɔ. A -tv 'yılıyɔgada. 'Yılı -we nya gbv nı 'kaa lenv, a 'nı we -yi. 34 We 'wlv saɛ, nyımɛ yabhlo -ɔ mı 'lakpa 'wv mınıda. ɔ 'kaa mını, ɔ yia ɔ zɔ -nyıma lubho 'wɔladlılı. 'In ɔ nɛɛ kloloo ɲwɛkɔnyɔ -yla: «-In 'na ɲwɔnv 'yılaa -nı.» 35 We 'dɛɛ 'gbv, a -tv 'yılıyɔgada, a 'na ɲwɔnv 'yılaa -nı. Bhla -we nya -buduu -kanyɔ 'kaa yi, -de jıbhɛzaoo, -de sabɔoo, -de zlıgvoo, -de zlvkpɛoo, a 'nı we -yi. 36 ɔ -ka aın 'tlalı, ɔ 'na yılı aın yılaa ɲwɔda -nı. 37 -We ın mıa da aın -yla gbada, mv na gbaa nyıma weee -yla. A -tv 'yılıyɔgada.»

14

Zuıfv -cıan zva -Zezuu -yɔgbv (Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

1 Nı, we -tv 'wv 'yılı 'sɔ *'Wɔzıtıylı 'fɛtı -yɔ Zuıfv 'floo 'nıa *gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛtı 'ka nını. -Lagɔbɔbɔnyaa -cıan -yɔ -Lagɔɔ tıtee gwesanya yia -Zezuu -yɔyılı pla wa 'ka ɔ kpa -dawlı nya, 'ın wa 'ka ɔ 'bha. 2 Wa nɛɛ: «-A 'na kpalı ɔ 'fɛtı 'yılı nya -nı. We 'nı -mıv, 'ın 'gbe gbugblolua.»

ɲwɔ yabhlo slua -Zezu 'wluo *-lasıklɔ (Mt 26.6-13; Zn 12.1-8)

3 -Zezu mıa Betanı, sɔlıbhanyɔ 'Simɔɔ -budu zɔ, da ɔ mıa lıda, 'ın 'ɲwɔ yabhlo yia

-mɔ pla. ɔɔ 'ɲwɔ, ɔ ka -bhonyıda kwɛɛ. *-Lasıklɔ -zɔnv, -we ka -vale 'tɛa, we mı we 'wv. ɔ -dıa wee -bhonyıda -blı ɲwɛɛ, 'ın ɔ yia wee -lasıklɔ -Zezuu 'wluo slı.* 4 Nyıma tɔlva mıa -bha, 'ın -maa yia 'cɛ 'pa, -zugba wa 'yıbhalı yıbhalı la: «Lɛɛ -lu ka 'gbv ɔ nyımɔ -lasıklɔ mıa? 5 Wa mnenı yaa wa 'ka we pɛlv 'pa 'gwɛzi duun lv, -we nyımɛ 'kaa 'yılı -zv ɲwɛɛ, 'ın wa 'ka we bobabhanya 'nyɛ.»

'In wa yia ɔɔ 'ɲwɔ -yɔ 'cɛpalı. 6 -Zezu nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbv a sıalı ɔa? A 'tıde ɔ 'yılı. -We ɔ nva 'mı -yla lɛ, gbv -zɔnv -wa. 7 Nı, bobabhanya mı aın glaa 'yılı weee nya. Da a -ka 'yıbhalı, a mnenı a 'ka wa 'nanı 'wɔnv. Nı, -amı mıa, ın 'nı aın glaa -mı 'yılı weee nya. 8 -We ɔ mnenıa, 'mv ɔ nva 'mı -yla lɛ. Nı, -lasıklɔ ɔ tlıa 'mı -yɔ gbawlaa 'gbv 'gamv. 9 In nɛɛ aın -yla gbuzɔnv saɛ: da wa yia -Lagɔgbv gbaa dɔdɔ weee -gv, -we ɲwɔ nı nva da lɛ, gbaa wa yia we, 'ın ɔ lenv gbv 'ka nyımaa dlı 'wv -tv.»

Zudası 'yıbha ɔ 'ka -Zezu wla (Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

10 -Zezuu 'bınɔnyia kugbua lɛ 'sɔ glaa, nyımɛ yabhlo, wa laa Zudası Isıkalıɔtv, mɔ mınıa -Lagɔbɔbɔnyaa -cıan -gbe, ɔ 'ka -Zezu wla. 11 Wa 'nva we, 'ın we yia wa 'mɔna 'wɔla. 'In wa nɛɛ ɔ -yla: «'Gwɛzi -a yia -mı 'nyɛa.» Sa ɔ 'kaa nv ɔ 'ka -Zezu wla, -bha ɔ bhlıa we 'yooɔ datalıɛ.

-Zezuu 'bınɔnyia pia 'Wɔzıtıylı 'fɛtı -gv -lılılı (Mt 26.17-25; Lk 22.7-14; Zn 13.21-30)

12 'Floo 'nıa gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛtı ka nını. We 'yılı tıanv -we nya wa bhaa *'bhlabhleyua 'Wɔzıtıylı 'fɛtı -gv -lılılı nya, wee 'yılı nya -Zezuu 'bınɔnyia 'yıbhaa ɔ laɛ: «Mɔ -ın 'yıbha -a mını -mı -yla 'Wɔzıtıylı 'fɛtı -gv -lılılı pia?»

13 -Zezu tıea ɔ 'bınɔnyia 'sɔ, 'ın ɔ nɛɛ wa -yla: «A mını -zɔɔ. A -ka -mɔ nını, nyımɛ ɔ 'nyunyıda mıa 'wlu, a -yɔ ɔ yia 'wɔgbelia, a mını ɔ 'bı. 14 ɔ -ka -budu -mımv zɔ pla, a gba wee -buduu -kanyɔ -yla: «-Amıaa -Kanyɔ nɛɛ, «'Lee, -buduu 'yu -we zɔ -a 'kaa -amıaa 'Wɔzıtıylı 'fɛtı -gv -lılılı lı nı, mɔ we mıa?» > 15 'In ɔ slolua aın -buduu 'yu 'kadv yabhlo 'klv, -mɔ -budu 'wlu, -we zɔ -gvladı -lı

* 14:3 Wee -lasıklɔ -bhonyıda mıa, tɔkpa wa laa alıbatlı, mv nya wa nva we lɛ. Wee -lasıklɔ, wa laa nalıdı.

-zɔnɔ mia. -Mɔ a 'kaa -amɪaa 'Wɔzɪtylu 'fɛti -gɔ -lililu pili.»

16 Wa mɪa, wa nɪnɪa -zɔɔ, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 'In wa yia wa 'fɛti -gɔ -lililu pi.

*-Zezu -yɔ ɔ wlawlanyɔ lia
(Mt 26.20-25; Lk 22.14; Zn 13.21-30)*

17 Jibhe zɔa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya kug-bua lɛ 'sɔ yia yi. 18 Da wa mia lida 'tabhle -gɔ, -Zezu nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sɛɛ: aɪn glaa, nyɪmɛ yabhlo in -yɔ ɔ mia da lida nɪ, mɔ yia 'mɪ wlaa.»

19 Tɔɔn, wa plɛ sumanɪa, 'in wa yia ɔ layɪbha -bhlo -bhlo. «We 'nɪ -amɪ, we 'nɪ mɔv?»

20 ɔ nɛɛ wa -yla: «Amɪa kugbua lɛ 'sɔ glaa nyɪmɛ yabhlo -wa. In -yɔ ɔ 'sɔ mɪ 'floo 'ɲwada zapɔ -bhlo lɔ. 21 Gbɔzɔnɔ -wa: sa we mia cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ ɔ daa, 'sa ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu yia mɪa. Nu, nyɪmɛ ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu mɪ -mɔɔ -nɔ nya. Wa 'nɪ yaa -mɔɔ gwali, we nanɪ 'yli.»

*-Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya lia
(Mt 26.26-30; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-25)*

22 Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wɔbhɔ. ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladɪdlɪ. ɔ dlɪlɪa we ɔ 'bɪnɔnya 'wɔla, 'in ɔ nɛɛ: «A 'bhu we 'wɔ, na ku -wa.»

23 -Mɔv 'bɪgɔ, 'in ɔ yia nɔ -kɔpɔ 'wɔbhɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we wa yoo 'nyɛ -bhlo -bhlo, 'in wa 'dɛ weee yia we 'ma. ɔ nɛɛ:

24 «-We mia da nɪ, mɔ -wa na 'pɪɔn -we yia jitea nyɪma duuun 'gbɔ, 'in we 'ka -Lagɔ -yɔ nyɪma 'sɔ 'wɔsuslolu. 25 Nu, in nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sɛɛ: zɪ -Lagɔ -ka dɔdɔ 'wlulapɪ, we zɪ na maa nɔ lolu. We 'ylɪ 'nɪ -slɔ nɪnɪ, in 'na 'ka nɔ 'ma.»

26 Wa bhɪa -Lagɔ -lɔv 'bhie, wa yia 'tla, 'in wa yia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu mɪ.

*-Zezu nɛɛ nu, Piɛli yia ɔ gbɔ kpɛlia
(Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)*

27 -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Bɪ a yia 'mɪ 'bhɔa. Nu, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ: «Bhlabhɛɛ 'yɪlɪyɔzɔnyɔ na yia 'bhaa, 'in bhlabhɛnyɔ 'ka lamnɔ.»

28 Nu, in -ka tɪ, in -ka 'wɔsɔ lɔ, Galilee na yia aɪn wɔlɔa mɪa.»

29 Piɛli nɛɛ ɔ -yla: «Nyɪma weee -ka -mɪ 'bɪ 'bhɔ, -amɪ 'na 'ka we lɛnɔ.»

30 'In -Zezu yia we 'bɪgɔpaliɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sɛɛ: -zɛɛn sabɔ mia, -na kpɛli na gbɔ 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'nɪ -slɔ -zakpa 'sɔnɔ gbɔ.»

31 Piɛli nɛɛ -bhlokpadeɛ: «-Innya, we 'nɪ -mɔv! We -ka 'bha wa 'ka -in -yɔ 'mɪ 'sɔ 'bha, in 'na 'ka -na gbɔ kpɛli.»

Tɔɔn, wa 'dɛ weee yia wee wɛli -bhlo gba.

*-Zezu bhuhhoea -Lagɔ Gɛtɪsɛmanee
(Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)*

32 -Mɔv 'bɪgɔ, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ nɪnɪa Gɛtɪsɛmanee, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «A -dɪ dɛ la. In 'ka -Lagɔ bhuhhoe.»

33 ɔ -yɔ Piɛli klaa, *'Zake klaa, we -yɔ *Zaan, wa yia mɪ. -Bha ɔ -gɔ yia, 'in 'pɪɔn yia ɔ dlɪ 'wɔ slo. 34 ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na dlɪ ka sumanɪ bhabha. A -tɔ -seli, a -tɔ 'yɪlɪyɔgada.»

35-36 ɔ bɛa 'yu -sɛ, ɔ -gbɪa dɔdɔ la, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe, ɔ nɛɛ: «*Aba! Dide! -In mneni -in 'ka -lu weee lɛnɔ. -In -ka we 'yɪbha nɪ, -in vlalɪ 'mɪ siasɛ 'kadɔ -mɪnɪ gwe. Nu, we 'na -zɛli na dɔmagbɔ -nɪ: we -zɛ -na dɔmagbɔ.»

37 ɔ yia ɔ 'bɪnɔnyaa -gbɛ lɔ, -zugba wa mɪ 'yɪlaa 'wɔ. ɔ nɛɛ Simɔ Piɛli -yla: «'Yɪlaa -na ɲwɔa yi? -In 'nɪ mneni -in 'ka 'yɪlɪyɔgada -tɔ 'lɛli -bhloo -kpɔaa? 38 A -tɔ 'yɪlɪyɔgada, a bhuhhoe -Lagɔ, a yi laylagbɔ lɔ bhɪli. Nu, nyɪmɛɛ dlɪ 'yɪbha we 'ka -lu -zɔnɔ lɛnɔ, 'in ɔ ku 'nɪ we mneni.»

39 Tɔɔn, ɔ 'bhɔ 'yaa wa -yɔ lɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe wɛli -bhlokpadeɛ nya. 40 ɔ yia lɔ, -zugba wa mɪ 'ya 'yɪlaa 'wɔ, wa 'yli ka 'wɔwɔmanɪ 'gbɔ. Wɛli -we wa 'kaa ɔ -yla gba, we 'nɪ -mɪ.

41 ɔ yia lɔ -zakpa tanɔ nya, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mɪ 'yɪlaa 'wɔ -bhlokpadeɛ, nyapɛda a mia yi? We -tɔ 'sa. Da wa 'kaa Nyɪmɛɛ 'Yu wla gbɔnyuu -lɛnɔnya -yla, we bhɪa ka nɪnɪ. 42 A -sɔ 'wɔ, -a 'ka mɪ. A -talɪ, nyɪmɛ ɔ 'kaa 'mɪ wla, mɔ yia mɔ.»

*-Zezu wa yia kpaɪ
(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Zn 18.3-12)*

43 Da -Zezu mia gbada, wɛli mɪ ɔ ɲwɛɛ, tɔɔn Zudasɪ yia yi. ɔɔ Zudasɪ mia, ɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa. 'In ɔ -yɔ nyɪmaa -zlo yia yi, tɔgɔgbɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ. Nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, we -yɔ nyɪma kpasɪ, ma tiea wa. 44 Zudasɪ, ɔ 'kaa -Zezu wla, sa

o 'kaa o wla, o ka we wa -yla gba. O nee: «Nyime in -ka gbleli ni, mo -wa. A kpa o, a -yo o 'so mni, a zu o 'yliy o 'nanuu.»

45 Zudası nyinia -Zezu kwesi, 'in o nee: «*Wlabi.» 'In o yia o gbleli. 46 -Bha wa yibhelia -Zezu, 'in wa yia o kpa. 47 O 'binonyo yabhlo -saa tugugble tukpa 'wu toun, o yia *-Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu zolubhononyo yabhlo yukwli 'wlu -di.

48 -Zezu nee wa -yla: «'Wienyo in -mia, 'in a yia 'mi kpa yi tugugble -yo su kibhe nya kwee -nya yi? 49 -Innya, 'yli weee nya, in mi ain glaa gbu -sloluda -mo -Lagobudu 'kadu zo, 'in a 'ni 'mi kpa. Sanee a kpa 'mi, 'in -we mia celida -Lagosebhe 'wu, we 'ka gbuzonu -zee 'gbu.»

50 Toun, 'in o 'binonya yia -bha o ti -gwagwie nya. 51-52 Nyimesloyu yabhlo yia o 'bi, o ka 'naa -bhlogbo -gu. Wa kpa wee 'naa, 'in o yia we wa kwee ti, 'in o yia -gwa kpanu nya.

-Zezu wa kwaa gbuwubhunya 'kadı 'yu (Mt 26.57-68; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

53 Wa yia -Zezu -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu -gbe kwa. Da -Lagobubonyaa -cian klaa, nyima kpası klaa, we -yo -Lagoo titee gwesanya weee, wa gbelia 'wu. 54 Pielı mi -Zezu 'bi, o 'ni o -yo cıpa. O plalıa -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu -budunwee, 'in o yia -kosu -yo ladi, o -yo 'sluja 'so.

55 -Lagobubonyaa -cian -yo gbuwubhunya weee titalıa -Zezu -yo la wa 'ka o gbu -dılı, 'in wa 'ka o 'bha, wa 'ni gbu yabhlogbo 'yi. 56 Nyima -duun zolba o yo -yo, 'in -maa weli 'ni bhli -bhlo.

57 Tolba -soa 'wu, -maa dilıa o yo gbu 'wlu la, 'in -maa nee: 58 «Gbu o gbaa, -a ka we 'nu. O nee nu, -Lagobudu 'kadu, -we nyima 'subhaa da ni, -wla o yia we. 'In 'yli ta zo we -putu -we nyimee so 'nia 'tlili, o 'ka -muv 'subha.» 59 Wee gbu ni -gu, wa'a gba weli -bhlo.

60 -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -soa 'wu wa nyidi, 'in o yia -Zezu layıbha: «Nyima ni mi -mi gbu 'wluladılıda. -In 'ni mneni -in 'ka we -gu -saa?» 61 -Zezu 'ni nwe gba. O -so yaa 'wu, 'in o yia o layıbha: «'Lee, -Lagoo -Bhasanyo -in -mia yi? -Lago ka 'jni -a mnına, o 'Yu -in -mia yi?»

62 -Zezu yia we 'bigopalı: «Cun, 'mo in -mia. Nyime Yu yia 'tite -ka -Lagoo lilisolu ladia. 'Yia a yia o yalıppa -gu we nya kwlıda.»

63-64 -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu yia o 'naa yla 'ce nya. O nee: «O ka -Lago veli, a 'de weee ka we 'nu. -A 'ni -sleen gbodayınyoo gbu -ka.»

O nee wa -yla: «Amıa nee lea?»
Wa nee: «O ka gbonyuu lenu.»

-Zugba wa kpa 'wu: «A 'bha o! A 'bha o! A 'bha o!»

65 Nyima tolba slua o -dle -gu. Wa -gbılıa o 'naa 'yli -gu, 'in wa yia o bhıti -kwlı nya, wa nee o -yla: «Nyoo 'pa -mi -lua? -In gba o 'jni!» 'In 'sluja yia o 'kpa yukwli 'wu subha.

Pielı kpelıa -Zezuu -gugbu (Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

66-67 Nu, da Pielı mi 'woloda -mo wee -budunwee, 'in -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu zolubhononyoo yia yi. O 'yia Pielı, 'in o yia o yla tenyii, 'in o nee o -yla: «-Mi mi da, -in -yo Nazaletıyu -Zezu 'so mi -benyi.»

68 Pielı nee: «Yo -wa yo, in 'ni o -yi. -We a gbaa de ni, 'in 'nu we 'wula.»

Toun, 'in o yia 'wusoo, o yia klolo nwee 'yiligbe. 'In -kuko yia gbo. 69 O 'nwon 'yi 'yaa o, -wa mi -bha, o nee wa -yla: «O nukpasu mi da ni, o mi waa nyima ni glaa.»

70 Pielı nee: «Yo -wa yo.»

Toun, -wa mi -bha, wa nee Pielı -yla: «Gbuzonu -wa, -in mi wa glaa. Nu, Galilee -nyime -in -mia.»

71 'In Pielı yia bi, o nee: «Nyime a saa de 'jni, in 'ni o -yi, in -ka yo 'tubhu, -Lago 'pa 'mi -kaslı 'wu!»

72 -Bha -bhlokpade, -kuko yia -zakpaa 'sonu gbo, 'in Pielı dı yia -Zezuu weli -gu -bho, nu, o kpelı -Zezu gbu 'wula -zakpa ta, -zugba -kuko 'ni -slı -zakpaa 'sonu gbo. 'In Pielı yia wie bhli.

15

Pilatı 'bhua -Zezuu -yagbu 'wu (Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Zn 18.28-38)

1 Zlıkpe -papa, *-Lagobubonyaa -cian klaa, nyima kpası klaa, we -yo -Lagoo titee gwesanya, waa gbuwubhunya weee, ma bhıa weli -bhlo. Wa gboan -Zezu, *Wlomu -nyime -o plıa Zudee -dudu 'wlu la, wa laa

Pilati, 'in wa yia o -moo -gbe kwa, 'in wa yia o -moo yoo 'nye.

2 -Bha Pilati 'yibhaa o la: «'Lee, Zuifvu 'wlulapilinyo -in -mia yi?»

-Zezu nee o -yla: «'Mu -in gbaa de.»

3 -Lagobobonyaa -cian dila -Zezu gbu duun 'wlu la. 4 'In Pilati yia o -zakpa 'sonu layibha: «'Lee, gbuu -zlo wa dila de -mi 'wlu la ni, -na nu we, 'in -i -in -sa we -guu?»

5 -Zezu 'ni we 'yabhlogboo 'bigupalu, 'in we yia Pilati njewegaga -subhali.

6 Nu, Zuifvu 'feti -ka nyini ni, -kaslonyime -o nyimaa -zlo 'yibhaa, 'mo Pilati tidea 'yi.

7 -Mo wee -kaslu 'wu, nyime yabhlo wa laa -Balabasi -yo o -lima mi -mo. Ma -yo dudu 'wlulapilinya gu bhaa tu, 'in wa yia nyime 'bha. 8 -Bha wa gbaa Pilati -yla: «-We -na nu bhaa 'fetu 'yli nya le, -in nu we le.»

9 Pilati nee wa -ylae: «Zuifvu 'wlulapilinyo mia, 'mo in 'kaa 'yitide yi?»

10 Pilati 'de -yi we 'ji nu, zenyidli nya -Lagobobonyaa -cian wlaa -Zezu. 11 Ma zuba nyima nwe nu, wa sumanu we 'wu Pilati 'ka -Balabasi -kaslu 'wusa.

12 -Bha Pilati gbae: «'Lee, Zuifvu 'wlu-lapilinyo mia de ni, lee -lu in 'ka o nonva?»

13 Wa 'kpia 'wu, wa nee: «Kulu o *su -gu la!»

14 Pilati nee: «Gbonyuu -mumu o nu lea?»

'In wa yia 'wukupi 'titee: «Kulu o su -gu la!»

15 Nu, Pilati 'yibha o 'ka nyimaa -zloo dumagbu lenu, we 'dee 'gbu o yia -Balabasi 'yitide. Toun, o nee 'sluja -yla: «A seli -Zezu.» 'In o yia wa 'yoo 'nye, wa 'ka -Zezu su -gu lakulu.

'Sluja nyania -Zezu (Mt 27.27-31; Zn 19.2-3)

16 'Sluja kwaa -Zezu yoo -mo dudu 'wlu-lapilinyo gbububhu -budunwee, 'in wa yia wa -lima weee la 17 wa 'ka o nyanu. Wa yia o nyimaa 'wlulapilinyo -bana zalu 'wupla, 'in wa yia 'wia -kloo ma, 'in wa yia we o 'wluo -pla, 18 'in wa yia o fusa o glapalie nya: «Zuifvu 'wlulapilinyo, -na fvu.»

19 Wa bhuta o 'wlu gblee nya, -zugba wa slua o -dle -gu, 'in wa sibhlia 'kukolu o 'yu, wa tia wa 'de 'wu 'kienyi. 20 Da wa bhia o nyanie, wa -saa o -bana zalu 'wu, 'in wa yia o 'dee -bana o 'wupla. 'In wa -yo o yia mni, wa 'ka o su -gu lakulu.

-Zezu wa kulba su -gu la (Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

21 Wa mia mnida, 'in wa -yo Silenyu 'Simoo yia gbeli, -zugba o bhu kpa. Nu, Alzandli -yo Wlufusu dide -wa. -Bha 'sluja gbaa o -yla -gla nya nu, o 'bhu -Zezuu su 'wu.

22 Wa yia -Zezu da wa laa Galogota kwa. (-Muu ji -wa 'wluu kwaa da.) 23 Wa 'nyea o nu -we lu wa slua *mili, o 'ni we 'ma. 24 Toun, wa yia o su -gu lakulu, 'in wa yia -ngbi 'pa, -we wa 'kaa 'yi -bhlo -bhlo o -bananya glaaa 'gbu.

25 Zlukpa ylu nya wa kulba o su -gu la. 26 -We ka 'gbu wa yia o 'bha, wa celia we, 'in wa yia we o 'wlu -bita lakulu. 'Mu wa celia:

-O MIA DA ZUIFVU 'WLULAPILINYO -WA

27 Wa ka 'ya 'wienya 'so su -gu lakulu. 'Yabhlo mi o lilisalu, 'in -gudu mia o kapesalu. [28 Nu, sanee 'sa -Lagosebhe beta yabhlo gbaa, beta -we gbaae: «Wa ka o gbonyuuu kwe -cian glaa zeli».]

29 Nyima mia 'plida, -zugba wa bite 'wlu, wa velia o, wa nee: «Aya, -mi gbaa -in 'ka -Lagobudu 'kadu -wlo, 'in -in 'ka we 'subha 'yli ta zo ni, 30 -sa -na 'de gbu 'wu, 'bhu su -gu -in 'sibhli la.»

31 -Lagobobonyaa -cian klaa, -Lagoo titee gwesanya klaa, ma gbogbali 'yaa -yla o nyanie nya, -maa nee: «Nu, o ka nyima talba pue, o 'ni -sleen mneni o 'ka o 'de pue! 32 Omoo, -Lagoo -Bhasanyo, *Izlaelu 'Wlulapilinyo, o -ka su -gu 'bhu o -ka lasibhli ni, -a -ka o -yoyi, 'in -a zua o dli -gu.»

-Wa mia su -gu o kwesi, -maa ka 'ya o veli.

-Zezuu tlida (Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

33 'Ylu 'ka -glonyidi nynia yi, nikpise yia kpa dudu weee -gu, we li 'leli ta. 34 We bhla -bhlokpade, -Zezu 'kpia 'wu 'titee, o nee: «Eloi, Eloi, lama sabakatani?» -Muu ji -wa: «Na -Lago, na -Lago, lee -lu ka 'gbu -in yi 'mi 'bu 'bhua?»

35 Nyima talba -wa mia -bha, -wa 'nua we, wa nee: «Aya, o mi Elii lada!»

36 Wa lu nyime yabhlo -yo -gwagwie mnia, o 'bhua -fuu 'wu, o yia we kalu nu lu fa. O zua we gbleee 'yliya 'wu, 'in o yia we o nwe -yodi, -de -moo yi we njwunjwunuu, 'in o nee: «A wu -slo. -De Elii yi yi, -moo 'ka o lasibhlii, -a 'ka -bha 'yi.»

37 -Zezu 'kpia 'wɔ 'tɪtɛɛ, 'in ɔ yia tɪ.

38 'Naa bɪzɪa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, mɔ bhliɑ 'wɔylayɪe we nyɪdɪ -mɔ yalɪ tɪkɪlɪ, 'in we yia zɔ nyɪ.

39 Wɔmɔ -slɔja glɔ gbuu 'yugalɪnyɔ ɔ 'yɪlgɪbea -Zezu 'yu, 'in ɔ yia ɔ 'wɔkɪwɛɪɪ 'nɔ, 'in sa ɔ tɪtɪɑ 'wɔla, 'in ɔ yia -bha 'yɪ, ɔ nɛɛ: «Ɔɔ nyɪmɛ mɪɑ da nɪ, -Lagɔɔ Yu -wa 'pɪɛɪn.»

40-41 Magɪdala -ɪɪwnɔ Malii klaa, 'Zake -yulɛ -yɔ Zozee 'nyaa Malii klaa, we -yɔ Salomee, ma mɪɑ ɔ 'bɪ. Nɪ, ma pia -benyi ɔ -yɪla da wa mɪɑ Galilee. Wa -yɔ 'ɪɪwnɪ duun tɔɔba -yɔ -Zezu ka bha -Zeluzalɛmɔ mɪnɪ. Wa 'yɪlgɪbe -mɔ 'pɪpɪ, -zugba wa yɪla ɔ.

**-Zɛzɛfɔ zɔɑ -Zezuu 'kwie gbawla nɔkplɛ (Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)*

42-43 Jibheza yɪɔ nya, Alimateyu *-Zɛzɛfɔ yia yɪ. Ɔ mɪ *Zuɪfɔɔ gbɔwɪwɔdɪnyaa glaa -nyɪmɛ yabhɔ, ɔ wa zɔɑ -bha nya. Bhla -we nya -Lagɔ 'kaa dɔdɔ 'wlulapɪɪ, ɔ mɪ we wɔda.

We zɪɪ mɪɑ, Zuɪfɔ mɪ wa -lu lamnazɪda, 'in zɪɪ -ka zɪɪ, mɔ -wa wa *Nyapɛyɪɪ. We 'dɛɛ 'gbɔ -Zɛzɛfɔ yia dɪɪ 'tɛmanɪ, ɔ yia Pilatɪ -gbɛ mɪnɪ ɔ 'ka -Zezuu 'kwie -mɔɔ -zɪɪɪ. 44 Pilatɪ nɛɛ ɔ dɪɪ zɔ: «Aya! Ɔ ka tɪɪ -papa -bhɔ.»

'In ɔ yia Wɔmɔ -slɔja glɔ gbuu 'yugalɪnyɔ la, 'in ɔ yia ɔ layɪbha: «'Lee, ɔ tɪtɪɪ bɪ ka 'wɔgwɪɛɛ?»

45 -Mɔɔ ɪɪwnua we -yɔ, 'in ɔ yia -Zɛzɛfɔ ɔ 'kwie yoo 'nyɛ. 46 -Zɛzɛfɔ zɔɑ 'naa -zɔnɔ, ɔ -saa -Zezuu 'kwie su -gɔ, ɔ zɔɑ we 'naa -yɔ, 'in ɔ yia we 'bhɔka 'wɔ fa. Wee 'bhɔka mɪɑ, wa ka bha we 'bhɪɪ tɔkpa 'wɔ. Tɔɔn, ɔ glipea tɔkpa -bokɔ, 'in ɔ yia wee gbawla ɪɪwɛkɪla.

47 Da wa zɔɑ -Zezuu 'kwie gbawla nɔkplɛ, Magɪdala -ɪɪwnɔ Malii -yɔ Zozee 'nyaa Malii ka -bha 'yɪ.

16

-Zezu -sɔɑ 'wɔ tɪtɪɪnyɑ glaa (Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

1 Nyapɛyɪɪ 'pɪɑ, Magɪdala -ɪɪwnɔ Malii klaa, *'Zakee 'nyaa Malii we -yɔ Salomee, ma zɔɑ -lasɪkɔ, -we ka ɪɪnɛ mɛnɪɑ, wa 'ka we -Zezuu 'kwie -yɔtɪɪ.

2 Dimasɪ zɔkɔkɛ -papa, da 'yɪɔ -sɔɑ 'wɔ, 'in wa yia gbawla -gɔ mɪnɪ, 3 -zugba wa 'yɪbhɑɪɑ yɪbhɑɪɑ laɛ: «'Lee, tɔkpa 'kadɔ mɪɑ

da gbawla ɪɪwɛɛ, nyɔɔ 'ka we glipe -aɪn -yɪla?»

4 Wa -tɑɪɑ -mɔ, 'in wa yia wee tɔkpa -bokɔ 'kadɔ -yɔyɪ. Nɪ, wa ka 'cɪn we glipe.

5 Wa plaa gbawla nɔkplɛ, in wa yia -mɔ nyɪmɛslɔyɪ yabhɔ 'yɪ. Ɔɔ nyɪmɛslɔyɪ -dɪɪ lɪɪsɔɔɔ la. Ɔ -bana pɔɔɔ. Nyɑnɔ yia wa dɪɪ 'wɔsɔ.

6 Ɔ nɛɛ wa -yɪla: «A 'na nɔnɔ nyɑnɔ -nɪ. Nazalɛtɪyɪ -Zezu, ɔ wa kɔɔba *su -gɔ la, ɔ da a tɑɪɑ yɪ? Nɪ, ɔ ka 'wɔsɔ tɪtɪɪnyɑ glaa. Ɔ 'nɪ -selɪ -mɪ. A -tɑɪ, da wa pɑɪɑ ɔ la, -bha nɪ da.

7 Nɪ, ɔ ka aɪn 'yugalɪ Galilee. -Mɔ a yia ɔ 'yɪɑ, saa 'dɛ ɔ gbɑɑ zɪɪmɛ aɪn -yɪla, 'sa. Nɪ, a mɪnɪ, a 'tɔɔɔ ɔ 'bɪnɔnyɑ -yɔ Pɪɪɪ.»

8 -Bha wa 'tɪlaa gbawla nɔkplɛ -gwagwɪɛ nya, -zugba wa tɛɪɑ nyɑnɔ nya. Wa mɪ nyɑnɔ nɔdɑɑ 'gbɔ, wa 'nɪ nyɪmɛ yabhɔgbɔɔ -yɪla gbɔ gba.

Magɪdala -ɪɪwnɔ Malii 'yɪɑ -Zezu (Mt 28.9-10; Zn 20.11-18)

[9 -Zezu -sɔɑ tɪtɪɪnyɑ glaa 'wɔ dimasɪ zɔkɔkɛ. Magɪdala -ɪɪwnɔ Malii, ɔ 'wɔ ɔ vua zuzu 'nyɪɪ gbesɔ, ɔ yia ɔ 'dɛ -mɔɔ 'kɔɔsɔlɔɔ tɪɑ.

10-11 -Wa -yɔ -Zezu 'sɔ mɪɑ 'cɪn, -bha Malii mɪnɪ wa -gbɛ. Wa mɪ wɪda. Ɔ 'tɔɔba wa nɪ, ɔ ka -Zezu 'yɪ, ɔ -ga 'yɪɪyɔ. Wa 'nɪ we la gbɔzɔnɔ.

-Zezu -slɔɔɔ ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnyɑ 'sɔ 'kɔɔ (Lk 24.13-35)

12 -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezuu 'bɪnɔnyɑɑ glaa -nyɪmɑ 'sɔ mɪɑ kpɑɑ -yɔɔgbɔɔ nɔdɑ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ -mɑɑ 'kɔɔsɔlɔɔ sa -putu sa. 13 Wa 'bhɪtɪɑ lɔ, 'in wa yia wa -lɪmɑ 'tɔɔɔ, -mɑɑ 'nɪ 'yɑ we la gbɔzɔnɔ.

-Zezu -slɔɔɔ ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnyɑ kugbua ɛ -bhɔ 'kɔɔ (Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.1-8)

14 -Slɛɛn, ɔ 'bɪnɔnyɑ kugbua ɛ -bhɔ mɪ lɪda, 'in -Zezu yia ɔ 'dɛ wa 'kɔɔsɔlɔɔ. Ɔ nɛɛ wa -yɪlaɛ: «Nyɪmɑ nɛɛ aɪn -yɪla nɪ, in ka 'wɔsɔ tɪtɪɪnyɑ glaa, 'in wa yia 'mɪ 'yɪ. A 'nɪ we la gbɔzɔnɔ. Lɛɛ ka 'gbɔ a 'nɪ 'mɪ dɪɪ -gɔ zɔɑ? Lɛɛ ka 'gbɔ a su sa yukwɪɪ -yɔɑ?»

15 Tɔɔn, 'in ɔ nɛɛ wa -yɪla: «A 'pɪɪɪ dɔdɔ weee -gɔ, a 'ka -mɔ -Lagɔgbɔ gba nyɪmɑ weee -yɪla. 16 Nyɪmɛ, ɔ -ka 'mɪ dɪɪ -gɔ zɔ, 'in wa -ka ɔ batizee, -Lagɔ yia ɔ gbɔ 'wɔsɑɑ. Nɪ nyɪmɛ, ɔ 'nɪ 'mɪ dɪɪ -gɔ zɔ, -Lagɔ yia ɔ gbɔ

dila. ¹⁷-Wa zva 'mɪ dli -gɔ, gwɛdigbɔ wa yia lenɔa, mɔ nɪ: na 'ɲɪ nɪya wa yia zuzu 'nyuu vua. Wɛli -we wa 'nɪa -yi, 'mɔ wa yia gbaa. ¹⁸ Wa yi tɪbhɛ 'wɔbhɔoo, wa yi gu 'maoo, gbɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka wa yli. Wa yi nyɪma sɔ -gɔlapahoo, 'ɪn -maa pɔa.»

¹⁹ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu bhɪa gbɔ gbagbɛ, -Lagɔ 'bhua ɔ 'wɔ, ɔ mɪa yali, 'ɪn ɔ yia -Lagɔɔ lilisɔɔ ladi. ²⁰ 'ɪn ɔ 'bɪnɔnya yia -Lagɔgbɔ gbaa mɪ, da weee. 'ɪn Nyɪmaa -Kanyɔ saa wa 'wɔ wa lubho 'wɔ. ɔ yia wa 'tɪtɛ 'nyɛ wa 'ka gwɛdigbɔ lenɔ. Mɔ yia we -slolua, 'ɪn nyɪma weee 'ka we 'jiyibheli nɪ, wa wɛli mɪ gbɔzɔnɔ nya.]

Lukii 'sebhε Sa Lukii gbaa-Zezuu gbuzonu gbu

-Dɔtlɔyu ɔ -yɔ *Pɔlv mɔna 'lakpa 'wɔ, mɔ -wa. Lukii 'sebhε ɔ cɛli, we gwedida ɔ nɛɛ nu, -we ka 'gbu ɔ yia 'sebhε ni cɛli, mɔ -wa nu, nyima 'ka -Zezu -gɔgbuu 'dɛbhie yibheli.

-We ka 'gbu Lukii yia 'sebhε ni cɛli mɔ nu

1 Teofilii 'kadu, -na fɔv! -We plia -seli -ain glaa, nyima duun ka we cɛlicɛlie layla. 2 Nyima, -wa 'yia wee gbuu gwedilida, 'in wa yia -Lagɔwɛlu gbagbanya -zɛ ni, -we wa gbaa -ain -yla ni, 'mɔ wamɔ cɛli. 3 Na 'dɛbhie -gbolu, da wee gbu dilia gwe, sa we 'pɔplia 'wɔla, 'in in yia we layibha. Sa we mɔmɔna 'wɔla, 'in in yia we yibheli ηwɛɛ ηwɛɛ. We 'gbu, Teofilii, we nani 'mɔ dɔdɔ, 'mɔ in cɛli da 'sebhε 'wɔ, 'in in yia -mɔ we yoo 'pa. 4 In 'ni -mɔ 'wɔcɛli bhebhe. -Zezuu wɛli wa -slolua -mɔ, sa we -zɛa wɛli -zɔnu, -in 'ka we 'jiyibhelii 'gbu, in yia -mɔ 'wɔcɛli.

Zakalii -yɔ Elizabeti 'yugwaligbu

5 Bhla -we nya dɔdɔ 'wlulapɔnyɔ *Ewɔdɔ pɔli bhaa Zudee -dɔdɔ 'wlu la ni, *Lagɔbɔbɔnyɔ yabhlo, ɔ mɔ bhaa -bha, 'mɔ wa laa Zakalii. *Lagɔbɔbɔnyaa zɔa wa laa Abia, -mɔ wa nyidi ɔ mɔ. ɔ 'ηwnɔ 'ηni wa laa Elizabeti. 'In ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu *Awɔɔɔn zɔayli 'bhv. 6 Zakalii -yɔ Elizabeti 'sɔɔ nɔnɔbhv tiklu -Lagɔ 'yiliya 'wɔ. 'In wa zɔa -bha -Lagɔ tite sazɔnu sa, we -yɔ ɔ wɛli 'dɛ weɛ 'sɔ. 7 -Gbɔ Elizabeti -tɔaa 'gbu, wa 'ni 'yu -ka, 'in wa 'dɛ 'sɔ yia gɔ.

8 'Yli yabhlo nya, 'in Zakalii nu -Lagɔbɔbɔ zɔaa 'yli yia nyini. 'In Zakalii yia ɔ -Lagɔbɔbɔ -lubho nɔa mɔ, -mɔ *Lagɔbudu 'kadu zɔ. 9 -Lagɔbɔbɔnyaa lɛnɔgbu 'cin 'wɔ, wa -ka gba wa 'ka wa libho dlili ni, -nɔgbɔ wa paa. -Mɔv zli mɔ, wa 'paa wee -nɔgbɔ ni, Zakalii -gɔ we bhlilia, ɔ 'ka -mɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ pla, ɔ 'ka -mɔ 'wli -sɛɛ 'gbu. 10 Wee 'wli -sɛɛ bhla nyinia ni, -zugba -Lagɔ nyimaa -zlo -dɔ -bha 'pipee la, wa mɔ -Lagɔ bhuhɔeda.

11 Zakalii mɔ -Lagɔ bɔbɔda, Jejitapɛɛ 'anzɔ yabhlo yia ɔ 'klɔtlalɔ. We 'yigbe -bha 'slakagusalɔ, -we -gɔ wa siea 'wlnya, we

lilisɔlv. 12 Da Zakalii 'yia wee 'anzɔ -yɔ, 'pɔn sloa ɔ dli, 'in -nyanɔgbɔ yia ɔ -kpalɔ. 13 'Anzɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Zakalii, -in 'na nɔnu nyanɔ -ni. -Lagɔ ka -na -Lagɔ -bhuhɔewɛli 'wɔηwnu. Nɔkpasuyu -na 'ηwnɔ Elizabeti yia gwalia -mɔ -yla. ɔ -ka ɔ gwali, 'in -in 'ka ɔ 'ηni zɔ *Zaan. 14 ɔ 'yuu 'gbu, 'mɔna 'kadu yia -mɔ 'wɔ yia. Nyima -duun ɔ gwali gwali yia 'mɔna 'wɔlaa. 15 -We ka gbu -wa ni, -bha Jejitapɛ 'yu, nyimɛ 'kadu ɔ yia -zɛa. ɔ 'na 'ka -dlɔ zalɔ 'ma, ɔ 'na 'ka nu kalo 'ma. ɔ mɔ -mɔ ɔ 'nyaaa nɔkplɛ ni, 'in -Lagɔ Zuzu 'Pɔpa 'kaa ɔ ye. 16 *Izlaɛlnyuma -duun ɔ yia Jejitapɛ, ɔ -wa wa -Lagɔ -gbɛ lɔlaa. 17 Nyimaa -Kanyɔ 'yugalɔnyɔ ɔ -mɔ, 'in zuzu -yɔ 'tite, -we mɔ bhaa *Elii -gɔ ni, mɔ yia ɔ -gɔ yia. ɔ 'ka we lɛnu, 'in didea -yɔ 'yua 'sɔ 'ka 'yibhalɔ -yibhalɔ. 'Bhie, -wa'a zɔa -Lagɔ 'nɔηwɛ, ɔ 'ka wa nyima tiklu gbuyilo 'nye. ɔ 'ka 'sa wa -yɔmɔnazi Nyimaa -Kanyɔ -nu nya.»

18 -Lagɔ 'anzɔ gba 'saa, Zakalii nɛɛ: «-Amɔ ka gɔ, 'in na 'ηwnɔ mɔ ηwnɔkaa nya, -na wɛli -in gbaa da 'lee, sa we 'ka 'wɔlapɔplia?»

19 'Anzɔ yia we 'bɔgɔpali, we nɛɛ: «-Amɔ -wa Gablie. -Lagɔ ɔ 'yu na yligbea, mɔ tiea 'mɔ, nu, in yi, in 'ka -mɔ -yla wɛli ni -yɔ gbuzɔnu -gbu ni gba. 20 Wɛli -we in gbaa dɛ -mɔ -yla, -in 'ni we dli 'wɔdu 'gbu ni, we 'bhv -zɛɛn 'wɔ, bhobho -na yia -zɛa, wɛli 'na 'ka -mɔ ηwɛɛ 'tla. 'Yli -we -Lagɔ 'paa ηwɛɛ, we -ka nyini 'bhie, 'in -in 'kaa gba.»

21 Zakalii mɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ -gwɛda kplokplɔ 'gbu, -Lagɔ nyima -wa mɔ -bha 'pipee ɔ wɔlɔda, ηwɛgaga ka wa sɔbha. 22 Nu, ɔ 'tlaa, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka wa -yla gba. 'In nyima yia we -yɔyɔ nu, -lu yabhlo ka ɔ 'klɔ 'tlalɔ -mɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ. 'In -zugba ɔ paa wa -yla sɔ. ɔ 'ni mneni ɔ 'ka gbu -gɔsa. 23 ɔnu -Lagɔ bɔbɔ yli bhia ni, 'in ɔ yia ɔ -zɔɔ lɔmni.

24 'Yli 'sɔ -lɛ 'plia, 'in Zakalii 'ηwnɔ Elizabeti yia nɔkpla pla. 'Cɔ gbu 'wɔ, -zugba ɔ zize ɔ 'dɛ. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'dɛɛ dli zɔɛ: 25 «-Aa! -Lagɔ ka 'mɔ nyazi 'yli, ɔ ka 'mɔ zɔ 'klɔ -sa nyima 'yliya 'wɔ. 'In in yia gwali ηwnɔ -zɛ.»

Sa 'anzɔ kwaa Malii -Zezuu gwali gbv 'di

26 Elizabeti plaa nɔkpla, ɔ ka 'cɔ gbelibhlo, 'in -Lagɔ yia ɔ 'anzɔ Gablie tie -mɔ Nazaletɔ,

Galilee -dudu -gu. 27 -Mɔ 'yieslɔŋwɔyuu -gbe ɔ tiea we. ɔ 'ŋni wa laa Malii. ɔ 'ni -slɔ nukpasu -yi. Nu, nyime yabhlo wa laa *-Zezefu, ɔ bhoyi -wa. Nyimaa 'wlulapilinyɔ *-Davidu zɔayli -nyime yabhlo -wa. 28 -Lagɔɔ 'anzi plaa ɔ -gbe, 'in we neɛ ɔ -ylae: «Malii, a fɔv! A li 'mɔna. Ama -Lagɔ 'nyea ɔ zɔzɔnu, ama na saa fu, -Lagɔ -yɔ aɔn 'sɔ mi.»

29 Malii 'nua weli -mini, we ka ɔ dli sumanu. 'In ɔ yia ɔ 'de layibha 'lee: «Fu -mɔmɔ we -saa de 'mi, sa -mɔv 'ji mia?»

30 'Anzi neɛ ɔ -ylae: «Malii, nyanɔ 'na slolu aɔn dli -ni. -Lagɔ ka ɔ zɔzɔnu aɔn 'nye. 31 A -tali, nukpla a yia plaa, a 'ka nukpasuyu gwali, 'in a 'ka ɔ 'ŋni zɔ -Zezu. 32 Nyime 'kadu ɔ yia -zea, 'in wa 'ka ɔ la Yali -Lagɔɔ 'Yu. 'Mɔ Jejitape yia ɔ dukpasa -Davidu 'ŋnumnikpe 'woladia, 'in ɔ 'ka nyima 'wlulapili. 33 Mɔ yia Izraelinyima weee 'wlulapilia 'kɔmɔv, 'in ɔ nyimaa 'wlulapile 'ni bhloluda -ka.»

34 Malii neɛ 'anzi -ylae: «In 'ni nukpasu -yi, sa we 'ka 'wɔlanɔnnua?»

35 'Anzi yia we 'bigɔpali ɔ -ylae: «Zuzu 'Pɔpa yia aɔn -gu yia, 'in Yali -Lagɔɔ 'tite yia aɔn -gɔgbli zuzu 'bhisa. We 'gbu, ɔ 'yu a yia gwalia, ɔ mi -mɔwɔluda, 'mɔ wa yia laa -Lagɔɔ 'Yu. 36 Ama zɔayli ŋwɔ Elizabethi mi nukpla, nu, ɔ ka gɔ. Nukpasuyu ɔ yia gwalia, -ɔ wa laa zime -gblotu ŋwɔ, ɔ 'cu gbelibhlo mia da. 37 -We ka gbu -wa ni, -lu yabhlogbɔɔ 'kaa -Lagɔ siali, we 'ni -mi.»

38 Tɔvɔn, 'in Malii neɛ: «Jejitapeɛ lubhonɔŋwɔ in -mia. Sa -in gbaa de, we nu 'sa na -nu nya.» 'In 'anzi yia ɔ kwesi 'bhv, 'in we yia mni.

Malii mɔna Elizabethi 'yia

39 Wee bhla -bhloo 'de nya, Malii -sɔa 'wɔ -gwagwie nya, 'in ɔ yia Zudee -duduv da -gɔgɔ -zuaa 'gbe yabhlo 'wɔ mni. 40 ɔ plaa Zakalii -budu zɔ, 'in ɔ yia Elizabethi fusa.

41 Da Elizabethi 'nua Maliii fɔsaweli ni, yu mia ɔ nukple, 'in ɔ yia lazuklu. 'In Zuzu 'Pɔpa yia Elizabethi ye. 42 'In ɔ yia 'wɔkpi 'titeɛ:

«Malii! -Lagɔ ka aɔn 'nyulaŋwɔna, we 'ka 'ŋwɔni weee -zi. 'In ɔ ka 'ya 'yu -ɔ mia aɔn nukple 'nyulaŋwɔna. 43 Aya! Nyɔɔ in -mia, 'in na -Kanyɔɔ 'nyaa yi na -gbe yia? 44 Nu, a yi -yɔɔ! In 'nua amaa na fɔsaweli, tɔvɔn, 'yu -ɔ mia 'mi nukple, 'in ɔ yia lazuklu 'mɔna 'kadu nya. 45 Gbu Jejitape gbaa aɔn -yia, a ka we dli

'wɔdi nu, le we yia nuaa 'gbu, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi amaa -nu nya.»

Malii -mnɔna -Lagɔɔ 'ŋni

46 Elizabethi gba 'saa, -bha -bhlokpade Malii neɛ:

«Cun, Jejitape 'yli, ɔ 'ŋni na yia -mnɔna.

47 'Mɔna ka na dli ye, na Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔɔ 'gbu.

48 -We ka gbu -wa, -Lagɔ ka 'mi 'yli -gu 'pa, ɔ nyazidli nya.

-Ami, ɔ lubhonɔŋwɔ, -ɔ 'nia -lu yabhlogbɔɔ nya -mi.

We 'gbu, we 'bhv -zeɛn 'wɔ, bhla weee nya, nyima yia na daa gbaa: <'Nwɔ, -ɔ -Lagɔ ŋwɔna 'nyu la.>

49 -Lagɔ -ɔ ka 'tite pɔlia 'tite weee 'wlu la, ɔ ka 'mi gbu 'kadu -yla lenu.

ɔ 'ŋni mi -mɔwɔluda.

50 Nyima -wa zɔa ɔ 'nɔŋwe, bhla weee nya ɔ yilia wa nyazi.

51 ɔ sɔɔ 'tite ɔ -slolua, 'in -wa ka dli zɔ, 'deɛ 'ylimantie mia, ɔ yia wa -yɔsɔsali.

52 -Lagɔ ka duduv 'wlulapilinya wa 'ŋnumnikpe -gu -sa.

'In ɔ yia nyima -se -se 'bi 'kadu 'nye.

53 Nyima -wa 'kli mia 'bhada, ɔ ka wa -lu -zɔnu 'nye duun, 'in ɔ yia 'ŋnumninya vu, wa kwe klo nya.

54-55 ɔ ka ɔ lubhonɔnyɔ *Izraeli -yɔbe.

'In ɔ 'ni ɔ nyazidli lenugbu 'wɔdli, *Ablaamv -yɔ ɔ 'yuoyuaa gbegbein, -zɔ weee nya.

Sa ɔ gbaa -amɔaa dukpasɔ -yia, 'sa ɔ mia we nɔda.»

56 Malii -dɔlia Elizabethi -gbe la, we li sa 'cu ta, 'bhie, ɔ yia ɔ -zɔɔ lɔmni.

*'Zan *-Batisu gwahgbv*

57 Bhla -we nya Elizabethi 'kaa 'wlusa we nɔnia, 'in ɔ yia nukpasuyu gwali.

58 Elizabethi kwesinyima -yɔ ɔ zɔayli -nyima 'nua nu, Jejitape ka Elizabethi nyazi 'kadu 'yli, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia we 'mɔna li.

59 Da 'yu lia lɔkɔwlu -bhlo, wa yia ɔ kni 'wɔ 'paa, 'in wa neɛ, wa 'ka ɔ dide Zakalii 'ŋni ɔ zɔ. 60 'In ɔ 'nyaa neɛ: «-Innya! 'Mɔ wa laa Zaan.»

61 Wa nee o -yiae: «'Nni -mini 'ni amaa zwayli -mi.»

62 'In wa yia o dide layibha so nyae: «Sa -in 'ka o 'hni zua?» 63 Zakalii 'yibhaha wa -boklo falu ni, 'in o yia we -gu celi nu: «'Yuu hni -wa Zaan.» 'Nni -we o celia, wa 'yia we -yo ni, 'in hwegaga yia wa 'de weee sobha.

64 -Bha -bhlokpade Zakalii mio -bloa, 'in o yia gbagbie bhli, -zugba o mnuni -Lagoo 'hni. 65 Toon, nyan o yia o kwesinyuma weee 'woslo, -zugba nyuma weee, -wa mia Zudee -gogo -dudu -gu, gbugbali we -yia. 66 -Wa weee 'nua wee gbu -mini, dli zo wa dlia we la, 'in wa yibhali -yibhaha lae: «'Ao! Nyoo 'yu -moo 'ka ci -zea?» Nu, -Lagoo 'tite -yo o 'so mi.

Gbozono -gbu, -Lagoo nwa le, Zakalii 'paa we -fali

67 Zuzu 'Pupa yea oo 'yuu dide Zakalii, 'in o yia gbuu -falpapie bhli:

68 «Jejitape, -o -wa Izraelinyumaa -Lagoo, -a -mnuni o 'hni. Mo bea o nyuma -yo, 'in o yia wa gbu 'wusa.

69 Nyumaa Gbuwosanyo 'kadu, -o 'bhua -Lagoo lubhononyo -Davidu zwayli, o ka o -ain 'nye.

70 -Lagoo ka 'cin we gba o -mawlo gbuu -falpanyaa hwe nya.

71 Nu, mo yia -ain -amtaa tonnyuma kwee -saa, 'in o 'ka -ain -wa weee nyea -ain 'wu, wa 'tite zo -sa.

72 'Sa -Lagoo -slolua sa o nyazidli -amtaa dukpasu 'klu.

'In o ligbea o -yo o nyuma 'soo -mawlo *'wosuslolugbu.

73 -Lagoo ka zlime -amtaa dukpasa Ablaamu -yia bi, nu,

74 -amtaa tonnyuma kwee o yia -ain -saa, 'in o 'ka -ain nyan o dli -sa,

-a 'ka o lubho nu,

75 -mawlowlwe -yo 'wotutue tiklu nya o 'yu, bhla -a -gaa 'yliyoo.

76 'In -mi, na 'yu, wa yia laa, Yali *-Lagoo gbuu -falpanyoo.

Nu, -mi yia Nyumaa -Kanyo 'yu naa, 'in -in 'ka o 'yloogblunya -yo mnazi.

77 'In -in 'ka o nyuma -yia we 'woyleli nu,

-Lagoo -ka wa -yogbu 'woti, mo slolua wa 'pupue.

78 -Amtaa -Lagoo nyazidli 'kaduu 'gbu, o yia yalu san -we -yo zlokpa yluu san 'wowlua,

-ain -gu 'mnia,

79 we 'ka -wa mia nikpise 'wu ladida -yo -wa mia tithie zuzu 'wu ladida, glaa layi.

'In we 'ka -ain 'wotutue -dlooo 'yloogblu dasloluu 'gbu.»

80 'Yule mi 'ylimanida, 'in o 'wlukoon mi ladoluda. 'In o yia da beblee ladilia mni o 'de -bhlo tiklu 'bhie, 'yli -we nya o -slolua o 'de Izraelinyuma 'klu, 'in we yia nyini.

2

-Zezuu gwaligbu (Mt 1.18-25)

1 -Muu bhla, nyumaa 'wlulapinyo 'kadu *Sezaa Ogusi palia tite yabhlo, nu, wa zeli o nyuma weee, dudu weee -gu. 2 Bhla -we nya Kiliniusu mia Siliu -dudu -gu nyumaa 'wlulapinyo nya, we bhla wa zelia nyuma tianu. 3 Nyuma weee yia wa 'dee -zoo wa 'hni celia mni -bhlo -bhlo.

4 *-Zezefu -moo yi 'yaa Nazaretigbe 'wu 'bhu, Galilee -dudu -gu, 'in o yia -Davidu 'gbe wa laa Betilemu nukple mni, Zudee -dudu -gu. -Davidu zwayli -yo o -budu zo -nyime o -mia, -Davidu -budu zo. 5 O -yo o bhoyi Malii, -o mia 'wlowlo -nukpla 'so, 'in wa yia mni, wa 'ka wa 'hni celi 'gbu. 6 Wa mi Betilemu, 'bhie, Malii 'wlusabhla yia nyini. 7 'In o yia o 'wokpali yu gwalu, nukpasuyu nya. O bibelia o 'naa -yola ni, 'in o yia o numaa 'wolili -gbo 'wu lapili. Nu, wa 'ni 'bu 'yi 'lakpanyaa -budu zoo 'gbu.

-Lagoo 'anzu yabhlo -laa bhlabhle yliyozonya 'dizono

8 -Mo wee dudu -bhlokpade -gu ni, kpaa bhlabhle 'yliyozonya gva. Saboo, -zugba wa ku wa bhlabhle -zlo hwe. 9 -Jejitape 'anzu yabhlo yia wa 'klutlali, 'in -Lagoo 'hnumnee san 'kadu yia wa gbeli. 'In -nyanigo yia wa -kpalu. 10 'Anzu nee wa -yiae: «'A 'na nyamanu -ni, nu, 'dizono in -laa ain. Mu yia nyuma weee 'muna 'kadu dli zo slua. 11 -Zeen saboo, wa ka amtaa Gbuwosanyo gwalu, -mo -Davidu -zoo. Mo -wa -Lagoo -Bhasanyo, 'in

mɔ -wa Nyɪmaa -Kanyɔ. 12 -Lu -we 'kaa ɔ -slolu, 'bhie, a 'ka ɔ yibheli mɔ nɪ: 'yuyolu yabhlo a yia 'yia, 'naa mɪ ɔ -yɔlabibelida, -zugba ɔ pɪ nɪmaa 'wɔlili -gbo 'wɔ la.»

13 Tɔɔn, yalɪ 'anzɪ -zlo yia 'anzɪ -gɔbhɔ, -Lagɔɔ 'ɲɪnmɪnɪe nya, -zugba we gbaa:

14 «-Lagɔɔ 'ɲɪ 'yɪ -mɔ yalɪ 'pɪpɪ, 'ɪn nyɪma -wa -Lagɔ 'yibhaa, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya dɔdɔ -gɔ.»

Bhlabhlɛ 'yliyɔzɔnya mɪa Betilɛm

15 Da -Lagɔɔ 'anzɪnya 'bhɔa wa kwesi, 'ɪn we 'dɛ weee yia yalɪ mɪ nɪ, -bha bhlabhlɛ 'yliyɔzɔnya zɔzɔba 'dɪ, wa nɛɛ: «-A mɪ Betilɛm, gbɔ -we nɔa -mɔ lɛ, Jejitapɛ -slolua -aɪn 'klɔ, -a 'ka we 'yɪ.»

16 Wa -sɔa 'wɔ -gwagwɛ nya, 'ɪn wa yia -mɔ mɪ. 'ɪn wa yia -mɔ Malii -yɔ -Zɛzɛfɔ yɪ. 'Yuyolu pɪ nɪmaa 'wɔlili -gbo 'wɔ la, 'ɪn wa yia ɔ 'yɪ. 17 Da wa 'yia ɔɔ 'yuyolu nɪ, -we 'anzɪ gbaa wa -yla ɔɔ 'yuu daa, 'ɪn wa yia we 'disasɛ bhli nyɪma tɔba -yla. 18 Gbɔ -we bhlabhlɛ 'yliyɔzɔnya gbaa, -wa weee 'nɔa we, ɲwɛgaga sɔbhaa wa. 19 Gbɔ weee 'plɪa, Malii yia we dlɪ zɔ ladɪ. ɔ -ka ladɪ, -zugba ɔ pɔpalɪ we -gɔ 'wlukɔɔn la. 20 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'ɪn bhlabhlɛ 'yliyɔzɔnya yia lɔmɪnɪ, -Lagɔɔ 'ɲɪ yɪmanɛ -yɔ ɔ 'ɲɪ mɪnɪe nya. -We wa 'nɔa klaa, 'ɪn wa 'yia -yɔ klaa, nɪ, sa 'anzɪ gbaa we wa -yla, 'sa we nɔa.

Malii -yɔ -Zɛzɛfɔ 'sɔ yia -Zɛzɛ -slolua mɪ, -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ

21 'Yuu lɔkɔwlu -bhlo nɪnɪa, 'ɪn wa yia ɔ knɪ 'wɔpa. 'ɪn wa yia ɔ 'ɲɪ zɔ -Zɛzɛ. Wa 'nɪ -slɔ ɔ nɔkpla pla, 'ɲɪ -we 'anzɪ gbaa ɔ 'nyaa -yla nɪ, 'mɔ wa zɔa ɔ.

22 'ɪn da Maliii -yɔwɔlɔ yɪ nɪnɪa, sa we mɪa cɛɪda *Moizɪ tite 'wɔ, 'sa -Zɛzɛfɔ -yɔ Malii kwaa 'yɪ *-Zɛluzalɛmɔ, wa 'ka ɔ Jejitapɛ 'klɔslolu. 23 Nɪ, we mɪ cɛɪda Jejitapɛ tite 'wɔɛ: «'Wɔkpɪalɪ nɔkpasuyɪ wa yia -bha -saa Jejitapɛɛ -nɔ nya.»

24 Wee tite -bhlokpɛdɛ gbaa wa bɔbɔ -Lagɔɔ, -de gbele sɔɔ, -de -kpakɔn yua sɔɔ, we nya, 'ɪn Malii -yɔ -Zɛzɛfɔ -yɔ we yia mɪ.

'Simeɔɔ 'paa -Lagɔ fuo -Zɛzɛ 'gbɔ

25 Nɪ, nyɪmɛ yabhlo mɪ bhaa -Zɛluzalɛmɔ, 'mɔ wa laa 'Simeɔɔ. Nyɪmɛ tiklu -wa, 'ɪn ɔ zɔa -Lagɔ 'nɔɲwɛ, 'ɪn ɔ mɪa *Izlaɛlu

Gbɔwɔsanyɔ wɔda. Zuzu 'Pɔpa mɪ ɔ -gɔ. 26 -Mɔɔ nɛɛ ɔ -yla 'cɪɛn, nɪ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ ɔ yia yoo 'paa, ɔ 'nɪ -slɔ -mɔɔ 'yɪ, ɔ 'na 'ka tlɪ.

27 -Lagɔɔ Zuzu 'bhua 'Simeɔɔ 'wɔ, 'ɪn ɔ yia -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ mɪ. We bhla, -Zɛzɛ didea ka wa 'yɪ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ kwa. 'ɪn -we Jejitapɛɛ tite gbaa, wa 'ka we lɛnɔ ɔ -yla.

28 'Simeɔɔ 'bhua 'yɪ 'wɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'ɪn ɔ nɛɛ:

29 «Jejitapɛ, -we -ɪn gbaa, we ka lɛnɔ. -Slɛn -ɪn mɪnɛnɪ -ɪn 'ka -na lubhonɔnyɔ 'yɪ-tide, ɔ 'ka tlɪ -dlɔɔ.

30 Nɪ, *nyɪmaa Gbɔwɔsanyɔ -ɪn 'paa yoo, 'ɪn ka ɔ 'yɪ na 'yɪ 'sɔ nya.

31 Nɪ, nyɪmɛ -ɔ -ɪn nɔa lɛ, nyɪmaa Gbɔwɔsanyɔ nya, nyɪma weee 'yɪ, 'ɪn ka ɔ 'yɪ.

32 Mɔ -wa, zɪ -we 'kaa dɔdɔgɔ -nyɪma weee nɪkpɪsɛ 'wɔsa.

Izlaɛlnyɪma -ɪn -saa -bha, wa 'ɲɪ 'ka mɪ ɔ 'gbɔ.»

'Simeɔɔ -falɪpagbɔ

33 Gbɔ 'Simeɔɔ mɪa gbada -Zɛzɛ daa, we ka ɔ 'nyaa -yɔ ɔ dide 'sɔ ɲwɛgaga -sɔbhalɪ.

34 'Simeɔɔ ɲwɛnaa wa 'nyu la, 'ɪn ɔ nɛɛ -Zɛzɛ 'nyaa Malii -ylaɛ: «-A -talɪ, 'yɪ -mɔnɪ 'gbɔ, nyɪma -duun yia bhli, 'ɪn nyɪma -duun yia 'wɔsɔa *Izlaɛɪ -dɔdɔ -gɔ. Mɔ yia -Lagɔ -slolua, 'ɪn nyɪma tɔba 'na 'ka ɔ gbɔ -yɔɲwɛnɪ.

35 'ɪn nyɪma duun dlɪ zɔ lapɔpalɪgbɔnya mɪa, wa dlɪ zɔ zɪzɛda, sanɛɛ ɔ yia we zɪ 'klɔ wleliabɛblɛɛ. 'ɪn ama, Malii, gbɔ -we yia aɪn yɪa, -yɔ we yia aɪn 'cɔnɔa, nɛɛ 'yɪ 'sɔ tɔgɔgbɛ wa fa amaa dibhe 'wɔ.»

Anɪ 'paa -Lagɔ fuo -Zɛzɛ 'gbɔ

36 We bhla, Fanuelu 'yɪ Anɪ, -ɔ -wa -Lagɔgbɔ -falɪpanɲwɔ, Asɛlu zɔayɪli, -mɔɔ mɪ 'ya wee -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba ɔ ka gɔ. ɔ -dɔgbɔ bhla, ɔ -kɔa yɪ, we li -zɔ gbesɔ, 'ɪn ɔ 'lowli yia tlɪ. 37 ɔ ka -zɔɔ glɔ -mɔnɔ -zɔ -mɔnɔ, 'ɪn -zugba ɔ mɪ -dɔgbɔɲwɔ nya. ɔ mɪ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ 'kɔmɔɔ, 'ɪn ɔ nɔa -mɔ -Lagɔɔ lubho zɪkpɛ, jibheza, -zugba ɔ pla 'sun, 'ɪn ɔ bhuhhoe -Lagɔ. 38 Da 'Simeɔɔ mɪa Malii -yɔ -Zɛzɛfɔ 'sɔ -yla gbɔ gbada, we bhla Anɪ plaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, ɔ 'yia -Zɛzɛ nɪ, 'ɪn ɔ yia -Lagɔɔ 'ɲɪ mɪnɪe bhli. 'ɪn -zugba nyɪma weee -wa mɪa -Zɛluzalɛmɔ

'wɔzɪtyɪ wɔda, ɔ gba -maa -yla -Zɛzɛ gbɔ.

-Zezu -yɔ ɔ nyɪma 'sɔ 'bhitia lv Nazaleti

39 Gbu -we Jejitapee tite gbaa, -Zezuu nyɪma bhia we lenve, 'in wa yia wa 'gbe nokple lobbhiti, Nazaleti, Galilee -dɔɔv -gv. 40 Wa mɪ -mɔ, -zugba 'yu ylimani, ɔ temanɪ la. 'In gbuyilo yia ɔ ye, 'in -Lagɔɔ 'nanɪ yia ɔ nya -tv.

-Zezu ka -zv kugbua le 'sɔ, 'in ɔ yia -Lagɔɔbudu 'kadɔ zɔ mɪ

41 -Zv weee nya, -Zezuu 'nyaa -yɔ ɔ dide mɪna *Zuifɔv *'Wɔzitiyɪlu 'feti* -gv -Zeluzalemv. 42 -Zv yabhlo nya, da -Zezu 'yia -zv kugbua le 'sɔ, sa wa mɪna 'cɪn 'Wɔzitiyɪlu 'feti -gv nɪ, 'in ɔ -yɔ ɔ nyɪma 'sɔ yi 'saa -mɔ mɪ. 43 'Feti bhia, wa mɪ Nazaleti luyida, 'in wa 'yu -Zezu yia -Zeluzalemv -tv. ɔ didea 'nɪ we 'jiyibheli. 44 Wamɪa dlu nɪ, -Zezu mɪ wa nɔnɔnya glaa. Wa nɔa 'yɪ -bhlo, 'in wa yia ɔ datahe bhli wa nyɪma -yɔ wa 'talea nyɪdɪ. 45 Nɪ, wa 'nɪ ɔ 'yɪda -mɪ 'gbv, 'in wa yia -Zeluzalemv lobbhiti, wa 'ka -mɔ ɔ datali. 46 We 'yɪ tanvɔv zɪ, 'in wa yia ɔ 'yɪ -Lagɔɔbudu 'kadɔ zɔ. -Zugba ɔ -dɪ titee gwesanya nyɪdɪ la, ɔ pɔlv wa yukwli, 'in ɔ yɪbha wa gbɔnya la. 47 Nyɪma -wa pɔlvɔ ɔ weli yukwli nwegaga ka wa sobha, ɔ 'ylimnee -yɔ ɔ gbvɔv 'bɪgɔpaliɛ 'gbv. 48 Da ɔ nyɪma 'yia ɔ nɪ, 'in nwegaga yia wa sobha. 'In ɔ 'nyaa nɛɛ ɔ -ylɛ: «Na 'yu, le ka 'gbv -in yi 'sa -ain -yla nva? -In -tali, in -yɔ -na dide mɪa -na datalida, -amɪaa dɪ ka sumanɪ bhabha.»

49 'In ɔ yia we 'bɪgɔpali wa -ylɛ: «Lee ka 'gbv a nɔvɔv 'mɪ 'yilibɪla? A 'nɪ we 'ji -yi nɪ, na Didee -budu zɔ in 'kaa -mɪ?» 50 Nɪ, ɔ nyɪma 'nɪ gbv -we ɔ gbaa wa -yla 'wɔlanv.

51 -Zezu -yɔ ɔ nyɪma 'sɔ yia Nazaleti lobbhiti, 'in ɔ yia wa 'nɔnwe zv. 'In ɔ 'nyaa yia gbɔnya -mɪnɪ dɪ zɔ lazv. 52 -Zezu mɪ 'ylimanɪda, -zugba ɔ gbuyilo ylimanɪ -gvwɔla, 'in ɔ namanɪ -Lagɔ -yɔ nyɪma dɔɔv.

3

'Zan -Batisɪ mnazɪa Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'yloogblv -yɔ

(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Zn 1.19-28)

1-2 Nɪ, Tibɛɛ Sezaaa nyɪmaa 'wlulapilɛɛ -zv kugbua le gbunv nya nɪ, we bhla, Pɔnsɪ Pilatɪ mɪ dɔɔvɔv 'wlulapilɛɛ nya

Zudee. Ewloɔv mɪ nyɪmaa 'wlulapilɛɛ nya Galilee, 'in ɔ bheli Filipv mɪa Itulee -yɔ Tlakonitɪ -dɔɔv -gv, -zugba Lizaniasɪ -mɔɔ mɪ Abilenɪ -nyɪmaa 'wlulapilɛɛ nya. 'In Anasɪ -yɔ Kaifv 'sɔ mɪ *-Lagɔɔbɔɔnyaa -cɪan 'kadɪ nya. We bhla, Zakalii 'yu *Zaan ɔ dɪla da bebleɛ la, 'in -Lagɔ yia ɔ -yla gbv gba. 3 'In Zaan yia Zudeɛn gbvɔ dɔɔv weee -gv 'plilɛ bhli, -zugba ɔ gba nyɪma -ylɛ: «A 'bhiti dɪ, a yi in 'ka ain batizee, 'in -Lagɔ 'ka amɪaa -yɔgbv 'wɔtɪ.» 4 Sa *-Lagɔgbvɔv -falɪpanyɔ *Ezaii cɛɪa ɔ 'sebhɛ nokple, 'sa we nva. ɔ nɛɛ:

«Nyɪmɛ yabhlo kpɪa 'wɔ da bebleɛ, ɔ nɛɛ:

«Nɪ, a mnazɪ Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'yloogblv -yɔ, a nɔ ɔ 'yu 'yoo tikli.

5 'Gbiwlu weee yia klaa,

-gɔgɔ weee -yɔ 'kpida weee yia sloa.

'Yloogblv 'wɔkanɔdanya yia 'wɔslamanɪa,

'ylɪnyuno -yloogblvnyaa -gv yia

'wɔmnenia ylɔɔylɔɔ.

6 'In *Nyɪmaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ 'paa yoo, dɔɔvɔv -nyɪma weee yia ɔ 'yia.»

7 Nyɪmaa -zlo mɪ Zaaan -gbɛ yida, ɔ 'ka wa batizee, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Tɪbhɛ -gnv! -Dawlician! -Lagɔɔ gbvɔvɔbhuyɪ ka cɪpa. Nyɔɔ -salɪ ain 'dɪ, 'in a pɔpali 'wlukvɔvɔn la nɪ, a mnɛni a 'ka -Lagɔɔ 'cɛ -we mɪa yida kwɛɛ 'tlaa? 8 A 'bhiti amɪaa dɪ, 'in a -slolu we amɪaa lenvgbɔnya 'wɔ sazɔv sa. A 'na gbalɪ amɪaa 'dɛɛ dɪ zɔ -nɪɛ: «Nɪ, Ablaamv mɪ -amɪaa dɔkpasa nyaa 'gbv, -a ka gbvɔvɔbhv -nɪ. Nɪ, in nɛɛ ain -ylɛ, -Lagɔ mnɛni, ɔ 'ka tɔkpanya nɪ Ablaamvɔv 'yua -zɛɪ. 9 -Lagɔɔ 'nɛnɔ gbee 'yɪ -dɪ sunyaa bhv -yɔ la pepe. Su weee -we'e 'paa 'bhue -zɔnɔnya nɪ, -dia ɔ yia we, ɔ 'ka we -kosu 'wɔ viteli.»

10 Tɔvɔn, 'in waa nyɪmaa -zlo yia Zaan layɪbhaɛ: «Sa -a 'ka -ylɛɛ nɔ ya?»

11 Zaan yia we 'bɪgɔpali wa -ylɛ: «-ɔ -ka -bana 'sɔ -ka, ɔ 'nyɛ 'yabhlo nyɪmɛ ɔ 'nɪa -bana -ka. 'In -ɔ -ka lilɪlu duun -ka, ɔ dlɪli we.»

12 *Nɪsɔn -gwɛzisanya tɔlvɔ yia Zaaan -gbɛ, ɔ 'ka wa batizee. 'In wa yia Zaan layɪbhaɛ: «-Amɪaa -kanyɔ, sa -a 'ka nva?»

13 'In Zaan yia we 'bɪgɔpali wa -ylɛ: «'Gwɛzi -we a 'kaa -sa, amɪaa 'dɛ -yi we, a 'na palɪ we -gv -nɪ.»

* 2:41 'Mv wa laa -tuauweli 'wɔ: «Pâques».

14 'In 'sloja yia o layibha 'yaε: «Sa -amia 'ka nua?»

o neε wa -ylaε: «A 'na -sali nyuma 'gwezi kwεε -gla nya -ni, a 'na lili wa -bi 'wu -ni. Amiaa 'penigwezi namanu ain duduv.»

15 Nyuma, -wa mia wuda, maa yibhaa -maa 'de la dli zo, «Zaan mia de, -Lagoo -Bhasanyo 'kaa yi, -de mao?» 16 Nu, Zaan neε wa 'de weε -ylaε: «-Ami, 'nyu nya na batizea ain. Nu, -o mia yida, o 'tite -zi na -nu. In 'ni we 'klu -ka, in 'ka o -sakwlaa 'llukpe -blo. Mo yia ain batizea Zuzu 'Pupa -yo -kosu nya. 17 o ka o bute kwεε, o 'ka o 'mno 'wupu, 'in, o 'ka we 'ya -yo we vavi -yosisali. 'In o 'ka we 'ya -zonunya -gbagbu 'wu slu, 'bhie, o 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wu viteli.»

18 Zaan mi nyuma 'di duun zoda, -zugba o gba wa -yla -Lagoweli -zonu. 19 Nu, we bhla Zaan palia dudubu 'wlulapilinyo Ewlodu -yla gbu la, o bhelii 'hwno Ewloadi o -saa -mao -glo, 'in o yia o kwa, we -yo gbonyuu -duun o nua leε 'gbu. 20 Nu, 'in Ewlodu yi 'yaa gbonyuu yabhlo lenu -tapa: o ka Zaan -kaslu 'wupa.

*Zaan batizea -Zezu
(Mt 3.13-17; Mk 1.9-11)*

21 Da wa 'nia -slo Zaan -kaslu 'wupa, we bhla o batizea nyuma duun -yo -Zezuu 'debbie -gbolu. o batizee bhla, -Zezu mi -Lago bhuhhoeda, 'in yali yia hwe -kali. 22 'In Zuzu 'Pupa yia o -gu lasibhli, o 'wlu sa -kpakun. 'In wa yia weli yabhlo 'bhua -Lagoo -gbe 'nu, we neε: «Na 'Yu -in -mia, in -kali -na ze. -Mi in 'nyea na dli weε yoo.»

*-Zezuu dukpasu 'hinyu ni
(Mt 1.1-17)*

23-38 -Zezu ka sa -zo glu -bhlo -zo kug-bua, 'bhie, o yia o lubhoo nunve gwedi. o dukpasu hmi ni:

*-Adaan dide -wa -Lago.

-Adan gwalia Seti, Seti gwalia Enosu.

Enosu gwalia Kainamu, Kainamu gwalia Maleleli.

Maleleli gwalia -Zaledi, -Zaledi gwalia Enoku.

Enoku gwalia Matuzala, Matuzala gwalia Lameki.

Lameki gwalia *Nowee, Nowee gwalia Semu.

Semu gwalia Alifakisadi, Alifakisadi gwalia Kainamu.

Kainamu gwalia Sala, Sala gwalia Ebeli. Ebeli gwalia Faleki, Faleki gwalia Wlago. Wlago gwalia Seluku, Seluku gwalia Nakoo.

Nakoo gwalia Tala, Tala gwalia Ablaamu. Ablaamu gwalia Izaki, Izaki gwalia Zakobu.

Zakobu gwalia Zuda, Zuda gwalia Falesi. Falesi gwalia Eslomu, Eslomu gwalia Alini. Alini gwalia Adime, Adime gwalia Aminadabu.

Aminadabu gwalia Naason, Naason gwalia Sala.

Sala gwalia -Boazi, -Boazi gwalia Obedi. Obedi gwalia -Zesee, -Zesee gwalia -Davidi.

-Davidi gwalia Natan, Natan gwalia Matata.

Matata gwalia Mena, Mena gwalia Melea.

Melea gwalia Eliakimu, Eliakimu gwalia -Zonamu.

-Zonamu gwalia -Zezefu, -Zezefu gwalia Zuda.

Zuda gwalia 'Simeoo, 'Simeoo gwalia *Levii.

Levii gwalia Matati, Matati gwalia Zolimv.

Zolimv gwalia Eliezeε, Eliezeε gwalia -Zezu.

-Zezu gwalia Eli. Eli gwalia Elmadamu.

Elmadamu gwalia Kozamu, Kozamu gwalia Adii.

Adii gwalia Melikii, Melikii gwalia Neli.

Neli gwalia Salatieli, Salatieli gwalia Zolobabeli.

Zolobabeli gwalia Wlesa, Wlesa gwalia Yoana.

Yoana gwalia Zoda, Zoda gwalia Zozeki.

Zozeki gwalia Semeini, Semeini gwalia Matatiasi.

Matatiasi gwalia Mati, Mati gwalia Nagai.

Nagai gwalia Esuli, Esuli gwalia Naumu.

Naumu gwalia Amosu, Amosu gwalia Matatiasi.

Matatiasi gwalia -Zezefu, -Zezefu gwalia Zanai.

Zanai gwalia Melikii, Melikii gwalia Levii.

Levii gwalia Matati, Matati gwalia Eli.

Eli gwalia -Zezefu. 'In we mi nyuma dlu nu, -Zezefu nukpasuyu -wa -Zezu.

4

**Kuzu ylaa -Zezu la
(Mt 4.1-11; Mk 1.12-13)*

1 Zuzu 'Pupa yea -Zezu toun, 'in o yia Zudeeen -gogo -gv 'bhv, 'in oo Zuzu 'Pupa yia o da beblee kwa. 2 'In *'Kuzu yia -mo o layla, 'yli glv 'so nokple. Wee 'yinya -muni nya, o 'ni -lu yabhlogbo li. Wee 'yinya 'phia, 'in nwo yia o -yokpa.

3 'Kuzu nee o -ylae: «-In -ka -Lagoo 'Yu nya -mi 'pien, -in gba tokpa mia ni -yla, we -ze 'floo.»

4 'In -Zezu yia we 'bigopalı we -ylae: «We mi celıda *-Lagosebhe 'wue: <We 'ni lililu -bhlogbo -gv nyimee 'yliyogagie tili.» »

5 'Kuzu yia -Zezu 'wopa -gogo 'kadu 'wlu kwa, -bha -bhlokpade we -slolua o duduv 'nimmı -da weee 'klv. 6 'In we nee o -ylae: «'Tite weee ni klaa, 'in duduv -gvv 'nimmıe weee klaa, 'in 'ka -mi we 'nye. Wa ka 'mi we 'de weee yoo 'nye. Nyime -o 'in -ka 'yibha, 'mo 'in mnenia 'in 'ka we 'nye. 7 -In -ka 'mi 'yu 'kukolu 'sibhli, -in -ka 'mi bubo ni, 'in we 'de weee zea -na -nv.»

8 'In -Zezu yia we 'bigopalı we -ylae: «We mi celıda -Lagosebhe 'wue:

<-In bubo Jejitape,

-o -wa -na -Lago,

'in -in nu o 'debhlogbo -yla lubho.» »

9 'Kuzu yia -Zezu -Zeluzalemv kwa. We dia o -Lagobudu 'kadu 'wlu la, 'in we nee o -ylae: «-In -ka -Lagoo 'Yu nya -mi 'pien, -in -blu 'wv, -in 'ka lasibhli. 10 Nu, we mi celıda -Lagosebhe 'wue:

<-Na 'gbv, gbaa o yia o 'anzınya -yla we zv -mi 'yliyv.»

11 'In we 'ka we sanya -mi zo laslvb, -na bhv yi tokpa gozoo 'gbv.» »

12 'In -Zezu yia we 'bigopalı 'Kuzu -ylae: «-Lagosebhe nee,

<Jejitape -o -wa -na -Lago,

-in 'na ylavı o la -ni.» »

13 'Kuzu bhıa -Zezuu laylayhe so weee lv ni, 'in we yia o gwelva -se.

*-Zezu dia o lubhoo gwe Galilee -dudu -gv
(Mt 4.12-17; Mk 1.14-15)*

14 -Lagoo Zuzuu 'tite mi -Zezu yeda, 'in o yia Galilee lvi. 'In o 'nı yia lamneni

Galilee -dudu weee -gv. 15 Nyıma o slolua *-Lagobudunya zo, 'in nyıma weee kwalia o 'nı.

*Nazaleı -nyıma 'ni -Zezuu gbv -yowwu
(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)*

16 -Zezu ka Nazaleı mni, -mo wa zva o. *Nyapeyli nya ni, sa o plaa 'cın -Lagobudu zo ni, 'in o yi 'saa -mo pla. O yia 'wvso -Lagosebhe zelizelee 'gbv. 17 'In wa yia o -Lagobv -falıpanyo Ezaii 'sebhe yoo 'nye glıda, o yia we 'wokalı, da weli ni mia celıda ni, 'in o yia we 'yi, 'in o yia we zeli:

18 «Jejitape Zuzu mi 'mi -gv.

O ka -bha 'mi -sa,

'in 'ka nyazınya -yla -Lagobv gba.

O ka 'mi tie, 'in 'ka -kaslvnyıma -yla gba nu:

<Amıaa -kaslv ka -zeen bhıa.»

<Lolonyı, amıaa 'yli ka -zeen -blo.»

<Amıa wa nyea 'wv, a ka -zeen gbv 'wobhv.»

19 'In, -zv -we nya Jejitape 'kaa o zvzvnu lenu, 'in 'ka we 'dı wa -salı.»

20 -Zezu ghıa wee 'sebhe, 'in o yia we -Lagobudu zo lubhononyo yoo 'nye, 'in o yia ladı. Nyıma weee -wa mia -bha, -maa yia o ylada -tv sa tenyii. 21 Toun, 'in o nee wa -ylae: «-We 'sebhe 'ya gbaa, we ka -zeen lenu, amıa polva da 'mi yukwli, amıaa 'yibadı.»

22 -We wa 'de weee yia -yo -Zezuu gbegbeın, 'in wa yia we gbagbie bhli. 'In gbzvnu -gbonyı o mia gbada, we ka wa nwegaga -sobhalı. 'In wa nee: «Nyıme mia de, o 'ni -Zezefv yuu?» 23 -Zezu nee wa -ylae: «Nine 'ni a yia 'mi -yla 'paa, gbzvnu sa. Gbaa a yia: <-Dotlv, -in jipe -na 'de.» 'In gbaa a yi 'yaa 'mi -ylae: <-We weee -in nva le Kapenaumv ni, -a ka we 'dı 'nv. -In nu wee gbonyı -bhloo 'de le -na 'de dudu -gv -selı.» »

24 -Zezu nee wa -yla 'yae: «Cın, gbzvnu -wa, wa'a -tlv -Lagobv -falıpanyo nyıme, o 'de dudu -gv. 25 Gbvnu na gbaa da an -yla. -Dugbanwı duun mi Izlaelı -dudu -gv zlıme, -Lagobv -falıpanyo Elii bhla. -Zugba 'nyu'u lva -zv ta 'cv gbelibhlo, 'in nwo 'kadu yabhlo yia wee dudu weee -gv yi. 26 'In -mv bhla, -Lago 'ni Elii tie -dugbanwı mia Izlaelı -dudu -gv -gbı, 'in o 'ka wa 'yabhlo 'wvsa. Nu, -dugbanwı -o mia Saleptagbe nokple, Sidon -dudu -gv, o -gbı -Lago tiea

Elii. 27 -Lagōgbu -falpanyo Elizee bhla, -zugba *sōlibhanya duun mī Izlaēli -dudu -gu. Elizee 'nī wa 'yabhlogbō jipe, nū, Siliī -yu Naamaa o jipea.»

28 Nyūma weee -wa mīa -Lagōbudu zō, wa 'nva wee wēlīnya -mīnī, 'in we yia wa 'cēdlō la. 29 Wa 'dē weee -sōa 'wō, 'in wa -yō -Zezuu 'susue yia 'gbe -glīma mīnī. 'In -gōgō -we kwesi wa 'gbe mīa 'sōbhada, 'in wa yia we 'wlu o kwa, wa 'ka o zō vitelīi 'gbu. 30 Nū, 'in -Zezu yia wa nyīdī 'plī, 'in o yia mīnī.

-Zezu puea nyūmē -o kaa zuzu 'nyūu 'bī (Mk 1.21-28)

31 Tōn, -Zezu mīa Kapēnaumō, Galilee -dudu 'gbe yabhlo nukplē, 'in o yia nyūma -Lagōgbu -slolu Nyapēyī weee nya, -Lagōbudu zō. 32 O nyūma -slolu sō ka wa ḡwēgaga -sōbhali. Nū, se -we -Lagō 'nyēa -Zezu, we nya o gbaa.

33 -Mō -Lagōbudu zō, nyūmē yabhlo kaa pōin -ka -zuzu 'nyūu 'bī, mō 'kpīa 'wō 'tītē, o nēē: 34 «'Aaa! Nazalētīyū -Zezu, -naa lēē -gbu pīlī -amīaa gbū 'wō la? -Amīaa lasasīē 'gbū -in yia yī yī? In -yī -mī ḡwēē ḡwēē: -Lagō -Mōwōnyō o tiea, 'mō -in -mīa.»

35 -Zezu yia we, we ḡwēē labhali -gla nya. O nēē we -ylāē: «'Mū ḡwē, 'bhū o 'wō!» Zuzu 'nyūu yia o nukpasu labhli dudu, nyūma weee -zejila 'wō, 'in we yia o 'wōtla, we 'nī o gbōnyūu yabhlogbō -yla lēnū.

36 ḡwēgaga yia wa 'dē weee sōbha, 'in wa nēē wa 'dēkpōa nyīdīē: «Mō -wēlī mū dēa? Se -yō 'tītē nya o nyūmē gbaa zuzu 'nyīi -yla gbū, 'in we tlaa nyūma 'wō!» 37 'In -Zezuu 'ḡnī yia lamneni wee dudu weee -gu.

-Zezu jipea guzūnya (Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)

38 -Zezu 'bhōa -Lagōbudu zō nī, 'in o yia 'Simōō -budu zō mīnī. -Zugba 'Simōō 'ḡwnōō 'nyāaa ku -su sa -glagla, 'in wa nēē o -yla, o zukpa -wa, o jipe o. 39 -Zezu kwliā o -gu 'wō, 'in o nēē o kusulo -yla wēlī 'tītē nyāē: «-In 'bhū o -gu la.» O gba 'saa tōn, 'in we yia o -gu labhū. -Bha -bhlokpādē o 'ḡwnō -sōa 'wō, 'in o yia wa -yla pipie bhli.

40 Jibheylū nya, -wa kaa guzūnyāa 'yī -bhlo -bhlo nī, 'in -maa -yō -maa guzūnya yia -Zezuu -gbē yī. O yia wa kwēzī -bhlo

-bhlo, 'in o yia wa jipe. 41 Zuzu 'nyīi yī 'yāa guzūnya duun 'wōtla 'wōkpīkpie nya: «-Lagō 'Yu -in -mīa!» -We ka gbū -wa, wa -yī we 'jī -nyā nū, -Zezu mīa, -Lagō -Bhasanyō -wa. 'In -Zezu yia we wa ḡwēē labhali -nyā, o 'nī ḡwnū wa 'ka gba.

-Zezu mīa -Lagōgbū gbaa dudu weee -gu (Mk 1.35-39)

42 Zlī 'ka 'wōladolua mīnī tōn, 'in -Zezu yia 'gbe nukplē 'tla, 'in o yia da yabhlo mīnī -fīlī. 'In nyūmaa -zlo yia o 'yī 'bī lanōnue bhli, da o mīa nī, 'in wa yia -bha nynī. Wa 'yībha o 'na 'bhōlū wa -yō -nī, 'in wa yia o lakpōkpalī.

43 'In -Zezu nēē wa -ylāē: «We mī 'yā nū, in gba *-Lagō nyūmaa 'wlulapīlīgū 'gbe tōlva 'wō. We 'gbū, -Lagō yia 'mī tie.» 44 'In o gbaa -Lagōgbū, -Lagōbudunya zō, dudu weee -gu.

5

*-Zezu laa o *'bīnōnyāa tīanv (Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)*

1 'Yī yabhlo nya, -Zezu mī Zenezalētī* -nyū 'kadū yabhlo -gōgō -gu, 'in nyūma duun yia o gbēlī, wa 'ka -Lagōwēlī 'nū 'gbū. 2 'In 'glū sō mīa 'nyūu -gōgō ḡwē -yō, -Zezu yia we -yōyī, -zugba zībhi -bhanya ka we 'wōtla, wa mī wa 'sōwlinya -wōlōda. 3 Wee 'glū sōbhie glāa, 'yabhlo -wa 'Simōō -nū. -Zezu -gblāa we 'wō, 'in o nēē o -ylāē: «'Simōō, -in vīa gwe 'nyūu -gōgō -yō -sē.» -Zezu mī wee 'glū nukplē, -zugba o slolu nyūma -Lagōwēlī.

4 Da o bhīa gbagbīē, o nēē 'Simōō -ylāē: «-In bē 'nyūu 'wōtōlōda 'glū nya, 'bhīē, a 'ka amīaa 'sōwlinya vitelī.»

5 'In 'Simōō nēē o -ylāē: «Na -Slōlūnyō, -a ka sīada -tū sabō weee, -a 'nī -lū yabhlogbō 'yī. Nū, -mī gbaa -a nū we lēē 'gbū, vitelīa na yia wee 'sōwlinya.»

6 Wa vitelīa wee 'sōwlinya, 'in wa yia zībhi -zlo 'plī, wa 'nī we 'wōgbizee mnenī, 'in wa 'sōwli yia ylaylē gwēdī. 7 We 'dēē 'gbū, wa -līma mīa 'glū yabhlo 'wō, 'in wa yia wa la sō -papīē nya, -maa 'ka wa 'wōsa. 'In wa -yō wa 'glū yia yī. 'In wa yia wee zībhi wee 'glū sōbhie 'wōslū. We ka we ye kēkēē 'gbū, we fēlī 'nyū glū mīa. 8 Nū, Simō Pīēlī 'yīa gbū -mīnī -yō nī, 'in o yia 'kukolū 'sībhi -Zezu 'yū, 'in o nēē o -ylāē: «-In vīa gwe 'mī

* 5:1 'Mū wa la 'yāa Galilee.

-yɔ, na -Kanyɔ! -We ka gbɔ -wa, gbonyuu -lenonyɔ in -mia.»

⁹ Zibhi-duun wa 'bhaa, da wa 'yia we -yɔ ni, 'in -nyanigbɔ yia Simɔ Pielɩ -kpalɩ, we -yɔ ɔ nɔnɔnya 'sɔ. ¹⁰ Nu, Zebedee 'yua *'Zake -yɔ Zaan -wa mia 'Simɔɔ nɔnɔnya nya, 'sa -bhloo 'de -nyanigbɔ -kpalɩ -maa.

'In -Zezu nɛɛ 'Simɔɔ -ylɛ: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, nu, sa na kpa da zibhi ni, -slɛɛn, nyɩmaa -zlo -na yia -Lagɔɔ -gbɛ laa.» ¹¹ Nu, wa -laa wa 'glɔ 'nyuu -gɔgɔ -yɔ lɔ, 'in wa yia -bha -lu weee ti, 'in wa yia -Zezu 'bi mni.

-Zezu jipea sɔlbhanyɔ yabhlo (Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)

¹² 'Yi yabhlo nya, -Zezu mi 'gbe yabhlo nɔkplɛ, nyɩmɛ ɔ ka ku sɔli 'bhua la sa -kan, 'in ɔ yia -Zezu 'yi. ɔ bea ɔ -yɔ, 'in ɔ yia dɔdɔ lagbli ɔ 'yu. ɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Na zukpa -wa, na -Kanyɔ. -In -wɔlɔ 'mi -yɔ. Nu, we -ka -mi dɔdɔ nani, -in mneni -in 'ka 'mi jipe.»

¹³ -Zezu -gloa sɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ sɔlbhanyɔɔ ku kwɛzi, 'in ɔ nɛɛ: «We nani 'mi dɔdɔ, we 'ka -mi -yɔ 'bhɔ!» -Zezu gba 'saa tɔn, -bha -bhlokpade we sɔli 'bhua ɔ nyɩmɛɛ ku -yɔ. ¹⁴ -Zezu nɛɛ ɔ nyɩmɛ -ylɛ: «-In -ka mni ni, -in 'na -sali we 'di nyɩmɛ yabhlogbɔɔ -ni. Nu, -in mni -na 'de -Lagɔɔbɔnyɔ 'kluslɔua. ɔ -ka -mi 'yi, 'in 'slaka Moizi gbaa -na -sokpa -nyɩmɛ wla ni, -in 'ka we wla. 'In nyɩma 'ka we 'jiyibheli nu, sɔli ka -mi ku 'wɔ 'bhɔ.»

¹⁵ Nu, -Zezu gba 'saa da ɔ -ylaoo, -mɔɔ bhla ɔ 'ɣni -yɔ lamnenie mni bhabha. 'In nyɩmaa -zlo yia ɔ gbɛli, wa 'ka ɔ wɛli yukwli pɔlɔ, 'in ɔ 'ka 'ya wamɩa jipe. ¹⁶ 'In -Zezu bhua wa glaa 'kɔmɔɔ, 'in ɔ mni -Lagɔ bhuhoea da beblɛɛ.

-Zezu jipea zɔlaslonyɔ yabhlo (Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)

¹⁷ 'Yi yabhlo nya, -Zezu mi -Lagɔgbɔ nyɩma -slɔluda, -zugba *Falizinyɩma -yɔ titee -cian -di ɔ kwesi la, wa pɔlɔ ɔ yukwli. Waa nyɩma -mani, Galilee -yɔ Zudee -dɔdɔ 'gbe weee nɔkplɛ wa 'bhua. Tɔlɔa 'bhua -Zeluzalɛmɔ. Jejitapeɛ 'tite -yɔ -Zezu 'sɔ mi, -zugba ɔ jipe 'sa we nya guzɔnya. ¹⁸ Nyɩmaa -zakpa -bhlo -yɔ zɔlaslonyɔ yabhlo yia yi, -zugba ɔ mi 'sowli 'wɔ. -Budu -we zɔ -Zezu mia, wa 'yibha wa -yɔ zɔlaslonyɔ 'ka -mɔ

pla, 'in wa 'ka ɔ -Zezu 'yu ladi. ¹⁹ Nyɩmaa -zloo 'gbɔ, da wa 'kaa 'plili -bha 'ni -mi. Tɔn, 'in wa yia wee -budu 'wlu -gbɩa. Wa yia -bha ɣwɛ -di, wa -lali -bha ɔ, 'in wa yia wee -budu zɔ ɔ lasibhli nyɩmaa -zlo nyidi -Zezu 'yu tɛɩn. ²⁰ -Zezu 'yia nu, wa ka ɔ dli -gɔ zɔ, ɔ nɛɛ ɔ guzɔnyɔ -ylɛ: «'Tale, in ka -na gbonyii 'wɔti.»

²¹ -Zezu gba 'saa da tɔn, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyɩma yia 'ɣwɔɣwue ɣwɔɣwue bhli: «Nyɔɔ ɔ nyɩmɛ -mɔni -mia, 'in ɔ wɛli -Lagɔa? Nyɔɔ mneni ɔ 'ka nyɩmaa gbonyii 'wɔti? -Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ mnenia we, we 'ni mɔɔ?»

²² Gbɔ -we wa mia dli zɔ lapɔpalɩda, -Zezu yibhelia we 'ji ni, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Lɛɛ ka 'gbɔ a pɔpalɩ sa gbɔ -mni dli zɔ la? ²³ In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'wɔti, -mɔɔ -kalia -yɔ yaayu in 'ka gba: «-In -sɔ 'wɔ, -in 'ka nɔ», -mɔɔ -kalia -yɔ yi? ²⁴ In 'yibha a yibheli we 'ji nu, *Nyɩmɛɛ 'Yu ka we se dɔdɔ -gɔ, ɔ 'ka nyɩmaa gbonyii 'wɔti.» Tɔn, 'in ɔ nɛɛ zɔlaslonyɔ -ylɛ: «-Sɔ 'wɔ, 'bhu -na 'sowli 'wɔ, mni -buduɣwɛɛ.»

²⁵ -Bha -bhlokpade, zɔlaslonyɔ -sɔa 'wɔ nyɩma weee 'yibadi. ɔ 'sowli -we -gɔ ɔ pɩ yaa la, ɔ 'bhua we 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ -buduɣwɛɛ mni, -Lagɔɔ 'ɣni mniɩɩ nya. ²⁶ Nyɩma weee -wa mia -bha, ɣwɛgaga yia wa sɔbha, 'in -nyanigbɔ yia wa -kpalɩ. Wa yia -Lagɔɔ 'ɣni -mni, 'in wa nɛɛ: «-Yi! -A ka -zɛɛn gwɛdigbɔnyaa da 'yi!»

-Zezu laa Levii, ɔ 'ka ɔ 'bi nɔ (Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)

²⁷ -Mɔɔ 'bigɔ, -Zezu 'tlaa, ɔ mi sa -zieda, 'in ɔ yia *nisɔn -gwɛzisanyɔ yabhlo 'yi, -zugba -mɔɔ -di -mɔɔ lubhonɔ -budu zɔ la. 'Mɔ wa laa Levii. 'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylɛ: «Yi 'mi 'bi.» ²⁸ Tɔn, *Levii -sɔa 'wɔ, ɔ tia -bha ɔ -lu weee, 'in ɔ yia -Zezu 'bi mni.

²⁹ -Mɔɔ 'bigɔ, 'in Levii yia -Zezu -yla lilili 'kadɔ pi ɔ -budu zɔ. -Zugba nisɔn -gwɛzisanya duun -yɔ nyɩma tɔlɔa mi -bha, 'in wa yia li dabɔdɔ. ³⁰ Falizinyɩma -yɔ wa -Lagɔɔ titee gwesanya 'yia we -yɔ, 'in wa yia wa zɔ ɣwɔɣwɛɛ bhli. 'In wa nɛɛ -Zezuu 'bɔnyɩ -ylɛ: «Lɛɛ ka 'gbɔ a -yɔ nisɔn -gwɛzisanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian tɔlɔa 'sɔ li, 'in a -yɔ wa 'sɔ maa?»

³¹ -Zezu 'bhua wɛli 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Nyɩma -wa -yaha, wa'a mni -dɔtlɔɔ -gɔ, nu,

guzunya mnia -dɔtlɔɔ -gv. 32 In 'nɪ nyima -wa laa wa 'dɛ nyima tiklu lahɛɛ 'gbv yi. Nu, gbvnyuu -lɛnɔnyaa 'gbv in yia yi, wa 'ka wa dli 'bhiti.»

*-Lagɔɔ gbvzɔnv -yɔ nyimaa lɛnvgbv 'ci'in nɔ dabvɔv
(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)*

33 'In nyima tɔlvɔ nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «Zaaan 'bɪnɔnya plaa 'sun, 'in wa bhuhhoea -Lagɔ, 'sa Falizinyimaa 'bɪnɔnya nɔ 'yaa. 'In-nanɔv 'bɪnɔnya mɪ lida, -zugba wa ma!»

34 -Zezu yia we 'bɪgɔpali wa -ylaɛ: «Nyimɛ -ka ɔ 'ɲwɔɔ -kwa -fɛti -sada -mɪ, ɔ -ka ɔ 'talea la, a mneni a 'ka gba wa -yla wa pla 'sun, -zugba ɔɔ 'ɲwɔɔɔ 'lowli mɪ wa glaa? 35 Bhla yabhlo yia nynia, 'in wa 'ka 'ɲwɔɔkwanyɔ wa glaa -sa. Wee 'ylɪnya -mɪnɪ nya, wamɪa 'kaa 'sun pla.»

36 'In -Zezu yi 'yaa wa gbvɔv nine -mɪnɪ 'pali. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka 'naa lolu yla, 'in ɔ 'ka we 'pɪ 'naa sɔa -yɔlanɛnɪ, 'in ɔ 'ka we pɪpɛ. We -ka -mɔv, -zugba yla wa ylaa wee 'naa lolu bhe. We 'yli 'na 'ka 'wɔwlv. 37 'In nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka nɔ lolu *bala sɔa 'wɔ slɪ. ɔ -ka 'sa nɔ, 'in we wlvɔ. 'In wee nɔ jitea dɔdɔv, -zugba wee balanya ka -nyumɔ. 38 We 'gbv, a slɪ nɔ lolu bala lolu 'wɔ. 39 'In nyimɛ -ɔ -ka nɔ sɔa 'ma, nɔ loluu 'ma tɔv 'bha ɔ. -We ka gbv -wa, gbaa ɔ yia nɪ: «Nɔ sɔa nanɪ 'yli.» »

6

*-Zezu mɪ Nyapɛylɪ -Kanyɔ nya
(Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)*

1 Zuifvɔv Nyapɛylɪ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya mɪ blekpaanya * 'plɪda, ɔ 'bɪnɔnya -ka bleya 'kwa, wa -ka we 'titli, -zugba wa li we. 2 Wa mɪ 'sa nɔda, Falizinyimaa tɔlvɔ 'yia wa -yɔ nɪ, 'in wa yia wa layɪbhɛɛ: «-We -amɪaa tite gbaa, wa 'na nɔnɔv Nyapɛylɪ nya lɛ -nɪ, lɛɛ ka 'gbv a nɔ we lɛa?»

3 -Zezu yia we 'bɪgɔpali wa -ylaɛ: «-We nyimaa 'wlɪlapɪlɪnyɔ -Davidɪ nɔa lɛ, -we mɪa ɛɪlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, a 'nɪ -slɔ we zɛlɪ? 'Yli yabhlo nya, 'in ɲwɔ yia ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'bha, 4 -Davidɪ plaa -Lagɔɔ bɔbɔbudu zɔ, 'floo wa 'nyɛa -Lagɔ, ɔ 'bhua we 'wɔ, ɔ lia we, 'in ɔ yia ɔ nɔnɔnyaa -nɔ wla, 'in -maa yia we li. Wee 'floo -mɪnɪ, -amɪaa tite nɛɛ,

* 6:1 'Flooya wa laa -tuauwɛlɪ 'wɔ: «bl'e».

-Lagɔbɔbɔnyaa 'dɛkpɔa 'ka yaa we li.» 5 -Zezu nɛɛ 'ya wa -ylaɛ: «Nyimɛɛ Yu mɪa, mɔ -wa Nyapɛylɪ -Kanyɔ.»

*Nyapɛylɪ nya -Zezu jipea nyimɛ ka sɔ 'kua
(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)*

6 Nyapɛylɪ yabhlo nya 'ya, -Zezu plaa -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ yia -Lagɔwɛlɪ -slɔlɔslɔlue bhli. -Zugba nyimɛ -ɔ ka lilikwɛsɔ 'kua, ɔ mɪ wee -budu zɔ. 7 -Zugba -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyimaa wɔa -Zezu tenyii, -de ɔ yi nyimɛ jipe Nyapɛylɪ nya, 'in sa ɔɔ zɔa tite 'nɔɲwɛ, wa 'ka we gbv ɔ 'wlu dɪ. 8 Nu, -Zezu -yi wa 'wlukɔvɔv lapɔpali gbv, we 'gbv, ɔ nɛɛ ɔɔ nyimɛ ka sɔ 'kua -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ, -in 'yɪligbe nyima weee -zejila 'wɔ.» ɔɔ nyimɛ yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia 'yɪligbe. 9 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Wɛlɪ 'nɪ na yɪbhaa sa an la. Sa tite gbaa? We nɛɛ wa nɔ gbv -zɔnɔv lɛ *Nyapɛylɪ nya yaayɪ, wa nɔ gbv 'nyuu lɛɛ? Wa pue nyimɛ yaayɪ, wa 'bha ɔɔ?» 10 -Zezu ylaa wa 'dɛ weee -gv -ylilii, 'in ɔ nɛɛ ɔɔ nyimɛ -ylaɛ: «-Glo -na sɔ 'wɔ.» -Mɔɔ nɔ 'saa -Zezuu wɛlɪ -gv, 'in -mɔɔ sɔ yia 'pɔ. 11 -We -Zezu nɔa lɛ, 'in we yia -Lagɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyimaa 'ɛɛ 'nyuu dɔɔ la. 'In -we wa 'kaa -Zezu 'wluo nɔ, 'in wa yia we pɔpali wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ.

*-Zezu -saa -bha ɔ tietienya kugbua lɛ 'sɔ
(Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)*

12 We bhla, -Zezu yia -Lagɔ bhuhhoe 'gbv -gɔgɔ 'wlu mɪnɪ, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe da -tɔ zli yia ɔ -zli. 13 Zli zli, ɔ yia ɔ 'bɪnɔnya la. Wa glaa, 'in ɔ yia nyima kugbua lɛ 'sɔ -bha -sa. 'In ɔ yia wa la ɔ tietienya. 14 Wa ɲnɪ nɪ: 'Simɔɔ (-ɔ ka -banɲɪ ɔ zɔa Pɪɪli) -yɔ -mɔɔ bheli Andlee, 'Zake -yɔ *Zaan, Filipɔ -yɔ Batlemii, 15 Matie -yɔ Toma, Alɪfɛɛɛ 'yu 'Zake -yɔ 'Simɔɔ wa laa *Zelɔtɔ, 16 'Zakee 'yu Zudasɪ -yɔ Zudasɪ Isikaliɔtɔ, -ɔ 'kaa -Zezu wla ɔ tɔnyimaa kwɛɛ.

*-Zezu mɪ nyimaa -zlo -slɔluda, -zugba ɔ jipe 'sa guzunya
(Mt 4.23-25)*

17 -Zezu -yɔ ɔ tietienya kugbua lɛ 'sɔ 'bhɔa -gɔgɔ 'wlu, 'in ɔ yia da ylalaa yabhlo 'yɪligbe, -zugba ɔ 'bɪnɔnya tɔlvɔaa -zlo mɪ -bha dɛ. Nyima -duun 'bhɔa Zudee -yɔ -Zeluzalɛmɔ -dɔdɔ -gv, we -yɔ Tɪlɪ -yɔ Sidɔɔn -gbenya mɪa

gumunyuu -gɔgɔ -gv. 18 Wa 'dɛ weee yia, -Zezuu wɛlu yukwli pulɔe -yɔ ɔ 'ka wa jipee 'gbv. Nu, -wa zuzu 'nyii mia sɪalɪda, -Zezu ka wa jipe. 19 Nyima duun 'yɪbha wa 'ka ɔ kwɛzi, -we ka gbv -wa, 'tɪtɛ bhɔa ɔ 'wv, we mɪ wa 'dɛ weee jipeda.

'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ gbonyuuu gbv (Mt 5.1-12)

20 -Zezu ylaa ɔ 'bɪnɔnya, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amia bobabhanya,

'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya, nu, -Lagɔ pɪli aɪn 'wlu la.

21 Amia ŋwɔ mia da 'bhada, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya, -we ka gbv -wa, lɔa a yia.

Amia mia da wida, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya, -we ka gbv -wa, nyaa a yia.

22 Nyima -ka aɪn 'wɔnyɛ, wa -ka aɪn kwɛɛ -sa, wa -ka aɪn vɛli, 'in wa -ka amɪaa daa gbonyuu gba Nyumɛɛ 'Yuu 'gbv, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya.

23 «-Mɔv 'sasɔkpa -gbɔnya -ka aɪn yli, a lite 'mɔna nya. Nu, amɪaa -tɔv 'kadɪ mɪ -mɔ aɪn wɔda -Lagɔɔ -gbɛ. Nu, 'sa wa dɔkpasɪ palɪ bhaa -Lagɔgbɔv -falɪpanya 'kɪlyɛ 'wv.

24 Amia, 'ŋɪmɪnɪnya, gbonyuu mɪ amɪaa -nɔ nya, a ka amɪaa zɔzɔnɔnya kwɛɛ -seli dɔdɔ -gv 'gbv.

25 Amia -wa lɔa da, gbonyuu mɪ amɪaa -nɔ nya, -we ka gbv -wa, ŋwɔ yia aɪn 'bhaa yia.

Amia -wa mia da nyada, gbonyuu mɪ amɪaa -nɔ nya, -we ka gbv -wa, gu yia aɪn 'wɔwɔlɔa, 'in a 'ka wi.

26 Nyima weee -ka amɪaa gbɔzɔnɔ gbada -mɪ, -zugba gbonyuu mɪ amɪaa -nɔ nya.

Nu, 'sa wa dɔkpasɪ nɔ bhaa yoyogbɔv -falɪpanya.

A -kali amɪaa nyima 'nyiii zɛ (Mt 5.38-48, 7.12)

27 «Amia -wa pulɔa da 'mɪ yukwli, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: a -kali amɪaa tɔnyɪmaa zɛ, -wa nyɛa aɪn 'wv, a nɔ wa zɔzɔnɔ 'wluo. 28 -Wa bhɪa aɪn gwɛzɛ, a ŋwana wa 'nyu la, -wa palɪa aɪn 'kɪlyɛ 'wv, a bhuhhoe -Lagɔ wa

'ŋɪ nya. 29 Nyumɛ -ka -na yukwli yabhlo 'kpa 'wɔsɔbhha, -in 'bhiti ɔ -yla we -bɔdɔ. 'In ɔ -ka -na -gvslunaa 'wɔbhhu, -in 'na 'tɔtɔlv -na -bana ɔ kwɛɛ -nɪ. 30 Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka -mɪ -lu -zɪlɪ, -in 'nyɛ we ɔ. 'In nyɔɔ -ka -na -lu 'wɔbhhu, -in 'na 'yɪbhali we -yɔ la -nɪ. 31 -We a 'yɪbhaa nyɪma nɔ aɪn -yla lɛ, amɪa nɔ 'ya we lɛ wa -yla.

32 «-Wa -kalia amɪaa zɛ, we -ka -maa -bhloo 'dɛɛ zɛ a -kali, a 'na pɔpalɪ 'wlukɔvɔn la -nɪ nu, -Lagɔ yia aɪn 'pɛnɪa we 'gbv -nɪ. Gbonyuu -lɛnɔnya -kali 'ya -wa -kalia wamɪaa zɛ, we 'nɪ saa? 33 -Wa nɔa aɪn 'nanɪ 'wv, a -ka maa -bhloo 'dɛ 'nanɪ 'wɔvɔ, -Lagɔ 'nɪa aɪn 'pɛnɪa yi. 'Sa gbonyuu -lɛnɔnya -maa nɔ 'ya, we 'nɪ mɔv? 34 Nyima -wa saa amɪaa kpagbɔ, a -ka -maa -bhloo 'dɛ kpagbɔ -yɔfa, lɛɛ -lu a 'ka 'yɪ we 'pɛnɪɛ nya -Lagɔɔ kwɛɛa? Gbonyuu -lɛnɔnya mia nɪ, gbonyuu -lɛnɔnya wa fa kpagbɔ -yɔ. 'In wa 'ka we 'bɪgɔpalɪ -nɔ 'yɪ 'gbv! 35 We 'gbv, in nɛɛ aɪn -ylaɛ, a -kali amɪaa tɔnyɪmaa zɛ. A nɔ zɔzɔnɔ lɛ. A fa kpagbɔ, amɪaa dɪ 'na -tɔlv we 'bɪgɔpalɪ -nɔ -yla -nɪ. Nu, Yali -Lagɔ yia aɪn 'pɛnɪa, 'in a 'ka ɔ 'yua -zɛ. -Lagɔ mɪ zɔzɔnɔv lɛnɔnyɔ nya, -wa 'nɪa 'nanɪ -yi -yɔ nyɪma 'nyiii gbɛgbɛɪn. 36 Sa amɪaa Dide -Lagɔ kaa nyazɪdɪ nɪ, amɪa -ka 'ya 'sa nyazɪdɪ.

A 'na 'bhulu nyima -putuu -yɔgbv 'wv -nɪ (Mt 7.1-5)

37 «A 'na 'bhulu nyima -putuu -yɔgbv 'wv -nɪ, -Lagɔ yi amɪaa -yɔgbv 'wɔbhhu. A 'na dɪli nyima wa gbonyuuu 'gba 'wlu -nɪ, -Lagɔ yi amɪaa -nɔ aɪn 'wlu dɪ. A tɪ nyɪmaa -yɔgbv 'wv, 'in -Lagɔ 'ka amɪaa -yɔgbv 'wɔtɪ. 38 A 'nyɛ nyɪma, 'in -Lagɔ 'ka aɪn 'nyɛ. A -ka 'sa nɔ, 'in -Lagɔ slua amɪaa bi 'wv -lu, 'in wa bhua we, 'in we kɔa, 'bhie, we sloa gwe -yɔ la. Sa a nyɛa nyɪma, 'sa -Lagɔ yia aɪn 'nyɛa.»

39 'In -Zezu yi 'yaa wa gbɔv nine yabhlo 'palɪ: «'Lɔlɔnyɔ mneni ɔ 'ka 'lɔlɔnyɔɔ su lakpa, 'in ɔ 'ka ɔ 'yoo da -sloluu? Wa -ka 'sa nɔ, 'in wa 'dɛ 'sɔ bhɪlɪa 'bhɔka 'wv, we 'nɪ mɔv?»

40 «Nu, 'kɪakɪpanyɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ -slolunyɔ 'wɔzi. 'Kɪakɪpanyɔ ɔ -ka 'wɔsɪbhɪli, ɔ -kanyɔ ɔ -yɔ ɔ mnenia 'wv.

41 «Bɔɛɛ gɔ -lɛ mia -na bheli 'yɪliya 'wv, 'mɔ -na yɪa -yɔ, 'in su -kibhe 'kadɔ -we mia -na 'yɪliya 'wv, -i 'in 'yɪ we -yɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbɔa?»

42 -Mi, -mɔmɔ kaa su -kibhe 'kadu 'yliya 'wu, 'in -i'in 'yia we -yo, sa -na gba -na bheli -yiae: <Na bheli, -in 'tide 'mi 'yi, in 'ka -mi wee buɛɛ go 'yliya 'wu -saa?> Welɪ 'so -nyime, -in -sa -slɔ -na 'dɛ su -kibhe 'kadu 'yliya 'wu, -in 'ka layi, 'bhie, -in 'ka buɛɛ go -na bheli 'yliya 'wu -sa.

Suu 'bhue -yo wa yibhelia we (Mt 7.16-20, 12.33-35)

43 «Su -zɔnu'v tnu 'bhue 'nyuu, 'in su 'nyuu'u tnu 'bhue -zɔnu. 44 Suu 'bhue -yo wa yibhelia we. Wa'a -sa magloo mɛwɪa 'wlu, 'in wa'a -sa *-dlɔya 'ylilu su 'wlu. 45 Nyime -zɔnu mia, gbuzɔnu mia o dibhe 'wu, 'mu o nɔa lɛ. 'In nyime 'nyuu mia, gbonyuu mia o dibhe 'wu, 'mu o nɔa lɛ. Nu, gbunya bhua nyime dibhe 'wu, mu tlaa o ŋwɛɛ.

-Budu 'sɔɔ gbɔv nine (Mt 7.24-27)

46 «Lɛɛ ka 'gbu, a la 'mi <-amɪaa -Kanyɔ, -amɪaa -Kanyɔ>, 'in -we na gbaa aɪn -yla, 'in a'a nu we lɛa? 47 Nyime -o yia na -gbɛ, -o pɔlba na wɛɪ yukwli, 'in o nɔa we -gu, o 'wɔwɔ na yia aɪn 'klɔslɔlua. 48 O 'wɔ sa nyime -o yia o -budu 'sɔbhaa, 'in o yia 'wɔtɔlɔ -bhɔka 'bhlu, 'in o yia we gwe glu palɪ tɔkpa -gu, mɔ. 'Nyu 'kadu lɔa, we -gbligbli yilia wee -budu -yo, we 'ni we -wɔ, wee -budu mi 'sɔbhada 'nanɔɔ 'gbu. 49 'In nyime -o pɔlba na wɛɪ yukwli, 'in o'ɔ nɔa we -gu ni, o 'wɔ sa nyime -o 'sɔbhaa o -budu dɔdɔ klo -gu, 'in o 'ni we gwe glu 'pa, mɔ. 'Nyu 'kadu lɔa, we -gbligbli yia, 'in we yia we -wɔ -bha -bhlokpade. 'In wee -budu yia lamumni weee.»

7

-Zezujipea 'slɔjaa 'yugalinyɔ zɔlubhononyɔ (Mt 8.5-13)

1 Da -Zezu bhɪa wɛɪnya -mɪni gbagbie, nyɪmaa -zlo -wa mia o yukwli pɔlɔda -yla, 'in o yia Kapenaumu gbe nɔkplɛ mɪni. 2 -Mɔ Kapenaumu, *Wlɔmu -slɔja glu gbuu 'yugalinyɔ ka zɔlubhononyɔ yabhlo o 'yibhaa bhabha. O zɔlubhononyɔ ka gu -yo, we -tu 'wu -sɛ, o 'ka tli. 3 Da o 'slɔjaa 'yugalinyɔ 'nɔa -Zezuu 'di, 'in o yia Zuifɔv nyɪma kpasɪ tɔlɔa o 'wɔtie, nu, o yi o 'ka o zɔlubhononyɔ jipe. 4 Wa mɪni, 'in wa yia -Zezuu -gbɛ nyini, wa bhuhoea o bhabha, 'in wa nɛɛ o -yiae:

«Nyime mia da, nyime -zɔnu -wa, o ka we 'klɔ, -in 'ka o -yɔbɛ. 5 O kalɪ -amɪaa nyɪma weee zɛ, 'in mɔ 'sɔbhaa -amɪaa -Lagɔbudu.»

6 'In -Zezu -yo wa 'sɔ yia mɪni.

Wa 'ka o -budu -yo cɪpaa yi, 'in o 'slɔjaa 'yugalinyɔ yia o 'talea tie, nu, wa mɪni -Zezu yoo wa gbaɛ: «Na -Kanyɔ, -in 'na sɪalɪ -na 'dɛ -ni, in 'ni we 'klɔ -ka, -in 'ka na -budu zɔ pla. 7 'In 'ni we 'klɔ -kaa 'gbu, na 'dɛ 'ni -na -gbɛ mɪni. -Mɔv 'gbu, -in gba wɛɪ yabhlogbɔɔ, 'in na zɔyu 'ka 'pɔ. 8 Nu, in ka 'wlulapɪnya, 'in na zɔa wa 'nuŋwe. In ka 'slɔja, -wa 'wlu in pɪla la. In -ka 'yabhlo -yla gbaɛ: <-In mɪni!>, 'in o mɪni. In -ka 'ya -budu -yla gbaɛ: <-In yi!>, 'in -mɔ yia. 'In in -ka na zɔlubhononyɔ -yla gbaɛ: <-In nu -mɪni lɛ!>, 'in o nɔa we lɛ.»

9 Da -Zezu 'nɔa wɛɪnya -mɪni, 'in o yia o 'slɔja glu gbuu 'yugalinyɔ ŋɪni kwali. 'In nyɪmaa -zlo mia o 'bi, o 'bhiti wa -gbɛ la, o nɛɛ wa -yiae: «In nɛɛ aɪn -yiae: nyime, -o zɔa sa dli ni, in 'ni -slɔ we -kanyɔ 'yi Izlaɛɪ -dɔdɔv 'dɛbhie -gbolu -gu.» 10 -Zezu gba 'saa tɔɔn, 'slɔja glu gbuu 'yugalinyɔ tietienya yia o -gbɛ lɔbhiti, wa 'kaa yi, -zugba o zɔlubhononyɔ kaa gu -yo, o ka 'pɔ.

-Zezu 'bhua -dɔgba ŋwɔɔ nɔkpasuyu yabhlogbɔɔ 'wɔ tɪtie lɔ

11 -Mɔv 'biɔ, 'yi yabhlo nya, 'gbe yabhlo wa laa Naini, 'in -Zezu yia -mɔ mɪni, -zugba o 'bɪnɔnya -yo nyɪmaa -zlo -yo o 'sɔ mi nɔda. 12 O 'ka wee 'gbee 'suo ŋwe -yo cɪpaa mɪni, -dɔgba -ŋwɔ yabhloo nɔkpasuyu yabhlogbɔɔ tɪia, wa mi o 'bhɪluda mɪni. -Zugba wee 'gbee nɔkpla -nyɪma duun -yo o -dɔgba ŋwɔ nɔ, wa mɪni 'bhɔka -gu. 13 Da Nyɪmaa -Kanyɔ 'yia o -dɔgba -ŋwɔ -mɔni -yo, 'in -mɔ yia o nyazi 'wɔla bhabha. O nɛɛ o -yiae: «A -gɔlɔ 'wu, a 'na wili -ni.» 14 'Bhie, o bɛa -bha, 'in o yia 'kwiee -gbo kwɛzi. 'In we 'wɔbhunya yia 'yiligbe. -Zezu nɛɛ: «Nyimesɔyu, in nɛɛ, -in -sɔ 'wu!» 15 -Zezu gbaa 'sa tɔɔn, 'in o tɪtɪnyɔ yia 'wɔsɔ, 'in o yia gbagbie bhli. 'In -Zezu yia o 'nyaa o yoo 'nye.

16 -Nyanɪgbɔ yia nyɪma weee -kpalɪ. 'In wa yia -Lagɔɔ 'ŋɪni yɪmanɪɛ bhli, wa nɛɛ: «-Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ 'kadu yabhlo ka -aɪn glaa yi. -Lagɔ ka o nyɪma 'wɔsaa yi.» 17 -Zezuu 'ŋɪni -zɔnu yia lamneni Zudee -dɔdɔ weee -yo we kwesi -gbe weee -gu.

'Zan -Batisi tiea nyima -Zezuu -gbe (Mt 11.2-19)

18 -We weee 'plia, 'Zan -Batisu 'binɔnya yia we ɔ -sali lɔdi nya. 'In 'Zan -Batisi yia wa glaa nyima 'sɔ la. 19 'In ɔ yia wa Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu -gbe tie, wa 'ka ɔ layibha 'lee: «Nyime ɔ 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yi, yaayu, -a wɔ nyime -putuu?»

20 ɔɔ 'Zan -Batisu 'binɔnya nynia -Zezuu -gbe, wa nee ɔ -ylaε: «'Zan -Batisi tiea -ain -na -gbe, -a 'ka -mi layibha 'lee: <Lagɔɔ -Bhasanyɔ ɔ 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yi, yaayu, -a wɔ nyime -putuu?» >

21 Wee bhla -bhloo 'de nya, -Zezu jipea guzɔnya duun -yɔ 'kukunya, 'in nyima -wa kaa zuzu 'nyii 'bi, ɔ yia we wa 'bi vu, 'in ɔ yia 'lɔlɔnya duun 'yli -blo. 22 'Bhie, ɔ nee 'Zan -Batisu tietienya 'sɔ -ylaε: «A mni, -we a 'yia -yɔ, 'in a 'nɔa, a -sali we 'Zan -Batisi lɔdi nya: <Nu, 'lɔlɔnya mi layida, 'tigitiginya mi nɔda 'nanɔɔ, *sɔlibhanya ka 'pɔ, 'sulonya mi 'nɔda, tilitnya ka tilitie lɔ 'wɔsɔ, 'in wa mi -Lagɔgbu gbada bobabhanya -yla.»

23 Nyime ɔ 'ni 'mi dli -gɔ -sa, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi ɔ -nɔ nya.»

-Zezu gbaa 'Zan -Batisu gbu ɔ 'binyimaa -zlo -yla

24 Da 'Zan -Batisu tietienya 'bhitia lɔ, -bha -Zezu bhlia 'Zan -Batisu gbu gbagbie nyimaa -zlo -yla. ɔ nee: «Lεε -lu a mni ylaa da bebleεa? Gblee -we -pipε mia zukluda, mɔ -wa yi? -Innya! 25 'In lεε -lu a mni -slεen -mɔ ylaa? Nyime ɔ -plaa 'ηnumni naa 'wɔ, mɔ -wa yi? A -yi we 'ji nu, nyima -wa plaa 'ηnumni -naa -zɔnɔnya 'wɔ, 'in wa mia 'ηnumni -li nyidi ni, nyimaa 'wlulapilinyaa -budu zɔ wa -dilia la. 26 Lεε -lu a mni -mɔ ylaa tenyua? -Lagɔgbu -falipanyɔ -wa yi? In, in nee ain -ylaε: ɔ 'yli, ɔ -zi -Lagɔgbu -falipanyɔɔ 'degbolu. 27 Nu, -Lagɔ nee ɔ 'sebhe 'wɔ 'Zan -Batisu daaε:

<Mi 'yu na paa na *tietienyɔ yoo, 'in ɔ 'ka -na 'yoo -yɔmnazi.»

28 In nee ain -ylaε: nyima -wa 'ηwni gwalia, wa glaa, nyime ɔ 'kaa 'yli, ɔ 'ka 'Zan -Batisi -zi, -mɔɔ 'ni -mi. -Zugba, nyima -wa -Lagɔ pɔlia 'wlu la glaa, nyime 'kienyile 'yli, -mɔɔ -zi ɔ 'wɔ.»

29 Nyima weee -yɔ nisɔn -gwεzisanya -wa pɔlɔa 'Zan -Batisu weli yukwli, wa ka we 'jiyibheli nu, -Lagɔ tikli, 'in wa yia wa 'de

'Zan -Batisi yoo 'nyε, 'in -mɔɔ yia wa batizee. 30 Nu, Falizinyima -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya ka zuzɔnɔ -Lagɔ 'kaa wa -yla lεnɔ kwnεε -sa, 'in wa 'ni ηwnu 'Zan -Batisi 'ka wa batizee.

31 -Zezu nee 'yae: «Waa deslεen -nyuma, nyɔɔ in 'ka wa 'wɔpalia? Nyɔɔ wa -yɔ ɔ 'wɔwɔlɔa? 32 Wa 'wɔ sa 'yilaasi -dia la -gblɔgblɔ 'wɔ, ma. -Zugba wa lilali, 'in wa gba wa -lima -ylaε:

<-A ka ain -yla -lili bhli,

a 'ni lite!

'In -a yia ain -yla guzɔ -lɔɔ bhli,

a 'ni wi!»

33 Nu, 'Zan -Batisi yia, ɔɔ lia lililu -zɔnɔ, ɔɔ 'maa nɔ, 'in a nee: <ɔ ka zuzu 'nyuu 'bi.» 34 *Nyimeε 'Yu yia ni, ɔ li, 'in ɔ maa. 'In a nee: <A -tali, nyime mia de, liligbu -yɔ nɔmagbu ɔ kaa. *Nisɔn -gwεzisanya -yɔ gbɔnyuuu kwε -cian, wa 'tale ɔ -mia.» 35 Nu, -wa ηwnua -Lagɔgbu -yɔ, ma yibhelia we 'ji, -Lagɔɔ gbɔyilo mia, we tikli.»

-Zezu tia gbɔnyuuu lεnɔ -ηwnɔ yabhloo -yɔgbu 'wɔ

36 Falizinyime yabhlo laa -Zezu, wa 'ka li dabɔɔ. 'In -Zezu yia ɔɔ Falizinyimeε -budu zɔ pla, 'in ɔ yia lililu gwe ladi. 37 -Mɔ bhla, gbɔnyuuu lεnɔ -ηwnɔ yabhlo mi wee 'gbe -mɔɔ nɔkplε. ɔ 'nɔa nu, -Zezu mi Falizinyimeε -gbe lida, ɔ -yɔ *-lasiklɔ -zɔnɔɔ -bhonyidaa yeyenɔ yia -mɔ mni. 38 'In ɔ yia -Zezu lɔɔ ladi, -mɔɔ bhɔnya -yɔ, -zugba ɔ wi. 'In ɔ 'mɔ yia -Zezuu bhɔ wɔtɔlɔ. 'Bhie, ɔ yia we -yɔsε ɔ 'nyi nya, ɔ yia we gbleli, 'in ɔ yia -lasiklɔ ɔ bhɔ -yɔ slu. 39 Falizinyime, -ɔ laa -Zezu wa 'ka li dabɔɔ, ɔ 'yia we -yɔ, ɔ nee ɔ 'deε dli zɔε: «ɔɔ nyime -mɔni -ka yaa -Lagɔgbu -falipanyɔ 'piεin, 'ηwnɔ ɔ mia de ɔ kwεzida, sa ɔ mia, -zugba, ɔ ka yaa ɔ yibheli gbɔnyuu lεnɔ ηwnɔ nya.»

40 -Zezu 'bhua weli 'wɔ, ɔ nee ɔ Falizinyimeε -ylaε: «'Simɔɔ, in 'yibha in 'ka -mi -yla gbu yabhlo gba.»

'Simɔɔ nee: «Na -Kanyɔ, -in gba.»

41 'In -Zezu nee: «Nyime yabhloo kpagbu mia nyima 'sɔ -yɔ. 'Yabhlo ka tamaa 'wlu glɔ gbu -zakpa gbu 'wlu (500.000), 'in -gɔɔ kaa 'wlu glɔ 'sɔ 'wlu kugbua 'wlu (50.000). 42 Nu, waa nyima 'sɔ 'na 'ka wee kpagbu -saa 'gbu, 'in ɔɔ nyime yi 'saa we ti. 'Lee wa 'de 'sɔ glaa nu, nyɔɔ 'ka ɔɔ nyime 'yibha bhabha?»

43 'In 'Simɔɔ yia we 'biɔpaliɛ: «-Amɪ dlu ni, -ɔ kaa 'gwezi 'kadu 'wlu, mɔ 'kaa ɔ 'yibha bhabha.»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Gbu -zɔnu -in gbaa.»

44 Tɔɔn, -Zezu 'bhitia la 'ɲwnɔ -gbe, 'in ɔ nɛɛ 'Simɔɔ -ylaɛ: «-Na yi 'mɔ ɲwnɔ ni -yɔɔ? In plaa -na -budu zɔ, -in 'ni 'mi 'nyu 'nye, in 'ka bhv -yɔ budo. Nu, mɔ budoa na bhv -yɔ ɔ 'miɔ nya, 'in ɔ yia we -yɔ sɛ ɔ 'nyi nya. 45 -In 'ni 'mi gbleli, nu, ɔ plaa, mɔ -tua na bhv gblelida. 46 -In 'ni 'mi 'kpi 'wluo slu, nu, mɔ slua na bhv -yɔ -lasiklɔ. 47 We 'gbv, in nɛɛ -mi -ylaɛ: -Lagɔ zɛ ɔ kalia bhabhaa 'gbv, -Lagɔ ka ɔ gbonyuu duun 'wɔti. Nu, nyime ɔ nva gbonyuu 'kienyi lɛ, 'in -Lagɔ yia ɔ -yɔgbv 'wɔti, ɔ -Lagɔ zɛkalidli -sɛ.»

48 'In -Zezu nɛɛ ɔɔ 'ɲwnɔ -ylaɛ: «In ka amaa gbonyii 'wɔti.»

49 -Wa -yɔ ɔ 'sɔ mia lida, -maa nɛɛ -mɔ dli zɔɛ: «Mɔɔ -nyime mɔa, 'in -mɔɔ ti nyime gbonyuu 'wɔa?»

50 'In -Zezu nɛɛ ɔɔ 'ɲwnɔ -ylaɛ: «Amaa dli ka ain pue, a mni, 'wɔtutue -dlɔɔ -yɔ ain 'sɔ -mi!»

8

'Nywni -wa nɔa -Zezu 'bi

1 -Mɔv 'biɔv, -Zezu yia 'gbe 'kadu -yɔ 'gbe yua 'wɔ mni, *-Lagɔɔ nyimaa 'wlu-lapilɛe gbɔzɔnyaa gbagbie nya, -zugba ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ -yɔ ɔ mi. 2 'In, 'ɲwni tɔlva ɔ vua zuzu 'nyii 'bi, -yɔ ɔ jipea, -maa mi 'ya -bha. Wa ɲni ni: Magidalaa -ɲwnɔ Malii zuzu 'nyii gbesɔ 'tlaa 'wɔ, 3 Ewloɔv lubhononyɔ 'kadu Kuzaa 'ɲwnɔ Zani, -yɔ 'Suzani -yɔ 'ɲwni dumadu, -wa -saa -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'wɔ, wa zɔzɔnɔ nya.

'Mnɔpanyɔɔ gbv nine (Mt 13.1-9; Mk 4.1-9)

4 Nyimaa -zlo 'bhva 'gbe -bhlo -bhlo 'wɔ, 'in wa yia -Zezu -yɔ 'wluɔgbeli. 'In ɔ yia gbv nine -mɪni wa 'pali. 5 «Nu, kpaapanyɔ mni ɔ 'mnɔ 'paa. ɔ mi ɔ 'mnɔ 'pada, ɔ 'mnia we, 'in we -zakpa -bhlo yia 'yoo ɲwe -yɔ bhli. 'Plɪplɪnya nɔa we -gɔ, 'in 'zianya yia we li. 6 Tɔlva yia tukpa -dɔdɔ -gɔ bhli, we mia, -bhaa bla 'ni 'nyu 'wɔlakaa 'gbv, 'in we yia ye. 7 Tɔlva yia -kpɔga glaa bhli, 'in -mɔv -yɔ we 'sɔ yia 'wɔsɔ, 'in -mɔv yia we -gɔ palɪ, 'in we yia we 'tuntnu. 8 Tɔlva yia dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ

bhli, 'in we yia mi, we 'paa lakpa, we lakpa -bhlo -sa -mɔ 'yaa gbv gbu.»

'In -Zezu yia we -gɔ dli wɛli 'tite nyaɛ: «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.»

-Mɔmv ka 'gbv -Zezu pa gbv ninea? (Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)

9 ɔ 'binɔnya ka ɔ wee gbv nine -mɪni 'ji layibha. 10 'In ɔ yia we 'biɔpali wa -ylaɛ: «-Lagɔ ka ɔ nyimaa 'wlu-lapilɛgbv mia zizeda ain 'klɔslolu. 'In nyima tɔlva -nɔ mia, gbv nine nya wa 'paa we wa -yla.

«Wa -ka -lu yla, wa'a 'yi we -yɔ, 'in wa -ka gbv 'nɔ, wa'a 'nɔ we 'wɔla.»

-Zezu gbaa wee gbv ninee 'ji (Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

11 «Wee gbv ninee ji ni: 'mnɔya mia, we 'wɔ -Lagɔwɛli. 12 Nyima tɔlva 'wɔ 'yoo ɲwe -yɔ da 'mnɔya bhli: wa -ka -Lagɔwɛli 'nɔ ni, 'in *'Kuzu yia, 'in we saa we wa dibhe 'wɔ, wa yi we dli -gɔ zɔ, 'in wa yi gbv 'wɔbhv 'gbv. 13 -Mɔmɔnya mia tukpa -bita -gɔ: -mɔv 'wɔ nyima -tɔlva, -wa nva -Lagɔwɛli, 'in wa ɲwnua -bha we -yɔ 'mɔna nya ni, wa'a 'tide we 'yi, we'e fa wa 'wɔ somi. Bhla -sɛɛ nya, wa ɲwnua we -yɔ, 'in laylagbɔnya -ka yi, 'in wa dli bhva we -gɔ. 14 Nyima tɔlva 'wɔ 'mnɔya -we bhli -kpɔga glaa: wa -ka -Lagɔwɛli 'nɔ, bhla -gɔdɔ -ka nyini, 'in wa tidea wa 'dɛ 'yi -sɛ -sɛ, 'in dliɔve -yɔ 'ɲimni -li, dɔdɔ -gɔv 'mɔna -li tuntnu wa, 'in wa'a wla 'ya, -mɔv'v zalɪ. 15 'Mnɔya -we bhli dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ, -mɔvnya 'wɔ nyima -wa nva -Lagɔwɛli dli -zɔnɔ nya, 'in wa zɔa we la, wa dli weee nya, 'in wa paa 'ya bhla weee nya.

'Napɛ gbv nine -yɔ -Lagɔwɛli yukwli pɔlv sɔ (Mk 4.21-25)

16 «Nyime -ka 'napɛ -nyuma, ɔ'ɔ -gbli we -solu 'wluo, 'in ɔ'ɔ fa we 'lii zɔ. Nu, yali ɔ dia we la -budu zɔ, 'in -wa -ka pla, wa 'ka we san -yɔyi. 17 Nu, -we weee mia zizeda, zli 'klɔ we yia 'tlaa, 'in -we weee mia 'wiemɪ -lu nya, 'ji wa yia we yibhelia, 'in we 'ka 'bhlewli weee. 18 We 'gbv, a zɔ amiaa gbv yukwli pɔlv sɔ 'yliyɔ. Nu, -lukanyɔ mia, ɔ -nɔ wa yia -gɔpali, 'in nyime ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sɛɛ -we -gɔ ɔ dli mia, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.»

-Mama -wa -Zezuu bhelia -yɔ ɔ 'nyaa?
(Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

19 -Zezuu bhelia -yɔ ɔ 'nyaa 'sɔ yia ɔ 'yia ni, nyɪma duuun 'gbɔ, wa 'ni mnɛni wa 'ka ɔ yɪ. 20 'In wa yia -Zezu 'di kwae: «-Na 'nyaa -yɔ -na bhelia mɪ 'pipee. Wa 'yibha wa 'ka -mɪ 'yɪ.»

21 'In -Zezu nɛɛ wa 'dɛ weee -ylae: «-Wa pɔɔba -Lagɔwɛɪ yukwli, 'in wa nɔa we -gɔ ni, ma -wa, na 'nyaa -yɔ na bhelia.»

-Zezu 'yiligbelia -pɪpɛ 'kadɔ
(Mt 8.23-27; Mk 4.35-41)

22 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -gblaa 'glɔ yabhlo 'wɔ ni, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «-A 'plɪɪ 'nyuu kakpe -putu -gɔ.» 'In wa yia mni. 23 Da wa mia 'nyu 'wɔɔɔɔɔɔ, 'in -Zezu yia 'yɪlaa ŋwɔ. Tɔɔn, -pɪpɛ 'kadɔ yia 'nyu -gɔ 'plɪplɛ bhli. 'Nyu mɪ 'glɔ yeda, we -tɔ 'wɔ -sɛ, wa 'ka 'nyu glu mni.

24 -Zezuu 'bɪnɔnya bɛa ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ ganɔ. 'In wa nɛɛ 'wɔkpɪkpɛ nya: «-Slɔlunyo, -Slɔlunyo, -amɪa tɪa!»

-Zezu ganɔa, 'in ɔ yia -pɪpɛ 'wluo 'kpɪɪ. 'In 'nyuu -gbɔgbɔ yia zɔbɛ, we yia 'yiligbe blenyii. 'In -bha yia 'woku.

25 -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylae: «Mɔ amɪaa dlɪzɔzɔɛ mia?»

-Nyanɪgbɔ -kpɪaɪa wa ni, 'in ŋwɛgaga yia wa sobha. 'In wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyidɛ: «Mɔɔ -nyɪmɛ ɔɔ -mɔni -mia, 'in ɔ gba 'nyu -yɔ -pɪpɛ -yɪa, 'in we zɔ ɔ 'nɔŋwɛa?»

-Zezu -saa nyɪmɛ yabhlo zuzu 'nyii 'bɪ
(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)

26 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -dia 'nyu 'wɔ, Zelazɪ -nyɪmaa dɔdɔ* mia nyuu kakpe yabhlo -gɔ, Galilee 'klɔ, -mɔ wa nɪnia. 27 Da -Zezu 'bhɔa 'glɔ 'wɔ ɔ 'sibhliɪ la, 'in wee 'gbee nɔkpɪa -nyɪmɛ yabhlo yia ɔ yoo yi. ɔɔ nyɪmɛ mia, zuzu 'nyii mia ɔ 'wɔ. 'Bɪ ka 'wɔgwɛ, ɔɔ -pla -bana 'wɔ, 'in ɔɔ -gɔ -budu zɔ, ni, gbawla -nyidɪ ɔ gɔa. 28 Da ɔ 'yɪa -Zezu -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpɪ, 'in ɔ yia ɔ bhɔ -yɔ bhliɪ. 'In ɔ nɛɛ wɛɪɪ 'tɪtɛ nyae: «-Naa lɛɛ -gbɔ pɪɪ na gbɔ 'wɔla, -Zezu, Yalɪ -Lagɔɔ 'Yu? -Mɪ na bhuhhoea, -in 'na palɪ 'mɪ 'kɪyɪɛ 'wɔ -ni!» 29 -We ka 'gbɔ ɔɔ nyɪmɛ yi 'saa gba, zuzu 'nyuu mia ɔ 'wɔ, 'mɔ -Zezu gbaa we 'tɪa ɔ 'wɔ. Wee zuzu 'nyuu

mɪa, 'wɔ we bhua ɔ -zakpa duun nya. Wa -ka ɔ sɔnya gbɔan nɛtɛllɪkpe nya, 'in wa -ka ɔ gbloko bhɔ 'wɔ fa, 'in ɔ dia we 'dɛ weee. 'In wee zuzu 'nyuu kwaa ɔ -flii.

30 -Zezu yia ɔ layɪbhac: «Sa wa la -na 'ŋmɪa?»

'In ɔ nɛɛ: «Na 'ŋni wa laa <'Slɔjaa -zlo> ». -We ka gbɔ -wa, zuzu 'nyii duun mɪ ɔ 'wɔ.

31 'In wee zuzu 'nyii nɛɛ -Zezu -ylae: «-Na zukpa -wa, -in 'na kwali -ain *glukasɔ 'wɔ -ni!»

32 -Zugba -boboo -zlo mɪ we lililuu dataɪɔ -gɔgɔɔ nɔkpɪa -gɔ. 'In wee zuzu 'nyii nɛɛ -Zezu -ylae: «-Na zukpa -wa, -in kwa -ain -bobonya mia ni 'wɔ!» 'In -Zezu yia we 'yoo 'nyɛ ni, we pla we 'wɔ. 33 Tɔɔn, zuzu 'nyii yia ɔɔ nyɪmɛ 'wɔ 'tɪa, 'in we yia -bobonya 'wɔ pla. 'In wee -bobo weee yia -gɔgɔ kwli -gwagwɪɛ nya, 'in we yia 'nyu lɔ slo, 'in we yia tɪ -nya.

34 Da wee -boboo 'yɪɪyɔzɔnya 'yɪa gbɔ 'plɪa ni -yɔ, 'in wa -yɔ -gwagwɪɛ yia 'gbe 'kadɪ -yɔ kɔɔɔɔɔɔ 'wɔ we 'dɪ lamnɛni. 35 Da wee gbɔ -mɪni 'plɪa, 'in nyɪma yia -mɔ 'yɪa mni. Wa nɪnia -Zezu kwesi, nyɪmɛ ɔ 'wɔ zuzu 'nyii 'tɪaa, 'in wa yia ɔ 'yɪ, -zugba ɔ -di -Zezuu bhɔ -yɔ la, -bana mɪ ɔ 'wɔ, 'in ɔ 'wlukɔɔn ka ladolu. 'In -nyanɪgbɔ yia wa -kpɪaɪ weee.

36 Sa ɔɔ zuzu 'nyii 'wɔ -nyɪmɛ 'pɔa ni, -wa 'yɪa wee gbɔ weee da, 'in -maa yia we 'dɪ -sa wa -yɪa. 37 Tɔɔn, Zelazɪ -nyɪma weee nɛɛ -Zezu -yɪa, ɔ 'bhɔ wa dɔdɔ -gɔ. Ni, -nyanɪgbɔ ka wa -kpɪaɪ. 'In -Zezu yia 'glɔ 'wɔgbɪa, ɔ 'ka lɔmni.

38 Nyɪmɛ ɔ zuzu 'nyii 'tɪaa 'wɔ, bhuhhoea -Zezu, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «In -yɔ -mɪ 'sɔ 'ka mni.» 'In -Zezu yia ɔ lɔlabhitɪli, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: 39 «Mni -na -budunwɛɛ. -We weee -Lagɔ nɔa -mɪ -yɪa lɛ, -in gba we nyɪma -yɪa.» ɔɔ nyɪmɛ mni, -we weee -Zezu nɔa ɔ -yɪa lɛ, 'in ɔ yia we 'dɪ lamnɛni, wee 'gbe 'kadɔ nɔkpɪɛ weee.

-Zezu puea 'ŋwɔnɔ yabhlo, 'in ɔ yia -Zalusu 'ŋwɔnyu 'yɪɪyɔgagɪɛ 'nyɛ
(Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)

40 Da -Zezu yia lɔ 'nyuu kakpe -putu -gɔ, 'in nyɪmaa -zlo yia ɔ yoo -sa, wa mɪ ɔ wɔɔɔa 'gbɔ. 41 We bhla, nyɪmɛ ɔ wa laa -Zalusɪ nɪnia -Zezuu -gbɛ. -Lagɔbuduu -kanyɔ yabhlo ɔ -mia. 'In ɔ yia -Zezuu bhɔ -yɔ bhliɪ, ɔ yia ɔ bhuhhoe ni, ɔ yi ɔ -budunwɛɛ.

* 8:26 'Mɔ wa la 'yaa Gadale -nyɪmaa dɔdɔ.

42.-We ka gbu -wa, ɔ 'ɲwɔnyu yabhlogbɔɔ kaa -zɔ kugbua lɛ 'sɔ, mɔ mia tɪda.

Da -Zezu mia -mɔ mnɪda, -zugba nyɪmaa -zlo tuntnu 'saa ɔ sɔ weee lɔ. 43 Wa nyɪdɪ, 'ɲwɔ yabhlo mia -bha, ɔ kwɛpale li ɔ -yɔ -zɔ kugbua lɛ 'sɔ. 'In ɔ yia 'gwɛzi weee -nyumɔ. -Dɔtlɔɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ jipe. 44 ɔ 'plɪia -Zezu lɔɔ, 'in ɔ yia ɔ -banaa ɲwɛ kwɛzi. -Bha -bhlokpade ɔ 'pɪɔn yia 'wɔkanɪ.

45 'In -Zezu yia layɪbhaɛ: «Nyɔɔ zɪ 'mɪ kwɛa?»

Wa 'dɛ weee mɪ we kpɛɪdaa 'gbɔ, 'in Piɛɪ nɛɛ: «Na -Slolunyɔ, nyɪmaa -wa gbelia -mɪ, ma tuntnu -mɪ sɔ weee lɔ!»

46 'In -Zezu nɛɛ: «Nyɪmɛ yabhlo ka 'mɪ kwɛzi, in ka we 'jiyibheli nɪ, na 'tɪtɛ ka lubho nɔ.»

47 ɔ 'ɲwɔ 'yia we -yɔ nɪ, wa ka we 'jiyibheli, 'in ɔ -yɔ tɛɪtɛhe yia -Zezuu bhɔ -yɔ bhɪia mɪ. 'In -we ka 'gbɔ, ɔ yia ɔ kwɛzi, 'in sa ɔ 'pɔa -bha -bhlokpade, ɔ yia we gba ɔ -yɪa, nyɪmaa weee 'yibadi. 48 -Zezu nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «Na 'yu, amaa dɪ ka aɪn pue, a mɪ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ aɪn 'sɔ -mɪ!»

49 Da -Zezu mia gbu -mɪnɪ gbada, nyɪmɛ yabhlo 'bhɔa -Zalusɪ -budunɲwɛɛ, ɔ yia 'in ɔ nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «-In 'na sɪalɪ Nyɪmaa -Kanyɔ -nɪ, -na 'ɲwɔnyu ka tɪ.»

50 -Zezu 'nɔa we nɪ, ɔ nɛɛ -Zalusɪ -yɪaɛ: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ, -in zɔ dɪ! 'Pɔa ɔ yia.»

51 -Zezu nɪnia wee -budunɲwɛɛ, ɔ 'nɪ ɲwɔnɪ nyɪmaa -putu 'ka wee -budu zɔ pla, 'mɔ we 'nɪ Piɛɪ klaa, *Zaan klaa, *Zake klaa, we -yɔ 'yuu dide -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔbhɔ. 52 Nyɪmaa weee mɪ wida, -zugba wa bhali ɔɔ 'ɲwɔnyuu 'gbɔ. 'In -Zezu nɛɛ wa -yɪaɛ: «A 'na wili -nɪ, ɔ 'nɪ tɪ, 'yɪaa 'wɔ ɔ mia.»

53 'In wa -yi we 'ji nɪ, 'yu ka tɪ 'gbɔ, wa yia ɔ gla palɪ. 54 -Zezu kpalia ɔ sɔ -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpɪ, ɔ nɛɛ: «Na 'yu, a -sɔ 'wɔ!» 55 ɔ zuzu 'sibhɪia ɔ -gɔ la, 'in ɔ yia 'wɔsɔ -bha -bhlokpade. -Zezu nɛɛ wa -yɪaɛ: «A 'nyɛ ɔ lilɪlu.» 56 -We 'pha, 'in we yia ɔɔ 'ɲwɔnyuu 'nyaa -yɔ ɔ dide ɲwɛgaga -sɔbhali. 'In -Zezu nɛɛ wa -yɪaɛ: «A 'na gbalɪ we nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yɪa -nɪ!»

9

*-Zezu tiea ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ
(Mt 10.5-15; Mk 6.7-13)*

1 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu gbelia ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ 'wɪlu, 'in ɔ yia wa se -yɔ 'tɪtɛ 'nyɛ, wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu nyɪmaa -yɔ -sa. 2 'Bhie, ɔ yia wa tie, wa 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪgbɔ gba. 'In wa 'ka guzɔnya jipe. 3 'In ɔ nɛɛ wa -yɪaɛ: «A -ka nɔa mɪia yi nɪ, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ -nɪ: kɔɔsu, *-bada, 'floo -yɔ 'gwɛzi 'na -mɪnɪ aɪn kwɛɛ -nɪ. 'In nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu -bana 'sɔ 'wɔ -nɪ. 4 -Budu -we ɲwɛɛ a -ka mɪ, wa -ka amɪaa 'lakpasu kpa, a -tɔ -bha tɪkɪ, 'in amɪaa lɔbhiti yɪ 'ka nyɪ. 5 -Budu -we ɲwɛɛ a -ka mɪ, wa 'nɪ amɪaa 'lakpasu kpa, a 'tɪa wee 'gbe nɔkplɛ. A gbɔtɔ amɪaa bhɔ -yɔ *-bhuhui, 'in nyɪmaa 'ka we 'jiyibheli nɪ, wa 'nɪ -Lagɔgbɔ -yɔɲwɔnɪ.» 6 -Zezuu 'bɪnɔnya yia mɪ. 'In wa yia 'gbe weee 'wɔ 'plɪɪ, -Lagɔgbɔɔ gbagbɛ -yɔ guzɔnyaa jipee nya da weee.

*Ewloɔv lva dɪ -Zezuu 'gbɔ
(Mt 14.1-12; Mk 6.14-29)*

7 We bhla, -we weee mia 'plɪda, 'in Galilee 'wlulapɪɪnyɔ Ewloɔv yia we 'nɔ. -We ɔ 'kaa 'wlukɔn lapɔpalɪ, we 'nɪ -mɪ. Nɪ, nyɪmaa -tɔlva nɛɛ: «'Zan -Batisɪ -sɔa 'wɔ tɪtɪnya glaa.»

8 'In nyɪmaa -zakpa -bhlo nɛɛ: «Eli yia lɔ dɔdɔ -gɔ.» 'In tɔlva nɛɛ 'yɛ: «Bhabenyii -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyaa 'yabhlo -sɔa 'wɔ tɪtɪnya glaa.»

9 Ewloɔv nɛɛ: «Na welɪ -gɔ, wa ka Zaan 'wɪlu -gɔ -dɪ. 'In nyɪmɛ -ɔ ka -gɔgbɔ na nɔa dɛ, nyɔɔ mɔa?» 'In ɔ yia -Zezu 'yɪlɪlanɔnɔ, ɔ 'ka ɔ 'Yɪ.

*-Zezu 'nyɛa nyɪmaa 'wɪlu glɔ -bhlo 'wɪlu
gbɔ lilɪlu
(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Zn 6.1-14)*

10 -Zezuu tietienya yia ɔ -gbe lɔ, -we wa nɔa lɛ, 'in wa yia we 'dɪ ɔ -sali. ɔ -yɔ wa 'sɔ vlaa gwe, 'in wa yia 'gbe -we wa laa Betisaida kwesi mɪ. 11 Nyɪmaa -zlo 'nɔa we, 'in wa yia ɔ 'bɪ mɪ. -Zezu yia wa kpa sɔ 'sɔ nya, 'in ɔ yia wa -yɪa -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪgbɔ gba. Nyɪmaa -wa 'yɪbhaa ɔ jipe wa, 'in ɔ yia -maa jipe.

12 Da jibhe mia zɔda, 'in -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ yia ɔ kwesi bɛ. 'In wa nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «Da -a mia -seli, -bha tɔlɔ la. -In gba nyɪmaa -manɪ -yɪa, wa mɪ 'gbenya -yɔ

kudanya mia kwesi 'wu, wa 'ka lililunya -yo lapida 'yi.»

13 'In -Zezu nEE wa -yiae: «Amiaa 'de 'nye wa lililu!»

'In wa yia we 'bigupalie: «'Floo gbu -yo zibhii 'ya 'so -a kaa kwEE. -In 'yibha, nu, -amia mni nyumaa -zlo -manu lililu zaaa?»

14 (Nu, sa, nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu mia -bha (5.000)).

'In -Zezu nEE o 'binanya -yla, wa di wa la sa glv 'so 'ya kugbua, kugbua nweE.

15 Wa nu 'saa, 'in wa yia wa 'de weee ladu.

16 -Zezu 'bhua wee 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'so 'wu, o ylaa yali, 'in o yia -Lago fuo 'pa. O didlia we la, 'in o yia we o 'binanya yoo 'nye, wa 'ka we nyumaa -zlo 'woladlili. 17 Wa 'de weee lia, 'in wa yia lv. 'In -we -tva 'wu, wa -yo we -cicEE yeye -nu kugbua le 'so yia mni.

Pieli nEE -Zezu -wa -Lago -Bhasanyo (Mt 16.13-19; Mk 8.27-29)

18 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi -Lago bhuhhoeda, o 'de -bhlo, -zugba o 'binanya mi o kwesi. 'In o yia wa layibhae: «Nyoo nyumaa -zlo pali 'mi 'wua?»

19 'In wa yia we 'bigupalie: «-Zakpa -bhlo nEE, 'Zan -Batisi -in -mia. Tolva nEE, Elii -in -mia, 'in tolva nEE 'yae, -Lagobv -falpanya mi bhaa bhlasabhla, wa 'yabhlo -saa 'wu tithinya glaa.»

20 'In -Zezu yia wa layibhae: «'In amia, a nEE, nyoo in -mia?»

'In Pieli yia we 'bigupalie: «-Lago -Bhasanyo o ka gbu o gbaa, 'mo -in -mia.»

-Zezu 'paa o tithie -fali (Mt 16.20-28; Mk 8.30-9.1)

21 'In -Zezu nEE wa -yla 'klv 'cici nyaE: «A 'na gbalu we nyime yabhlogbo -yla -nu.»

22 'In o yia we -gudie: «We mi nu, oo NyimeE 'Yu sia bhabha. 'In Zuifv nyima kpasu klaa, *-Lagobvnyaa -cian klaa, we -yo -Lago titee gwesanya yia o kwnEE -saa. 'Bhaa wa yia o, 'in 'yli 'so we tanu nya, tithinya glaa o yia 'wusa.»

Sa wa 'ka -Zezu 'bi na

23 'Bhie, o nEE wa 'de weee -yiae: «Nyoo -ka gba o 'ka 'mi 'bi na, o -sa o 'de dlu, o 'bhu o siasteE *su 'wu, 'yli weee nya, 'in o 'ka 'mi 'bi yi. 24 Nu, nyoo nyoo -ka o 'dEE 'yliyogagie 'wogv nu, 'wu o yia we baa. 'In -o -ka o 'dEE 'yliyogagie 'wobo na 'gbu,

'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mv -moo yia 'yia. 25 Nyime -ka dudu -gvu zuzonu weee 'yi, 'in o -ka o 'yliyogagie 'wobo, o -ka o 'de lasa dudu -gv, leE -lu o 'ka we 'wu 'yia? 26 Nyime -o -ka in -yo na weli 'so zv nu, zli NyimeE 'Yu yia yia o -yo o Dide -yo -moo -mowlv -anzunyaa 'nnumnie 'wu, we zli -moo nu 'yaa onuv zv. 27 In nEE ain -yla gbuzonu saE: -wa mia da -seli, wa tolva ka -Lago nyumaa 'wlulapilie da 'yi, 'bhie, wa 'kaa th.»

-Zezu bhilia 'wola (Mt 17.1-8; Mk 9.2-8)

28 -Zezu gbaa weli -mni, we 'bigv, lakowlv -bhlo 'plia sa, -Zezu -yo Pieli, Zaan -yo 'Zake 'so mnia, 'in o yia -gogo 'wlu -Lago bhuhhoeda mni. 29 Da -Zezu mia -Lago bhuhhoeda, 'in o 'klv yia 'bhiti, 'in o 'wu -bana yia pomanu, -zugba we li 'bibi. 30 -Bha -bhloo 'de, 'in nyima 'so yia o 'klv 'tlali, -zugba o -yo wa 'so gba. Moizu -yo Elii so -wa. 31 Ma 'tlaa -Lago 'nnumniee san -nyidi. Sa -Zezu 'kaa o lubho 'wlubha -Zeluzalemv, o tithie nya, 'in wa -yo o 'so yia we -gugbv gba. 32 Pieli -yo o -lima 'so ka -gblo 'yia nya. Da wa ganaa, 'in wa yia -Zezu 'nnumniee san -yoyi, we -yo nyima so mia o kwesi. 33 Da waa nyima mia -Zezu kwesi 'bhuda, 'in Pieli nEE o -yiae: «Na -Sloluny, -a -ka -seli -tv we nanu 'yli. Palu yua ta -a yia 'sobhaa, -na -nu -bhlo, Moizu -nu -bhlo, Elii -nu -bhlo.» (Nu, -we Pieli mia gbada, o 'ni we -yi.)

34 Da o mi 'saa gbada ni, 'in yalipupa yia wa -gugbli. We -gblia wa -gv, 'in -nyanigbo yia wa -kpalu. 35 'In weli yabhlo yia wee yalipupa nyidi 'tla, we nEE: «-O mia de, na Yu -wa, 'mo in -saa -bha, a pulv o yukwli!»

36 Da wa 'nva weli -mni, -mov 'bigv, -Zezu 'debhlogbo wa 'yia -yo. 'In o 'binanya yia nwe 'mu 'ce, -we wa 'yia -yo, wa 'ni we 'di -sa nyime yabhlogbo -yla, we bhla.

-Zezu vua zuzu 'nyuu, 'yu yabhlo 'bi (Mt 17.14-18; Mk 9.14-27)

37 Zli zlia, 'in wa yia -gogo 'wlu 'bhv. Nyumaa -zlo yia -Zezu yoo yi. 38 -Mo nyumaa -zlo nyidi, nyime yabhlo yia 'wukpi: «Na -Kanyo, -mi na bhuhhoe, -in yia na 'yu, mo -wa na 'yu yabhlogbo! 39 -In -tali, zuzu 'nyuu -ka o kpa, 'in o kpia 'wu, -bha -bhlokpade, we zuklua o 'titeE, 'in we wlelia o 'fufli gbua nweE. We -ka o siali kplokplo,

'bhie, we bhua ɔ -gv. ⁴⁰ In ka -na 'binɔnya bhubhoe nu, wa vu wee zuzu 'nyuu ɔ 'bi, wa 'ni we kwε -yɔ mneni.»

⁴¹ -Zezu yia 'wɔkpɪ: «Dɛslɛn -nyima -wa'a zɔ dli, nyima 'nyii, 'yli zuma in -yɔ aɪn 'sɔ 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amiaa 'gba zɔ 'yligbeda -tua? -In -yɔ -na 'yu yi -seli.»

⁴² Bhla -we nya 'yu mia -Zezu kwesi bɛda, 'in zuzu 'nyuu yia ɔ labhli, we yia ɔ lazuklu 'titɛɛ. 'In -Zezu yia wee zuzu 'nyuu 'wlu-okpɪ. 'In ɔ yia ɔ 'yu jipe, ɔ yia ɔ dide ɔ yoo 'nyɛ. ⁴³ 'In -wa weee mia -bha, -Lagɔɔ 'tite 'kadu yia wa ηwegaga -sobhali.

*-Zezu gbaa ɔ tɪtlee gbv 'ya 'sɔ
(Mt 17.22-23; Mk 9.30-32)*

-We weee -Zezu nua lɛ, we ka wa ηwegaga -sobhali -bhlo -bhloo 'gbv, ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -ylac: ⁴⁴ «Amia, -we na gbaa da a 'nu we, *Nyimɛɛ 'Yu wa yia nyima yoo 'nyɛa.» ⁴⁵ -Zezu gbaa wɛli -mɪni, ɔ 'binɔnya 'ni we 'wolanu. We 'ji mɪ zizada wa -yla, wa yi we 'wolanuu 'gbv. 'In wa 'ka we -Zezu layibha, nyanɔ mɪ wa dli.

*Nyɔɔ 'yɪlia?
(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)*

⁴⁶ 'Yli yabhlo nya, -Zezuu 'binɔnya yia kpɛlie bhli wa 'dɛkpua nyidi. 'In wa nɛɛ 'lee: «Nyɔɔ 'yli -aɪn glaa?» ⁴⁷ -Zezu yibhelia -we -gv wa mia kpɛlɪdaa 'ji, 'in ɔ yia 'yulɛ 'wɔbhhu, 'in ɔ yia -mɔɔ ɔ 'dɛ kwesi 'yɪgbeli. ⁴⁸ ɔ nɛɛ wa -ylac: «-ɔ -ka 'yu -mɔni kpa 'nanuu na 'ηni nya, na 'dɛ ɔ kpa 'nanuu. 'In -ɔ -ka 'mɪ kpa 'nanuu, -ɔ tiea 'mɪ, 'mɔ ɔ kpa 'ya 'nanuu. Nu, -ɔ -ka ɔ 'dɛ 'wɔbhhu 'kienyi, mɔ -wa nyimɛ 'kadu aɪn glaa.»

*Nyimɛ -ɔ 'nia amiaa tɔnyimɛ, amiaa nyimɛ -wa
(Mk 9.38-40)*

⁴⁹ Zaan 'bhua wɛli 'wɔ, ɔ nɛɛ: «-Amiaa -Slolunyo, -a ka nyimɛ yabhlo 'yi, zuzu 'nyuu ɔ vua -na 'ηni nya. -A 'yibha yaa -a 'ka ɔ 'yɪgbeli, ɔ -yɔ -aɪn 'sɔ 'ni -mɪ 'gbv.»

⁵⁰ Nu, -Zezu yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylac: «A 'na 'yɪgbeli ɔ -ni. -We ka gbv -wa, -ɔ 'ni amiaa tɔnyimɛ, amiaa nyimɛ -wa.»

Samalii -gbe yabhlo 'ni -Zezuu gbv -yɔηwnu

⁵¹ Da -Zezuu dɔdɔ -gv -bhv -ylɪnya cɪpaa, 'in ɔ nɛɛ, -Zeluzalɛmɔ ɔ mɪa -kpɔ. ⁵² ɔ yia nyima tie ɔ 'dɛ 'yu. -Maa mɪa, 'in -maa yia

Samalii -gbe yabhlo nɔkpɛ pla, wa 'ka da ɔ 'kaa -gv lamnazɪ 'gbv. ⁵³ ɔ mɪ -Zeluzalɛmɔ mɪdaa 'gbv, *Samalii -nyima 'ni ɔ gbv -yɔηwnu. ⁵⁴ -Zezuu 'binɔnya 'Zake -yɔ Zaan 'nua we, 'in wa nɛɛ -Zezu -ylac: «-Amiaa -Kanyɔ, -in 'yibha -a gba -kosu 'bhv yali, we 'ka wa lasaa?»

⁵⁵ -Zezu 'bhitia la wa -gbɛ, 'in ɔ yia wa -yla gba 'klv 'cɪcɪ nyac: [«Dli -we zua wɛli -mɪni aɪn ηwɛɛ, a 'ni we -yi. ⁵⁶ Nu, Nyimɛɛ 'Yu 'ni dɔdɔ -gv yi nyimaa lasasiee 'gbv. Nyimaa puepuee 'gbv ɔ yia yi.»] 'In -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya yia 'gbe -putu 'wɔ mɪ.

*-Wa 'yibhaa wa 'ka -Zezu 'bi nɔ
(Mt 8.19-22)*

⁵⁷ Da wa mia mɪda 'yloogblv, 'in nyimɛ yabhlo nɛɛ -Zezu -ylac: «Dao da -in -ka mɪda -mɪ, in mɪ -mɪ 'bi.»

⁵⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -ylac: «-Totonya ka 'bhuka, 'in 'zianya kaa lɔlv. Nu, da Nyimɛɛ 'Yu 'kaa ladli, -bha 'ni -mɪ.»

⁵⁹ 'In -Zezu nɛɛ nyimɛ yabhlo -ylac: «-In yi 'mɪ 'bi.»

'In -mɔɔ nɛɛ: «Nyimaa -Kanyɔ, -in 'nye 'mɪ 'yoo, in 'ka na dide 'bhlu mɪ 'bhie.»

⁶⁰ -Zezu yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylac: «-In 'tide tɪtɪnya 'yi, wa 'ka wa tɪtɪnya 'bhlu. Nu -mɪ, -in mɪ -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪgbv gbaa.»

⁶¹ 'Yabhlo nɛɛ 'ya ɔ -ylac: «Nyimaa -Kanyɔ, 'bi na yia -mɪ nɔa, nu, -in 'tide -slɔ 'mɪ 'yi, in 'ka na nyima wɛli 'paa mɪ.»

⁶² -Zezu nɛɛ ɔ -ylac: «Nyimɛ -ɔ kpa gɔgwɛɛ kɔkɔ la, 'in ɔ dia lubhoo gwe, 'bhie ɔ -talia lv, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪe zɔ pla.»

10

-Zezu tiea ɔ 'binɔnya glv ta 'ya kugbua lɛ 'sɔ

¹ -Mɔv 'bɪgɔ, Nyimaa -Kanyɔ -Zezu laa ɔ 'binɔnya, 'in ɔ yia wa glaa glv ta 'ya kugbua lɛ 'sɔ -bhasa. 'In 'gbenya -yɔ da ɔ 'dɛ 'ka yaa mɪ, 'in ɔ yia -mɔ wa tie 'sɔ 'sɔ ɔ 'dɛ 'yu.

² -Zezu nɛɛ wa -ylac: «'Mnɔ ka zalɪ duun, we kpa 'yɪ, 'in we -didɪnya 'ni 'wɔzu. We 'gbv, a bhubhoe kpa -kanyɔ, 'in ɔ 'ka lubhɔnya yoo 'pa, wa 'ka ɔ 'mnɔ -di. ³ A mɪ, bhlabhɛyua 'bhisa na tiea aɪn gbi glaa. ⁴ A 'na 'bhulu 'gwɛzi klaa, -bada klaa, we -yɔ

-sakwla 'wv -ni. 'In a 'na -gwleli 'yloogblo fvsasiee 'gbv -ni. ⁵ A -ka -budu -mumu nwee nyini, a gba tiaε: <'Wututue -dlɔɔ -mi -budu -mini nwee.> ⁶ We -ka 'wututue -dlɔɔ -nyime yabhlo mi wee -budunwee, amiaa 'wututue -dlɔɔ a gbaa ɔ -yla, we -tu ɔ -gv. We 'ni -muvv, amiaa 'wututue -dlɔɔ yi amiaa -gbe lv. ⁷ A -tu wee -budu -mini nwee, -we wa -ka ain 'nye a li, 'in a 'ma. Nu, lubhononyo mia, ɔ 'penilu ɔ yia. A 'na 'plili -budu -bhlo -bhlo nwee -ni. ⁸ Da a -ka 'gbe -mumu 'wv pla, wa -ka ain kpa 'nanuv wa 'lakpanya nya, -we wa -ka ain 'nye, a li we. ⁹ A jipe wee 'gbee guzunya. 'In a gba -mɔ -nyuma -ylaε: <*-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie ka ain -yɔ cipa.> ¹⁰ Nu, 'gbe -we 'wv a -ka mi, -mɔ -nyuma 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a 'tla -gblɔgblo 'kadu 'wv. A gba wa -ylaε: ¹¹ <Amiaa 'gbee nukpla -bhuhui -we sloa -ain bhv -yɔ, 'mv -a yia ain -gv gbɔɔlv. 'In a yibheli we 'ji nu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie ka cipa.> ¹² In nεε ain -ylaε, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbv 'wvbhua, 'gbe -muvv nukpla -nyuma yia sia bhabha, we 'ka *Sodmv -nyumaa -nv 'wvzi.

*'Gbenya 'nia -Lagɔgbv -yɔnwnu
(Mt 11.20-24)*

¹³ «Kolazen -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nv nya! Betisaida -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nv nya! Ninee 'nupaligbv -Lagɔ nva le amiaa -gbe, we -ka yaa nu, Tili -yɔ Sidɔɔn 'sɔ ɔ nv we le, -zugba -mɔ -nyuma ka yaa wa dli 'bhiti pepe. 'In wa ka yaa we -slolu, -gbenaa 'wvplapie -yɔ 'tutɔɔ 'wluo -sluslue nya. ¹⁴ We 'gbv, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbv 'wvbhua, amiaa -nv ɔ yia 'wvbhua, we 'ka Tili -yɔ Sidɔɔn -nv 'wvzi. ¹⁵ 'In amia, Kapenaumv -nyuma, amia dlu nu, 'wv a yia -sɔa yali yi? -Innya, we 'ni -muvv, zɔ -Lagɔ yia ain belia tlitlunya dɔvɔ -gv.»

¹⁶ -Zezu nεε 'ya ɔ 'binɔnya -ylaε: «Nyime ɔ -ka ain yukwli pɔlv, -ami ɔ pɔlv yukwli. -ɔ 'ni ain kpa 'nanuv, -ami ɔ 'nia kpa 'nanuv. 'In -ɔ 'ni 'mi kpa 'nanuv, -zugba, -ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ 'nia kpa 'nanuv.»

-Zezuu 'binɔnyaa glv ta 'ya kugbua le sɔ yia lv

¹⁷ -Muvv 'bigv, waa tietienyaa glv ta 'ya kugbua le 'sɔ yia luyi 'mɔna nya. 'In wa nεε -Zezu -ylaε: «-Amiaa -Kanyɔ, -a -ka gbv gba

zuzu 'nyii -yla, -na 'nɔni -gv, 'in we zva -ain 'nɔnwe.»

¹⁸ -Zezu yia we 'bigvpali wa -ylaε: «In ka *-Saatan -yɔyi yali -bhɔda nεε nyu 'pa 'yika, 'in we yia bhli. ¹⁹ A yla, in ka ain se 'nye, a 'ka tibhe -yɔ -klagbeta -gv nɔ. 'In a 'ka 'ya amiaa tonyumεε 'tite lawlali, 'in -lu yabhlogbɔɔ 'ni mneni we 'ka ain gbonyuu 'wluo nv. ²⁰ A 'na lili 'mɔna zuzu 'nyii ka ain 'nɔnwe zvv 'gbv -ni. Nu, amiaa 'nɔni -Lagɔ celia yali, a li -muvv 'gbv 'mɔna.»

*-Zezu lia 'mɔna
(Mt 11.25-27, 13.16-17)*

²¹ Wee bhla -bhloo 'de nya, Zuzu 'Pupa yia -Zezu 'mɔna yeli. 'In ɔ yia 'wvkv: «Dide, -na 'nɔni na mnɔna, yali -yɔ dɔvɔv -Kanyɔ, in 'pa -mi fuo. -We ka gbv -wa, -lu -we -in zizea gbɔyilonya -yɔ 'ylimnanya kwεε, 'mv -in -slolua 'nyenyeyua 'klv. Gbɔzɔnv -wa, Dide, -na 'de 'yibhaa we -mi 'sa.

²² «Na Dide ka 'mi -lu weee 'nye. ɔɔ Yu mia, nyime yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -yi, we 'ni ɔ Didee 'debhlogbɔɔ 'wvbhv. 'In ɔ Dide mia, nyime yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -yi, we 'ni ɔ 'Yu 'wvbhv, we -yɔ -wa ɔ 'Yu -slolua ɔ 'klv, ma -yia ɔ.»

²³ 'Bhie, -Zezu 'bhiti ɔ 'binɔnyaa -gbe la, 'in ɔ nεε -maa 'dekpva -ylaε: «'Wututue -dlɔɔ mi amiaa -nv nya, -we a mia da -yɔyida, a ka we -yɔyu 'gbv! ²⁴ Nu, in nεε ain -ylaε: -Lagɔgbv -falpanya duun -yɔ dɔvɔv 'wlulapilinya 'yibha bhaa, -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyi, 'in wa 'ni we -yɔyi. -We a nva, wa 'ka we 'nv, 'in wa 'ni we 'nv.»

-In -kali -Lagɔ -yɔ -na -libheyii zε

²⁵ -Bha -Lagɔ tite gwesanyɔ yabhlo -sɔa 'wv, ɔ 'ka -Zezu laylaa 'gbv. 'In ɔ yia ɔ layibhaε: «-Slolunya, sa in 'ka nv, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'in in 'ka we 'yia?»

²⁶ -Zezu nεε ɔ -ylaε: «Sa we mi celida titee 'sebhe 'wva, 'in -in -ka we zeli sa -na nv we 'wola?»

²⁷ 'In ɔ nyime yia we 'bigvpaliε: «Jejitape, -ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kali ɔ zε -na dli weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'tite weee nya, -na 'wlukvvn lapvpalie weee nya.

'In -in -kali -na -libheyii zε -na 'de 'bhisa.»

²⁸ -Zezu nεε ɔ -ylaε: «-In ka we 'bigvpali tklu. -In nv 'sa, 'in -in 'ka 'yliyɔgagie 'yi.»

29 Nu, ɔɔ -Lagɔɔ titee gwesanyɔ 'yibha ɔ 'ka zukpa 'yu 'gbu, 'in ɔ yia -Zezu layibhae: «Nyɔɔ -wa na -libheyia?»

30 -Zezu yia we 'bigɔpalɛ: «Nyime yabhlo 'bhua -Zeluzalemɔ, ɔ mi Zelikogbe 'wu mnida, 'in 'wienya yia ɔ 'yiligbeli. Wa 'bhua ɔ -lu weee 'wu, wa bhɩtia ɔ, ɔ -gbloa, 'in wa yia -bha ɔ ti, 'in wa yia mni. 31 Sa 'bhisa, -Lagɔɔbɔnyɔ yabhlo bhlia wee 'yloogblu, ɔ 'yia ɔɔ nyime -yɔ lapida, 'in ɔ yia ɔ -yɔlabhlɩ, 'in ɔ yia mni. 32 'Sa -bhlokpade *Leviii zɔaylinyime yabhlo nynia 'ya -bha. ɔ 'yia ɔɔ nyime -yɔ, 'in ɔ yia ɔ -yɔlabhlɩ, 'in ɔ yia mni.

33 «Nu, Samalii -nyime yabhlo mia 'lakpa 'wu mnida. ɔ nynia ɔɔ nyime -yɔ, ɔ 'yia -mɔɔ -yɔ, 'in -mɔɔ yia ɔ nyazi 'wɔla. 34 ɔ nynia -mɔɔ -yɔla -tapa, 'in ɔ yia -mɔɔ danya le nva, 'kpi -yɔ nyakpɔ pali, 'in ɔ yia we gbuan. 'Bhie, ɔ yia ɔ 'wɔbhu ɔ -sokofali -gu, 'in ɔ yia ɔ 'lakpanyaa -budu zɔ kwa. -Mɔ ɔ gwɩlɩba ɔ -yɔ. 35 We zli zlia, ɔ -saa -mɔ 'gwɛzi* , 'in ɔ yia we wee -buduu -kanyɔ yoo 'nye. 'In ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylaɛ: <-In gwɩlɩ nyime ni -yɔ, da in -ka -seli luyi, -na 'gwɛzi -we -in -ka we -gɔpali, in 'ka we kpagbu -sa na 'de nya.> »

36 -Zezu yia we -gɔɔɛ: «Waa nyima ta -manɩ glaa, -mi dli, nyɔɔ -wa nyime 'wienya bhɩtiaa -libheyia?»

37 -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yia we 'bigɔpalɛ: «Nyime ɔ 'yilia ɔ nyazi, mɔ -wa.»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In mni, -in nu 'sa».

-Zezu mnia Maati -yɔ Malii fɔsaa

38 -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya mi 'yloogblu, 'in ɔ yia 'gbe yabhlo nɔkplɛ pla. 'Nwɔɔ yabhlo mia -bha, wa laa Maati, mɔ kpaɔ ɔ 'lakpasu ɔ 'dɛɛ -budu zɔ. 39 Maati bhɔɔ wa laa Malii, mɔ -dia Nyumaa -Kanyɔɔ bhɩ -yɔ la, -zugba ɔ pulɔ ɔ nyumaa gbɩlɩlu wɛli yukwli. 40 Maati 'yiligwe -su la pipie nya. ɔ yia -Zezu kwesi, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, na bhɔɔ tɩtia na 'de -bhlo lubho weee, we'e -la -mi -sɩan 'wɔ? -In gba ɔ -yla nu, ɔ -sa 'mi 'wɔ!»

41 Nyumaa -Kanyɔ yia we 'bigɔpali ɔ -ylaɛ: «Maati, Maati, amaa 'dɛɛ dli a sumania bhe, 'in a palia amaa 'de -biabi 'yiligwe gbɩ duuun 'gbu. 42 Nu, -lu yabhlogbɔɔ mi -lu -zɔnu

nya. -We nania 'yli, 'mɔ Malii -saa -bha. 'In nyime 'ni mneni ɔ 'ka we ɔ kwɛɛ -sa.»

11

-Zezu slolua -Lagɔbhuhoe ɔ 'binɔnya (Mt 6.9-13, 7.7-11)

1 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi -Lagɔ bhuhoe da yabhlo. Da ɔ bhɩa, ɔ 'binɔnyaa 'yabhlo nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, -in -slolu -ain -Lagɔbhuhoe, sa 'Zan -Batisɩ -slolua ɔ 'binɔnya.»

2 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A -ka -Lagɔ bhuhoe da -mi, a gbɛ:

<Dide, wa zɩ -bha -na -mɔwɩlɩ nɩ, -na nyumaa 'wlulapɩɛ yi.

3 'Yli -we -ka -mi, -in 'nyɛ we lililu -ain.

4 -In ti -amɩaa -yɔgbu 'wu.

-Wa nva -ain gbɩnyuu 'wluo, sa -a tia wa -yɔgbu 'wu, 'sa.

-In 'na kwali -ain laylagbu lɩ -ni.> »

Nyime ɔ mnia ɔ 'tale 'floo -zɩlɩa

5 -Zezu nɛɛ 'ya wa -ylaɛ: «Sa 'bhisa, ain glaa, 'yabhlo ka 'tale yabhlo. ɔ -ka ɔ -gbɛ mni zli -nyidi, ɔ 'ka ɔ -yla gbɛ: <'Tale, -in fa 'mi 'floo bhakɩ taa kpagbu -yɔ. 6 Nu, dɛslɛɛn, na 'tale yabhlo 'bhua 'lakpa 'wu, 'in ɔ yia na -gbɛ yi. In 'ni -lu yabhlogbɔɔ -ka, 'in in 'ka we ɔ 'nye.>

7 «'In sa 'bhisa, ɔ 'tale -mɔɔ yia we 'bigɔpali -budu zɔɛ: <-In 'tide 'mi 'yi 'cɛ! In ka -budu kla -lakli nya, we 'bi ka 'wɔgwɩɛ. In -yɔ na 'yua mi lapida, in 'ni mneni in 'ka 'wɔsɔ, 'in in 'ka -mi 'floo yoo 'nye!» 8 In nɛɛ ain -yla, ɔ 'na 'ka 'wɔsɔ, ɔ 'ka wee 'floonya wla ɔ 'tale -nɔwɛɛ. Nu, -mɔɔ mi we -zlazlagbu kpada sɔ 'sɔ nya -klii 'gbu, 'wu ɔ yia -sɔa, -we weee -mɔɔ -ka 'yibha, ɔ 'ka we -mɔɔ yoo 'nye.

9 «We 'gbu, -ami nɛɛ ain -ylaɛ: a -zla -lu, 'in wa 'ka we ain 'nye. A -tali -luu da, 'in a 'ka we 'yi. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kali ain -yla. 10 Nu, ɔ zlaa -lu, 'mɔ wa nyɛa we. -ɔ talia -luu da, mɔ yia we. -ɔ bhlia -budu, mɔ -yla wa kalia -bha.

11 «Ain glaa, 'yabhlo -ka 'yuu dide nya -mi, ɔ 'yu -ka ɔ ['floo -zɩlɩ, ɔ yi ɔ tukpa 'nyɛɛ? Yaayu, ɔ -ka ɔ] zibhi -zɩlɩ, ɔ yi ɔ tibhɛ 'nyɛɛ? 12 'In ɔ 'yu -ka ɔ nynugan -zɩlɩ, ɔ yi

* 10:35 'Yli 'sɔɔ lubhoo 'gwɛzi -wa.

o -klagbeta 'nyee? 13 Nu, amia -mama -wa nyima 'nyii, a -yi amiaa 'yua -li -zono 'nye sa. We -ka 'sa -mi, amiaa Dide -o mia yali, -o kaa 'nani, -wa zalia o Zuzu 'Pupa, o 'na 'ka we wa 'nyee?»

-Zezu nee nu, o 'tite'e 'bhv -Saataan -gbe (Mt 12.22-30; Mk 3.22-27)

14 'Yli yabhlo nya, zuzu 'nyuu -we -zelia nyime yabhlo bhobho, -Zezu mi we vuda, da wee zuzu 'tlaa -moo 'wu, 'in -moo yia gbagbie bhli -bha -bhlokpade. Toon, nyimaa -zlo -wa mia -bha, 'in nyewegaga yia wa subha. 15 Nu, nyima -toba -wa mia -bha, wa nee: «Zuzu 'nyiii -kanyo *Belizebuli nyea o se, o 'ka zuzu 'nyii vu.» 16 Toba 'yibha wa 'ka o laylaa 'gbu, wa nee o -yla, o nu gwedigbu yabhlo le, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, -Lagoo -gbe o bhua.

17 'In -Zezu -yi wa 'wlukoon lapopaliee 'gbu, o nee wa -ylae: «Dudu -we ka -gu -nyima -ka tu -gu wa 'dekpa nyidi, la wee dudu bhua. 'In -budu -bhlo nyee -nyima -ka -yowosoloda -mi, bhlia wee -budu yia. 18 A nee, zuzu 'nyii na vua, Belizebuli nyea 'mi we se. -Saatan -ka we 'de -yowosolu, sa we dudu 'ka 'wolatolba? 19 Belizebuli -ka -ami se 'nye, in -ka zuzu 'nyii vu, nyoo nye amiaa -lima se, 'in -maa vu wee zuzu 'nyia? We 'gbu, amiaa -limaa 'debhiee lenogbu slolua nu, -we a gbaa yo -wa. 20 Gbuzonu sa, -Lagoo so nya na vua zuzu 'nyii, we ji -wa nu, -Lagoo nyimaa 'wlulapilie mi an nyidi.

21 «Latelonyo -o kaa 'li -yo -gble kwee, o -ka o koda 'wukoda -mi ni, o zozonu weee mi 'wupada 'ce. 22 'In, nyime 'tea la, -o zia o, -moo -ka yi, 'in -moo -ka o nyee -zi, 'in o 'li -yo -gble -we o di yaa dli 'wu, 'in -moo saa we o kwee. 'In -we weee -moo -saa o kwee, 'in -moo dlilia we. 23 Nyime -o -yo 'mi 'ni -mi, na tonyo -wa. Nyime o -saa 'mi 'wu, -a 'ka nyima -yobibeli, la o mumnia wa.

Zuzu 'nyuu luyiyie (Mt 12.43-45)

24 «Nu, zuzu 'nyuu 'tlaa nyime yabhlo 'wu, we mni, we yi, -moo yeye da, ladidaa datalie nya, we 'ka ladi. We 'ni da 'yu 'gbu, we nee we 'de -ylae: «Na -budu -we zo in 'bhua, -moo na bhitia lu.» 25 'In da we 'bhitia -moo lu, we yia -bha wee -budu yli, -zugba we nukple mi laylipeda, 'in -moo mi lamnazida.

26 Toon, zuzu 'nyii gbeso ka nukple -nyua 'yli bhabha, -we -zia wemu, 'in we yia -moo 'bumni. 'In we -yo we 'so yia wee -budu zo luyi, dabudu. 'In we yia -moo ladi duaa. -Sleen, 'in oo nyimee -kwikwi yia 'ylinyumanu, 'in we yia we tianu 'wuzi.»

'Mvnaa 'degbolu

27 Da -Zezu gba 'saa, 'in 'nywono yabhlo nee o -yla, -moo nyima -nyidi weli 'tite nyae: «'Nywono -o plaa -na nukpla, 'in o yia -mi 'nyeni, 'wutotue -doo mi o -nu nya.»

28 'In -Zezu yia we 'bigupalie: «A gba sae: nyima -wa pulba -Lagoweli yukwli, 'in wa zua we 'nonye, 'wutotue -doo mi wa -nu nya.»

Nyima 'yibhaha -Zezu gwedigbu (Mt 12.38-42)

29 Da nyimaa -zlo gbelia -Zezu, 'in o yia gbagbie bhli wa -ylae: «Desleen -nyima mi nyima 'nyii nya. Ma yibhaha 'mi gwedigbu. Gwedigbu yabhlogbo 'na 'ka wa -yla lenu, 'mu we 'ni *Zonasu gbu -ze. 30 Sa *Zonasu -zea we 'yli -slolonyo *Ninivu -nyima -yla, 'sa Nyimee 'Yu yia we 'yli -slolonyo -zea desleen -nyimaa -nu nya. 31 Sebaa 'wlulapilinywono 'bhua dudu bhloluda, 'in o yia *Salomoo gboyiloweli yukwli pulba yi. Nu, nyime -o zia Salomoo, o mi da. We 'dee 'gbu, zli -Lagoo yia nyimaa -yogbu 'wobhua, 'in oo 'nywono soa 'wu desleen -nyima 'yu, 'in o dilia -maa gbu. 32 Ninivu -nyima 'nua Zonasu weli, 'in wa yia wa dli 'bhiti. Nu, nyime -o 'yilia -o -zia Zonasu, o mi da. We 'dee 'gbu, zli -Lagoo yia nyimaa -yogbu 'wobhua, 'in Ninivu -nyima soa 'wu desleen -nyima 'yu, 'in wa dilia -maa gbu.»

'Napee gbuv nine (Mt 5.5-15, 6.22-23)

33 -Zezu 'paa wa -yla gbuv nine yabhlo 'ya, o nee: «Nyime -ka 'nape -nyuma, o'zo zize we, 'in o'zo zu we -solu zo. Nu, yali o dia we la, 'in -wa -ka -budu zo pla, 'in wa yia we san -yo.

34 -Na 'yli mi -na kuu 'nape nya. We -ka nu, -na 'yli -yali, -na ku -kpabhie mi zli 'wu. We -ka -na 'yli ka gu -yo, -na ku mi nikpise 'wu.

35 Nu, -in zu -na 'de 'yliyoo, zli -we mia -mi 'wu, we 'na -zeli nikpise -ni. 36 -Na ku weee -ka zli 'klv -mi, we kibhe 'ni nikpise 'wu -mi, we -kpabhie mia zli 'klv. Sa 'napee san dolua -mi -yo la beblee, 'sa.»

-Zezu dia Falizinyuma -yo -Lagoo titee gwe-sanya gbu wlu

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

³⁷ -Zezu bhia gbagbie, Falizinyume yabhlo yia o la, o -yo o 'ka li. -Zezu plaa o -budu zo, 'in wa yia lilie bhli. ³⁸ Falizinyume 'yia nu, -Zezu 'ni kwe budo, 'in o yia lilie bhli, we yia o nwegaga -subhali.

³⁹ Nu, Nyumaa -Kanyo nee o -ylae: «Sa amia Falizinyuma mia, mu ni: 'kopo -yo 'wuliliknaa ku -yo a waba, -zugba 'wie -yilyie -yo 'nyii mi amiaa dibhe yeda. ⁴⁰ -Guwotonya! -Lago o nua -luu ku -yo le, mo nua we nukple le 'ya, we 'ni mu? ⁴¹ -Lu -we mia amiaa 'kopo -yo amiaa knanya 'wu, a 'nye we bobabhanya. 'In we 'de weee 'ka -mawlo amiaa -nu nya.

⁴² «Amia Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Amiaa -titikpi weee -we menia, 'matu -yo wluu* 'bhisa, we kugbua -gu -bhlo a nyaa -Lago. 'In gbu tiklunya -we nania -Lago dudu -yo amiaa -Lagoo zekalie, a ka we 'yilatlili, 'mu a 'ka yaa lenu tia. 'In a 'na dlolo -luu kugbua -gu -bhloo wlawlie 'wu -ni.

⁴³ «Amia Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, 'yugbein ladidie a 'yibhaa -Lagobudu zo. 'In a 'yibha, wa -sa an fu -zejila 'wu amiaa 'nuhwezove nya.

⁴⁴ «Gbonyuu mi amiaa -nu nya! A 'wlu sa gbawla wa'a 'yi -yo, wa -ka we -gu nada -mi, wa 'ni we 'ji -yi.»

⁴⁵ -Lagoo titee gwesanyaa 'yabhlo nee -Zezu -ylae: «Na -Slolunyoo, -in -ka 'sa gbada -mi, -amia -in mi 'yaa velida!»

⁴⁶ -Zezu yia we 'bigupalae: «Titee gwe-sanya, gbonyuu mi 'ya amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, 'gba 'kadu -we ka didie -kalia -yo, 'mu a dia nyuma 'wlu, 'in amiaa 'de -kwitaya -bhlogboo' o 'tlili we.

⁴⁷ «Gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, -Lagobuu -falpanyaa gbawla a paa, 'in amiaa didea 'bhaa wa. ⁴⁸ -We a mia lenoda, mu slolua we nu, -we amiaa didea nua le, we nani an dudu. Amiaa dukpasu 'bhaa -Lagobuu -falpanya, 'in amia mia wa gbawla 'pada. ⁴⁹ We 'gbu, -Lagoo Gbu yilo nee: «Wa -gbe na yia gbu -falpanya -yo tietienya tiea. 'In -maa glaa toba wa yia 'bhaa, 'in wa 'ka toba 'klyie 'wupalu.» ⁵⁰ Nu,

we 'ka dudu gwedida -yo 'bhu, -Lagobuu -falpanya wa 'bhaa, -wa ka 'pion wa jitea, wa 'pion -Lago yia desleen -nyuma layibhaa. ⁵¹ Tia, wa ka *Abeli 'bha, 'in 'wobhloluda wa yia Zakalii 'bha, 'slakagusalulu -yo -Lagoo -mawlada nyidi. Cun, in nee an -ylae: desleen -nyuma -Lago yia we 'gba 'wlu dia.

⁵² «Amia titee gwesanya, gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, -lakli -we kalia gbu yilo nwee, 'mu a 'bhua 'wu, 'in amiaa 'de 'ni -mo pla. 'In -mama 'yibhaa -maa 'ka -mo pla, 'in a yia -maa 'yoo -kolu.»

⁵³ Da -Zezu 'tlaa wee -budu zo, -Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma yia o -yo 'ce 'nyuu 'pali. 'In wa yia gbu duun o layibha. ⁵⁴ O zobhlibhlie nya, 'in gbu -kpua weli -ka o nwee 'tla, wa 'ka we nya o gbu -lueli.

12

A 'na -zeli weli 'so -nyuma -ni

(Mt 10.26-27)

¹ We bhla, nyumaa 'wlu -nyacun yia 'wlugbeli -Zezu kwesi. Wa 'wuzuloo 'gbu, bhv ladida'a 'yi. -Zezu nee o 'binonya -yla tia: «A zo amiaa 'de 'yliyoo Falizinyumaa 'floo *gooo gbegein. Nu, wa weli 'so 'so. ² Nu, -we weee mia zizeda, zli 'klv we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyuma 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelie. ³ We 'gbu, -we weee a gbaa nikpise 'wu, 'nua wa yia we zli 'klv. 'In -we weee a nwanwea nyume -yla komi luu, -budu 'wlu wa yia we wiza.»

A so -Lagoo 'debhlogboo

(Mt 10.28-31)

⁴ 'In -Zezu nee 'yae: «Na 'talea, in nee amia -ylae: -wa mnenia wa 'ka nyume ku 'bha, 'in wa 'nia we 'bigu gbu yabhlogboo lenve mneni, a 'na solv wa -ni. ⁵ -O a 'kaa so, 'mo na yia an 'klvslolua: a so -Lago, amiaa titlie 'bigu, mo kaa we se, o 'ka an -kosu 'wu viteli. Cun, in nee an -ylae: 'mo a 'kaa so!

⁶ «Nyuma 'yilya 'wu, bhuyua 'ni -vale -ka. Tama 'so lv wa paa we gbu pelv. 'In -mu bhla, -Lago' o dlv we 'yabhlogboo 'wu. ⁷ -Lago -yi amiaa 'wluo nyii nwee. We 'gbu, a 'na nu nu nyanoo -ni. A 'yli -Lago 'yilya 'wu, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wuzi.

* **11:42** 'Matu -yo wluu mia: -titikpi -we Zuifonya pali bhaa zapu lv, mu -wa.

-Wa ηwnua -Zezuu gbu -yo 'in -wa'a ηwnua -Zezuu gbu -yo

(Mt 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ «In nεε ain -ylaε: -o -ka gba na daa -zejila 'wυ, nu, o mi na -nu nya, gbaa *Nyumεε 'Yu yia o daa, -Lagoo 'anzinya 'yu, o mi o -nu nya. ⁹ -o yia na gbu kpelia -zejila 'wυ, nu, Nyumεε Yu yia o gbu kpelia -Lagoo 'anzinya 'yu. ¹⁰ Nyoo -ka Nyumεε 'Yuu daa weli 'nyuu gba, -moo -yogbu -Lagoo tia 'wυ. Nu, -o -ka Zuzu 'Pupa veli, -Lagoo 'na 'ka -moo -yogbu 'wυti.

¹¹ «Wa -ka amiaa -yogbu 'wυbhua yi, wa -ka ain -Lagobudunya zo kwa, 'in wa -ka ain nyimaa 'yugalinya -yo 'gbee 'wlulapilinya 'yu kwa, sa a 'kaa we amiaa 'de -gu -sa, 'in -we a 'kaa gba, a 'na lυlυ we 'gbυ dli -ni. ¹² Nu, -we a 'kaa gba, we bhla, Zuzu 'Pupa yia we ain ηweε zυa.»

'Nyumninyoo -gυwυtvnυv gbuυ nine

¹³ -Mo waa nyimaa -zlo nyidi, nyumε yabhlo nεε -Zezu -ylaε: «Na -Slolunyo, -in gba na bheli -yla, 'bi -amiaa dide tia, o dlili we, o 'ka na -nu wla.»

¹⁴ -Zezu yia we 'bigupalι o -ylaε: «'Tale, nyoo pali 'mi la amiaa gbυwυbhunyo -yo amiaa zυzονυυ dlinyo nya?» ¹⁵ -Mυυ 'bigυ, o nεε wa 'de weε -ylaε: «A zo amiaa 'de 'yliyoo, 'ηnumniluu dli 'wυnyninyniee gbεgbεin. Nu, 'yliyogagiee 'degbolu mia, we'e 'bhυ nyumεε 'ηnumniluu -gbε, saa 'de o yi 'ηnumninyo 'kadυ -zε.»

¹⁶ 'In -Zezu yia wa gbυυ nine yabhlo 'palιε: «'Nyumninyo yabhlo mi -bha, o ka kpaanya -we tυa o -yla duun. ¹⁷ o pupalia 'wlukυυn la, o yia o 'de layibhaε: <Sa in 'ka da we nυa? Da in 'kaa na kpaα -li slu, -bha 'ni -mi.> ¹⁸ 'In o yia we -gυdiε: <-We in 'kaa lευ, mυ ni! Na wlonya na yia -yomnazia, 'in in 'ka we 'wυlaylimanu. 'In in 'ka -mo na 'mno -yo na -lu -zονυυ tολa slu. ¹⁹ 'In na yia na 'de -yla gbaaε: «Na nyumε, -in ka zυzονυυ -zlo, -zu duun -nu nya. -In -di la, -in nyape, -in li, -in 'ma, -in li 'mυna!» > ²⁰ 'In -Lagoo nεε o -ylaε: <-Gυwυtvnyo, -zεεn sabo -na tia. 'In -we weε -in gυgwlaia 'wlu -na 'de -yla, nyoo -yla we 'ka -tua?» >

²¹ -Zezu yia we -gυdiε: «Nyumε -o gυgwlaia zυzονυυ 'wlu o 'de -yla, 'sa we mia o -nu nya. 'In -moo 'ni 'ηnumninyo nya -mi -Lagoo 'yliya 'wυ.»

A zo -Lagoo dli -gu (Mt 6.25-34)

²² 'In -Zezu nεε o 'binonya -ylaε: «We 'gbυ, in nεε ain -ylaε: -we a 'kaa li, 'in a 'ka 'yliyogagie 'yi, a 'na lυlυ we 'gbυ dli -ni. 'Naanya a 'kaa 'wυpla, a 'na lυlυ we 'gbυ dli -ni. ²³ -We ka gbu -wa, nyumεε 'yliyogagie -zi lililu, 'in nyumεε ku -zi 'naa. ²⁴ A yla 'ηwaa: we'e 'pa 'mno, 'in we'e -di we, 'in we'e bublu we wlu 'wυ. Nu, -Lagoo nyεa we lililu. Amia 'yli a -zi 'zianya! ²⁵ Ain glaa, nyoo mneni o 'ka o dlilυe nya, o 'yliyogagiee 'yi -gu palia? ²⁶ 'In amia 'nia mneni, a 'ka weε -lu 'kienyilε -mni lευ, lεε ka 'gbυ a lυ we pnu 'gbυ dlia?»

²⁷ «A yla -fliisuu -bυi: we'e nu lubho, 'in we'e lυa 'naa. In nεε ain -yla nu: *Salomoo 'deε 'ηnumnie 'kadυ 'wυ, o 'ni 'ylinano -bana -bhlogbo 'yi suu -bυnya nu 'yabhlo 'bhisa. ²⁸ Dli 'kienyi -zunya! Su -we mia -flii -zεεn, 'in wa 'kaa -kosu 'wυ viteli cizi, -Lagoo -ka sa -mυυ -kpeli, -zakpa zuma o 'na 'ka 'sa amia -kpelia! ²⁹ -We a 'kaa li, 'in -we a 'kaa 'ma, a 'na sumanu amiaa 'deε dli -mυυ 'gbυ -ni. ³⁰ Nu, dυdυgυ -nyima weε, -wa 'nia -Lagoo -yi, ma talia -luu da 'komυυ. 'In amia mia, amiaa Dide -Lagoo -yi -we -wa amiaa -yokpagbu. ³¹ A -tali -Lagoo amiaa 'wlulapilie da tia, 'bhie, -Lagoo 'ka ain -lu weε -mni 'nyε.

A di amiaa 'ηnumnili -Lagoo kwesi la (Mt 6.19-21)

³² «Na kwiiyua, a 'na nυnυ nyanoo -ni. Nu, we nanι amiaa Dide -Lagoo dυdυ, o 'ka ain o nyimaa 'wlulapilie zo kwa. ³³ A 'pa amiaa zυzονυυ pelυ, 'in a 'nyε we -yo -gwezi bobabhanya. 'Gwezi -bhoto -we'e -nyumoo, a nu we lε. A gυgwlaia amiaa 'ηnumnili 'wlu -Lagoo kwesi, da we 'na 'kaa mno. 'Wienya 'ni mneni wa 'ka we 'wυbhυ, 'in ηwονυ 'ni mneni we 'ka we li. ³⁴ -We ka gbu -wa, mo -na 'ηnumnili mia, -mo -na dli mia.

A mnazi amiaa 'de la, 'in a 'ka -Zezu wυ

³⁵ «A mnazi amiaa 'de la, a ji -jlaa, amiaa 'napε -tu -nyumada. ³⁶ Zolubhonunya mia wa -kanyo mnia 'ηwnokwafeti -gu wuda, a mi wa 'bhisa. Da o -ka luyi, o -ka koko bhli, 'in wa 'ka -bha -kali o -yla -bha -bhlokpade. ³⁷ Zolubhonunya -manu -kanyo -ka wa 'yliyogada yli, 'wυtvυe -dloo mi wa -nu nya! In nεε ain -yla, gbυzονυ -wa: o -jlaa o

yia jia, ɔ 'ka wa ladi, lililuu 'gbu. 'In ɔ 'ka we wa 'wɔladlili. ³⁸ ɔ -ka luyi, -de zli -nyidi, -de zli -gɔɔ, ɔ -ka wa 'yliyɔgadayi, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nɔ nya! ³⁹ -We mia da, a 'nɔ we 'wɔla: bhla -we nya 'wienyɔ 'kaa yi, -buduu -kanyɔ -ka yaa we -yi, ɔ 'na 'ka ɔ 'yitide, ɔ 'ka ɔ -budu zɔ pla. ⁴⁰ Amia, a mnazi amiaa 'de la 'yae. Nu, bhla -we a 'nia -tɔlv, we nya Nyimɛɛ 'Yu yia yia.»

Zɔlubhonɔnyɔ -zɔnɔ -yɔ zɔlubhonɔnyɔ 'nyuu

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Pieli yia ɔ layibhaɛ: «Nyimaa -Kanyɔ, -amia -bhlo -na plia wee gbɔɔ nine yaayu, nyima weee -in mia we 'palida yi?»

⁴² Nyimaa -Kanyɔ yia we 'bigɔpalɔ ɔ -yɔlaɛ: «-ɔ -wa zɔlubhonɔnyɔ tikli, 'in ɔ -yia gbɔ, sa ɔ mia? Mɔ -wa, -ɔ, ɔ -kanyɔ tia -budu -yɔ, ɔ 'ka we 'yliyɔzɔ. 'In lilibhla -ka bɛ, ɔ 'ka zɔlubhonɔnya tɔlv lililu 'nyɛ. ⁴³ 'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi ɔ zɔlubhonɔnyɔɔ -nɔ nya. ɔ -kanyɔ -ka luyi, 'in ɔ 'ka ɔ 'yi, -zugba ɔ mi wee lubho nɔda. ⁴⁴ In nɛɛ aɩn -yɔla gbɔzɔnɔ saɛ: ɔ -kanyɔ yia -mɔ zɔzɔnɔ weee ɔ yoo 'nyɛa, ɔ 'ka we 'yliyɔzɔ. ⁴⁵ We -ka nu, ɔ zɔlubhonɔnyɔ nɛɛ dli zɔɛ: «Na -kanyɔ mi -mɔ -gwɛda.» 'In ɔ yia zɔlubhonɔnya -yɔ lubhonɔɣwnɔ tɔlv bhiti bhli, ɔ yia li, ɔ yia 'ma, 'in ɔ yia ɔ 'de nɔ 'bhali. ⁴⁶ 'Yi -we nya ɔ zɔlubhonɔnyɔ -mɔnɔ 'nia ɔ -kanyɔ wɔda -mi, 'in bhla -we ɔ 'nia -tɔlv, we nya -mɔ yia yia. Vua ɔ -kanyɔ yia ɔ, 'in ɔ 'ka ɔ -kaslv 'wɔpa. Sa -Lagɔ paa wa'a ɣwnua ɔ gbɔ -yɔ -kaslv 'wɔ, 'sa. ⁴⁷ Zɔlubhonɔnyɔ ɔ -yia ɔ -kanyɔɔ dɔmagbɔ, 'in ɔ ɔ mnazi ɔ 'de la, ɔ 'ka we lɛnɔ, gan -duun wa yia ɔ 'paa. ⁴⁸ Zɔlubhonɔnyɔ ɔ 'nia ɔ -kanyɔɔ dɔmagbɔ -yi, 'in ɔ nɔa gbɔnyuu lɛ, gan -sɛ wa paa ɔ. 'In nyimɛɛ ɔ wa 'nyɛa -lu duun yoo, 'mɔ wa yia -lu duun layibhaa. 'In nyimɛɛ ɔ kwɛɛ wa zɔa -lu duun la, 'mɔ wa yia -lu duun layibhaa bhabha.

-Zezuu 'gbɔ -yɔbhɔbhɔve yia nyima nyidi -bhoa

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ «-Kosu in -laa dɔdɔ -gɔ, 'in na dli 'yibha 'yaa nu, we -nyuma -bha -bhlokpade. ⁵⁰ Siastie -we -wa na batizee -gbɔ, we lɛnɔe in mia wɔda dlilɔe nya. ⁵¹ Amia dli nu,

dɔdɔgɔ -nyima nyidi in -laa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ yi? -Innya, in nɛɛ aɩn -yɔlaɛ, -yɔbhɔbhɔve in -laa wa nyidi. ⁵² We 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ, nyima gbɔ -ka -budu yabhlo zɔ -mi, -yɔ wa yia 'bhɔbhɔva. Ta yia 'sɔ -yɔ gwe 'paa, 'in 'sɔ 'ka ta -yɔ gwe 'pa. ⁵³ Dide yia ɔ 'yu -yɔwɔsɔlv, 'in 'yu 'ka ɔ dide -yɔwɔsɔlv. 'Nyaa yia ɔ 'ɣwnɔyɔ -yɔwɔsɔlv, 'in 'ɣwnɔyɔ 'ka ɔ 'nyaa -yɔwɔsɔlv. 'Lowlii 'nyaa yia ɔ 'yuu 'ɣwnɔ -yɔwɔsɔlv, 'in 'yuu 'ɣwnɔ 'ka ɔ 'lowlii 'nyaa -yɔwɔsɔlv.»

A 'nɔ bhlaa 'ji 'wɔ la

(Mt 16.2-3)

⁵⁴ -Zezu nɛɛ 'ya nyimaa -zlo -yɔlaɛ: «Da yali -ka laylumanɔ, 'in a gbaa -bha -bhlokpade nyu yia lɔa, 'in we lɔa 'saa 'piɛɩn* . ⁵⁵ 'In da 'yɔ -ka 'wɔsɔ zɔkpɛ -papa, a nɛɛ: «Sloo yia yia», 'in we yi 'saa 'piɛɩn, we 'ni mɔv?† ⁵⁶ Welɔ 'sɔ -nyima! -We weee plia dɔdɔ -gɔ -yɔ yali, a -yi we 'ji. 'In -we mia dɛslɛɛn 'plida, a'a 'nɔ -mɔv 'wɔ la!

-In -yɔ -na tɔnyɔ 'nɔnnɔ 'wɔla?

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ «Lɛɛ ka 'gbɔ, gbɔ mia tikli a 'ni we 'wɔsɔsalida dayia? ⁵⁸ Nyimɛɛ -ka -mi gbɔ 'wlu ladli, ɔ -yɔ -mi 'sɔ -ka gbɔwɔbhunya 'yu mnɔda -mi, da a mia -slɔ 'yloogblɔ, -in 'yi 'kli, -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka gbɔ -bhia. ɔ yi -mi gbɔwɔbhunya 'yu kwa, 'in -mɔ yi -mi 'slɔja yoo 'nyɛ, 'slɔja yi -mi -kaslv 'wɔpa. ⁵⁹ In nɛɛ -mi -yɔlaɛ: -in 'ni -slɔ ɔ 'wɔbhɔlɔlu -su wla, -in 'na 'ka -mɔ 'tla.»

13

A 'bhiti amiaa dli, we 'ni -mɔv, 'in a tlia

¹ We bhla, Galilee -nyima -wa mia 'slaka -sada, sa dɔdɔv 'wlulapilinyɔ Pilatɔ 'bhaa wa, 'in nyima tɔlv yia we gbaa yi -Zezu -yɔla. ² -Zezu yia we 'bigɔpalɔ wa -yɔlaɛ: «Amia dli nu, waa Galilee -nyima wa 'bhaa, ma -wa gbɔnyuu -lɛnɔnya, we 'ka Galilee -nyima tɔlv 'wɔzi yi? ³ -Innya, in nɛɛ aɩn -yɔlaɛ, a 'ni amiaa dli 'bhiti, a 'de weee yia tlia wa 'bhisa. ⁴ 'In nyima kugbua lɛ gbeta, -wa -gɔ Siloe we -wa tɔlobudu 'kadɔ bhililia, 'in we yia wa 'bha, amia dli nu, ma nɔa gbɔnyuu

* **12:54** Wee dɔdɔ -mɔv -gɔ, 'yɔlv bhililida 'nyu bhɔlv 'kɔmɔv. † **12:55** Wee dɔdɔ -mɔv -gɔ, 'yɔlv 'wɔsɔlvdaa lililɔlv -pɛ laa slo.

le, ma -zia -Zeluzalemu -nyuma tɔlva yi? ⁵ -Innya, in nɛɛ ain -yɔlɛ, a 'nɪ amɪaa dɪ 'bhiti, a 'dɛ weee yia tɪa wa 'bhisa.»

*Gblotvsu wa laa *figɪsuu gbvɔv nine*

⁶ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbvɔv nine, ɔ nɛɛ: «Nɔkpasu yabhlo faa ɔ *-dlɔkpaɔ *figɪsu. 'Yɪ yabhlo nya, ɔ yia we 'bhuee da mɪnɪ, 'in ɔ 'nɪ we 'bhue yabhlogbɔɔ 'wɪlɪ yɪ. ⁷ Tɔvɔn, ɔ nɛɛ ɔ kpaɔaa lubhonɔnyaa -kanyɔ -yɔlɛ: «In yla, we -zv ta nɪ, -zugba na yi figɪsu -mɪnɪ 'bhuee da, 'in 'yɪ we 'bhue yabhlogbɔɔ. -In -dɪ we -gv! Lɛɛ ka 'gbv we klalɪ dɔdɔv 'wɔ bhea?»

⁸ «ɔ kpaɔaa lubhonɔnyaa -kanyɔ nɛɛ ɔ -yɔlɛ: «Na -kanyɔ, -in tɪ -bha we, -zv -mɪnɪ nya -slɔ, in 'ka we -yɔ 'bhlu, 'in in 'ka -ylikpee zɛnzɛnnɔ we gwe -yɔ slɔ. ⁹ -De we yi 'sa -mɔ tɪv lɔgadaa. We 'nɪ tɪv, 'in -in 'ka 'mɪ -yla gba, in -dɪ we -gv.» »

-Zezu jipea 'kwɛgvɪwɔv yabhlo

¹⁰ Zuifvɔv Nyapɛyɪlɪ yabhlo nya, -zugba -Zezu mɪ nyɪma gbv -sloluda -Lagɔbudu yabhlo zɔ. ¹¹ We bhla, 'ɪwɔv yabhlo kaa gu -yɔ, ɔ mɪ -bha. -Zv kugbua lɛ gbɛta 'wɔ 'kwɛzuzu 'kwɔnaɔ ɔ 'wɔ, 'in ɔ 'nɪ mɛnɛnɪ ɔ 'ka 'wɔglo tɪkɪlɪ. ¹² Da -Zezu 'yɪa ɔɔ 'ɪwɔv -yɔ, ɔ yia ɔ la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yɔlɛ: «A ka amaa gu kwɛɛ 'tla!» ¹³ -Zezu palɪa ɔ sɔ -gv la, -bha -bhlokpɛɛ ɔ -gloa 'wɔ tɪkɪlɪ, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ɪmɪ mɪnɪɛ bhli.

¹⁴ -Zezu ka 'ɪwɔv -mɔnɪ jipe Zuifvɔv *Nyapɛyɪlɪ nyaa 'gbv, -Lagɔbuduu 'yugallyɔ yia 'cɛ 'pa. ɔ nɛɛ nyɪmaa -zlo -yɔlɛ: «-A ka 'yɪ gbelibhlo -a 'ka we nya lubho nɔ. A yi -mɔv nya amɪaa 'dɛ jipea. We 'na -zɛlɪ Nyapɛyɪlɪ nya -nɪ!»

¹⁵ Nyɪmaa -Kanyɔ yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -yɔlɛ: «Wɛlɪ 'sɔ -nyɪma, Nyapɛyɪlɪ nya a'a -sa amɪaa 'bhli -yɔ amɪaa -sokofalɪ lubhu we 'wɔlɪlɪ -gbo -yɔ -bhlo -bhloo, 'in a'a kwa we 'madaa, we 'nɪ mɔv? ¹⁶ 'In Ablaamvɔv zɔvayɪlɪwɔv -mɔnɪ, 'mɔ -Saatan gbɔan, we -zv kugbua lɛ gbɛta nɪ, in nɛɛ ain -yla 'lee, we mɪ nɪ, wa 'ka ɔ -blo Nyapɛyɪlɪ nyaa?» ¹⁷ -Zezu gbaa wɛlɪ -mɪnɪ, tɔvɔn, zv yia ɔ tɔnyɪma weee 'bha. 'In -zugba gbv 'kadɪ weee ɔ mɪa lɛnɔda, nyɪmaa -zlo li we 'mɔna.

*Su wa laa *mutadɪ, we 'yaa gbvɔv nine
(Mt 13.31-32; Mk 4.30-32)*

¹⁸ -Mɔv 'bɪgɔ, -Zezu nɛɛ: «Lɛɛ -lu -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ -yɔ we 'wɔwɔlɔa, 'in lɛɛ in 'ka we 'wɔpalɪa? ¹⁹ Su wa laa *mutadɪ, -we ka 'ya nyɪmɛ yabhlo glɔa ɔ kpaɔ, 'mɔ we -yɔ we 'wɔwɔlɔa: we mɪa, we yia su -zɛ, 'in 'zɪanya yia we 'klɪya -nyɪdɪ lɔlɔ 'sɔbha.»

*'Floo gɔɔv gbvɔv nine
(Mt 13.33)*

²⁰ -Zezu nɛɛ 'yɔlɛ: «Lɛɛ -lu in 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ 'wɔpalɪa? ²¹ Gɔɔ 'ɪwɔv yabhlo slua 'floo -bhɔbhɔv kilo glɔ -bhlo 'ya gbu lɔ, ɔ bhɪtɪa we, 'in we yia 'yɪlɪ, 'mɔ *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ -yɔ we 'wɔwɔlɔa.»

*Plalɪda poo
(Mt 7.13-14, 21-23)*

²² -Zezu mɪ -Zeluzalemvɔv -gbɛin mɪnɪda, -zugba ɔ -yɔ nyɪmaa -sloluslɔlue mɪnɪ 'gbe 'kadɪ -yɔ 'gbe yua nɔkplɛ. ²³ 'In nyɪmɛ yabhlo yia ɔ layɪbhaɛ: «Nyɪmaa -Kanyɔ, nyɪma -wa 'kaa gbv 'wɔbhɔv, wa 'na 'ka 'wɔzuv?»

-Zezu yia we 'bɪgɔpalɪ wa -yɔlɛ: ²⁴ «A 'tɛmanɪ amɪaa 'dɛ la, a 'ka plalɪda poo 'wɔ 'plɪlɪ. In nɛɛ ain -yla, nɪ, nyɪma -duun yia -bhaa 'plɪlɛ laylaa, 'in wa 'na 'ka we mɛnɛnɪ. ²⁵ Da -buduu -kanyɔ -ka 'wɔsɔ, ɔ -ka ɔ -budu -gbalɪ, 'in a tɔa 'pipee. A bhli -buduu bhli bhliɛ, 'in a gbaaɛ: «Nyɪmaa -Kanyɔ, -in -kalɪ -bha -ain -yla.» We 'bɪgɔ ɔ yia 'palɪa ain -yɔlɛ: «In 'nɪ amɪaa 'bhɔlɔda da -yi!» ²⁶ Tɔvɔn, 'in a gbaa ɔ -yɔlɛ: «-A -yɔ -mɪ 'sɔ ka li, 'in -a yia 'ma dabɔdɔv, 'in -in yia -amɪaa 'gbee -gblɔgbɔlɔ 'wɔ nyɪma -slolu!» ²⁷ Gbaa ɔ yi 'yaa ain -yɔlɛ: «In 'nɪ amɪaa 'bhɔlɔda da -yi. Amɪa weee nɔa gbɔnyuu lɛ, a vɪa 'mɪ gwe!» ²⁸ Da a yia *Ablaamvɔv, *Izakɪ, *Zakɔbɔv -yɔ -Lagɔgbvɔv -falɪpanya weee 'yɪa, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ gbe 'wɔ, 'in wa 'ka amɪa 'pipee vitelɪ, -bha a yia wɪa, 'in a 'ka gla 'wɔlɪ! ²⁹ 'Yɪlɔv 'wɔsɔlɔda, 'yɪlɔv bhli lɪdɪa, 'yɪlɔv 'wɔsɔlɔdaa lɪlɪsɔlɔ -yɔ kɔpɛsɔlɔ, -mɔ nyɪma yia 'bhɔa, 'in wa 'ka dabɔdɔv li -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ gbe 'wɔ. ³⁰ 'In -slɛɛn da, -wa -gaa lɔ, tɔlva yia 'yuganya -zɛa, 'in -wa -gaa 'yu, -maa tɔlva yia lɔganya -zɛa.»

*-Zezu wɪa -Zeluzalemvɔv 'gbv
(Mt 23.37-39)*

³¹ We bhla, Falizinyuma tɔba bea -Zezu kwesi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylae: «-In 'bhu da, -in mni da -putu. Nu, Ewloɔv 'yibha ɔ 'ka -mɪ 'bha.»

³² -Zezu yia we 'bigɔpali wa -ylae: «A mni, a gba -totoo -bho -nyime mia ni -ylae: zuzu 'nyii na vua, 'in na jipea guzonya -zɛɛn -yɔ cɪzi. 'In we 'yɪ taa zɪ na bhia na lubho. ³³ Nu, -zɛɛn, cɪzi -yɔ cɪziɛlv, we mɪ nu, in zɔ na nɔnɔve 'yliyɔ. Nu, wa 'ka -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ 'bha 'gbe -putu -gɔ, we 'ni 'yɪ nani, 'mɔ we 'ni -Zeluzalemɔ 'wɔbhɔ.

³⁴ «-Zeluzalemɔ -nyima, -Zeluzalemɔ -nyima, amia -wa bhaa -Lagɔgbɔv -falɪpanya, 'in nyima -Lagɔ paa ain yoo, -wa bhaa wa gbɔkv 'wɔ. Bhla weee nya, sa nynu gɔgwɪlala we 'yua 'wlu we -kapue zɔ, 'in we gbɪa we -gɔ la, in 'yibha in 'ka 'sa ain 'wɪgɔgwɪlali, 'in a 'ni we -yɔɪwɪnu. ³⁵ We 'gbɔ, -Lagɔ yia amiaa -budu 'kadɔ sɔlv lapalɪa. 'In in nɛɛ ain -ylae: a 'na 'ka 'masɛɛn 'mɪ 'yɪ tiklu, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nu,

«Nyime ɔ yia Nyumaa -Kanyɔɔ 'ɪni nya, -Lagɔ ɪwna ɔ 'nyu la», 'in we bhla 'kaa nyini.»

14

-Zezu jipea guzɔnyɔ yabhlo, Zuifv Nyapɛyɪ nya

¹ Zuifv Nyapɛyɪ yabhlo nya, Falizinyumaa 'yugalnyaa 'yabhlo laa -Zezu ɔ 'dɛɛ -gbɛ, ɔ -yɔ ɔ 'ka li dabɔv. -Zezu plaa ɔ -budu zɔ, -zugba Falizinyuma -wa mia -bha, -maa yla ɔ tenyii. ² -Zugba nyime yabhlo kaa 'yɪyɪgu -yɔ, -mɔɔ 'yɪgɪbe ɔ 'yu. ³ 'In -Zezu yia -Lagɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma layɪbhae: «'Lee, -amiaa tite nyɛ nyime 'yoo yaayɪ, we'e 'nyɛ ɔ 'yoo, ɔ 'ka nyime jipe Nyapɛyɪ nyaa?»

⁴ 'In wa 'ni 'yibha wa 'ka we 'bigɔpali. -Zezu 'bhitia ɔɔ guzɔnyɔɔ -gbɛ la, 'in ɔ yia ɔ jipe. 'In ɔ nɛɛ ɔ -yla: -in mni. ⁵ 'Bhie, ɔ nɛɛ wa -ylae: «Ain glaa -nyime yabhlo, -de ɔ yuu, ɔ -ka -klɔ 'wɔbhɔ, ɔ 'na 'ka -mɔ ɔ -saa, yaayɪ -de ɔ bhlii, we -ka -klɔ 'wɔbhɔ, ɔ 'na 'ka -mɔ we -sa Nyapɛyɪ nyaa?»

⁶ Da -Zezu gba 'saa, wa 'ni mneni wa 'ka we 'bigɔpali ɔ -yla.

-In 'na 'bhulu -na 'dɛ 'wɔ nyime 'kadɔ 'bhisa -ni

⁷ -Wa wa laa wee 'fɛti -gɔ, -wa mia 'bɪ -zɔnɔ 'wɔbhuda, -Zezu 'yia wa -yɔ, 'in ɔ yia wa gbɔv nine -mɪni 'pali: ⁸ «Da nyime yabhlo -ka -mɪ la 'ɪwnɔkwafɛti -gɔ, -in -ka -mɔ nyini, -in 'na -dɪli 'bɪ -zɔnɔ mia 'yugbein -gɔ la -ni. -We ka gbɔ -wa, nyime ɔ ka -vacɪ -zia -mɪ, -de wa ka -mɔɔ laa! ⁹ 'In nyime ɔ laa a 'dɛ 'sɔ wee 'fɛti -gɔ, ɔ -ka yi, 'in ɔ 'ka -mɪ -yla gbɛ: «-In 'nyɛ ɔ 'bɪ -mɪni, zɔ nya -na yia 'wɔsɔa, 'in -in 'ka lɔgbɛin ladɪa mni. ¹⁰ Nu, da nyime -ka -mɪ la 'fɛti -gɔ, -in -ka -mɔ nyini, -in mni -in -dɪ lɔgbɛin la. 'In ɔ laa -mɪ da ɔ -ka yi, 'in ɔ 'ka -mɪ -yla gba: «Tale, yi, -in 'ka 'bɪ -zɔnɔ -gɔ ladɪ.» Tɔn, 'in -mɔv yɪmanɪa -na 'ɪni, nyima -wa -in -yɔ wa 'sɔ mia lililu gwe 'yɪliya 'wɔ. ¹¹ Nu, nyime ɔ yɪmanɪa ɔ 'dɛ, zɔ -Lagɔ yia ɔ belia, 'in nyime ɔ belia ɔ 'dɛ zɔ, 'yɪmanɪa -Lagɔ yia ɔ.»

-Wa a 'kaa la lililu -yɔ

¹² 'Bhie -Zezu nɛɛ ɔ laa ɔ -ylae: «Da -in -ka lililu lɛnɔ, -in 'na lali -na 'talea, -na bhelia, -na zɔayɪnyuma -yɔ -na -lima 'ɪnumnyaa 'dɛkɔvɔ -ni. Nu, zɪ wanɔv 'yɪ -ka nyini wa -ka -mɪ la, -zugba -we -in nɔv lɛ we 'bigɔ wa 'pali. ¹³ Nu, -in -ka 'fɛti lililu lɛnɔ, -in la bobabhanya, 'kukunya, 'tɪgɪtɪgɪnya -yɔ 'lɔlɔnya. ¹⁴ Nu, -in -ka 'sa nɔ, -zugba, 'wɔtɔtɔv -dlɔɔ mɪ -na -nɔ nya. Wa 'ni mneni wa 'ka -mɪ -lu yabhlogbɔɔ 'nyɛ we 'bigɔ. Nu, -Lagɔ yia we 'bigɔpali -mɪ -yla. Da nyima tiklu yia tɪtɪnya glaa 'wɔsɔa, we zɪ.»

'Fɛti 'kadɔv gbɔv nine (Mt 22.1-10)

¹⁵ -Mɔv 'bigɔ, nyima -wa mia lililu gwe, wa glaa -nyime yabhlo 'nɔv wɛɪnya -mɪni, ɔ nɛɛ -Zezu -ylae: «Nyime ɔ yia lia -Lagɔ nyumaa 'wlulapɪgɛ 'wɔ, 'wɔtɔtɔv -dlɔɔ mɪ -mɔɔ -nɔ nya.»

¹⁶ -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «Nyime yabhlo -saa 'fɛti 'kadɔ, 'in ɔ yia nyima duun la. ¹⁷ Lilibhla bea, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnyɔ yabhlo tie, ɔ gba -wa ɔ laa -ylae: «A yi, nu, lililuu pipie ka bhia.»

¹⁸ «'In wa 'dɛ weee yia gbagɪe bhli -bhlo -bhlo nu, «-In tɪ -amiaa -yɔgbɔ 'wɔ». Tianɔ nɛɛ ɔ zɔlubhonɔnyɔ -ylae: «In ka kɔvɔ yabhlo zɔ, 'mɔ na mɪa 'yia -kɔvɔ. We 'gbɔ, -mɪ na bhuhhoe, -in tɪ na -yɔgbɔ 'wɔ.» ¹⁹ 'In 'yabhlo nɛɛ ɔ -ylae: «In ka 'bhli kugɔvɔ zɔ, 'mɔ na

mnia laylalia. -Mi na bhubhoe, -in ti na -yogbu 'wv.> ²⁰ -Budv nEE 'ya o -yiae: <Desleen na bhva da 'hwno kwada. We 'gbv, in 'ni mneni in 'ka mni.>

²¹ «Zolubhononyo 'bhitia lv o -kanyoo -gbe, 'in o yia we 'bigv -dinya o -sali. 'In -buduu -kanyo yia 'ce -papie bhli. 'In o nEE o zolubhononyo -yia: <-In mni 'gbe nokple slvi, -mo we -gblagblonya -yo we -gwelenya -gv, -in -yo bobabhanya, 'kukunya, 'laloonya -yo 'tigutiginya yi.> ²² -Mvv 'bigv, zolubhononyo yia, 'in o nEE: <Na -kanyo, -we -in gbaa in nu le, in ka we lenv. 'In 'bu talva yi 'yaa 'wvto.>

²³ 'In -buduu -kanyo nEE o zolubhononyo -yiae: <-In mni, -in 'plivi -gwelenya -gv, we -yo kpaa -yoonya 'wv, 'in -wa -in -ka 'yi, -in gba wa -yia -gla nya, wa yi na -gbe. 'In na -budu 'ka ye. ²⁴ In nEE ain -yiae: waa tanyuma -wa in laa, wa 'yabhlogbo'o 'na 'ka na 'feti -gv -lu li.> »

Sa wa 'kaa -Zezu 'bi nv, mv ni (Mt 10.37-38)

²⁵ Nyumaa -zlo -yo -Zezu mi 'yloogblv nuda, o 'bhitia wa -gbe, 'in o nEE wa 'de weee -yiae: ²⁶ «Nyime -o -ka 'mi 'bi yi, in namanu o dudu, we 'ka o dide, o 'nyaa, o 'hwno, o 'yua, o bhelia, o bhaloa -yo o 'debhie -gbolu 'wvzi. We 'ni -mvvv, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ZE. ²⁷ 'In nyime -o 'ni o staslee *su 'wvbhu, o 'ka 'mi 'bi yi, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ZE.

²⁸ «Nu, amiaa lv -nyime -mamo, -o gba o 'ka -budu 'kadu 'sobha, 'in o'o -di la, o'o zeli 'gwezi -we mia o kwesa? 'In -de wee 'gwezi mneni we 'ka wee -budu bhiaa? 'In o'o yibheli we 'jia? ²⁹ We 'ni -mvvv, o -ka wee -buduu gwe glu pali, o so -ka we 'sobhasubhee -yobhiali, -wa weee yia -bha 'yia, 'in wa bhlia o nyanie? ³⁰ Gbaa wa yiae: <Nyime -mami bhlia -buduu sobhasubhee, 'in o so yia we -yobhiali.>

³¹ «'Sa -bhlokpade, nyumaa 'wlulapinyo yabhlo kaa 'sloja 'wlu glv 'so 'wlu kugbua, o -ka gba, o 'ka nyumaa 'wlulapinyo -putu -o kaa onuv 'sloja -zakpa 'soo -gbe tu kwa, la o dia, 'in o yibhaa o 'de la: <'Lee, in mneni in -yo o 'ka tu gv?> ³² We -ka o 'ni we mneni, 'in o tiea nyuma, nyumaa 'wlulapinyo -mami -gbe. Da -moo -tlolva -slv o -yo la, 'in o 'ka -moo -yia gba 'wvotvve -dlv -tu wa nyidi.

³³ «'Sa -bhlokpade, nyoo nyoo -ka amiaa lv -nyime nya -mi, o 'ni o -kakalu weee -bli -gv 'pali, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ZE.>

Gumu -we 'bhva 'novwe (Mt 5.13; Mk 9.50)

³⁴ 'In -Zezu yia we -gudie: «Gumu mia, -lu -zovu -wa. 'In gumu -ka 'novwe 'bhv, sa wa 'ka we namania? ³⁵ We 'ni 'ylinani, dudu -nu nya, we 'ni 'ylinani -ylikpeduduu -nu nya. 'Pipee wa vitelia we.

«-o -ka we 'novv -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.>

15

Bhlabhle mnadaa gbv nine (Mt 18.12-14)

¹ 'Yi yabhlo nya, *nison -gwezisanya -yo gbonyuuu kwe -cian talva bea -Zezu kwesi, wa 'ka o weli yukwli polv. ² Falizinyuma -yo -Lagoo titee gwesanya saa -Zezuu 'hni, wa nEE: «Nyime -mami kpaa gbonyuuu kwe -cian so 'so nya, 'in o -yo wa lia dabodu!»

³ 'In -Zezu yia wa gbv nine -mami 'pali: ⁴ «Amiaa lv -nyime yabhlo -ka bhlabhle glv gbu -ka, we lv -bhlabhle yabhlo -ka mna, o 'ni mneni o 'ka we glv -mna 'ya kugbua le gbomna lida tu? -o 'ka wee -bhlo mna 'ylibilanava mni, 'in o ka we 'yu? ⁵ 'In da o 'yia wee bhlabhle, o dli namania, o yia we -bli gba lapali. ⁶ -o nynia o -budunwee, tov, o laa o 'talea -yo o ladinya, 'in o nEE wa -yiae: <A -yo 'mi 'so li 'mna. Nu, na bhlabhle mna, in ka we 'yi!»

⁷ «In nEE ain -yia, 'sa -bhlokpade, gbonyuu -lenonyo yabhlogbo'o 'bhva o gbonyuu 'bu 'gbv, 'mna 'kadu mi yali. Nyuma tikluu glv -mna 'ya kugbua le gbomna, -wa pupalia 'wlukovv la nu, wa gbv 'ni dli 'bhiti gbv 'wvlapili, wee 'mna -zi wa -nu 'wv.

'Gwezii tama mnadaa gbv nine

⁸ «Yaayu, 'hwno yabhlo kaa 'gwezi tama kugbua, 'in we 'yabhlo -ka mna, o 'ni mneni o 'ka 'nape -nyuma, 'in o 'ka -budu zo laylipe, o 'ka we datahi yleele, 'in o 'ka we 'yu? ⁹ 'In da o 'yia wee 'gwezii tama -bhlo, o laa o 'talea -yo o ladinya, 'in o nEE wa -yiae: <A -yo 'mi 'so li 'mna. Nu, na 'gwezi tama -bhlo mna, in ka we 'yi!»

10 «In nɛɛ aɪn -yla 'sa -bhlokpade, gbonyuu -lɛnɔnyɔ yabhlogbɔɔ 'bhua ɔ gbonyuu 'bu 'gbu, 'mɔna 'kadu mɪ -Lagɔɔ 'anzi nyɪdɪ.»

Mnɔmnɔnyuu gbɔv nine

11 -Zezu nɛɛ 'yae: «Nyime yabhlo ka nukpasiyua 'sɔ. 12 'Bɪsɔbhayɪ nɛɛ ɔ dide -ylae: <Dide, -na 'bɪ -ɪn 'ka yaa -aɪn -yɔ tɪ nɪ, -ɪn dlili we, 'ɪn -ɪn 'ka na -nɔ wla.> 'In wa dide yia wee 'bɪ ɔ 'yua sɔbhie 'wɔladlili.

13 «'Yɪ 'sɔ -lɛ 'plia, 'ɪn ɔɔ nyimeslɔyɪ yia ɔnɔɔ wee 'bɪ pɛlɔ 'pa. ɔ 'bhua we 'gwɛzi 'wɔ, 'ɪn ɔ yia dɔdɔ -putu -gɔ mɪ 'pɪpɪ. -Mɔ ɔ -nyumɔnɔa wee 'gwɛzi, pɔɪnplagbɔɔ lɛnɔɔ nya. 14 Da ɔ bhua ɔ 'gwɛzi weee nyumoe, 'ɪn ɪwɔ 'kadu yia wee dɔdɔ -gɔ yɪ. Tɔɔn, ɔ 'nɪ lililu -kaa 'gbu, 'ɪn ɪwɔ yia ɔ 'bhabhie bhli. 15 -Bha ɔ mɪna -slɛɛn wee dɔdɔ -gɔɔ nyime yabhlo -gbɛ lubho nɔa. 'In -mɔɔ yia ɔ -mɔɔ kpaɔ kwa, ɔ 'ka -bobo ɪwɛkɔ. 16 ɔ 'yɪbha yaa gwesi -we -bobo lia, ɔ 'ka we li. 'In nyime yabhlogbɔɔ ɔ 'nyɛ we ɔ.

17 «Tɔɔn, ɔ dli -saa ɔ zukpa, 'ɪn ɔ nɛɛ: <Na didee lubhonɔnya ka lililu duun, wa 'nɪ mneni, wa 'ka we li. 'In, -zugba, -amɪ, na tɪ ɪwɔ nya -seli. 18 Didee -gbɛ na yia lɔbhɪtia, 'ɪn ɪn 'ka ɔ -yla gbɛ: <Dide, ɪn ka gbonyuu lɛnɔ -Lagɔ -yla, 'ɪn ɪn yia -mɪ -yla we lɛnɔ. 19 'In 'nɪ -slɛɛn we 'klɔ -ka, -ɪn 'ka 'mɪ la -na 'yu. Nɪ, 'bhu 'mɪ 'wɔ -na lubhonɔnyaa 'yabhlo 'bhisa.> 20 ɔ -sɔa 'wɔ, 'ɪn ɔ yia ɔ didee -gbɛ lɔbhɪti.

«Da ɔ -tlɔlɔa -slɔ -budunwɛɛ -yɔ la, ɔ dide yia ɔ -yɔyɪ. 'In nyazɪ yia ɔ 'wɔ yɪ bhabha, ɔ -yɔ -gwagwɛ mɪna ɔ yoo, 'ɪn ɔ yia ɔ gbleli. 21 Tɔɔn, ɔ 'yu nɛɛ ɔ -ylae: <Dide, ɪn ka -Lagɔ -yla gbonyuu lɛnɔ, 'ɪn, ɪn yia -mɪ -yla we lɛnɔ. 'In 'nɪ -slɛɛn we 'klɔ -ka, -ɪn 'ka 'mɪ la -na 'yu.>

22 «'In ɔ dide nɛɛ ɔ zɔlubhonɔnya -yla: <A 'pulo! A -la ɔ 'ylinanɔ -bana yabhlo. A -pla we ɔ 'wɔ, a fa ɔ sɔwɔlu sɔ 'wɔ, a -pla ɔ -sakwla bhɔ 'wɔ. 23 'Bhli -dɔgbɔ palia dɛ 'kpɪ, a -yɔ we yɪ. A 'bha we, 'fɛtɪ -wa! -A 'ka li! 24 Nɪ, na yu mɪa da, ɔ ka tɪ, 'ɪn ɔ yia ganɔ, ɔ ka mɔnɔ, 'ɪn ɪn yia ɔ 'yɪ.> 'In wa yia 'fɛtɪ -sasɛɛ gwɛdɪ.

25 «We bhla, -zugba ɔ 'yu kpaɔ mɪ lubho nɔda kpaɔ. ɔ mɪ -zɔɔ yida, da ɔ cɪpaa -budunwɛɛ, 'ɪn ɔ yia lɔɔ -yɔ -lilii wɛlɪ 'nɔ. 26 ɔ laa zɔlubhonɔnyɔ yabhlo, 'ɪn ɔ yia ɔ layɪbha: <'Lee, lɛɛ -lu nɔ lɛa?> 27 Zɔlubhonɔnyɔ yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylae: <-Na bheli yia lɔ, we 'gbu,

'kpɪkabhlɪ -dɔgbɔ -a 'sialia, 'ɪn -na dide yia we 'bha. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka 'kɔayli, 'ɪn ɔ yia ɔ 'yɪ.>

28 «'In ɔɔ 'yu kpaɔ yia 'cɛ 'pa, ɔ nɛɛ ɔ 'nɪa -budunwɛɛ nyɪ. ɔ dide 'tlaa, 'ɪn ɔ yia ɔ bhuhhoe nɪ, ɔ mɪ -budunwɛɛ. 29 'In 'yu yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ dide -ylae: <-Tali, ɪn ka -mɪ -yla lubho nɔ -zɔ duun nya. 'In 'nɪ -slɔ -na wɛlɪ yabhlogbɔɔ 'nɔɪwɛ -sa. 'In -zugba, -ɪn 'nɪ -slɔ -amɪ wliyu yabhlogbɔɔ 'nyɛ, ɪn -yɔ na -lima 'ka 'fɛtɪ -sa. 30 -Na 'yu ɔ -nyumɔa -na -li 'naabɪzɪɪwɪ nya nɪ, mɔ yia lɔɔ 'gbu, 'ɪn -ɪn yia 'kpɪkabhlɪ -dɔgbɔ 'kadu -a 'sialia nɪ 'bha!>

31 «ɔ dide nɛɛ ɔ -ylae: <Na 'yu, -mɪ -yɔ 'mɪ mɪ 'yɪ weee nya. -Lu weee ɪn kaa, we mɪ 'ya -na -nɔ nya. 32 Nɪ, -na bheli -na yia da -yɔ, ɔ ka tɪ, 'ɪn ɔ yia ganɔ. ɔ ka mɔnɔ, 'ɪn ɪn yia ɔ 'yɪ. We 'gbu, -a mneni, -a 'ka 'fɛtɪ 'kadu -sa 'mɔna nya.> »

16

-Luu 'yliyɔzɔnyɔ 'nyuuu gbɔv nine

1 -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylae: «'Yɪ yabhlo nya, 'ɪnɪmɪnyɔ yabhlo ka ɔ zɔzɔnɔɔ 'yliyɔzɔnyɔ yabhlo, 'ɪn nyuma yia ɔ -yla fɛn 'tɔbhua mɪ nɪ: <-Na zɔzɔnɔɔ 'yliyɔzɔnyɔ mɪ -na zɔzɔnɔ -nyumɔa.> 2 Tɔɔn, ɔ yia ɔ zɔzɔnɔɔ 'yliyɔzɔnyɔ la, 'ɪn ɔ nɛɛ ɔ -ylae: <In ka 'dɪ 'nyuu 'nɔ -na gbɛgbɛɪn. Lubho -we -ɪn nɔa, -ɪn -slɔlu 'mɪ we 'klɔ. -We ka gbɔ -wa, -ɪn 'na 'ka -slɛɛn na zɔzɔnɔɔ 'yliyɔzɔnyɔ -zɛ.>

3 «'In ɔɔ lubhonɔnyɔ nɛɛ ɔ 'dɛ dli zɔɛ: <Na -kanyɔ -ka 'mɪ kwnɛɛ -sa, sa ɪn 'ka we nɔa? 'In 'nɪ late, ɪn 'ka kpaalubho nɔ. 'In, ɪn 'ka -kɔn, zɔ -mɔɔ bhala 'mɪ. 4 Aa! Da na -kanyɔ -ka 'mɪ kwnɛɛ -sa, -we ɪn 'kaa lɛnɔ, 'ɪn nyuma tɔlɔa 'ka 'mɪ 'bɪ 'nyɛ, ɪn -yɪ we!>

5 «'In -wa ɔ -kanyɔɔ kpagbɔ mɪa 'wlu, ɔ yia wa la -bhlo -bhlo. ɔ yia tɪanɔ la, 'ɪn ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylae: <Na -kanyɔɔ kpagbɔ zuma mɪ -mɪ 'wlu?>

6 «-Mɔɔ yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylae: <'Kpɪ -balii glɔ gbu mɪa 'mɪ 'wlu.>

«'In ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylae: <-Na 'sɛbhɛ nɪ, -ɪn -dɪ la slɔlɪ, -ɪn cɛlɪ glɔ 'sɔ 'ya kugbua.>

7 «-Mɔɔ 'bɪgɔ, 'ɪn ɔɔ lubhonɔnyɔ yia 'yabhlo layɪbhaɛ: <'In -mɪ, kpagbɔ zuma -ɪn ka 'wlu?>

«'In -mɔɔ yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylae: <'Mnɔ bii glɔ gbu.>

«ጋ ነደ ጋ -ylae: «-Na 'sebhē nī, -in celi glō -mnūa.»

8 «Nu, -luu 'yliyōzōnyō 'nyuuu -kanyō yia ጋ 'ḥnī kwalī ጋ nacikakīe 'gbv.» 'In -Zezu yia we 'wlubha, gbagbie nyaē: «Nu, dōdō nī -gō -nyūma ka naci 'nyuu wa 'dēkpua nyīdī, we 'ka zli 'klō -nyūma -zi.»

9 -Zezu yia we -gōdīe: «In nēē aīn -ylae: a dilī nyūma 'tale, dōdōgōō 'ḥnumnīlū nya. Zli we yia aīn 'wōbōa, 'in wa 'ka amīaa 'lakpasu kpa, -Lagōō -zōō.

10 «Nyūmē -ጋ mia tiklū -li yua -sēsēē lēnōda, ጋ tiklū 'ya -li 'kadū lēnōda. Nyūmē -ጋ 'nīa -mī tiklū -li yua -sēsēē lēnōda, ጋ 'nī 'ya tiklū -mī -li 'kadū lēnōda. 11 A 'nī -mī tiklū, 'in a 'ka dōdō -gōō 'ḥnumnīlū -we bhua la kpa, nyōō 'ka aīn 'ḥnumnīlū -zōō yōō 'nyēa? 12 'In a 'nī -mī tiklū, a 'ka nyūma -putuu -lu kpa sa -yibheli, -we -wa amīaa -nū, nyōō 'ka we aīn 'nyēa?

A 'na 'bhulu 'gwezi 'wv amīaa -kanyō nya -nī

13 «Lubhōōnyō yabhlogbōō 'nī mnēnī ጋ 'ka -cīan 'sō -yla lubhō nū. Nu, 'yabhlo ጋ yia 'wōnyēa, 'in ጋ 'ka -bhloo zekalī. 'Yabhlo -yō ጋ yia lanēa, 'in -bhlo 'ka ጋ dōdōnyūmanī. A 'nī mnēnī a 'ka -Lagō -yō 'gwezi -yla lubhō nū dabōdō.»

-Zezu gbaia Faliznyūma -gv (Mt 11.12-13, 5.31-32; Mk 10.11-12)

14 'Gwezi nanī Faliznyūma dōdōō 'gbv, wa 'nūa wēlīnyā -mīnī, -zugba wa palī -Zezu gla. 15 -Zezu nēē wa -ylae: «Amīa nūa amīaa 'dē nyūma tiklū 'wō nyūma 'yīliya 'wō, 'in -Lagō -yī amīaa dlī. Nu, -we mia 'kadōō nyūma 'yīliya 'wō, 'wō -Lagō nyēa we.

16 «We 'ka 'Zan -Batisū bhla yli, -zugba Moizū titee 'sebhē -yō -Lagōgbōō -falpanyāa 'sebhē mī la. We 'ka weē bhla 'wōbhū, -Lagōō nyūmaa 'wlulapilīgbv wa gba. 'In nyūma duun gōa la, wa 'ka we zō pla. 17 Nu, yalī -yō dōdō mnēnī we 'ka labhū. 'In titee cēlū 'ya yabhlogbōō 'nī mnēnī we 'ka 'sa labhū.

18 «Nyūmē -ጋ -ka ጋ 'ḥwnō kwnēē -sa, ጋ -ka 'ḥwnō -putu kwa, gbōnyūu ጋ nūa lē. 'In -ጋ -ka kwnēēsāḥwnō kwa, gbōnyūu -mōō nūa lē.»

'Ḥnumnīnyō -yō bobabhanyō -Lazalī

19 -Mōō 'bīgū, -Zezu yia wa gbōō nine -mīnī 'palī: «'Ḥnumnīnyō yabhlo mī bhāa, 'yīlanō -naanya ka -valē 'tēa, 'mō ጋ plaa 'wō. 'In

'yī weēē zli, ጋ saa 'fētī 'mōna nya. 20 -Mōō bhla, bobabhanyō yabhlo wa laa -Lazalī, -ጋ ka ku 'gbīa 'bhua la, -mōō pī ጋō 'ḥnumnīnyōō -budūḥwēē la. 21 'In līlīlūnyā -we bhliā ጋō 'ḥnumnīnyōō 'tabhle zō, -Lazalī 'yībha yāa ጋ 'ka we lī. 'In -zugba gwīnyā mēnī ጋ 'gbīa 'yī la.

22 «'Yī yabhlo nya, bobabhanyō yia tlī. 'In -Lagōō 'anzīnyā yīa ጋ Ablaamū kwesi kwa. 'Ḥnumnīnyō -mōō yī 'yāa tlī, 'in wa yīa ጋ 'bhlu. 23 'Ḥnumnīnyō mī sīada -mō tītīlīnyāa dōdō -gō, ጋ 'bhua 'wlu 'wō, 'in ጋ yīa Ablaamū -yōyī 'pīpī, -zugba -Lazalī mī -mōō kwesi. 24 Tōōn, 'in ጋ yīa 'wōkpi: «Dīde Ablaamū, -in 'yīlī 'mī nyāzī, -in tīe -Lazalī, ጋ 'ka ጋ -kwītayāa 'mnē 'nyū lō fa, 'in ጋ 'ka na mīō -gō lawōtōlō. Nu, in mī sīada bhābha -selī -kosū 'wō.»

25 «'In Ablaamū yīa we 'bīgōpalī ጋ -ylae: «Na 'yu, -in 'pa -bha dlī nū, -in ka -nanōō zōzōō weēē 'yī zīmē dōdō -gō, -zugba -Lazalī sīa. -Slēēn, wa mī -Lazalū dlī -bēlō -yōpalīda -selī, -zugba -mī -na sīa. 26 'In 'ya, 'gbīwlu 'kadō mī a -yō -aīn 'sō nyīdī. We 'gbv, nyūma -wa 'yībhaa wa 'ka -amīaa -gbē 'bhv, wa 'ka amīaa -gbē mīnī, wa 'nī we mnēnī. 'Sa -bhloo 'dē, da -in mīa, nyūmē yabhlogbōō 'nī mnēnī -mōō 'ka 'ya -mō 'bhv, 'in -mōō 'ka -amīaa -gbē yī.»

27 «'In ጋō 'ḥnumnīnyō nēē: «Dīde, -mī na bhūbhōe, we -ka 'sa -mī, -in tīe -Lazalī na dīdēē -budūḥwēē. 28 Nu, in ka bhēliā gbv, -Lazalī kwa wa wēlī, wāmīa yī 'ya sīasīada -mīnī yī.»

29 «Ablaamū yīa we 'bīgōpalī ጋ -ylae: «-Na bhēliā ka Moizū titee 'sebhē -yō -Lagōgbōō -falpanyāa 'sebhē kwēē, -we we gbaa wa -yla, wa zō we 'nōḥwē!»

30 «'In ጋō 'ḥnumnīnyō nēē: «Dīde Ablaamū, gbōzōō -wa, mō -nanū -wa 'bhīe, nū, nyūmē yabhlo -ka -selī 'bhv tītīlīnyāa -gbē, ጋ -ka wa wēlī kwa, 'in wa 'bhītiā wa dlī.»

31 «'In Ablaamū nēē ጋ -ylae: «-We Moizū titee 'sebhē -yō -Lagōgbōō -falpanyāa 'sebhē gbaa, wa 'nī we 'nōḥwē zō, nyūmēē 'dē yī 'wōsō tītīlīnyā glāa, ጋ yī wa wēlī kwaōō, wa 'na 'ka ጋ wēlī 'wōḥwnū.» »

17

Gbōnyūu -yō nyūmēē -yōgbv 'wōtītīe (Mt 18.6-7, 21-22; Mk 9.42)

1-Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -ylaɛ: «Gbu -we 'kaa nyɪma gbɔnyuu lɔkwa, we mɪ la 'kɔmɔv. Nyɪmɛ -ɔ ka -gbɛ wee gbɔnyuu -ka 'bhɔ, gbɔnyuu mɪ ɔ -nɔ nya. 2 'In wa -ka ɔ tɔkpa 'kadɔ -blɪ -yɔ gbɔnɪ, wa -ka ɔ gumunyu lɔ viteli, we nanɪ 'yli ɔ -nɔ nya. ɔ yi 'yilaasi -manu 'yabhlo gbɔnyuu lɔkwa. 3 A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ!

«-Na bheli -ka gbɔnyuu lɛnɔ, -in palɪ we ɔ -yla la. ɔ -ka we yibheli, -in tɪ ɔ -yɔgbɔ 'wɔ. 4 -Na bheli -ka -mɪ -yla gbɔnyuu lɛnɔ -zakpa gbesɔ 'yli -bhlo nɔkplɛ, 'in ɔ -ka -na -gbɛ yi, ɔ -ka we yibheli, wee 'yli -bhloo 'dɛ nya -zakpa gbesɔ, -in tɪ ɔ -yɔgbɔ 'wɔ.»

-In 'ylimanɪ -amɪaa dlɪzɔzɔvɛ -gɔwɔla

5 'Yɪ yabhloo zɪ, -Zezuu tietienya nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyɪmaa -Kanyɔ, -in 'ylimanɪ -amɪaa dlɪzɔzɔvɛ -gɔwɔla.»

6 'In Nyɪmaa -Kanyɔ yia we 'bɪgɔpalɪɛ: «Amɪaa dlɪzɔzɔvɛ -ka -mɪ 'kienyi mutadɪ 'ya 'bhisa, a mneni a 'ka su -mɪnɪ -yla gba: <-In 'tlu, -in 'ka -na 'dɛ faa mɪ gumunyu lɔ>, 'in we zɔa aɪn 'nɔŋwɛ.

Lubhonɔnyɔ nɔnɔ -lubho

7 «Sa 'bhisa: aɪn glaa, nyɪmɛ yabhlo ka lubhonɔnyɔ yabhlo, kpaapanyɔ nya, 'nɔɔluu 'yliyɔzɔnyɔ nya. Da -mɔɔ -ka kpa 'bhɔ, ɔ -ka -mɔɔ -yɔyi, ɔ yi -mɔɔ -yla gba: <-In yi slɔ, -in 'ka lii? 8 -Innya, nɪ, gbaa ɔ yia ɔ -ylaɛ: <-In pi na lililu, -in 'bhiti -na -bana. -In wla na lililu, in -ka lilie bhɪa 'bhie, -in 'ka -na -nɔ li.> 9 ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka ɔ lubhonɔnyɔ fuo 'pa, -we ɔ gbaa -mɔɔ -yla, -we -mɔɔ nɔa lɛɛ 'gbɔ, we 'nɪ mɔv? 10 'Sa we mɪ 'yaa amɪaa -nɔ nya: -we weee -Lagɔ gbaa a nɔ lɛ, a -ka we lɛnɔ, a gbaɛ: <Lubhonɔnya -kpɔa -amɪa -mɪa, -we -Lagɔ gbaa -a nɔ lɛ, 'mɔ -a nɔa lɛ.> »

*-Zezu jipea *sɔlbhanya kugbua*

11 Da -Zezu mɪa -Zeluzalɛmɔ mɪnɪda, 'in ɔ yia Samalii -yɔ Galilee 'wɔgbelida 'plɪ. 12 Da ɔ plaa 'gbe yabhlo nɔkplɛ, 'in *sɔlbhanya kugbua yia ɔ yoo yi. 13 Wa -tlɔlɔ ɔ -yɔla, 'in wa yia 'wɔkpɪkpɪ bhli: «-Zezu, -Slɔlunɔ, -in 'yɪlɪ -aɪn nyazi!»

14 -Zezu 'yia wa -yɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mɪnɪ amɪaa 'dɛ -Lagɔbɔbɔnya 'klɔslɔlua.»

Da wa mɪa mɪnɪda, 'in wa yia 'pɔ. 15 Wa glaa, 'yabhlo yibhelia we 'ji nɪ, ɔ ka 'pɔ,

'in ɔ yia lɔbhiti, -zugba ɔ mɪnɪ -Lagɔɔ 'ŋnɪ, 'wɔkpɪkpɪ nya. 16 ɔ bhli -Zezuu bhɔ -yɔ, ɔ yia ɔ 'wlu zɔfa, 'in ɔ yia ɔ fuo 'pa. ɔ nyɪmɛ mɪa, *Samalii -nyɪmɛ -wa. 17 Tɔn, -Zezu nɛɛ: «'Lee, nyɪma kugbua 'nɪ 'pɔv, wa gbomnɔa pɪnɪ 'na? 18 'Mɔ we 'nɪ 'lak -payu -mɔnɪ 'wɔbhɔ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'wlukɔn lapɔpalɪ, ɔ 'ka -Lagɔ fuo 'paa yii?» 19 'Bhie, -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ, -in mɪnɪ. -Na dlɪzɔzɔvɛ ka -mɪ pue.»

-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ mɪ aɪn nyɪdɪ (Mt 24.23-28,37-41)

20 Falizɪnyɪma yia -Zezu layɪbha 'lee: «Lɛbhla -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛbhla 'ka nɪnɪa?» 'In -Zezu yia we 'bɪgɔpalɪ wa -ylaɛ: «-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ mɪa, wa 'a 'yɪ we -yɔ 'yli nya. 21 Wa 'na 'ka gba nɪ, <A -talɪ, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ mɪ -seli!> 'in <We mɪ mɔ!> A yibheli we 'ji nɪ, *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ mɪ aɪn nyɪdɪ.»

'Yɪ -we nya Nyɪmɛɛ 'Yu 'kaa yi

22 'Bhie, -Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -ylaɛ: «Bhla yabhlo yia nɪnɪa, 'in a 'ka gba, a 'ka *Nyɪmɛɛ 'Yu 'yɪ, 'yɪ -bhlogbɔɔ nya, 'in a 'na 'ka ɔ 'yɪ. 23 Nyɪma -ka gba: <ɔ mɪ -seli>, 'in wa -ka gba, <ɔ mɪ mɔ>, a 'na dɪlɪ we dlɪ 'wɔ -nɪ, 'in a 'na mɪnɪ -mɔ -gwagwɛ nya -nɪ. 24 Sa 'nyu -ka 'yɪka 'pa, we -nyumalɪ bhɔa yalɪ gwedɪlɪda, 'in we mɪnɪa we bhɪalɪda, zɪ Nyɪmɛɛ 'Yu yia yia, 'sa ɔ yia -mɪa. 25 We mɪ nɪ, ɔ sɪa -slɔ bhabha, 'in dɛslɛn -nyɪma 'ka ɔ sɔlɔ lapalɪ.

26 «-We 'plɪa *Noweee bhla, Nyɪmɛɛ Yuu yiyizɪ, mɔ -bhloo dɛ yia lɛnɔa. 27 Noweee bhla, nyɪma mɪ lida, wa mɪ 'mada, wa mɪ kɔkwalɪda, wa mɪ wa 'ŋwɪnyua yɪ zɔda, 'in Noweee batoo 'wɔ -gbɪa yɪ yia nɪnɪ. Nowee -gbɪa batoo 'wɔ, tɔn, zezeguda lɔa, 'in 'nyu yia nyɪma lasa.

28 «*Lɔtɔv bhla 'sa -bhlokpɔdɛ we nɔa: nyɪma mɪ lida, wa mɪ 'mada, -zugba, wa zɔ lu, 'in wa pa -valɛ, wa pa kpa, 'in wa sɔbha -budu. 29 'In 'yɪlɪ -we nya Lɔtɔv 'bhɔa *Sodɔmɔ, wee 'yɪ nya -Lagɔ kwɪlɪa -kosu -yɔ -bhuhui slo, 'in we yia wa lasa.

30 «'Yɪlɪ -we nya Nyɪmɛɛ 'Yu yia 'bhlewɪa, 'sa -bhlokpɔdɛ we yia nɔa.

31 «Wee 'yɪlɪ nya, -ɔ -ka nyapɛda -mɪ 'pipee, ɔ 'na mɪnɪ ɔ 'gba 'wɔbhua -budu zɔ -nɪ.

'Sa -bhlokpade, -o -ka kpaas -mi, -moo 'na bhiliti lu -zoo -ni. ³² A 'pa Lotoo 'nyoo dli -gu. ³³ Nyime -o -ka o 'yliyogagie 'wobu, 'wu o yia we baa. 'In -o -ka o 'yliyogagie 'wobu, kwee we yia o -tua. ³⁴ In nee ain -yla gbuzonu sae: wee 'yli -minu sabu, nyima 'so -ka lapida -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhua, 'in wa 'ka -bha -gudu ti. ³⁵ 'Nyuu 'so -ka -lu bhuda -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhua, 'in wa 'ka -bha o -libheyi ti. [³⁶ Nyima 'so -ka kpaas -bhlo 'wu -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhua, wa 'ka -bha o -libheyi ti.]»

³⁷ 'In -Zezuu 'binanya yia o layibha 'lee: «Nyimaa -Kanyo, da gbu -minu 'ka lenua?» 'In -Zezu yia we 'bigupalie: «Da 'kwie -ka -mi, -bha -nyaaa -zlo mia.»

18

Gbuwobhunyo 'nyuu -yo -dugbanwo

¹ -Muu 'bigu, -Zezu yia wa gbuu nine 'pali, o 'ka we wa 'kluslolu nu, -Lago wa 'kaa bhuhoea -tu 'komuu, 'kua 'na wlali wa 'ylila -ni. ² «Gbuwobhunyo yabhlo mia 'gbe yabhlo 'wu, o'o so -Lago, 'in o'o zu nyime yabhlogbuo 'nonye. ³ Wee 'gbe -bhloo 'de 'wu, -dugbanwo yabhlo mi -bha 'ya. 'Komuu o mnia oo gbuwobhunyo -gbe, 'in o gbaa o -ylae: «-In 'bhu in -yo na tonyo 'soo nyidi gbu 'wu.»

⁴ «'Yli weee nya, oo gbuwobhunyo'o nyuu we -yo. 'Bhie, 'yli yabhlo nya, 'in o yia 'wlukusun lapupali, o nee o 'dee dli zoe: «'In so -Lago, 'in 'in zu nyime yabhlogbuo 'nonye, gbuzonu -wa. ⁵ Nu, -dugbanwo -mami mi 'mi sialida duuun 'gbu, o gbu na yia 'wobhua. We 'ni -mumu, 'in o yia 'mi sialia 'yli weee nya.» »

⁶ 'Bhie, Nyimaa -Kanyo yia we -gudie: «-We oo gbuwobhunyo 'nyuu gbaa, a pulu we yukwli! ⁷ 'In -Lago naa, -moo -bhasanya -ka o gbegein 'wukpida -mi zlukpe -yo jibheza, -moo 'na 'ka wa -yogbu 'wobhu tiklu? 'Lee, we 'bi o yia 'wogwelta yi? ⁸ In nee ain -ylae: -innya, wa gbu o yia 'wobhua sli. 'In da Nyime 'Yu -ka yi, o yi dizonya dudu -gu ylu?»

Falizinyime -yo nisun -gwezisanyoo gbuu nine

⁹ Nyima -wa yia wa 'de tiklu -Lago 'yliya 'wu, 'in wa tilia nyima talba 'ylila, ma -yla -Zezu 'paa gbuu nine -minu: ¹⁰ «Nyima so mnia -Lagobudu 'kadu zo -Lago bhuhoea. 'Yabhlo -wa Falizinyime, 'in -budu -wa nisun -gwezisanyo.

¹¹ «'In Falizinyime -mami yia -Lago bhuhoe o 'dee dli zoe: «'Oo -Lago, nyima -talba -wa 'wienya, talba 'ni -mi tiklu, 'in talba -yo 'nyuu -putu dia -budu 'wu. -Ami 'ni -maa 'bhisa -mi, 'in 'debie, in 'ni nisun -gwezisanyo -mami 'bhisa mi 'gbu, na paa -mi fuo. ¹² Lakawlu -bhlo 'wu na pla 'sun 'yli 'so, 'in -lu weee na yia, 'in na nyaa -mi we kugbua -gu -bhlonu.»

¹³ «Nisun -gwezisanyo -moo vlaa gwe, o 'ni 'yibha o 'ka yali yla, o kpaas 'wlu la, 'in o nee: «'Oo -Lago, -in 'yli -ami gbonyuu -lenonyo nyazi.» »

¹⁴ 'In -Zezu yia we -gudie: «In nee ain -ylae: oo nyime -mami, da o mia o -budunwee munda, o -yo -Lago ka weli -bhlo, we 'ka Falizinyime -zi, -Lago ka o -yogbu 'wutu 'gbu. Nu, nyime -o ylimania o 'de, zo -Lago yia o belia, 'in nyime -o belia o 'de zo, 'ylimania -Lago yia o.»

-Zezu nyimaa 'yilaasi 'nyu la (Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)

¹⁵ 'Yli yabhlo nya, nyima yia -Zezu 'yuyolua -la, o 'ka wa 'nyulanwaa, wa kwe -gu lapalie nya. -Zezuu 'binanya 'yia we -yo, 'in wa yia waa nyima vuvue bhli wa 'wluo kpilie nya. ¹⁶ 'In -Zezu yia waa 'yuyolua o 'de -yobelu, 'in o nee: «A 'tide 'yua 'yi, wa 'ka na -gbe yi, a 'na -kulu wa 'yoo -ni. Nu, nyima mia sa 'yilaasi ni 'bhisa, -Lago nyimaa 'wulapilie mi -maa -nu nya. ¹⁷ In nee ain -yla gbuzonu sae: -o 'ni -Lago nyimaa 'wulapiligbu -yonyuu 'yislapilie 'bhisa, o 'na 'ka -Lago -gbe pla.»

'Nyuu nyimesoyu (Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)

¹⁸ 'Yli yabhlo nya, Zuifuu 'yugalnyo yabhlo 'yibhaa -Zezu lae: «Na -slolonyo -zoo, lee -lu in 'ka lenu, 'bhie, 'yliyogagie -we 'nia bhiloluda -ka, 'in in 'ka we 'yia?»

¹⁹ -Zezu yia we 'bigupalu o -ylae: «Lee -lu ka 'gbu -na la 'mi nyime -zoo? We 'ni -Lago»

* 18:20 Glekaweli 'wu, we ji -wa nu: -wa kokwalia, wa -yo nyima -putu 'na -dili -budu 'wu -ni.

'debhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, nyɪmɛ -zɔnɔ 'nɪ -mɪ. 20 -
In-yi-Lagɔɔ *titenya: <-In-yɔ 'ɲwnɔ-putu 'na
-dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ* , -in 'na 'bhalɪ nyɪmɛ -nɪ,
-in 'na ylɪlɪ 'wie -nɪ, -in 'na zɔlɔ nyɪmɛ yɔ -yɔ
-nɪ, -in zɔ -bha -na dide -yɔ -na 'nyaa.> »

21 Ɔɔ nyɪmɛ nɛɛ: «Na -kanyɔ, in mɪ ny-
imeslɔ nya, 'in in yia tite -mɪnɪ 'nɔɲwɛzɔzɔve
bhli.»

22 -Zezu 'nɔa gbɔ -mɪnɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-
Lu -we -in 'kaa lɛnɔ, we -tɔ 'wɔ -bhlo: -in 'pa
-na zɔzɔnɔ weee pɛlɔ, 'in -in 'ka we 'gwɛzi
bobabhanya 'wɔladlɪlɪ. 'In -in 'ka 'ɲɪmɪnɪe
'yɪ -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnɔve bhɪa, -in yɪ
'mɪ 'bɪ.»

23 Nɪ, ɔɔ nyɪmɛ 'nɔa wɛlɪ -mɪnɪ, ɔ mɪ
'ɲɪmɪnɪnyɔ 'kadɔ nyaa 'gbɔ, 'in we yia ɔ dlɪ
sumanɪ. 24 -Zezu 'yɪa we -yɔ nɪ, ɔɔ nyɪmɛɛ
dlɪ ka sumanɪ, 'in ɔ nɛɛ: «'Nɲɪmɪnɪnyɔ 'ka -
Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlgbe 'wɔ pla, -yɔ we
-kalia! 25 'Nɲɪmɪnɪnyɔ 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa
'wlulapɪlgbe 'wɔ pla, we -kali -yɔ we -zi *-
nyɔmɛɛ seenɪ 'bhɔka 'wɔplɪlɪe.»

26 Nyɪma -wa mɪa -Zezu yukwli pɔlɔda,
wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Aya! We -ka 'sa -mɪ, nyɔɔ -
mɔmɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔa?»

27 -Zezu yia we 'bɪgɔpaliɛ: «-We ka lɛnɔve
nyɪma 'nɪa mnenɪ, -Lagɔ mnenɪ we lɛnɔve.»

28 Tɔɔn, Pielɪ nɛɛ -Zezu -yla: «-In -tali, -a ka
-amɪaa -lu weee -bha tɪ, 'in -a yia -mɪ 'bɪ yɪ.»

29 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «In nɛɛ aɪn -yla
gbɔzɔnɔ saɛ: *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪe
'gbɔ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ -budu klaa, ɔ 'ɲwnɔ
klaa, ɔ bhelia klaa, ɔ didea -yɔ ɔ 'yua -bha tɪ,
30 -lu -duun ɔ yia 'yɪa bhla -mɪnɪ nya, we 'ka
-bha 'wɔzi. 'In -mɔɔ 'bɪgɔ, bhla -we yia yia,
'in ɔ yia 'yɪlɪyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka.»

*-Zezuu-zakpa tanɔ gbaa ɔ tɪlɪe -yɔ ɔ 'wɔsɔ
gbɔ*

(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)

31 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ
mɪ mnɪda, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -tali, -
Zeluzalɛmɔ -a mnɪa da. Gbɔ -we -Lagɔgbɔɔ -
falɪpanya cɛlɪa Nyɪmɛɛ 'Yuu daa, -mɔ we yia
lɛnɔa. 32-33 Nɪ, nyɪma -wa 'nɪa -Lagɔ -yi, -
maa -yla wa yia ɔ wlaa. 'In -maa 'ka ɔ gla
pali, -maa 'ka ɔ velɪ, 'in -maa 'ka ɔ -dlɛ -gɔ slɪ.
Sɛlɪa wa yia ɔ, 'in wa 'ka ɔ 'bha, we 'yɪ taa zɪ,
'in ɔ 'ka 'wɔsɔ tɪlɪlɪnyɔ glaa.»

34 Nɪ, wɛlɪ -we -Zezu gbaa, we 'jɪ mɪ
zizedaa 'gbɔ, ɔ 'bɪnɔnya 'nɪ we 'wɔlanɔ.

*-Zezu jipea 'lɔlɔnyɔ yabhlo Zelikoo gbe
nɔkplɛ*

(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

35 -Zezu 'ka Zelikoo kwesi bɛa yɪ, 'lɔlɔnyɔ
-dɪ yoo ɲwɛ -yɔ la, -zugba ɔ zla. 36 Ɔɔ 'lɔlɔnyɔ
'nɔa 'plɪplɪnyaa wɛlɪ, 'in ɔ yia layɪbha, lɛɛ nɔ
lɛa?

37 'In -maa nɛɛ ɔ -yla: «Nazaletɪyɪ -Zezu
mɪa 'plɪda.»

38 Tɔɔn, ɔ yia 'wɔkɪ: «*-Davidu 'Yu -
Zezuuɔ, -in 'yɪlɪ 'mɪ nyazɪɔɔ!»

39 Nyɪma -wa mɪa -Zezu 'yɪ nɔda, 'in -maa
yia ɔ 'wluo 'kpɪlɪ, wa nɛɛ ɔ -yla: «'Mu ɲwɛ!»
'In ɔ yɪ 'yaa 'wɔkɪ tɪtɛɛ: «-Davidu 'Yuuɔ, -in
'yɪlɪ 'mɪ nyazɪɔɔ!»

40 -Zezu 'yɪlgbea, 'in ɔ nɛɛ nyɪma -yla, wa
-yɔ ɔ 'sɔ yɪ. Da 'lɔlɔnyɔ bɛa ɔ kwesi, 'in -Zezu
yia ɔ layɪbha: 41 «Lɛɛ -lu -in 'yɪbha in nɔ lɛ -mɪ
-yɪlaa?»

-Mɔɔ yia we 'bɪgɔpaliɛ: «Na -Kanyɔ, -in -
blo na 'yɪlɪ, in 'ka layɪ lɔ.»

42 -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na 'yɪlɪ -bloɛ, -na
dlɪzɔzɔve ka -mɪ pue.» 43 -Bha -bhlokpade, ɔ
bhliɪa layɪyɪe, 'in ɔ yia -Zezu 'bɪ mɪnɪ, -Lagɔɔ
'ɲɪnɪ mɪnɪnɪe nya. Nyɪmaa -zlo 'yɪa we -yɔ, 'in
-maa yɪ 'yaa -Lagɔɔ 'ɲɪnɪ mɪnɪnɪe bhli.

19

-Zezu -yɔ -Zasee

1 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu plaa Zelikoo, ɔ mɪ
wee 'gbe 'wɔdɪda, 2 'ɲɪmɪnɪnyɔ yabhlo mɪa
-bha, *nɪsɔn -gwɛzɪsanyaa -kanyɔ nya, 'mɔ
wa laa -Zasee. 3 Ɔ mɪ 'klɪ 'yɪda, -de nyɔɔ -
wa -Zezuu, ɔ 'ka ɔ -yɔyɪ 'gbɔ. Ɔ mɪ nyɪmɛ
kibhe nya, nyɪmaa -zloo 'gbɔ, ɔ 'nɪ mnenɪ
ɔ 'ka ɔ -yɔyɪ. 4 'Yoo -we -Zezu mɪa kwada, -
Zasee tɪa -gwagwɪe la, su wa laa sikomɔlɔ
-we 'yɪlgbea wee 'yoo ɲwɛ -yɔ, 'in ɔ yia we
-gbɪa. -Zezu yia -bha 'plɪlɪa, ɔ 'ka ɔ 'yɪ 'gbɔ.

5 -Zezu nɪnɪa wee su zɔ, ɔ yɪa yali, 'in
ɔ nɛɛ -Zasee -ylaɛ: «-In 'sɪbhli la slɔlɪ, -na
-gbɛ in 'kaa -zɛɛn -gɔ.» 6 -Zasee 'sɪbhli
la -gwagwɪe nya, 'in ɔ -yɔ -Zezu 'sɔ yia ɔ -
buduɲwɛɛ mɪnɪ 'mɔna nya.

7 -Wa weee 'yɪa -bha, 'in -maa yia -Zezu
zɔ ɲwɪɲwɛnɪe bhli, wa nɛɛ: «Ɔɔ nyɪmɛ ka
gbɔnyuuu kwɛ -kanyɔɔ -gbɛ -gɔa mɪnɪ.»

8 'In -Zasee yia Nyɪmaa -Kanyɔ 'yɪ bɛ, 'in
ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, in 'yɪbha in 'ka
bobabhanya na zɔzɔnɔɔ kibhe 'nyɛ. 'In nyɔɔ

in -ka 'gwεzi duun kwεε -sa, in 'ka -mɔɔ we -zakpa -mnua 'nyε.»

9 'In -Zezu nεε ɔ -ylaε: «'Pɔpɔe ka -zεεn -budu -mɪnɪ zɔ pla. -We ka gbu -wa, -mɪ mɪ 'ya Ablaamɔɔ zɔaylinyɛ nya.

10 Nu, nyɪma -wa mnɔa, 'ma Nyɪmεε 'Yu yia 'yiliblanɔna, 'in ɔ 'ka wa gbu 'wɔsa.»

Zɔlubhonɔnya taa gbɔɔ nine (Mt 25.14-30)

11 Da nyɪma mɪa -Zezuu wɛli yukwli pɔɔɔda, 'in ɔ yi 'yaa wa -yla gbɔɔ nine yabhlo 'pa. -We ka gbu -wa, da ɔ cɪpaa -Zeluzalɛmɔ -yɔ, 'in wa yia we 'wlukɔɔn lapɔpali nu, dɛslɛn -Lagɔ slɔlua ɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ.

12 ɔ nεε wa -ylaε: «'Nɪmmnɪnyaa zɔaylinyɛ yabhlo mnɪa dɔdɔ -putu -gɔ, wa 'ka ɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛnyɔ -zɛli, 'in ɔ 'ka lɔyi. 13 Da ɔ 'kaa mnɪ, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnya glaa nyɪma kugbua la. 'In ɔ yia wa -can gbɔa -bhlo -bhlo 'wɔladlɪli. ɔ nεε wa -ylaε: «A 'pali we -valɛ, 'in na lɔyibhla 'ka 'sa nyɪ.»

14 «'In ɔ dɔdɔ -gɔ nyɪma mɪ ɔ 'wɔnyɛdaa 'gbu, wa yia nyɪma ɔ 'bɪ tie, 'in wa nεε: «-A 'nɪ 'yɪbha nyɪmε -mɔnɪ pɪli -aɪn 'wlu la.»

15 «Wa -zɛli ɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛnyɔ, 'in ɔ yia ɔ dɔdɔ -gɔ lɔyi. Tɔɔn, ɔ zɔlubhonɔnya ɔ 'nyɛa zɪmε 'gwεzi yoo, 'in ɔ yia wa la. 'In -we wa 'yia, ɔ 'ka we nɔwεε yibheli.

16 «ɔ zɔlubhonɔnyaa tɪanɔ yia, 'in ɔ nεε: «Na -Kanyɔ, 'gwεzi -we -in 'nyɛa 'mɪ yoo, we -zakpa kugbua ka we -gɔbhɔ.»

17 «Nyɪmaa 'wlulapɪɛnyɔ nεε ɔ -ylaε: «We nanɪ 'yli, zɔlubhonɔnyɔ -zɔnɔ -in -mɪa. -In ka -lu -sɛlɛε lɛnɔe 'yliyɔzɔɔ 'gbu, 'gbe kugbua na yia -mɪ yoo 'nyɛa, -in 'ka we 'wlulapɪɛ.»

18 «ɔ zɔlubhonɔnyaa 'sɔnɔ yia, 'in -mɔɔ nεε: «Na -kanyɔ, 'gwεzi -we -in 'nyɛa 'mɪ yoo, we -zakpa gbu ka we -gɔbhɔ.»

19 «Nyɪmaa 'wlulapɪɛnyɔ nεε ɔ -ylaε: «-Mɪ -mɔnɪ, 'gbe gbu na yia -mɪ yoo 'nyɛa, -in 'ka we 'wlulapɪɛ.»

20 «ɔ zɔlubhonɔnyaa tanɔ yia, 'in -mɔɔ nεε: «Na -kanyɔ, -na 'gwεzi in zizea 'naa pɪ 'wɔ mɔ nɪ. 21 In mɪ -mɪ sɔdaa 'gbu, in yi 'saa nɔ. Nu, -in mɪ dlɪtelɔnyɔ nya. -Lu -we -in 'nɪ ladi, 'mɔ -na bhua 'wɔ. 'In da -in 'nɪ 'mnɔ 'pa, -bha -na dia 'mnɔ.»

22 «Nyɪmaa 'wlulapɪɛnyɔ nεε ɔ -ylaε: «Zɔlubhonɔnyɔ 'nyuu -in -mɪa. -Na 'dɛε nɔwεε

wɛli -gɔ, na yia -na -yɔgbu 'wɔbhua. -In yi we 'ji nu, dlɪtelɔnyɔ in -mɪa, 'in -lu -we in 'nɪ ladi, 'mɔ na bhua 'wɔ, 'mnɔ -we in 'nɪ 'pa, 'mɔ na dia. 23 Lɛε ka 'gbu -in 'nɪ na 'gwεzi bankɪ 'wɔ kwa, we 'ka -gɔbhɔa? 'In in -ka lɔyi, in 'ka -mɔ we -saa?»

24 «-Mɔɔ 'bɪgɔ, nyɪma -wa mɪa -bha, ɔ nεε wa -ylaε: «A -sa 'gwεzi ɔ kwεε, -ɔ 'yia we -zakpa kugbua a 'nyε we -mɔɔ yoo.»

25 «Wa nεε ɔ -ylaε: «-Amɪaa -kanyɔ, -mɔɔ ka 'cɪn we kugbua kwεε!»

26 «'In ɔ yia we 'bɪgɔpali wa -ylaε: «In nεε, -wa weee kaa -lu duun, wa -nɔ wa yia -gɔpali. 'In nyɪmε -ɔ 'nɪa -lu duun -ka, we -sɛlɛε dɛ mɪa ɔ kwεε, kwεε wa yia we ɔ -saa. 27 -Slɛn, na tɔnyɪma 'nɪa 'yɪbha in pɪli wa 'wlu la, a -yɔ wa yi -seli, 'in a -dɪ wa -blɪ na 'yibadi.» »

-Zezu nyɪa -Zeluzalɛmɔ (Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Zn 12.12-19)

28 -Zezu bhɪa sa gbagbɛ, -mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ yia nyɪmaa -zlo 'yugali, 'in ɔ yia -Zeluzalɛmɔ mnɪ. 29 Da ɔ mɪa Betifazee -yɔ Betani kwesi bɛda, -gɔgɔ wa laa *Olivɔsunyaa -gɔgɔ kwesi, 'in ɔ yia ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ tie ɔ 'dɛ 'yu. 30 ɔ nεε wa -ylaε: «'Gbe -we mɪa -mɛmɛ -aɪn 'yu, da a -ka -mɔ nyɪnɪ, -sokofali -dɔgbu a yia lubhu -jɪda yla, nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ we -gɔ ladi, a -sa we lubhu, a -yɔ we yi -seli. 31 We -ka nyɪmε yabhlo ka aɪn layɪbhɛ: «Lɛε -lu ka 'gbu a sa we lubhua?» A gba ɔ -ylaε: «-Amɪaa -Kanyɔ 'yɪbha we.» »

32 Waa tietienya mnɪa, saa 'dɛ -Zezu gbaa we wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 33 Wa mɪ wee -sokofali -dɔgbu lubhu -sada, 'in we -cɪan yia wa layɪbhɛ: «Lɛε -lu ka 'gbu a sa we lubhua?»

34 'In wa yia we 'bɪgɔpali: «-Amɪaa -Kanyɔ 'yɪbha we.» 35 'Bhie, wa -yɔ wee -sokofali yia -Zezuu -gbɛ yi. 'In wa yia we wa 'naanya -gɔ lapali. 'In wa yia -Zezu we -gɔ -gblali. 36 Da -Zezu mɪa mnɪa, -zugba nyɪma -yɔ 'naa -slɔslɔe mnɪ 'yloogblɔ ɔ 'yu.

37 ɔ 'plɪa Olivɔsunyaa -gɔgɔ yoo 'wɔ, ɔ 'ka -Zeluzalɛmɔ cɪpaa yi, 'mɔna yea ɔ 'bɪnɔnyaa -zlo, 'in wa yia -Lagɔɔ 'nɪmmnɪe bhli, wɛli 'tɪtɛ nya, ninee 'nɪpali gbɔ weee ka da wa 'yiaa 'gbu. 38 'In wa nεε: «Nyɪmaa 'wlulapɪɛnyɔ mɪa yida Jejitapɛε 'nɪ nya,

-Lagɔ ɲwana ɔ 'nyu la.
'Wɔtɔtɔve -dlɔɔ -mɪ yali,
'in -Lagɔɔ 'ɲni 'ylimani!»

³⁹ Falizinyima -tɔlɔa mia nyimaa -zlo glaa, wa nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «-Slolunyaɔ, -in gba -na 'binɔnya -yla wa 'mu ɲwe.»

⁴⁰ -Zezu yia we 'bigɔpaliɛ: «In nɛɛ aɪn -ylaɛ, wa -ka ɲwe 'mu, 'in tokpanya kpia 'wɔ!»

-Zezu wia -Zeluzalemɔv 'gbv

⁴¹ -Zezu nynia -Zeluzalemɔ kwesi, ɔ -talia wee 'gbe -gv, 'in ɔ yia we 'gbv wi. ⁴² ɔ nɛɛ: «Cɪn, -Zeluzalemɔ, -we 'kaa -mɪ 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ 'nye, -in -ka yaa -zɛɛn yɪ nya we yibheli, we nanɪ 'yli. Nu, -slɛɛn we mɪ zizeda -mɪ kwɛɛɛ 'gbv, -in 'nɪ mneni -in 'ka we 'yi. ⁴³ -We ka gbv -wa, bhɫanya yia nynia -na -nɔ nya, 'in -na tɔnyima 'ka -mɪ 'suo bibeli. 'In wa 'ka -mɪ 'wɔkla sɔ weee lɔ. ⁴⁴ Nu, la wa yia -in -yɔ -na nyima 'sɔ -saa. -Na -budunya wa yia wlaa, we tɔkpa 'na 'ka -gv ladɪdlɪda -tɔ. -We ka gbv -wa, bhɫa -we nya -Lagɔ 'yɪɪa -mɪ nyazi, 'in ɔ yia -mɪ 'wɔsaa yi, -in 'nɪ we yibheli.»

-Zezu vua -valepanya -Lagɔbudu 'kadɔ ɲweɛ

(Mt 21.12-17; Mk 11.15-19; Zn 2.13-22)

⁴⁵ -Zezu mnɪa -Lagɔbudu 'kadɔ ɲweɛ, 'in ɔ yia -valepanyaa vuvue bhli. ⁴⁶ ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «We mɪ cɛɪɪda -Lagɔɛbhɛ 'wɔvɛ: «Na -budu mia, -Lagɔ -bhuhhoe -budu -wa.» 'In 'mɔ amɪa nɔa 'wienyaa zizeda 'wɔ.»

⁴⁷ 'Kɔmɔv, -Zezu slolua nyima -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba, *-Lagɔbɔbɔnyaa -cɪan klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Zuifɔv 'yugalɪnya yia 'klɪ, wa 'ka ɔ 'bha. ⁴⁸ 'In sa wa 'kaa nɔ, wa 'ka ɔ 'bha, 'sa 'nɪ -mɪ. -We ka gbv -wa, nyima duun ka ɔ ɲweɛ wɛɪɪ -zɔnɔv yukwli pɔlɔve -manɪ.

20

Da -Zezuu gbvɛnɔ se 'bhɔlɔa?

(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)

¹ 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu mɪ nyima gbv -sloluda -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba ɔ gba wa -yla -Lagɔgbv. 'In -Lagɔbɔbɔnyaa -cɪan klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Zuifɔv nyima kpasɪ yia ɔ -gbɛ yi. ² 'In wa yia ɔ

layɪbhaɛ: «Se -mɔmɔ nya -na nɔ gbɔnya -mɪnɪ lɛa, -in gba we -aɪn -yla. 'In nyɔɔ 'nye -mɪ we lɛnɔ sea?»

³ -Zezu yia we 'bigɔpali wa -ylaɛ: «Gbɔv gɔ -bhlo na yi 'yaa amɪa layɪbhaa. ⁴ Nyɔɔ tie *Zaan ɔ batizee nyima, -Lagɔ -wa yaayɪ, nyima -wa yi? A gba 'mɪ -yla we.»

⁵ 'In wa yia we -gv kpɛɪɛ bhli wa 'dɛkpɔa nyɪɪɪ, 'in wa nɛɛ: «-A -ka gba, (-Lagɔ tiea ɔ), 'in ɔ yɪbhaa -aɪn lɛɛ: «Lɛɛ ka 'gbv a 'nɪ Zaaan wɛɪɪ 'wɔɲwɲua?» ⁶ 'In -a -ka gba: «Nyɪmɛ tiea ɔ», 'in nyimaa -zlo bhaa -aɪn gbɔkɔ 'wɔ. -We ka gbv -wa, nyima -yi we 'jɪ nɪ, Zaan mɪ -Lagɔgbv -falɔpanyɔ nya.» ⁷ We 'gbv, wa yia we 'bigɔpali -Zezu -ylaɛ: «-ɔ tiea Zaan, -a 'nɪ ɔ -yi.»

⁸ 'In -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «-Aa. We -ka 'sa -mɪ, ɔ 'nyɛa 'mɪ wee gbɔnya -mɪnɪ lɛnɔ se, -amɪ 'na 'ka 'ya -mɔɔ -kanyɔɔ 'ɲni aɪn -yla gba.»

Nɔkplɛ 'ylinyunonya -wa nɔa -dlɔkpaa lubho

(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

⁹ -Mɔv 'bigɔ, -Zezu yia nyimaa -zlo gbv nine -mɪnɪ 'pali: «Nyɪmɛ yabhlo 'paa -dlɔkpaa, 'in ɔ yia we -gv -busalubhonɔnya lapali. 'In ɔ yia -mɔ -gwɛ -lakpa 'wɔ mnɪ. ¹⁰ Da -dlɔya -sa bhɫa nynia, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnyɔ yabhlo tie -busalubhonɔnya 'bɪ, wa 'ka ɔ -nɔ wla. 'In waa -busalubhonɔnya -manɪ yia ɔ zɔlubhonɔnyɔ -mɔnɪ bhɪɪ, 'bhie, wa yia ɔ vu kwɛ klo nya. ¹¹ 'In ɔ kpaaa -kanyɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhonɔnyɔ -putu tie. 'In waa -busalubhonɔnya yi 'yaa -mɔɔ bhɪɪ, wa yia ɔ vɛɪɪ, 'in wa yia ɔ vu kwɛ klo nya. ¹² ɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhonɔnyaa tanɔ tie. Wa nɔ 'yaa -mɔɔ lɛ, 'in wa yia -mɔɔ kpaa -gnɪma viteli.

¹³ «ɔɔ -dlɔkpaa -kanyɔ nɛɛ: «Sa in 'ka nɔa? Na yu, ɔ ka zɛ in -kalia, 'mɔ na yia tiea. Na dlɪ zɔ nɪ, -bha wa yia ɔ zɔa.»

¹⁴ «Nu, da -busalubhonɔnya 'yia ɔ 'yu, wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɪɪɪɛ: «-ɔ 'kaa cɪ ɔ kpaaa -kanyɔɔ 'bɪ li, mɔ nɪ. -A 'bha ɔ, 'in wee kpaa 'ka -amɪaa -nɔ -zɛ.» ¹⁵ 'In wa yia ɔ kpaa -gnɪma viteli, 'in wa yia ɔ 'bha.»

'In -Zezu yia layɪbhaɛ: «'Lee, sa ɔɔ -dlɔkpaa -kanyɔ 'ka wa nɔa? ¹⁶ Yia ɔ yia, ɔ 'ka ɔ -busalubhonɔnya -manɪ 'bha, 'in ɔ 'ka wee kpaa nyima -putu yoo 'nyɛ.»

Da nyuma 'nva wee weli -muni, 'in wa nɛɛ: «-Gbaa! -Muu 'na 'ka lenɔ!»

¹⁷ 'In -Zezu ylaa wa, ɔ nɛɛ: «Weli mia da cɛlida, sa we 'ji mia?»

«Tɔkpa -we -budusubhanya -saa kwnɛɛ, mu -zɛa -buduu gwɔgwɔyli -tɔkpa -zɔnɔ.»

¹⁸ Nyɔɔ nyɔɔ -ka wee tɔkpa -muni -gɔ bhlili, la ɔ wɔwɔlalia. 'In wee tɔkpa -ka nyɔɔ -gɔ bhlili, ɔ tɔpɔ we saa.»

Nisɔn -gwezii plɔlɔ Sezaa kwɛɛ

(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)

¹⁹ -Lagɔ titee gwesanya klaa, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, wa ka we 'jiyibheli nu, ma -yɔ -Zezu -saa wee gbɔɔ nine. Wa mi 'kli 'yida, wa 'ka -Zezu kpa -bha -bhlokpade, 'in wa yia nyumaa -zlo sɔ. ²⁰ Wa mi sa -Zezu -kɔda, -muɔ 'bigɔ, 'in wa yia ɔ 'wiemi gbɔɔ lenɔnya yoo 'pa, -wa nva wa 'de nyuma tikli 'bhisa. Waa nyuma -manɔ 'ka ɔ zɔbhli, ɔ layibhie nya. 'In weli -kpɔa -ka ɔ nɔwɛɛ 'tla, wa 'ka ɔ gbɔ 'wlu di, 'in dɔdɔɔ 'wlulapilnyɔ kaa 'tite -yɔ se, wa 'ka ɔ -mɔɔ yoo 'nye. ²¹ 'In wa yia ɔ gbɔ -muni layibhaɛ: «-Amiaa -slolunyɔ, -we -na gbaa, 'in -na slolua, -a -yi we 'ji nu, we tikli. -'In yla nyumɛɛ -kwikwi. Sa -Lagɔ 'yibhaa nyumɛ -mi, 'mu -na slolua gbɔzɔnɔ sa. ²² 'Yoo -amiaa tite nyɛ -ain, -a plɔlɔ *Sezaa kwɛɛ nisɔn -gwezii yaayu, -a 'na plɔlɔ we -nu?»

²³ -Zezu yibhelia wa -dawlɔ 'ji, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: ²⁴ «A -slolu 'mi *Wlɔmɔ -tama yabhlo 'kɔ. Nyɔɔ ka 'wlu -yɔ ɔ nɔni mi we -gɔa?»

'In wa nɛɛ: «Sezaa -wa.»

²⁵ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-We -ka *Sezaa -nɔ, a 'nyɛ we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lagɔ -nɔ, a 'nyɛ we -Lagɔ yoo.»

²⁶ Weli -we ɔ mia gbada nyumaa -zlo 'yu, we -mɔmɔ -gɔ wa 'kaa ɔ kpali, -muɔ 'ni 'yi. Nu, ɔ gbɔɔ 'bigɔpali weli ka wa nɔwɛgaga -subhalɔ 'gbɔ, wa yia nɔwɛ 'muda -tɔ.

'Lee, tɔtɔlɔnya yi 'wɔsɔɔ?

(Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)

²⁷ *Sadusenyuma, -wa gbaa tɔtɔlɔnya 'ni mneni wa 'ka tɔtɔlɔ lɔ 'wɔsɔ, ma bɛa -Zezu kwesi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: ²⁸ «-Amiaa -kanyɔ, Moizi ka we cɛli -ain -yla titee 'sɛbhɛ 'wɔɛ: «Nyumɛ -ka 'nɔwɔ -ka, ɔ -ka tli, ɔ 'ni 'yu -ka, ɔ bheli kwa ɔ -dɔgbadaa. 'In ɔ -yɔ ɔɔ 'nɔwɔ 'sɔ 'ka ɔ bheli zɔa lala, 'in -mɔɔ 'nɔni 'ka

dɔdɔ -gɔ -tɔ.» ²⁹ Nu, zlumɛ nyumɛ yabhlo ka nɔkpasuyua gbesɔ. Wa kpasa kwaa 'nɔwɔ, ɔ 'ni gwali, 'in ɔ yia tli. ³⁰ Wa 'sɔnɔ yia ɔɔ 'nɔwɔ kwa. ³¹ 'Bhie, wa tanɔ yia ɔ kwa. 'Sa we nva waa bhelia gbesɔ -nɔ nya, wa 'de weee -yɔ ɔ 'ni gwali, 'in wa yia tli. ³² Wanɔɔ 'bigɔ, 'in ɔɔ 'nɔwɔ -mɔɔ yi 'yaa tli. ³³ Nu, waa bhelia gbesɔ ka ɔɔ 'nɔwɔ -mɔnɔ kwa -bhlo -bhlo. 'In 'yɔlɔ -we nya tɔtɔlɔnya yia 'wɔsɔa, nyɔɔ ka 'nɔwɔ ɔ -mia?»

³⁴ 'In -Zezu yia we 'bigɔpali wa -ylaɛ: «Bhla -muni nyuma mi kɔkwaliɔ. ³⁵ Nu, nyuma -wa -Lagɔ -saa -bha, 'in -wa kaa we 'kɔlɔ, wa 'ka 'wɔsɔ tɔtɔlɔnya glaa, 'in wa 'ka dɔdɔ lɔlu -gɔ mni, wa 'na 'ka kɔkwali. ³⁶ Nu, wa 'ni -slɛɛn mneni wa 'ka tli, -we ka gbɔ -wa, wa 'wɔlɔ -Lagɔɔ 'anzɔnya. Wa mi -Lagɔɔ 'yua nya. -Lagɔ ka wa 'wɔbhɔ tɔtɔlɔnya lɔ, 'in wa yia 'yɔlɔgagɛ 'yi. ³⁷ Moizi ka we -slolu vaa, nu, tɔtɔlɔnya yia 'wɔsɔa, 'in wa 'ka 'yɔlɔgagɛ 'yi. Da misagusu pilɛɛ -bhɔa 'yɔlɔ, 'in ɔ yia Jejitapɛ la: «Ablaamuɔ -Lagɔ, Izaku -Lagɔ, Zakɔbɔɔ -Lagɔ.» »

³⁸ 'In -Zezu yia we -gɔdɛɛ: «Weli -muni slolua nu, -Lagɔ mia, 'yɔlɔganyaa -Lagɔ -wa, ɔ 'ni tɔtɔlɔnyaa -Lagɔ. Nu, wa 'de weee mi 'yɔlɔganyaa nya -Lagɔ 'yɔlɔ 'wɔ.»

³⁹ -Lagɔɔ titee gwesanya tɔlɔa nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «-Amiaa -slolunyɔ, -we -in gbaa, gbɔzɔnɔ -wa.» ⁴⁰ 'In waa nyuma 'ni 'maslɛɛn 'yibha, wa 'ka gbɔ -putu ɔ layibha.

-Lagɔɔ -Bhasanyɔ mi -Davidu -Kanyɔ nya
(Mt 22.41-46; Mk 12.35-37)

⁴¹ -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ ka 'gbɔ wa gba -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, -Davidu yu -wa?»

⁴² Nu, -Davidu 'debhie -gbolu nɛɛ Luɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Jejitapɛ nɛɛ na -Kanyɔ -ylaɛ:

«-In -di da la na lilisɔlɔ.

⁴³ 'In in 'ka -na tonyuma -na bhɔ zɔ la -pali,

-in 'ka wa -gɔ nɔ.» »

⁴⁴ Nu, sa ɔɔ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ 'ka 'ya -Davidu 'yu -zɛa?»

A 'na nɔnɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa lenvgbu lɛ -ni

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

⁴⁵ Da nyuma weee -wa mia -bha, wa mia -Zezu yukwli pɔlɔda, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'bɔnɔnya -ylaɛ: ⁴⁶ «A zɔ amiaa 'de 'yɔlɔ -Lagɔɔ titee

gwesanyaa gbεgbεin. Wa 'yibha tlolo -bana 'kadi 'wuplaphie, -zugba wa zie we nya. 'In wa 'yibha wa -sa wa fu, wa 'nuηwezovbe nya -zejila 'wu. -Lagobudu zɔ -yɔ 'fetinya -gu, 'yugbεin ladidie wa 'yibhaa kpe -zɔnunya -gu. ⁴⁷ -Dugbanɔni wa saa -maa -lu weee kwεε. 'In wa bhuhoea -Lagɔ nyima 'yilia 'wu kpokpo, nyima tikli 'bhisa. We 'gbu, -Lagɔ yia wa -yɔgbu 'wobhua, 'in wanuu -kaslu 'ka nyima tɔlvaa -nu 'wuzi.»

21

Bobabha -dugbanɔni (Mk 12.41-44)

¹ -Zezu ylaa ɔ 'dε kwesi, 'ηnumnunya mia 'gwεzi -gbo 'wu palida -bhlo -bhlo, -Lagobudu 'kadu zɔ, 'in ɔ yia wa -yɔyi. ² Wee bhla -bhlokpade nya, bobabha -dugbanɔni mia wee -gbo 'wu tamayua 'sɔ palida, 'in ɔ yi 'yaa -mɔɔ -yɔyi. ³ -Bha -Zezu gbaa: «In nεε aɔn -yla gbuzɔnɔ saε, bobabha -dugbanɔni -mɔni wlaa duun, mɔ -zia wa 'dε weee 'wu. ⁴ 'Nnumnunya mia, 'gwεzi -we wa gbu 'nia 'wu -mi, 'mu wa wlaa. 'In ɔmɔ, ɔ boba 'wu, 'gwεzi -we ɔ 'kaa lili, 'mu ɔ wlaa.»

-Zezu gbaa -Lagobudu 'kaduu -wlɔwlɔee gbu

(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)

⁵ -Muu 'bigu, nyima tɔlva mi -Lagobudu 'kaduu 'ylinanɔ gbu gbada. Tukpa 'nanɔ wa 'sobhalia we klaa, 'in -lu 'nanɔ wa 'nyεa -Lagɔ, -we nya wa namanɔ we zɔ 'yli, we 'gbu. 'In -Zezu yia we 'bigupali wa -yiaε: ⁶ «'Ylnya yia yia, -buduu tukpanya a yia dε -yɔ -guladidida, we 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gu -tu. Jitea we 'dε weee yia.»

Gbonyii 'kaa lenv dɔdɔv bhɔabhie 'yu (Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

⁷ 'In wa yia ɔ layibhaε: «-Amiaa -slolunya, lεbhla -muu 'ka lenva? Lεε -lu 'ka wee -li -minu lenvbhla -slolua?»

⁸ 'In -Zezu yia we 'bigupaliε: «A zɔ amiaa 'dε 'yliyɔ, nyimε 'na nɔnɔ aɔn -dawli -ni. Nu, nyima -duun yia na 'ηni -gu yia, 'in wa 'ka gbaε: «-Ami -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ!» 'In: «We bhla ka nyini!» Nu, a 'na nɔnɔ wa 'bi -ni. ⁹ Da a -ka tugugbe -yɔ -yɔwɔsɔsɔlvee 'di 'nu, a 'na nɔnɔ nyanɔ -ni. We mi nu, we nu lε tia. Nu, -muu 'ni dεslεn dɔdɔv bhɔalida.»

¹⁰ 'Bhie, ɔ yia we -gudie: «Tu yia laga 'sɔ nyidi 'wɔsɔa. 'In nyimaa 'wlulapɔnyɔ yabhlo 'ka nyimaa 'wlulapɔnyɔ -gudɔ -yɔwɔsɔlɔ. ¹¹ Dɔdɔv yia zuklua, ηwɔ yia yia, 'in gu 'kadi yia nyima -yɔbhɔa dɔdɔv da weee. -Nanagbɔnya -yɔ gwεdigbɔnya wa yia -yɔyia yali, 'in we 'ka nyima -nyanigbɔ -gu -la.

-We 'kaa -Zezuu 'bɔnɔnya yli mu ni

¹² «'In -muu weee 'yu, kpaa wa yia aɔn, wa 'ka aɔn 'klyie 'wupali, wa 'ka aɔn -Lagobudunya zɔ kwa, wa 'ka amiaa -yɔgbu 'wobhu, 'in wa 'ka aɔn -kaslu 'wupa. Nyimaa 'wlulapɔnyɔ -yɔ dɔdɔv 'wlulapɔnyɔ 'yu wa yia aɔn kwaa na 'gbu. ¹³ -We weee mia dε yia lenva, 'in na gbɔnya ka da a 'yia, a 'ka we gba. ¹⁴ -We a 'kaa gba, a 'ka amiaa 'dε gbu -gu -sa, a 'na pupali we 'wlukɔn la -ni. 'In a 'na lɔlɔ we 'gbu dli -ni. ¹⁵ Nu, na 'dεbhie -gbolu yia aɔn gbuyilo weli ηwεε zua. Sa amiaa tɔnyima 'na 'kaa we kpeli, 'in wa 'na 'kaa we 'bigupali weli 'yi, 'sa. ¹⁶ Nu, amiaa didea -yɔ amiaa 'nyaanya, amiaa bhelia, amiaa nyima -yɔ amiaa 'talea yia aɔn wlaa. 'In wa 'ka aɔn glaa nyima duun 'bha. ¹⁷ Na 'gbu, nyima weee yia aɔn 'wɔnyεa. ¹⁸ Nu, amiaa 'wluonyii gɔ yabhlogbɔɔ 'nia mɔɔa yi. ¹⁹ We 'dεε 'gbu, a kpa amiaa 'dε la -kli, 'in a 'ka 'yliyɔgagie -zɔnɔ 'yi.

-Zezu gbaa -Zeluzalεmuu -wlɔwlɔee gbu (Mt 24.15-21; Mk 13.14-19)

²⁰ «Da a -ka we -yɔyi, -Zeluzalεmuu tɔnyimaa 'slɔja ka we gbeli, -zugba a yibheli we 'ji nu, -Zeluzalεmuu gbee labhbhla ka cipa. ²¹ -Muu bhla, -wa -ka Zudee -dɔdɔv -gu -mi, -maa -yɔ -gwagwie mni zizea -gɔgɔnya 'wlu. -Wa -ka -Zeluzalεmuu gbe nɔkple -mi, -maa 'tla wee 'gbe nɔkple. 'In -wa -ka kpaa -mi, -maa 'na yili -zɔɔ -ni. ²² Sa -Lagɔ 'kaa ɔ nyimaa -yɔgbu 'wobhu, wee 'ylnya nɔkple mu ni. We mi cɛlida, 'in lε we yia nva. ²³ Lεε gbonyuu yi 'sa, nɔkplabhue ηwni -yɔ -wa mia 'yua 'nyɛnida yia, wee 'ylnya -mni nya! Nu, siasie 'kadu yia wee dɔdɔv -gu yia. 'In -Lagɔɔ 'cε 'ka -mɔ -nyima -yɔwɔsɔlɔ. ²⁴ 'Bhaa wa yia tɔlva tugugble nya, 'in wa 'ka tɔlva dɔdɔv -putunya -gu kwa gali nya. Nyima -wa 'nia Zuifu, -gu wa yia -Zeluzalεmuu nɔa, wa 'ka we su, 'bhie, wanuu bhla 'ka 'saa bhia.

*Nyımεε Yuuyiyie**(Mt 24.29-31; Mk 13.24-27)*

²⁵ «Gwɛdili wa yia -yɔyia, 'yɩv klaa, 'cɩ -yɔ -zɛɩ klaa, we -gɩ. Gumunyuu saju -pa -jiji 'kadɩ yia lɛnɔa, 'in dɔdɔgɩ -nyıma weee dɩ 'ka sumanı, nyanɔ 'ka wa 'wɔslo. ²⁶ 'In -we weee yia lɛnɔa dɔdɩ -gɩ, 'mɩ nyıma mıa 'wɩlukɔɔn lapɔpalıda, we dɩ -sulo yia wa 'bhaa. Nu, yalı 'tıtɛ weee yia zuklua. ²⁷ Nu, Nyımεε 'Yu wa yia -yɔyia yida yalıpɔpa -gɩ, ɔ 'tıtɛ -yɔ ɔ 'ɲɩmɩnıe nya. ²⁸ Da weee gbɔnya -mınu lɛnɔe -ka gwɛdɩ, a 'yɩligbe gege, 'in a 'bhu 'wɩ 'wɩ. Nu, -Lagɔɔ amıaa gbɩwɩsayɩ ka cıpa -kwɛɩn.»

*-We figısu slolua mɩ nı**(Mt 24.32-35; Mk 13.28-31)*

²⁹ 'In ɔ yia wa gbɩv nıne -mınu 'pali. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A yla figısu -yɔ su -tɔɩva weee -mınu! ³⁰ Da a -ka we -yɔyı nu, we mı tɔpɔda, a yıbheli we 'ji nu, 'nyu -lɔa bhla ka cıpa. ³¹ 'Sa -bhlokpade, da a -ka gbɔnya -mınu lɛnɔe -yɔyı, a yıbheli we 'ji nu, -Lagɔɔ nyımaa 'wɩlulapıle ka cıpa. ³² In nɛɛ aın -yla gbɩzɔnɩ saɛ: dɛslɛɛn -nyımaa 'dɛ weee 'na 'ka tɩ, 'in weee gbɔnya -mınu 'kaa lɛnɩ. ³³ Nu, la yalı -yɔ dɩdɩ yia 'bhɩa, na wɛɩ 'na 'ka labhɩ 'mnumnu.»

A -tv 'yliyɔgada

³⁴ «A zɩ amıaa 'dɛ 'yliyɔ! A 'na yeli amıaa dibhe 'fɛtɩnya -yɔ nɩ bhahbaa mamıe -nı, 'in a 'na lɔɩɩdɩ dɩdɩ -gɩv -lıı 'gbɩ -nı. We 'nı -mɩvɩv, 'in Nyımεε 'Yuuyiyıyɩ tɩlaha aın. ³⁵ Nu, sa 'sowlı tɩlaha zıbhı, 'sa -bhlokpade weee ylı -mınu yia dɩdɩgɩ -nyıma weee 'tɩlaha. ³⁶ We 'dɛɛ 'gbɩ, a -tv 'yliyɔgada, a 'na ɲwɔnɩ 'yɩlaa -nı. A -tv -Lagɔ bhuhɔeda 'kɔmɩv, a 'ka 'tıtɛ 'yı, 'in gbɩ weee yia yia, a 'ka we lu. 'In a 'ka Nyımεε 'Yu 'kɩv 'yɩligbee mnenı.»

³⁷ Zɩ, -Zezu slolua nyıma -Lagɔbudu 'kadɩ zɔ. 'In jıbhɛza, ɔ mına lapıa -gɔgɔ wa laa *Olıvɩsunyaa -gɔgɔ 'wɩ. ³⁸ Zɩkpe 'tutu, 'in nyımaa -zɩo yia -Lagɔbudu 'kadɩ zɔ, ɔ wɛɩ yukwlı pɩɩva.

22

Zuıfɩv 'yugalnya zɩa -Zezuu -yɔgbɩ
(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Zn 11.45-53)

¹ *'Floo -we 'nıa gɔɔ -yɔ -ka, -we ka 'fɛtɩ dia gwe *'Wɔzıtıyɩlu 'fɛtɩ zɩ, we ka cıpa. ² -Lagɔbɩbɩnyaa -cıan -yɔ -Lagɔɔ tıtee gwe-sanya 'yıa 'kɩ, wa 'ka -Zezu 'bha. Nyımaa -zɩo gbɛlıa -Zezu, wa sɔsɩvee 'gbɩ, wa 'nı we mnenı.

*Zudası nɩa -Zezu -dawlı 'wɩ**(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)*

³ Nu, -Zezuu 'bıɩɩnya kugbua lɛ 'sɔɔ lɩ -nyımε yabhlo wa laa Zudası Isıkalıɩtɩ, -Saatan ka ɔ 'wɩ pla. ⁴ Sa Zudası 'kaa -Zezu wɩa, 'in ɔ yia we gbaa mınu -Lagɔbɩbɩnyaa -cıan -yɔ 'slɩja kɩa -Lagɔbudu 'kadɩ ɲwɛɛ -cıan -yla. ⁵ We yia wa 'mɩna 'wɩla. 'In wa nɛɛ ɔ -yla, wa 'ka ɔ 'gwɛzi 'nyɛ. ⁶ Zudası ɲwnua we -yɔ, 'in sa ɔ 'kaa wa -Zezu yoo 'nyɛ, 'in nyımaa -zɩo 'na 'kaa we 'jıyıbheli, -zugba ɔ talıa we 'yoo da.

*-Zezu nɛɛ ɔ 'bıɩɩnya pi 'Wɔzıtıyɩlu 'fɛtɩ -gɩ -lilılu**(Mt 26.17-25; Mk 14.12-21; Zn 13.21-30)*

⁷ Ylı -we nya wa 'kaa 'Wɔzıtıyɩlu 'fɛtɩ -gɩ *'bhlabhɩyua 'bha, we -yɔ 'Floo -we 'nıa gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛtɩ, we 'yɩ ka nınyı. ⁸ 'In -Zezu yia Pıɛɩ -yɔ Zaan tıe, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mınu -aın -yla 'Wɔzıtıyɩlu 'fɛtɩ -gɩ -lilılu pia, -a 'ka we lı.»

⁹ 'In wa yia ɔ layıbhaɛ: «Mɔ -ın 'yıbha -a mınu we pılıa?»

¹⁰ -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Bhla -we nya a -ka -zɔɔ plaa yı nı, nyımε yabhlo a -yɔ ɔ yia gbɛlıa, ɔ ka 'nyunyıda 'wɩ. -Budu -we zɔ ɔ yia plaa, a pla ɔ 'bı. ¹¹ A gba -buduu -kanyɔ -ylaɛ: «-Amıaa -slolunyɔ nɛɛ, -buduu 'yu -we zɔ ɔ -yɔ ɔ 'bıɩɩnya 'kaa 'Wɔzıtıyɩlu 'fɛtɩ -gɩ -lilılu lı, da we mıa?» ¹² -Buduu 'yu 'kadɩ mıa we 'wɩ, -we kaa -gɩladı -lı -zɩnɩ zɔ, 'in ɔ slolua we aın da. -Bha a yia weee -amıaa lılılu pia.»

¹³ 'In wa yia mınu, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yı 'saa we ylı. 'In wa yia 'fɛtɩ -gɩ lılılu pi.

*Nyımaa -Kanyɔɔ -mɔwɩv -lilılu**(Mt 26.26-30; Mk 14.22-26; 1 Kol 11.23-25)*

¹⁴ Da lılıbhla nınyıa, 'in -Zezu -yɔ ɔ tıetıenyıa yia lılılu gwe ladı. ¹⁵ ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «In 'yıbha ın -yɔ aın 'ka 'Wɔzıtıyɩlu 'fɛtɩ -gɩ -lilılu lı dɩ weee nya, 'bhıe, na sıasıa ylı 'ka nınyı! ¹⁶ Nu, ın nɛɛ aın -ylaɛ: we 'bhɩ -zɛɛn

'wɔ, in 'nia lililu nu -putu lia yi. Zhi a -ka wee lililuu 'ji 'wɔlanɔ kpɛɛn kpɛɛn, -mɔ -Lagɔɔ 'wlulapilɪgbe 'wɔ, we zhi na lia we.»

17 -Zezu 'bhua nu -kɔpɔ 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. 'In ɔ nɛɛ: «A 'bhu 'kɔpɔ nu 'wɔ, a dlili we nokpla -lu a 'dɛkpoa nyidi.

18 Nu, in nɛɛ ain -ylaɛ: we 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ, in 'na 'ka 'maslɛɛn nu 'ma, 'in -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapilɪe 'kaa yi.»

19 -Mɔɔ 'bigɔ, ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. ɔ didiɛ we la, 'in ɔ yia we wa 'wɔladlili. 'In ɔ nɛɛ: «-We mia da na ku -wa, 'mɔ in wlaa amiaa 'gbɔ. A li wee 'floo -mɔni, 'in a 'ka 'mɔ ligbeda -tu bhla weee nya.» 20 Wa bhia lilie, 'in -Zezu yi 'yaa 'sa wa nu -kɔpɔ yoo 'nye. 'In ɔ nɛɛ: «Wee 'kɔpɔ -mɔni -wa -Lagɔ -yɔ nyima 'sɔɔ *'wɔsuslolue -lolu, -we ka 'gbɔ na 'pɔɔn yia jite amiaa 'gbɔ.

21 «'In a yla: ɔ 'kaa 'mɔ pelɔ 'pa nyima kwɛɛ, ɔ mɔ da. Na sɔ -yɔ ɔ sɔ mɔ lililu lu kna -bhlogbɔɔ 'wɔ. 22 Gbɔzɔnɔ -wa, sa -Lagɔ 'yibhaa we, 'sa Nyimɛɛ 'Yu yia mɔni. Nu, nyimɛ ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu mɔ -mɔɔ -nɔ nya.» 23 'In wa yia layibhalie bhli: «-Ain glaa nyɔɔ 'ka -mɔɔ lɛnɔa?»

-Ain glaa nyɔɔ -wa 'kadɔa?

24 -Zezuu 'binɔnya nyidi kpɛɛie 'kadɔ yia -bha -bho. Wa 'yibha, ɔ -wa wa glaa 'kadɔ, wa 'ka ɔ yibheli. 25 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Dɔɔɔgbɔ -nyimaa 'wlulapilɪnya pɪɪ wa 'wlu la, 'tite weee nya. 'In -wa kaa wa, -maa 'yibha wa la -maa gbɔzɔnɔɔ lɛnɔnya.»

26 'In amia 'na nɔnɔ 'sa -maa 'bhisa -ni. Nu, ɔ -wa 'kadɔ ain glaa, ɔ -mɔ 'yɪslɔkpilɛ 'bhisa. 'In ɔ -wa amiaa -kanyɔ, ɔ -mɔ amiaa zɔlubhonɔnyɔ 'bhisa. 27 Nu, nyimɛ ɔ -dia lililu gwe la, mɔ 'yilia yaayɪ, ɔ mia lililu dlilida -mɔɔ 'yilia yi? ɔ -dia lililu gwe la mɔ 'yilia. We 'ni mɔɔ? We nanɪ 'yli! -Mɔɔ bhla, -amɪ mɪ ain nyidi nyimɛɛ zɔlubhonɔnyɔ 'bhisa!

28 Da wa mia 'mɔ sialida, amia mia da, amia -tua 'mɔ kwesi 'yli weee nya. 29 Sa na Dide 'nyɛa 'mɔ nyimaa 'wlulapilɪe se, 'sa -bhlokpade -amɪ na nyɛa 'ya we amia. 30 -Mɔ na 'wlulapilɪgbe 'wɔ, lia a -yɔ 'mɔ 'sɔ yia, 'in a -yɔ 'mɔ 'sɔ 'ka 'ma. 'In 'ɲnumnikpe -gɔ a yia ladia, 'in a 'ka *Izlaɛlu *zɔa kugbua lɛ 'sɔɔ -yɔgbɔ 'wɔbhu.

-Zezu nɛɛ Pielɪ yia ɔ gbɔ kpɛɪa (Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Zn 13.36-38)

31 «'Simɔɔ, 'Simɔɔ, -in pɔ yukwli! *-Saatan 'yibha ɔ 'ka ain 'wɔbhli, sa wa bhliɛ 'mɔɔ 'wɔ, 'in sa wa sisalia we 'ya -yɔ we flɪ 'wɔ, 'sa.

32 'In ka -Lagɔ bhuhhoe -na 'gbɔ, dlɪzɔzɔve yi -mɪ 'wɔbɔɔ 'gbɔ. 'In 'yli -we nya -in -ka lɔbhiti na -gbɛ, -in 'tɛmanɪ -na bheliɛɛ dlɪ la.»

33 Pielɪ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyimaa -Kanyɔ, in ka dlɪ -sa, -in 'ka -kasɔ 'wɔ mɔniɔɔ, in -yɔ -mɪ 'sɔ. -In -ka tlɔɔ, in -yɔ -mɪ 'sɔ.»

34 'In -Zezu yia we 'bigɔpalɪ: «In nɛɛ -mɪ -ylaɛ: -zɛɛn -yli -mɔni nya, -kɔkɔ 'na 'ka gbɔ, 'in -na kpɛɪa na gbɔ -zakpa ta. 'In -na gbaa, -in 'ni 'mɪ -yi.»

A mnazi la, a 'ka tu gv

35 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Da in tiea ain, 'in a 'nia 'gwɛzi -bhɔtɔ, -bada -yɔ -sakwla 'wɔbhu, -lu ka ain 'wɔbɔɔ?»

'In -maa yia we 'bigɔpalɪ: «-Innya, -lu yabhlogbɔɔ 'ni -ain 'wɔbɔɔ.»

36 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nu, -slɛɛn ɔ -ka 'gwɛzi -ka, ɔ 'bhu we 'wɔ. ɔ -ka -bada -ka, ɔ 'bhu we 'wɔ. 'In ɔ 'ni tugɔgbɛ -ka, -mɔɔ 'pa -mɔɔ -bana 'kadɔ pelɔ, 'in ɔ 'ka we 'yabhlo zɔ. 37 'In nɛɛ ain -ylaɛ: wɛɪ -we wa cɛɪa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, -we gbaa:

«Wa ka ɔ gbɔnyuuu kwɛ -cian glaa zɛɪ,» na 'gbɔ wa yia we cɛɪ. Nu, -we wa cɛɪa na 'gbɔ, we mɪ nu, we nɔ lɛ, -bha -tu 'wɔ -sɛ.»

38 ɔ 'binɔnya nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyimaa -Kanyɔ, tugɔgbɛ sɔ ni.»

'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «We -tu sa!»

-Zezu bhuhhoea -Lagɔ Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu (Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)

39 -Zezu 'tlaa, 'in ɔ yia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu mɔni, ɔ -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ. Sa ɔ nɔa -benyi 'sa. 40 Da ɔ nɔnia wee da, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A bhuhhoe -Lagɔ, a yi laylagbɔ lu bhliɪ.»

41 'Bhie, sa nyimɛ -ka gbɔku viteli da we bhliɛ, 'in ɔ yi 'saa wa gwɛvɪa. ɔ 'sibhliɛ 'kukolu, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. 42 ɔ nɛɛ: «Dide, -in -ka we 'yibha, -in vlalɪ 'mɪ siasie 'kadɔ -mɔni gwe. We 'na -zɛɪ nanɔɔ dɔmagbɔ -ni, we -zɛ -na dɔmagbɔ.» [43 Tɔɔn, -Lagɔɔ 'anzi yabhlo 'bhɔa yalɪ, 'in we yia ɔ 'klɔtlalɪ, we 'ka ɔ dlɪ latɛmanu 'gbɔ. 44 -Zezuu dlɪ sumania tenyi tenyii, 'in ɔ yi 'yaa

-Lagɔ bhuhhoe 'titeɛ. 'In ɔ -yɔɔ sloo 'wɔɔ
'pɔn, we yia bhlida -tu dudɔ.]

⁴⁵ Da ɔ bhɔa -Lagɔ bhuhhoe, ɔ -sɔa 'wɔ, 'in
ɔ yia ɔ 'binɔnyaa -gbɛ luyi. 'In ɔ yia wa 'yɔɔ
-ɲwɔda yli, -we ka gbɔ -wa, wa dli -su. ⁴⁶ ɔ
nɛɛ wa -ylɛ: «Lɛɛ ka 'gbɔ a ɲwɔ 'yɔɔ? A -
sɔ 'wɔ, 'in a bhuhhoe -Lagɔ, a yi laylagbɔ lɔ
bhlili.»

-Zezu wa kpaɔ

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Zn 18.3-11)

⁴⁷ -Zezu mɔ ɔ 'binɔnyaa -yɔɔ gbɔ gbada, 'in
nyɔmaa -zɔɔ yia ɔ 'tlali. ɔ 'binɔnyaa kugbua lɛ
'sɔɔ 'yabhlo wa laa Zudasi, mɔ -galɔ wa 'yu.
'In ɔ yia -Zezu kwesi bɛ, ɔ 'ka ɔ gbɛli. ⁴⁸ 'In -
Zezu nɛɛ ɔ -ylɛ: «Zudasi, -in 'ka *Nyɔmɛɛ 'Yu
pɛɔ 'paa 'gbɔ -na gbɛliɔ ɔ yi?»

⁴⁹ Gbɔ -we 'kaa -Zezu yli, da ɔ 'binɔnyaa
'yɔɔ we -yɔ, 'in wa yia ɔ layɔbhaɛ:
«Nyɔmaa -Kanyɔ, -a 'pa waa nyɔmaa nɔ
tɔgbɛlɛ?» ⁵⁰ Tɔn, 'in wa lɔ -nyɔmɛ
yabhlo yia -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔɔ
zɔlubhonɔnyɔɔ lilikwɛ -yukwli ɔ 'wɔ -dɔ.

⁵¹ 'In -Zezu nɛɛ: «A 'tide we 'yi, we -tu 'sa!»
ɔ zɔɔ ɔ nyɔmɛɛ yukwli kwɛ, 'in ɔ yia ɔ jipe.

⁵² 'Bhie, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian, -Lagɔbudu
'kadɔɔ ɲwɛkɔnyaa -cian, -yɔ -Lagɔbudu zɔɔ
nyɔmaa kpaɔ, -wa yia -Zezu kpaɔ, -Zezu nɛɛ
wa -ylɛ: «'Wienyɔ in -mɔɔ, 'in a yia 'mɔ kpaɔ
yi tɔgbɛlɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi?
⁵³ 'In -yɔ aɔn 'sɔ mɔ 'kɔmɔɔ -Lagɔbudu 'kadɔ
zɔ, a 'nɔ 'mɔ kpa. Nu, we bhlɔ -mɔnɔ mɔ
amɔaa -nɔ nya, 'in we mɔ -Saataan 'tite mɔ
nikpise 'wɔɔ -nɔ nya.»

Pielɔ nɛɛ ɔ 'nɔ -Zezu -yi

*(Mt 26.57-58,69-75; Mk 14.53-54,66-72;
Zn 18.12-18,25-27)*

⁵⁴ Wa kpaɔ -Zezu, wa -yɔ ɔ mɔɔ, 'in wa
yia ɔ *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔɔ -budu
zɔ 'pa, -zugba Pielɔ mɔ -Zezu 'bɔ, ɔ 'nɔ ɔ -yɔ
cipa. ⁵⁵ Wa -dɔɔ -kosu 'yi we -buduɲwɛɛ,
nyɔmaa -wa mɔɔ 'wɔɔɔda, 'in Pielɔ yia wa nyɔɔ
ladɔ. ⁵⁶ Zɔlubhonɔnyɔɔ 'yɔɔ ɔ -kosu ɲwɛ -yɔ
ladɔɔ, ɔ yɔɔ ɔ tenyii, 'in ɔ nɛɛ: «ɔɔ nyɔmɛ
-mɔnɔ mɔ 'ya -Zezuu 'binɔnyɔ nya zɔmɛ.»

⁵⁷ 'In Pielɔ yia we 'bigɔpali ɔɔ 'ɲwɔɔ -ylɛ:
«We 'nɔ gbɔzɔnɔ, in 'nɔ ɔ -yi.»

⁵⁸ -Bha bɛa -sɛ, nyɔmɛ yabhlo mɔɔ -bha, ɔ
yɔɔ Pielɔ tenyii, ɔ nɛɛ: «-Mɔ mɔɔ dɛ, -in mɔ 'ya
ɔ 'binɔnyaa glaa -nyɔmɛ yabhlo nya.»

'In Pielɔ yia we 'bigɔpali ɔɔ nyɔmɛ -ylɛ: «-
Innya, -amɔ 'nɔ ɔ 'binɔnyɔ.»

⁵⁹ -Mɔɔ 'bigɔ, 'lɛlɔ -bhlo 'plɔ sa, 'in nyɔmɛ
yabhlo yi 'yaa we ɲwɛ -yɔkpalɛ: «Cɔn,
gbɔzɔnɔ -wa, ɔɔ nyɔmɛ mɔɔ dɛ, ɔ -yɔ ɔ 'sɔ mɔ
zɔmɛ, nu, Galilee -nyɔmɛ -wa.»

⁶⁰ 'In Pielɔ yia we 'bigɔpali ɔɔ nyɔmɛ -ylɛ:
«'Tale, lɛɛ -in 'yɔbha -in 'ka gba -bha? 'In 'nɔ
-na wɛlɔ 'wɔɔ.» Pielɔ mɔ -slɔ gbada, tɔn, 'in
-kɔkɔ yia gbɔ. ⁶¹ Nyɔmaa -Kanyɔ 'bhɔti, 'in
ɔ yia Pielɔ yɔ tenyii. Tɔn, wɛlɔ -we Nyɔmaa
-Kanyɔ gbaa, 'in Pielɔ dli yia we -gbɔ -bho, ɔ
nɛɛ ɔ -ylɛ: «Pielɔ, nyɔmaa -yɔɔ -na yia gbaa
nu, -in 'nɔ 'mɔ -yi, -zakpa ta, 'bhie, -kɔkɔ 'kaa
-zɛɛn gbɔ.»

⁶² Pielɔ 'tɔɔ, 'in ɔ yia nyazɔwie wida -tu
kpokpo.

-Zezu wa vɛɔɔ, 'in wa yia ɔ bhɔti

(Mt 26.67-68; Mk 14.65)

⁶³ Nyɔmaa -wa mɔɔ -Zezu ɲwɛkɔɔda, -zugba
wa palɔ ɔ gla, 'in wa bhɔti ɔ. ⁶⁴ Wa -gbɔɔ ɔ
'naa 'yli -gbɔ, 'in wa yia ɔ layɔbha: «Nyɔɔ 'pa
-mɔ -lua? -In gba ɔ 'ɲmɔ!» ⁶⁵ 'In wa yi 'yaa ɔ
vɛɔ, wɛlɔ 'yli -bhlo -bhlo nya.

-Zezu wa kwaa gbɔwliwɔɔnyaa 'yu

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Zn 18.19-24)

⁶⁶ Da zɔɔ zɔɔ, Zuifɔɔ nyɔmaa kpaɔ, -
Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwe-
sanya yia 'wɔɔ gbɛli. 'In wa yia -Zezu
gbɔwliwɔɔnyaa 'yu kwa. ⁶⁷ 'In wa yia ɔ
layɔbha: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -in -mɔɔ yi? -In
gba we -aɔn -yɔ.»

-Zezu yia we 'bigɔpali wa -ylɛ: «In -ka we
gba aɔn -yɔ, a 'nɔ we gbɔzɔnɔ laa yi. ⁶⁸ In -
ka aɔn layɔbha, a 'na 'ka we 'bigɔpali 'mɔ -yɔ.
⁶⁹ Nu, dɛslɛɛn 'dɛbhie -gbolu, Nyɔmɛɛ 'Yu dɔɔ
'tite -ka -Lagɔɔ lilisɔɔ la.»

⁷⁰ Tɔn, 'in wa 'dɛ weɛ yia 'wɔkpi: «-
Zugba, -Lagɔɔ 'Yu -in -mɔɔ yi?»

'In ɔ yia we 'bigɔpali wa -ylɛ: «'Mɔ a gbaa
dɛ: 'mɔ in -mɔɔ.»

⁷¹ 'In wa nɛɛ: «-A 'nɔ we dayɔnyaa gbɔ -ka!
-A ka -amɔaa 'dɛ nya ɔ ɲwɛɛ wɛlɔ 'nɔ feifei.»

23

-Zezu wa kwaa Pilati 'yu

*(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Zn 18.28-
38)*

¹ Nyɔmaa weɛ -sɔa 'wɔ, 'in wa yia -Zezu
Pilati 'yu kwa. ² 'In wa yia ɔ gbɔ 'wlɔɔɔɔɔɔ

bhli -mɔ. Wa nɛɛ: «-A 'kaa nyɪmɛ -mɔni 'yi, -zugba ɔ mi -amɪaa nyɪma mnɔnɔda. ɔ nɛɛ -ain -yla, -a 'na 'pɛni Sezaa *nisɔn -gwezi -ni. 'In ɔ nɛɛ, ɔ dɛ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, mɔ -wa nyɪmaa 'wɪlapɪlɪnyɔ.»

³ Pilatɪ yia ɔ layɪbhaɛ: «'Lee, Zuifɔv 'wɪlapɪlɪnyɔ -in -mɪa yi?»

-Zezu yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylaɛ: «'Mv -in gbaa dɛ.»

⁴ 'In Pilatɪ nɛɛ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyɪmaa -zlo -ylaɛ: «Gbɔ -we ka 'gbɔ in 'kaa nyɪmɛ -mɔ ni -kasɔ 'wɔpa, i'in 'yi we -yɔ.»

⁵ 'In wa nɛɛ 'ya wɛli 'tite nyaɛ: «ɔ gbɔslolu wɛli -gɔ nyɪmaa -zlo sɔɔba nyɪmaa 'wɪlapɪlɪnya -yɔ 'wɔ. Galilee dɔdɔ -gɔ ɔ dɪla we gwe, 'in ɔ -yɔ we yia Zudee -dɔdɔ -gɔ 'plɪli, 'bhie, ɔ -yɔ we 'sɔ yia -zɛɛn da -seli nyɪni -Zeluzalɛmɔ -dɔdɔ -gɔ.»

-Zezu wa kwaa Ewloɔv 'yu

⁶ Pilatɪ 'nɔa wa nɔwɛɛ Galileee 'ɛni, 'in ɔ yia layɪbha: «ɔɔ nyɪmɛ -mɔ ni, Galilee -nyɪmɛ -wa yi?» ⁷ ɔ 'nɔa ni, dɔdɔ -we Ewloɔv pɪli 'wɪla, -mɔ -Zezu 'bhɔa, 'in ɔ nɛɛ, wa kwa ɔ Ewloɔv. -Mɔv bhla, -zugba Ewloɔv mi -slɔ -Zeluzalɛmɔ -dɔdɔ -gɔ.

⁸ Ewloɔv 'yia -Zezu, 'in ɔ yia 'mɔna li. Ni, wa ka -Zezuu gbɔ -gbada -gwɛɛ, -zugba ɔ nɔ we. ɔ 'yɪbha ɔ 'ka ɔ 'yi, -mɔv 'bi ka 'wɔgwɛɛ. 'In ɔ 'yɪbha ɔ 'ka ɔ gwɛdigbɔ yabhloo lɛnɔda 'yi. ⁹ ɔ yia ɔ gbɔ duun layɪbha, 'in -Zezu 'ni we 'yabhlogbɔɔ 'bɪgɔpali. ¹⁰ -Mɔv bhla, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwe-sanya mi -bha, -zugba wa dɪli -Zezu gbɔ 'wɪla -gla nya. ¹¹ Ewloɔv -yɔ 'sɔja palɪa -Zezu gla, 'in wa yia ɔ gbɔ -kpɔa -nyɪmɛ 'wɔnɔ. 'In ɔ nɛɛ, wa -pla ɔ 'ylinanɔ -bana 'wɔ, wa kwa ɔ Pilatɪ -gbɛ lv. ¹² -Benyi, Ewloɔv -yɔ Pilatɪ 'sɔ mi tɔnyɪma nya. Wee 'yɪ -bhlokpade nya, wa -zɛa 'tale -yɔ 'tale.

Zuifv 'yɪbha -Zezuu tɪtɪe

(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Zn 18.39-19.16)

¹³ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, nyɪmaa 'yugalɪnya kpasɪ -yɔ 'gbee nɔkpla -nyɪma weee, Pilatɪ gbelia 'wɪ. ¹⁴ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -laa 'mi nyɪmɛ -mɔ ni, 'in a nɛɛ, ɔ mi nyɪma mnɔnɔda. Mv mɪa! 'Mɔ in yɪbhaa dɛ la ain 'yu. 'In gbɔnyii a dɪla ɔ 'wɪla, in 'ni ɔ 'yi we 'yabhlogbɔɔ lɛnɔnyɔ nya. ¹⁵ 'In Ewloɔv -mɔɔ 'ni 'ya ɔ 'yi we lɛnɔnyɔ nya. We 'gbɔ,

ɔ yia ɔ lula -amɪaa -gbɛ. -Mɔv 'bɪgɔ, nyɪmɛ -mɔ ni, gbɔnyuu -we ɔ nɔa lɛ, -we ka 'gbɔ ɔ 'kaa tɪ, -mɔv 'ni -mi. ¹⁶ We 'gbɔ, gbaa na yia wa seli ɔ -pni nya bhabha, 'bhie, in 'ka ɔ 'yitide.» [¹⁷ Sa *'Wɔzɪtɪyɪli 'fɛti nyɪnia -bhlo, 'sa Zuifɔv tite gbaa Pilatɪ 'tide wa -yla -kasɔnyɪmɛ yabhlo 'yi.]

¹⁸ 'In Pilatɪ 'yɪbha ɔ 'ka -Zezu 'yitidee 'gbɔ, wa 'dɛ weee yia 'wɔkpi: «-In 'bha ɔ nyɪmɛ -mɔ ni, 'in 'tide -ain -yla -Balabasɪ 'yi!» ¹⁹ Zɪmɛ -Balabasɪ -sɔɔba dɔdɔv 'wɪlapɪlɪnya -yɔ 'wɔ -Zeluzalɛmɔgbɛ nɔkplɛ, 'in ɔ yia nyɪmɛ 'bha. We 'gbɔ, wa yia ɔ -kasɔ 'wɔpa.

²⁰ Pilatɪ 'yɪbha ɔ 'ka -Zezu 'yitidee 'gbɔ, ɔ yi 'yaa wɛli 'wɔbhɔ 'sɔ, 'in ɔ yia waa nyɪmaa -zlo -yla gbɔ gba. ²¹ 'In wa yia 'wɔkpi 'titeɛ ɔ -yla: «Kɔlv ɔ *su -gɔ la! Kɔlv ɔ su -gɔ la!»

²² Pilatɪ 'bhua wɛli -zakpa tanɔ 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Gbɔnyuu -mɔmɔ ɔ nɔ lɛa? Gbɔnyuu -we ɔ nɔa lɛ, -we ka 'gbɔ ɔ 'kaa tɪ, i'in 'yi we -yɔ. We 'gbɔ, gbaa na yia wa seli ɔ -pni nya bhabha, 'bhie, in 'ka ɔ 'yitide.»

²³ 'In wa yia 'wɔkpi, -zugba wa kpali wee gbɔ -bhloo 'dɛ nɔwɛ, wa kɔlv -Zezu su -gɔ la. 'In wa nɔwɛ -yɔtɛɔ yia Pilatɪ 'wɔzi. ²⁴ We 'gbɔ, -we wa 'yɪbhaa, 'in Pilatɪ yia we lɛnɔgbɔ -yɔnɔwɪ. ²⁵ Nyɪmɛ -ɔ -sɔɔba nyɪmaa 'wɪlapɪlɪnya -yɔ 'wɔ, 'in ɔ yia nyɪmɛ 'bha, 'mɔ wa 'yɪbhaa wa tide 'yi. 'In Pilatɪ yia -mɔɔ 'yitide. 'In ɔ yia wa -Zezu yoo 'nyɛ, 'in -we wa -ka 'yɪbha, wa 'ka we ɔ nɔnɔ.

-Zezu wa kɔɔba su -gɔ la

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Zn 19.17-27)

²⁶ Da wa -yɔ -Zezu mɪa mnɪda, 'in Silɛnyuu 'Simɔɔ, wa -yɔ -mɔɔ yia gbeli, -zugba ɔ bhɔ kpaa. 'Sɔja yia ɔ kpa, 'in wa yia ɔ -Zezuu su -bhɪgba 'wɔlapali, ɔ 'ka we ɔ 'bi kwa. ²⁷ Nyɪmaa -zlo mi ɔ 'bi. 'In nɔwɪ mɪa wa glaa, -zugba -maa bhɪti kɪkɪ, 'in wa bhali ɔ 'gbɔ.

²⁸ -Zezu 'bhɪtia la wa gbɛgbɛin, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Zeluzalɛmɔ -nɔwɪ, a 'na wili na 'gbɔ -ni, a wi amɪaa 'dɛ -yɔ amɪaa 'yuaa 'gbɔ!

²⁹ Ni, we bhla yia nyɪnia, 'in wa 'ka gbɛɛ: <'Nɔwɪ -wa 'niɪ mneni wa 'ka 'yu gwali, -wa 'niɪ -slɔ gwali, 'in -wa 'niɪ -slɔ 'yu 'nyɛni, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi -maa -nɔ nya!> ³⁰ Ni, nyɪma yia gbaa -gɔgɔnya -yla:

<A bhlii -ain -gɔ!> 'In wa 'ka gba 'kpidanya -yla:

«A zize -ain!»

³¹ Ni, we -ka 'sa wa nu sa su yalv, 'in lεε -lu 'ka suu yeyεnu ylia?»

³² Wee bhla -bhlokpade nya, nyuma so mia gbonyuu -lenonya nya, 'in 'sluja -yɔ -maa yi 'yaa yi, wa 'ka wa -yɔ -Zezu 'bha dabvdu. ³³ Da wa nynia da ka 'ηni wa laa «'Wluu 'kva», -bha 'sluja kulva -Zezu su -gv la. 'In wa yi 'yaa -bha gbonyuu -lenonya 'so su -gv lakvlu. 'Yabhlo mi v lilisvlu, 'in -gvdu mia v kapesvlu. ³⁴ Tɔvn, -Zezu nεε, «Dide, -in ti wa -yɔgbv 'wv, -we wa mia lenvda, wa 'ni we -yi.»

'In wa yia -nigbi 'pa, -zugba wa dlili v -bana, wa 'dekpa nyidi.

³⁵ Nyumaa -zlo mia -bha, -zugba wa yla -we mia 'plida. Zuifv 'yugalinya yia v gla pali, -zugba wa gbaε: «v ka nyuma tlvba pue, v pue -slεen v 'dε, -zugba *Klisi -v -wa -Lagvɔ -Bhasanyv, v -ka v nya -mi!»

³⁶ 'Sluja yi 'yaa -Zezu gla pali. Wa bea v kwesi, 'in wa yia v kalv nu 'nye. ³⁷ 'In wa nεε: «We -ka Zuifv 'wlulapilinyv -in -mi, -in -sa -na 'dε gbv 'wv.»

³⁸ v 'wlv -bita, wa yia -bha celv:

-v MIA DA

ZUIFVU 'WLULAPILINYV -WA

³⁹ 'In waa gbonyuu -lenonyaa 'yabhlo mia su -gv lakvlu, -mav yia -Zezu veli. v nεε: «-In 'ni -Lagvɔ -Bhasanyv? -In pue -na 'dε, 'in -in 'ka -amia pue!»

⁴⁰ 'In, v gbonyuu -lenonyv -gvdu yia v -libheyi -yla gbv lapali. v nεε v -ylae: «-In so -Lagvɔ? Nyume v -a -yɔ v 'so mia da tltlv -kaslv -bhlo 'wv, vmi 'ni gbonyuu yabhlogbv lenv. ⁴¹ We klv -wa -amia 'ka -kaslv -mini pla, gbonyii -a nva lε, we 'penie -wa. 'In vmi 'ni gbonyuu yabhlogbv lenv.»

⁴² 'Bhie, v yia we -gvdiε: «-Zezu, zlv -in -ka -na nyuma 'wlulapila yi, -in ligbe 'mi.»

⁴³ -Zezu yia we 'bigvpali v -ylae: «In nεε -mi -yla gbvzv saε: -zεen -yli -mini nya, -in -yɔ 'mi 'so mi -Lagvɔ dvdu -gv.»

-Zezuu tlithe

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Zn 19.28-30)

⁴⁴ 'Ylv 'ka -glbnyidi nynia yi, we nyumoa 'wv, 'in nikpise yia kpa dvdu weee -gv. We li 'lεli ta. ⁴⁵ 'In 'naa bivlia -Lagvbudu 'kadv zv, we yia 'wvyla 'so we nyidi. ⁴⁶ -Zezu 'kpi 'wv weli 'tite nya, 'in v nεε: «Dide, -mi kwεε na zva

na zuzu.» v bhia 'saa gbagbie, tɔvn, 'in v yia tl.

⁴⁷ -We weee 'plia, *Wlvmu -sluja gv gbuu 'yugalinyv 'yia we -yɔ, 'in v yia -Lagvɔ 'ηni -mni, 'in v nεε: «Gbvzv -wa, v nyume -mni, nyume tiklv -wa 'piεin!»

⁴⁸ Nyuma -duun -wa yia gbv -mni ylaa, -we weee 'plia, 'in wa yia we -yɔyi. 'In ηvwtlv yia wa -gv slu, 'in wa -yɔ kikli bhite yia nyazi nya wa -zv lvbhiti. ⁴⁹ -Zezuu 'talea weee -yɔ 'ηwni -wa -yɔ v 'bhva Galilee, 'in wa yia v yoo kwaa, wa 'yigbe 'pivi, -zugba wa yla -we weee mia 'plida.

*-Zεzεfv 'bhlua -Zezu

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Zn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Zuifv 'gbe yabhlo wa laa Alimatee, we nyume yabhlo wa laa *-Zεzεfv, -mav mi 'ya -bha. Nyume -zv -yɔ nyume tiklv -wa. v mi -Lagvɔ nyumaa 'wlulapiliev wvda, 'in v mia Zuifv gbvwliwvdiyaa glaa -nyume yabhlo nya. -We gbvwliwvdiyaa tlvba pvpalia, 'in wa nva lε, v -yɔ wa 'so 'ni we -gv weli -bhlo -ka. ⁵² v -Zεzεfv mnia Pilatu -gbe, 'in v yia -mav -Zezuu 'kwie -zlali. ⁵³ -Mvv 'bigv, 'in v yia wee 'kwie su -gv -sa, 'in v yia we 'naa -yɔ zv. 'Bhoka -we wa 'bhlua tvkpa 'wv, 'in wa 'nia -slv 'kwie nvkplε fa, we nvkplε v faa wee 'kwie. ⁵⁴ Yli -we nya wa mnazia wa 'dε la, wee 'yli nya -Zεzεfv faa wee 'kwie 'bhoka 'wv. 'In we nya *Nyapeyli dia gwe.

⁵⁵ 'Nwni -wa -yɔ -Zezu 'bhva Galilee -dvdu -gv, -maa -yɔ -Zεzεfv yia 'bhoka -gv mni. Wa yia wee 'bhoka 'wv -tali, 'in sa wa palia -Zezuu 'kwie la, 'in wa yia we -yɔyi. ⁵⁶ -Mvv 'bigv, 'in wa yia wa -zv lvbhiti. 'In ηne -ka kpi -yɔ -lasiklv -we ka ηne menia, wa yia we pi, -we wa 'kaa 'kwiee ku -yɔ 'pa. Wa tite nεε, Zuifv Nyapeyli nya, wa 'na nvnv lvbho -ni. We 'gbv, wa yia nyapeda -tv.

24

-Zezu -saa 'wv tlithnya glaa

(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Zn 20.1-10)

¹ Dimasu zlvkpe -papa, 'in 'ηwni yia kpi -we ka ηne menia wa pia, we nya gbawla -gv mni. ² Bhla waa 'ηwni 'ka -bha nyni, -zugba tvkpa -boklo 'kadv 'ni gbawla ηweε -mi, wa ka we glipe. ³ Wa -taliv gbawla nvkplε, wa 'ni Nyumaa -Kanyv -Zezuu 'kwie 'yi. ⁴ -We waa 'ηwni 'kaa 'wlukvvn lapvpali, wa 'ni

we -yi. Tɔɔn, nyuma sɔ kaa lilibana 'pupa 'yilyi 'wɔ, -maa yia wa 'klɔtlali. ⁵ Nyano sloa 'ɲwni 'wɔ, 'in wa yia 'wlu lagbli. Waa nyuma 'sɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a tali 'yliyɔganyɔɔ da tɪtlɪnya glaa? ⁶ Ɔ 'ni -seli -mi. Ɔ ka 'wɔsɔ tɪtlɪnya glaa. Da ɔ mia zlmɛ Galilee, -we ɔ gbaa aɪn -yla, a ligbe we: ⁷ «We mi nu, wa 'nye *Nyumɛɛ 'Yu gbonyuu -lɛnɔnya yoo. Wa 'ka ɔ su -gɔ lakɔlv, 'in 'yli 'sɔ we taa zli, ɔ 'ka tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ.»

⁸ 'In waa 'ɲwni yia -Zezuu wɛlɪnya ligbe. ⁹ Wa 'bhɔa gbawla -gɔ, 'in wa yia we gbaa mni -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lɛ -bhlo -yla, we -yɔ nyima -tɔlvɔ -yɔ wa 'sɔ mia. ¹⁰ 'Nɲwni -wa -laa wee 'di -mɪni -Zezuu tietienya, wa ɲni nu: Magɪdala -ɲwnɔ Malii, Zani, *Zakee 'nyaa Malii -yɔ 'ɲwni -tɔlvɔ -yɔ wa 'sɔ mia. ¹¹ 'In waa -Zezuu tietienya nɛɛ wa 'dɛɛ dli zɔɛ, -we waa 'ɲwni mia gbada, gbɔ -kpɔa -waa 'gbɔ, wa 'ni wa dli 'wɔdi. ¹² -Bha Pielɪ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ -yɔ -gwagwɪe yia gbawla -gɔ mni. Ɔ kwlia 'wɔ, ɔ -talia 'bhuka 'wɔ, 'naapunya wa bibelia 'kwie -yɔ la, we 'dɛkpɔa ɔ 'yia -yɔ. 'In ɲwɛgaga yia ɔ subha, -we weee 'pliaa 'gbɔ. 'In ɔ yia ɔ -buduɲwɛɛ lɔmni.

*-Zezu -slolua ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ 'klɔ
(Mk 16.12-13)*

¹³⁻¹⁴ 'Gbe -we wa laa Emausi, we -yɔ -Zeluzalɛmɔ 'sɔ, kilo kugbua lɛ -bhlo mia we nyidi. Wee 'yli -bhlokpadeɛ nya, -Zezuu 'bɪnɔnya glaa -nyuma 'sɔ mia -mɔ mniɔ. -We weee 'plia, -zugba wa -yɔ we 'disaste mni 'yloogblɔ. ¹⁵ Bhla -we nya wa mia gbada, 'in wa mia kpɛlida, -Zezuu 'dɛbhie -gbolu yia wa kwesi bɛ, 'in ɔ -yɔ wa yia bhɔ 'wɔ mni dabɔv. ¹⁶ -Zezuu 'bɪnɔnya 'yia ɔ -yɔ, 'in -lu yabhlo'o ɲwnu, wa 'ka ɔ yibheli.

¹⁷ 'In -Zezu yia wa layibha: «'Lee, lɛɛ gbɔ -gɔ a kpɛli nɔda 'yloogblɔ?»

Tɔɔn, wa dli yia sumani, 'in wa yia 'yiligbe. ¹⁸ Wa 'dɛ 'sɔ glaa 'yabhlo wa laa Kleopasi, -mɔɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na 'dɛ -bhlo -wa -Zeluzalɛmɔ -nyumɛ, ɔ 'nia gbɔ 'plia 'wɔbhlolu -ylɪnya ni nyaa 'ji -yi yi?»

¹⁹ 'In ɔ yia wa layibhaɛ: «Mɔɔ -gbɔ we -ma?»

'In wa yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylaɛ: «Gbɔ -we 'yia Nazalɛtyu -Zezu, mɔ -wa! -Lagɔgbɔ -falɪpanyɔ 'tɪtɛ ɔ -mia. Ɔ ka we -slolu ɔ

lɛnɔgbunya -yɔ ɔ wɛlɪnya 'wɔ, -Lagɔ -yɔ nyima 'yu. ²⁰ -Amiaa *Lagɔbɔbɔnyaa -cɪan -yɔ -amiaa 'yugalɪnya ka -Zezu wla, wa 'bha ɔ, 'in wa yia ɔ *su -gɔ lakɔlv. ²¹ -Amia di we dli 'wɔ nu, mɔ 'ka yaa Izlaɛlɪnyima gbɔ 'wɔsa. 'In -mɔv weee -gɔ, gbɔnya 'plia, we 'yli taa zli mia -zɛɛn. ²² Gbɔzɔnɔ -wa, -amia glaa ɲwni tɔlvɔ ka -aɪn ɲwɛgaga -subhali. Zlɔkpɛ -papa, 'in wa yia gbawla -gɔ mni. ²³ Wa 'ni ɔ 'kwie 'yi. 'In wa yia lɔyi, -bha wa gbaa -aɪn -ylaɛ, -Lagɔɔ 'anzɪnya ka wa 'klɔtlali, 'in we nɛɛ wa -ylaɛ: «-Zezu -ga 'yliyɔ!» ²⁴ -Amia lɔ -nyuma tɔlvɔ ka gbawla -gɔ mni, 'in gbɔ -we 'ɲwni gbaa, wa yi 'saa we yli. Wa 'ni -Zezuu 'dɛ 'yi.»

²⁵ 'In -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyuma -wa 'ni 'ylimna, 'in gbɔ -we -Lagɔgbɔv -falɪpanya gbaa, -wa'a 'nɔ we 'wɔla -pa! ²⁶ We mi nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ sia sa, 'bhie, -Lagɔ 'ka ɔ 'ɲnumɪe ɔ yoo 'nyɛ.» ²⁷ -Mɔv 'bɪgɔ, -we wa cɛlia ɔ daa, -Lagɔɛbhɛ 'wɔ, ɔ yia we gwe -sa wa -yla. Ɔ dia we gwe Moizu 'sɛbhɛ -gɔ, 'in ɔ -yɔ we yia -Lagɔgbɔv -falɪpanyaa 'sɛbhɛ weee 'wɔ pla.

²⁸ 'Gbe -we 'wɔ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ mia mniɔ, da wa nɪnia we kwesi, 'in -Zezu yia nɔ nɛɛ, da 'pɪpɪ ɔ mɪ mniɔ. ²⁹ 'In wa yia ɔ -klolu, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -yɔ -aɪn 'sɔ -tu! Jibhe ka zɔ, 'in sabɔ ka bɛbee bhia.» 'In ɔ yia -budu zɔ pla, ɔ -yɔ wa 'sɔ 'ka -tu.

³⁰ Ɔ -yɔ wa -dia lililu gwe la, ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ didlia we la, 'in ɔ yia we wa 'wɔladlili. ³¹ Tɔɔn, wa 'yli -bloa, 'in wa yia ɔ yibheli. -Bha -bhlokpadeɛ, ɔ yia wa 'yiligwe mniɔ. ³² 'In wa nɛɛ, wa 'dɛkpɔa nyidiɛ: «Da -a mia 'yloogblɔ, ɔ mia -aɪn -yla gbɔ gbada, -zugba ɔ sa -aɪn -yla -Lagɔɛbhɛ gwe, 'mɔna ka -aɪn dli zɔ ye, we 'ni mɔv?»

³³ Wa -sɔa 'wɔ -bha -bhlokpadeɛ, 'in wa yia -Zeluzalɛmɔ lɔmni, -mɔ wa yia -Zezuu tietienya kugbua lɛ -bhlo -yɔ wa -lima 'wlu gbelida. ³⁴ 'In -maa nɛɛ wa -ylaɛ: «Gbɔzɔnɔ -wa, Nyumaa -Kanyɔ ka tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ. Nu, ɔ ka 'Simɔɔ 'klɔtlali.» ³⁵ 'In -maa 'sɔ yia -we 'plia 'yloogblɔv 'di -sa wa -yla. Sa wa yibhelia -Zezu, -zugba ɔ mɪ 'floo ladɪlɪda, 'in wa yi 'yaa -mɔv gba wa -yla.

-Zezu -slolua ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnya 'klɔ

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Zn 20.19-23; Lngb 1.6-8)

³⁶ Da wa mia -slɔ gbada, 'in -Zezu yia ɔ 'dɛ -slolu wa nyɪdi. 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -yɔ aɪn 'sɔ -mɪ!»

³⁷ -Nyanɪgbɔ -kpalia wa, 'in wa yia nyanɔ nu. Wamia nɛɛ yaa 'sa nu, nyɪmɛzuzu -wa.

³⁸ -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ -lu sumanɪ amiaa dli? 'In lɛɛ ka 'gbɔ a lɔ sa dli? ³⁹ A yla na -kwɪtɛ -yɔ na bhɔpatɔnya, -amɪ -wa, gbɔzɔnu sa! A zɪ 'mɪ kwɛ, 'in a yla, nu, nyɪmɛzuzu 'nɪ yɪɛ -yɔ 'kɔa -ka. Sa a yia dɛ 'mɪ -yɔ 'bhisa.»

⁴⁰ ɔ gba 'saa, 'bhie, ɔ yia ɔ -kwɪtɛ -yɔ ɔ bhɔpatɔnya wa 'klɔslolu. ⁴¹ 'Mɔna ka wa ye, 'in ŋwɛgaga yia wa sɔbhaa 'gbɔ, -we -Zezu mia wa -yla gbada, wa 'nɪ mneni wa 'ka we dli 'wɔdi. 'In ɔ yia wa layɪbhaɛ: «-Lu -we a 'kaa li, we mɪ -seli aɪn kwɛɛ?» ⁴² 'In wa yia ɔ llalla -zibhii kibhe 'nyɛ. ⁴³ ɔ 'bhua we 'wɔ, 'in ɔ yia we li wa 'yibadi.

⁴⁴ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Da in -yɔ aɪn 'sɔ mia -benyi, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: we mɪ nu, -we weee wa cɛli na daa, Moizu titee 'sɛbhɛ 'wɔ, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyaa 'sɛbhɛ -yɔ lɔɔsɛbhɛ 'wɔ, we nu lɛ.» ⁴⁵ 'In ɔ yia wa 'wlukɔɔn ladolu, wa 'ka -Lagɔsɛbhɛ 'wɔlanɔ. ⁴⁶ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-We mia cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ mɔ nu: we mɪ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ sia, 'in ɔ 'ka tli. Wa -ka ɔ gbawla 'wɔfa, 'ylɪ 'sɔ we taa zli, 'in ɔ 'ka 'wɔsɔ tɪtlɪnya glaa. ⁴⁷ ɔ 'ŋmɪ nya, -Lagɔgbɔ -we 'kaa nyɪmaa dli 'bhiti, 'in -Lagɔ 'ka wa -yɔgbɔ 'wɔti, a bhli we gbagbie -Zeluzalɛmɔ, 'in a -yɔ we 'ka dɔdɔ weee -gɔ mni. ⁴⁸ Nu, amia -wa we dayɪnya. ⁴⁹ 'In Zuzu -ɔ Dide gbaa ɔ 'ka aɪn 'nyɛ, -amɪ yia we aɪn yoo 'paa. We 'dɛɛ 'gbɔ, amia, a -tɔ wee gbe nɪ nɔkplɛ tikli, 'in -Lagɔɔ 'tɪtɛ 'ka aɪn -gɔ lasibhli.»

-Zezu mɪa yali

(Mk 16.19-20; Lngb 1.9-11)

⁵⁰ -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya yia Betani kwesi mni, ɔ yia sɔ 'wɔbhɔ, 'in ɔ yia wa 'nyulanɔwna. ⁵¹ Da ɔ mia wa 'nyulanɔwnada, ɔ yia wa gwevla, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɔ, ɔ yia yali mni. ⁵² Wa 'ylimania ɔ, 'bhie, wa yia -Zeluzalɛmɔ lɔbhiti 'mɔna 'kadɔ nya. ⁵³ 'Kɔmɔɔ, wa mɪ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba wa mni -Lagɔɔ 'ŋmɪ.

Zaaan 'sebhε Sa Zaan gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbu

-Zezuu -gugbu *Zaan cεla, mu -wa. Nu, Zaan mi -Zezuu *'binɔnya kugbua le 'soo glaa -nyime yabhlo nya. 'Mo wa laa «'binɔnyɔ-ɔ ka zε -Zezu -kalı» wee 'sebhεε da tɔba. -We ka 'gbu Zaan yia 'sebhε ni celi, mu -wa nu, nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, -Zezu -wa -Lagoo -Bhasanyo, mo -wa -Lagoo Yu, 'in -ɔ-ka ɔ dli -gu zu, 'in -moo yia 'yliyogagie ɔ 'ηni nya.

Weli-zεa nyime

1 -Lagoo 'nia -slɔ -lu weee lala, -ɔ wa laa Weli ɔ mi la. Wee Weli -yɔ -Lagoo 'so mi. Wee Weli -yɔ -Lagoo mi -bhlo. 2 -Lu weee gwedıda, ɔ -yɔ -Lagoo 'so mi. 3 ɔ gbεgbεin -Lagoo -laa -lu weee la. -Lu -we mia lalada ɔ 'bigu we 'ni -mi. 4 Nu, ɔ -gu 'yliyogagie 'bhva, 'in wee 'yliyogagie mia, we ka nyuma zli -la. 5 Wee zli mi lida nikpise 'wu, 'in nikpise 'ni we nyumonu.*

6 -Lagoo ka nyime yabhlo tie, 'mo wa laa *Zaan,† 7 mo -wa gbodayinyo, mo yia ɔ 'ka zlu -gugbu gba. Yi ɔ yia nyuma -ka ɔ weli 'nu, 'in wa 'ka dli zu. 8 ɔ 'de 'ni wee zli nya -mi, nu, yi ɔ yia ɔ 'ka wee zlu -gugbu gba. 9 -We mia da ni, mu -wa zlu 'zayli, wee zli yia dudu -gu, we san mi 'mnida nyuma weee -gu.

10 ɔ Weli ka dudu -gu yi. ɔ gbεgbεin -Lagoo -laa dudu la, we mi 'sa 'bhie, dudu -gu -nyuma 'ni ɔ yibheli. 11 ɔ yia ɔ 'dεε nyumaa -gbε ni, wa 'ni ɔ kpa 'nanuu. 12 Nu, tɔba 'paa ɔ yi, 'in wa yia ɔ dli -gu zu. -Maa mia, -maa ɔ 'nyεa 'yoo wa 'ka -Lagoo 'yua -zε. 13 Sa nyuma gwaha wa 'yua dudu -gu, we 'ni 'sa -manı -zε -Lagoo 'yua. We 'ni nyime mi wa dide nya. Nu, -Lagoo 'nyεa wa 'yliyogagie.

14 ɔ Weli ka nyime -zε, 'in ɔ yia -ain glaa ladi. ɔ 'gbu -a yia 'nanıdli -yɔ -Lagoo gbuzɔnu yibheli. -A ka ɔ yla, 'in sa ɔ 'ηni mnıa -Lagoo 'ηni 'bhisa, -a ka we -yoyi. Nu, 'ηnumnie -we -Lagoo 'Yu -bhlo 'yia ɔ Dide kwεε, mu -wa.

15 Zaan mi ɔ gbodayinyo nya, ɔ 'kpıa 'wu, ɔ nεε: «Da in gbaa: <-ɔ yia na 'bigu, ɔ 'ηnumnie

-zi na -nu, -we ka gbu -wa, bhla in 'ka 'wlo ɔ mi -bha» 'mo in saa 'ηni.»

16 'Nanıdli duun ɔ kaa, we nya ɔ ηwnaa -a 'dε weee 'nyu la. ɔ palıa -ain so -zɔnu -gu la, 'in ɔ yia we -gupalı. 17 Nu, -Lagoo palıa ɔ tite *Moizu gbεgbεin, nu, -Zezu *Klısu gbεgbεin -a yibhelia ɔ 'nanıdli -yɔ ɔ gbuzɔnu.

18 Nyime yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ -Lagoo 'yi, nu, ɔ 'Yu -bhlogbɔɔ -ɔ -yɔ ɔ mia -bhlo, 'in -ɔ mia ɔ Dide kwesi, mo slolua -ain -Lagoo.

'Zan *-Batisu dayıgbu

(Mt 3.11-12; Mk 1.7-8; Lk 3.15-17)

19-20 *Zuıfuu 'yugalınya -wa mia *-Zeluzalem, ma tiea -Lagoo bɔbɔnya -yɔ wa -yɔbenya *Levııı zıaylınyıma tɔba, wa 'ka Zaan layıbha nyoo ɔ -mia. Zaan 'ni kalı 'pa, 'sa ɔ 'palıa we 'bigu sa tiklı. -We ka da ɔ 'yia, 'mu ɔ gbaa, mu -wa nu: «-Amı, in 'ni -Lagoo -Bhasanyo nya -mi.»

21 'In wa yi 'yaa ɔ layıbha: «We -ka 'sa -mi, nyoo -in -mia? *-Lagoo bɔbɔ -falıpanyo *Elıı -in -mia yi?»

ɔ nεε: «-Innya, in 'ni -moo.»

Wa nεε 'yae: «ɔɔ -Lagoo bɔbɔ -falıpanyo -putu -a mia wɔda ni, 'mo -in -mia yi?»

ɔ nεε: «-Innya.»

22 We 'dεε 'gbu wa nεε ɔ -yla: «Nyoo -in -mia? -A -ka mnı, -wa tiea -ain, -a 'ka wa 'dı -salı, -in nεε -na 'dεε daa lεa?»

23 Weli -we -Lagoo bɔbɔ -falıpanyo *Ezaiı gbaa, 'mu Zaan palıa:

«Nyime yabhlo -ɔ 'kpıa 'wu -mo da bebleε: a nu Nyumaa -Kanyoo 'yoo tiklı ɔ 'yu, 'mo in -mia.»

24 Nyuma -wa wa tiea Zaaan -gbε, *Falızyıma mi wa glaa. 25 Wa 'yıbhaa ɔ la: «Nu, -in 'ni -Lagoo -Bhasanyo nya -mi, -in 'ni -Lagoo bɔbɔ -falıpanyo Elıı, 'in -Lagoo bɔbɔ -falıpanyo -putu -a mia wɔda, -in 'ni -moo, we -ka 'sa -mi, lεε -lu ka 'gbu -na batizee nyıma?»

26 ɔ nεε: «Gbu zɔnu -wa, -amı mia, nyuma na batizea 'nyu nya. Nu, ain nyıdı, nyime yabhlo mi -bha, a 'ni ɔ -yi. 27 Mo yia 'mi 'bi yia, in 'ni mnıni in 'ka ɔ -sakwlaa 'llukpe -blo.»

28 -We weee mia da, Betani we nva lε, -mo Zudeen nyu 'yloo 'wɔsɔlɔda, da Zaan batizea nyıma.

* 1:5 We 'ji yabhlo -wae: 'in nikpise 'ni we 'wolanu. † 1:6 Nu, 'Zan -Batisu -wa.

-Zezu, saa -bha nyima gbonyuu

²⁹ Zhi zlia, -Zezu mi Zaaan gbe gbe in yilida, 'in Zaan yia o -yoyi, 'in o nEE: «A yla, -Lagoo *Bhlabhleyu ni, o mi dudugu -nyima gbonyuu -bhasada. ³⁰ Da in gbaa nu, nyime yia 'mi 'bi yia, o 'tite -zi na -nu, nu, wa 'nia -slo 'mi gwali, o mi la, 'mo in saa 'hni. ³¹ Zlime, in 'ni o -yi, in 'ka o *Izlaelinyima -slo lu wa 'ka o yibheli, we 'gbu in yia nyima batizea yi 'nyu nya.»

³²⁻³³ Zaan ka 'ya o gbuu da 'yi, o nEE: «Nu, zlime, in 'ni o -yi, nu, -Lagoo o tiea 'mi in 'ka nyima batizee 'nyu nya, o nEE 'mi -yla: «-o -gu -in -ka -Lagoo Zuzu 'yi kwilida, 'in we 'ka bha -tu, mo -wa nyime o 'kaa nyima batizee -Lagoo Zuzu 'Pupa nya. Nu, -ami -wa o gbudayinyo. In ka -Lagoo Zuzu -yoyi. o 'bhva yali, o 'sibhlia o -gu la -kpakun 'bhisa, 'in o yia -bha -tu.» ³⁴ -Ami, in ka o -yoyi, mu 'gbu in yia gba nu, o nyime mia da, -Lagoo 'Yu o -mia.»

-Zezu laa o 'binonyaa tianv

³⁵ Zhi zlia, Zaan -yo o 'binonya 'so mi 'ya -bha, ³⁶ 'in -Zezu yia 'plia yi. Zaan ylaa o, o nEE: «A -tali, -Lagoo Bhlabhleyu ni.»

³⁷ o 'binonya 'so 'nua -we o gbaa, 'in wa yia -Zezu 'bi mni. ³⁸ -Zezu 'bhitia la, o 'yia nu, wa mi o 'bi, 'in o nEE wa -yla: «LEE -lu ka da a talia?» Wa nEE o -yla: «*Wlabi, mo -in -dili la?» (Nu, Wlabii ji -wa zuifoweli 'wv: «Gbuslolunyoo».)

³⁹ o nEE: «A yi, 'in a 'ka -bha 'yi.»

Wa mnia da o -dila la, 'in wa yia -bha 'yi, -zugba jibhezaa -leli -mnuanv ka nyini. 'In wa yia wee 'yilu pnu bhia o -gbe.

⁴⁰ Wa 'desobhie glaa, -wa 'nua Zaaan weli, 'in wa yia -Zezu 'bi mni, wa 'yabhlo -wa Simo Pielu bheli Andlee. ⁴¹ Tiada, mo yia o bheli 'Simoo laa, 'in o nEE: «-A ka Mesi 'yi.» (We ji -wa «-Lagoo -Bhasanyoo».)

⁴² 'In o -yo -moo 'so yia -Zezuu -gbe mni. -Zezu ylaa o, 'in o nEE: «-Mi -wa 'Simoo, -na dide wa laa Zaan. -Na 'hni wa yia zva Sefasi.» ('Mv wa bhitia 'wola Piel, -muv ji -wa tukpa.)

-Zezu laa Filipv -yo Natanaeli

⁴³ Zhi zlia, -Zezu 'yibha o 'ka Galilee -dudu -gu mni. o -yo Filipv gbelia, o nEE o -yla: «Yi 'mi 'bi.» ⁴⁴ Filipv mia, Betisaida -dudu -gu o 'bhva, Andlee -yo Pielu klaa 'ya. ⁴⁵ -Muv 'bigv,

Filipv -yo Natanaeli yia 'wogbeli, 'in o nEE o -yla: «-Lagoo titee 'sebhe 'wv, Moizi ka nyime yabhlo gbu gba, -Lagoo gbuu -falpanya ka 'ya o gbu gba wee 'sebhe 'wv. -A ka o 'yi. Nu, mo -wa *-Zezefuv 'yu -Zezu, Nazaletigbe 'wv o 'bhva.»

⁴⁶ -Moo nEE o -yla: «'Lee, -lu -zovv mneni we 'ka Nazaleti 'bhuv?»

Filipv nEE: «Yi -na 'de 'ka -bha 'yi.»

⁴⁷ Nu, Natanaeli yia -Zezuu -gbe yi. o bea o -yo, -Zezu 'yia o -yo, 'in o nEE o daa: «A yla, *Izlaelinyimee 'debbie -gbolu ni, o nyime mia, kali 'ni o dli 'wv -mi.»

⁴⁸ Natanaeli nEE: «Sa -in yibheli 'mi 'wv la?»

o nEE: «Da Filipv 'nia -slo -mi la ni, in ka -mi 'yi, -zugba -in mi *figisu zo.»

⁴⁹ -Bha Natanaeli gbae: «Wlabi, -in mi -Lagoo 'Yu nya, Izlaelinyimaa 'wlulapinyo -in -mia.»

⁵⁰ -Zezu 'palia we 'bigv, o nEE: «In gbaa nu, in ka -mi 'yi figisu zo, we 'gbu -in yia 'mi dli -gu zo, mu -wa yi? -Li 'kadu -we -zia -muv 'yia -na yia we. ⁵¹ In nEE ain -yla gbuzovv sae, yali a yia 'yia hwe -kalida. 'Anzinya a yia 'yia kwilida -yo -gblada *Nyimee 'Yu -gu.»

2

-Zezu 'bhitalia 'nyu nv 'wola

¹ -Muv 'bigv, 'yili 'so 'plia, 'in wa yia 'hwnokwafeti -sa Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wv. -Zezuu 'nyaa mi -bha. ² 'In wa yi 'yaa -Zezu -yo o 'binonya la wee 'feti 'wv. ³ -Bha bea, 'in nu yia bhia, 'in -Zezuu 'nyaa nEE o -yla: «Nu ka bhia.»

⁴ -Zezu 'palia we 'bigv, o nEE: «'Maa, amaa nu gbu -wa yaayii, na nu gbu -wa yi? Bhla -we nya wa 'kaa na 'titee 'debbie -gbolu 'yi, we 'ni -slo nyini.»

⁵ -Zezuu 'nyaa nEE lililuu dlilinya -yla: «-We wee o yia ain -yla gbaa, a nu we le.»

⁶ 'In tukpa nyida 'kadu gbelibhlo mi -bha wa kwesi. -Muv 'wv wa plia 'nyu, 'in wa budoa: 'sa Zuifuv tite gbaa. Nu, we 'yabhlo bhu 'wv lith gbu gbu. ⁷ -Zezu nEE waa lililuu dlilinya -yla: «Nyidanya mia da ni, a yeli we 'nyu.» 'Sa wa yelia we sa ke! ke! ke!

⁸ -Zezu nEE: «A 'pli -sleen we, a 'ka we 'fetu 'yugalinyo kwa.» 'In wa yia we o kwa. ⁹ o 'fetu 'yugalinyo 'yia wee 'nyu hwe, -zugba we ka nu 'wolabhitili. Da wee nu 'bhulva, o

'nɪ-bha da -yi, nɪ, -wa 'plia 'nyu, wa -yi-bha da. 'In ɔ 'feti 'yugalunya yia 'ɲwɔ-kwanyɔ la. ¹⁰ 'In ɔ nɛɛ: «Da weee, nɔ -zɔnɔ wa wlaa -slɔtia, wa-ka 'ma duun 'bhie, wa wlaa kalɔ nɔ. 'In-mɪ, -in yia nɔ-zɔnɔ ladi, 'in sɛnɛɛ bhla yia we yli.»

¹¹ Nɪ, gwɛdigbɔvɔ tɪanɔ -we -slolua ɔ 'ɲɪmɪnɛɛ 'tɪɛ, Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wɔ ɔ nɔa we lɛ. 'Sa ɔ -slolua ɔ 'ɲɪmɪnɛɛ 'tɪɛ, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ dli -gɔ zɔ. ¹² We 'bɪgɔ, 'in ɔ yia Kapernaumɔ mɪ, ɔ -yɔ ɔ 'nyaa klaa, ɔ bhelia klaa, we -yɔ ɔ 'bɪnɔnya. 'In wa yia -mɔ 'yli ya 'sɔlɛ li.

*-Zezu vua -valepanya *-Lagɔbudu 'kadɔ ɲwɛɛ*

(Mt 21.12-13; Mk 11.15-18; Lk 19.45-46)

¹³ Nɪ, Zuifɔvɔ *'Wɔzɪtɪylɪ 'feti ka cɪpa, 'in -Zezu yia -Zeluzalɛmɔ mɪ. ¹⁴ ɔ plaa *-Lagɔbudu 'kadɔ ɲwɛɛ, nyɪma -wa paa 'bhli klaa, bhlabhle klaa, we -yɔ -kpakɔn pɛlɔ, 'ma ɔ ylia -bha, 'in ɔ yi 'yaa 'gwɛzi-bhitinya -bha yli, wa -di wa 'tabhle -yɔ la. ¹⁵ ɔ 'pnaa 'llukpe -yelɪpɛ 'bhisa, 'in ɔ yia nyɪma weee vu -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ ɲwɛɛ, we -yɔ wa 'bhli -yɔ wa bhlabhlenya 'sɔ. ɔ 'mnia 'gwɛzi-bhitinyaa 'gwɛzi, 'in ɔ yia wa 'tabhle labhli. ¹⁶ ɔ nɛɛ -kpakɔn pɛlɔpanya -yla: «A -sa da we, a 'na nɔnɔ na Didee -budu -vale -budu 'wɔ -nɪ.»

¹⁷ -We *-Lagɔɛbhɛ gbaa, 'in ɔ 'bɪnɔnyaa dli yia we -gɔ -bho: «'A! Na -Lagɔ, -na -budu in 'yɪbhaa, we 'tɔ mɪ 'mɪ 'bhada.»

¹⁸ Tɔɔn, 'in Zuifɔvɔ 'yugalunya yia ɔ layɪbha: «Sanɛɛ -na nɔa yi? -In nɔ gwɛdigbɔ yabhlo lɛ, 'in -a 'ka we 'jɪyɪbheli nɪ, -Lagɔ ka -mɪ 'yoo 'nyɛ.»

¹⁹ -Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Wee -Lagɔbudu 'kadɔ mɪa, a -sa we la, 'in in 'ka we 'yɪgbeli 'yli ta nya.»

²⁰ Wa nɛɛ ɔ -yla: «Aya! Wa 'kaa -budu nɪ 'subha, wa li -zɔ glɔ 'sɔ -zɔ gbelibhlo, 'in -mɪ, -in nɛɛ -in 'ka we 'subha 'yli ta nyaa?» ²¹ Nɪ, -budu -zɔnɔ -Zezu saa 'ɲɪ, ɔ 'dɛɛ kuu gbɔ ɔ gbaa. ²² We 'dɛɛ 'gbɔ, da -Zezu -ka tɪtɪnya glaa 'wɔsɔ, ɔ 'bɪnɔnyaa dli yia we -gɔ -bhoa, -we ɔ gbaa we -yɔ -we mɪa celɪda -Lagɔɛbhɛ 'wɔ, 'mɔ wa zɔa dli -gɔ.

-We mɪa nyɪmaa dli zɔ, -Zezu -yi we

²³ Zuifɔvɔ 'Wɔzɪtɪylɪ 'feti nya -Zezu mɪ -Zeluzalɛmɔ. ɔ gwɛdigbɔnya -we slolua ɔ 'tɪɛ, 'mɔ ɔ nɔa lɛ, nyɪma duun 'yia we -yɔ, 'in wa yia ɔ dli -gɔ zɔ. ²⁴ -Zezu 'nɪ wa dli -gɔ zɔ, -we ka gbɔ -wa, ɔ -yi wa 'dɛ weee dli. ²⁵ Nɪ, nyɪmɛ ɔ -ka ɔ -limaa gbɔ lapali ɔ -yla, -Zezu 'nɪ -mɔv gbɔ -ka, nɪ, -we mɪa nyɪmɛɛ dli zɔ, ɔ 'dɛ -yi we.

3

-Zezu -yɔ 'Nikodɛmɔ

¹ Nɪ, nyɪmɛ yabhlo wa laa 'Nikodɛmɔ, -ɔ mɪa Falizɪnyumaa sɔ lɔ, 'in ɔ mɪa Zuifɔvɔ 'yugalunya yabhlo nya, ² mɔ yia -Zezuu -gbɛ sabɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Wlabi, -a -yi we 'ji nɪ, -Lagɔ ka -mɪ tie, -in 'ka -aɪn gbɔ -slolu. -Lagɔ -yɔ -mɪ 'sɔ 'nɪ -mɪ nɪ, -in 'nɪ mneni -in 'ka 'sasɔkpa -gwɛdigbɔnya nɪ lɛnɔ.»

³ ɔ nɛɛ 'Nikodɛmɔ -ylaɛ: «In nɛɛ -mɪ -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyɪmɛ ɔ ka 'lulolu* wa 'nɪ gwali, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka nyɪma -wa -Lagɔ pɪlia 'wlu la glaa -mɪ.»

⁴ 'Nikodɛmɔ nɛɛ: «Sa wa 'ka nyɪmɛ kpasaa 'lulolu gwalia? Nɪ, ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'nyaa nɔkplɛ pla, wa 'ka ɔ 'sɔnɔ gwali?»

⁵ -Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Nɪ, in nɛɛ -mɪ -yla gbɔzɔnɔ saɛ: we -ka nɪ, wa 'nɪ nyɪmɛɛ 'lulolu gwali, 'nyu -yɔ -Lagɔ Zuzu nya, -mɔɔ 'nɪ mneni -mɔɔ 'ka -wa -Lagɔ pɪlia 'wlu la glaa -mɪ. ⁶ -We ka gbɔ -wa, -wa 'nyaa -yɔ dide gwalia, wa mɪ nyɪmaa nyɪma nya, 'in -wa -Lagɔ Zuzu gwalia, wa mɪ -Lagɔ Zuzuu nyɪma nya. ⁷ We -ka 'sa -mɪ, in -ka gba nɪ, wa gwali amɪaa 'lulolu, we 'na subhali -mɪ ɲwɛgaga -nɪ. ⁸ Nɪ, da -pɪpɛ 'yɪbhaa we 'ka 'pli, -bha we plɪa, 'in -na nɔa we -jɪji, nɪ, da we bhɔlɔ, mɔ we mɪa, -in 'nɪ -bha da -yi. Sa -pɪpɛ mɪa, -wa -Lagɔ Zuzu gwalia, 'sa wa mɪa.»

⁹ 'Nikodɛmɔ nɛɛ: «Sa -mɔv 'ka 'wɔ la 'pɪplia?»

¹⁰ 'In -Zezu nɛɛ: «Gbɔslɔlunya, ɔ ka 'ɲɪ wa -yia *Izlaɛli -dɔdɔ -gɔ, 'mɔ -in -mɪa, 'in -in 'nɪ wee gbɔ nɪ -yii? ¹¹ Nɪ, in nɛɛ -mɪ -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -we ka 'ji -a -yia, we -gɔgbɔ -a gbaa. -We ka da -a 'yia, we 'di -a saa. 'In a 'nɪ 'yɪbha a 'ka -amɪaa -bhayɪgbɔ -yɔɲwɪ. ¹² In ka aɪn -yla dɔdɔgbɔ gbɔ gba, a 'nɪ we -yɔɲwɪ. We -ka 'sa -mɪ nɪ, da na yia aɪn -yla

* 3:3 'Lulolu: wɛli 'bhitie tɔlɔa nɛɛ yali.

yali gbu gbaa, a 'na 'ka we -yɔŋwnu, we 'ni muu? ¹³ Nu, nyime yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ -Lagɔɔ -gbe -gbla, we 'ni ɔɔ Nyime 'Yu 'wɔbhɔ, mɔɔ 'bhɔa yali.

¹⁴ «Nu, Moizi ka nete -tibhe 'wɔbhɔ yali da beblee nyima weee 'yu, 'sa -bhlokpade wa yia Nyime 'Yu 'wɔbhɔa yali, ¹⁵ 'in -wa weee -ka ɔ dli -gu zu, wa 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi. ¹⁶ We 'dɛɛ 'gbɔ, 'sa -Lagɔ -kalia dɔdɔgu -nyimaa zɛ, 'in ɔ yia ɔ 'Yu yabhlogbɔɔ wla, 'in -wa -ka ɔ dli -gu zu, wa 'na 'ka labhu. 'Yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ wa yia 'yia. ¹⁷ Nu, -Lagɔ 'ni ɔ 'Yu tie dɔdɔ -gu ɔ 'ka nyima gbu dili, nu, ɔ 'ka wa gbu 'wɔsa, we 'gbɔ ɔ yia ɔ tie. ¹⁸ -ɔ -ka ɔɔ 'Yu dli -gu zu, -Lagɔ 'na 'ka ɔ gbu dili, 'in ɔ 'ni ɔ dli -gu zu, -Lagɔ ka ɔ gbu dili pepe. - We ka gbu -wa, ɔ 'ni -Lagɔɔ 'Yu -bhlogbɔɔ dli -gu zu. ¹⁹ Sanɛɛ -Lagɔ bhua nyimaa -yɔgbɔ 'wɔ, nu, zli ka dɔdɔ -gu yi, 'in nyima 'ni we -yɔŋwnu, nu, wa 'yibha nikipise, -we ka gbu -wa, gbɔnyuu wa nua lɛ. ²⁰ -Wa weee nua gbɔnyuu lɛ, zli wa nyɛa 'wɔ, 'in wa'a 'tla zli 'klɔ. -We ka gbu -wa, wa mi nyanɔ nɔda, nyime yi wa lɛnɔgbɔ yibheli. ²¹ Nu, -wa nua -Lagɔɔ dɔmagbɔ lɛ, zli 'klɔ wa tlaa. 'Sa nyima yia wa lɛnɔgbɔ -yɔ sa tenyii, 'in wa yibhelia we 'ji nu, wa mi -Lagɔ 'nɔŋwe zɔda.»

Zaan nɛɛ -Zezu -gali ɔ 'yu

²² -Muu 'bɔgu, -Zezu -yɔ ɔ 'bɔnɔnya yia Zudee -dɔdɔ -gu mni, 'in ɔ yia wa -gbe 'yli 'sɔlɛ li, -zugba ɔ batizea nyima. ²³ 'In Zaan mia, -mɔɔ mi 'ya nyima batizede: ɔ mi Enɔɔ, Salimu kwesi, da 'nyu -zua, -zugba nyima yi ɔ -gbe ɔ batizee wa. ²⁴ Nu, wa 'ni -slɔ Zaan -kaslɔ 'wɔpa. ²⁵ -Bha kpikpɛlie -bhoa Zaan 'bɔnɔnya -yɔ Zuifu yabhlo nyidi, sa Zuifu tite gbaa wa budo wa 'ka -mɔwɔ, we -gu. ²⁶ We 'gbɔ wa bea Zaan -yɔ, 'in wa nɛɛ: «Wlabi, nyime ɔ -yɔ -mi 'sɔ mia Zudeɛn nyu lɔ, 'in -in yia ɔ -guɔgbɔ gba -aun -yia, ɔmɔ, ɔ mi nyima batizede, 'in nyima weee mi ɔ -gbe mɔda.»

²⁷ 'In Zaan nɛɛ: «-Lagɔ 'ni nyime -lu 'nyɛ, ɔ 'ni mnɛni ɔ 'ka we 'yi. ²⁸ Amiaa 'dɛ mi na gbɔdayinya nya, a ka 'mi ŋweɛ 'nɔ nu, -ami, 'in 'ni -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nu, -Lagɔ tiea 'mi ɔ 'yu. ²⁹ -We ka gbu -wa, we -ka nanuu gbu, nu,

nyime ɔ mia 'ŋwnɔ kwada, ɔ 'tale ɔ mnazia -lu weee, 'in 'fɛti 'ka nna, 'mɔ in -mia. 'In da ɔɔ 'ŋwnɔkwanyɔ -ka wee fɛti 'wɔ yi ni, ɔ 'tale -ka ɔ yiyi di 'nɔ ni, 'in 'mɔna bhaa ɔ. -Ami mia, 'in mi 'mɔna lida sa duun, 'sa nanuu gbu mia. ³⁰ ɔmɔ, ɔ 'bhu 'bɔ 'wɔ, 'in -ami 'ka zɔbɛ.

³¹ «Nu, ɔ bhɔa -Lagɔɔ -gbe, ɔ -gali nyima weee 'yu. -ɔ bhɔa dɔdɔ -gu, dɔdɔgu -nyime ɔ -mia, 'in ɔ gbaa dɔdɔgu gbu. ɔmɔ, ɔ bhɔa -Lagɔɔ -gbe, ɔ -gali nyima weee 'yu. ³² -We ɔ 'yia, -we ɔ 'nua, we -guɔgbɔ ɔ gbaa. 'In nyime yabhlogbɔɔ'ɔ ŋwnu ɔ gbɔɔ dayigbu -yɔ. ³³ -ɔ -ka ɔ gbɔɔ dayigbu -yɔŋwnu, mɔ slɔlua nu, -we -Lagɔ gbaa, gbɔzɔnɔ -wa. ³⁴ Nu, ɔ -Lagɔ -ka tie, -Lagɔwɛli ɔ gbaa, -we ka gbu -wa, -Lagɔ nyɛa ɔ ɔ Zuzu kplo! kplo! ³⁵ Dide -Lagɔ -kali ɔ 'Yuu zɛ, 'in ɔ ka ɔ 'tite ɔ kwɛɛ zu -lu weee -gu. ³⁶ -ɔ -ka ɔ 'Yu dli -gu zu, ɔ ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka. Nu, ɔ'ɔ zɔa ɔ 'Yu 'nɔŋwe, ɔ 'na 'ka 'yliyɔgagie 'yi. -Lagɔɔ 'cɛ zɔ ɔ tua.»

4

-Zezu -yɔ Samaliŋwnɔ

¹ -Muu 'bɔgu, Falizinyima ka 'nɔ nu, nyima duun mi -Zezu 'bɔyida ɔ 'ka wa batizee we -zi Zaan. ² (Nu, we 'ni ɔ dɛ, ɔ 'bɔnɔnya batizea nyima). Da -Zezu yibhelia we 'ji, ³ -bha ɔ 'bhɔa Zudee, 'in ɔ yia Galilee lɔ mni.

⁴ ɔ 'ka Galilee mni, we mi nu, ɔ -di Samalii -dɔdɔ 'wɔ. ⁵⁻⁶ Da ɔ mia Samalii -dɔdɔ -gu 'plilida, 'gbe yabhlo wa laa Sikaa, -bha ɔ nynia we nɔkplɛ. Wee gbe mia, da *Zakɔbɔ ka bhaa dɔdɔ kibhe, 'in ɔ yia -bha -klɔ 'bhlu, wee dɔdɔ -we ɔ 'nyɛa ɔ 'yu *-Zɛzɛfɔ, we kwesi we mia. -Zezu sia nɔnɔwe kwɛɛ, 'in ɔ yia wee -klɔ -yɔ ladi. Nu, 'yɔgbagbu -wa.

⁷ -Bha Samaliŋwnɔ yabhlo yia 'nyu 'plia, 'in -Zezu nɛɛ ɔ -yia: «A 'nyɛ 'mi 'nyu in 'ka 'ma.» ⁸ (Nu, ɔ 'bɔnɔnya ka lililu zɔa mni 'gbe nɔkplɛ.)

⁹ ɔ 'ŋwnɔ nɛɛ ɔ -yia: «Aya! -Mi Zuifu zɔlɔa -ami Samaliŋwnɔ 'nyu yi?» Nu, Zuifu -yɔ *Samalii -nyima'a* 'nɔnnɔ 'wɔla.

¹⁰ -Zezu nɛɛ ɔ -yia: «A 'ni -Lagɔɔ wɔlawlalu -yi, 'in a 'ni ɔ mia aun 'nyu -zɔlɔda -yi. A -ka yaa we 'ji -yi, ama yi yaa ɔ 'wɔwɔlɔnyu -zɔlɔa, 'in ɔ 'ka we aun 'nyɛ.»

* 4:9 Zuifu 'ni mnɛni wa 'ka Samalii -nyimaa kna kwɛzi.

11 Ǿ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, -ɪn 'nɪ floko kwɛɛ -ka, 'in -klɔ -tɔ 'wɔ, sa -ɪn 'ka 'mɪ wee 'wɔwɔɔnyu 'nyɛa? 12 -Amɪaa dɔkpasaa Zakɔbɔ 'bhlua wee -klɔ, ɔ 'dɛ ka we 'nyu 'ma, we -yɔ ɔ 'yua -yɔ ɔ 'nɔɔlii -gnɔɔ -zlo. -Mɪ dlɪ 'wɔ nu, -mɪ 'yɪla -mɪ -zia ɔ yɪ?»

13 -Zezu nɛɛ ɔ -yɪla: «Nyɪmɛ -ɔ -ka nyu nɪ 'ma, 'nyumatɔ yɪa ɔ 'bhaa lɔ. 14 Nu, 'nyu -we na yɪa wɪaa, nyɪmɛ -ɔ -ka we 'ma, 'nyumatɔ 'na 'ka 'masɛɛn ɔ 'bha. 'In wee 'nyu zɛa ɔ 'wɔ 'wɔwɔɔnyu, da 'yɪlyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka, we bhua.»

15 Ǿ ɔ 'ɪɲwɔ nɛɛ ɔ -yɪla: «Na -Kanyɔ, 'nyɛ 'mɪ wee 'nyu, 'nyumatɔ yɪ -slɛɛn 'mɪ 'bha, ɪn yɪ 'masɛɛn -seli 'nyu 'plɪa yɪ.»

16 -Zezu nɛɛ ɔ -yɪlaɛ: «A mɪ amaa 'lowli laa, a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka yɪ.»

17 Ǿ nɛɛ: «In 'nɪ 'lowli -ka.»
Ǿ nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ a gbaa, nu, a 'nɪ 'lowli -ka.

18 Nu, a 'yɪ 'lowli a gbu. -Mɔmɔ a -yɔ ɔ 'sɔ mɪa dɛ nɪ, ɔ 'nɪ amaa 'lowli. Gbɔzɔnɔ -wa.»

19 Ǿ ɔ 'ɪɲwɔ nɛɛ: «Cun, na -Kanyɔ, ɪn -yɪ we 'jɪ nu, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ -ɪn -mɪa. 20 -Gɔgɔ 'kadɔ nɪ 'wɪu -amɪaa dɔkpasɪ bɔbɔ bhaa -Lagɔ, 'ɪn amɪa nɛɛ: -Zeluzalɛmɔ wa 'kaa -Lagɔ bɔbɔ.»

21 -Zezu nɛɛ ɔ -yɪla: «Bhɔɔ, a zɔ 'mɪ dlɪ -gɔ. Bhla yabhlo yɪa bɛa, we 'nɪ -gɔgɔ 'kadɔ 'wɪu, 'ɪn we 'nɪ -Zeluzalɛmɔ wa 'ka Dide -Lagɔ bɔbɔ. 22 Nu, amɪa *Samalii -nyɪma, -we a bɔbɔa, a 'nɪ we -yɪ. 'In -we -amɪa Zuɪfɔ bɔbɔa, -a -yɪ we. -We ka gbɔ -wa, Gbɔwɔsanyɔ mɪa, Zuɪfɔɔ -gbɛ ɔ bhua. 23 Nu, bhla -we nya -wa bɔbɔa Dide -Lagɔ tɪklɪ, wa 'kaa ɔ bɔbɔ Zuzu nya sazɔnɔ sa, we bhla ka cɪpa, 'ɪn we ka nyɪni. Nu, we 'sasɔkpa -nyɪmaa da -Lagɔ talɪa, wa 'ka ɔ bɔbɔ. 24 -Lagɔ mɪ Zuzu nya. -Wa 'kaa ɔ bɔbɔ, wa bɔbɔ ɔ Zuzu nya sazɔnɔ sa.»

25 Ǿ ɔ 'ɪɲwɔ nɛɛ ɔ -yɪla: «In -yɪ we 'jɪ nu, Mesi yɪa yɪa. (We jɪ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.) Ǿ -ka yɪ nɪ, mɔ yɪa we 'dɛ weee 'wɔsɪsɪalɪa.»

26 Ǿ nɛɛ ɔ -yɪla: «Mɔ mɪa da aɪn -yɪla gbada.»

27 -Bha -bhlokpade ɔ 'bɪnɔnya yɪa lɔ. 'In wa yɪa -Zezu -yɔ 'ɪɲwɔ yabhlo -yɔyɪ 'dɪ -sada. 'In we yɪa wa ɪwɛgaga -sɔbhɪlɪ, -zugba wa gba -mɔ dlɪ zɔɛ: «Lɛɛ -lu ɔ yɪbhɪlɪ ɔɔ 'ɪɲwɔa? Lɛɛ -gbɔ ɔ gba ɔ -yɪla?» Nu, 'sasɔkpa -layɪbhawɛlɪ nɪ 'nɪ nyɪmɛ yabhlogbɔɔ ɪwɛɛ 'tɪa.

28 Tɔɔn, ɔɔ 'ɪɲwɔ tɪa -bha ɔ 'nyu -nyɪda, 'in ɔ yɪa 'gbe nɔkplɛ pla. Ǿ nɛɛ nyɪma -yɪla: 29 «A yɪ! A yɪ -nya, a 'ka nyɪmɛ yabhlo 'yɪ! Mɔ gbaa na lɛnɔgbɔ weee. We 'wɔ sa mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.» 30 Tɔɔn, wa yɪa 'gbe nɔkplɛ 'tɪa, 'ɪn wa yɪa -Zezuu gbɛgbɛɪn mɪnɪ.

31 We bhla, ɔ 'bɪnɔnya mɪ ɔ bhuhhoeda ɔ 'ka li. 32 'In ɔ nɛɛ wa -yɪlaɛ: «Lɪlɪlu -we ɪn 'kaa li, a 'nɪ we -yɪ.»

33 'In ɔ 'bɪnɔnya nɛɛ wa 'dɛkɔpa nyɪdɪ: «Aya! Nyɔɔ 'nyɛ ɔ lɪlɪlua?»

34 Ǿ nɛɛ wa -yɪla: «Na yoopanyɔɔ dɔmagbɔɔ 'nɔɪwɛzɔzɔve -yɔ ɔ lubhoo 'wɪlubhɪbɪe, mɔ -wa na lɪlɪlu. 35 Amɪa, a nɛɛ nu, we -tɔ 'wɔ 'cɔ -mɔɔa, 'ɪn -luu -dɪdɪ bhla 'ka nyɪni, -amɪ nɛɛ aɪn -yɪla, nu, we -dɪdɪ bhla ka -slɛɛn nyɪni. A -talɪ kpaa -gɔ, we 'ya ka zalɪ. 36 -Ǿ -ka -luu -dɪdɪnyɔ nya -mɪ, ɔ ka ɔnɔɔ -tɪnɔɔ 'yɪ. Nu, ɔ mɪ nyɪma 'wɪlugɔgwɪlɪdɪ, 'yɪlyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka, -Lagɔ 'ka we wa 'nyɛ. 'In we glɔglɔnyɔ -yɔ we -dɪdɪnyɔ 'ka 'mɔna li dabhlo. 37 Nu, nɪne yabhlo nɛɛ: «Nyɪmɛ yabhlo glɔa, 'ɪn nyɪmɛ -putu dɪa.» Gbɔzɔnɔ -wa. 38 Kpaa -we 'wɔ a 'nɪa lubho nɔ, -mɔ ɪn tɪea aɪn we -luu -dɪdɪ bhla. Tɔɔba ka -mɔ lubho nɔ, 'ɪn wa yɪa sɪa. 'In -amɪa yɪa we 'wɔ -tɪnɔɔ.»

39 -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔɔ 'ɪɲwɔɔ gbɔgbawɛlɪ -gɔ Samalii -nyɪma duun zɔa -Zezu dlɪ -gɔ. Ǿ nɛɛ wa -yɪla: «Ǿ nyɪmɛ nɪ gbaa 'mɪ -yɪla na lɛnɔgbɔ weee.» 40 We 'dɛɛ 'gbɔ, Samalii -nyɪmaa -zlo yɪa -Zezuu -gbɛ yɪ. 'In wa yɪa ɔ -bɛɔ -yɔpɪlɪ, ɔ -yɔ wa 'ka -tɔ. Ǿ li -bha 'yɪ 'sɔ.

41 'In tɔɔba yɪa wa -gɔ -bho dlɔzɔzɔve nya, ɔ 'dɛɛ ɪwɛɛ wɛlɪ 'gbɔ. 42 Wa nɛɛ ɔɔ 'ɪɲwɔ -yɪla: «We 'nɪ -slɛɛn amaa wɛlɪ -bhlogbɔɔ 'gbɔ -a yɪ ɔ dlɪ -gɔ zɔ. Nu, -amɪaa 'dɛ ka ɔ ɪwɛɛ wɛlɪ 'nɔ. Nu, -a -yɪ -slɛɛn we 'jɪ nu, mɔ -wa dɔdɔgɔ -nyɪma weee Gbɔwɔsanyɔɔ 'dɛbhɪe.»

-Zezu jipea nyɪmɛ 'kadɔ yabhlo 'yɪ

43 -Zezu li -bha 'yɪ 'sɔ, we tanɔɔ zɪ, 'ɪn ɔ yɪa ɔ 'yoo bhli, ɔ 'ka Galilee -dɔdɔ -gɔ lɔ mɪnɪ.

44 (Nu, -Zezuu 'dɛ ka gba nu, wa'a zɔ -bha -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ ɔ 'dɛɛ -zɔɔ.) 45 Tɔɔn, ɔ nyɪnia Galilee, 'ɪn nyɪmaa -zlo yɪa ɔ yoo -saa yɪ. -We ka gbɔ -wa, gwɛdɪgbɔ ɔ nɔa lɛ -Zeluzalɛmɔ 'Wɔzɪtɪylɪ 'fɛtɪ bhla, wa ka -bha 'yɪ.

46 'Bhɪe ɔ yɪa Kana lɔ mɪnɪ, Galilee -dɔdɔ -gɔ, da ɔ 'bhɪtɪlɪa 'nyu nɔ 'wɔla. Nu, *Ewɪlɔdɔɔ

nyime 'kadu yabhlo mia Kapenaumu, o 'yu ka gu -yo. 47 O 'nua nu, -Zezu ka Zudee 'bhv, o ka Galilee mni, 'in o nyime yia Kana mni, o 'ka o 'yi. O nynia o -gbe, o nee o -yla: «-Na zukpa -wa! -A mni Kapenaumu, -in 'ka na 'yu jipe, o yi tl.»

48 -Zezu nee o -yla: «We 'ni gwedigbunya 'wobhu, a 'ni mneni a 'ka 'mi dli -gu zu.»

49 O nyime 'kadu nee o -yla: «Na -Kanyo, -a mni -mo, na 'yu yi tl.»

50 O nee: «Mni -budunwee, nu, -na 'yu ka 'pu.»

'In o nyime yia -Zezuu weli dli -gu zu, 'in o yia o -budunwee mni. 51 O mi mnida, 'in o -yo o zoyua yia gbeli 'yloogbu. -Maa nee o -yla: «-Na 'yu ka 'pu.»

52 'In o yia wa layibhae: «'Lee, bhla -momo nya o yili 'wua?»

Wa nee: «Zubha 'ylobgagbu 'lelu tianu nya o 'pua.»

53 O 'yuu dide yia we 'jiyibheli nu, wee bhla -bhlokpadε nya, -Zezu gbaa o -ylae: «-Na 'yu ka 'pu.» -Bha o -yo o -budunwee -nyima wee zua -Zezu dli -gu.

54 Wee gwedigbun 'sonu o nua de le o Zudee -bhuda, o 'ka Galilee mni.

5

*-Zezujipea guzunya yabhlo *Nyapeyli nya*

1 -Muu 'bigu, Zuifvu 'feti yabhlo nynia, 'in -Zezu yia 'wusɔ, o 'ka -Zeluzalem mni. 2 Nu, -mo -Zeluzalem, klolo 'kadu yabhlo mi -bha, 'mu wa laa Bhlabhlee Klolo. -Bha wee klolo kwesi, 'nyu yabhlo mi -bha, 'mu wa laa zuifweli 'wu Betesida. Nu, palu bhv gbu gbelia we. 3 Nu, guzunyaa -zlo slu we -yo la: 'lɔlɔnya klaa, 'tigitiginya klaa, we -yo zɔlaslonya mi -bha. [Nu, 'nyuu zuklue wa mia wɔda. 4 -We ka gbv -wa, bhla tɔva nya, 'anzi sibhlia wee 'nyu lu la, 'in we zuklua we 'klv. 'In o -ka -mo -bho tia, guo gu -we -ka o -yo -mi, 'in o pua.]

5 Nu, wa glaa, nyime yabhlo ka gu -yo, we -zu gbv -bhlo 'ya kugbua le gbeta nu. 6 Da -Zezu 'plua -mo, o 'yia o, 'in o yia 'nu nu, wee gu ka o -yo -gwle. O bea o -yo, 'in o yia o layibha: «-In 'yibha -in 'ka 'pu?»

7 'In o guzunyo yia we 'bigupalie: «Na -kanyo, 'nyu -ka zuklu, nyime o 'kaa -mo 'mi

'pa, o 'ni -mi. Bhla in 'ka 'wusɔ, nyime yabhlo ka 'mi 'yugal.»

8 -Zezu nee o -yla: «-So 'wu! -In 'bhu -na -bita 'wu, -in mni.» 9 -Bha -bhlokpadε, o nyime 'pua, o -sɔa 'wu, o 'bhua -bita 'wu, 'in o yia mni.

Nu, *Nyapeyli nya we nua le. 10 -Bha Zuifvu 'yugalnya gbaa o wa jipea -yla: «Nu, -zeen mia, Nyapeyli -wa. 'In -amiaa tite nee, -in 'ni mneni -in 'ka -na -bita 'wobhu, -in 'ka no.»

11 O nee wa -yla: «Nyime o jipea 'mi, o nee 'mi -yla: «-In 'bhu -na -bita 'wu, -in 'ka mni.»

12 -Bha wa 'yibhaa o lae: «Nyoo gba -mi -yla, 'bhu -na -bita 'wu -in mni?» 13 Nu, o nyime o jipea o, o 'ni o -yi. Nu, -Zezu ka o 'yiligwe lamnonu, nyima -zu -bhaa 'gbv.

14 -Muu 'bigu, -Zezu plaa -Lagobudu 'kadu zu, o 'yia o -yo, 'in o nee o -ylae: «-In ka -sleen 'pu, -in 'na nonu 'masleen gbonyuu le -nie. We 'ni -muvu, -we yia -mi ylia, we -nyu 'yli.»

15 -Bha o nyime mni, 'in o nee Zuifv -ylae: «-O puea 'mi nu, -Zezu -wa.» 16 Nu, Nyapeyli nya o jipea nyime, we 'dee 'gbv wa yia o -yowusɔb, wa 'ka o sialu.

17 Nu, -Zezu nee wa -yla: «Bhla weee nya, na Dide mi lubho nɔda, o 'bhisa -ami mi 'yaa lubho nɔda.» 18 We 'dee 'gbv Zuifvu 'yugalnya yia o -yowusɔb, wa 'ka o 'bha. We 'ni wa Nyapeyli -bhlogbɔ o 'ni 'nɔnwe zu gbv, o nee 'ya nu, -Lagɔ -wa o Dide, 'in o yibhɔva o 'de -Lagɔ.

-Zezu wlaa 'yliyogagie

19 -Zezu 'palia we 'bigu o nee: «Nu, in nee ain -yla gbuzɔnu sae: 'Yuu 'debhlo 'ni mneni o 'ka -lu yabhlogbɔ lenu, nu, -we o 'yia o Dide lenɔda, we 'dekpa o nua le. -We Dide nua le, 'mu 'Yu nu 'yaa le. 20 Nu, Dide -kali o 'Yuu ze, 'in o slolua o o lenugbu weee. Cun, gbv 'kadu -we 'yilia -we -zia -we a 'yia, 'mu o yia o -slolua, 'in we 'ka ain ηwegaga -subhalu. 21 Sa Dide ganɔa tɔtlunya, 'in o nyea wa 'yliyogagie, 'sa -bhlokpadε 'Yu nyea 'yliyogagie nyima -wa o 'yibhaa o 'ka we 'nye. 22 Dide'e 'bhu nyimee -yogbu 'wu, o ka we 'de weee o 'Yu yoo 'nye, 23 'in nyima weee 'ka 'Yu 'nɔnwe zu o Dide 'bhisa. -O 'ni 'Yu 'nɔnwe zu nu, o Dide, o tiea o, o 'ni -mo o 'nɔnwe zu.

24 «In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu saɛ: ɔ -ka na wɛli yukwli pɔlv, 'in ɔ tiea 'mi, ɔ 'ka ɔ dli -gv zɔ, ɔ ka 'yliyɔgagie -we 'nia -bhloluda -ka. Gbɔdɩlie 'na 'ka ɔ -nu nya -mi. Nu, ɔ ka tɩtɩlie 'wɔbhɔ, 'in ɔ yia 'yliyɔgagie 'wɔplɩli. 25 In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu saɛ: da tɩtɩnya 'kaa -Lagɔɔ 'Yuu wɛli 'nu, 'in -wa yia we 'nɔa, 'yliyɔgagie wa yia 'yia, we bhla ka cɩpa, 'in we ka nyɩni. 26 Sa Dide kaa 'yliyɔgagie 'wɔ, 'sa 'Yu kaa 'yliyɔgagie 'wɔ. Nu, Dide 'nyɛa we ɔ 'Yu. 27 'In ɔ yia ɔ 'Yu se 'nyɛ, ɔ 'ka nyɩmaa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ. -We ka gbɔ -wa ni, ɔ mi *Nyɩmɛɛ 'Yu nya. 28 Gbɔnya ni 'na sɔbhali aɪn ηwegaga -ni. 29 We bhla mi yida, da tɩtɩnya weee -wa wa 'bhlua, wa yia ɔ wɛli 'nɔa, 'in wa 'ka wa gbawla 'wɔtla. -Wa nɔa gbɔ -zɔnu lɛ, wa -ka tɩtɩnya glaa 'wɔsɔ, 'yliyɔgagie wa yia 'yia. 'In -wa 'nia gbɔ -zɔnu lɛnu, wa -ka 'wɔsɔ, gbɔdɩlie yia wa -nu nya -mia.

-Zezuu gbɔdayɩnya

30 «Nu, in 'ni mneni in 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛnu na 'dɛ nya. Sa Dide gbaa, 'sa na bhua nyɩmaa -yɔgbɔ 'wɔ, we 'gbɔ, na gbɔwɔbhuhue mia tiklu. -We ka gbɔ -wa, 'in -tali na 'dɛɛ dɔmagbɔɔ da, ɔ tiea 'mi, ɔ dɔmagbɔɔ da na talia.

31 «We -ka na dɛ mi na gbɔdayɩnyɔ nya, -we na yia gbaa, a 'na 'ka we la gbuzɔnu. 32 Nu, na gbɔdayɩnyɔ yabhlo mi -bha. 'In, in -yi we 'ji nu, -we ɔ gbaa na daa gbuzɔnu -wa. 33 Na 'gbɔ a yia nyɩma tie Zaaan -gbɛ, wa 'ka ɔ layɩbha. -We ɔ gbaa aɪn -yla na daa, gbuzɔnu -wa. 34 -Ami, in 'ni we gbɔ -ka, nyɩmɛ 'ka na gbɔdayɩnyɔ -zɛ. Nu, Zaaan gbɔ na gbaa aɪn -yla, a 'ka gbɔ 'wɔbhɔɔ gbɔ -wa. 35 Zaan 'wɔba lɩlnapɛ, 'in a yia ηwnu a 'ka 'mɔna li ɔ san 'wɔ, bhla -bhlo nya. 36 Nu, in ka gbɔdayɩnyɔ yabhlo ɔ 'yɩa ɔ -zia Zaan. Sa wa 'kaa we 'jiyibheli nu, Dide tiea 'mi, mɔ -wa nu, lubho -we ka 'gbɔ ɔ yia 'mi tie, in mi we nɔda. 37 'In ɔɔ Dide ɔ tiea 'mi, ɔ 'dɛ mi na gbɔdayɩnyɔ nya. Nu, a 'ni -slɔ ɔ wɛli 'nu, 'in a 'ni -slɔ ɔ 'klɔ 'yɩ. 38 ɔ wɛli 'ni aɪn 'wɔ -mi, ɔ ɔ tiea, a'a zɔ ɔ dli -gvɔ 'gbɔ. 39 -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ a talia, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, a 'ka we 'yɩ we nukplɛ. Nu, gbuzɔnu -wa, wee wɛlu dɛ gbaa na -gvɔgbɔ. 40 'In a'a yi na -gbɛ, a 'ka 'yliyɔgagie -zɔnu 'yɩ.

41 «In 'ni nyɩmaa 'ηni kwalie dataɩda -mi. 42 Nu, in -yi aɪn, in -yi we 'ji nu, -Lagɔɔ

zɛkalie 'ni aɪn 'wɔ -mi. 43 -Ami -mɔmɔ yia na Didee 'ηni nya, a'a ηwnu na gbɔ -yɔ, 'in nyɩmɛ -putu -ka yi, ɔ 'dɛɛ 'ηni nya, ɔ gbɔ a ηwnua -yɔ. 44 'Nni kukwalie da a talia, nu, -Lagɔ -bhlogbɔɔ 'ka amɩaa 'ηni 'ylimani, a'a -tali -mɔɔ da. -We mia daa 'gbɔ, a'a zɔa 'mi dli -gv. 45 'Lee, -ami yia aɪn gbɔ dɩlia -Lagɔ 'yu yi? -Innya, we 'ni -ami yi aɪn gbɔ dɩlia -Lagɔ 'yu, nu, a ka Moizi dli 'wɔ di, mɔ yia aɪn gbɔ dɩlia. 46-47 A -ka yaa Moizi dli -gv zɔ ni, -zugba a ka 'mi dli -gv zɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbɔa? -We ka gbɔ -wa ni, Moizi ka na daa cɛli -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ nu, -we ɔ cɛlia a 'ni we dli -gv zɔ, we 'dɛɛ 'gbɔ a'a zɔa na 'dɛɛ wɛli dli -gv.»

6

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

1 -Mɔɔ 'bɩgv, -Zezu mɩa Galilenyu kwesi, 'in ɔ yia wee 'nyu 'wɔdɩ. (Nu, wee nyu mia, 'mɔ wa la 'yaa Tibeliadi). 2 'In nyɩmaa -zlo yia -Zezu 'bi yi, nu, gwɛdigbɔ ɔ nɔa lɛ nyɩmaa jipee nya, wa ka we -yɔyu 'gbɔ. 3 -Bha ɔ -gblaa -gɔgɔ yabhlo 'wlu, 'in ɔ yia -mɔ ladi, ɔ -yɔ ɔ 'bɩnɔnya 'sɔ. 4 Nu, Zuifɔɔ *'Wɔzitiyɩli 'fɛti ka cɩpa. 5 -Zezu -talia -bha tɔɔn, 'in ɔ yia nyɩmaa -zlo -yɔyi ɔ -gbɛ yida, 'in ɔ nɛɛ Filipɔ -ylaɛ: «Da -a 'ka 'floo zɔ, 'in nyɩma ni 'ka lia?» 6 -We -Zezu 'kaa lɛnu, ɔ 'dɛ -yi we. Nu, la ɔ yɩaa Filipɔ, we 'gbɔ ɔ yia we ɔ layɩbha.

7 Filipɔ nɛɛ: «Aya! 'Cɔ gbetaa lubhoo 'pɛniɔgwɛzii 'dɛbhie nya, -a 'ni mneni -a 'ka 'floo zɔ, 'in wa 'dɛ weee 'ka li -sɛsɛ.»

8 -Zezuu 'bɩnɔnyɔ yabhlo mi -bha, 'mɔ wa laa Andlee, Simɔ Pielu bheli -wa. ɔ nɛɛ: 9 «Nɔkpasuyu yabhlo mia da, ɔ ka *lɔzifloo gbɔ -yɔ zibhi 'sɔ kwɛɛ. Zibhinya -yɔ 'floonya ni 'ni 'wɔzu, wa 'dɛ weee 'ka li. We 'ni mɔɔ?»

10 -Zezu nɛɛ ɔ 'bɩnɔnya -yla: «A 'tolu wa, wa -di la.» Nu, wee da mia, -petu -zu -bha. Waa nyɩma -dia la, wa nyɩni nɔkpasiaa 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbu (5.000). 11 ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, -wa mia ladɩda, 'in ɔ yia we wa 'wɔla dlili. 'Sa ɔ dlili 'yaa wa zibhi 'wɔla, 'in wa yia li wa dlu da. 12 Da wa 'dɛ weee lɔa ni, 'in -Zezu nɛɛ ɔ 'bɩnɔnya -yla: «A 'bhu we pɩu la, a -yɔ we yi, we 'ya yabhlogbɔɔ yi mɩɔ.» 13 Wee 'floo gbɔ nyɩma lia, 'in wa yia lɔ. We pɩu -we -tɔa 'wɔ, 'mɔ ɔ 'bɩnɔnya 'bhua la, mɔ yea -cɩɛ kugbua lɛ 'sɔ.

14 Gwɛdigbu ɔ nɔa lɛ, wa 'yia we -yɔ, 'in wa nɛɛ: «Gbuzɔnɔ -wa, -Lagɔgbɔɔ -falɩpanyɔ ɔ 'kaa yi ni, 'mɔ ɔ -mia.» 15 -Zezu -yi we 'ji nu, wa 'yibha wa 'ka ɔ 'wɔbhɩ -gla nya, wa 'ka ɔ wa 'wlulapɩnyɔ -zɛli. We 'dɛɛ 'gbɔ ɔ yia wa gwevla, 'in ɔ 'dɛbhlo yia -gɔgɔ 'wlu mni.

*-Zezu nɔa 'nyu -gɔ
(Mt 14.22-27; Mk 6.45-52)*

16 Jibhe zɔa, -bha ɔ 'bɩnɔnya kwlia -gɔgɔ 'nyu kwesi. 17 -Bha wa -bhoa 'glɔ 'wɔ, wa 'ka 'nyu 'wɔdi, 'in wa 'ka Kapɛnaumɔ mni, -zugba -Zezu 'ni -slɔ wa glaa -mi, 'in sabɔ yia bɛ. 18 Nu, 'nyuu -gbɔgbɔ yia zuklue bhli, -pɩpɛ 'kadɔ mi 'plɩdaa 'gbɔ. 19 We bhla, kilomɛthi gbu, kilomɛthi gbelibhlo wa nɔa lɛ -mɔ 'nyu -gɔ. Nu, wa mi 'nyu 'wɔdi, 'in wa yia -Zezu -yɔyi yida wa gbɛgbɛin 'nyu -gɔ -nɔnɔe nya. -Bha wa nɔa nyanɔ. 20 'In -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «-Ami -wa. A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni.» 21 ɔ 'bɩnɔnya 'yibha wa 'ka ɔ 'wɔbhɩ 'glɔ 'wɔ. Tɔɔn, mɔ wa mia mni, 'in wa 'glɔ yia -bhaa dɔdɔ yli.

22 Zli zlia, nyɩmaa -zlo -wa -tɔa 'nyuu kakpe yabhlo -gɔ, 'in wa yia we 'jiyibheli nu, 'glɔ -bhlogbɔɔ mia -bha. 'In nyɩma -yi we 'ji nu, -Zezuu 'bɩnɔnya ka 'glɔ 'wɔbhɩ, 'in wa yia mni, -zugba ɔ 'ni wa glaa -mi. 23 -Slɛɛn, nyɩma -wa 'bhɔa Tibeliadigbe nɔkplɛ, 'in wa yia 'glɔ tɔɔa 'wɔbhɩ, 'in wa yia mni. Wa mni, da Nyɩmaa -Kanyɔ bhuhhoea -Lagɔ, 'in nyɩmaa -zlo yia 'floo li, 'in wa yia -bha nyɩni. 24 Nyɩmaa -zlo mia -bha, wa yibhelia we 'ji nu, -Zezu -yɔ ɔ 'bɩnɔnya 'ni -bha -mi, wa -bhoa 'glɔnya 'wɔ, 'in wa yia -Zezu 'yli 'bi lanɔnɔa mni Kapɛnaumɔ.

-Zezu -wa 'floo -we nyɛa nyɩma 'yliyɔgagie

25 Wa yia -Zezu kakpe -putu -gɔ, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «*Wlabi, 'lee, lɛbhla -in nyɩni -selia?»

26 -Zezu 'palia we 'bigɔ, ɔ nɛɛ: «In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔ saɛ: a ka 'floo li, 'in a 'ni lɔ -sɛ, we 'gbɔ a taha na da. We 'ni nu, na gwɛdigbunya in nɔa lɛ, we 'ji a 'nɔ 'wɔlaa gbɔ. 27 Lililu -we nyumɔa, a 'na nɔnɔ we 'gbɔ lubho -ni. Nu, lililu -we gwɛlɛa, 'in we nyɛa nyɩmɛ 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, a nɔ we 'gbɔ lubho. Wee lililu ni, Nyɩmɛ Yu yia we ain 'nyɛa. Nu, 'mɔ Dide -Lagɔ zɔa ɔ yibhelida -yɔ.»

28 -Bha wa 'yibhaa ɔ laɛ: «'Lee, sa -a 'ka nu, lubho -we nania -Lagɔ dɔdɔ, 'in -a 'ka we nɔa?»

29 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Lubho -we -Lagɔ 'yibhaa a nu, mu -wa ɔ ɔ tiea, a zɔ ɔ dli -gɔ.»

30 Wa nɛɛ ɔ -yla: «Gwɛdigbu -mɔmɔ -in 'ka lɛnɔ, -a 'ka -yɔyi, 'in -a 'ka -mi dli -gɔ zɔa? Sa -in 'ka nɔa? 31 Nu, da -amɩaa dɔkpasɩ -dli bhaa da bɛblɛ la -bhlo -bhlo, wa ka *manɩ li. 'Sa we mia cɛlɩda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

<'Floo -we 'bhɔa yali,
ɔ ka we wa 'nyɛ,
wa 'ka we li.> »

32 ɔ nɛɛ: «In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔ saɛ: - ɔ 'nyɛa ain yali 'floo ni, we 'ni Moizi: nu, na Dide nyɛa ain yali 'floo 'zayli. 33 Nu, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ nu 'floo mia, mu -wa ɔ 'bhɔa yali, 'in ɔ nyɛa dɔdɔgɔ -nyɩma 'yliyɔgagie.»

34 -Slɛɛn, wa nɛɛ ɔ -yla: «-Amɩaa -Kanyɔ, wee 'floo mia ni, 'nyɛ we -ain 'yli weɛɛ nya.»

35 -Bha -Zezu gbaa wa -ylaɛ: «Nu, 'floo -we nyɛa nyɩmɛ 'yliyɔgagie, -ami -wa. -ɔ -ka na -gbɛ yi, nɔwɔ 'na 'ka 'maslɛɛn ɔ 'bha. 'In -ɔ -ka 'mi dli -gɔ zɔ, 'nyumatɔ 'na 'ka 'maslɛɛn ɔ 'bha. 36 Nu, in ka we ain -yla gba: amɩa, a ka 'mi 'yi, 'in a'a zɔ 'mi dli -gɔ. 37 -Wa weɛ na Dide nyɛa 'mi, na -gbɛ wa yia yia. 'In nyɔɔ nyɔɔ yia na -gbɛ, in 'na 'ka ɔ 'pipee viteli. 38 Nu, in 'ni yali 'bhɔ in 'ka na 'dɛɛ dɔmagbɔ lɛnɔa yi, ɔ tiea 'mi, -mɔ dɔmagbɔ in yia lɛnɔa. 39 -ɔ tiea 'mi, ɔ dɔmagbɔ -wa nu, nyɩma ɔ 'nyɛa 'mi yoo, in 'na mɔnɔnɔ wa 'yabhlogbɔɔ -ni. Nu, dɔdɔɔ bhɩa zli, in -sɔlɔ wa 'wɔ tɩtɩnya glaa. 40 Cun, na Dide dɔmagbɔ ni: -wa -ka 'Yu 'yi, 'in wa -ka ɔ dli -gɔ zɔ, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu wa yia, 'in dɔdɔɔ bhɩa zli, in -sɔlɔ wa 'wɔ tɩtɩnya glaa.»

41 Tɔɔn, Zuifo yia -Zezu -yɔ nɔwɔnɔwenie bhli, -we ka gbɔ -wa, ɔ nɛɛ nu, ɔ mi 'floo -we 'bhɔa yali nya. 42 Wamɩa nɛɛ: «-ɔ mia dɛ ni, -Zezu -wa. We 'ni muɔ? -A -yi ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa. Nu, *-Zɛzɛfɔɔ 'yu ɔ -mia. Sa ɔ gba -slɛɛn nu, yali ɔ 'bhɔa?»

43 -Bha -Zezu 'palia wa wɛli 'bigɔɛ: «A 'na 'nɔwɔnɔweni a 'dɛkpɔa nyidi -ni. 44 Nu, nyɩmɛ yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka na -gbɛ yi, 'mu we 'ni nu, na Dide -ɔ tiea 'mi, mɔ gbize ɔ 'wɔ. 'In -ɔ -ka na -gbɛ yi ni, dɔdɔɔ bhɩa zli, 'in na sɔlɔ ɔ 'wɔ tɩtɩnya glaa. 45 -We mia cɛlɩda

-Lagɔgbuu -falipanyaa 'sebhε 'wɔ, mu nɪ: <-Lagɔ yia wa 'dε weee gbɔ -slolua.> Nyɪma weee -wa nɔa na Didee wεli, 'in -we ɔ slolua, 'in wa ηwnua we -yɔ, ma yia na -gbε. ⁴⁶ Nɪ, ɔ 'bhɔa -Lagɔɔ -gbε ɔ 'dεbhlogbɔɔ 'yia Dide. We 'nɪ ɔmɔ 'wɔbhɔ, nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ Dide 'yɪ. ⁴⁷ In nεε aɪn -yla gbɔzɔnɔ saε: nyɪmε ɔ zɔa 'mɪ dlɪ -gɔ, 'yliyɔgagɪε -we 'nɪa bhloluda -ka, we mɪ ɔ -nɔ nya. ⁴⁸ Nɪ, 'floo -we nyεa nyɪmε 'yliyɔgagɪε, -amɪ -wa. ⁴⁹ Da bεblεε mɪa, amɪaa dɔkpasɪ ka -mɔ *manɪ li, we mɪ 'sa 'bhie, 'in wa yia tlɪ. ⁵⁰ Nɪ, -mɔɔ -ka wee 'floo -we bhɔa yalɪ nɪ, nyɪmε ɔ -ka we li, ɔ 'nɪa tɪa yɪ. ⁵¹ In nεε, 'floo -we 'bhɔa yalɪ, -we wlaa 'yliyɔgagɪε, -amɪ -wa. Wee 'floo mɪa, nyɪmε ɔ -ka we li nɪ, 'in ɔ yia 'yliyɔgagɪε -we 'nɪa bhloluda -ka. Nɪ, 'floo na yia wlaa, mɔ -wa na yɪε, 'mɔ na yia wlaa dɔdɔgɔ -nyɪmaa 'yliyɔgagɪεε 'gbɔ.»

⁵² -Bha Zuifɔɔ kpɪkpɪεε sumanɪa 'wɔ, 'in wa nεε: «'Lee, sa nyɪmε nɪ 'ka ɔ yɪε -aɪn 'nye lilɪlu 'bhisaa?»

⁵³ Tɔɔn, -Zezu nεε: «In nεε aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa nɪ, a 'nɪ Nyɪmεε 'Yuu yɪε li, 'in a 'ka ɔ 'pɪɔn 'ma, 'yliyɔgagɪε 'na 'ka aɪn 'wɔ -mɪ. ⁵⁴ Nyɪmε ɔ lia na yɪε, 'in ɔ maa na 'pɪɔn, ɔ ka 'yliyɔgagɪε -we 'nɪa bhloluda -ka. 'In dɔdɔɔ bhɪa zɪli nɪ, -amɪ na sɔlɔa ɔ 'wɔ tɪtlɪnya glaa. ⁵⁵ Nɪ, na yɪε mɪa lilɪlu -zɔnɔ -wa, 'in na 'pɪɔn mɪa, 'mamalu -zɔnɔ -wa. ⁵⁶ Nyɪmε ɔ -ka na yɪε li, 'in ɔ -ka na 'pɪɔn 'ma, ɔ mɪ 'mɪ 'wɔ, 'in -amɪ mɪ ɔ 'wɔ. ⁵⁷ Sa Dide ɔ tɪa 'mɪ, ɔ -gaa 'yliyɔ, 'in in yia 'yliyɔgagɪε 'yɪ ɔ 'gbɔ, 'sa -bhlokpade ɔ -ka 'mɪ lɪda -tɔ, 'in -mɔɔ yia 'yliyɔgagɪε na 'gbɔ. ⁵⁸ Nɪ, -we -wa 'floo -we 'bhɔa yalɪ nɪ, mɔ nɪ: wee 'floo mɪa, we -yɔ amɪaa dɔkpasɪ lilifloo 'nɪ 'wɔwɔlɔ. Nɪ, wamɪa ka tlɪ. 'In nyɪmε ɔ -ka wee 'floo nɪ li, ɔ mɪ 'yliyɔgada 'yɪlɪ weee nya.»

⁵⁹ Nɪ, gbɔ weee -we mɪa dε, -mɔ Kapεnaumɔɔ *-Lagɔbudu zɔ ɔ -slolua we.

Nyɪmaa -zlo jlaa -Zezu 'bɪ

⁶⁰ Da -Zezuu 'bɪnɔnya 'nɔa ɔ wεli, 'in wa glaa nyɪma duun nεε: «Nyɔɔ mneni ɔ 'ka ɔ wεli nɪ -yɔηwnua? Wee wεli nɪ 'nɪ 'tε -sε.»

⁶¹ Da -Zezu yibhelia we 'jɪ nɪ, -we ɔ gbaa, ɔ 'bɪnɔnya mɪ we 'gbɔ 'ηwɔnɔwɔda, ɔ nεε wa -yla: «-We mɪa da nɪ, mɔ dia amɪaa 'kɔa

'wɔ yɪ? ⁶² 'In da a -ka -slεεn *Nyɪmεε 'Yu -yɔyɪ yalɪ lɔmnɪda, sa a 'ka gbaa? ⁶³ Nɪ, -Lagɔɔ Zuzu wlaa 'yliyɔgagɪε, we 'nɪ -mɔɔ nɪ, nyɪmεε 'dε -bhlo 'nɪ we mneni. Wεli -we in gbaa da aɪn -yla, -Lagɔɔ Zuzu nya in gbaa we, 'in we nyεa nyɪmε 'yliyɔgagɪε. ⁶⁴ We mɪ 'sa 'bhie, nyɪma tɔlɔa mɪ aɪn glaa, wa'a zɔ 'mɪ dlɪ -gɔ.» Nɪ, we bhɪli we gwɔdɪda, nyɪma -wa 'nɪa ɔ dlɪ -gɔ zɔ, we -yɔ nyɪmε ɔ 'kaa ɔ wla, wa 'ka ɔ 'bha, -Zezuu 'dε -yɪ wa. ⁶⁵ -Bha ɔ gba 'yae: «We 'gbɔ in yia da aɪn -yla gba nɪ, nyɪmε ɔ Dide 'nɪ 'yoo 'nyε ɔ 'ka na -gbε yɪ, ɔ 'nɪ we mneni.»

⁶⁶ We 'bhɔ we bhɪla nɪ 'wɔ, ɔ 'bɪnɔnya glaa, nyɪma duun yia ɔ 'bɪ 'bhɔ. Wa -yɔ ɔ 'bɪ bhɪli -slεεn 'yoo -bhlo. ⁶⁷ -Slεεn, -Zezu nεε ɔ 'bɪnɔnya kugbua lε 'sɔ -yla: «'In amɪa naa, amɪa 'nɪ 'ya 'yɪbha a 'ka mnu?»

⁶⁸ Simɔ Pɪεli 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nεε: «Na -Kanyɔ, 'lee, nyɔɔ ka -gbε -a 'ka mɪa? Nɪ, wεli -we nyεa nyɪmε 'yliyɔgagɪε -we 'nɪa bhloluda -ka, -mɪ kwεε we mɪa. ⁶⁹ Nɪ, -amɪa mɪa, -a ka dlɪ zɔ, 'in -a yia we 'jɪyɪbheli nɪ, -Lagɔɔ -Mɔwɔlɔnyɔ ɔ tɪa, 'mɔ -in -mɪa.»

⁷⁰ -Zezu nεε wa -ylaε: «Amɪa nyɪma kugbua lε sɔ mɪa dε nɪ, -amɪ -saa -bha aɪn, we 'nɪ mɔɔ? Nɪ, aɪn glaa, nyɪmε yabhlo mɪa *'Kuzuu -nɔ mɔ!» ⁷¹ ɔ mɪa we gbada, Simɔ Isɪkaliɔtɔv 'yu Zudasɪ ɔ saa 'ηnɪ. Nɪ, ɔ Zudasɪ mɪa, ɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lε 'sɔ glaa, 'bhie, mɔ yia ɔ wlaa.

7

-Zezuu bhelia 'nɪ ɔ dlɪ -gɔ zɔ

¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu yia Galilee -dɔdɔ -gɔ mɪ, -zugba ɔ plɪli 'gbɛnya 'wɔ. Nɪ, ɔ 'nɪ 'yɪbha ɔ 'ka Zudee -dɔdɔ -gɔ nyɪ, Zuifɔɔ 'yugalɪnya mɪ ɔ 'bhabhɪεε 'klɪ 'yɪdaa 'gbɔ. ² Zuifɔ -fεtɪ -we wa laa -fa -fεtɪ, we ka cɪpa, ³ 'in ɔ bhelia nεε ɔ -yla: «-In 'bhɔ -selɪ, -in 'ka Zudee mɪ, 'in -na 'bɪnɔnya 'ka -na lεnɔgbɔ -yɔyɪ. ⁴ Nyɪmε ɔ 'yɪbhaa nɪ, wa yɪbheli ɔ, ɔ zɪzε ɔ lεnɔgbɔ. -Slεεn, -in mɪ gbɔnya nɪ lεnɔdaa 'gbɔ, -in -slolu -na 'dε dɔdɔgɔ -nyɪma 'klɔ wa 'ka -mɪ -yɔyɪ.» ⁵ Nɪ, -Zezuu bheliaa 'dεbhie 'nɪ ɔ dlɪ -gɔ zɔ.

⁶ 'In -Zezu nεε: «-Amɪ mɪa, nanɔ 'yɪ -zɔnɔ 'nɪ -slɔ nyɪ. Amɪa, 'yɪlɪ weee nanɪ 'yɪ amɪaa -nɔ nya. ⁷ Dɔdɔgɔ -nyɪma 'nɪ mneni wa 'ka aɪn 'wɔnyε, nɪ, -amɪ wa nyεa 'wɔ, -we ka gbɔ

-wa, in ka wa lenogbu 'yliyolabhli, 'in in n̄e nu, wa lenogbu -nyu 'yli. ⁸ Nu, amia, a mni 'feti ni -gu. Nanuu 'yli 'ni -slo n̄ynii 'gbu, -ami 'na 'ka mni.» ⁹ Ɔ bhia -we mia d̄eε gbagbie, 'in ɔ yia Galilee -tu.

¹⁰ Nu, ɔ bhelia mnia wee 'feti -gu, 'in -Zezuu 'd̄ebhie yia -m̄o mni zizewiem. Ɔ 'ni -zejila 'wu 'tla. ¹¹ Wa mi 'feti -sada, -zugba Zuifv̄u 'yugalinya n̄onu ɔ 'yilibila, 'in wa gbaa: «Da ɔ nyime ni mia?»

¹² -Bha nyima duun kp̄elia ɔ -gu, t̄olva n̄eε: «Gbu -z̄onu ɔ n̄va l̄e», t̄olva n̄eε: «-Innya, we 'ni 'sa -mi, nyima ɔ n̄va -dawli 'wu.» ¹³ Nu, wa mi Zuifv̄u 'yugalinya s̄adaa 'gbu, -ɔ 'kaa -Zezuu gbu gba -zejila 'wu, we -kanyo 'ni -mi.

-Fa -fetu 'yli nya -Zezu -slolua nyima gbu

¹⁴ Da 'fetu 'yli ya 'sol̄e 'plia, -Zezu plaa -Lagobudu 'kadu z̄o, 'in ɔ yia -m̄o nyima gbuslolue bhli. ¹⁵ -Bha ηwegaga -subhalia Zuifv̄u, 'in wa n̄eε: «Ɔm̄o nyime 'nia 'sebhe 'kp̄ia, 'lee, sa ɔ nu, 'in ɔ -yi 'sebhea?»

¹⁶ Ɔ n̄eε: «Na gbuslolue mia, we'e 'bh̄u na 'd̄eε -gb̄e. Nu, -ɔ tiea 'mi, ɔ -gb̄e we bh̄va. ¹⁷ Nu, nyime -ɔ -saa dli ɔ 'ka -Lagoo d̄omagbu lenv̄, 'ji ɔ yia we yibhelia nu, wee gbuslolue mia, -de -Lagoo -gb̄e we bh̄uu, 'in -de na 'd̄eε 'ηni nya na gbaa. ¹⁸ Nyime -ɔ gbaa ɔ 'd̄eε 'ηni nya, ɔ 'd̄eε 'yliman̄ee da ɔ talia. Nu, nyime -ɔ talia -ɔ tiea ɔ, -m̄oo ɔ 'ηnu 'yliman̄ee da, gbusz̄onu ɔ gbaa, ɔ'ɔ 't̄ob̄hu yo. ¹⁹ Moizu palia tite ān -yla, we 'ni muv̄? 'In wee tite mia, ān glaa nyime yabhlogb̄oo 'ni we 'nuηwe z̄uda -mi. Nu, l̄eε -lu ka 'gbu a 'ka 'mi 'bhaa?»

²⁰ -Bha waa nyimaa -zlo gbaa: «Zuzu 'nyuu kpaa -mi yi? 'Lee, nyoo gba ɔ 'ka -mi 'bhaa?»

²¹ -Zezu 'palia we 'bigu, ɔ n̄eε: «Gw̄edigbu -bhlogb̄oo in n̄va l̄e, mu subhalia d̄e a 'd̄e weee ηwegaga. ²² Nu, Moizu ka ān kni -plaplie -slolu. ('In wee kni -plaplie mia, we 'ni Moizu -la we la, ɔ dukpas̄i* -wa.) We 'gbu, amia, *Nyap̄eyli nyaoo, 'in a paa nukpasu kni 'wu. ²³ Amia -ka nyime *kni 'wupa Nyap̄eyli nya, Moizu tite 'nuηwez̄v̄ee saa ni, -sl̄eεn, -ami -ka nyime -kpabhie jipe Nyap̄eyli nya ni, 'lee, l̄eε -lu ka 'gbu a pal̄i 'mi -yo 'c̄ea? ²⁴ Sa a yia -lu -yo, a 'na 'bhulu 'sa we -yogbu 'wu -ni, a 'bh̄u gbu 'wu sa tiklu.»

-Zezu -wa -Lagoo -Bhasanyo yi?

²⁵ -Bha -Zeluzalem̄u -nyima t̄olva gbae: «Nyime -ɔ ka da wa mia -talida wa 'ka ɔ 'bha, m̄o 'ni da -mu? ²⁶ M̄oo gbaa -sl̄eεn d̄e gbu -zejila 'wu, 'in wa'a -sa ɔ -gu! 'Ji -am̄iaa 'yugalinya yibhelia we nu, m̄o -wa -Lagoo -Bhasanyo -z̄onu yi? ²⁷ Nu, ɔm̄o, -ɔ mia da, -a -yi ɔ 'bh̄ul̄uda da. 'In -Lagoo -Bhasanyo mia, ɔ -ka yi, da ɔ yia 'bh̄va, nyime 'ni -bha da -yi.»

²⁸ Da ɔ mia nyima gbu -sloluda -Lagobudu 'kadu z̄o, -bha ɔ 'kp̄ia 'wu 't̄iteε: «A n̄eε nu, a -yi 'mi, 'in da in 'bh̄va a -yi -bha da. We mi 'sa 'bh̄ie, we 'ni na 'd̄e nya in yi. Nu, -ɔ tiea 'mi, ɔ mi tiklu. Amia 'ni ɔ -yi, ²⁹ -ami in -yi ɔ, -we ka gbu -wa, ɔ -gb̄e na bh̄va, 'in m̄o tiea 'mi.»

³⁰ We 'd̄eε 'gbu wa 'yibha wa 'ka ɔ kpa. Nu, ɔ 'yli 'ni -slo n̄ynii 'gbu, nyime yabhlogb̄oo 'ni ɔ kw̄ezi.

³¹ Waa nyima glaa, nyima duun ka ɔ dli -gu z̄o. -Maa n̄eε: «-Lagoo -Bhasanyo mia, ɔ -ka yi ni, gw̄edigbu nyime ni n̄va d̄e l̄e, ɔm̄o -nu 'na 'ka -m̄oo -zi.»

³² -We nyima duun mia 'ηwun̄weda ɔ daa, Falizinyima 'n̄va we, -bha * -Lagobub̄onyaa -cian -yo Falizinyima tiea -m̄o -Lagobudu 'kaduu ηwekunya wa 'ka ɔ kpa.

³³ -Zezu n̄eε 'yae: «In -yo ān 'so mi -slo da bh̄la -sele nya, -m̄uu 'bigu, -ɔ tiea 'mi, ɔ -gb̄e na yia l̄v̄ 'bh̄itia. ³⁴ Nu, na da a yia -talia yia, 'in a 'nia 'mi 'yia yi, -we ka gbu -wa, da na mnia, amia, a 'ni mneni a 'ka -m̄o mni.»

³⁵ -Bha Zuifv̄u gbugbalia -ylae: «M̄o ɔ 'ka mnia, 'in -a 'na 'ka ɔ 'yia? 'Lee, Zuifv̄u mia -gl̄oḡu -m̄o *Gl̄ek̄i glaa, wa glaa ɔ yia mnia yi? 'Lee, waa Gl̄ek̄i ɔ yia -slolua mnia yi? ³⁶ Wel̄i -we mia da ni, sa we 'ji mia? Ɔ n̄eε: «Na da a yia -talia, 'in a 'nia 'mi 'yia yi, 'in: «Da in mia mn̄ida, amia, a 'ni mneni a 'ka -m̄o mni.» »

³⁷ Nu, 'fetu 'wobhlolu -yli mia, -we -wa wee 'yiu 'kadu, we nya -Zezu b̄ea nyima 'yu, 'in ɔ n̄eε wel̄i 't̄ite nyae: «Nyime -ɔ 'nyumatv̄ -ka 'bha, ɔ yi na -gb̄e, 'in ɔ 'ka 'ma. ³⁸ Nyime -ɔ -ka 'mi dli -gu z̄o, 'w̄l̄w̄l̄onyu -we wlaa 'yliyogagie, mu yia ɔ dli z̄o 'w̄l̄va, 'sa we mia celida -Laḡoseb̄he 'wu.» ³⁹ Nyu -we ka gbu ɔ gbaa, -Lagoo Zuzu -wa. Nyima -wa z̄va ɔ dli -gu ni, 'mu -Laḡo yia wa 'nȳea. Nu, -Laḡo 'ni -slo Zuzu yoo 'pa, ɔ 'ni -slo -Zezu 'ηniylilo 'nȳeε 'gbu.»

* 7:22 Dukpas̄i: nu, Ablaamu -Laḡo 'nȳea kni -plaplie tia.

40 Nu, nyima duun 'nva -Zezuu weli, wa tɔlva nɛɛ: «-Ɔ mia dɛ, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ -a mia wɔda, mɔ -wa.»

41 Nyima tɔlva nɛɛ 'ya: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, mɔ -wa,» nu, tɔlva nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ 'na 'ka Galilee 'bhɔ, we 'nɪ mɔɔ?»

42 -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, *-Davidu zɔayli ɔ yia 'bhɔva. Betilɛmɔ -Davidu -zɔɔ mia, -mɔ ɔ yia 'bhɔva.»

43 Ɔɔ -Zezuu 'gbɔ waa nyima nɪ yia -yɔ 'bhɔbhɔ. Wa 'nɪ 'maslɛn weli -bhlo -ka. 44 Nyima tɔlva 'yibha wa 'ka ɔ kpa. Nu, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ kwɛzi. 45 Da waa -Lagɔbudu 'kadɔɔ ŋwɛkɔnya 'bhɔva we ŋwɛɛ, 'in wa yia -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔian -yɔ Falizinyimaa -gbɛ lɔ mɔ. -Bha -maa 'yibhaa wa laɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a 'nɪ -Zezu kpa, 'in a -yɔ ɔ 'ka yia?»

46 Wa nɛɛ: «-A -ka bhaa 'wɔ, nyimɛ 'nɪa -slɔ nyimɛ nɪ 'bhisa gba.»

47 'In Falizinyima nɛɛ wa -yla: «Amia, ɔ ka 'ya aɪn -dawli 'wɔɔ, we 'nɪ mɔɔ?»

48 Zuifɔɔ 'yugalɪnya -yɔ Falizinyima glaa, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ dɪ -gɔ zɔ. 49 'In waa nyima mia dɛ, wa 'nɪ -amɪaa tite -yi, 'in -Lagɔ ka wa mɛ -yɔ la tɪ.»

50 Nu, Falizinyimɛ yabhlo mɪ wa glaa, 'mɔ wa laa 'Nikodɛmɔ. (Ɔɔ 'Nikodɛmɔ, -ɔ mɔɪa -Zezu 'yia zɪmɛ, mɔ -wa.) Ɔ nɛɛ wa -yla:

51 «-Amɪaa tite 'nɪ gba nu, -a 'bhɔ sa nyimɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ. -A 'nɔ -slɔ ɔ weli, 'in -we ɔ nɔa lɛ, -a 'ka we yibheli 'bhie, -a 'ka ɔ gbɔ dɪlɪ.»

52 Nu, tɔlva palɪa ɔ ŋwɛɛ, wa nɛɛ: «-Mɪ mia dɛ, Galilee -nyimɛ -mɪ mɪ 'yaa yi? -In -talɪ -slɔ -Lagɔweli zɔ, 'in -na yia nu, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka Galilee 'bhɔ.»

[53 -Slɛɛn, -mɔmɔ -ka 'wɔsɔ, 'in -mɔɔ mɔɪa -mɔɔ -buduŋwɛɛ.

8

'Ŋwɔɔ -ɔ wa kpaɔ nɔkpasu -putu nya

1 Nu, -Zezu mɔɪa *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wɔlɔ, 2 zɪ zɪa, we zɔkpe -papa, -bha ɔ mɔɪa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ lɔ, 'in nyima weɛ yia ɔ -gbɛ yi. 'In -Zezu yia ladɪ ɔ 'ka nyima gbɔ -slɔlɔ. 3 -Slɛɛn, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima -laa yɪkwɔŋwɔɔ yabhlo -Zezu 'yɔ. Ɔɔ ŋwɔɔ mia, 'mɔ wa kpaɔ, -zugba ɔ -yɔ nɔkpasu -putu mɪ -budu 'wɔdɪda. -Bha wa 'yɪgbɛliɔ ɔ wa 'dɛ weɛ nyɪdɪ. 4 -Maa nɛɛ

-Zezu -ylaɛ: «-Slɔlɔnyɔ, nu, 'ŋwɔɔ -ɔ mɪa da nu, ɔ -yɔ nɔkpasu -putu mɪ -budu 'wɔdɪda, 'in wa yia ɔ kpa. 5 Moizɪ nɛɛ tite 'wɔ nu, 'sasɔkpa -ŋwɔɔ mɪa, wa 'bha ɔ gbɔkɔ 'wɔ. 'In -mɪ, -in nɛɛ saa?»

6 Ɔ zɔbhɪliɛ nya wa gbaa dɛ weli nɪ, ɔ 'dɛɛ weli 'ka ɔ kpa, 'in wa 'ka ɔ gbɔ dɪlɪ. Nu, -Zezu kwɪa 'wɔ, 'in ɔ yia -dɪ la tɪ dɔdɔ ɔ -kwɪtɛya nya. 7 Wa mɪ ɔ layɪbhadaa 'gbɔ, ɔ -sɔa 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Aɪn glaa, nyimɛ -ɔ 'nɪa -slɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ, -mɔɔ 'pa ŋwɔɔ nɪ gbɔkɔ tɪa.» 8 'Bhie, ɔ yi 'yaa 'wɔkwɪ, -zugba ɔ cɛɪ dɔdɔ.

9 Da wa 'nɔa ɔ weli, 'in wa yia mɔmɔɔ bhɪlɪ -bhlo -bhlo, we bhɪlɪ nyima kpaɪ -gɔ, 'in -Zezuu 'dɛbhlo yia -bha -tɔ we -yɔ ɔɔ 'ŋwɔɔ. 10 -Slɛɛn, -Zezu -sɔa 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Bhɔlɔ, da wa mia? Da amaa gbɔdɪlɪnyaa 'dɛbhie mɪa? 'Lee, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -tɔ ɔ 'ka aɪn gbɔ -dɪlɪ?»

11 Ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ da -tɔ ɔ 'ka 'mɪ gbɔ -dɪlɪ.»

'In -Zezu nɛɛ: «'In -amɪ, 'in -dɪlɪ 'ya aɪn gbɔ. Nu, a mɔɪ -buduŋwɛɛ. We 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ, ama -putu 'na nɔnɔ gbɔnyuu lɛ -nɪɛ.»]

-Zezu mɪ dɔdɔgbɔ -nyimaa zɪ nya

12 -Slɛɛn, -Zezu nɛɛ 'ya nyima -yla: «-Amɪ -wa dɔdɔgbɔ -nyimaa zɪ. Nyimɛ -ɔ yia 'mɪ 'bɪ nɔa, ɔ 'nɪa nɪkpɪsɛ 'wɔ nɔa yi. Nu, zɪ -we wɪaa 'yɪyɔgagɛ, 'mɔ ɔ yia 'yia.»

13 -Bha Falizinyima gbaɛ: «-Na 'dɛ -wa -na gbɔdayɪnyɔ, weli -we -na yia gbaa, -a 'na 'ka we gbɔzɔnɔ la.»

14 Ɔ 'palɪa we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Nu, na 'dɛ yi na gbɔdayɪnyɔ nya -mɪɔɔ, gbɔzɔnɔ -wa. -We ka gbɔ -wa, mɔ na bhɔva, we -yɔ mɔ na mɔɪa, in -yi -bha da. We mɪ 'sa 'bhie, amɪa, da na bhɔva, a 'nɪ -bha da -yi, 'in mɔ na mɔɪa, a 'nɪ -bha da -yi. 15 Sa dɔdɔgbɔ -nyima bhua gbɔ 'wɔ, 'sa a bhua nyimaa -yɔgbɔ 'wɔ. Nu, -amɪ mɪa, 'in 'bhɔ nyimɛ yabhlogbɔɔɔ -yɔgbɔ 'wɔ.

16 Nu, we -ka nyimɛɛ -yɔgbɔ in 'ka 'wɔbhɔ, na gbɔwɔbhɔbhue mɪ tɪkɪlɪ. -We ka gbɔ -wa, we 'nɪ na 'dɛbhlogbɔɔ bhɔ weɛ gbɔ 'wɔ, Dide -ɔ tiea 'mɪ, in -yɔ ɔ 'sɔ mɪ. 17 We mɪ amɪaa tite 'wɔ cɛɪda nu, -we gbɔdayɪnya 'sɔ -ka gba weli -bhlo nya, a mɔnɛɪ a 'ka we dɪ -gɔ zɔ.»

18 -Amɪ mɪ na gbɔdayɪnyɔ nya, 'in Dide, -ɔ tiea 'mɪ, -mɔɔ mɪ 'yaa na gbɔdayɪnyɔ nya.

19 Wa nɛɛ ɔ -yla: «Da -na Dide mɪa?»

-Zezu nɛɛ: «Amia, a 'nɪ 'mɪ -yi, 'in a 'nɪ na Dide -yi, a -ka yaa 'mɪ -yi, -zugba a -yi yaa na Dide.» ²⁰ Nu, wee gbv nɪ -Zezu gbaa, -zugba ɔ mɪ nyɪma gbv -sloluda -Lagɔbudu 'kadu zɔ, da wa palia -Lagɔgwɛzi, we kwesi. ɔnuv 'yɪ 'nɪ -slɔ nɪnii 'gbv, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ kpa.

-Zezu nɛɛ nu, mɪna ɔ yia

²¹ -Zezu nɛɛ 'ya wa -yla: «Mɪna na yia, 'in na da a yia -talɪa. Nu, amɪaa gbvnyuu lɔ a yia tɪɪa. Da in mɪa mɪnɪda a 'nɪ mɪnɪni a 'ka -mɔ mɪnɪ.»

²² -Slɛɛn, Zuifv 'yugalɪnya nɛɛ: «ɔ 'dɛ ɔ yia 'bhaa yi? -We ka gbv -wa, ɔ nɛɛ: «Da in mɪa mɪnɪda, a 'nɪ mɪnɪni a 'ka -mɔ mɪnɪ.» »

²³ ɔ 'palia we 'bɪgbv, ɔ nɛɛ: «Amia, dɔdɔv -nu a -mɪa, 'in -amɪ, yalɪ -nu in -mɪa. Dɔdɔgbv -nyɪma a -mɪa, 'in -amɪ 'nɪ dɔdɔgbv -nyɪmɛ. ²⁴ We 'dɛɛ 'gbv in yia gba nu, amɪaa gbvnyii lɔ a yia tɪɪa. 'In tɪa a yia amɪaa gbvnyii lɔ, we -ka nu, a 'nɪ we dɪɪ -gv zɔ nu, -ɔ in -mɪa, 'mɔ in -mɪa.»

²⁵ -Bha wa 'yɪbhaa ɔ laɛ: «Nyɔɔ -in -mɪa?»

ɔ nɛɛ: «We 'bhv we gwedɪda, in mɪ we aɪn -yla gbada. ²⁶ In mɪnɪni in 'ka gbv duun gba amɪaa daa, 'in in 'ka aɪn gbv dɪɪ. Nu, -ɔ tiea 'mɪ, ɔ mɪ tikɪɪ, 'in -we in 'nɔa ɔ -gbɛ, 'mɔ na gbaa dɔdɔgbv -nyɪma -yla.»

²⁷ Wa 'nɪ we 'wɔ la 'nɔ nu, ɔ Didee gbv ɔ mɪa gbada. ²⁸ We 'gbv, ɔ nɛɛ wa -yla: «A -ka Nyɪmɛɛ 'Yu 'wɔbhv yalɪ 'bhie, a yibhelia we 'ji nu, -ɔ in -mɪa, 'mɔ in -mɪa. 'Ji a yia we yibhelia nu, 'in nu -lu yabhlogbɔɔ lɛ na 'dɛ -bhlo, nu, -we Dide -slolua 'mɪ, 'mɔ na gbaa. ²⁹ Nu, -ɔ tiea 'mɪ ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ mɪ. 'Yɪ weee nya, -we nanɪa ɔ dɔdɔv 'mɔ na nɔa lɛ, we 'dɛɛ 'gbv, ɔ 'nɪ na 'dɛ -bhlo tɪ.»

³⁰ Da ɔ gbaa gbv nɪ, -bha nyɪma duun zɔa ɔ dɪɪ -gv.

Galu 'zayli

³¹ -Zezu nɛɛ Zuifv -wa zɔa ɔ dɪɪ -gv -ylaɛ: «A -ka na wɛɪ -gv nɔ, a mɪ na 'bɪnɔnya -zɔnɔ nya. ³² 'In a yibhelia gbvzɔnɔ, 'in wee gbvzɔnɔ saa aɪn gaylo 'wɔ.»

³³ Wa nɛɛ: «Nu, *Ablaamv 'yuoyua -a -mɪa, -amɪaa kɪɪ -ka bhaa 'wɔ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ -aɪn galɪ -zɛɪ. Lɛɛ -lu ka 'gbv -na gba -slɛɛn nu, -in 'ka -aɪn gayloflɪi -saa?»

³⁴ -Zezu -saa wa -gv, ɔ nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbvzɔnɔ sa nu, -ɔ nɔa gbvnyuu lɛ, gbvnyuu gaylo ɔ -mɪa. ³⁵ Gaylo mɪa, yiyinyɔ -wa, ɔ 'nɪ -buduɲwɛɛ -nyɪmɛ 'yɪ weee -nɔ nya. 'In, -buduɲwɛɛ -kanyɔɔ 'yu mɪa, -buduɲwɛɛ -nyɪmɛ ɔ -mɪa 'yɪ weee nya. ³⁶ Nu, -Lagɔɔ 'Yu -ka aɪn gayloflɪi -sa nɪ, gayloflɪi a 'bhɔaa 'dɛbhie -gbolu. ³⁷ Ablaamv 'yuoyua a -mɪa, in -yi we 'ji. Nu, a 'yɪbha a 'ka 'mɪ 'bha, -we ka gbv -wa, a'a ɲwɪnɪ na wɛɪ -yɔ. ³⁸ -Amɪ mɪa, -we in 'yɪa Didee -gbɛ, 'mɔ na gbaa. 'In amɪa, -we a 'nɔa amɪaa didee -gbɛ, 'mɔ a nɔa lɛ.»

³⁹ Wa nɛɛ: «-Amɪaa dide mɪa, Ablaamv -wa.»

ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -ka Ablaamv 'yua nya -mɪ gbvzɔnɔ saa, -we ɔ nɔa lɛ, a ka yaa we lɛnɔ. ⁴⁰ Nu, -slɛɛn mɪa, na 'bhabhɪɛɛ da a mɪa -talɪda, 'in in ka -nanɔ aɪn -yla gbvzɔnɔ gba, gbvzɔnɔ -we in 'nɔa -Lagɔɔ -gbɛ. Wee gbv mɪa, Ablaamv 'nɪ we 'sasɔkpa -nɔ lɛnɔ. ⁴¹ Nu, amɪa mɪ amɪaa didee lɛnɔgbv lɛnɔda.»

-Bha wa gbaɛ: «-A 'nɪ bhoyɪ -gv yua nya -mɪ. -A 'dɛ weee ka Dide -bhlo, -Lagɔ -wa.»

⁴² ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ -ka yaa amɪaa Dide, -zugba a -kalɪ yaa na zɛ. -We ka gbv -wa, ɔ -gbɛ na bhɔa, 'in ɔ 'gbv in mɪa -selɪ. We 'nɪ na 'dɛ nya in yi, mɔ tiea 'mɪ. ⁴³ A 'nɪ na wɛɪ 'wɔlanɔda -mɪ, lɛɛ -lu ka 'gbv? -We ka gbv -wa, a 'nɪ mɪnɪni a 'ka na wɛɪ 'nɔ. ⁴⁴ Nu, amɪaa dide -wa 'Kuzu, 'in a 'yɪbha a 'ka 'Kuzuu dɔmagbɔ lɛnɔ. We 'bhv we gwedɪda, we mɪ nyɪmɛbhanyɔ nya. Gbvzɔnɔ 'nɪ -slɔ we ɲwɛɛ 'wɔ. Gbvzɔnɔ 'nɪ we 'wɔ -mɪ 'gbv. We 'dɛɛ wɛɪ mɪa, mɔ -wa yoyowɛɪ. We mɪ *yokanyɔ nya, 'in we mɪa *yoo dide nya. ⁴⁵ 'In -amɪ, gbvzɔnɔ na gbaa 'gbv, a'a ɲwɪnɪ na gbv -yɔ. ⁴⁶ Aɪn glaa, nyɔɔ 'ka we -slolu nu, in ka gbvnyuu lɛnɔa? Nu, in -ka gbvzɔnɔ gba nɪ, lɛɛ -lu ka 'gbv a'a ɲwɪnɪ we -yɔa? ⁴⁷ Nu, nyɪmɛ -ka -Lagɔɔ -nɔ nɪ, -Lagɔɔ wɛɪ ɔ nɔa. A 'nɪ -Lagɔɔ -nɔ, we 'dɛɛ 'gbv a 'nɪa wee wɛɪnya 'nɔda -mɪ.»

-Zezu -yɔ Ablaamv 'sɔ nyɪɪ, nyɔɔ 'yɪa?

⁴⁸ -Slɛɛn, Zuifv nɛɛ: «-A -ka gba nu, Samaliyu -in -mɪa, 'in zuzu 'nyuu mɪ -mɪ 'wɔ, -a 'nɪ yo 'tɔbhv, we 'nɪ mɔv?»

⁴⁹ -Zezu nɛɛ: «-Innya, we 'nɪ nu, zuzu 'nyuu mɪ 'mɪ 'wɔ. Nu, na Dide na zɔa -bha. Amɪa'a zɔ -bha 'mɪ. ⁵⁰ 'In 'yɪlɪmanɪ na 'dɛ, -ɔ

'yibhaa na 'ηni 'ylimani, ɔ mi -bha, mɔ bhua gbu 'wu. ⁵¹In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ: nyɪmɛ -ɔ zɔa na wɛli 'nɔŋwɛ, ɔ 'na 'ka tɪtɪɛ 'yɪ.»

⁵²Zuifv nɛɛ: «Nu, -a -yi -slɛɛn we 'ji nu, zuzu 'nyuu mi -mi 'wu. Ablaamu -yɔ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya ka tɪ. 'In -mi, -in nɛɛ, nyɪmɛ -ɔ -ka -na wɛli 'nɔŋwɛ zɔ, ɔ 'na 'ka tɪtɪɛ 'yɪ. ⁵³Nu, -amɪaa dide Ablaamu ka tɪ. 'Lee, -mi 'yɪia -mi -zia -amɪaa dide Ablaamu yi? -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya ka 'ya tɪ. Sa -na bhɪ -na 'dɛ 'wɔa?»

⁵⁴-Zezu nɛɛ: «In -ka na 'dɛ 'ylimani, -mɔɔ 'nɪ 'ji -ka. Nu, na Dide 'ylimani na 'ηni, na Dide -ɔ ka daa a gbaa: «Mɔ -wa -amɪaa -Lagɔ.» ⁵⁵'In, a 'nɪ ɔ -yi, -amɪ -yi ɔ. In -ka gba nu, in 'nɪ ɔ -yi, -zugba amɪa 'bhisa in mɪa yokanyɔ nya. Nu, in -yi ɔ, 'in na nɔa ɔ wɛli -gɔ. ⁵⁶'Mɔna ka amɪaa dide Ablaamu ye, nu, 'yɪ -we nya in 'kaa yi, ɔ 'ka -bha 'yu 'gbɔ. ɔ 'yɪa wee 'yɪ -yɔ, 'in ɔ yɪa 'mɔna li.»

⁵⁷Zuifv nɛɛ ɔ -yla: «Aya! -In 'nɪ -slɔ -zɔ gbɔ 'sɔ 'ya kugbua li, 'in -in yɪa Ablaamu 'yɪ yi?»

⁵⁸-Zezu nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ: Ablaamu 'nɪa -slɔ 'wɔ, -amɪ mi.»* ⁵⁹-We mɪa daa 'gbɔ, wa yɪa gbɔkv labhu, wa 'ka we ɔ 'wɔbha. Nu, -Zezu zizea, 'in ɔ yɪa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ 'tɪa.

9

-Zezu -bloa 'lɔlɔnyɔɔ 'yɪ

¹Da -Zezu mɪa mɔnɪda, nyɪmɛ yabhlo wa 'kaa gwali, -ɔ 'lɔa, 'in ɔ yɪa ɔ 'yɪ. ²-Bha ɔ 'bɪnɔnya 'yibhaa ɔ laɛ: «Wɪabi, nyɪmɛ mɪa dɛ nɪ, wa 'kaa ɔ gwali, ɔ mi 'lɔda. 'Lee, mɔ nɔa gbɔnyuu lɛ yaayɪ, ɔ 'nyaa -yɔ ɔ dide -wa yi?»

³ɔ 'pali we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «ɔmɔ klaa, ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ ɔ dide, we 'nɪ wa gbɔnyuuu gbɔ. Nu, 'lɔ ɔ 'lɔa da nɪ, -Lagɔɔ lubho 'ka we 'dɛ -slɔlu ɔ gbɛgbɛɪn gbɔ -wa. ⁴Da zɪ mɪa -slɔ da, we mi nu, -ɔ tiea 'mi -a 'ka ɔ lubho nɔ. Nu, sabɔ mi yɪda, da nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪa mɔnɛni ɔ 'ka lubho nɔ. ⁵Da in mɪa -slɔ dɔdɔ -gɔ, dɔdɔgɔ -nyɪmaa zɪ in -mɪa.»

⁶-Zezu bhɪa gbɔ nɪ gbagbɛ, ɔ 'paa -dlɛ dɔdɔ, ɔ nɔa plaplɪ lɛ we nya, 'mɔ ɔ tɪia 'lɔlɔnyɔɔ 'yɪ -gɔ. ⁷'In ɔ nɛɛ: «Mɔnɪ budoa 'nyu -we wa laa Siloe lɔ. (Siloe jɪ -wa: pa yoo.)

ɔ mɔnɪa -mɔ, ɔ budoa wee 'nyu lɔ, ɔ 'kaa lɔyi, -zugba ɔ mi la 'yɪda sa 'vayɪ.»

⁸ɔ -zɔɔ -bhelia -yɔ -wa yɪa 'cɪn ɔ zɪada, -maa nɛɛ: «-ɔ mɪa da nɪ, nyɪmɛ -ɔ zɪadaa mɔ, we 'nɪ mɔɔ?» ⁹Nyɪma tɔlɔa nɛɛ: «Mɔ -wa mɔ!» Tɔlɔa nɛɛ 'ya: «-Innya, we 'nɪ ɔmɔ, ɔ 'wɔwɔlɔ -wa.»

-Bha ɔ 'dɛ gbaɛ: «-Amɪ -wa gbuzɔnɔ sa.»

¹⁰Wa nɛɛ ɔ -yla: «Sa -na 'yɪ -bhɪlɔlu 'wɔlɔa?»

¹¹ɔ nɛɛ: «Nyɪmɛ wa laa -Zezu, ɔ nɔa plaplɪ lɛ, 'mɔ ɔ tɪia na 'yɪ -gɔ. 'In ɔ nɛɛ nu, in mɔnɪ budoa Siloe lɔ. In mɔnɪa -mɔ, in budoa, 'in na 'yɪ yɪa -blo.»

¹²Wa nɛɛ: «Da ɔɔ nyɪmɛ mɪa?»

ɔ nɛɛ: «In 'nɪ ɔ da -yi!»

¹³-Slɛɛn, 'lɔlɔnyɔ -ɔ ka 'yɪ -Zezu -bloa, 'mɔ wa kwaa Falizɪnyɪmaa 'yu. ¹⁴Nu, 'yɪ -we nya -Zezu nɔa plaplɪ lɛ ɔ -dlɛ nya, 'in ɔ yɪa 'lɔlɔnyɔɔ 'yɪ -blo nɪ, Nyapɛyɪ -wa. ¹⁵We 'dɛɛ 'gbɔ, da wa kwaa ɔɔ 'lɔlɔnyɔ Falizɪnyɪmaa 'yu, sa ɔ 'yɪ -blɔlɔa 'wɔla, 'in -maa yi 'yaa we ɔ la 'yɪbha. ɔ nɛɛ: «ɔ tɪia na 'yɪ -gɔ plaplɪ, in budoa, 'in in yɪa layɪ.»

¹⁶Waa Falizɪnyɪma glaa, tɔlɔa nɛɛ: «Nyɪmɛ mɪa da nɪ, ɔ 'nɪ -Lagɔɔ -gbɛ 'bhɔ, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔɔ zɔa Nyapɛyɪ tɪtɪ 'nɔŋwɛ.»

Nu, tɔlɔa nɛɛ 'ya: «Nyɪmɛ -ɔ nɔa gbɔnyuu lɛ, ɔ 'nɪ mɔnɛni ɔ 'ka 'sasɔkpa -gwɛdigbɔ lɛnɔ.» Gbɔ nɪ -gɔ wa 'nɪ wɛli -bhɪlɔ -ka.

¹⁷-Slɛɛn, wa yi 'yaa ɔɔ 'lɔlɔnyɔ layɪbhaɛ: «'In -mi naa, -ɔ -bloa -na 'yɪ, sa -na gba ɔ daa?»

ɔ nɛɛ: «-Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ -wa.»

¹⁸Nu, waa Zuifv 'yugalɪnya 'nɪ we -yɔŋwɔ nu, ɔɔ nyɪmɛ ka zɪmɛ 'lɔ, 'in -slɛɛn, ɔ mi layɪda. -We mɪa da, we 'dɛɛ 'gbɔ wa yɪa ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa la. ¹⁹'In wa yɪa wa layɪbhaɛ: «'Lee, nyɪmɛ nɪ mi amɪaa 'yu nya gbuzɔnɔ saa? A nɛɛ nu, a 'kaa ɔ gwali, ɔ mi 'lɔdaa? Lɛɛ -lu nɔ lɛ 'in ɔ yɪ -slɛɛn laa?»

²⁰-Maa nɛɛ: «-A -yi we 'ji nu, -amɪaa yu -wa, nu, -a 'kaa ɔ gwali, ɔ mi 'lɔda. ²¹-We nɔa lɛ 'in ɔ yɪa -slɛɛn la, 'in -ɔ -bloa ɔ 'yɪ, -a 'nɪ we -yi. A 'yɪbha ɔ 'dɛ la. Sa we 'pɪa ɔ gbɛgbɛɪn ɔ 'dɛ 'ka we gba, nu, ɔ 'nɪ 'nyɛnyɛyɪ.» ²²ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa mi Zuifv 'yugalɪnya sɔdaa 'gbɔ, wa yi 'saa gba. -Maa ka we zɔ nu, nyɪmɛ -ɔ -ka gba nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, wa

* **8:58** Wee wɛli nɪ -Zezu gbaa da nɪ, we -yɔ 8.24 'sɔɔ 'jɪ -bhɪlɔ. Nu, -Lagɔɔ -mɔwɔlɔ ηni 'debhie ɔ zɔa ɔ 'dɛ. Zuifv 'wlukɔn nu, -Lagɔ ɔ vɛɪa.

'ka ɔ -Lagɔbudu zɔ vu. ²³ We 'dɛɛ 'gbu ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa nɛɛ: «Ɔ 'nɪ 'nyɛnyɛyu, a 'yɪbha ɔ 'dɛ la.»

²⁴ Falizinyuma laa ɔ -zakpa 'sɔnu, wa nɛɛ ɔ -yla: «-In gba gbuzɔnu -Lagɔ 'yu, -amɪa -yi we 'ji nu, ɔɔ nyɪmɛ mɪa, gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ -wa.»

²⁵ Ɔ nɛɛ: «Ɔ -ka gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ, in 'nɪ we 'ji -yi. Gbu -we in -yia 'ji, we -bhlogbɔɔ: in ka 'lɔ, 'in -slɛɛn, in mɪ layɪda.»

²⁶ -Maa nɛɛ: «Mɔɔ -lu ɔ nu -mɪ -yla lɛa? Sa ɔ nu, 'in ɔ yi -na 'yli -bloa?»

²⁷ Ɔ 'palɪa wa wɛli 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «In ka yaa we aɪn -yla gba, 'in a 'nɪ na wɛli yukwli pulɔ, lɛɛ -lu ka 'gbu a 'yɪbha 'ya a ka we 'nɔa? 'Lee a 'yɪbha a 'ka ɔ 'bɪnɔnya -zɛ -wa yɪ?»

²⁸ Wa vɛlɪa ɔ, wa nɛɛ: «-Mɪ -wa ɔ 'bɪnɔnyɔ. -Amɪa mɪa, Moizɪ 'bɪnɔnya -a -mɪa. ²⁹ -We ka 'ji -a -yia, mɔ -wa nu, -Lagɔ ka Moizɪ -yla gbɔ gba. 'In ɔmɔ mɪa, da ɔ bhɔlɔa, -a 'nɪ -bha da -yi.»

³⁰ Ɔɔ nyɪmɛ nɛɛ wa -yla: «-We sɔbhaliɪ nyɪmɛ nɔwɛgaga mɔ nɪ: amɪa 'nɪ ɔ 'bhɔlɔda da -yi, 'in ɔ yia na 'yli -blo! ³¹ Nu, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ ɔ 'nɔ gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ wɛli. Nyɪmɛ -ɔ mɪa -Lagɔnyɪmɛɛ 'zayli nya, 'in ɔ nɔa ɔ dɔmagbu lɛ, ɔ wɛli -Lagɔ nɔa. ³² -A 'nɪ -slɔ 'nɔ -gba nu, nyɪmɛ wa 'kaa gwali, -ɔ 'lɔa, nyɪmɛ yabhlo ka ɔ 'yli -blo. ³³ Nyɪmɛ -ɔ nɔa gbɔ nɪ lɛ, -Lagɔɔ -gbɛ ɔ bhɔa, we 'nɪ yaa we gbɔ, ɔ 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ mneni.»

³⁴ Waa Falizinyuma nɛɛ: «We 'bhɔ -na gwali bhla, -na -kpabhie mɪ gbɔnyuu lɔ. -Mɪ 'nɪ mneni -in 'ka -amɪa gbɔ -slolu!» -Bha Falizinyuma vua ɔ.

Lɔlɔnyaa 'zayli

³⁵ Nu, -Zezu ka 'nɔ nu, wa ka ɔɔ nyɪmɛ vu. Ɔ 'yia -mɔɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Lee -mɪ, Nyɪmɛɛ 'Yu -na zɔ dli -gɔɔ?»

³⁶ Ɔɔ nyɪmɛ nɛɛ: «Na -kanyɔ, nyɔɔ ɔ -mɪa? Gba we, 'in in 'ka ɔ dli -gɔ zɔ.»

³⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Mɔ -na yia da -yɔ, 'in mɔ mɪa da -mɪ -yla gbada.»

³⁸ -Bha ɔ gbɛɛ: «Na -Kanyɔ, dli na zɔa -mɪ -gɔ.» 'In ɔ yia ɔ bɔbɔ ɔ 'yu 'kukolu sibhlie nya.

³⁹ We 'bɪgɔ, -Zezu nɛɛ: «-We -wa nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔbhubhue, -we ka 'gbɔ in yia dɔdɔ -gɔ yɪ nɪ, mɔ -wa nu, nyɪma -wa'a 'yia la, wa 'ka layɪ, 'in -wa yia la, wa 'ka 'lɔ.»

⁴⁰ Falizinyuma tɔlɔa -wa mɪa -bha, wa 'nɔa we, 'in wa nɛɛ: «-Amɪa naa, 'lɔlɔnya -a -mɪa yɪ?»

⁴¹ -Zezu nɛɛ: «A -ka yaa 'lɔlɔnya nɪ, a 'na 'ka ya gbɔnyuu 'wlu -ka. -Slɛɛn, a nɛɛ: «-A yɪ la» we 'dɛɛ 'gbu amɪaa gbɔnyuu mɪ aɪn 'wlu.»

10

Bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnu

¹ «Nu, in nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu saɛ: nyɪmɛ -ɔ 'nɪa 'suoo nɔwɛɛ plali, -ɔ -gblaliɪ 'suoo da -putu, 'wienyɔ -yɔ nyɪmɛ 'nyuu ɔ -mɪa.

² Nu, nyɪmɛ -ɔ plaliɪ 'suoo nɔwɛɛ, mɔ -wa bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ. ³ 'In bhlabhlɛɛ 'suoo nɔwɛkɔnyɔ kalia klolo ɔ -yla, 'in bhlabhlɛɛ nɔa we 'yliyɔzɔnyɔ wɛli. Bhlabhlɛɛ -mɔɔ -ka -mɪ, we 'nɪ -yɔ ɔ laliɪ we, 'in ɔ kwaa we bhlabhlɛɛnyɪa 'pipeɛ. ⁴ Ɔ -ka we 'dɛ weɛ wleli, 'in ɔ nɔa we 'yu. Ɔ mɪ -slɛɛn we 'yu, 'in we nɔa ɔ 'bɪ, -we ka gbɔ -wa, we -yi ɔ wɛli.

⁵ We'e nɔ nyɪmɛ -putu 'bɪ. Nu, kwɛɛ we gwaa ɔ, we 'nɪ ɔ wɛli -yii 'gbɔ.» ⁶ Gbɔɔ nine ɔ 'paa da -zugba ɔ mɪ gbada, nyɪma 'nɪ we 'wolanɔ.

⁷ -Bha -Zezu gba 'yɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu sa nu, -amɪ -wa bhlabhlɛɛ 'suoo nɔwɛɛ. ⁸ In 'nɪa -slɔ yi, -wa weɛ yia, 'wienya wa -mɪa, 'in wa mɪa nyɪma 'nyii nya. Nu, bhlabhlɛɛ 'nɪ wa wɛli 'nɔ. ⁹ 'In bhlabhlɛɛ 'suoo nɔwɛɛ mɪa, -amɪ -wa. Nu, nyɪmɛ -ɔ -ka na -gbɛ plali, 'in ɔ bhɔa gbɔ 'wɔ. Wee 'suoo nɔwɛɛ ɔ yia plali, 'in -bha ɔ yia 'tlaliɪ 'bhie, ɔ 'ka lililu 'yɪ. ¹⁰ 'Wienyɔ mɪa, ɔ -ka yɪ nɪ, 'wie klaa, 'bhabhie klaa, we -yɔ lasasɛ, we 'gbɔ ɔ yia. -Amɪ mɪa, nyɪma 'ka 'yliyɔgagɛ 'yɪ 'gbɔ in yia yi. 'In weɛ 'yliyɔgagɛ mɪa, wa 'ka we 'yɪ duun.

¹¹ «Nu, -amɪ -wa bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnu. Bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnu mɪa, ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagɛ ɔ saa dli -gɔ ɔ bhlabhlɛɛ 'gbɔ. ¹² Nu, lubhononyɔ -ɔ 'nɪa bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ, 'in bhlabhlɛɛ 'nɪa ɔ -nɔ, -fliigwi -ka yida -mɪ, ɔ -ka we -yɔyɪ, 'in ɔ tia -bha we bhlabhlɛɛ -gwagwɛɛ nya. We -ka bhlabhlɛɛ tɔlɔa kpa, 'in we pnu mumnia la. ¹³ -We ka gbɔ -wa, lubhononyɔ -ɔ mɪa 'gwɛzii dataliɪda, ɔ ɔ sialɪ ɔ 'dɛ bhlabhlɛɛ 'gbɔ. ¹⁴ Nu, -amɪ -wa bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnu. Sa in -yia na bhlabhlɛɛ, 'in na bhlabhlɛɛ -yia 'mɪ nɪ, ¹⁵ 'sa Dide -yia 'mɪ, 'in, in -yia na Dide. 'In na palɪa na 'yliyɔgagɛ la na bhlabhlɛɛ 'gbɔ.

16 Bhlabhle talba in kaa, -mumunya mia da suo ni 'wu, we 'ni -slo -muv glaa -mi. We mi nu, in gugwlati we 'wlu. Na weli we yia 'nva, 'in we 'de weee 'ka -zlo -bhlo -we kaa 'yliyogonyo -bhlo -ze.

17 «Nu, na Dide -kali na ze. -We ka gbv -wa, in ka na 'yliyogagie lapali. 'In 'wu na yia we 'bhua. 18 Wee na 'yliyogagie mia, nyime yabhlogbwo 'ni mneni o 'ka 'mi we kwee -sa, na dlu da in pala we la. In ka we se in 'ka we lapali, 'in, in ka we se in 'ka 'ya we 'wobhu. Tite na Dide tia 'mi -yo, mu mia de.»

19 -Zezuu weli ni sisalia Zuifu -yo. 20 Wa glaa, nyima duun nee: «Zuzu 'nyuu mi o 'wu, -sabhε mi o 'bhada, lee -lu ka 'gbv a pulv o yukwlia?»

21 Talba nee: «Weli -we o gbaa de ni, Zuzu 'nyuuu 'wuminyoo weli 'ni 'sa -mi. 'Lee, zuzu 'nyuu mneni we 'ka 'lolonyoo 'yli -bloo?»

-Zezu nee o mi -Lagoo 'Yu nya

22 Nu, -Lagobudu 'kaduv -kalyli 'feti ka nyni -Zeluzalemv. -Zuv -zv, -sa wa saa we. 'In, ηwatloyibhla -wa. 23 -Lagobudu 'kadu ηwee, da wa laa Salomoo palv 'kadu, we bhunya -yo -Zezu mia -zieda. 24 -Sleen, Zuifu gbelia o, 'in wa nee: «Lebhla -in 'ka -amiaa dli yali -saa? Nu, -mi, in -ka -Lagoo -Bhasanyo, gba we -ain -yla sa 'vayii.»

25 -Zezu nee wa -ylaε: «In ka we ain -yla gba, 'in a 'ni we dli -gv zv. Nu, gbv na nva le na Didee 'ηni nya, mu -wa na gbudayinya. 26 Nu, a 'ni na bhlabhle glaa -mi, we 'deε 'gbv a'a zva 'mi dli -gv. 27 Na bhlabhle mia, na weli we nva. -Ami -yi we, 'in we nva 'mi 'bi. 28 'Yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu na nyεa we. We 'na 'ka labhv -bhlakoo -gba, 'in nyime yabhlogbwo 'na 'ka 'mi we kwee -sa. 29 Na Dide o 'nyεa 'mi we yoo, o 'yli o -zi -lu weee. 'Bhie, nyime yabhlogbwo 'ni mneni o 'ka we na Dide kwee -sa.* 30 -Ami -yo na Dide 'so, -a -bhlo.»†

31 -Bha, Zuifu 'bhu 'yaa gbokv la wa 'ka we o 'wobha. 32 We 'deε 'gbv -Zezu nee wa -ylaε: «Libho -zovuv -zlo, -we 'bhva na Didee -gbε, in nva le amiaa 'yibadi, a 'yia -yo, we glaa, -mumu ka 'gbv a 'ka 'mi 'bha gbokv nyaa?»

33 Zuifu nee o -yla: «We 'ni lubho -zovuv 'gbv -a 'yibha -a 'ka -mi 'bha gbokv nya, nu, -Lagoo -in vεlia, we gbv -wa. Nu, nyime -in -mia, 'in -na bhua -na 'de 'wu -Lagoo 'bhisa!»

34 -Zezu nee: «We mi celida amiaa tite 'wu nu, -Lagoo nee: <-lagonya a -mia.>

35-36 -A -yi we 'ji nu, -we mia celida -Lagosebhe 'wu, nyime 'ni mneni o 'ka we lasa. -Wa ka -nv nya -Lagoweli mia celida, o -ka -maa la <-lagonya> ni, 'in -ami, -Lagoo -ka -bha 'mi -sa, 'in o -ka 'mi tie dudu -gv ni, 'lee, sa a mneni a 'ka gba nu, in ka -Lagoo vεlia, nu, in nee in mi -Lagoo 'Yu nyaa 'gbuv? 37 Nu, in 'ni na Didee lubho nv ni, a 'na zolv 'mi dli -gv -ni. 38 Nu, in -ka we lenv ni, 'in a 'ni yaa 'mi dli -gv zva yioo, wee libho -zovuv mia, a zv we dli -gv. 'In a 'ka we 'jiyibheli 'nanuv nu, Dide mi 'mi 'wu, 'in in mi o 'wu.» 39 Wee gbv nu 'gbv, wa 'yibha 'ya wa 'ka o kpa, 'in o yia wa kwee 'tla.

40 -Sleen, -Zezu yia Zudeen nyuu -kakpe yabhlo -gv mni. Da Zaan batizee bhaa nyima, -bha o -dia la. 41 Nyima duun yia o -gbε, wa nee: «Zaan 'ni gwedigbv yabhlogbwo lenv, nu, -we weee o gbaa nyime nu daa, we mi gbvovuv nya.» 42 -We mia ni -gv, nyima duun zva o dli -gv.

11

-Lazalu thligbv

1-2 Nu, nyime yabhlo wa laa -Lazali, o -zoo -wa Betani. Malii -yo Maati 'so mi 'ya Betani, o bhoba wa -mia. (Malii o 'kaa Nyumaa -Kanyo *-lasiklo bhv -yo tli, 'in o 'kaa we -yose o 'deε 'nyi nya ni, oo Malii -wa.) Nu, 'yli yabhlo nya, 'in -Lazali yia gu bhli. 3 We 'deε 'gbv, o bhoba yia nyime tie, wa 'ka -Zezu la. O mnia -Zezuu -gbε, 'in o nee: «Na -Kanyo, -na jijli -tale ka gu -yo.»

4 Da -Zezu 'nva we, o nee: «Nu, gu -we yia -Lazali -yo, we 'ni o 'bhabhieε 'gbv we yi o -yoyi, we 'ka -Lagoo 'ηnumnieε 'tite -sloluu gbv -wa. -Bha wa yia -Lagoo 'Yuu 'ηni -mnia.»

5 Nu, -Zezu 'ni Maati klaa, o bhob klaa, we -yo -Lazalu zεkali -se. 6 'In o 'nva nu, -Lazali ka gu -yo, wa laa o, o 'ni -mo mni. Da o mia, o

* 10:29 'Sebhe talba nee: «-We na Dide 'nyεa 'mi yoo, we 'yli we -zi -lu weee.» † 10:30 Nu, -Zezu -ka gba nu, o -yo -Lagoo 'so -bhlo, -Lagoo o vεlia Zuifuv 'wlukovv, wa titeε solv. We 'deε 'gbv wa 'yibha wa 'ka o 'bha.

li -bha 'yli 'sɔ. ⁷ 'In ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «-A mni Zudee lu.»

⁸ ɔ 'bɪnɔnya nɛɛ: «*Wlabi, daylida, Zuifu 'yibha wa 'ka -mɪ 'bha gbɔku nya, 'in -na gbaa -in 'ka -mɔ lɔmni yi?»

⁹ ɔ nɛɛ: «We bhlili zliɔ, jibhe 'ka zɔ, mɔ -wa 'yɪu zli. Nyumɛ -ɔ nɔa zli, ɔ'ɔ gozo, -we ka gbu -wa, zli san mɪ -bha. ¹⁰ Nu, we -ka sabɔ ɔ nɔ, 'in ɔ gozoa, -we ka gbu -wa, san 'nɪ -bha -mɪ.» ¹¹ Welinya nu 'bɪɔ, ɔ nɛɛ: «-Amiaa 'tale -Lazali ka 'yɪaa ŋwɔ, nu, mɪɪda in mɪa in 'ka ɔ ganɔ.»

¹² ɔ 'bɪnɔnya nɛɛ ɔ -yla: «-Amiaa -Kanyɔ, we -ka 'yɪaa ɔ ŋwɔ, 'pɔa ɔ yia.» ¹³ -We -Zezu 'yibhaa ɔ 'ka gba, mɔ -wa nu, -Lazali ka tɪ. Nu, ɔ 'bɪnɔnya nɛɛ 'sa nu, 'yɪaa 'dɛbhie ɔ saa 'ŋni.

¹⁴ -Bha -Zezu gbaa wa -yla sa tɪkɪuɛ: «-Lazali ka tɪ. ¹⁵ Nu, ɔ ka tɪ, 'in in 'nɪ -mɔ -mɪ, we 'dɛɛ 'gbu na lia 'mɔna amiaa daa. 'In, a 'ka 'mɪ dɪ -gɔ zɔɔ gbu -wa. Nu, -a mni ɔ -gbɛ.»

¹⁶ -We mɪa nɪ -gɔ, Toma wa laa -Zɪuya nɛɛ -Zezuu 'bɪnɔnya tɔɔa -yla: «-A -yɔ ɔ 'sɔ mni, 'in -a 'ka dabhlo tɪɪ.»

¹⁷ Nu, da -Zezu mɪa -mɔ, 'in ɔ yia 'nɔ nu, wa ka -Lazali 'kwie gbawla 'wɔfa, we li 'yɪ -mɔɔa. * ¹⁸ Nu, Betani mɪ -Zeluzalɛmɔ kwesi, we nyɪɪ mneni we 'ka kilomɛtɪ ta nyɪ. ¹⁹ We 'dɛɛ 'gbu Zuifu duun yia Maati -yɔ Malii -gbɛ yi, wa 'ka wa 'yuo 'pa wa bheli tɪtɪɛ 'gbu.

²⁰ Da Maati 'nɔa nu, -Zezu mɪ yida, 'in ɔ yia ɔ yoo -saa mni, -zugba Malii -mɔɔ -dɪ -budu zɔ la. ²¹ Maati -yɔ ɔ gbelia 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, nu, -in -ka yaa -seli -mɪ, na bheli 'na 'ka yaa tɪ. ²² Nu, in -yi -slɛɛn we 'ji nu, -we -na yia -Lagɔ -zlaha, 'nyɛa ɔ yia -mɪ we.»

²³ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Wɔ amaa bheli yia -sɔa.»

²⁴ -Mɔɔ nɛɛ: «In -yi we 'ji nu, dɔdɔɔ bhɪa zli mɪa, ɔ -yɔ tɪtɪɪnya yia 'wɔsɔa.»

²⁵ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Tɪtɪɪnyaa 'wɔsɔɔnyɔ mɪa, -amɪ -wa, 'in -ɔ nyɛa nyɪma 'yɪɪyɔgagɪɛ, -amɪ -wa. Nyumɛ -ɔ -ka 'mɪ dɪ -gɔ zɔ, ɔ 'dɛ yi tɪoo, 'yɪɪyɔ ɔ yia -gaa. ²⁶ 'In nyumɛ -ɔ -gaa 'yɪɪyɔ, 'in -ɔ zɔa 'mɪ dɪ -gɔ, ɔ 'na 'ka tɪ. -We in gbaa dɛ, 'lee, a zɔ we dɪ -gɔɔ?»

²⁷ ɔ nɛɛ: «In, na -Kanyɔ, in ka we dɪ -gɔ zɔ nu, -in mɪ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya, 'in -in mɪ -Lagɔɔ 'Yu -ɔ 'kaa dɔdɔ -gɔ yi nya.»

²⁸ Welɪ nɪ -gɔ ɔ mɪa ɔ bhɔɔ Malii laa, 'in ɔ yia ɔ ŋwɪŋweniɛ: «-Amiaa -Slolunyɔ mɪ da, ɔ nɛɛ a mni.» ²⁹ Malii 'nɔa we, -bha ɔ -sɔa 'wɔ sa slɔ, 'in ɔ yia ɔ -gbɛ mni, ³⁰ -zugba -Zezu 'nɪ -slɔ wee -zɔɔ pla, da Maati tia ɔ, -bha ɔ mɪa. ³¹ Zuifu tɔɔa -yɔ Malii -dɪ -mɔ -budu zɔ la, -zugba wa pa ɔ 'yuo. Malii -sɔa 'wɔ sa slɔ, ɔ 'tɪaa, wa 'yɪa ɔ -yɔ, 'in wa yia yɪɪlɪ, 'in wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɪɪ nu, gbawla -gɔ ɔ mɪa ɔ 'ka -mɔ wɪli, -bha wa mɪa ɔ 'bɪ.

³² Da -Zezu mɪa, Malii nyɪa -bha, ɔ 'yɪa ɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ bhɔ -yɔ bhlili, -bha ɔ gbɛ: «Na -Kanyɔ, -in 'ka yaa -seli -mɪ nɪ, na bheli 'na 'ka yaa tɪ.»

³³ Da -Zezu 'yɪa ɔ wida, 'in Zuifonyɔ -wa -laa ɔ yoo, -maa mɪ 'yaa wida, -bha -gbagbɪ sloa ɔ 'wɔ, 'in ɔ dɪ yia sumani. ³⁴ ɔ nɛɛ: «Da a zɔ ɔ 'kwiea?»

Wa nɛɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, -in yi -in 'ka -bha 'yɪ.»

³⁵ -Bha -Zezu wia.

³⁶ 'In Zuifu nɛɛ: «A -tali, ɔ 'nɪ ɔ zɛkali -sɛ!»

³⁷ Nu, wa glaa nyɪma tɔɔa nɛɛ: «Nyumɛ -ɔ -bloa 'bɔɔnyaa 'yɪ, lɛɛ -lu ka 'gbu ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka yaa -Lazali tɪtɪɛ 'yoo -kɔɔa?»

-Zezu -sɔɔa -Lazali 'wɔ tɪtɪɪnya glaa

³⁸ 'Ya -bhlokpade, -gbagbɪ sloa -Zezuu kuzɔ, 'in ɔ yia gbawla -gɔ mni. Nu, wee gbawla mɪa, tɔkpaa gbacɪzɔ we mɪa, 'in tɔkpa -boklo 'kadɔ mɪa we ŋwɛɛ. ³⁹ ɔ nɛɛ: «A -sa -bha wee tɔkpa.»

'In -ɔ tɪa, ɔ bhɔɔ Maati nɛɛ: «Na -Kanyɔ, ɔ 'nɪ -bha ŋɛ 'pa -slɛɛn? ɔ tɪa, we 'yɪ -mɔɔanɔ nɪ -zɛɛn.»

⁴⁰ Nu, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Lee, in 'nɪ aɪn -yla gba nu, a -ka 'mɪ dɪ -gɔ zɔ, 'in a yɪa -Lagɔɔ 'ŋnɪmɪɛ -yɔɔ?»

⁴¹ -Bha wa -saa -bha tɔkpa. -Zezu 'bhua 'klɔ 'wɔ yali, ɔ nɛɛ: «Dide, -Mɪ na paa fuo, -we ka gbu -wa, -in ka na welɪ -yɔŋwɪ. ⁴² Nu, in -yi we 'ji nu, 'wɔ -na ŋwɪna na welɪ 'yɪ weɛ nya. Gbuzɔnɔ mɔ, nyɪma duun -wa gbelia da 'mɪ 'gbu na gbaa we, wa 'ka dɪ zɔ nu, -mɪ tiea 'mɪ.» ⁴³ ɔ gbaa welɪ nɪ, 'in ɔ nɛɛ welɪ 'tɪɛ nyɛ: «-Lazali, 'tɪa -mɔ!» ⁴⁴ -Lazali, -ɔ tɪ yaa, ɔ 'tɪaa -mɔ, -zugba ɔ bhɔ -yɔ ɔ sɔnya mɪ

* **11:17** Nu, Zuifu -gbɛ, nyumɛ -ka tɪ, 'in wa faa ɔ 'kwie gbawla 'wɔ wee 'yɪ -bhlokpadeɛ zli.

gbuanda 'naa kibhe nya. 'Naa mɪ ɔ 'klu -yɔ bibeda.

-Bha -Zezu gbaa nyɪma -yla: «-We weee mia dɛ ɔ -yɔ, a -blo we, a 'tide ɔ 'yi, ɔ 'ka mɪ.»
(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Lk 22.1-2)

⁴⁵ Zuifunya -wa yia Malii -gbɛ, 'in -we -Zezu nɔa lɛ, -wa 'yia we -yɔ, wa glaa, nyɪma duun yia ɔ dli -gɔ zɔ. ⁴⁶ Nu, tɔba mɪa Falizinyɪmaa -gbɛ, -we -Zezu nɔa lɛ, 'in wa yia -maa 'dɪ -salɪ. ⁴⁷ -Bha -Lagɔbɔɔnyaa -cian -yɔ Falizinyɪmaa laa wa -lima gbɔwɔbhunya wa 'dɛ weee 'ka 'wlugbeli, 'in wa nɛɛ: «Nyɪmɛ nɪ mɪ gwɛdigbu duun lɛnɔda, 'lee, sa -a 'ka ɔ nɔa?» ⁴⁸ Nu, -a -ka ɔ 'yitide, ɔ -yɔ we lɛnɔve 'ka mɪnɔda -mɪ, 'in nyɪma weee zɔa ɔ dli -gɔ. Wa -ka ɔ dli -gɔ zɔ, 'in *Wlɔmɔ -nyɪmaa 'wlulapɪlɪnya yia, 'in wa saa -amɪaa bɔbɔlɔda -yɔ -amɪaa klu la.»

⁴⁹ Waa Zuifɔ glaa, yabhlo mɪ -bha, 'mɔ wa laa Kaifɔ. *-Lagɔbɔɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ ɔ -mɪa wee -zɔ nɪ nya. ɔ nɛɛ: «A'a 'nɔ -lu yabhlogbɔɔ 'wɔla! ⁵⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ a pɔpali 'wlukɔɔn la 'nanɔɔ! We nanɪ 'yli amɪaa -nɔ nya nu, nyɪmɛ -bhlo tli -amɪaa kluu 'gbɔ. -A -ka 'sa nɔ, -Zuifɔ weee 'na 'ka labhɔ.» ⁵¹ Nu, wɛlɪ -we Kaifɔ gbaa, we 'nɪ ɔ 'dɛɛ -gbɛ 'bhɔ. Nu, wee -zɔ nɪ nya, mɔ -wa -Lagɔbɔɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ. -Bha -Lagɔ zɔa ɔ wɛlɪ ηwɛɛ, 'in ɔ nɛɛ nu, -Zezu yia tlia Zuifɔ weee 'gbɔ. ⁵² We 'nɪ Zuifɔ -bhlogbɔɔ 'gbɔ ɔ 'ka tli, nu, -Lagɔɔ 'yua weee mɪa dɔdɔ weee -gɔ, ɔ 'ka wa 'wlugɔgwɛlɪ, 'in ɔ 'ka wa nyɪma -bhlo -zɛlɪ gbɔ -wa 'ya.

⁵³ Nu, we 'bhɔ wee 'yli 'wɔ, -bha Zuifɔɔ 'yugalɪnya pɔpala -slɛɛn gbɔ nu, wa 'ka -Zezu 'bha. ⁵⁴ -We mɪa 'dɛɛ 'gbɔ, ɔ'ɔ -zie -slɛɛn Zuifɔ glaa zli 'klu. Nu, 'gbe -we wa laa Eflaimɔ, -we mɪa -mɔ da bɛblɛɛ, -mɔ ɔ mɪa, 'in ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ yia -mɔ ladi.

⁵⁵ Zuifɔɔ *'Wɔzɪtɪylɪ 'fɛtɪ ka cɪpa. Wee 'fɛtɪ 'nɪ -slɔ nyɪni, 'in nyɪma duun yia da weee 'bhɔ, 'in wa yia -Zeluzalɛmɔ yi. Nu, wa 'ka wa 'dɛ lamnazɪlɪ, 'in wa 'ka -mɔwɔlɔ, wa 'ka wee 'fɛtɪ -sa. ⁵⁶ Wa mɪ -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba wa talɪa -Zezuu da, 'in wa gbɔgbalɪ -ylɛɛ: «'Lee, nyɪmɛ nɪ 'nɪa fɛtɪ 'wɔ yia yi -wa yi? Sa amɪa yi wea?» ⁵⁷ -Slɛɛn, -Lagɔbɔɔnyaa -cian -yɔ Falizinyɪmaa zɔa

gbɔ, 'mɔ wa gbaa nyɪma -yla: «Nu, nyɪmɛ -ɔ -ka -Zezu da -yi, ɔ yi ɔ 'ka we gba, 'in wa 'ka ɔ kpa.»

12

Malii tlia -lasiklɔ -Zezuu bhɔ -yɔ
(Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

¹ Nu, we -tɔ 'wɔ 'yli gbelibhlo, 'in 'Wɔzɪtɪylɪ 'fɛtɪ 'ka nyɪni. -Bha -Zezu -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia Betani mɪ. Wee Betani -Lazalɪ mɪa, nyɪmɛ -ɔ -Zezu -sɔlɔa zɪmɛ tɪtɪlɪnya glaa 'wɔ, mɔ -wa. ² -Bha wa pia ɔ -yla, 'in Maatɪ mɪa we dlilida. -Wa -yɔ -Zezu 'sɔ mɪa lida, ɔɔ -Lazalɪ mɪ wa glaa. ³ Wa mɪ lida nɪ, Malii bɛa -Zezu -yɔ, -lasiklɔ -zɔnɔɔ lɪtlɪ -kibhe -we ka -valɛ 'tɛa, ɔ 'bhua we 'wɔ, ɔ tlia we -mɔɔ bhɔ -yɔ, 'in ɔ yia we -yɔsɛ ɔ 'nyɪ nya. 'In wee -lasiklɔɔ ηnɛ yia -budu zɔ ye.

⁴ Nu, -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo wa laa Zudasi Isikalɔtɔ, -ɔ 'kaa cɪ ɔ wla, ɔ 'bhua gbɔ 'wɔ, ɔ nɛɛ: ⁵ «-Lasiklɔ nu -valɛ 'tɛ, we -valɛ mneni we 'ka lubhonɔnyɔɔ -zɔ -bhloo 'pɛnɪgwɛzi nyɪni. Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -a 'nɪ we pelɔ 'pa -a 'ka we 'gwɛzi bobabhanya 'nyɛa?» ⁶ -We ɔ gbaa da nɪ, we 'nɪ nu, bobabhanya daa ɔ ka nyazɪdlɪ, nu, 'wienyɔ ɔ -mɪa gbɔ -wa. Nu, 'gwɛzii lazɔnyɔ ɔ -mɪa, 'yli weee nya -zugba ɔ sa -bha zizewiemɪ.

⁷ 'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «'Bhɔ ɔ -yɔ! Nu, -we ɔ tlia da 'mɪ -yɔ nɪ, na ku ɔ mnazɪa la zli wa 'kaa 'mɪ gbawla 'wɔ fa, we 'gbɔ. ⁸ Bobabhanya mɪa nɪ, -maa -yɔ aɪn 'sɔ mɪ 'yli weee nya. Nu, -amɪ mɪa nɪ, in 'na 'ka aɪn glaa -tɔ 'yli weee nya.»

⁹ Zuifɔɔ -zlo 'nɔa nu, -Zezu mɪ Betani, 'in wa yia -mɔ mɪ. -We ka 'gbɔ wa yia -mɔ mɪ nɪ, we 'nɪ ɔ 'debhloo gbɔ, nu, wa 'yɪbha 'ya wa 'ka -Lazalɪ 'yi, -ɔɔ -sɔlɔa tɪtɪlɪnya glaa 'wɔ. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ -Lagɔbɔɔnyaa -cian yi 'yaa -Lazalɪ 'bhabhɛ pɔpali. ¹¹ Nu, nyɪmaa -zlo mɪ wa -gbɛ 'bhɔda ɔ 'gbɔ, -zugba wa zɔ -Zezu dli -gɔ.

Nyɪmaa -zlo -saa -Zezuu yoo
(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

¹² Zli zli, nyɪmaa -zlo, -wa yia 'fɛtɪ nɪ -gɔ, wa 'nɔa nu, -Zezu mɪ -Zeluzalɛmɔ yida, ¹³ wa 'tlaa wee 'gbe 'wɔ, yoo wa mɪa ɔ -saa saɔn nya kwɛɛ. Wa 'kpɪa 'wɔ, wa nɛɛ: «-A -mɪnɪ -Lagɔɔ 'ηnɪ! -ɔ mɪa Jejitapɛɛ 'ηnɪ nya yida,

-Lagɔ ɲwna ɔ 'nyu la.

-Lagɔ ɲwna Izlaɛɪnyɪmaa 'Wlulapɪɪnyɔ 'nyu la.»

14-Zezu 'yia -sokofali -dɔgbu, 'in ɔ yia we -gu -gbɪa, 'sa we mia ɛɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

15 «A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, *Siɔn -gbe!

A -tali, amaa 'wlulapɪɪnyɔ mi yida!

ɔ -di -sokofali -dɔgbu -gu la.»

16 We gwɛɪda, -we mia 'plɪda, ɔ 'bɪnɔnya 'ni -slɔ we 'wɔla 'nɔ. Nu, -Zezu -ka -slɛɛn ɔ 'ɲɪyɪlɪlo 'yɪ 'bhie, wa dɪ bhlɪlia -bha nu, -we weee mia dɛ ni, we mi ɛɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, 'in ɔ -guɔgbu we gbaa.

17 Nyɪmaa -zlo, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ mia gbawla ɲwɛɛ, da ɔ gbaɛ: «-Lazali, 'tla -mɔ», 'in ɔ yia ɔ 'wɔsɔɔɔ tɪtɪɪnya glaa, -we wa 'yia -yɔ, wa mi we 'di -sada. 18 We 'dɛɛ 'gbu nyɪmaa -zlo ka -Zezu yoo -saa yi. Nu, wa ka 'nɔ nu, ɔ ka we gwɛɪdɪgbu lɛnɔ. 19 Tɔɔn, Falizɪnyɪma nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɪɪɛ: «'Lee, a 'ni mnɛni a 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛnɔ? Mɔ mia dɛ, nyɪma weee mi ɔ 'bɪbholuda!»

20 Nu, Glɛkɪ tɔɔa yia -Zeluzalɛmɔ wa 'ka -Lagɔ bɔbɔ 'fɛtɪ bhla. 21 Ma yia Filipɔɔ -gbɛ, -Zezuu 'bɪnɔnyɔ ɔ 'bhɔa Betɪsaiɪda, Galilee -dɔdɔ -gu, mɔ -wa. 'In wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, -a 'yɪbha -a 'ka -Zezu 'yɪ.»

22 Filipɔ gbaa we Andlee -yla, 'in -mɔɔ 'bɪɔ, wa 'dɛsɔbhie yia we -Zezu -yla gbaa mnɪ. 23 ɔ nɛɛ: «-Slɛɛn, we bhla ka nyɪni, bhla -we nya -Lagɔ 'kaa *Nyɪmɛɛ 'Yuu 'ɲɪ 'yɪlɪmani, we ka nyɪni. 24 Nu, bleya -we bhliɪ dɔdɔ, tɪ we tɪa, we 'ni -mɔɔ, 'in we tɔa 'wɔ -bhlo. We -ka tɪ ni, 'in we wlaa 'yaa -zlo.

25 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyɪmɛ ɔ -ka ɔ 'yɪyɔgagɪɛ 'yɪbha, kwɛɛ we yia ɔ 'tlaa. Nu, nyɪmɛ ɔ nyɛa ɔ 'yɪyɔgagɪɛ 'wɔ dɔdɔ ni -gu, 'yɪyɔgagɪɛ -we 'niɪ bhloluda -ka, mɔ yia ɔ -nɔ nya -mia. 26 -ɔ -ka gba ɔ 'ka na lubho nɔ, ɔ nɔ 'mi 'bɪ, 'in da in -ka -mi, na lubhonɔnyɔ mi 'ya -bha. Nyɪmɛ ɔ -ka na lubho nɔ ni, na Dide yia ɔ -bha zɔa.»

27 «-Slɛɛn, na dɪ ka sumani bhabha. 'Lee, sa in 'ka gbaa? 'Sa in 'kaa gba: «Dide, -in -sa 'mi sɪasia bhla ni 'wɔ yɪ?» -Innya! Nu, we 'dɛɛ 'gbu in yia yi. 28 Dide, 'yɪlɪmani -na 'dɛɛ 'ɲɪni!»

Wɛɪ yabhlo 'bhɔa yali, we nɛɛ: «In ka we 'yɪlɪmani pepe, 'in 'yɪlɪmaniɪ na yia we lɔ.»

* 12:31 Nu, -Saatan wa saa 'ɲɪni.

29 Nyɪmaa -zlo -wa mia -bha, 'in -wa 'nɔa wee wɛɪ, wa nɛɛ: «Dɛɛ -gangan -jiji -wa!»

Tɔɔa nɛɛ: «'Anzi ka ɔ -yla gba!»

30 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «We 'ni na 'dɛɛ 'gbu wɛɪ ni yi gba, nu, amɪaa gbu -wa. 31 Bhla -we nya -Lagɔ 'kaa dɔdɔgbu -nyɪmaa -yɔgbu 'wɔbhɔ, we bhla ka nyɪni. 'In bhla -we nya ɔ 'kaa dɔdɔgbu -nyɪmaa 'yugalɪnyɔ 'nyuu* vu, we bhla ka nyɪni.

32 «'In -ami mia, wa -ka 'mi 'wɔsɔɔɔ dɔdɔ -gu, 'in na gbizea nyɪma weee 'wɔ na gbɛgbɛɪn.» 33 Wee wɛɪnya ɔ gbaa da ni, nu, sa ɔ 'kaa tɪ 'mɔ ɔ mia -sloluda.

34 Nyɪmaa -zlo nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Titee 'sɛbhɛ nɛɛ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, 'yɪ weee nya ɔ yia -bha -tɔa, we ni mɔɔ? Nu, sa -in mnɛni -in ka gba nu, Nyɪmɛɛ 'Yu wa yia 'wɔsɔɔɔ? ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu, nyɔɔ ɔ -maa?»

35 ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Bhla -sɛɛ ni nya, zɪ mi -slɔ aɪn glaa. A nɔ -nya, da zɪ mia -slɔ -bha, nɪkpise yi aɪn -kpali. -We ka gbu -wa, nyɪmɛ ɔ nɔa nɪkpise 'wɔ, mɔ ɔ mnɪa, ɔ 'ni -bha da -yi. 36 Da a kaa da zɪ, a zɔ we dɪ -gu, 'in a 'ka zɪ 'yua -zɛ.» Da ɔ bhɪa gbagbɛ, 'in ɔ yia wa kwɛɛ zizea mnɪ.

Zuifɔ'v zɔ -Zezu dɪ -gu

37 -Zezu ka gwɛɪdɪgbu duun lɛnɔ Zuifɔɔ 'yɪbadi, 'in wa'a zɔ ɔ dɪ -gu. 38 Sa -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ Ezaii gbaa, 'sa we 'plɪa, ɔ nɛɛ: «Nu, Jejitape, nyɔɔ zɔ -amɪaa wɛɪ dɪ -gɔa? 'In nyɔɔ Jejitape -slolu ɔ 'tɪtɛ 'klɔa?»

39 We 'gbu Zuifɔ 'ni mnɛni wa 'ka ɔ dɪ -gu zɔ. Sa Ezaii gbaa we da -putu sa -wa:

40 «-Lagɔ ka wa 'lɔɔ.

ɔ ka wa dɪ 'wɔkla,

-mɔɔ yi 'wɔ nu, wa 'yɪ 'yɪ la,

'in wa dɪ 'nɔ gbu 'wɔla.

We 'dɛɛ 'gbu wa'a 'bhɪtia -Lagɔɔ -gbɛ la ɔ 'ka wa pue.»

41 -We ka 'gbu Ezaii yia wee wɛɪ ni gba, mɔ -wa nu, ɔ ka -Zezuu 'ɲɪmnɪɛ -yɔyɪ, 'in ɔ mia ɔ gbu gbada.

42 Nu, -mɔ Zuifɔɔ 'yugalɪnya glaa, nyɪma duun ka -Zezu dɪ -gu zɔ. Nu, wa'a 'wɔ 'klɔla we gbagbɛ nya Falizɪnyɪmaa 'gbu. Wa mi sɔda wa yi wa vu -Lagɔbudu zɔ. 43 Wa 'yɪbha nyɪma kwali wa 'ɲɪ we -zi -Lagɔ 'ka wa 'ɲɪ kwali.

-Zezuu wɛɪ bhɔa ɔ Didee -gbɛ

44-Zezu 'kpia 'wu, ɔ nɛɛ: «Nyime -ɔ -ka 'mi dli -gu zu, we 'ni na 'debhlo ɔ zu dli -gu, nu, -ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ zu 'yaa dli -gu. 45 'In nyime -ɔ yia 'mi -yɔ, -yɔ ɔ yia -ɔ tiea 'mi. 46 Nu, zli in -mia, in ka dudu -gu yi, 'in nyime -ɔ -ka 'mi dli -gu zu, ɔ 'na 'ka nikpise 'wutu. 47 Nu, nyime -ɔ nua na weli, 'in ɔ'ɔ zua we 'nɔɔwe, -ami, i'in dli ɔ gbu. Nu, we 'ni nyimaa gbudilee 'gbu in yi yi, in 'ka wa gbu 'wɔsaa 'gbu in yia yi. 48 Nu, nyime -ɔ 'ni 'mi -yɔɔwɔ, 'in ɔ -ka na weli kpela 'wɔɔ, ɔ gbɔwɔbhunyɔ mi -bha. Dudu bha zli, weli -we in gbaa, mu yia ɔ -yɔgbu 'wɔbhua. 49 Weli in gbaa, we 'ni na 'dɛɛ -gbɛ 'bhv. Nu, Dide -ɔ tiea 'mi, ɔ -gbɛ we 'bhva. Gbu in 'kaa gba, 'in sa in 'kaa we gba, ɔ 'dɛ ka 'mi we -slolu. 50 'In, in -yi we 'ji nu, Didee tite mia, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu we wlaa. Weli weee na gbaa, sa Dide gbaa 'mi -yla we, 'sa na gbaa we.»

13

-Zezu -wɔlva ɔ 'binɔnyaa bhv -yɔ

1 Nu, we -tu 'wu 'yli -bhlo, Zuifɔ 'Wɔzitiyili 'feti 'ka nyini. -Zezu -yi we 'ji nu, 'yli -we nya ɔ 'kaa dudu -gu 'bhv, 'in ɔ 'kaa ɔ Didee -gbɛ mni, we 'yli ka nyini. ɔ -kali ɔ dudu -gu -bheliaa zɛ, 'in -slɛɛn, ɔ -kali wa zɛ ɔ dli weee nya. 2 Nu, jibhe ka zɔ, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ mi lida. *Kuzu ka 'cin Zudasɪ, Simɔ Isikaliɔtɔ 'yuu dli zɔ -Zezuu wlawhie zu. 3 -Zezu -yi we 'ji nu, ɔ Dide ka ɔ -lu weee kwɛɛ zu. 'In ɔ -yi we 'ji nu, Didee -gbɛ ɔ 'bhva, 'in ɔ -gbɛ ɔ yia lɔmnia. 4 Da wa mia lida, ɔ -sɔa 'wu, ɔ -saa ɔ -bana 'wu, ɔ 'bhua 'naa 'wu, 'in ɔ yia we zleti -gba. 5 -Mɔɔ 'biɔ, ɔ slua 'nyu kna 'wu, ɔ -wɔlva ɔ 'binɔnyaa bhv -yɔ, 'naa -we ɔ -gbaa zleti, 'in ɔ yia we -yɔ sɛ we nya.

6 Tɔɔn, ɔ nynia Simɔ Pieli -gu, 'in -mɔɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Aya! Na -Kanyɔ, nanɔɔ bhv -yɔ -mi na yia -wɔlva yi?»

7 ɔ nɛɛ: «-We in mia lɛnɔda, -i'in 'nu -slɔ we 'wɔla. Nu, ciɔ -in 'kaa we 'wɔlanɔ.»

8 Pieli nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Innya, -in 'na 'ka na bhv -yɔwɔlɔ -gba!»

ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «In 'ni -na bhv -yɔwɔlɔ, -in 'na 'ka -lu 'yabhlogbɔɔ 'yi 'mi kwɛɛ.»

9 Simɔ Pieli nɛɛ: «Na -Kanyɔ, we -ka 'sa -mi ni, -in 'na -wɔlɔ na bhv -bhlo -yɔ -ni. Nu, -in -wɔlɔ 'ya na sɔ -yɔ na 'wlu -yɔ!»

10 ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyime -ɔ -ka budo ni, ɔ 'ni -yɔwɔlɔe gbu -ka, we 'bhv ɔ bhv 'wu, ɔ ka -mɔwɔlɔ 'lilɪ. We 'dɛɛ 'gbu, amia, a mi -mɔwɔlɔda, 'in, we 'ni a 'dɛ weee.» 11 Nu, -ɔ 'kaa ɔ wla, ɔ -yi ɔ, we 'dɛɛ 'gbu ɔ yia gba nu: «A 'dɛ weee 'ni -mɔwɔlɔda -mi.»

12 Da -Zezu bhia ɔ 'binɔnyaa bhv -yɔwɔlɔe, ɔ -plaa ɔ -bana 'wu, 'in ɔ yia ladi. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Lee, -we in nua da ain -yla lɛ, a nu we 'wɔlaa? 13 -Ami a laa <-Slolunyɔ> we -yɔ <-Kanyɔ>, 'in amiaa gbu mɛni, nu, 'mɔ in -mia.

14 Nu, -ami -wa amiaa -Kanyɔ, we -yɔ amiaa -Slolunyɔ, 'in in ka amiaa bhv -yɔ -wɔlɔ, we 'dɛɛ 'gbu a 'dɛkpɔa 'kaa bhv -yɔ wɔwɔlɔ. 15 In ka we 'yli ain -slolu: sa in nua ain -yla, a nu 'sasɔkpa -gbu lɛ. 16 In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔ sa nu, lubhonɔnyɔ 'ni 'nɔɔwe -ka ɔ 'ka ɔ -kanyɔ -zi, tietienyɔ 'ni 'lɛ -ka -ɔ tiea ɔ, ɔ 'ka -mɔɔ -zi.

17 -Slɛɛn, a -yi we 'dɛ weee 'ji. Nu, a -ka we lɛnu ni, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi amiaa -nu nya.

18 «Nu, in 'ni a 'dɛ weee 'ɔni sa -nya. -Wa in -saa -bha, in -yi wa. Weli -we mia celida -Lagɔsɛbhe 'wu, lɛ we yia nua. We nɛɛ:

<Nyime -ɔ -yɔ 'mi 'sɔ lia,
ɔ ka na tɔnyime -zɛ.»

19 Da we 'nia -slɔ da 'pli ni, gba na gbaa -slɛɛn we ain -yla. Nu, we bhla -ka nyini ni, 'in a 'ka dli zu nu, -ami mia, <-ɔ in -mia, 'mɔ in -mia.> 20 In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔ saɛ: nyime -ɔ -ka na tietienyɔ kpa 'nanɔɔ, -ami ɔ kpa 'nanɔɔ. 'In nyime -ɔ -ka 'mi kpa 'nanɔɔ, -ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ kpa 'nanɔɔ.»

-Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnyɔ yabhlo yia ɔ wlaa (Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

21 -Zezu bhia gbɔnya ni gbagbie, 'in ɔ dli yia sumani, 'in ɔ nɛɛ wa -yla sa tikli: «In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔ saɛ: ain glaa, nyime yabhlo yia 'mi wlaa.»

22 Nu, -Zezuu 'binɔnya yia yiyali, -ɔ ɔ saa 'ɔni, wa 'ni ɔ -yi. 23 Da wa mia lida, ɔ 'binɔnyɔ yabhlo, -ɔ ka zɛ ɔ -kalia, -mɔɔ mi ɔ kwesi.

24 Simɔ Pieli yia ɔ -yla 'yika 'pa, ɔ 'ka -Zezu layibha nu, nyɔɔ ɔ sa 'ɔni.

25 -Mɔɔ pia -Zezuu gbɛgbɛin 'wu, 'in ɔ yia ɔ layibha 'ɔwɔɔwe weli 'wɔɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ 'ka -mi wlaa?»

26 ɔ 'palia we 'biɔ, ɔ nɛɛ: «'Floo -kibhe na yia zapɔ lu 'ɔwaa, -ɔ in -ka we yoo 'nyɛ, mɔ 'kaa 'mi wla.»

Tɔɔn, ɔ 'ŋwaa 'floo -kibhe zapu lb, 'in ɔ yia we Simɔ Isikaliɔtɔɔ 'yu Zudasɔ yoo 'nyɛ. ²⁷ Da -mɔɔ 'bhua wee 'floo -kibhe 'wɔ, -bha -bhlokpade *-Saatan plaa -mɔɔ 'wɔ. -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-We -in 'kaa lɛnɔ, -in nɔ we lɛ slɔ.» ²⁸ -Wa mɪa -bha lida, wa 'nɪ we 'wɔlanɔ. -We ka 'gbɔ -Zezu yia we ɔ -yla gba, wa glaa, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ we -yi. ²⁹ -Zezu gbaa wɛlɪ mɪa dɛ nɪ, -zugba nyɪma tɔlva pupalia 'wlukɔɔn laɛ: «'Sa ɔ 'yibhaa ɔ 'ka gba nɪ, ɔ mɪnɪ 'fɛtɪgɔlɪ zɔa yaayɪ, ɔ mɪnɪ bobabhanya 'gwɛzi 'nyɛa yi?» Zudasɔ mɪ 'gwɛzii lazɔnyɔ nyaa 'gbɔ. ³⁰ Zudasɔ 'bhua wee 'floo -kibhe 'wɔ, -bha -bhlokpade ɔ 'tlaa -budu zɔ, -zugba sabɔ ka bɛ.

Tite lolu

³¹ Zudasɔ mɪnɪ 'bhie, -Zezu nɛɛ: «-Slɛɛn, Nyɪmɛɛ 'Yu ka 'ŋnyɪlɪlo 'yi. ɔ 'wɔ wa yia -Lagɔɔ 'ŋnyɪlɪlo yibhelia. [³² 'In wa -ka -Lagɔɔ 'ŋnyɪlɪlo yibheli ɔ 'wɔ nɪ,] Nu, ɔɔ 'Yu -ka -Lagɔɔ 'ŋnɪ 'ylimanɪ nɪ, 'in -Lagɔɔ 'dɛbhie slɔlua ɔɔ 'Yuu 'ŋnyɪlɪlo ɔ 'dɛ 'wɔ, 'in dayɪ ɔ slɔlua we. ³³ Na 'ylaasɪ, in -yɔ aɪn 'sɔ mɪ -slɔ bhla -sɛlɛɛ -nɔ nya. 'In -mɔɔ 'bɪgɔ, na da a yia -talia. -We ka gbɔ -wa, da na yia mɪnɪ, a 'nɪ mɪnɪ a 'ka -mɔ mɪnɪ. Nu, in ka zɪmɛ we Zuɪfɔ -yla gba. 'In, 'mɔ na gbaa -slɛɛn aɪn -yla. ³⁴ Nu, tite lolu na palia aɪn -yla, mɔ nɪ: a kɪkalɪ zɛ. Cɪn, sa in -kalia amɪaa zɛ, a kɪkalɪ 'sa zɛ. ³⁵ We -ka 'sa -mɪ, a -ka zɛkɪkalɪ, 'in nyɪma weee yibhelia we 'ji nɪ, a mɪ na 'bɪnɔnya nya.»

-Zezu nɛɛ Piɛli yia ɔ gbɔ kpɛlia
(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ Simɔ Piɛli nɛɛ -Zezu -yla: «Na -Kanyɔ, mɔ -na mɪnɪ?»
 ɔ 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «'Mɔ na mɪnɪ, -in 'nɪ -slɔ mɪnɪ -in 'ka 'mɪ 'bɪ yi, nɪ, cɪcɪ -in 'kaa 'mɪ 'bɪ yi.»

³⁷ Piɛli nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, in 'nɪ -slɛɛn mɪnɪ in 'ka -mɪ 'bɪ yii? 'Lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔa? Nu, in mɪnɪ in 'ka na 'dɛɛ 'yɪlyɔgagɪɛ wla -na 'gbɔ!»

³⁸ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-In mɪnɪ -in 'ka -na 'dɛɛ 'yɪlyɔgagɪɛ wla na 'gbɔ 'piɛɪn? In nɛɛ -mɪ -yla gbɔzɔnɔ sa nɪ, -kɔkɔ 'na 'ka gbɔ, 'in -na kpɛlia na gbɔ -zakpa ta.»

14

-Zezu -wa 'Yoo -we mɪnɪ Didee -gbɛ

¹ -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylaɛ: «A 'na lɔlɔ dlɪ -nɪ. A zɔ -Lagɔ dlɪ -gbɔ, 'in a zɔ 'ya 'mɪ dlɪ -gbɔ. ² -Buduu -zlo mɪ na Didee -buduɪwɛɛ. We 'nɪ ya 'sa -mɪ nɪ, in 'na 'ka aɪn -yla gba nɪ, amɪaa ladɪda na mɪnɪ la mɪnɪ, we 'nɪ mɔɔ? ³ 'In, in -ka aɪn -yla ladɪda la mɪnɪ nɪ, lb na yia yia in -yɔ aɪn 'sɔ 'ka mɪnɪ, 'in da in mɪa, a 'ka -bha -mɪ. ⁴ 'In da na mɪnɪ, 'yoo -we mɪnɪ -mɔ, a -yi we.»

⁵ Toma nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, da -na mɪnɪ -a 'nɪ -bha da -yi! 'Lee, sa -a mɪnɪ -a 'ka -bhaa 'yoo da -yia?»

⁶ ɔ nɛɛ: «Nu, -amɪ -wa yoo, gbɔzɔnɔ we -yɔ 'yɪlyɔgagɪɛ. Nyɪmɛ ɔ 'nɪ 'mɪ 'wɔplɪlɪ nɪ, ɔ 'na 'ka Didee -gbɛ mɪnɪ. ⁷ A -ka 'mɪ -yi, -zugba a -yi na Dide. 'In we 'bhɔ -slɛɛn 'wɔ, a -yi ɔ, 'in a ka ɔ 'yi.»

⁸ Filipɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, -na zukpa -wa, -slɔlu -aɪn -na Dide 'klɔ. -In -ka we lɛnɔ, 'in -amɪaa dlɪ pɪa la.»

⁹ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Filipɔ, 'yɪlu -zlo in -yɔ aɪn 'sɔ lia da nɪ, 'lee, -in 'nɪ 'mɪ -yii? Nyɪmɛ ɔ -ka 'mɪ 'yi, ɔ ka na Dide 'yi. 'In, -mɪ nɛɛ: «-Slɔlu -aɪn -na Dide 'klɔ!» ¹⁰ Nu, in mɪ Dide 'wɔ, 'in Dide mɪ 'mɪ 'wɔ. 'Lee, -in zɔ we dlɪ -gbɔ? Wɛlɪnya na gbaa da aɪn -yla, we'e 'bhɔ na 'dɛɛ -gbɛ, nɪ, na Dide -ɔ -dɪlɪa 'mɪ 'wɔla, mɔ nɔa ɔ lubho.

¹¹ «In -ka aɪn -yla gba nɪ, in mɪ Dide 'wɔ, 'in Dide mɪ 'mɪ 'wɔ, a zɔ 'mɪ dlɪ -gbɔ. We 'nɪ -mɔɔ nɪ, a zɔ -ylɛɛ dlɪ na gwɛdigbɔnyaa 'gbɔ. ¹² In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa nɪ, -ɔ -ka 'mɪ dlɪ -gbɔ zɔ nɪ, 'in ɔ nɔa na lɛnɔgbɔnya lɛ. Cɪn, ɔ lɛnɔgbɔnya yia na -nɔ -zia, -we ka gbɔ -wa, Didee -gbɛ na mɪnɪ. ¹³ -Lu weee a -ka na 'ŋnɪ nya -zla, lɛ na yia we nɔa. We -ka 'sa -mɪ nɪ, 'in 'Yu mɪnɪ ɔ Didee 'ŋnɪ. ¹⁴ Nu, -lu -mɔɔ a -ka 'mɪ -zɪlɪ na 'ŋnɪ nya, lɛ na yia we nɔa.

-Yɔbɛnyɔ yia yia

¹⁵ «Nu, a -ka na zɛkalɪ -nya nɪ, 'in a zɔa na titɛnya 'nɔɪwɛ. ¹⁶ 'In in 'ka Dide -yɔbhubhoe ɔ 'ka aɪn -Yɔbɛnyɔ -putu 'nyɛ. Mɔ 'kaa aɪn -yɔbɛ, 'in mɔ -yɔ aɪn 'sɔ 'kaa -tɔ 'yɪ weee nya. ¹⁷ Nu, mɔ -wa Zuzu -ɔ 'kaa aɪn -Lagɔɔ gbɔzɔnɔ 'wɔkwa. ɔ Zuzu mɪa nɪ, dɔdɔgbɔ -nyɪma 'nɪ mɪnɪ wa 'ka ɔ -yɔɪwɔnɪ, -we ka gbɔ -wa, wa'a 'yi ɔ -yɔ, 'in wa 'nɪ ɔ -yi. Nu, amɪa mɪa, a -yi ɔ, ɔ -yɔ aɪn 'sɔ -dɪ dabhlo la, 'in aɪn 'wɔ ɔ yia ladɪla.

18 «In 'na 'ka ain 'wɔtɪ kwiiyua 'bhisa, nu, amiaa -gbɛ na yia yia. 19 'In bhla -sɛɛ -ka 'pli ni, dɔdɔgbɔ -nyuma 'na 'ka 'mɪ 'yɪ. Nu, amia mia ni, 'yia a yia 'mɪ. 'In a yia 'yliyɔgagie, -amɪ ka 'yliyɔgagiee 'gbɔ. 20 Zɪ we 'yɪ -ka nyini ni, 'in a yibhelia we 'ji nu, in mɪ Dide 'wɔ, a mɪ 'mɪ 'wɔ, 'in in mɪ ain 'wɔ.

21 «Nyime -ɔ -ka na titenya -yɔŋwɛnu, 'in ɔ -ka we 'nɔŋwɛ zɔ nu, -zugba -mɔɔ -kalɪ na zɛ. ɔɔ nyime -ɔ -kalia na zɛ, ɔ zɛ na Dide yia -kalia. -Amɪ, ɔ zɛ na yia -kalia, 'in in 'ka ɔ na 'dɛ -slolu.»

22 Zudasɪ (-ɔ 'nia Zudasɪ Isikaliɔtɔ) nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, 'lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -in 'ka -ain -na 'dɛ -slolu, 'in, -i'in -slolu -na 'dɛ dɔdɔgbɔ -nyuma weee?»

23 ɔ nɛɛ: «Nyime -ɔ -ka na zɛkalɪ ni, na wɛli ɔ zɔa 'nɔŋwɛ. 'In na Dide kalia ɔ zɛ, 'in -amɪ -yɔ na Dide sɔ yia ɔ 'wɔ la -dɪlia. 24 Nyime -ɔ 'nia na zɛkalɪ, ɔɔ zɔ na wɛli 'nɔŋwɛ. -We na gbaa da ain -yla, we 'ni na 'dɛɛ wɛli, nu, na Dide -ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gbɛ we bhɔa.

25 «Wee wɛli na gbaa ain -yla, da in mia -slɔ ain glaa. 26 Nu, in -ka mni ni, 'in na Dide paa ain Zuzu 'Pɔpa yoo na 'ŋni nya, mɔ 'kaa ain 'wɔsa. ɔɔ Zuzu 'kaa ain gbɔ weee -slolu, 'in ɔ ligbea ain gbɔ weee -we in gbaa ain -yla.

'Wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -zɔnɔ

27 «'Wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ na tia ain -yɔ. Na 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ na nyɛa ain. Sa in kaa 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ ni, 'sa na nyɛa we ain. 'In wla we dɔdɔgbɔ -nyumaa -luwla sɔlɔ. A palɪ dli la, a 'na nɔnɔ nyanɔ -ni. 28 A ka 'mɪ ŋwɛɛ 'nɔ nu: «Mnia na yia, 'in amiaa -gbɛ na yia lɔ yia.» A -ka yaa na zɛkalɪ ni, -zugba a ka yaa 'mɔna li, nu, na Didee -gbɛ na mnia. -We ka gbɔ -wa, Dide 'yɪ ɔ -zi 'mɪ. 29 Da -we -nya mia dɛ 'nia -slɔ 'pli ni, gba na gbaa we ain -yla 'gamɔ. Nu, we bhla -ka nyini, a 'ka we dli -gɔ zɔ. 30 In -yɔ ain 'sɔ 'na 'ka gba duun, -we ka gbɔ -wa, dɔdɔgbɔ -nyumaa 'yugalɪnyɔ 'nyuu* mɪ yida. ɔ 'ni 'mɪ kwɛyɔmneni. 31 We -ka 'sa -mɪ ni, dɔdɔgbɔ -nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, in -kalɪ na Didee zɛ. In -kalɪ ɔ zɛ, we 'dɛɛ 'gbɔ -lu weee ɔ gbaa in nɔ lɛ, 'in na nɔa we lɛ. A -sɔ 'wɔ, -a 'ka mni.»

15

**-Dlɔsuu 'zayli*

* 14:30 Nu, -Saatan wa saa 'ŋni.

1 «Nu, *-dlɔsuu 'zayli, -amɪ -wa. 'In na Dide mia, we kpaapanyɔ ɔ -mia. 2 Na 'kliya -we'e tɔva, 'mɔ ɔ dia, 'in 'kliya -we tɔva, ɔ mnazia we -yɔ, 'in we 'ka tɔv duun. 3 Wɛli -we in gbaa ain -yla, we ka ain -yɔmnazi, 'in we yia ain -mɔwɔlɔ.

4 «A -dɪli 'mɪ 'wɔla, sa in -dɪlia ain 'wɔla 'bhisa. Sa suu 'kliya -we 'nia suu 'gbɔ -yɔ -mɪ, we 'nia mneni we 'ka tɔv we 'dɛ -bhlo ni, 'sa -bhlokpade, a 'ni 'mɪ 'wɔladɪli, a 'na 'ka tɔv.

5 «Nu, -amɪ -wa -dlɔsu, 'in amia -wa we 'kliya. Nyime -ɔ -ka 'mɪ 'wɔladɪli, sa -amɪ -dɪlia ɔ 'wɔla 'bhisa ni, ɔɔ nyime, tɔva ɔ yia duun. -We ka gbɔ -wa, in 'ni ain -yɔbɛ, a 'ni mneni a 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛnɔ. 6 Nyime -ɔ 'ni 'mɪ 'wɔladɪli ni, suu 'kliya 'bhisa wa vitelia ɔ. Wee suu 'kliya -ka yɛ ni, 'mɔ wa bhua la, 'in wa paa we -kosu 'wɔ, 'in we sia. 7 A -ka 'mɪ 'wɔladɪli, 'in na wɛlɪnya -ka amiaa dli 'wɔtɔ ni, -lu weee a -ka 'yibha, a -zlali we Dide, 'in ɔ nyɛa we ain. 8 A -ka tɔv duun, mɔ slolua na Didee 'ŋnimnie -yɔ a mɪ na 'bɪnɔnya -zɔnɔ nya.

9 «Nu, sa Dide -kalia na zɛ, 'sa -bhlokpade in -kalia amiaa zɛ. A -tɔ na zɛkalie 'wɔ. 10 In ka na Didee titenya 'nɔŋwɛ zɔ, 'in in yia ɔ zɛkalie 'wɔtɔ. 'Sa -bhlokpade, a -ka na titenya 'nɔŋwɛ zɔ ni, 'in a tɔa na zɛkalie 'wɔ.

11 «-We mia dɛ, 'mɔ in gbaa ain -yla, 'in sa 'mɔna mia 'mɪ dli 'wɔ, we 'ka 'sa ain dli 'wɔ -mɪ. Cɪn, 'in amiaa 'mɔna 'ka -bha -gɔ zi. 12 Na tite ni: sa in -kalia amiaa zɛ, a kɪkalɪ 'sa zɛ. 13 Nu, nyime -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie wla ɔ -limaa 'gbɔ, zɛkalie -we -zia -mɔv, we 'ni -mɪ. 14 -We in gbaa a nɔ lɛ, a -ka we 'nɔŋwɛ zɔ, a mɪ na 'talea nya. 15 'In la 'maslɛɛn ain na lubhonɔnya, -we ka gbɔ -wa, lubhonɔnyɔ 'ni ɔ -kanyɔɔ gbɔnya -yɪ. 'In amia mia, na 'talea na laa ain, -we ka gbɔ -wa, gbɔ weee in 'nɔa Didee -gbɛ, in ka we ain -slolu. 16 'Lee, amia -saa -bha 'mɪ yɪ? -Innya, we 'ni -mɔv, -amɪ -saa -bha ain. Nu, in ka ain 'yoo 'nyɛ a 'ka tɔva mni, 'in we 'ya 'ka -gwɛ. 'In -lu weee a -ka Dide -zla na 'ŋni nya, ɔ 'ka we ain 'nyɛ. 17 Nu, tite in palɪa ain -yla, mɔ ni: a kɪkalɪ zɛ.

Dɔdɔgbɔ -nyuma nyɛa -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'wɔ

18 «Nu, dudugv -nyima -ka ain 'wonye ni, a 'na dlolv -ni nu, wa ka 'mi 'wonye tia. 19 A -yo dudugv -nyima 'so 'ni -mi -bhlo. A -ka yaa -mi -bhlo, 'in wa yibhaa ain, wa 'dee nyima wa 'yibhaa 'gbv. Nu, in ka -bha ain -sa dudugv -nyima glaa, 'in a -yo wa 'so 'ni -mi -bhlo, we 'dee 'gbv wa nyea ain 'wv. 20 A ligbe na weli, nu, lubhononyo 'ni 'yli o 'ka o -kanyo -zi. Dudugv -nyima ka 'mi 'klyie 'wvpa. 'In wa -ka 'mi 'klyie 'wvpa ni, 'klyie 'wv wa yia ain palia. 'In wa -ka na weli 'nonye zv, 'in wa zva amiaa -nv 'nonye. 21 Nu, 'sa wa yia ain kpa na 'gbv. -We ka gbv -wa, -o tiea 'mi, wa 'ni o -yi. 22 In 'ni yaa yi, 'in in 'ka wa -yla gba ni, -zugba wa 'ni yaa gbonyuuu 'gba 'wlu -ka. Nu, -sleen wa 'ni zizeda -ka wa gbonyuu 'yu. 23 Nyime -o -ka 'mi 'wonye, na Dide o nyea 'wv. 24 Gwedigbunya -we nyime yabhlogbo 'nia -slo lenv, in ka -muv lenv wa 'yibadi. We 'ni yaa 'sa -mi, -zugba wa 'na 'ka yaa gbonyuu 'gba 'wlu -ka. Nu, -sleen, gwedigbunya in nva le, wa ka we -yoyi, 'in wa nyea in -yo na Dide 'so 'wv. 25 -We mia celida wa tite 'wv, nee: <Wa ka 'mi 'wonye bhe.> 'Wv wa nyea -ain, -we mia celida we 'ka lenv 'gbv.

26 «Nu, -Yobenyoyia yia yia. Mo -wa Zuzu -o 'kaa ain gbuzov 'wukwa. Didee -gbv o bhva, yoo na yia o ain 'paa. Nu, o -ka yi ni, mo yia na gbudayinyo -zea. 27 'In amia yi 'yaa na gbudayinya -zea, -we ka gbv -wa, we bhili we gwedida, a -yo 'mi 'so mi.»

16

1 «Nu, a yi 'yoo -zov -gv labhvb, we 'gbv in yia ain -yla gbv -muni gba. 2 -Lagobudunya zo wa yia ain vva. 'In we bhla ka cipa, da nyima -wa mnenia wa 'ka ain 'bha, wa yia gbaa wa 'dee dli 'wv nu, 'sa wa nva -Lagoo lubho. 3 'Sa wa yia nva, -we ka gbv -wa, wa 'ni Dide -yi, 'in wa 'ni 'mi -yi. 4 Da we bhla 'nia -slo nyini, gbunya ni na gbaa ain -yla 'gamv. 'In we bhla -ka nyini ni, a 'ka ligbe nu, in ka we ain -yla gba.

-Yobenyoyia yia

«Nu, in 'ni we ain -yla gba we gwedida, -we ka gbv -wa, in -yo ain 'so mi -slo.

5 «-Sleen, -o tiea 'mi, o -gbv na mnia. 'In ain glaa, nyime yabhlogbo 'o 'yibha 'mi lae:

<Mo -na mnia?> 6 Nu, -sleen in 'tolva da ain ni, we 'dee 'gbv amiaa -gv yia 'wv yoo. 7 'In gbuzov -nav in mia ain -yla gbada: In -ka mni ni, -muv nani 'yli amiaa 'gbv. -We ka gbv -wa, in 'ni mni, -Yobenyoyia 'na 'ka ain -yla yi. Nu, in -ka mni ni, 'in na paa o ain yoo. 8 'In, o -ka yi ni, 'in o slolva dudugv -nyima sa wa nva wa 'de -dawli 'wv wa gbonyuu klaa, -we mia tiklu klaa, we -yo -Lagoo gbvwbhubhuee daa. 9 Nu, dudugv -nyima mi wa 'de -dawli 'wvnda tiada gbonyuuu daa, wa'a zv 'mi dli -gv 'gbv. 10 'In, we 'so nyia, wa mi wa 'de -dawli 'wvnda, -we mia tiklu daa. -We ka gbv -wa, Didee -gbv na mnia, 'in a 'na 'ka 'mi 'yi. 11 Dudugv -nyima mi wa 'de -dawli 'wvnda we tanv nya, -Lagoo gbvwbhubhuee daa. -We ka gbv -wa, -Lagoo ka dudugv -nyimaa 'yugalnyo 'nyuuu -yogbv 'wvbu pepe.

12 «Nu, in ka -slo weli duun in 'ka we ain -yla gba. 'In a 'ni -sleen mneni a 'ka we zo 'yigbe. 13 Gbuzov -Zuzu -ka yi ni, mo 'kaa ain gbuzov 'debhie 'wukwa. -We ka gbv -wa, o 'na 'ka o 'dee 'nnyia gba, nu, -we weee o 'nva, 'mv o gbaa, 'in -we 'nia -slo 'pli ni, 'mv o palia ain zli. 14 -We mia na -nv nya, 'mv Zuzu yia 'yia, 'in o palia ain zli. 'Sa o mninia na 'nny. 15 -We weee na Dide kaa, we mi 'ya na -nv nya. We 'dee 'gbv, in yia ain -yla gba nu, -we mia na -nv nya, 'mv Zuzu yia 'yia, 'in we zli o yia ain 'palia.

-Zezu nee nu, mnia o yia

16 «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mi.»

17 -Zezu 'binanya glaa, tolva gbvbalia -ylae: «O nee -ain -yla: <Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mi.> O nee 'ya -ain -ylae: <Na Didee -gbv na mniaa 'gbv,> 'lee, sa we 'ji mia?»

18 'In wa nee 'yae: «O -ka gba <Bhla -sele> ni, 'lee, sa -muv 'ji mia? -We o gbaa, -a'a 'nv we 'wola.»

19 -Zezu -yi we 'ji nu, o 'binanya 'yibha wa 'ka o layibha, tvn, o nee wa -yla: «In nee ain -yla: <Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mi.> We 'jii da a mia -talida a 'dekpva nyidi, we 'ni muv? 20 In nee ain -yla gbuzov sa nu, wia a yia, 'in -gle a yia 'paa. Nu, dudugv -nyima yia 'mona lia, -zugba amiaa dli sumani, 'in amiaa dli

sumanié yia 'muna -zεa. ²¹ 'Njwno -ka luzi -bho, o dli -su, -we ka gbu -wa, o siasia bhla ka nyini. Nu, o -ka gwalu ni, 'in o dloa o siasie 'wu. 'In o lia 'muna, o ka 'yu gwalu 'gbu. ²² 'Sasokpa sa, -slεen amiaa dli -su, nu, in -ka ain 'yi lu ni, 'in a lia 'muna. 'In, nyime yabhlogbɔɔ 'ni mneni o 'ka wee 'muna ain kwεε -sa. ²³ Nu, wee 'yɪ -ka nyini ni, a 'na 'ka 'maslεen 'mi gbu yabhlogbɔɔ layibha. In nεε ain -yla gbuzɔnu saε: -lu weee a -ka Dide -zlali na 'ηni nya, 'nyεa o yia we ain. ²⁴ A 'ni -slɔ -lu na Dide -zlali na 'ηni nya. Nu, a -zla, a -ka -zla ni, 'in a yia we, 'in amiaa 'muna 'ka -bha -gv zi.

-Zezu ka dudu lu

²⁵ «Nu, -we weee mia dε, in ka we ain -yla gba gbuv nine nya. We bhla ka cipa, bhla -we nya in 'na 'kaa gbu gba gbuv nine nya, 'in in 'kaa ain -yla Didee gbu gba sa 'vayɪ. ²⁶ Wee 'yɪ -ka nyini ni, 'in a bhuhhoea na Dide na 'ηni nya. 'In, in 'ni gba ain -yla nu, bhuhhoea na yia o amiaa 'gbu. -Innya, we 'ni -muv. ²⁷ -We ka gbu -wa, Didee 'dεbhie -kali amiaa zε. A -kali na zε, 'in a zva dli nu, Dide -Lagɔɔ -gbε na bhva, we 'gbu o -kalia amiaa zε. ²⁸ Nu, Didee -gbε in 'bhva, 'in in yia dudu -gv yi. -Slεen, dudu -gv na yia 'bhva in 'ka Didee -gbε lumnɪ.»

²⁹ 'In o 'binɔnya nεε o -ylaε: «Mv mia dε, -slεen -i'in gba gbuv nine nya, nu, sa tiklu -na gbaa. ³⁰ -Slεen, -a -yi we 'ji nu, -in -yi gbu weee 'ji. Nu, -a 'ni -slɔ -mi gbu yabhlogbɔɔ layibha, 'in -in -yia -we -a 'kaa -mi layibha. We 'gbu -a zva dli nu, -Lagɔɔ -gbε -na bhva.»

³¹ -Zezu 'palia we 'bigv, o nεε wa -ylaε: «Dli a zv -slεen 'mi -gvv? ³² In nεε, we bhla mi beda, 'in we ka nyini, da a 'kaa lamumni, 'in -o -ka -mi, o 'kaa o da lumnɪ, 'in a 'kaa -bha na 'dε -bhlo ti. Nu, we 'ni na 'dεbhlo mi, Dide -yɔ 'mi 'sɔ mu 'gbu.

³³ «-We mia dε in gbaa ain -yla a 'ka 'wutvɔtε -dlɔɔ 'yɪ 'mi 'wu. Sia a yia dudu -gv. Nu, a 'temani dli: in ka dudu lu.»

17

-Zezu bhuhhoea -Lagɔ

¹ Nu, -Zezu bhia -we weee mia dεε gbagbie, o ylaa yali, 'in o yia -Lagɔ bhuhhoe. O nεε:

«Dide, we bhla ka nyini. -Slolu -na 'Yuu 'ηnyililo, 'in -na 'Yu 'ka -na 'ηnyililo -slolu. ² Nu, -in ka o 'yoo 'nyε nyima weee -gv. 'In waa nyima weee -wa -in 'nyεa o, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, o 'ka we -maa 'nyε. ³ Nu, nyima -ka -mi -yi, -mi, -o ka 'dε -bhlo mia -Lagɔɔ 'zayli nya, 'in wa -ka -Zezu Klisi, -o -in tiea -yi ni, mv -wa 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka. ⁴ In ka -na 'ηnimnie -slolu dudu -gv, 'in lubho, -we -in 'nyεa 'mi, in ka we bhia. ⁵ Dide, dudu 'nia -slɔ la -mi, na 'ηni mnɪa 'cin -na -gbε. Nu, 'nyε -slεen 'mi wee 'ηnimnie -bhlokpade -mi kwesi.

⁶ «Nu, nyima -wa -in -saa -bha dudu -nyima glaa, 'in -in yia 'mi wa 'nyε, in ka -maa -na 'ηni -slolu. Wa mi -na -nu nya, 'in -in yia wa 'mi 'nyε, 'in wa yia -na weli 'nɔηwe zv. ⁷ -Slεen, wa -yi we 'ji nu, -we weee -in 'nyεa 'mi, -na -gbε we bhva. ⁸ -We ka gbu -wa, weli -in zva 'mi ηweε, in gbaa we wa -yla, 'in wa yia we -yɔηwnu. 'In wa ka we yibheli sazɔnu sa nu, -na -gbεε na bhva, 'in wa yia dli zv nu, -mi tiea 'mi.

⁹ «Nu, wa 'gbu na bhuhhoea -mi. In 'ni dudu -nyimaa 'gbu -mi bhuhhoeda -mi, nu, -wa -in 'nyεa 'mi, wa 'gbu na bhuhhoea -mi. -We ka gbu -wa, wa mi -na -nu nya. ¹⁰ Nu, -wa weee mia na -nu nya, wa mi -na -nu nya. 'In nyima weee mia -na -nu nya, wa mi na -nu nya, 'in wa mnɪna na 'ηni. ¹¹ Wamɪa mia, dudu -gv wa yia -slɔ -gwɛa, nu, -ami mia, in 'na 'ka dudu -gv -gwɛ: -na -gbε na yia mnɪa. -Mɔwlv -Dide, zv wa 'yliyɔ -na 'ηnu 'tite nya, 'ηni -we -in 'nyεa 'mi, wa 'ka 'wutv -bhlo, sa -ami -yɔ -mi 'sɔ mia -bhlo 'bhisa. ¹² Bhla -we nya in mia wa glaa, in ka wa 'yliyɔzv -na 'ηnu 'tite nya, 'ηni -we -in 'nyεa 'mi. In ka wa 'yliyɔzv, 'in nyime yabhlogbɔɔ 'ni mnɔ wa glaa, we 'ni -o 'kaa mnɔ 'wubhv. Mɔ 'kaa mnɔ, 'in -we mia celida -Lagɔsεbhε 'wu, we 'ka lεnu.

¹³ «'In -slεen, in mi -na -gbε mnɪda. Da in mia -slɔ dudu -gv, welynɪa ni na gbaa, wa 'ka na 'muna dli 'wu -ka, 'in we 'ka -bha -gvzi. ¹⁴ In ka wa -na weli 'nyε, 'in dudu -nyima yia wa 'wɔnyε. -Maa -yɔ wa 'sɔ 'ni -mi -bhlo, 'sa -bhlokpade in -yɔ dudu -nyima 'nia -mi -bhlo, we 'dεε 'gbu wa yia

-maa 'wonye. ¹⁵ In 'ni -mi bhubhoeda -mi nu, -in 'ka wa dudu -gu -sa. -Innya, nu, bhubhoe na bhubhoea -mi -in 'ka wa 'yliyozu gbonyuuu dide kwεε. ¹⁶ Wa -yo dudu -nyuma 'so 'ni -mi -bhlo, -ami 'bhisa. ¹⁷ -Sa wa dudu -nyuma kwesi -na 'de -yla gbuzonu nya. Nu, -na weli mi gbuzonu nya. ¹⁸ Sa -in tiea 'mi dudu -nyumaa -gbε, 'sa -bhlokpade na tiea na 'binonya dudu -nyumaa -gbε. ¹⁹ Na 'de na wlaa -mi -yla wa 'gbu, 'in wa 'ka 'ya -mi -yla -mi 'piεn.

²⁰ «Nu, in 'ni -maa 'debhloo 'gbu bhubhoeda -mi. Bhubhoe na bhubhoe 'yaa nyuma -wa yia -maa weli 'gbu 'mi dli -gu zua, wa 'gbu. ²¹ Bhubhoeda in mia wa 'de weee 'ka -mi -bhlo, nεε -mi -ami 'wu, 'in -ami -mi 'wu, nu, Dide, wa -yo -ain 'so -mi -bhlo. We -ka 'sa -mi ni, 'in dudu -nyuma zua dli nu, -mi tiea 'mi. ²² 'Nnumnie -we -in 'nyea 'mi, in ka we wa 'nye, wa 'ka -mi -bhlo, -ami -yo -mi 'so 'bhisa. ²³ -Ami mi wa 'wu, 'in -mi mi -ami 'wu, we -ka 'sa -mi ni, -bhlo wa yia -mia sazonu sa. 'In wa -ka -sleen -bhlo -mi, 'in dudu -nyuma yibhelia we 'ji nu, -in ka 'mi tie, 'in sa -in -kalia na ze, 'sa -in -kalia wa ze.

²⁴ «Dide, dudu 'nia -slo la -mi, -in -kali na ze, we 'dεε 'gbu -in yia 'mi 'numnie 'nye. -Sleen, in 'yibha nu, -maa -in 'nyea 'mi, wa -yo 'mi 'so -mi 'ya da na mnia, wa 'ka wee 'numnie -yoyi.

²⁵ «Dide tiklu, dudu -nyuma 'ni -mi -yi, nu, -ami -yi -mi, 'in na 'binonya -yia we 'ji nu, -mi tiea 'mi. ²⁶ In ka wa -na 'jmi -slolu, 'in -sloluda na yia we -tua, 'in sa -in -kalia na ze, wee zekalie 'ka wa 'wu -mi, 'in -ami 'ka wa 'wu -mi.»

18

'Sloja kpa -Zezu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

¹ -Zezu bhia -Lago bhubhoe, o -yo o 'binonya -soa 'wu, 'in wa yia mni. Wa mia mni da, -gbua -we wa laa Sedlon, 'in wa yia we 'wudi. Nu, su -kpa yabhlo mi -mo, -bha -Zezu -yo o 'binonya plaa.

² Zudas, o mia -Zezu wlada, o -yi -mo da, -we ka gbu -wa, -mo -Zezu -yo o 'binonya gbelia 'wlu zli talbaa zli. ³ Nu, -Lagobudu 'kadu ηwekunya -wa *-Lagobunya -cian

-yo Falizinyima tiea, we -yo Wlomu -sloja, Zudas -gali wa 'yu, 'in wa yia wee su -kpa mni. Wa 'kaa -mo nyini nu, wa -yo 'napε -yo ylo yia yi, -zugba 'sloja ka tugbgle kwεε.

⁴ -We weee 'kaa -Zezu yli, o 'de -yi we, we 'dεε 'gbu o yia wa gbεgbε in mni, 'in o yia wa layibhaε: «'Lee, nyoo ka da a talia?»

⁵ Wa nεε: «Nazaletiyu -Zezu, o da -a mia -talida.»

O nεε wa -ylaε: «-Ami -wa.» (-Zugba Zudas, o mia o wlada, mi -maa glaa.)

⁶ Da -Zezu gbaa wa -yla: «-Ami -wa» ni, waa 'sloja yilia gwe ton, 'in wa yia bhli.

⁷ O yia wa layibha -zakpa 'soε: «Nyoo ka da a talia?»

'In wa nεε: «Nazaletiyu -Zezu, o da -a mia -talida.»

⁸ 'In -Zezu yia we 'bigopal wa -ylaε: «In ka we ain -yla gba pepe, -ami -wa. Nu, we -ka na da a mi -talida, a 'tide -maa mia de 'yi, wa 'ka mni.»

⁹ -We mia da, 'mu o gbaa, o weli -we o gbaa 'cin we 'ka lenu 'gbu: «Dide, nyuma -wa -in 'nyea 'mi, nyime yabhlogbo 'ni mni wa glaa.»

¹⁰ Nu, Simo Piel ka tugbgle kwεε. O -saa we we tukpa 'wu, 'in o yia -Lagobunya -kanyo 'kadu zolubhonnyo we pa, 'in o yia -mo lilikwe -yukwli -bha -di. (O zolubhonnyo wa laa Malikus.)

¹¹ Nu, -Zezu nεε o -yla: «Fa -na tugbgle we tukpa 'wu. -Mi dli 'wu, siasie 'kadu -we Dide dia 'mi -yla la, in 'nia we zo 'yigbea yi -wa yi?»

(Mt 26.57-58; Mk 14.53-54; Lk 22.54)

¹² Waa 'sloja -yo wa 'yugalnyo, we -yo Zuifu -Lagobudu 'kadu ηwekunya kpa -Zezu, 'in wa yia o gban. ¹³ Nu, Anasi -gbε wa kwaa -o tia. -We ka gbu -wa, Anasi -wa Kaifu ηwnoo dide. Wee -zu nya, Kaifu -wa *-Lagobunya -kanyo 'kadu. ¹⁴ Nu, Kaifu zua Zuifu 'yugalnyo 'di, o nεε: «We nani 'yili nu, nyime -bhlo ti -amnia nyumaa 'gbu.»

Pielu tia kpεie nu, o 'ni -Zezu -yi

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

¹⁵ Simo Piel -yo -Zezu 'binonyo yabhlo yia -Zezu 'bi mni. Nu, -Lagobunya -kanyo 'kadu -yi oo -Zezu 'binonyo yabhlo -moni, we 'dεε 'gbu -mo -yo -Zezu 'so yia oo -Lagobunya -kanyo 'kadu -budu ηweε pla. ¹⁶ Nu, Piel yia 'pipee -tu, 'yoo ηweε.

Tɔɔn, ɔɔ -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo, -ɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yia, 'in -mɔɔ yia 'tla. ɔ gbaa 'yoo ŋwekɔŋwɔɔ -yla gbu, 'in ɔ yia Pieli -plali. ¹⁷ ɔɔ 'yoo ŋwekɔŋwɔɔ nɛɛ Pieli -ylaɛ: «ɔɔ nyimɛɛ 'bɪnɔnyɔ yabhlo -in -mia, we 'nɪ mɔɔ?»

Pieli yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylaɛ: «-Innya, -gba! -gba!»

¹⁸ Nu, ŋwɔtlɔ mɪ yida. We 'dɛɛ 'gbu lubhɔnɔnyaa -yɔ -Lagɔbudu 'kadu ŋwekɔnyaa yia -kosu 'yidi, -zugba wa wɔlɔ. Pieli mɪ 'ya wa glaa 'wɔlɔda -kosu -yɔ.

-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu yibhaa -Zezu la
(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)

¹⁹ Nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu mɪ -Zezu layibhada, ɔ 'bɪnɔnyaa -yɔ -we ɔ slolua -gɔ. ²⁰ ɔ 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «In ka nyima weee -yla gba -zejila 'wɔ. Nu, 'yɪ weee nya na slolua -Lagɔbudunya zɔ we -yɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ da Zuifu weee gbelia 'wlu. 'In gba gbu yabhlogbɔɔ 'wiemɪ. ²¹ 'Lee, -amɪ -na yibhaa la yɪ? Nyima -wa in -slolua, wa -yɪ -we in gbaa, 'yibha we wa la.»

²² -Zezu gbaa -we mia dɛ ni, -Lagɔbudu 'kadu ŋwekɔnyɔ yabhlo mia -bha, ɔ bea ɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ 'kpa yukwli 'wɔ sɔbha. 'In ɔ nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «'Lee, sanɛɛ -na gbaa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yla yɪ?»

²³ ɔ nɛɛ -buduu ŋwekɔnyɔ -ylaɛ: «'Lee, gbu 'nyuu -mɔmɔ in gbaa, -slolu 'mɪ we 'klɔ, 'in we -ka ni, in 'nɪ gbu 'nyuu gba ni, lɛɛ -lu ka 'gbu -na pa 'mɪ -lua?» ²⁴ Tɔɔn, 'in Anasɪ yia 'slɔja 'yoo 'nyɛ, wa 'ka -Zezu -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu Kaifuɔ -gbɛ kwa, -zugba ɔ mɪ gbɔanda.

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Nu, Simɔ Pieli mɪ weee -buduŋweɛ 'wɔlɔda. Wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Mɪ mia 'dɛ ɔɔ nyimɛɛ 'bɪnɔnyɔ yabhlo -in -mia, we 'nɪ mɔɔ?»

ɔ kpɛha we, ɔ nɛɛ: «-Innya, yɔ -wa yɔ!»

²⁶ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu gaylo yabhlo mɪ -bha, nyimɛ -ɔ ka yukwli Pieli -dia -bha, ɔ kɔda -nyimɛ yabhlo -wa. ɔɔ lubhɔnɔnyɔ nɛɛ Pieli -yla: «Nu, -mɪ in 'yia da su -kpaa, -in -yɔ -Zezu 'sɔ, we 'nɪ mɔɔ?»

²⁷ Nu, 'in Pieli yia we -zakpa tanɔ kpɛli.

Wee kpɛli mɪ ɔ ŋweɛ, 'in -kɔkɔ yia -bha -bhlokpɛ gbogboe bhli.

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Nu, we 'bɪgɔ, wa -yɔ -Zezu yia Kaifuɔ -gbɛ 'bhɔ. *Wlɔmɔ -nyimɛ Pilatɪ, -ɔ pilia Zuifuɔ dɔdɔ 'wlu la, -mɔɔ -buduŋweɛ wa kwaa ɔ. Zlɔkpɛ tutu -wa, Zuifuɔ 'yugalɪnya 'nɪ weee -budu zɔ pla. Wa -ka -mɔ pla, -zugba wa ka pɔin pla wa tite 'yu. 'In wa -ka pɔin -ka ni, wa 'nɪ mneni wa 'ka *'Wɔzɪtyɪlu 'fɛtɪ -gɔ -lu li. ²⁹ We 'dɛɛ 'gbu wa yia 'pipeɛ -tɔ, 'in Pilatɪ, -ɔ pilia Zuifuɔ 'wlu la yia 'tla. ɔ nɪnya wa -yɔ la, 'in ɔ yia wa layibha: «'Lee, gbu -mɔmɔ a dɪli nyimɛ nɪa?»

³⁰ Wa 'palia we 'bɪgɔ, wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-A -ka -mɪ nyimɛ mia dɛ -la ni, -zugba gbɔnyumonyɔ -wa.»

³¹ Pilatɪ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amɪaa 'dɛ 'bhɔ ɔ 'wɔ, 'in a 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔbhɔ amɪaa titeɛ sɔlɔ.»

Tɔɔn, 'in wa nɛɛ: «We -ka nyimɛɛ -yɔgbu -a 'bhɔ 'wɔ, -a 'nɪ we 'klɔ -ka, -a 'ka ɔ tɪtlɛ -dɪli.»

³² 'Sa -mɔɔ 'plia, -Zezuu wɛli 'ka gbɔzɔnɔ -zɛɛ 'gbu. Sa ɔ 'kaa tɪ, we wɛli ka we -slolu.

³³ Pilatɪ plaa -budu zɔ, 'in ɔ yia -Zezu la. -Mɔɔ bea ɔ 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Lee, Zuifuɔ 'wlulapɪlɪnyɔ -in -mia yɪ?»

³⁴ -Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu -na yibha 'mɪ we laa? 'Lee, -na 'dɛ yibhaa 'mɪ we la yaayɪ, nyima -putu la 'saa 'mɪ yɪ?»

³⁵ Pilatɪ nɛɛ: «'Lee, Zuifuɔ in -mia yɪ? Nu, -na 'dɛɛ Zuifɔbhelia -yɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian ka -mɪ 'mɪ -la. 'Lee, lɛɛ -lu -in nɔ lɛa?»

³⁶ ɔ nɛɛ: «Na 'wlulapɪlee se mia, we 'e 'bhɔ dɔdɔgbu -nyimaa -gbɛ. We -ka yaa wa -gbɛ we 'bhɔ ni, -zugba na lubhɔnɔnyaa ka yaa jɛlɪgba gɔ, -mɔɔ yɪ 'wɔ ni, Zuifuɔ 'yugalɪnya kpa 'mɪ. Nu, -innya, we 'e 'bhɔ dɔdɔgbu -nyimaa -gbɛ.»

³⁷ Pilatɪ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nu, nyimaa 'wlu -lapɪlɪnyɔ -in -mia, we 'nɪ mɔɔ?»

ɔ nɛɛ: «'Mɔ -in gbaa dɛ. We 'dɛɛ 'gbu wa yia 'mɪ gwali. In 'ka gbɔzɔnɔɔ dayɪnyɔ nya -mɪ 'gbu in yia dɔdɔ -gɔ yɪ. -Wa weee mia gbɔzɔnɔɔ -nɔ nya, na wɛli wa pɔlɔ yukwli.»

(Mt 27.15-31; Mk 15.6-20; Lk 23.13-25)

³⁸ Pilatɪ nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ, lɛɛ -lu we -mia?» Pilatɪ bhɪa -we mia dɛ gbagbɛ, 'in ɔ yia -budu zɔ 'tla. ɔ mɪnia 'pipeɛ Zuifuɔ -gbɛ, ɔ

nεε wa -ylaε: «Nu, -we ka 'gbu in 'kaa nyime ni gbu dli, i'in 'yi we -yɔ. 39 Amiaa lenugbu 'cin 'yibha nu, in 'tide -kaslonyime yabhlo 'yi 'Wɔzitiylu 'fetu bhla. 'Lee, a 'yibha nu, in 'tide ain -yla Zuifvɔ 'Wlulapilinyɔ 'yii?»

40 Wa 'kpi'a 'wɔ, wa nεε: «-Innya! -In 'na 'tide -mɔɔ mia dε 'yi -ni. 'Tide -Balabasi 'yi -ain -yla!» -Zugba ɔɔ -Balabasi mia, nyime 'nyuuu 'debbie -wa.

19

1 Tɔɔn, 'in Pilati nεε wa -yla nu, wa 'bhu -Zezu 'wɔ wa 'ka ɔ sɛlia mni. 2 'Sloja maa 'wia -kloo, 'in wa yia we -Zezu 'wluo -pla. 'In wa yi 'yaa ɔ -bana zalɔ 'wɔpla, nyimaa 'wlulapilinyɔ 'bhisa. 3 Wa -ka ɔ -yɔ lanyini -bhlo, -zugba wa nyania ɔ. Wa nεε ɔ -ylaε: «Zuifvɔ 'wlulapilinyɔ, -na fɔvɔ.» 'In wa sɔbhaa ɔ 'kpa yukwli 'wɔ.

4 Pilati 'tlaa lɔ, 'in ɔ nεε wa -ylaε: «A pɔ yukwli -nya, nu, lɔ na laa ɔ ain 'pipee, 'in a 'ka we 'wɔlanɔ nu, -we ka 'gbu in 'kaa nyime ni gbu dli, i'in 'yi we -yɔ.» 5 Tɔɔn, 'in -Zezu yia 'tla, ɔ ka wee -bana zalɔ 'wɔ, 'in 'wia -kloo mia ɔ 'wluo. 'In Pilati nεε wa -ylaε: «ɔɔ nyime ni!»

6 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔbudu 'kadɔvɔ nɔwɛkɔnya 'yia -Zezu -yɔ, 'in wa yia 'wɔkpikpie bhli. Wa nεε: «Kɔlvɔ ɔ *su -gɔ la! Kɔlvɔ ɔ su -gɔ la!»

Pilati nεε wa -ylaε: «Amiaa 'dε 'bhu ɔ 'wɔ, 'in a 'ka ɔ su -gɔ lakɔlvɔ. Nu, -we ka 'gbu in 'kaa ɔ gbu dli, i'in 'yi we -yɔ.»

7 Zuifvɔ nεε ɔ -yla: «-A ka tite yabhlo, 'in wee tite nεε nu, wa 'bha ɔ, -we ka gbu -wa, ɔ nεε nu, -Lagɔɔ 'Yu ɔ -mia.»

8 Da Pilati 'nɔa wa wɛli ni, 'in ɔ nyanɔ yia -gɔbhɔ. 9 ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ yia -Zezu layibha: «Mɔ -na bhɔa?» Nu, -Zezu 'ni we 'yabhlogbɔɔ 'bɔgɔpali. 10 Tɔɔn, 'in Pilati nεε ɔ -ylaε: «-I'in sisali nɔwɛ -gɔ -ami -yila? -Ami, in ka we se in 'ka -mi 'yitide, 'in in ka 'ya we se in 'ka -mi su -gɔ la kɔlvɔ, 'lee, -in 'ni we 'ji -yi -wa yi?»

11 -Zezu nεε ɔ -yla: «-In 'ni -lu yabhlogbɔɔ se -ka 'mi -gɔ, we 'ni -we ka se -Lagɔ 'nyea -mi 'wɔbhɔ. We 'dεε 'gbu -mɔmɔ -laa 'mi -mi 'yu, ɔ gbɔnyuu 'yli we 'ka -na -nɔ -zi.»

12 Wee wɛli nu 'bɔgɔ, Pilati 'yibha yaa ɔ 'ka -Zezu 'yitide, 'in Zuifvɔ yia 'wɔkpikpie bhli.

Wa nεε: «-In -ka nyime mia dε 'yitide ni, -zugba -in 'ni Wlɔmɔvɔ 'wlulapilinyɔ 'kadɔvɔ 'tale! Nu, nyime ɔ -ka gba: «Nyimaa 'wlu-lapilinyɔ in -mia» -zugba -mɔɔ mi nyimaa 'wlulapilinyɔ 'kadɔvɔ tɔnyime nya.»

13 Pilati 'nɔa wɛlɔnya ni, 'in ɔ yia -Zezu la ɔ 'ka 'tla. We 'bɔgɔ, 'in Pilati yia gbɔwɔbhukpe -gɔ ladi. -Budunwεεε da -lε wa mnazia la tɔkpa nya, -bha -wa. 'Mɔ wa laa «Gabata» zuifwɛli 'wɔ.

14 Nu, 'yli -we nya wa mnazia wa 'dε la 'Wɔzitiylu 'fetu 'gbu, wee yli -wa. 'Ylɔ nɔnia -glɔnyidi, 'in Pilati nεε Zuifvɔ -yla: «Amiaa 'wlulapilinyɔ ni.»

15 'In wa yia 'wɔkpikpie bhli. Wa nεε: «'Bha ɔ! 'Bha ɔ! Kɔlvɔ ɔ su -gɔ la!»

Pilati nεε wa -ylaε: «'Lee, in kɔlvɔ amiaa 'wlulapilinyɔ su -gɔ laa?»

'In -Lagɔbɔbɔnyaa -cian yia we 'bɔgɔpaliε: «-Amiaa 'wlulapilinyɔ -bhlogbɔɔ, Wlɔmɔvɔ 'wlulapilinyɔ 'kadɔ -wa.»

16 Tɔɔn, 'in ɔ yia wa -Zezu yoo 'nyε, wa 'ka ɔ su -gɔ lakɔlvɔ.

'Sloja kɔlvɔ -Zezu su -gɔ la (Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

'In wa -yɔ -Zezu 'sɔ yia mni. 17 Wa 'kaa 'gbe 'tla ni, su -we -gɔ wa 'kaa ɔ la kɔlvɔ, ɔ 'dε ka we -bɔlgba. Wa mi mniɔda, 'in wa yia da -we wa laa 'Wluu 'Kɔaa da nyini. (-Bha wa laa «Gɔlvɔgɔta» zuifwɛli 'wɔ.) 18 -Bha 'sloja kɔlvɔ -Zezu su -gɔ la. 'In wa yi 'yaa nyima -putu 'sɔ su -gɔ lakɔlvɔ. 'Yabhlo mi -Zezuu lilisɔlvɔ, 'in 'yabhlo mia ɔ kɔpɛsɔlvɔ.

19 Pilati nɔa su falɔ lε, 'in wa yia we -Zezuu su -gɔ lakɔlvɔ. Wee su falɔ -gɔ ɔ cɛlia:

NAZALETIYU -ZEU ZUIFVU 'WLULAPILINYU

20 Nu, Zuifvɔ duun zɛlia -we mia wee su falɔ -gɔ cɛliɔda. -We ka gbu -wa, da wa zɔa -Zezu su -gɔ, -bha cɔpa 'gbe 'kadɔ -yɔ, 'in wa cɛli we -zakpa ta: tia zuifwɛli 'wɔ, we 'bɔgɔ wlɔmɔwɛli 'wɔ, 'bhie glekiwɛli 'wɔ. 21 *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian zɛlia we, -bha wa mniɔ Pilati -gbe, 'in wa nεε ɔ -ylaε: «-Mi cɛlia: <Zuifvɔ 'Wlulapilinyɔ> nu, we 'ni mneni we 'ka 'sa -tɔ! -In cɛli nu: <Nyime ni nεε: -Ami -wa Zuifvɔ 'wlulapilinyɔ.>»

22 Pilati 'palia we 'bɔgɔ, ɔ nεε: «-We in cɛlia, cɛliɔda we tɔa.»

23 Da 'sloja kɔlvɔ -Zezu su -gɔ la, 'in wa yia ɔ 'wɔplali dlili. Wa dlili we 'wɔ la -mniɔ,

'slɔjayu -mɔmɔ -ka -mɪ, -mɔɔ ka -mɔɔ -nu. 'In wa yi 'yaa ɔ -banaa zɔbana -zɔnu 'wɔbhu. Nu, wee -bana mɪ lɔbada 'naa kibhe -bhlo nya, we 'bhɔ -blɪ -yɔ we 'ka bhɔ -yɔ nyɪ. We 'nɪ pɪpɛda -mɪ. ²⁴ Wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ: «-A 'na ylali wee -bana -zɔnu -nɪ, nu, -a 'pa -nɪgbɪ, 'in ɔ ka -nu -yɔ we -ka -tɔ nɪ, -mɔɔ 'ka we 'wɔbhu.»

Nu, 'sa -we mɪa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ cɛlɪda 'kaa sa 'plɪ. We nɛɛ:

«Wa ka na 'wɔplali dlili wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ.

'In wa yia -nɪgbɪ 'pa,
-ɔ yia na -bana 'bhaa,
wa 'ka ɔ yibheli.»

Nu, -we 'slɔja nɔa lɛ, mɔ mɪa dɛ.

²⁵ -Zugba -Zezuu 'nyaa klaa, ɔ 'nyaa bhɔlɔ klaa, Klopasu 'ɲwɔnɔ Malii klaa, we -yɔ Magɪdala -ɲwɔnɔ Malii mɪ -bha wee *su kwesi. ²⁶ Nu, 'in -Zezu yia ɔ 'nyaa -yɔyɪ. ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo -ɔ ka zɛ ɔ -kalia, -mɔɔ mɪ ɔ 'nyaa kwesi. 'In ɔ nɛɛ: «'Maa, amaa yu nɪ.»

²⁷ We 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ 'bɪnɔnyɔ -ylɛ: «-Na 'nyaa nɪ.» Tɔɔn, we 'bhɔ -bha 'wɔ, 'in ɔɔ 'bɪnɔnyɔ yia ɔ, ɔ 'dɛɛ -gbɛ bɛli.

-Zezuu tlɪthe
(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Lk 23.44-49)

²⁸ We 'bɪgɔ, -Zezu -yi -slɛɛn we 'jɪ nu, -lu weee ka gba. 'In -we mɪa cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka lɛnuɔ 'gbɔ, ɔ nɛɛ: «'In 'ka 'ma.»

²⁹ Wee da mɪa, kalɔ nuɔ nyɪda mɪ -bha. Wa faa -fuu wee kalɔ nu lɔ, wa bɪzɪa we suu* 'yɪliya 'wɔ, 'in wa yia we -Zezuu ɲwɛ -yɔ bɛli.

³⁰ Nu, ɔ 'maa wee kalɔ nu nɪ, we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «We ka bhɪa!» ɔ -laa 'wlu zɔ tɔɔn, 'in ɔ yia tlɪ.

³¹ Nu, 'ylɪ -we nya wa mnazɪa wa 'dɛ la wa Nyapɛylɪ 'gbɔ, wee ylɪ -wa. Wee *Nyapɛylɪ mɪa, 'ylɪ -zɔnuɔ 'dɛbhɛ -wa. We 'dɛɛ 'gbɔ Zuɪfɔ 'nɪ 'yɪbha nu, 'kwɛ -tɔ su -gɔ wee Nyapɛylɪ nya. We 'gbɔ wa 'yugalɪnya yia Pilatɪ 'yoo -zlalia mɪ, wa 'ka waa nyumaa bhɔ 'kate, 'in wa 'ka wa 'kwɛ su -gɔ -sa.

³² Tɔɔn, wee da wa kulɔa waa nyɪma su -gɔ la, 'in 'slɔja yia -mɔ mɪ. Wa nyɪa -mɔ nɪ, 'in wa yia waa nyɪma sɔ 'sɔ lɔ mɪa -Zezu kwesi bɛ. Wa 'kate yabhloo bhɔnya, 'bhɛ, wa yia 'sɔnuɔ -nu 'kate. ³³ Wa nyɪa -Zezu -yɔ la, 'in wa yia we -yɔyɪ nu, ɔ ka tlɪ, we 'dɛɛ 'gbɔ wa 'nɪ ɔ bhɔnya 'kate. ³⁴ Nu, 'in 'slɔjayu yabhlo yia -Zezuu gbacɪ zɔ tɔɔ ɔ 'li

nya. -Bha -bhlokpade 'pɔn -yɔ 'nyu 'tlaa ɔ 'wɔ. ³⁵ Nyɪmɛ -ɔ mɪa -bha we zɪ, 'in -we 'plɪa, -ɔ 'yɪa we -yɔ, -mɔɔ -wa we dayɪnyɔ. Nu, wee gbɔnya nɪ ɔ gbaa, 'in a 'ka 'ya we dlɪ -gɔ zɔ. ɔ gbɔdayɪwɛlɪ mɪ gbɔzɔnu nya, 'in ɔ -yi we 'jɪ nu, -we ɔ gbaa gbɔzɔnu -wa.

³⁶ -We weee mɪa dɛ 'plɪa, 'in -we mɪa cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka lɛnu. We nɛɛ: «Wa 'na 'ka ɔ 'kɔa yabhlogbɔɔ 'kate.» ³⁷ 'In wee 'sɛbhɛɛ kibhe yabhlo nɛɛ: «'In, ylaa wa yia -ɔ ka gbacɪ -zɔ wa tɔɔa.»

³⁸ Nu, nyɪmɛ yabhlo wa laa *-Zɛzɛfɔ, Alɪmateyu -wa, ɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo nya zizewiemɪ. -We ka gbɔ -wa, ɔ mɪ Zuɪfɔ 'yugalɪnya sɔda. ɔ nyɪmɛ nɪ mɪa Pilatɪ 'yoo -zlalia ɔ 'ka -Zezuu 'kwɛ 'wɔbhu. 'In Pilatɪ yia we -yɔɲwɪnu. Tɔɔn, -Zɛzɛfɔ yia lɔ nɪ, 'in ɔ yia -Zezuu 'kwɛ 'wɔbhu. ³⁹ Nyɪmɛ yabhlo wa laa 'Nikodɛmɔ, -mɔɔ yi 'yaa ɔ 'bɪ mɪ. Nu, nyɪmɛ -ɔ mɪa zɪmɛ -Zezu 'yɪa sabɔ, mɔ -wa. ɔ mɪa mɪda, ɔ -yɔ -lasɪklɔɔ bɔtɔlɔ -nu 'sɔ, 'in wa yia mɪ. 'Mɔ wa laa *mɪlɪ -yɔ aluesɪ. We 'wɔwɔlɔɔ mneni we 'ka kilo glɔ -bhlo 'ya kugbua nyɪ. ⁴⁰ -Zɛzɛfɔ -yɔ 'Nikodɛmɔ yia -Zezuu 'kwɛ 'wɔbhu. 'In wa yia ɔ 'naapɪnya -we wa slua wee bɔtɔlɔ -lasɪklɔ -gɔ, -yɔ labɪbelɪ. Nu, 'sa Zuɪfɔ mnazɪa 'kwɛ -yɔ, 'bhɛ wa faa we gbawla 'wɔ.

⁴¹ Da wa kulɔa -Zezu *su -gɔ la, su -kpa mɪ -bha. Wee su -kpa, 'bhɔka -lolu, -we 'wɔ wa 'nɪa -slɔ 'kwɛ yabhlogbɔɔ fa, we mɪ -bha.

⁴² Nu, 'ylɪ -we nya Zuɪfɔ mnazɪa wa 'dɛ la wa Nyapɛylɪ 'gbɔ, wee ylɪ -waa 'gbɔ, 'in wee 'bhɔka cɪpa -bhaa 'gbɔ, wa yia -Zezuu 'kwɛ -mɔ fa.

20

-Zezu 'nɪ gbawla 'wɔ -mɪ
(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

¹ Nu, 'ylɪ 'plɪ -bhlo, we 'sɔnuɔ zɪgɔ, dimasu nya, da zɪ 'nɪa -slɔ ladolu, 'in Magɪdala -ɲwɔnɔ Malii yia gbawla -gɔ mɪ. Nu, wa ka zɪmɛ we kla tɔkpa -boklo 'kadɔ nya, 'in Malii -talia -bha nɪ, ɔ 'nɪ wee tɔkpa -yɔyɪ we ɲwɛɛ. ² Tɔɔn, 'in ɔ -yɔ -gwagwɛ yia Simɔ Pɛlɪ -yɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo, -ɔ ka zɛ -Zezu -kalia, 'dɪ kwa. ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Wa ka -amɪaa -Kanyɔ gbawla 'wɔsa, 'in da wa zɔa ɔ, -a 'nɪ -bha da -yi.»

* 19:29 Wee su mɪa dɛ, *isɔpɔsu -wa.

3 Pielɪ -yɔ ɔɔ -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo nɪ -sɔa 'wɔ, 'in wa yia wee gbawla -gɔ mnɪ. 4 -Gwagwie nya wa 'dɛsɔbhie mɪa -mɔ mnɪda. 'In ɔɔ 'bɪnɔnyɔ -mɔnɪ -gwagwie -zi Pielɪ. Mɔɔ nɪnyia -mɔ tia. 5 ɔ kwlia 'wɔ, 'in ɔ yia 'naapɪnya -yɔyɪ -bha lasluda, nɪ, ɔ 'nɪ -mɔ pla. 6 Simɔ Pielɪ yia ɔ 'bɪ, ɔ nɪnyia, ɔ plaa gbawla nɔkplɛ, 'in ɔ yia -mɔ 'naapɪnya -yɔyɪ, -bha lasluda. 7 ɔ ka 'ya 'naa -we wa gbɔanɪa -Zezuu 'wlu -yɔla -yɔyɪ. Nɪ, wee 'naapɪ 'nɪ we -lima glaa -mɪ, we mɪ glɪda we 'dɛɛ saa da -putu. 8 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'bɪnɔnyɔ -ɔ nɪnyia tia, ɔ yɪ 'yaa gbawla nɔkplɛ pla. ɔ 'yia we -yɔ, 'in ɔ yia dɪ zɔ. 9 (Nɪ, -we mɪa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ cɛɪda, wa 'nɪ -slɔ we 'wɔlanɔ: nɪ, 'wɔ -Zezuu yia -sɔa tɪtlɪnya glaa.)

*-Zezu 'tlaha Malii 'klɔ
(Mk 16.9-11)*

10 Tɔɔn, 'bɪnɔnyia sɔbhie yia -budɔnyɛɛ lɔbhiti. 11 Nɪ, Malii mɪ -bha gbawla kwesi -zugba ɔ wɪ. ɔ mɪ wida, 'in ɔ yia 'wɔkwli ɔ 'ka gbawla nɔkplɛ 'yɪlɪabhɪ. 12 'In ɔ yia -mɔ 'anzɪ 'sɔ -yɔyɪ lɔdɪda da wa palɪa -Zezuu 'kwie la. Yabhlo mɪ ɔ 'wluu 'bɪgɔ, 'in yabhlo mɪa ɔ bhɔnyaa 'bɪgɔ. 'Wɔplalu 'pɔpa mɪa we 'wɔ. 13 Nɪ, 'in wee 'anzɪ yia Malii layɪbha. We nɛɛ: «Bhɔɔ, lɛɛ -lu wili aɪn a?»

ɔ nɛɛ we -yɪa: «Wa ka na -Kanyɔ -bha lasalɪ, 'in da wa zɔa ɔ, 'in 'nɪ -bha da -yɪ.» 14 ɔ mɪ -we mɪa dɛ gbada, ɔ 'bhiti la, 'in ɔ yia -Zezuu -yɔyɪ, ɔ 'nɪ we 'jɪyɪbheli nɪ, -Zezuu -wa.

15 'In -Zezuu yia ɔ layɪbha: «Bhɔɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a wia? Nyɔɔ a nɔnɔ 'yɪlibɪla?»

Maliɪ dɪ 'wɔ nɪ, su -kpaɪa lubhɔnyɔ -wa. Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «-Na zukpa -wa, we -ka nɪ, -mɪ 'bhɔ ɔ 'kwie 'wɔ, gba 'mɪ -yɪa da -ɪn zɔa ɔ, 'in 'in 'ka ɔ 'bɔmnɪ.»

16 -Zezuu nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «Maliɪ!»

Maliɪ 'bhiti ɔ gbɛgbɛɪn la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yɪa zuɪfɔwɛɪ 'wɔɛ: «Wlaboni!» We jɪ -wa: «-Slɔlɔnyɔ.»

17 ɔ nɛɛ ɔ -yɪa: «A 'na kpali 'mɪ la -nɪ, 'in 'nɪ -slɔ Didee -gbɛ mnɪ 'gbɔ. Nɪ, a mnɪ a 'ka na bhelia -yɪa gbɛɛ: na Dide, -ɔ mɪa amɪaɪa Dide nya, na -Lagɔ, -ɔ mɪ 'yaa amɪaɪa -Lagɔ nya, ɔ -gbɛ na mnɪa.»

18 Tɔɔn, 'in Magɪdala -ɪɔwɔ Malii yia -Zezuu 'bɪnɔnyaa -gbɛ mnɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -yɪaɛ: «'In ka -amɪaɪa -Kanyɔ 'yɪ!» 'In ɔ yia -we -Zezuu gbɪa ɔ -yɪa, we 'dɪ wa -salɪ.

*-Zezu 'tlaha ɔ 'bɪnɔnyia 'klɔ
(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)*

19 Wee 'yɪ -bhlokpadeɛ jibheza, 'bɪnɔnyia yia 'wɪugbeli -budu zɔ. Nɪ, wa ka -buduu klɔlɔ -gbalɪ, wa mɪ Zuɪfɔɔ 'yugalɪnya sɔdaa 'gbɔ. 'In -Zezuu yia wa glaa yɪ. ɔ 'yɪligbe wa nyɪdɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -yɪaɛ: «-Lagɔ 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ!» 20 ɔ bhɪa we gbɪgbɪɛ, 'in ɔ yia ɔ -kwɪtɛ wa 'klɔslɔlu, we -yɔ ɔ gbɪɔ zɔ. Wa 'yɪa Nyɪmaa -Kanyɔ -yɔ, 'in wa yia 'mɔna lɪ.

21 ɔ nɛɛ wa -yɪa -zakpa 'sɔnɔ nyɛɛ: «-Lagɔ 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ! Nɪ, sa Dide tiea 'mɪ, 'sa -bhlokpadeɛ na tiea aɪn.» 22 Wee wɛɪnya nɪ 'bɪgɔ, ɔ 'paa wa -pɪpɛ -gɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yɪa: «Zuzu 'Pɔpa -mɪ amɪaɪa -nɔ nya. 23 A -ka nyɪmaa gbɔnyuu 'wɔtɪ nɪ, 'in we 'gba bhɔa wa 'wlu. Nɪ, a 'nɪ nyɪmaa gbɔnyuu 'wɔtɪ nɪ, 'in we tɔa wa 'wlu.»

-Zezuu -yɔ Toma

24 Da -Zezuu yia wee -budu zɔ, -zugba ɔ 'bɪnɔnyia kugbua lɛ 'sɔ glaa yabhlo wa laa Toma (-ɔ ka 'ɪnɪ -yɔgbalɪɪnɪ -wa -Zluya), ɔ 'nɪ -bha -mɪ. 25 Tɔɔn, 'bɪnɔnyaa pɪnɪ nɛɛ ɔ -yɪa: «-A ka -amɪaɪa -Kanyɔ 'yɪ.»

Nɪ, Toma nɛɛ wa -yɪaɛ: «We -ka nɪ, 'in 'nɪ pɔɛndee 'bɪ 'yɪ ɔ -kwɪtɛ, 'in 'in 'nɪ we 'bɪ 'wɔ na -kwɪtaya fa, 'in 'in 'nɪ ɔ gbɪɔ zɔ na sɔ fa nɪ, 'in 'na 'ka we dɪ -gɔ zɔ.»

26 Lɔkɔwlu 'plɪ -bhlo, 'in -Zezuu 'bɪnɔnyia yɪ 'yaa 'wɪugbeli -budu zɔ. Nɪ, Toma mɪ -bha. Wa ka -buduu klɔlɔnya -gbalɪ, 'in -Zezuu yia wa glaa yɪ. ɔ nɛɛ wa -yɪa: «-Lagɔ 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ!» 27 'In ɔ nɛɛ Toma -yɪaɛ: «Dɪ da -na -kwɪtaya, 'in yɪa da na -kwɪtɛ: bɛɪda -na sɔ, 'in fa we na gbɪɔ zɔ. 'Bhɔ dɪɪɔɔbe 'bɪ, 'in -ɪn 'ka dɪ zɔ!»

28 Toma nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «Na -Kanyɔ, na -Lagɔ!»

29 -Zezuu nɛɛ ɔ -yɪa: «-In ka 'mɪ 'yɪ, we 'gbɔ -na zɔa dɪ, we 'nɪ mɔɔ? -Wa 'nɪa 'mɪ 'yɪ, 'in wa zɔa dɪ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ -maa -nɔ nya.»

Wee 'sɛbhɛɛ wlu nɪ

30 -Zezuu ka gwɛdigbɔnyia tɔɔbaa -zɔ lɛnɔ ɔ 'bɪnɔnyaa 'yɪbadɪ, nɪ, -mɔɔ 'nɪ cɛɪda -mɪ 'sɛbhɛ nɪ 'wɔ. 31 Nɪ, -we -nya mɪa da cɛɪda nɪ, -bha we mɪa a 'ka dɪ zɔ nɪ, -Zezuu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -yɔ -Lagɔɔ Yu. 'In, a -ka ɔ dɪ -gɔ zɔ, a 'ka 'yɪɪyɔgbagɪɛ 'yɪ ɔ 'ɪnɪ nya.

21

-Zezu 'tlaha o 'binanya 'klv Tibeliadinyu kwesi

¹ -Muu 'bigu, 'in -Zezu yi 'yaa o 'de o 'binanya 'klvslolu Tibeliadinyu kwesi. Sa we 'phia mu ni: ² Simo Pieli klaa, Toma (-o wa laa -Zluya) klaa, Natanaeli (Galileee Kanagbe 'wu yu) klaa, Zebedee 'yua klaa, we -yo -Zezuu 'binanya -putu 'so mi -bha. ³ Simo Pieli nee wa -yla: «'Nyu na mnia -doo.» Wa nee o -yla: «-Amia mi 'ya yida -a -yo -mi 'so 'ka mni.» Wa mnia, 'in wa yia 'glv 'wubho. Nu, sabo weee 'phia ni, wa 'ni zibhi yabhlogbo 'bha.

⁴ Zl bhlia zlizle, -zugba -Zezu mi -bha wee 'nyuu nwe -yo. Nu, o 'binanya 'ni we 'jiyibheli nu, mo -wa. ⁵ O nee wa -yla: «In! Nyimesia, a 'ni zibhi 'bha -nyaa?»

Wa 'pala we 'bigu, wa nee: «In, -a 'ni zibhi yabhlogbo 'yi!»

⁶ O nee wa -yla: «A viteli 'sowli amiaa 'glv lilisob, 'yia a yia.» Wa vitelia 'sowli, toun, zibhi -zlo -we wa 'bhaa, we 'wuzuloo 'gbv, wa 'ni 'masleen 'sowli 'nyu lo -sasie mneni.

⁷ 'Binanyo -o ka ze -Zezu -kaha nee Pieli -yla: «-Amiaa -Kanyo -wa!» Simo Pieli 'nua «-Amiaa -Kanyo -wa!» toun, 'in o yia o -banaa -gubana 'wupla, nu, o ka we 'wusaa 'gbv, 'in o yia 'nyu lo -bho. ⁸ 'In 'binanyaa pnu -yo 'glv yia yi, -zugba 'sowli mia yeda zibhi nya, wa gbize we 'wu. Nu, wa 'ni yaa 'nyuu nwe -yo latlob, sa 'bhisa 'metli glv gbu sisalia wa -yo. ⁹ Wa 'tlaa -gogo -gv, 'in wa yia -bha -kapu 'yi. Zibhi mi 'yli, 'in 'floo mia -bha.

¹⁰ -Zezu nee wa -yla: «Zibhi -we a 'bhaa da ni, a -yo we talva yi.»

¹¹ Simo Pieli -gblaa 'glv 'wu toun, 'in o yia 'sowli 'wugbize dudu. We mi yeda zibhi 'kadu nya, we nwe nyini zibhi glv gbeso 'ya kugbua le ta (153). Nu, wee zibhi -zu 'wu, 'in wee sowli 'i yla. ¹² -Zezu nee wa -yla: «A yi a 'ka li!» Waa 'binanya glaa nyime yabhlogbo 'ni nwe -ka o 'ka o layibhae: «Nyoo -in -mia?» Wa -yi we 'ji nu, Nyumaa -Kanyo -wa. ¹³ -Zezu bea wa kwesi, o 'bhua 'floo 'wu, o dlilia we wa 'wola, 'in o yia wa zibhi 'nye. ¹⁴ Nu, -Zezu -soa tltlunya glaa 'wu, o 'de slolue o 'binanya -ytaa -zakpa tanu mia de.

¹⁵ Wa bhua lilie, -Zezu nee Simo Pieli -yla: «Zaaan 'yu 'Simoo, 'lee, -in -kali na ze we -zi waa?»

O nee o -yla: «In, na -Kanyo, -in -yi we 'ji nu, in -kali na ze.»

-Moo nee o -yla: «'Nye na bhlabhleyua.»

¹⁶ O nee o -yla -zakpa 'sonu nya: «Zaaan 'yu 'Simoo, 'lee, -in -kali na ze?»

-Moo nee o -yla: «In, na -Kanyo, -in -yi we 'ji nu, in -kali -na ze.»

-Zezu nee o -yla: «-Ze na bhlabhle 'yliyozonyo.»

¹⁷ 'In o yia o layibha -zakpa tanu nya: «Zaaan 'yu 'Simoo, 'lee, -in -kali na ze?»

Pielu -gv yia 'wu -tu -koun, nu, o ka o layibha -zakpa ta: «'Lee, -mi, -in -kali na ze?» We 'gbv, o nee o -yla: «Na -Kanyo, -in -yi -lu weee 'ji: -in -yi we 'ji nu, in -kali -na ze.»

-Zezu nee o -yla: «'Nye na bhlabhle. ¹⁸ In nee -mi -yla gbuzonu sa nu, da -in mia nyimesoyu nya ni, -na de gbaa -na -cesli, 'in -na mnia mo -in 'yibhaa. Nu, -in -ka go ni, -na so -na yia 'wubhua, 'in nyima -putu yia -na -cesli -gbaa, 'in wa kwaa -mi da -in 'nia 'yibha.» ¹⁹ (-We -Zezu gbaa de ni, sa Pieli 'kaa tli, 'in o 'kaa -Lagoo 'nini -mni o -tltle 'wu, 'mu o mia -sloluda.) 'Bhie, -Zezu nee Pieli -yla: «'Yi 'mi 'bi.»

²⁰ Pieli 'bhita la, 'in o yia wa 'lvo -gbv 'binanyo -o ka ze -Zezu -kaha -yoyi wa 'biyida. (Nyime -o, wa mia zlume lida, -o pila -Zezuu gbegbv 'wu, 'in o yia o layibha nu, nyoo 'ka o wla ni, mo -wa.) ²¹ Pieli 'yia o 'binanyo -yo, 'in o yia -Zezu layibhae: «'In -moo mia da na?»

²² -Zezu nee o -yla: «In -ka 'yibha nu, o -tu -bha, 'in in 'ka lo yi ni, 'lee, lee -lu -muv 'ka -mi nonua? -Mi, no 'mi 'bi!» ²³ Toun, 'in we 'di yia 'mni 'binanya glaa nu, o 'binanyo -mni 'na 'ka tli. Nu, -Zezu 'ni gbae: «O 'na 'ka tli.» Nu, o nee: «In -ka 'yibha nu, o -tu -bha, 'in in 'ka lo yi ni, 'lee, lee -lu -muv 'ka -mi nonua?»

²⁴ Nu, o 'binanyo -bhlokpade -wa we dayinyo, 'in mo celi we. -A -yi we 'ji nu, -we o gbaa, gbuzonu -wa.

²⁵ -Zezu ka gbv -zloo talva lenu. Nu, sa we 'phia, we -ka 'sa wa celi we -bhlo -bhlo ni, we 'wuzuloo 'gbv, wee 'sebhenya 'na 'ka yaa dudu weee -gv mneni.

-Zezuu tietienyaa lenugbonya

'Sebheε 'sɔnɔ -we Lukɪ cɛlia, mɔ -wa. Sa tia *-leglizinyaa gbɔ dia gwe, 'mɔ we gbaa -ain -yla. Nyɪma 'sɔɔ -gugbɔ we gbaa -ain -yla tenyi tenyii: Pielɪ -yɔ *Pɔlv. Gbɔ ta wee 'sebhe nɪ slolua -ain: -we tia -Lagɔnyɪma zɔa dli -gɔ, sa *Zuifɔ 'niɪa wee gbɔ -yɔŋwnu, we -yɔ -we Wlɔmɔ -nyɪma nɔa -Lagɔnyɪma 'wluo.

-Zezu nεε, ɔ 'ka -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpa yoo 'pa

1 Na bheli Teofilɪ, -na fɔv! Na 'sebhe tianɔ 'wɔ, -we weee -Zezu nɔa lε, 'in ɔ -slolua, we 'ka we gwedida 'bhɔ, we 'ka ɔ yalɪmnɪbhla yli, 'in ka we cɛli. 2 Nyɪma -wa ɔ -saa -bha ɔ tietienya nya ɔ 'kaa yalɪ mni, -we ɔ gbaa wa -yla Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya, mɔ ni. 3 -Zezu tia, we 'bigɔ, ɔ yia ɔ 'dε ɔ tietienya 'klɔslolu -zakpa duun, wa we slolue nya ni, ɔ 'ni ti, ɔ -ga 'yliyɔ. ɔ li 'ylɪ glɔ 'sɔ, -zugba ɔ tlali wa 'klɔ, ɔ gba *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapilɪgbɔ wa -yla.

4 'Yli yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ tietienya 'sɔ mɪ lida, 'in ɔ nεε wa -ylaε: «A 'na 'bhɔlv *-Zeluzalεmɔgbε nɔkplε -ni. -We Dide gbaa ɔ 'ka ain yoo 'pa, -we ka gbɔ 'in gbaa zliεε ain -yla, a wɔ we. 5 Ni, *Zaan -mɔɔ ka nyɪma batizee 'nyu nya, -bha -tv 'wɔ -sε, 'in -Lagɔ 'ka ain batizee Zuzu 'Pɔpa nya.»

Da -Zezu mniɪa yalɪ

6 -Mɔv 'bigɔ, -wa gbelia 'wlu -Zezu kwesi, wa yia ɔ layɪbha, wa nεε ɔ -ylaε: «-Amiɪa -Kanyɔ, wee bhla -mini nya, -na yia *Izlaelnyɪma wa dɔdɔv 'wlulapilɪe yoo 'nyεa lv yɪ?»

7 -Zezu yia we 'bigɔpalɪ wa -ylaε: «We bhla -yɔ we yli mɪa ni, we 'ni amianɔv gbɔ. Na Dide ka we zɔ. 'In ɔ 'dεbhlogbɔɔ mnɪnia ɔ 'ka we lenɔ ɔ 'dεε se nya. 8 Ni, amiɪa yia 'tite 'yia, Zuzu 'Pɔpa yia ain -gɔ lasibhliɪ, 'in a zεa na gbɔdayɪnya -Zeluzalεmɔgbε nɔkplε, Zudee -yɔ Samalii -dɔdɔ -gɔ, 'in we 'ka dɔdɔv bhloluda nyɪni.»

9 Da ɔ bhɪa wee gbɔnya -mini gbagbie, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɪ yalɪ, -zugba ɔ tietienya mɪ ɔ 'bi ylada sa tenyii. -Mɔv 'bigɔ, yalɪpɔpa yia ɔ 'wɔzize. Wa'a 'yɪ 'maslεεn ɔ -yɔ. 10 Da

-Zezu mɪa -mɔ 'yu bεda, 'in ɔ tietienya mɪa ɔ 'bitalida yalɪ, -bha -bhlokpade, nɔkpasia sɔ kaa -bana 'pɔpa 'wɔ, 'tlalia wa 'klɔ. 11 -Maa nεε wa -ylaε: «Galilee -nyɪma, -bhade a 'yligbea, -zugba a yla yalɪ yɪ, lεε ka 'gbɔa? ɔɔ -Zezu, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhɪ ain glaa, ɔ ka yalɪ mni. Sa a 'yia da ɔ mnɪda yalɪ, 'sa -bhlokpade ɔ yia lɔyia.»

12 Tɔvɔn, -Zezuu tietienya 'bhɔa -gɔgɔ wa laa *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu, 'in wa yia -Zeluzalεmɔ lɔmni. Wee -gɔgɔ mɪ -Zeluzalεmɔ kwesi, we 'dε 'sɔ nyidi ka sa kilo -bhloo -kpɔa nyɪni. 13 Wa plaa -Zeluzalεmɔ ni, 'in wa yia komi yabhlo, -we mɪa -budu 'wlu zɔ mni. -Mɔ wa dilɪa la -benyi. Pielɪ klaa, *Zaan klaa, *Zake -yɔ Andlee klaa, Filipɔ -yɔ Toma klaa, Batlemii -yɔ Matie klaa, Alifee 'yu 'Zake klaa, 'Simɔ *Zelɔtv -yɔ 'Zakee 'yu Zudasɪ klaa, -maa mɪ 'ya wee -budu zɔ. 14 Wamiɪa klaa, 'ŋwɪn klaa, -Zezuu 'nyaa Malii -yɔ -Zezuu bhelia klaa, 'zlabhue zɔ wa 'dε weee gbelia 'wlu, 'in wa bhuhhoea -Lagɔ dli -bhlogbɔɔ nya dabɔdɔ.

Matiasɪ wa -saa -bha Zudasɪ 'bigɔ

15 'Yli yabhlo nya, -Lagɔbhelia gbelia 'wlu, wa mnɪni wa 'ka nyɪmaa glɔ gbelibhlo nyɪni. Pielɪ -sɔa 'wɔ, ɔ 'yligbea wa nyidi, 'in ɔ nεε wa -ylaε: 16 «Na bhelia, weli -we Zuzu 'Pɔpa gbaa 'cɪn, 'in wa cɛlia *-Lagɔsebhe 'wɔ, we mɪ ni, we nɔ lε. Zuzu 'Pɔpa ka Zudasɪ gbɔ gba nyɪmaa 'wlulapilɪnyɔ *-Davidɪ ŋwε nya 'cɪn. Nyɪma -wa kpaa -Zezu, ɔɔ Zudasɪ -galiɪ wa 'yu.

17 Zudasɪ mɪ zliεε -amiɪa lɔnyɪmε yabhlo nya. Tietie -lubho -a nɔa, ɔ yia ɔ -nɔ 'yɪ.» (18 'Gwεzi wa 'pɛniɪa ɔ, ɔ gbɔnyuuu 'gbɔ, 'in ɔ yia we kpaa yabhlo 'wɔzɔlv, 'in ɔ yia ɔ 'dε 'bha. ɔ 'sibhliɪ 'wlu, ɔ nɔkpla yia ŋwanɪ, 'in ɔ 'mɔv weee yia 'pipee 'mni. 19 -Zeluzalεmɔ -nyɪma weee yia we 'nɔ. We 'gbɔ, wa yia wee kpaaa 'ŋni zɔ wa weli 'wɔ, «Akelɪdama.» We ji -wa «'Pɪɔn -Kpaa.»)

20 «Ni, we mɪ lɔvsebhe 'wɔ cɛlidεε:

ɔɔ -budu -tv klo nya,
nyɪmε yabhlogbɔɔ 'na -dli we zɔ la -ni.»
'In we mɪ 'ya cɛlidεε:
ɔɔ Nyɪmε -putu nɔ ɔ 'bigɔ lubho.»

21 We 'gbɔ, nyɪmε yabhlo -bho -ain glaa, 'in sa Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu -sɔa 'wɔ tliɪle lv, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka we dayɪnya -zε. Nyɪma -wa -yɔ

-ain 'sə nɔa, -zugba -amɪaa -Kanyɔ -Zezu -yɔ -ain 'sə mɪ dɔdɔ weee -gɔ 'plɪda, ɔɔ nyɪmɛ -zɛ wa lɔnyɪmɛ yabhlo, ²² 'yɪ -we nya Zaan batizea -Zezu, we 'bhɔ we -yɔ, 'in we 'ka -Zezuu yalɪ -mɪ bhla yɪ.»

²³ 'In wa yia nyɪma 'sə wla: Matiasɪ -yɔ *-Zɛzɛfɔ wa laa Balisabasɪ, 'in wa la 'yaa Zutusu. ²⁴ 'Bhie, 'in wa 'dɛ weee yia -Lagɔ bhuhhoe dabɔdɔ, wa nɛɛ: «Jejitape, -mɪ -yia nyɪma weee dli, waa nyɪma sɔ nɪ glaa, ɔ -in -saa -bha, -in -slolu ɔ -ain 'klɔ, ²⁵ ɔ 'ka *tietienyɔ -zɛ Zudasu 'bigɔ. 'In lubho -we -mɔɔ 'tidea 'yɪ, ɔ 'ka we nɔ. Nu, 'bɪ -we ka 'klɔ Zudasɪ kaa, 'in ɔ yia -mɔɔ -gɔ mɪ.»

²⁶ -Mɔɔ 'bigɔ, wa yia -nɪgbɪ 'pa, we yia Matiasɪ -gɔ bhlili. 'In ɔ yia -Zezuu tietienya kugbua lɛ -bhlo glaa -bho.

2

-Lagɔ 'paa ɔ Zuzu 'Pɔpa yoo

¹ *Pantikɔtɔv 'yɪ nɪnia nɪ, 'in -Lagɔnyɪma weee yia 'wlugbeli da yabhlo. ² Tɔɔn, -jiji yabhlo yia yalɪ gba. We 'wɔ sa -pɪpɛ 'kadɔ -we mɪ 'plɪda, 'in we yia -budu -we ka zɔ wa -dɪa la ye weee. ³ -Bha -bhlokpade, -we wa 'yɪa -yɔ, we 'wɔ sa -kosuu mɪɔnya. We 'bhɔbhɔba -yɔ, 'in we yia wa -gɔ ladɪ -bhlo -bhlo. ⁴ 'In Zuzu 'Pɔpa yia wa ye. Wa yia wɛɪ -putunya gbagbie bhli. Sa Zuzu zɔa we wa ŋwɛɛ, 'sa wa gbaa we.

⁵ Nu, Zuifɔ -wa zɔa -bha -Lagɔ, -wa 'bhɔa dɔdɔ weee -gɔ, -Zeluzalemɔ wa -dɪa la. ⁶ -Jiji -we gbaa yalɪ da wa 'nɔa we, wa -zlo -yɔ -gwagwɛ yia -mɔ 'wlugbelia mɪ, -we nɔa lɛ, wa 'ka we 'yɪ. Wa nɪnia -mɔ, we ka wa ŋwɛgaga -sɔbhali. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔnyɪma mɪ wa wɛɪ gbada -bhlo -bhlo, -zugba wa nɔ we. ⁷ We ka wa -lɔɛɪ, 'in wa yia -folu. 'In wa nɛɛ: «Aya, -mɔɔ 'nɪ -slɔ gbɔzɔnɔ! Nyɪma -wa mɪa dɛ -amɪaa wɛɪ gbada -nya, wa 'nɪ Galilee -nyɪmaa? ⁸ Sa we nɔ, 'in wa gba -amɪaa wɛɪ -bhlo -bhlo, -zugba -a nɔ wea? ⁹ -Aɪn glaa, nyɪma -tɔba mɪ Paati -nyɪma nya, tɔba mɪa Medi -yɔ Elamu -nyɪma nya. 'In tɔba bhɔa Mezopotami, Zudee -yɔ Kapadɔsɔ -dɔdɔ -gɔ, Pɔɔn -yɔ -Azii -dɔdɔ -gɔ, ¹⁰ Flizii -yɔ Panfilii, Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gɔ, we -yɔ Silɛnɪgbe 'wɔ Libii -dɔdɔ -gɔ. Nyɪma -tɔba 'bhɔa *Wlɔmɔ, ¹¹ Zuifɔ -yɔ

nyɪma -wa zɔa Zuifɔv -Lagɔ dli -gɔ. Kletɪ -nyɪma -yɔ Alabɔnya mɪ -bha, 'in -zugba -a nɔ -Lagɔɔ lɛnɔgbɔ 'kadɪ wa ŋwɛɛ -amɪaa 'dɛɛ wɛɪ 'wɔ!» ¹² We ka wa -lɔɛɪ. Sa wa 'kaa 'wlukɔɔn lapɔpali, 'sa 'nɪ -mɪ. 'In wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɪdɪɛ: «Sa -mɔɔ 'ji mɪa?»

¹³ 'In nyɪma tɔba yia wa glapaliɛ bhli, 'in wa nɛɛ: «Nɔ wa lɔa 'wɔ, mɔ mɪa wa 'bhada!»

Pielɪ gbaa nyɪmaa -zlo -yla gbɔ

¹⁴ Pielɪ -yɔ tietienya kugbua lɛ -bhlo -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia nyɪmaa -zlo -yla gbɔ -gbagbie bhli wɛɪ 'tɪtɛ nyaɛ: «Amɪa Zuifɔ, 'in amɪa weee dɪa -Zeluzalemɔ la, -we mɪa 'plɪda, a 'nɔ we 'wɔla. 'In -we na yia gbaa, a pɔlɔ we yukwli 'nanɔ. ¹⁵ Sa a pɔpaliɛ dɛ we 'wlukɔɔn la, we 'nɪ 'sa -mɪ. Nɔ 'nɪ nyɪma nɪ 'bhada -mɪ, nɪ, zɔkpɔ -lɛɪ gbomɔnɔnɔ 'wɔ -a mɪa da. ¹⁶ Nu, -we *-Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ -Zowɛɪ gbaa, mɔ mɪa -slɛɛn da lɛnɔda. ɔ nɛɛ nɪ, -Lagɔ nɛɛ:

¹⁷ <-We 'kaa lɛnɔ 'wɔbhlolu -ylɪnyaa zɪ mɔ nɪ.

Na Zuzu na yia nyɪma weee -gɔ lamnenia.

Amɪaa nɔkpasiyua -yɔ amɪaa 'ŋwɪnyua yia gbɔv -falɪ 'paa.

Amɪaa nyimesia yia -li -yɔyɪa wa 'yɪ 'wɔ, 'in amɪaa nyɪsɔ 'ka 'ylaanya yla.

¹⁸ Cɪn, wee 'ylɪnya -mɪnɪ nya, na Zuzu na yia na lubhonɔnya -yɔ na lubhonɔŋwɪ -gɔ slua, 'in wa 'ka gbɔv -falɪ 'pa.

¹⁹ Gbɔ 'kadɪ na yia lɛnɔa yalɪ.

'In in 'ka gwɛdɪgbɔ lɛnɔ dɔdɔ -gɔ.

'Pɪɔn klaa, -kosu klaa, gbeylo -ylukpa klaa, mɔ -wa.

²⁰ Nikpise yia 'yɔ 'yɪliya 'wɔ kpaa, 'in 'cɔ 'ka zamanɪ nɛɛ 'pɪɔn.

-Mɔɔ 'bigɔ, 'bhie, Nyɪmaa -Kanyɔɔ yiyiyɪ 'kadɔ ka 'ŋnɪmɪa 'kaa yɪ.

²¹ 'In nyɔɔɔ nyɔɔ -ka Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ŋnɪ la, -Lagɔ 'ka ɔ gbɔ 'wɔsa.» »

²² Pielɪ nɛɛ 'yɛɛ: «ɪzlɛɪlu nyɪma, -we na yia aɪn -yla gbaa, a pɔlɔ we yukwli: -Lagɔ ka Nazalɛtɪyu -Zezuu 'tɪtɛ aɪn 'klɔslolu. -Zezuu gbeɪgbeɪn -Lagɔ nɔa nineɛ 'ŋnɪpalɪgbɔv klaa, gbɔ 'kadɪ klaa, we -yɔ gwɛdɪgbɔ lɛ aɪn nyɪdɪ. Amɪaa 'dɛ -yɪ we 'ji. ²³ Wa 'kaa aɪn -Zezu yoo 'nyɛ -Lagɔ -yɪ we 'ji, 'in ɔ dɔmagbɔ -wa, ɔ ka we 'wlukɔɔn lapɔpali 'cɪn. A ka -Zezu 'bha, a ka ɔ gbɔnyuu -lɛnɔnya yoo 'nyɛ, 'in wa yia

ɔ *su -gv lakolu. ²⁴ -Lagɔ ka -Zezu 'wɔbhu tɪtɪe lɔ, 'in ɔ yia ɔ tɪtɪee siasɛe 'llukpe -yɔdɪ, we se 'nɪ -mɪ, ɔ 'ka tɪtɪee 'tɪtɛ zɔ -tɔ. ²⁵ Nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -Davidɪ nɛɛ -Zezu daaɛ:

⟨'Kɔmɔɔ na yia Nyɪmaa -Kanyɔ -yɔ na 'dɛ 'yu. ɔ mɪ na lilisɔlɔ, in yi bhlii 'gbɔ. ²⁶ We 'gbɔ, na dɪ 'wɔ gumu, 'in na ŋwɛɛ wɛɪ mɪ yeda 'mɔna nya. 'In na ku -ka tɪ, -zugba nyapɛda we mia: na dɪ 'tɛ 'wɔ -Lagɔ -gv. ²⁷ Nu, na -kanyɔ, -in 'na 'ka 'mɪ tɪtɪe lɔtɪ tɪtɪnyaa dɔdɔ -gv. -In 'na 'ka -na -mɔwɔlɔnyɔ 'yitide ɔ 'ka 'bhɔka 'wɔ zɛnɪ. ²⁸ -In ka 'mɪ 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -kaa 'yoo daslolu. In -ka -mɪ 'yu -mɪ, 'mɔna -na yia 'mɪ yelia.⟩ »

²⁹ Piɛɪ nɛɛ 'yaaɛ: «Na bhelia, amɪaa zukpa -wa, a 'nyɛ 'mɪ 'yoo, in 'ka -amɪaa dɔkpaɛ -Davidɪ -gɔgbɔ gba kpɛɛn kpɛɛn. ɔ ka tɪ, wa ka ɔ 'bhlu. 'In ɔ gbawla mɪ -zɛɛn yɪ nya -aɪn nyɪdɪ. ³⁰ Bhla -we nya, nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -Davidɪ -gaa 'yliyɔ nɪ, ɔ mɪ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ nya. 'In ɔ -yi we 'ji, -Lagɔ ka ɔ -yla bi: nu, ɔ 'yuoyu -kpɔ yia ɔ 'ŋɪmɪnɪbɪ 'wɔbhua. ³¹ Nyɪmaa 'wlu-lapɪlɪnyɔ -Davidɪ ka we -yɔyɪ -mɔ 'yugbɛɪn nu, *Klɪsɪ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yia 'wɔsɔa tɪtɪe lɔ. We 'gbɔ, ɔ nɛɛ nu, -Lagɔ 'nɪa ɔ tɪtɪnyaa dɔdɔ -gv 'wɔbanɪa yi. 'In ɔ ku 'na 'ka zɛn gbawla nɔkplɛ. ³² ɔɔ -Zezu, -ɔ ka gbɔ in mia da gbada, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhu tɪtɪe lɔ, -amɪa -mama mia da, -a 'dɛ weɛ mɪ we -bhayɪnya nya. ³³ -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhu ɔ lilisɔlɔ, 'in ɔ yia Zuzu 'Pɔpa 'yɪ, -ɔ Dide -Lagɔ gbaa zɪmɛ ɔ 'ka yoo 'pa. 'In ɔ yia ɔ Zuzu -aɪn -gv slu, 'mɔ a mia -yɔyɪda, 'in 'mɔ a mia 'nɔda -slɛɛn. ³⁴⁻³⁵ Nu, nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -Davidɪ 'nɪ cɪ yalɪ mɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ nyaaɛ:

⟨Jejitapɛ nɛɛ na -Kanyɔ -ylaɛ: «-In -dɪ na lilisɔlɔ la, 'in in 'ka -na tɔnyɪma -na bhɔ zɔ lapalɪ, -in 'ka wa -gv nɔ.⟩ »

³⁶ «Izlaɛɪnyɪma weɛ yibheli we 'ji sazɔnɔ sa: nu, ɔɔ -Zezu a kɔlɔa su -gv la, 'mɔ -Lagɔ nɔa Nyɪmaa -Kanyɔ -yɔ -Bhasanyɔ 'wɔ.»

* **2:46** 'Sa -Lagɔnyɪma ligbea -Zezuu tɪtɪe, sa ɔ -slolua we wa 'wɔbhlolu -lɪlɪluu lɪda.

³⁷ Da wa 'nɔa wɛɪnyɪ -mɪnɪ, 'in we yia wa dɪ kwɛzɪ bhahha. 'In wa nɛɛ Piɛɪ -yɔ tietienya tɔlɔa -ylaɛ: «Bhelia, sa -a 'ka we nɔa?»

³⁸ Piɛɪ nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'bhiti amɪaa dɪ, 'in wa batizee a 'dɛ weɛ -bhlo -bhlo -Zezu Klɪsu 'ŋɪnɪ nya. 'In -Lagɔ 'ka amɪaa gbɔnyɪi 'wɔtɪ, 'in ɔ 'ka ɔ Zuzu 'Pɔpa aɪn 'nyɛ, ɔ kwɛlu nya. ³⁹ Nu, -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, we mɪ amɪa -yɔ amɪaa 'yuaa -nɔ nya. We mɪ 'ya nyɪma -wa mia 'pɪpɪ -nɔ nya, we mɪ nyɪma weɛ -nɔ nya, -wa Jejitapɛ, -amɪaa -Lagɔ 'kaa la.»

⁴⁰ Piɛɪ ka wa -yla wɛɪ tɔlɔa gba duun, ɔ 'ka wa lu, 'in ɔ 'ka wa dɪ latɛmanɪ 'gbɔ. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A ŋwɪnɪ 'pɔpɔɛɛ gbɔ -yɔ, a vla mɔmɔnɔnyɪa gwe.»

⁴¹ Wa glaa nyɪma duun yia Piɛɪ wɛɪ -yɔŋwɪnɪ, 'in wa yia wa batizee. Weɛ 'yɪ nya, nyɪma -wa 'nyɛa wa 'dɛ -Lagɔ yoo, wa yi sa nyɪmaa 'wlu kugbua lɛ gbɔ nyɪnɪ (3.000), 'in wa yia -Lagɔnyɪma 'cɪn -gɔbhɪ.

-Lagɔnyɪmaa gbɔlɛnɔ sɔ

⁴² 'Kɔmɔɔ, wa pɔlɔa tietienyaa gbɔ -sloluwɛɪ yukwɪ, 'in wa tɔa dɔbɔdɔ, bhelia -yɔ bhɔlɔa 'bhisa. Dɔbɔdɔ wa lia, 'in wa dɪa wa 'floo 'wɔ, 'in wa bhuhhoea -Lagɔ dɔbɔdɔ.

⁴³ -Nyanɪgbɔ ka wa -kpalɪ -bhlo -bhlo, gbɔ 'kadɪ -yɔ gwɛdigbɔ -duunnya tietienya mia lɛnɔdaa 'gbɔ. ⁴⁴ -Wa weɛ plaa -Lagɔ, we bhla dabhlo wa mia, 'in dɔbɔdɔ wa -lu weɛ mia. ⁴⁵ Wa -kakali -yɔ wa zɔzɔnɔnyɪa wa paa pɛɪ, 'in wa dlɪlia we 'gwɛzi wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ. Sa -mɔmɔ ka -yɔgbɔ -ka -mɪ, 'sa wa nyɛa -mɔɔ.

⁴⁶ 'Yɪ weɛ nya, *-Lagɔbudu 'kadɔ zɔ wa gbɛlia 'wlu. 'In wa lia ladɪdɪfloo wa -budunwɛɛ dɔbɔdɔ,* 'in wa lia wa 'sukwe 'mɔna -yɔ dɪ -dlɔɔ nya. ⁴⁷ -Lagɔɔ 'ŋɪnɪ wa mɪnɪa, 'in -zugba nyɪma weɛ -wa mia weɛ 'gbe nɔkplɛ, kwali wa 'ŋɪnɪ. 'In 'yɪ weɛ nya, Jejitapɛ saa nyɪma gbɔ 'wɔ, 'in ɔ palɪa wa -Lagɔnyɪma -gv.

3

'Kukunyɔ yabhlo 'yɪa 'pɔpɔɛ

¹ 'Yɪ yabhlo nya, -Lagɔ -bhuhhoe bhla bɛa, Piɛɪ -yɔ Zaan 'sɔ yia dɔbɔdɔ -Lagɔbudu

'kadu zo mni, wa 'ka -Lago bhubhoe jib-
 heyluu 'lelu tanu nya. ² -Lagobudu 'kaduu
 plalida wa laa Plalida -Zonu, we kwesi
 nukpasu yabhlo o 'nyaa gwalia, -zugba o mi
 'kuda, -bha o dia la. 'Yli weee nya, o nyuma
 -yo o yia -bha, 'in wa dia -bha o la, o 'ka
 nyuma -wa plaa -Lagobudu 'kadu zo 'gwēzi
 -zlalu 'gbu. ³ O 'yia Pieli -yo Zaan 'so plada
 -Lagobudu 'kadu zo, 'in o yia wa -lu -zlalu.
⁴ Pieli -yo Zaan 'so 'bhiti la, wa ylaa o tenyii,
 'in Pieli nēē: «Yla -ain.» ⁵ 'In o nukpasu yia
 wa ylada -tu. Omō dlu nu, -lu yabhlo wa yia
 o 'nyea.

⁶ 'In Pieli nēē o -ylaē: «In 'ni 'gwēzi -ka, in
 'ni -can -ka. Nu, -we in kaa, 'mu na yia -mi
 'nyea: Nazaletiyu -Zezu Klisi 'ni nya, -so
 'wu, no!» ⁷ 'In o yia o liliso -yo kpali, o yia
 o 'wobhu. -Bha -bhlokpade, o 'kukunyoo
 bhunya -yo we -kwikwianya 'temania la.
⁸ O -blu 'wu -bhlogbo, 'in o yia o bhu 'so -
 gu 'yigbe, o yia nonve bhli. 'In o -yo wa
 'so yia -Lagobudu 'kadu zo pla, nonve nya,
 'woblublue nya, we -yo -Lagoo 'ni -zonu
 mnunie nya. ⁹ 'In nyuma weee mia -bha, 'in
 wa yia o -yoyi noda, -zugba o mnuni -Lagoo
 'ni -zonu. ¹⁰ Wa ka o nukpasu yibheli. Mo
 -dia -benyi -Lagobudu 'kaduu Plalida -Zonu
 la, -zugba o zla -li. 'In nyan o yia wa 'woslo,
 'in we yia wa -lueli, -we yia o nukpasuu
 'gbu.

*Pieli gbaa nyuma -yla gbu -Lagobudu 'kadu
 zo*

¹¹ O nyime 'ni Pieli -yo Zaan 'bi 'bhuda -mi,
 'in nyuma weee nwegaga sobhaa, -maa -yo
 gwagwie yia wa gbegein mni, -Lagobudu
 'kaduu -kapue kaa bhu, wa lalia *Salomoo
 'ni, we zo. ¹² Da Pieli 'yia gbu -muni -yo,
 'in o nēē nyumaa -zlo -ylaē: «Izlaelu nyuma,
 lēē ka 'gbu nyime -mōnu 'pupue subhali ain
 nwegaga? Lēē ka 'gbu a yla -ain nēē -amiaa
 'dēē 'tite -yo -amiaa -Lagoo -yolanenie nya -a
 jipe o nyime -mōnia? ¹³ *Ablaamu, *Izaki -
 yo *Zakobuu -Lago, -amiaa dukpasu -Lago ka
 o lubhononyo -Zezuu 'ni 'ylimani. Amiaa
 'dēē ka o wla nyumaa 'wlulapilinya -yla, 'in a
 yia o kwnēē -sa Pilati 'yu, -zugba -moo 'yibha
 yaa -moo 'ka o 'yitide. ¹⁴ A ka -Mowlonyo
 mia Nyime Tiklu nya kwnēē -sa, 'in a nēē
 Pilati -yla, o 'tide nyimebhanyo 'yi ain -yla.
¹⁵ Sanēē 'sa, a 'bhaa 'yliyogagiee -Kanyo. 'In

-Lago ka o 'wobhu titlunya glaa, -a mi we
 dayinya nya. ¹⁶ Nyime a yia dē -yo, 'in a -
 yia, -Zezuu 'ni 'tite -yo o dli -guzuzue 'nyea
 o latelo. -Zezuu dli 'wuzuzue jipea o nyime
 -mōni kpēēn kpēēn, sa a 'dē weee yia dē we
 -yo.

¹⁷ «'In -slēēn, na bhelia, in -yi we 'ji zozonu
 sa nu, a -yo amiaa 'yugalinya 'so, gbu -we a
 nua lē -Zezuu gbegein, a 'ni we 'wuyii 'gbu,
 a yia we lēnu. ¹⁸ 'In gbu -we -Lago gbaa zlime
 o gbuu -falpanya weee nwe nya, o ka 'sa we
 lēnu. O nēē zlime nu, sia -Lagoo -Bhasanyo
 yia. ¹⁹ In nēē, a 'bhiti amiaa dli, a yi -Lagoo
 -gbe lu, 'in o 'ka amiaa gbunyii lamumni.
²⁰ 'In Jejitape 'ka ain nyapebhla 'nyē, -pupē
 'ka ain -yophli. 'In Klisi, -Lago -saa -benyi -
 bha amiaa -nu nya, o 'ka o ain yoo 'pa, mo
 -wa -Zezu. ²¹ We mi nu, yali -Zezu Klisi yia -
 slo -tua, 'in -lu weee lamnazi bhla 'kaa nyi.
 Sa -Lago gbaa we zlime, o gbuu -falpanyaa
 -mowlu nu nwe nya, 'sa.

²² «'In, *Moizi nēē:

«Jejitape o -wa amiaa -Lago, mo yia ain glaa
 o gbuu -falpanyo yabhlo -bha -saa, -ami
 'bhisa.

Amiaa 'dēē bheli yabhlo o yia -zēa.

-We weee o yia ain -yla gbaa,

yukwli a yia we pulba.

²³ Nyoo nyoo 'ni o -Lagobuu -falpanyo -
 mōnu
 weli yukwli pulb,
 -Lagoo nyuma glaa wa yia o -saa,
 'in o 'ka labhu.»

²⁴ 'In we 'ka Samueli -gu gwedi, -Lagobuu -
 falpanya -wa gbaa -bhlo -bhlo, wa 'dē weee
 ka 'yinya -muni gbu gba. ²⁵ -Lu -we -Lago
 'kaa wla, o gbaa o gbuu -falpanyaa nwe nya,
 we mi amiaa -nu nya. 'In *'wosusloluē -we
 ka weli -Lago -yo amiaa dukpasu bhli, -mu
 mi 'ya amiaa -nu nya. Da o gbaa Ablaamu
 -ylaē:

«Na 'yuoyuaa 'gbu na yia

dudugv -nyuma weee 'nyulanwnaa.»

²⁶ 'In tia -Lago ka o lubhononyo yoo 'pa
 amiaa 'gbu. O ka o tie, o 'ka ain 'nyulanwna,
 'in o 'ka ain amiaa lēnugbu 'nyii 'bisa -bhlo
 -bhlo.»

4

*Pieli -yo Zaan wa kwaa *Zuifov
 gbowlivodinya 'yu*

1 Da Pieli -yɔ Zaan mia nyɔmaa -zlo - yla gbu gbada, 'in -Lagɔbubɔnya klaa, - Lagɔbudu 'kaduɔ ɲwekɔnyaa -kanyɔ -yɔ *Sadusenyɔmaa yia -bha wa yli. 2 'In wa yia 'cɛ 'pa, da Pieli -yɔ Zaan 'sɔ mia nyɔmaa -zlo -sloluda nu, -Zezu ka tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ, mu slolua we nu, tɪtlɪnya mneni wa 'ka tɪtlɪe lu 'wɔsɔ. 3 Wa kpa wa, jibhe ka zɔɔ 'gbu, wa yia wa -kasɔbudu zɔ -gueli. 4 -Mɔb bhla, nyɔmaa -zlo -wa 'nɔa -Lagɔgbu, yia we -yɔɲwɔnu. Wa nyɪni sa nyɔmaa 'wlu gbu -bhlo 'wlu gbu. (5.000)

5 -Mɔb zli zlia, Zuifɔb 'yugalɪnya klaa, nyɔmaa kpasɪ -yɔ -Lagɔ titee gwesanya yia 'wlu gbeli -Zeluzalɛmɔ. 6 Nyɔmaa -wa mia -bha wa ɲni nu: *Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu Anasɪ, Kaifɔ, Zaan, Alɛzandɪ we -yɔ -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ zɔaylɪnyɔmaa weee. 7 'In wa yia Pieli -yɔ Zaan kwa wa 'yu, 'in wa yia wa layibhaɛ: «Se -mɔmɔ nya a jipe ɔɔ 'kukunyɔa? 'In nyɔɔ ka 'ɲni -gɔ a nu we lɛa?»

8 Zuzu 'Pɔpa yea Pieli, ɔ nɛɛ wa -ylae: «'Yu -galɪnya, nyɔmaa kpasɪ, 9 -a ka guzɔnyɔ -mɔni zɔzɔnu -yla lɛnuɔ 'gbu, wa yibhaa -zɛɛn yli nya -ain la, sa -a jipeli ɔɔ nyɔmɛ 'wɔla? 10 A 'dɛ weee yibheli we 'ji, 'in Izlaɛlɪnyɔmaa yibheli we 'jiɛ: Nazaɛɪɪyɔ -Zezu Klisɪ a kulɔa su -gɔ la, 'in -Lagɔ 'bhua 'wɔ tɪtlɪnya glaa, ɔ 'ɲni nya nyɔmɛ -mɔni 'pɔa, 'in ɔ 'yɪligbea da ain 'yu. 11 Nu, we mi ɛɪɪda -Lagɔɛbhɛ 'wɔ -Zezuu daaɛ:

«Tɔkpa -we amia -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ,
mɔ -zɛa -buduu gwɪgwɪyli -tɔkpa -zɔnu.»

12 Pieli nɛɛ 'yae: «ɔ 'dɛbhlogbɔɔɔ -gbɛ wa yia 'pɔpɔɛ. Nu, dɔdɔ weee -gɔ, nyɔmaa weee glaa, -Lagɔ 'ni nyɔmɛ -putuu 'ɲni wla, ɔ 'ka -ain gbu 'wɔsa.»

13 Da *Zuifɔb gbɔwliwɔdɪnya 'yia Pieli -yɔ Zaan dɪ telɔ -yɔ, 'in ɲwɛgaga yia wa sɔbha. 'In wa yia we -yɔyɪ nu, nyɔmaa -kpɔa -yɔ -wa 'nia 'ɛbhɛ -yi, ma -wa. 'In wa -yi 'ya wa -Zezuu nɔnɔnya 'cɪn nya. 14 'In wa yi 'yaa nyɔmɛ ɔ wa jipea -yɔyɪ 'yɪligbeda wa kwesi. 'In wa 'ni wɛɪ -ka, wa 'ka we 'bɪgɔpali. 15 'In wa nɛɛ wa -ylae: «A 'tla gbɔwɔbhɔ -budu zɔ!» 'In wa 'dɛkpɔa yia kpɛɪhe bhli. 16 Wa nɛɛ: «Sa -a 'ka waa nyɔmaa -manɪ nɔa? Wa ka gwɛdigbu lɛnu, -Zeluzalɛmɔ -nyɔmaa weee

ka -bha 'yi, 'in -a 'ni mneni -a 'ka we kpɛɪ. 17 Nu, weee gbu -mɪni yi lamneni nyɔmaa -nyɪdɪ -tapaa 'gbu, -a 'yɪligbeli wa -glawɛɪ nya! Nyɔɔɔ nyɔɔ ɔ -ka -mi, wa yi ɔ -yla gbu gba -Zezuu 'ɲni nya.»

18 Wa laa Pieli -yɔ Zaan, 'in wa nɛɛ wa -ylae: «A 'na gbali nyɔmaa -yla gbu -Zezuu 'ɲni nya -ni, 'in a 'na -slolu wa gbu we nya 'mnumnu -ni.» 19 'In Pieli -yɔ Zaan nɛɛ wa -ylae: «A 'yibha -slɔ amiaa 'dɛ la. We nanɪ 'yɪli, -Lagɔ 'yu, -a zɔ amia 'nɔɲwɛ yaayɪ, -a zɔ -Lagɔ 'nɔɲwɛɛ? 20 'A! Gbu -we ka da -a 'yia, 'in -a 'nɔa, -a 'ni mneni, -a 'ka gba -a 'nia we gba.»

21 Gbɔwliwɔdɪnya yia wa 'cɛ -yɔ 'pali 'ya 'sɔ. -Mɔb 'bɪgɔ, 'in wa yia wa 'yitide. Gbu -we ka 'gbu wa 'kaa wa 'kɪɪyɛ 'wɔpali, wa 'ni we 'yi. Nyɔmaa weee mi -Lagɔɔ 'ɲni -mɪnɪda, -we nɔa lɛɛ 'gbu. 22 Nyɔmɛ ɔ 'pɔa gwɛdi sa, ɔ -zɔ mneni we 'ka -zɔɔ gbu 'sɔ -gɔzi.

-Lagɔnyɔmaa bhuhhoea -Lagɔ

23 Da wa 'tidea Pieli -yɔ Zaan 'yi, 'in wa yia wa bheliaa -gbɛ mni. 'In -we *Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ nyɔmaa kpasɪ gbaa wa -yla, wa yia we -sa lɔdɪ nya. 24 Da waa -Lagɔbhelia 'nɔa gbu -mɪni, 'in -maa yia -Lagɔ bhuhhoe bhli dabɔdɔ. 'In wa nɛɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, -mi nɔa yali -yɔ dɔdɔ -yɔ gumunyu lɛ, 'in -we weee mia we -gɔ -yɔ we nɔkplɛ, -mi nɔa we lɛ. 25 -Mi gbaa, Zuzu 'Pɔpa nya, -amiaa dɔkpasa -Davidɪ ɔ -wa -na lubhonɔnyɔ, ɔ ɲwɛ nyae:

«Lɛɛ ka 'gbu dɔdɔgɔ -nyɔmaa weee
dɪ -zɛ la 'dɛɛ 'yɪlimanɪ nya?
Lɛɛ ka 'gbu wa pɔpali gbu -kpɔa gbaa?»

26 Dɔdɔɔ 'wlulapɪɪnya -sɔa 'wɔ tɔ nya,
'in nyɔmaa 'yugalɪnya yia gwe 'pa,
Jejitape -yɔ ɔ -Bhasanyɔ -yɔ.»

27 Nu, gbɔzɔnu -wa, -na lubhonɔnyɔ -Zezu ɔ mia -mɔwɔlɔda, -in -saa -bha, 'in -in slua 'kpɪ 'wluo, *Ewɔlɔdɔ klaa, Pɔnsɪ Pilatɪ klaa, 'lakpanya -yɔ *Izlaɛlu zɔaylɪnyɔmaa ka ɔ -yɔ gwe 'pali, weee dɔdɔ -gɔ. 28 -We weee -in gbaa -na 'tɪtɛ -yɔ -na dɔmagbu nya pepe, 'mɔ wa nɔa dɛ lɛ. 29 'In Jejitape, sa wa 'pala -ain 'cɛ -yɔ, -in yla we. 'In -in 'tɛmanɪ -na lubhonɔnyaa dɪ la, wa 'ka -na gbu gba. 30 -In -glo -na sɔ 'wɔ, 'in nyɔmaa jipee -yɔ gwɛdigbu -yɔ gbu 'kadɪ 'kadɪ nu lɛ, -na lubhonɔnyɔ -Zezu mia -mɔwɔlɔdaa 'ɲni nya. We -mi 'sa.»

³¹ Bhla -we nya wa bhia -Lagɔ bhuhhoe, da wa -dia la, 'in -bha yia zuklu. 'In Zuzu 'Pɔpa yia wa 'de weee ye, tɔn, wa yia -Lagɔwɛli gbagbie bhli, dli telɔ nya.

-Lagɔnyima suslolua wa zɔzɔnɔvli 'wɔ da yabhlo

³² Nyima weee -wa zɔa -Zezu dli -gɔ, wa dli -yɔ wa 'wlukɔɔn lapɔpalie -bhlo. 'In nyime yabhlogbɔɔ'ɔ gba ni, ɔnɔv zɔzɔnɔnya mia, ɔ 'de -bhloo -nɔ -wa. Ni, wa zɔzɔnɔ weee mia, 'wɔ wa suslolua we da yabhlo.

³³ 'Tite 'kadɔ yabhlo nya, -Zezuu tietienya gbaa Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu 'wɔsɔgbɔ tɛtɛnya glaa. 'In -Lagɔɔ 'nanɔ 'kadɔ yia wa 'de weee -gɔ kwlili. ³⁴ Wa glaa bobabhanyɔ 'ni -mi. -Wa weee kaa kpaɔ -yɔ -budunya, pɛlɔ wa paa we, 'in wa -yɔ we -yɔgwɛzi yia.

³⁵ 'In wa -yɔ wee 'gwɛzi yia, -zugba wa nye we -Zezuu tietienya yoo. -Mɔv 'biɔv, 'in -maa dlilia we wa 'wɔla -bhlo -bhlo, sa wa -yɔgbɔ -ka -mi, 'in wa bhia we.

³⁶ Siplɔyɔ **-Zɛzɛfɔ*, -ɔ -wa **Leviii* zɔaylinyime, -ɔ ka 'ɛni -Zezuu tietienya zɔa Banabasɔ, 'sa ɔ mia. (Wee Banabasɔ ji -wa, nyimaa dli latɛmanɔyɔ.) ³⁷ Kpaɔ yabhlo ɔ kaa, 'in ɔ yia we pɛlɔ 'pa. ɔ -yɔ we 'gwɛzi yia -Zezuu tietienyaa -gbɛ mni, 'in ɔ yia we wa yoo 'nye.

5

Ananiasɔ -yɔ ɔ 'ɛwnɔ Safilaa gbɔ

¹ Cun, nyime yabhlo -ɔ ka ɛni -wa Ananiasɔ -yɔ ɔ 'ɛwnɔ Safilaa 'paa wa kpaɔ pɛlɔ.

² 'In ɔ -yɔ ɔ 'ɛwnɔ bhlia wɛli -bhlo, ɔ yia we 'gwɛzii kibhe 'wɔti ɔ -nɔ nya, 'in ɔ -yɔ we tɔba yia -Zezuu tietienyaa -gbɛ mni.

³ 'In Pielɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Ananiasɔ, lɛɛ ka 'gbɔ *-Saatan yi -na dli yea? -In ka Zuzu 'Pɔpa -yla yotɔbhɔ, 'in -in yia wee kpaɔ 'gwɛzi tɔba 'wɔti -na -nɔ nya. ⁴ Da -in 'nia -slɔ wee kpaɔ pɛlɔ 'pa, we mi -na -nɔ nya. 'In -in 'paa we pɛlɔɔ, we 'gwɛzi mia, -na -nɔ -wa, we 'ni mɔv? Lɛɛ ka 'gbɔ -in yi sanɛɛ -sɔkpa gbɔ pɔpalia? We 'ni nyima -yla -in 'tɔbhɔ yo, -Lagɔ -yla -in 'tɔbhɔa we.»

⁵ Ananiasɔ 'nɔa wee wɛlɔnya -mni, ɔ bhlia, -bha ɔ tɛlia. -Wa weee 'nɔa we, -nyanigbɔ yia wa -kpaɔ. ⁶ Nyimesia yia 'wɔsɔ, 'in wa yia ɔ 'naa -yɔzɔ, wa -yɔ ɔ yia mni, 'in wa yia ɔ lazɔ.

⁷ 'Lɛli ta 'plia, 'in ɔ 'ɛwnɔ Safilaa yia pla, -zugba -we nɔa lɛ, ɔ 'ni we 'ji -yi. ⁸ Pielɔ yia ɔ layibha, ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «A gba 'mi -yla gbɔzɔnɔ, -valɛ ni nya a 'paa amiaa kpaɔ pɛlɔ yi?»

'In ɔ nɛɛ: «In, we nya -a 'paa we pɛlɔ.»

⁹ Tɔn, Pielɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Sa we mia, 'in a -yɔ amaa 'lowli yi wɛli -bhlo bhlia, 'in a yi -Lagɔɔ Zuzu laylaa? A -talɔ, -wa 'bhɔa amaa 'lowli lazɔda, wa 'yiligbe -budunwɛɛ, ma yi 'yaa ama yoo kwaa.»

¹⁰ -Bha -bhlokpade, ɔ bhlia Pielɔ bhɔ -yɔ, ɔ yia tli. Nyimesia 'kaa pla, -zugba ɔ ka tli, wa 'bhua ɔ 'wɔ, wa -yɔ ɔ 'sɔ mni, 'in wa yia ɔ lazɔ ɔ 'lowli kwesi. ¹¹ *Leglizɔ weee -yɔ nyima -tɔba weee, -wa 'nɔa wee gbɔ -mni, -nyanigbɔ yia wa -kpaɔ.

-Zezuu tietienya nɔa gwɛdigbɔ 'kadɔ lɛ

¹² -Zezuu tietienya ka gwɛdigbɔ -yɔ gbɔ 'kadɔ duun lɛnɔ nyima nyidi. -Lagɔbudu 'kadɔv -kapue wa lala Salomɔɔɔ palɔ 'kadɔ, we zɔ -Lagɔnyima gbelia 'wlu, we bhla wa ka dli -bhlo. ¹³ 'In nyime yabhlogbɔɔ'ɔ 'yi dli ɔ 'ka wa lɔbho, 'in -zugba nyima duun mni wa 'ɛni. ¹⁴ 'In nyimaa -zlo, nɔkpasia -yɔ 'ɛwnɔ, -wa 'ɛwnua Nyimaa -Kanyɔ gbɔ -yɔ, 'in -maa yia -Lagɔnyima -gɔbhɔ. ¹⁵ 'In nyima yia guzɔnya 'yloogbɔ wlelie bhli. Wa yia wa -gbato -yɔ -bitanya -gɔ lapɔli. 'In bhla -we nya Pielɔ -ka 'plia yi, ɔ zuzu 'ka -ylɛɛ 'yabhlo -kpaɔ -gɔ 'plili wa glaa. ¹⁶ Nyimaa -zlo yi 'yaa 'gbenya mia -Zeluzalɛmɔ kwesi 'bhɔ, 'in wa -yɔ guzɔnya -yɔ nyima -wa zuzu 'nyii mia 'kɛyɛ 'wɔpalɔda yia yi, 'in wa 'de weee yia 'pɔ.

Wa kpaɔ -Zezuu tietienya

¹⁷ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -yɔ -wa mia ɔ kwesi -wa weee -wa *Sadusenyima, zenyidli yia wa 'wɔbhɔ -Zezuu tietienyaa gbɛgbɛin. 'In -we wa 'kaa lɛnɔ, wa yia we wɛli bhli. ¹⁸ Wa kpaɔ -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa -kasɔ 'wɔpa. ¹⁹ Ni, sabɔ, -Jejitapɛɛ 'anzɔ yabhlo yia, 'in we yia -Zezuu tietienya ɛwɛ -kasɔbudu -kalɔ. We wlelia wa, 'in we nɛɛ wa -ylaɛ: ²⁰ «A mni -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ. 'In -we weee -wa 'yliyɔgagɛ loluu gbɔ, a gba we nyima -yla.» ²¹ -Zezuu tietienya zɔa we wɛli 'nɔwɛ, 'in zlokpɛ -papa,

wa yia -Lagobudu 'kadu zo mni, 'in wa yia nyima slolue bhli.

-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, wa yia gbowliwodunya -yo Zuifov nyima kpasɩ la, gbwobhubhue 'kadu -yo. 'Bhie, wa yia nyima tie -kaslobudu zo, wa mni -Zezuu tietienya 'bu. ²² 'In da 'slɔja nyina -kaslobudu zo, -maa 'ni -mo wa yli. 'In -maa yia gbwobubonyaa -gbɛ lobhiti, wa yia lodi -sa. ²³ Wa nɛɛ: «-A ka -kaslobudu klada yli 'nanov, -zugba we ηwekunya 'yligbe we ηweɛ. Nu, da -a -kalia we, -a 'ni -mo nyime yabhlogboɔ yli.» ²⁴ Da -Lagobudu 'kadu ηwekunya -kanyo -yo -Lagobubonyaa -cian 'nua gbunya -mni, -we wa 'kaa 'wlukoon lapopalɩ, wa 'ni we -yi. 'In wa yia wa 'de layibhaɛ: «Lɛɛ -lu yli -Zezuu tietienya?»

²⁵ Tɔon, nyime yabhlo 'tlalia -bha, 'in -moɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -talɩ! Nyima -wa a 'paa -kaslobudu 'wu, wa mi -Lagobudu 'kadu zo nyima gbɩ -sloluda.» ²⁶ 'Bhie, -Lagobudu 'kadu ηwekunya -kanyo -yo o 'slɔja yia -Zezuu tietienya 'bumni sa -dlɔɔ, wa 'ni we nu -gla nya, nyima yi wa gbaku 'wobhaa 'gbɩ, nyanɔ mi wa dlu.

Wakwaa-Zezuu tietienya gbowliwodunya yu

²⁷ Da wa -yo wa yia lb, 'in wa yia wa gbowliwodunya 'yu kwa. -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, yia wa layibhayibhie bhli. ²⁸ O nɛɛ wa -ylaɛ: «-A ka aɩn -yla gba 'klɩ 'ciɩ nya da nu, a 'na -slolu nyima gbɩ nyime -mɔnu 'ηni nya -ni. 'In -mɔmɩ a nu de lea? A ka amiaa nyimaa gbɩslolue lamneni -Zeluzalemɩ -gbe -kpabhie nokplɛ. 'In a 'yibha a 'ka -aɩn o 'bhabhagbo 'wludi.»

²⁹ Piɛli -yo -Zezuu tietienya tɔba yia we 'bigopalɛ: «-Lagɔ -a 'kaa 'nɔηwe zo, we 'ka nyima -zi. ³⁰ Amia 'bhaa -Zezu, o su -gɩ lakolɩe nya. 'In -amiaa dukpasu -Lagɔ yia o 'wobhu titlɩnya glaa. ³¹ Nu, -Lagɔ ka o 'wobhu o lilisɔb, 'in o yia o 'yigbeli nyimaa 'Yugalinyo -yo wa Gbowosanyo nya. 'In o 'ka *Izlaɛli 'yoo 'nyɛ, wa 'ka wa dli 'bhiti, 'in -Lagɔ 'ka wa gbonyii 'woti. ³² Wee gbunya -mni, -amia mi we dayinya nya, 'in Zuzu 'Popa -o -Lagɔ 'nyɛa -wa zoa o 'nɔηwe, o mi 'ya we dayinyo nya.»

³³ Gbowliwodunya 'nua gbunya -mni, 'in we yia wa 'ce dlo la. Wa 'yibha wa 'ka -Zezuu tietienya 'bha we 'gbɩ. ³⁴ Wa glaa, *Falizinyime yabhlo wa laa Gamaliɛli, -Lagɔ titee gwesanyo -wa, nu, nyima weee zoa o 'nɔηwe, o -sɔa 'wu gbowliwodunya nyidi, 'in o nɛɛ, wa wleli -slo -Zezuu tietienya -sɛ.

³⁵ -Mɩv 'biɩ, o nɛɛ waa gbowliwodunya -ylaɛ: «Izlaɛli nyima, gbɩ -we a 'kaa lenɩ waa nyima -manu gbɛgbɛɩn, a zo amiaa 'de 'yliyɔ we 'gbɩ. ³⁶ Nu, nyime yabhlo wa laa Tedaɩ, o 'tlaa, we 'bi 'ni 'wogwle, o yia o 'de la nyime -zɔnɩ. Sa 'bhisa, nyimaa 'wlu 'sɔ yia o 'bi -bholu. Wa yia o 'bha, 'in -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamno. 'In gbɩ -we o 'kaa lenɩ, we yia 'wotɩ bhe. ³⁷ -Moɔ 'biɩ, nyimaa zelibhla, Galileyu Zudaɩ yia 'tla, 'in nyimaa -zlo yia o 'bibholu. 'In wa yi 'yaa -moɔ 'bha. 'In -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamno. ³⁸ -Sleɛn, in nɛɛ aɩn -ylaɛ: a 'na ylalɩ nyima -manu 'masleɛn -ni, a 'tide wa 'yi, wa 'ka mni. We -ka wa 'wlukoon lapopaligbo -yo wa lenogbo mia, nyimaa -gbɛ we bhɩ, la we yia 'bhua. ³⁹ Nu, we -ka -Lagɔ -gbɛ we bhɩ 'piɛɩn, a 'ni mneni a 'ka we lasa. A zo amiaa 'de 'yliyɔ, a -yo -Lagɔ 'na gɩbɩ tu -ni!»

'In gbowliwodunya yia Gamaliɛli weli 'wɔηwnu. ⁴⁰ Wa laa -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa selɩ, 'in wa nɛɛ wa -yla, wa 'na gbalɩ 'masleɛn -Zezuu 'ηni nya gbɩ -ni. 'Bhie, wa yia wa 'yitide. ⁴¹ 'In -Zezuu tietienya -yo 'mɔna yia gbowliwodunya -gbɛ 'bhɩ, -we ka gbɩ -wa, -Lagɔ ka we -yoyɩ nu, wa ka we 'klɩ, wa 'ka wa 'klyɛ 'wopalɩ -Zezuu 'ηni nya. ⁴² 'In sa zli zlia, 'sa wa tɩa -Lagɔweli -sloluda, 'in wa tɩa -Lagɔ -Bhasanyo -Zezuu Gbozɔnɩ -gbada -Lagobudu 'kadu -yo wa -budunya zo.

6

Wa -sa -bha nyima gbesɔ, wa 'ka -Zezuu tietienya 'wɩsa

¹ We bhla, 'in -Zezuu *'binɔnya yia -gubho. -Lagonyima -wa gbaa *glekiweli, ma palɩ -Lagonyima -wa gbaa zuifoweli -yla gbɩ laɛ: «'Yli weee nya, wa -ka lililu dlilia yi, 'in wa dlɩa -amiaa -dugbanɩni 'wu.» ² -Zezuu tietienya kugbua le 'sɔ gbelia -Zezuu 'binɔnya weee 'wlu, 'in wa nɛɛ wa -ylaɛ: «-A -ka -Lagɔweli sloluee 'yitide lililuu dliliee

'gbu, we 'nɪ 'ylinani. ³ We 'dɛɛ 'gbu, bheliaɪn, a -sa -bha -mɔ aɪn glaa nyɪma gbesɔ, -wa ka 'ŋnɪ -zɔnɔ nyɪma gbaa, -wa -Lagɔɔ Zuzu yea, -wa -yia gbu, 'in -a 'ka wa wee lubho kwɛɛ zɔ. ⁴ 'In -amɪa 'ka -Lagɔ bhuhhoe -yɔ -Lagɔwɛli -sloluda -tɔ.»

⁵ -We wa gbaa, -wa weee mɪa -bha, 'in -maa yia we -yɔŋwnu. 'In Etiɛnɪ ɔ zɔa dli, Zuzu 'Pɔpa mɪa yeda, 'in wa yia -bha ɔ -sa, we -yɔ Filipɔ, Plokɔɔ, Nikanɔɔ, Timɔ, Palɪmenasɪ -yɔ Antɪɔsɔ -yu 'Nikolaa, ɔ zɔ bhaa Moizu tite 'nɔŋwɛ. ⁶ 'Bhie, wa yia wa -Zezuu tietienya 'yu kwa. 'In -maa yia wa sɔ 'wluo lapalɪ, 'in wa yia -Lagɔ bhuhhoe.

⁷ 'In -Lagɔgbu -yɔ lamnenie yia mɪnɪ -tapa. 'In -Zezuu 'bɪnɔnyaa yia -gubho duun -Zeluzalɛmɔ. 'In *-Lagɔbɔbɔnyaa -zlo yia -Zezuu gbu -yɔŋwnu dli weee nya.

Wa kpaɪ Etiɛnɪ

⁸ Etiɛnɪ, ɔ kaa -Lagɔɔ 'nanɪ -yɔ ɔ 'tɪtɛ 'wɔ, mɔ nɔa gbu 'kadɪ 'kadɪ -yɔ gwɛdigbu lɛ nyɪma -nyɪdɪ. ⁹ *-Lagɔbudu wa lalɪa «Galɪ wa 'tidea 'yii» 'ŋnɪ nya, we zɔ nyɪma tɔlɔa -sɔlɔa Etiɛnɪ -yɔ 'wɔ. Waa nyɪma -yɔ Etiɛnɪ kpɛlɪa, ma nɪ: Silɛnɪ -yɔ Alɛzandlii gbee Zuɪfɔ, we -yɔ 'ya Silisi -yɔ -Aziii Zuɪfɔ. ¹⁰ Nu, gbɔyɪlo -Lagɔɔ Zuzu 'nyɛa ɔ, we nya ɔ gbaaa 'gbu, wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ lu.

¹¹ 'In wa yia nyɪma 'wɔplalɪ nu, wa gbaɛ: «ɔ mɪ Moizu -yɔ -Lagɔ vɛlɪda, 'in -a yia we 'nɔ.» ¹² 'Sa wa 'bhua sa nyɪmaa -zlo, nyɪma kpasɪ -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa dli 'wɔ, 'in -maa yia Etiɛnɪ kwesi bɛ, wa yia ɔ kpa. 'In wa yia ɔ gbɔwliwɔdɪnya 'yu kwa. ¹³ Yɔgbɔɔ dayɪnya wa -yɔ wa yi 'yaa, 'in -maa nɛɛ: «ɔɔ nyɪmɛ -mɔ nɪ, -amɪaa -mɔwɔlɔ -Lagɔbudu 'kadɔ -yɔ Moizu titee da ɔ gbaa gbɔnyuu 'kɔmɔɔ. ¹⁴ -A ka 'nɔ ɔ ŋwɛɛ nu, ɔɔ Nazalɛtɪyɪ -Zezu yia -amɪaa -Lagɔbudu 'kadɔ lamumnia, 'in tite Moizu 'nyɛa -aɪn, ɔ 'ka we 'bhiti.»

¹⁵ Gbɔwliwɔdɪnya weee -wa -dɪa -bha la, wa ylaa Etiɛnɪ tenyii, 'in wa yia ɔ 'klɔ -yɔyɪ nɛɛ -Lagɔɔ 'anzɪ yabhloo klɔ.

7

Etiɛnɪ gbaa -Lagɔgbu

¹ *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ yia Etiɛnɪ layɪbhaɛ: «-We weee wa gbaa da -na daa, gbɔzɔnɔ -wa yi?»

² 'In Etiɛnɪ yia we 'bɪgɔpalɪɛ: «Na bhelia -yɔ na didea, a pɔlɔ 'mɪ yukwli! 'Nɪnɪmɪ -Lagɔ ka -amɪaa dɔkpasa Ablaamɔ 'klɔtlalɪ Mezopotami -dɔdɔ -gbu. We ka lɛnɔ 'bhie, Ablaamɔ yia Alaan -dɔdɔ -gbu mɪnɪ. ³ -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylɛɛ:

«-In 'bhɔ -na nyɪmaa -gbɛ,
-na dɔdɔ -gbu,
'in dɔdɔ -we na yia -mɪ 'klɔslolua,
-in mɪnɪ we -gbu.»

⁴ Ablaamɔ 'bhua Kalɪdee -dɔdɔ -gbu, 'in ɔ yia Alaan mɪnɪ.

«ɔ dide tɪa, -mɔɔ 'bɪgɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɪ Alaan -dɔdɔ -gbu, 'in dɔdɔ -we -gbu a dɪa -zɛɛn da la, 'in ɔ yia -bha ɔ -la. ⁵ -Mɔɔ bhla, -Lagɔ 'nɪ Ablaamɔ -lu yabhlogbɔɔ 'nyɛ. Dɔdɔɔ kibhe 'kienyɪlɛ -we 'wɔlɔa bhɔɔ 'bɪ, ɔ 'nɪ 'dɛbhie -gbolu we ɔ 'nyɛ. 'In -Lagɔ nɛɛ Ablaamɔ -yla, wee dɔdɔ ɔ yia ɔ 'nyɛa, 'in we 'ka ɔ 'yuoyua 'lɔɔ -yuoyuaa -nɔ -zɛ, ɔ 'bɪgɔ. 'In -zugba Ablaamɔ 'nɪ 'yu yabhlogbɔɔ -ka.

⁶ -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «-Na 'yuoyua yia 'lakpa -dɔdɔ -gbu ladɪa. 'In wa 'ka -mɔ galɪ -zɛ, wa 'ka wa 'kɪyɪɛ 'wɔpalɪ -zɔɔ 'wlu 'sɔ nɔkplɛ.» ⁷ 'In -Lagɔ nɛɛ 'yɛɛ:

«Nyɪma -wa ka galɪ wa yia -zɛa,
-maa -yɔgbu na yia 'wɔbhua.
-Mɔɔ 'bɪgɔ, lɔ wa yia yia,
'in wa 'ka 'mɪ bɔbɔ -selɪ.»

⁸ 'Bhie, -Lagɔ yia *-wɔsuslɔlue ɔ -yɔ Ablaamɔ nyɪdɪ zɔ. -We -slolua we mɔ -wa *knɪ 'wɔpapɪɛ. 'Sa Ablaamɔ gwalia ɔ 'yu Izakɪ, we 'ylɪ gbɛtaa zɪ, 'in ɔ yia ɔ knɪ 'wɔpa, 'in Izakɪ yia -mɔɔ 'yu Zakɔbɔ knɪ 'wɔpa, 'in Zakɔbɔɔ 'yua kugbua lɛ sɔ mɪa -amɪaa dɔkpasɪ nya, 'in ɔ yia wa knɪ 'wɔpa.

⁹ «-Amɪaa dɔkpasɪ nɔa *-Zɛzɛfɔɔ zenɪ, 'in wa yia ɔ pɛlɔ 'pa gaylo nya Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gbu. 'In -Lagɔ -yɔ -Zɛzɛfɔ 'sɔ mɪ. ¹⁰ -Lagɔ ka -Zɛzɛfɔ sɪasɪɛ 'wɔsa, 'in ɔ yia ɔ gbɔyɪlo 'nyɛ, ɔ 'ka Ezipɔtɔɔ dɔdɔɔ 'wlu-lapɪlɪnyɔ *Falaɔn dɔdɔnamanɪ. 'In -mɔɔ yia ɔ Ezipɔtɔɔ zɔzɔnɔ weee -yɔ -mɔɔ 'dɛɛ -buduu 'yɪyɔzɔnyɔ 'wɔnɔ.

¹¹ «ŋwɔ 'kadɔ ka Ezipɔtɔ weee -yɔ Kanaa -dɔdɔ -gbu yi. We mɪ sɪasɪɛ 'kadɔ nya. -Amɪaa dɔkpasɪ 'i 'yɪ lilɪlu wa 'a li. ¹² Da Zakɔbɔ 'nɔa nu, lilɪlu mɪ Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gbu, 'in ɔ yia -mɔ -amɪaa dɔkpasɪ tie tɪa -bhlo. ¹³ Da wa -zakpa 'sɔnɔ mɪnɪa, 'in -Zɛzɛfɔ yia ɔ 'dɛ -slolɔ ɔ bhelia -yla. -Bha Falaɔn yibhelia -Zɛzɛfɔɔ

zwaylinyuma. ¹⁴ 'In -Zezefu yia nyuma tie, wa mni o dide Zakobu -yo o zwaylinyuma 'bu. Wa nyumaa gbu ta 'ya kugbua le gbu. ¹⁵ 'In Zakobu yia Eziputu mni, -mo o tlilia, 'in -mo -amiaa dukpasu tɔba tɔli 'yaa. ¹⁶ 'In wa yia wa 'kwie Sisemugbe 'wu kwa, 'in 'bhoka -we Ablaamu zaa 'gwezi nya Amoo 'yua kwee, 'in wa yia we 'wu wa 'bhlulu -mo Sisemu.

¹⁷ «Gbu -Lago gbaa zlume Ablaamu -yla, da we lenu bhla nynia, 'in Zuifu yia zumani Eziputu -dudu -gu. ¹⁸ Nyumaa 'wlu-lapilinyo -lolu o 'nia -Zezefu yibheli, 'in -mo yia Eziputu -dudu 'wlulapili. ¹⁹ 'In o nyumaa 'wlulapilinyo -moni yia -amiaa nyuma -dawli 'wunu. O nee -gla nya, wa 'tide wa 'yuyolua 'yi -maa 'ka ti.

²⁰ «We bhla wa gwalia Moizi. O nani 'yli, 'in o nania -Lago dudu bhabha. Wa 'nyenu o 'cu ta o didee -budu zo. ²¹ Da o didea palia o la, wa 'bhua o lɔ, Falaoon 'nyonyu yia o 'wobhu. 'In o yia o zu o 'dee 'yu 'bhisa. ²² 'Sa wa -slolua Moizi gbu weee Eziputu -nyuma -yia. 'In o yia nyume 'tite -ze, o nyee weli -yo o lenogbonya 'wu.

²³ «Da o 'yia -zɔu gbu 'so, 'in o nee, o bhelia Izlaelinyuma o mnia 'yia. ²⁴ Moizi 'yia Eziputu -nyume yabhlo, -zugba o mi Izlaelinyume yabhlo 'klyie 'wopada, 'in o yia -mo lɔpa, 'in o yia Eziputu -nyume 'bha. ²⁵ O mo dli, 'wu o bhelia yia we lanu nu, 'mo -Lago yia 'wobhua, 'in o 'ka wa gbu 'wusa. 'In wa 'ni we 'wolanu. ²⁶ -Muu 'bigu, zli zlia, 'in Moizi yia Izlaeli -ylaasi 'so guda yli. 'In o 'yibha o 'ka wa 'wɔsuslolu, 'in o nee wa -ylae: «Na 'talea, amia mi bhelia nya, lee ka 'gbu a papali 'klyie 'wusa?»

²⁷ «'In o mia o -libheyi 'klyie 'wopalida, 'in -mo yia Moizi 'su, 'in o nee Moizi -ylae: «-In 'bhulu 'mi 'yula!

Nyoo pali -mi la -amiaa 'yugalinyo -yo -amiaa gbuwobhunyo nya?

²⁸ Sa -in 'bhaa Eziputuyu zobha, -in 'yibha -in 'ka 'sa -ami 'bhaa?»

²⁹ Moizi 'nua welynua -mini, tɔn, o yia -flii -bho, 'in o yia Madian -dudu -gu mni. -Mo o gwalia nukpasia 'so.

³⁰ «-Zuu gbu 'so 'plia, da beblee *Sinaii -gogo mia -bha -Lago 'anzi yabhlo 'tlalia Moizi 'klɔ, misa -gu -su teklee mia sida we -kosuu mio 'wu. ³¹ Da Moizi 'yia we -yo, 'in nyegaga

yia o sobha. O mi -bha beda o 'ka we yla, 'in o yia Jejitape weli 'nu, mu nee o -ylae:

³² «-Ami -wa -na dukpasu -Lago.

-Ami -wa Ablaamu, Izaki -yo Zakobuu -Lago.»

'In Moizi yia telie bhli nyanɔ nya o 'ni 'masleen 'yibha o 'ka -bha -tali. ³³ Jejitape nee o -ylae:

«-In -sa -na -sakwla bhɔ 'wu.

Da -in mia de, -mowlu -da -wa.

³⁴ In ka na nyumaa siasi -yoyi Eziputu -dudu -gu.

'In in yia wa wieweli 'nu,

'in in yia lasibhli,

in 'ka wa gbu 'wusa.

-In yi, in 'ka -mi tie Eziputu -dudu -gu.»

³⁵ «O Moizi o Izlaelinyuma -saa zlume kwnee, 'in wa yia o -yla gbae: «Nyoo pali -mi la -amiaa 'yugalinyo -yo -amiaa gbuwobhunyo nya?», 'mo Jejitape tiea wa 'yugalinyo -yo wa gbuwosanyo nya, -Lago 'anzi o 'tlalia o 'klɔ misa -gu -su teklee nyidi, o so nya. ³⁶ Moizi -saa Izlaelinyuma Eziputu -dudu -gu. 'In o yia gbu 'kadɔ -yo gwedigbonya lenu Eziputu -dudu -gu, *gumunyu Zalu -gu, we -yo da beblee zuu gbu 'so nukple.

³⁷ «O Moizi gba 'yaa Izlaelinyuma -ylae:

«-Lago yia ain o gbuu -falpanyo yabhlo yoo 'paa,

'mi 'bhisa.

Amiaa zwaylinyume yabhlo o yia -mia.»

³⁸ Da Izlaelinyuma gbelia 'wlu da beblee, o Moizi mi -bha. Mo -zea 'kɔlu, -Lago 'anzi gbaa o -yla gbu Sinaii -gogo 'wlu -yo -amiaa dukpasu nyidi. Mo -yla -Lago gbaa 'yliyogaweli, 'in o yia we -ain -yla gba.

³⁹ «'In -amiaa dukpasu 'ni 'yibha wa 'ka o 'nuhwe zu. 'In wa yia o kwnee -sa, wa dli 'yibha wa 'ka Eziputu -dudu -gu lobhiti. ⁴⁰ Wa nee *-Awlɔon -ylae:

«-In nu -ain -yla -Lagonya le,

we 'ka -ain 'yugali.

Nu, o Moizi o -saa -ain Eziputu -dudu -gu,

-we ylia o, -a 'ni we -yi.»

⁴¹ Tɔn, wa yia 'bhliyu bhla, 'in wa yia we bubu. Wa so lenulu ka wa 'muna 'wulaa 'gbu, 'in wa yia we 'feti -sa. ⁴² 'In -Lago yia wa -bligu pali. O yia wa kwe -yosa, wa 'ka yali bubu. We mi 'sa celida -Lagobuu -falpanyaa 'sebhe 'wue:

«Izlaelinyuma, 'lee -ami a 'nyea 'noolunya

-yɔ -zila bubɔluu tɔba,
-zɔɔ glɔ 'sɔ nukplɛ da beblɛɛ yi?

43 -Innya! A ka amiaa -lagɔ wa laa Molokuu
'naabudu

-yɔ -lagɔ wa laa Wlefanu zuzu 'wɔbhu.

Nu, -li a nva lɛ, a 'ka we bubɔ, mɔ -wa.

We 'gbu na yia ain galɔ -zɛlia dudu -putu -gɔ,
Babilonugbe luv 'pɔpɔ. »

44 Etienu nɛɛ 'yae: «-Amiaa dukpasɩ ka
bhaa *'naabudu yabhlo kaa 'wɔlanɔnnɔvee
'sɛbhɛɛ 'gba zɔ, -mɔ da beblɛɛ. Sa -Lagɔ 'paa
we ɲwɛɛ Moizɩ -yla, 'sa wa nva we. Nu, ɔ
nɛɛ Moizɩ -yla, we 'yli -we ɔ 'yia -yɔ, ɔ nu
we lɛ. 45 -Mɔɔ 'bɔgɔ, 'in -amiaa dukpasu 'yua
yia wee *'naabudu 'wɔbhu -maanɔ nya. *-
Zozue -galɔ wa 'yu, nyima -Lagɔ vua wa 'yu,
'in wa yia -maa dudu -gɔ ladia mni. 'In wa
-yɔ wee 'naabudu yia -mɔ mni. 'In we yia
-bha -tɔ tiklu, 'bhie, nyimaa 'wlulapɩnyɔ
-Davidu nu bhla yia nyini. 46 -Davidu ka -
Lagɔ 'nanɩ 'yi, 'in ɔ yia -Lagɔ 'yoo -zlali ɔ 'ka
Zakɔbɔɔ -Lagɔ -budu 'sɔbha. 47 'In nyimaa
'wlulapɩnyɔ *Salomɔɔ 'sɔbhaa wee -budu
-Lagɔ -yla.

48 «'In, -zugba, Yali -Lagɔ'ɔ -dɩli nyime
'sɔbha 'sɔbha -budu zɔ la. Sa -Lagɔgbɔɔ -
falɩpanyɔ gbaa we 'sa. 49 Jejitape nɛɛ:

«Yali -wa na 'ɲnimnikpe,

'in dudu -gɔ na dia na bhɩ la.

-Budu -mɔmɔ a mneni a 'ka 'mɩ -yla 'sɔbha?
'In da in mneni in 'ka ladia?

50 'Lee -amɩ 'nɩ we 'dɛ weee lalaa?» »

51 Etienu nɛɛ 'yae: «-Glaciaan yuk-
wliɔsulonya, amiaa dli -yɔ amiaa yukwli
mɩ 'wɔsuluda -Lagɔɔ lalawɛli -yla. 'In a
zɔa -gla Zuzu 'Pɔpa -yla 'kɔmɔɔ. A 'wlv sa
amiaa dukpasɩ! 52 -Lagɔgbɔɔ -falɩpanyɔ -
mɔmɔ amiaa dukpasɩ 'nɩ 'kɩyie 'wɔpalia?
'In -wa gbaa zɩmɛ Nyime Tiklu yabhlogbɔɔɔ
yiyigbu, wa ka -maa 'bha. 'In -slɛɛn, 'mɔ a
wlaa, 'in a yia ɔ 'bha. 53 -Lagɔ ka ɔ tite ain
yoo 'nyɛ -Lagɔɔ 'anzu sɔ nya. 'In a 'nɩ we
'nɔɲwɛ zɔ.»

Etienu tlithe

54 Da gbɔwliwɔdunya 'nva wɛlnya -mni,
'in 'cɛ yia wa dlo yi. Wa lia gla 'wɔ, 'in
wa yia Etienu 'cɛ -yɔ 'palɩ. 55 Zuzu 'Pɔpa mɩ
Etienu yedaa 'gbu, ɔ ylaa yali, 'in ɔ yia -Lagɔɔ
'ɲnimnie 'kadɔ -yɔyɩ, -zugba -Zezu 'yligbe
-Lagɔɔ lilisɔlv. 56 'In ɔ nɛɛ: «A -talɩ, na yi

yali -yɔ ɲwɛ -kalida, 'in, -zugba, *Nyimeɛ 'Yu
'yligbe -Lagɔɔ lilisɔlv.»

57 Tɔɔn, wa yia 'wɔkpɩ 'titɛɛ, 'in wa yia
yukwli 'wɔsulɩ. 'In wa 'dɛ weee yia ɔ -
guslo dabɔdɔ. 58 'In wa -yɔ ɔ 'susue yia
'gbe -gnima mni, -zugba wa bha ɔ gbɔku
'wɔ. 'In -bhayinya yia -maa -bananya ny-
imesɔyɩ yabhlo wa laa Sɔlv -yɔtɩ, -mɔɔ 'ka
we 'yliyɔzɔ.

59 Da wa mia Etienu gbɔku 'wɔbhada, 'in
ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ -
Zezu, -in 'bhu na zuzu 'wɔ.» 60 -Mɔɔ 'bɔgɔ,
ɔ yia 'kukolu 'sibhli, 'in ɔ yia 'wɔkpɩ 'titɛɛ:
«Jejitape, -in 'na dɩli gbɔnyuu -mni 'gba wa
'wlu -ni!» ɔ bhia 'sa gbagbie tɔɔn, ɔ yia 'yli
'mu.

8

*Sɔlv palia -Zeluzalemɔɔ *leglizɩ 'kɩyie 'wɔ*

1 Sɔlv -yɔ -wa 'bhaa Etienu ka dli -bhlo.

Wee 'yli -bhloo 'dɛ nya, wa bhlia -
Zeluzalemɔɔ leglizɩ 'kɩyie 'wɔpalie. 'In -
Lagɔnyima weee yia lamneni Zudee -yɔ
Samalii -dudu -gɔ. -Zezuu tietienya 'dekpɔa
-tɔa -Zeluzalemɔ. 2 'In nyima -wa zɔa -bha
-Lagɔ, yia Etienu 'kwie -gɔ wili bhabha, 'in
wa yia ɔ 'bhlu.

3 Sɔlv 'tɛmania 'kva la, ɔ 'ka leglizɩ lasa, -
zugba ɔ mni -budunya zɔ -bhlo -bhlo, 'in ɔ
kpa -Lagɔnyima, nukpasia -yɔ 'ɲwɩ ɔ pa wa
-kaslv 'wɔ.

Filipɩ gbaa -Lagɔgbɩ Samalii -dudu -gɩ

4 -Lagɔnyima -wa mneni la dudu weee -
gɩ, wa mni mɔ, wa yi mɔ, -Lagɔgbɩ gbagbie
nya. 5 Filipɩ yia Samalii 'gbe 'kadɩ yabhlo
nukplɛ mni, 'in ɔ yia -mɔ nyima -yla -Lagɔɔ
-Bhasanyɔɔ gbɩ -gbagbie bhli. 6 Nyimaa -
zlo pɔlvɩ Filipɩ wɛli yukwli flɩlɩ, -we wa
'nva, 'in gwɛdigbu ɔ nva lɛ, wa yia -yɔɔ 'gbu.
7 Nu, zuzu 'nyii yia guzɔnyaa -zlo 'wɔtla
'wɔkpɩkpɩ nya, 'in 'kukunya -yɔ 'tɩgɩgɩnya
duun yi 'yaa 'pɩ. 8 'In we yia 'mɔna 'kadɩ -zɛ,
wee 'gbe -mni nukplɛ.

9 We bhla, nyime yabhlo mɩ 'cɩn wee
'gbe nukplɛ, 'mɔ wa laa 'Simɔɔ. -Dlabhia -
nyakpɔɔ nɔnyɔ -wa. 'In ɔ sɔbhahia *Samalii
-nyima weee ɲwɛgaga. 'In ɔ laa ɔ 'dɛ nyime
-zɔnɔ. 10 'In we 'ka 'nyɛnyɛyua -yɔbhu, we
'ka nyima kpasɩ yli, wa 'dɛ weee pɔlvɩ ɔ
yukwli flɩlɩ. Wa nɛɛ: «ɔɔ nyime -mɔnɩ,

-Lagoo 'tite -wa, -we wa laa 'Tite 'Kadu.»
 11 O ka -dlabha -nyakpo nuda -gwle, -zugba we subhali nyima nwegagaa 'gbu, wa pulba o weli yukwli flilu. 12 'In -Lagoo nyimaa 'wlulapilugbu -yo -Zezu Klisu gbu -zono Filipino gbaa. -Wa weee nwnua we -yo, nukpasia -yo 'nwnu, 'in o yia wa batizee. 13 'Simoo 'de ka we -yonwnu, 'in wa yia o batizee. O yia Filipino kwesi -tu. Gwedigbu -yo gbu 'kadu mia lenuda, -we o yia -yo, 'in we yia o nwegaga -subhali.

14 -Zezuu tietienya mia -Zeluzalemu 'nua nu, Samalii -nyima ka -Lagobu -yonwnu, 'in wa yia wa -gbe Pielu -yo *Zaan tie. 15 Da Pielu -yo Zaan nynia Samalii -dudu -gu, 'in -maa yia -Lago bhuhoe, -wa nwnua -Lagobu -yo, wa 'ka Zuzu 'Pupa 'yu 'gbu. 16 Nu, Zuzu 'Pupa 'nu wa glaa nyime yabhlogboo -gu lasibhli -slu. Nyimaa -Kanyo -Zezuu 'nmi nya -bhlogboo wa batizea wa. 17 'In Pielu -yo Zaan 'so yia wa so 'wluo lapali, 'bhie, wa yia Zuzu 'Pupa 'yu.

18 Da 'Simoo 'yia we -yo nu, -Zezuu tietienya -ka nyima -wa nwnua -Lagobu -yo so 'wluo lapali, 'in wa yia -Lagoo Zuzu nu, 'in o yia Pielu -yo Zaan 'gwezi -la. 19 'In o nee: «A 'nye 'ya -ami wee se -muni, 'in -o in -ka so 'wluo lapali, -moo 'ka Zuzu 'Pupa 'yu!»

20 'In Pielu yia we 'bigupali o -ylae: «-In -yo -na 'gwezi 'bhu la dabudu! -We ka gbu -wa, -mi dlu, -Lagoo wlawlalu mia, wa mnenu wa 'ka we zo 'gwezi nya! 21 -Na dlu 'nu 'ylinanu -Lago 'yliya 'wuu 'gbu, -in 'nu -lu yabhlogboo -ka gbu -muni 'wu. 22 -In 'bhiti -na dlu, -in bhuhoe Jejitape, -de o mnenu o 'ka -na 'wlukoon lapopale 'nyuu -yogbu 'wutu? 23 Na yi we -yo nu, -in 'te dlu kalu, 'in -in mi gbonyuuu gaylo nya.»

24 'In 'Simoo nee Pielu -yo Zaan -ylae: «Amiaa 'de bhuhoe -Lago na -nu nya. -Delee gbu -we a gbaa da, we yi 'mi ylu.»

25 -Muu 'bigu, wa bhia -we ka da wa 'yia, we -yo -Lagobuu gbagbie, 'in waa -Zezuu tietienya 'so yia luhiti -Zeluzalemu. Wa mi mnida, -zugba wa -yo -Lagobuu gbagbie mna Samalii 'gbe duun nukple.

Filipu -yo Etiopiyu gbelia

26 Jejitapee 'anzi yabhlo nee Filipino -ylae «'Ylbu 'wosaloda lilisalu, 'yoo -we 'bhua -Zeluzalemu, 'in we yia -Gazaagbe 'wu mn,

-in -so 'wu, -in mn -mo.» -Buse -dudu beblee -gu -wa.

27 -Bha -bhlokpade, Filipino -soa 'wu, 'in o yia mn. 'In o -yo nyime yabhlo yia gbeli, lelulinyo yabhlo -wa. Etiopii -dudu -guu 'wlulapilunwano Kandasu lubho o nua, 'nnumnii 'yliyonyo 'kadu -wa. -Zeluzalemu o yia, o 'ka -Lago bubu, 28 'in o mia o dudu -gu lumnida. O mi o nimesoon -wotloo 'wu, -zugba o zeli 'sebbe -we -Lagobuu -falpanyo *Ezaii celia. 29 -Lagoo Zuzu nee Filipino -ylae «-In mn, -in nyini -wotloo mia ni -yo.»

30 Filipino -yo -gwagwie yia we -yonyni, o 'nua -Lagobuu -falpanyo Ezaii 'sebbe Etiopiyu mia zelida ni, 'in o yia o layibha. O nee o -ylae: «-We -na zelia de, -na nu we 'wola?»

31 -Moo nee o -ylae: «Nyime 'nu 'mi -yla we gwe -sa, sa in 'ka we 'wolanu?» 'In o nee Filipino -ylae: «-In -gbla -wotloo 'wu, -in -du 'mi kwesi la.» 32 -Lagosebbe 'ya -we o mia zelida mu ni:

«O 'wlu sa bhlabhle -we wa kwa we 'bhalida, o 'nu nwe gba.
 'In o 'wlu sa *bhlabhleyu -we'e gba,
 we nyanu -gudinyo 'yu,
 o 'nu nwe gba.

33 Wa ka o 'wutu 'kienyi,
 o 'nu -gugbugbanyo tiklu 'yu.
 Nyoo 'ka onu 'yuaa 'di -sa?
 Nu, wa ka o lasa dudu -gu.»

34 Etiopiyu nee Filipino -ylae: «-Na zukpa -wa, nyoo ka gbu -Lagobuu -falpanyo gba sa? O 'dee gbu -wa yaayu, nyime -putuu gbu o gbaa yi?» 35 Toun Filipino yia we -gusa. 'In o yia wee -Lagosebbe 'ya kibhe -muni -gu -Zezuu gbu -zoonu gbagbie bhli o -yla.

36 Wa mi sa mnida, 'in wa yia 'yloogblu da yabhlo 'nyu ylu, 'in Etiopiyu nee: «Nyu mia da! Lee -lu ka 'gbu -in 'na 'ka 'mi batizea?» [37 Filipino nee o -yla: «Wa mnenu wa 'ka -mi batizee, -zugba -in -ka -Zezu dlu -gu zu dlu wee nya.» Etiopiyu nee: «In zu we dlu -gu nu, -Zezu Klisu mi -Lagoo 'Yu nya.»]

38 Toun, o yia -wotloo 'yigbeli, 'in Filipino -yo o 'so yia 'nyu lu -bho, 'in Filipino yia o batizee. 39 Da wa 'tlaa 'nyu lu ni, 'in -Lagoo Zuzu yia Filipino -bha lasali, Etiopiyu 'nu 'masleen o 'yu. Toun, 'in o yia o 'yloogblu 'wobhu 'muna nya. 40 Filipino mia ni, -moo

mɪ Azɔtu! -Lagɔgbu -zɔnu ɔ gbaa 'gbenya nukple. Danya ɔ plɪha tiklu, ɔ 'ka Sezalee nyni.

9

Sɔlv 'bhitia dli, 'in ɔ yia ɔ 'de-Zezu yoo 'nye (Lngb 22.6-16, 26.12-18)

1 We bhla, Sɔlv gbaa 'kɔmɔv ɔ 'ka Nyɪmaa -Kanyɔ 'bɪnɔnya 'bha, 'in ɔ yia *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu 'yia mɪ -Zeluzalɛmɔ. 2 'In ɔ nɛɛ -mɔɔ -yla, -mɔɔ cɛli 'sɛbhɛnya *-Lagɔbudunya 'wɔ -Damasɪgbe nukple. Nyɪma -wa mɪa -Zezuu 'Yloogblɔ -gɔ, ɔ -ka -mɔ wa yli, ɔ kpa wa, we yi nukpasia -zɛɔɔ, we yi 'ɪwɪ -zɛɔɔ, ɔ Sɔlv 'ka wa 'llukpe palɪ, 'in ɔ 'ka wa -Zeluzalɛmɔ kwa.

3 ɔ mɪ sa -Damasɪ mɪnɪda, ɔ 'ka wee 'gbee ɪwɛ -yɔbɛa yi, tɔvɪn, san yabhlo yia yalɪ 'bhɔ, 'in we -nyumalɪ yia ɔ gbɛli. 4 'In ɔ yia bhli dɔdɔ, 'in ɔ yia wɛli yabhlo 'nɔ. -Mɔv nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Sɔlv, Sɔlv, lɛɛ ka 'gbu -na palɪ 'mɪ 'kɪyɪɛ 'wɔa?»

5 'In ɔ yia we 'bɪgɔpalɪ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mɪa?»

«-Amɪ -Zezu, -in mɪa 'kɪyɪɛ 'wɔpalɪda, -amɪ -wa. 6 -In -sɔ 'wɔ, -in pla gbe nɪ 'wɔ, 'in -we -in 'kaa lɛvɔ, wa 'ka we -mɪ -yla gba.»

7 Nyɪma -wa -yɔ Sɔlv 'sɔ mɪa, wa yia 'yɪlgbe, wa'a -sa gbu -gɔ nyanɔ nya. Wɛli -we gbaa 'nɔ wa nɔ we, 'in wa'a 'yɪ nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yɔ. 8 Sɔlv 'kaa dɔdɔ 'wɔsɔ, ɔ 'yɪ mɪ -blɔda, -zugba ɔ 'yɪ -lu yabhlogbɔɔ -yɔ. ɔ sɔ wa kpaa la, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia -Damasɪ pla. 9 ɔ li 'yɪ ta, ɔ 'yɪ la, 'in ɔ 'li, ɔ 'ma.

10 -Zugba -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo wa laa Ananiasɪ ɔ mɪ -Damasɪ. Nyɪmaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -yla -mɔ ɔ 'yɪ 'wɔ: «Ananiasɪ!»

'In ɔ yia ɪwɪnɪ, ɔ nɛɛ: «Nyɪmaa -Kanyɔ, -amɪ nɪ.»

11 Nyɪmaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ dɛslɛɛn, -gwele wa laa 'Wɔsna -Gwele, -in 'plɪli we -gɔ. -In mɪnɪ Zudasɪ -budu zɔ, Talɪsyu yabhlo wa laa Sɔlv, ɔ mɪ -Lagɔ bhuhhoeda, -in 'yɪbha ɔ -yɔla. 12 'In -mɔ ɔ 'yɪ 'wɔ, ɔ ka nukpasu yabhlo wa laa Ananiasɪ -yɔyɪ plada, 'in -mɔɔ yia ɔ sɔnya -gɔ lapalɪ, 'in ɔ 'ka lalolu 'yɪ.»

13 Ananiasɪ yia we 'bɪgɔpalɪ: «'A! Na -Kanyɔ, in ka 'nɔ nyɪma duun ɪwɛɛ nɪ, nyɪmɛ nɪ ka -na nyɪma tiklu gbɔnyuu 'wlɔv

nɔ -Zeluzalɛmɔ. 14 'In -seli ɔ yia da, -Lagɔbubɔnyaa -ɔɪan ka we se ɔ 'nye, nɪ, nyɪma weee, -wa gbaa -na 'ɪnɪ, ɔ kpa wa, 'in ɔ 'ka wa 'llukpe palɪ.»

15 Nyɪmaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In mɪnɪ! Nɪ, in ka -bha nyɪmɛ -mɔnɪ -sa na lubhonɔlu yabhlo nya. Nyɪma -wa 'nɪa Zuɪfɔ klaa, wa dɔdɔv 'wlulapɪlɪnya klaa, Izlaɛlɪnyɪma klaa, ɔ 'ka wa na 'ɪnɪ -slɔlu. 16 Sa ɔ 'kaa sɪa na 'ɪnɪ 'gbɔ, na dɛ yia -mɔv ɔ -slɔlu.»

17 Tɔvɪn, Ananiasɪ yia mɪnɪ. ɔ nynia wee -budu zɔ, 'in ɔ yia Sɔlv sɔnya -gɔ lapalɪ. 'In ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Sɔlv, na bhɛli, da -in mɪa yida nɪ, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu ka -mɪ 'kɔtɪlalɪ 'yloogblɔ. Mɔ tiea 'mɪ, -in 'ka lalolu 'yɪ, 'in Zuzu 'Pɔpa 'ka -mɪ ye.» 18 -Bha -bhlokpade, -lu yabhlo 'bhɔa Sɔlv 'yɪliya 'wɔ gaza -kwɪkwɪ 'bhisa, we yia bhli, 'in ɔ yia layɪyɛ lolu bhli. ɔ -sɔa 'wɔ, 'in wa yia ɔ batizee. 19 Tɔvɪn, ɔ bhɪa lilie, 'in 'kɔa yia ɔ 'yɪ yɪ.

Sɔlv gbaa -Lagɔgbu -Damasɪ

Sɔlv -yɔ -Zezuu 'bɪnɔnya ka -tv 'yɪ sanɪmɛ nya -Damasɪ. 20 ɔ yia -bha -bhlokpade -Zezuu gbɔv gbagbɛ bhli *-Lagɔbudu zɔ. ɔ nɛɛ: «-Zezu mɪ -Lagɔɔ 'Yu nya.» 21 Nyɪma -wa 'nɔa ɔ wɛli, ɪwɛgaga yia wa sɔbha, 'in wa nɛɛ: «Nyɪmɛ -ɔ palɪdaa nyɪma -wa gba -Zezuu 'ɪnɪ 'kɪyɪɛ 'wɔ, mɔ 'nɪ dɛ mɪ? 'In gbɔ -gble sa, ɔ 'nɪ dɛ wa kpaa yi, 'in ɔ 'ka wa -Lagɔbubɔnyaa -ɔɪan kwaa?»

22 'Yɪ weee nya, Sɔlv gbaa -Zezuu gbɔ 'tɪɛ nya. Da ɔ gbaa -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nɪ, Zuɪfɔnya mɪa -Damasɪ, -we wa 'kaa gba, we 'nɪ -mɪ.

23 'Yɪ sanɪmɛ plɪa, 'in Zuɪfɔ yia 'wɔlanɔnɔv, wa 'ka Sɔlv 'bha. 24 'In Sɔlv yia we 'nɔ. 'Yɪ weee nya, zɪ -yɔ sabɔ, -zugba wa mɪ gbee plalɪdanya ɪwɛgɔda, wa 'ka ɔ 'bhaa 'gbɔ. 25 'Yɪ yabhlo nya, sabɔ, nyɪma -wa -yɔ Sɔlv 'sɔ mɪa, wa yia ɔ -ɔɪɛ 'wɔ ladɪ. 'In wa yia ɔ 'suo -we gbɛliya 'gbe, we 'wlubita -lali, 'in wa yia ɔ we lɔv lasibhli.

Sɔlv mɪ -Zeluzalɛmɔ

26 Sɔlv nynia -Zeluzalɛmɔ nɪ, 'in ɔ yia -Zezuu 'bɪnɔnya lubhobhoe layla. -Maa weee yia ɔ sɔsɔv bhli. Wa 'yabhlo 'nɪ we dli 'wɔdɪ nɪ, Sɔlv mɪ -Zezuu 'bɪnɔnyɔ nya.

27 Banabasɪ yia ɔ 'wɔbhu, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia tietienyaa -gbɛ mɪnɪ. 'In ɔ yia wa -yla Sɔlv gbɔ gba. Sa Sɔlv -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ 'sɔ

gbelia, 'in o yia o -yla gbu gba klaa, 'in sa Solb gbaa-Lagogbu-Zezuu 'nyuma nua-Damas, -zugba nyan o 'ni o dlu -mi, Banabas yi 'yaa -moo gba wa -yla. ²⁸ -Moo bhla, Solb -yo tietienya mi. O mni, 'in o yia wa -gbe -Zeluzalem, -zugba o gba -Lagogbu Nyumaa -Kanyoo 'nyuma nyan o 'ni o dlu -mi. ²⁹ Zuifo -wa gbaa glekaweli, o -yo wa yia 'wogbeli, 'in wa yia weli 'wosali. Nu, -maa mi o dideda, wa 'ka o 'bha. ³⁰ -Lagonyuma 'nua sa we, 'in wa yia Solb Sezalegbe 'wu kwa. 'Bhie, wa yia o yoo 'pa Talisgbe nokple.

³¹ -Moo bhla -leglizu -yo -dlao, Zudee -yo Galilee -yo Samalii -dudu weee -gv. -Zugba wa teman dli, 'in wa zu Nyumaa -Kanyo 'nohwe. 'In Zuzu 'Pupa yia wa 'wosa, 'in wa yia 'wuzumane bhli.

Eneee puepuegbv

³² We -ka Piel, -moo mia dudu weee -gv 'plilida-Lagonyuma 'wotalie nya. 'Yli yabhlo nya, 'in o yia -Lagonyuma -wa mia Lidaagbe nokplee -gbe mni. ³³ 'In o yia -moo nyume yabhlo wa laa Enee 'yi, -zugba -moo pi -moo -bita -gv la -zu gbeta, o 'kukuee 'gbv. ³⁴ Piel nee o -ylae: «Enee! -Zezu Klisi ka -mi pue. -In -so 'wu, -in gli -na -bita -na 'de nya.» -Bha -bhlokpade Enee -soa 'wu. ³⁵ Lidaa -nyuma weee -yo Saloon -dudu -gv -nyuma weee 'yia o -yo nada ni, 'in wa yia -Lago pla.

Tabitaa soa 'wu tlithe lv

³⁶ Nu, 'nyuma yabhlo mi -Zopeegbe 'wu, -Zezuu 'binonyoo o mia. 'Mo wa laa Tabitaa, we ji -wa «lue»* glekaweli 'wu. 'Yli weee nya, o nua gbuzonu gbu le, 'in o bea bobabhanya -yo. ³⁷ 'Yli yabhlo nya, 'in o yia gu bhli, 'in o yia tl. Wa budoa o 'kwie, wa yia we lapali -budu 'wlu, -moo komi yabhlo zo. ³⁸ -Zezuu 'binonya -wa mia -Zopee, wa ka 'nu nu, Piel mi Lidaagbe 'wu, -we mia -Zopee kwesi. Wa yia nyuma 'so tie, nu, wa mni o laa weli ni nya: «-Na zukpa -wa, -in 'na -gwleli -moo -ni. -In yi!»

³⁹ Toun, Piel -soa 'wu, 'in o -yo wa yia mni. Da o nynia -moo, 'in wa yia o wee komi -we mia -budu 'wlu zo kwa. -Dugbanwuni weee bea o kwesi wie nya. Zobana -yo -bana -we Tabitaa nua le, -zugba o -ga 'yliyoo, 'mu wa

-slolua o 'klv. ⁴⁰ Piel wlelia nyuma weee -budu zo, o kulva 'kukolu 'yli, 'in o yia -Lago bhuhoe. O 'bhitia 'kwiee gbegein, 'in o nee: «Tabitaa, a -so 'wu!» Tabitaa -bloa 'yli, o 'yia Piel -yo, 'in o yia 'woso, o yia ladi. ⁴¹ Piel kpalia o so -yo, 'in o yia o 'wobhu. O laa -Lagonyuma -yo -dugbanwuni, 'in o yia o wa 'kluslolu, -zugba o -ga 'yliyoo. ⁴² -Zopeegbe 'wu -nyuma weee yia we 'nu. -Bha nyuma duun zua Nyumaa -Kanyo dli -gv. ⁴³ Piel ka 'yli sanime li -moo -Zopee, -zelibhanyo yabhlo wa laa 'Simoo -gbe.

10

Koloneu 'ylikakie Sezalegbe 'wu

¹ -Moo Sezalee, nokpasu yabhlo mi -moo, 'moo wa laa Kolone. Womoo 'slujaa 'wlu ta lu -sluja glu gbu -zakpa -bhlo wa laa Italii -nyuma, wa 'yugalinyo o -mia. ² Nokpasu -moo, -Lago o zua -bha. 'In o -yo o -budonyee -nyuma so soa -Lago. Zuifoo bobabhanya duun o saa 'wu. 'In o bhuhoea -Lago 'komoo. ³ 'Yli yabhlo nya, jibheza, lelu tanu nya, -Lago 'anzi yabhlo yia o 'klotlali o 'yli 'wu. Kolone yia we -yoyi vaa. 'In -moo yia o -gbe pla. 'In we nee o -ylae: «Kolone!»

⁴ O ylaa -Lago 'anzi tenyii, 'in -nyanigbo yia o -kpali. O nee we -ylae: «Na -Kanyo, lee -lu we -ma?»

-Lago 'anzi yia we 'bigopalali o -ylae: «-Na -Lago bhuhoe weli -yo zuzonyua -in nua bobabhanya -yla le, -Lago ka we gbu -yonyuni. O 'ni -mi 'wodlu. ⁵ -In tie desleen nyuma -Zopee, nyume yabhlo mi -bha, 'moo wa laa Simoo Piel. Wa -yo o 'ka yi. ⁶ -Zelibhanyo wa laa 'Simoo, -o ka -budu mia gumonyuu -gogo -gv ni, o -gbe Piel mia.» ⁷ Da -Lago 'anzi -we -laa o weli mnia, toun, 'in Kolone yia o zolubhonunya 'so -yo o 'slujayu yabhlo mia o lubho nada la. Nu, oo 'slujayu mia, -Lago -moo zu 'yaa -bha. ⁸ Gbu -we 'plia, o gbaa we 'bigu wa -yla weee 'bhie, o yia wa tie -Zopee.

Pielu 'ylikakie -Zopeegbe nokple

⁹ We zli zlia, da wa mia -slv 'yloogblu, 'in wa mi -Zopee -yo cipada, -bha Piel -gblaa -budu 'wlu* . Midiii gbegein, o -gblaa -moo, 'in o 'ka -Lago bhuhoe. ¹⁰ -Sleen, nyoo

* 9:36 -Dokasi. * 10:9 Wee -buduu -ba -bedlee.

'bhaa o, o 'yibha o 'ka li. Da wa mia o -yla lililu pida, -bha -lu yabhlo -Lago 'paa yoo yia o 'yli -gv. ¹¹ O 'yia yali -yo nwe -kalida, -bha -lu yabhlo 'bhua -mo. Wee -lu mia, we 'wlv sa 'naa 'kadu, mu 'bhua yali, nne -lu wa kpa la gwlgwi -mnua 'yli, 'in we yia kwli. ¹² 'In numa weee -we kaa 'lali -mnua klaa, lagbizeli -numa klaa, we -yo zia weee mi we 'wu. ¹³ Welu yabhlo nne o -ylae: «Pielu, -in -so 'wu, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

¹⁴ Nu, Pielu 'pala we 'bigu: «'Ao! -Innya! Na -Kanyo, -we ka gbu -wa, in 'nia -slo pounkanume -yo -na -gba li.»

¹⁵ Wee weli -bhlokpade -zakpa 'sonu yia gba, we nne: «-We -Lago tia 'wu 'wlalaa nu, -mi 'na 'yili we pounkalu 'bhisa -ni.» ¹⁶ We 'plilu 'wu la -zakpa ta, 'in wee -lu yia yali lomu.

¹⁷ Nu, -we o 'yia de o 'yli 'wu, we 'ji Pielu 'yibhaa o 'de la, 'lee sa -muv 'ji 'ka -mia? Wee bhla ni nya, nyuma -wa Kolonei tiea, wa yia 'Simoo -budu -yolayibha. Nu, -sleen wa mi o -buduu klolo nwee. ¹⁸ Wa laa, 'in wa yia layibha: «'Lee -budu ni nwee Simo Pielu mia yi?»

¹⁹ Pielu mi -slo -we o 'yia o 'yli 'wu, we 'ji -gv 'wlukuvn lapopalida, -bha -Lago Zuzu gbaa o -ylae: «-In -tali, nyuma ta mi -na da -talida. ²⁰ -In -so 'wu, -in 'sibhli la. 'In -in 'na kpekeli -ni, -in -yo wa 'so mu, -ami tiea wa.»

²¹ Pielu 'sibhli la, 'in o nne waa nyuma -ylae: «Nyume yabhlo da a mia -talida yi? -Ami -wa. -A 'nu -mo? Lee gbu 'wu a yi -nya?»

²² Wa nne o -ylae: «Kolonei o -wa Wlomu 'slojaa glu gbuu 'yugalinyo ni, mo tiea -ain. Nyume tiklu -wa, 'in o zua -Lago 'nujwe. Zuifuv dudu -gv -nyuma weee saa o zuzonu 'di. 'Yi yabhlo nya, -Lago 'anzi yabhlo yia o 'tulva yi. Nu, o tie -mi nyuma 'wu. Wa la -mi, -in yi o -gbe, 'in welynua -in 'kaa gba, o 'ka we yukwli pulu.» ²³ Toun, Pielu yia wa 'wobhu o 'lakpanya nya, 'in wa yia o -gbe -gv.

Zli zlia, 'in Pielu yia 'woso. 'In o -yo wa 'so yia mu. -Lagobhelia -tulva -wa mia -Zopee, -maa yia wa yoo kwa. ²⁴ We zlu 'sonu zlia ni, 'in wa yia Sezalee nyini. Kolonei ka o -budunwee -nyuma -yo o jijli -talea la. Wa ka 'wlugbeli o -budu zo, -zugba wa wu Pielu. ²⁵ Da Pielu nynia Kolonei -budunwee, o 'ka plaa yi, -bha Kolonei yia o yoo -saa. 'In

o yia 'wukwli tenyii, o 'ka Pielu fusa, -mo 'nujwezube nya. ²⁶ 'In Pielu yia o 'wobhu. O nne o -ylae: «-In -so 'wu, nu, nyume -ami -mi 'ya.» ²⁷ 'Bhie, o yia gbada -tu Kolonei nya. 'In o yia -budu zo pla. Pielu yia nyumaa -zlo -yoyi 'wlugbelida. ²⁸ O nne wa -ylae: «A -yi we 'ji nu, we se 'ni Zuifu -yla -mi, o -yo -o 'nia -Lago -yi 'ka ladi. 'In o 'ni we se -ka, o 'ka -mo -budu zo pla. -Lago ka 'mi we 'kuvlolu nu, in 'na yali nyume yabhlogbo pounkanyo -yo titinanyo 'bhisa -ni. ²⁹ We 'dee 'gbu, da a laa 'mi, 'in in yia yi, 'in in 'nia -gla zu. -We ka 'gbu a yia 'mi la, in 'yibha in 'ka we 'nu.»

³⁰ Kolonei yia we 'bigupalu: «We 'yli -mnua ni, wee leli -bhlokpade nya, 'ylogbagbu lenu tanu nya, in mi -Lago bhubhoeda na 'dee -gbe. -Bha -bhlokpade nyume yabhlo kaa libana 'wu tlala 'mi 'kv. ³¹ 'In o nne 'mi -ylae: «Kolonei, -Lago ka -na -Lago bhuhhoe weli -yowunu. O 'ni zuzonu -we -in nua bobabhanya -yla le 'wudlu. ³² -In tie nyuma -Zopee, Simo Pielu -gbe wa -yo o 'ka yi. -Zelibhanyo wa laa 'Simoo, o ka -budu mia gumunyu -gogo -gv ni, o -gbe Pielu mia.» ³³ -Bha -bhlokpade in tiea nyuma, wa mu -mi 'bu, 'in -in yia yiyigbu -yowunu. -A 'de weee mi -sleen -seli -Lago 'yu, -a 'ka -we Nyumaa -Kanyo zua -mi nwee yukwli pulu.»

Pielu gbaa Kolonei -budunwee

³⁴ Toun, Pielu 'bhua weli 'wu, 'in o nne: «-Sleen, in ka we 'jiyibheli gbuzonu sa nu, -Lago o gbuzi nyuma 'wu. ³⁵ Nu, weli -gv -bhlo -bhlo 'wu, nyume o zua -Lago 'nujwe, 'in o nua gbu tiklu le, mo nania -Lago dudu. ³⁶ -Lago ka o weli Izlaelinyuma yoo 'pa. Nu, weli -zonu -wa. 'In -Zezu Klisu 'gbu, -a 'ka 'wotutue -dlu 'yi -Lago -gbe. O -Zezu -wa nyuma weee -Kanyo. ³⁷ Bhla -we nya 'Zan *-Batisi gbaa nyuma -yla: «A yi, in 'ka ain batizee», we bhla wee weli -mini dia gwe Galilee. 'In, -muv 'bigu, -we nua le Zudee -dudu -gv da weee, amiaa 'de -yi we 'ji. ³⁸ Sa -Lago njwaa Nazaretiyu -Zezu Zuzu 'Pupaa 'tite nya, a -yi we 'ji. Sa -Zezu 'plila dudu weee -gv gbuzonu lenue nya, 'in sa o jipea nyuma weee -wa '*Kuzu mia 'klye 'wopalida, a -yi 'ya -muv 'ji. -We ka gbu -wa, -Lago -yo o 'so mi.

³⁹ «-We weee o nua le Zuifuv dudu -gv -yo -Zeluzalem, -amia mi we dayinya nya. Wa

ka 'ya ɔ 'bha ɔ *su -gɔ lakɔlɔe nya. ⁴⁰ 'In 'yli 'sɔ we taa zli, -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhu tɪtlɪnya lɔ. 'In ɔ yia we lenɔ, ɔ 'ka -amɪa ɔ tietienya 'klɔtlalɪ. ⁴¹ We 'nɪ nyɪma weee 'yɪ ɔ, -amɪa -Lagɔ -saa -bha 'cɪn ɔ gbɔɔ dayɪnya nya, -amɪa -wa. Da -Lagɔ 'bhua ɔ 'wɔ tɪtlɪnya lɔ, -amɪa -yɔ ɔ lia, 'in -a -yɔ ɔ yia 'ma. ⁴² -Zezu nɛɛ -aɪn -yla, -a gba -Lagɔgbɔ nyɪma -yla, 'in -a gba nɪ, 'mɔ -Lagɔ palia la, ɔ 'ka tɪtlɪnya -yɔ 'yliyɔganyaa -yɔgbɔ 'wɔbhu. ⁴³ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya weee ka ɔ gbɔɔ dayɪgbɔ gba. Wa nɛɛ: <Nyɪmɛ ɔ -ka -Zezu dlɪ -gɔ zɔ, 'in -Lagɔ tia -mɔɔ -yɔgbɔ 'wɔ, -Zezuu 'ɲnɪ 'tɪtɛɛ 'gbɔ.> »

Nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ, Zuzu 'Pɔpa ka wa -gɔ lasibhli

⁴⁴ Bhla -we nya Piɛli mɪa gbada, -wa mɪa ɔ wɛli yukwli pɔlɔda, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gɔ lasibhli. ⁴⁵ Zuifɔɔ -Lagɔnyɪma -wa -yɔ Piɛli 'sɔ nɔa, -maa 'yɪa we -yɔ nɪ, -Lagɔ ka -wa 'nɪa Zuifɔ Zuzu 'Pɔpa -gɔ lamneni, 'in ɲwɛgaga yia wa subha. ⁴⁶ 'In -Lagɔnyɪma yia waa nyɪma ɲwɛɛ wɛli -putunya 'nɔ, -zugba wa mnɪnɪ -Lagɔɔ 'ɲnɪ 'kadɔ.

⁴⁷ 'In Piɛli nɛɛ: «Nyɪma Zuzu 'Pɔpa 'sibhli -gɔ la -aɪn 'bhisa, -a mnɛni -a 'ka gba wa 'na batizeli wa 'nyu nya -nɪ?» ⁴⁸ 'In Piɛli nɛɛ, wa batizee wa -Zezu Klisu 'ɲnɪ nya. 'In wa 'dɛ weee nɛɛ Piɛli -yla, ɔ -yɔ wa 'sɔ -tɔ 'yli sanɪmɛ nya.

11

**Pɔlv saa 'bɪgv dl -Zeluzalɛmv leglizɪ -yla*

¹ -Zezuu tietienya -yɔ -Lagɔbhelia -wa mɪa Zudee -dɔdɔ -gɔ ka 'nɔ nɪ, nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ, wa ka -Lagɔgbɔ -yɔɲwɪnɪ. ² Da Piɛli yia lɔ -Zeluzalɛmɔ, -Lagɔnyɪma -wa mɪa Zuifɔ nya, 'in -maa yia ɔ tɔ dɪli. ³ Wa nɛɛ: «-In ka nyɪma 'nɪa knɪ 'wɔ mu -gbɛ pla* , 'in -in -yɔ wa 'sɔ yia li!»

⁴ -Bha Piɛli gbaa wa -yla, -we 'plɪa -bhlo -bhlo, we bhlii we gwɛɪda, ɔ nɛɛ wa -yla: ⁵ «'Yli yabhlo nya, in mɪ -Zopeegbe 'wɔ, da in mɪa -Lagɔ bhuhɔeda, 'in -lu yabhlo -Lagɔ 'paa yoo yia na 'yli -gɔ yi. Wee 'yli 'wɔ, in 'yɪa -lu yabhlo -yɔ, -zugba we sibhli la na gbɛgbɛɪn. Wee -lu 'wɔ sa 'naa 'kadɔ. We mɪ lakpada we gwɪgwɪ -mnɔa 'yli, -zugba we bhɔ yali, 'in we yia 'mɪ kwesi nyɪni. ⁶ In ylaa

we nɔkplɛ tenyii, 'in in yia nɪma kaa 'lali -mnɔa klaa, -fliinɪma klaa, lagbizeli -nɪma klaa, 'zianya klaa -yɔyi. ⁷ Tɔɔn, 'in in yia wɛli yabhlo 'nɔ, we nɛɛ 'mɪ -yla: <Piɛli, -in -sɔ 'wɔ, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

⁸ «'In in nɛɛ: <'Ao, na -Kanyɔ, -ɪnnya! In -ka bhaa 'wɔ, pɔɪnkalu -yɔ -na -gba 'nɪ -slɔ na ɲwɛɛ pla.>

⁹ «'In we 'sɔnɔ nya, wee wɛli yia yali 'bhɔ, 'in we nɛɛ 'mɪ -yla: <-We -Lagɔ tia 'wɔ 'wlalaa nɪ, -mɪ 'na 'yli we pɔɪnkalu 'bhisa -nɪ.> ¹⁰ We nɔ 'sa -zakpa ta. 'Bhie, we 'dɛ weee yia yali lɔmɪnɪ.

¹¹ «We bhla tɔɔn, nyɪma ta -wa 'bhɔa Seza-lee, -wa wa tiea 'mɪ 'wɔ, -budu -we ɲwɛɛ in mɪa, 'in wa yia -bha nyɪni. ¹² -Lagɔɔ Zuzu nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: <-In 'na gbɪzɪli nyɪma 'wɔ -nɪ, -in -yɔ wa 'sɔ mnɪ.> -Amɪaa -Lagɔbhelia gbelibhlo -wa -yɔ 'mɪ 'sɔ yia da -seli nɪ, ma kwaa 'mɪ yoo Sezalee. 'In -a 'dɛ weee yia Kɔlɔnɛɪ -budu zɔ pla. ¹³ -We yɪa Kɔlɔnɛɪ nɪ, ɔ yia we gba -aɪn -yla. Sa ɔ 'yɪa ɔ -budu zɔ -Lagɔɔ 'anzɪ 'yɪlgbɛda, 'in -mɔɔ yia ɔ -yla gba: <-In tie nyɪma -Zopee, nyɪmɛ wa laa Simɔ Piɛli, wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka yi. ¹⁴ Sa -in 'kaa nɔ, 'in -in -yɔ -na -buduɲwɛɛ -nyɪma 'kaa gbɔ 'wɔbhu, ɔ 'ka -mɪ -yla we gba.>

¹⁵ «Da in bhlii wa -yla gbɔ -gbagbɛ, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gɔ lasibhli. Sa we 'sibhli -amɪa -gɔ la we gwɛɪɪda, 'sa. ¹⁶ Tɔɔn, Nyɪmaa -Kanyɔɔ wɛli ɔ gbaa zɪmɛ, 'in we yia 'mɪ dlɪ lasibhli: <*Zaan ka batizee 'nyu nya, nɪ, -Lagɔ 'ka aɪn batizee Zuzu 'Pɔpa nya.> ¹⁷ Zli -a ɲwɪnɪa Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɔ -yɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ Zuzu 'Pɔpa -aɪn 'nyɛ. 'Sa -Lagɔ 'nyɛ 'yaa wamɪa ɔ Zuzu 'Pɔpa. Nyɔɔ -amɪ mɪa, 'in in 'ka gba -we -Lagɔ 'kaa lenɔ, ɔ 'na nɔnɔ we lɛ -nɪa?»

¹⁸ -Lagɔnyɪma 'nɔa wɛlɪnya -mɪnɪ, 'in we yia wa dlɪ zɔbɛli -dlɔɔ. Wa -mnɪnɪa -Lagɔɔ 'ɲnɪ, 'in wa nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ -wa, nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ, -Lagɔ ka se wa 'nyɛ, wa 'ka wa dlɪ 'bhiti, 'in wa 'ka 'yliyɔgagɛ -zɔnɔ 'yɪ.»

Antiɔsv -Lagɔnyɪma

¹⁹ Etiɛnɪ tɪtlɛ 'bɪgv, 'in wa yia -Lagɔnyɪma 'kɪyɛ 'wɔpalɛ bhli. 'In -maa yia lamneni da weee. Tɔlɔa mnɪ Fenisi, Siplɔ -yɔ Antiɔsv. 'In wa -ka -Lagɔgbɔ gbaa

* 11:3 Gɛkɪwɛli nɛɛ «knɪplanya».

mnɪ, Zuifɔv 'dɛkpɔa -yla wa gbaa we. ²⁰ -Mɔv bhla, Siplɔ -yɔ Silɛnu -Lagɔnyɪma tɔlɔa ka Antɔsɔv yi, -zugba wa gba Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu gbɔzɔnv gbɔ, nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔv -yla. ²¹ -Lagɔɔ 'tɪtɛ -yɔ wa 'sɔ mu 'gbɔ, nyɪma duun yia wa wɛli -gɔ lanɔwnunu. 'In wa yia wa 'dɛ -Lagɔ yoo 'nyɛ.

²² -Zeluzalɛmɔv *leglizɪ 'nɔa gbɔnya -mɪnɪ, tɔɔn, wa yia Banabasɪ tie Antɔsɔv. ²³ Da ɔ nyɪa -mɔ, sa -Lagɔ nɔa -Lagɔnyɪma 'nanɪ 'wɔ, ɔ 'yia we -yɔ, ɔ yia we 'mɔna li. 'In ɔ yia wa 'dɛ weee 'kɔayli 'pa, nu, wa -tɔ -Lagɔ 'wɔ dli weee nya tɪklu. ²⁴ Banabasɪ mɪ nyɪmɛ -zɔnv nya, Zuzu 'Pɔpa ka ɔ ye, 'in ɔ kaa dli. 'In we 'gbɔ nyɪmaa -zlo yi 'yaa -maa 'dɛ -Lagɔ yoo 'nyɛ.

²⁵ -Mɔv 'bɪgɔ, Banabasɪ yia Sɔlɔv dataɪa mɪnɪ Talɪsɪ. ²⁶ Da ɔ 'yia ɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia Antɔsɔv yi. Wa 'dɛ 'sɔ li -bha -zɔ -bhlo waa -Lagɔnyɪmaa -gbɛ, -zugba wa slolu nyɪmaa -zlo dli -zɔ gbɔ. Nu, Antɔsɔgbɛ 'wɔ wa laa -Zezuu 'bɪnɔnya Kletɪɛn tiatia.

²⁷ We bhla, -Lagɔgbɔv -falɪpanya tɔlɔa 'bhɔa -Zeluzalɛmɔ, 'in wa yia Antɔsɔv yi. ²⁸ Wa 'yabhlo wa laa Agabusɪ -sɔa 'wɔ -Lagɔɔ Zuzu nya, ɔ nɛɛ, ɪwɔ 'kadɔ yia dayli yia dɔdɔ weee -gɔ. 'In wee ɪwɔ yia yi bhla -we nya Klodɔ mɪa nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔ nya. ²⁹ 'In, -Zezuu 'bɪnɔnya yia gbɔ pɔpala nu, ɔ -ka -mɪ -we ɔ -ka 'yɪ, ɔ wla we, wa 'ka we yoo 'pa, -Lagɔnyɪma mɪa Zudee dɔdɔ -gɔ wa 'wɔsalu nya. ³⁰ 'Sa waa -Zezuu 'bɪnɔnya nɔa we. -We wa 'yia, 'in wa yia we Banabasɪ -yɔ Sɔlɔv yoo 'nyɛ, 'in -maa yia we leglizɪ nyɪma kpasɪ kwa Zudee.

12

*Wa 'bhaa *'Zake, 'in wa yia Piɛli -kaslv 'wɔpa*

¹ We bhla, nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Ewloɔv bhliia leglizɪ nyɪma tɔlɔa 'kɪyɪɛ 'wɔpaliɛ. ² 'In ɔ yia Zaaan bheli *'Zake 'bha tɔgɔgbɛ nya. ³ 'In da ɔ 'yia we -yɔ nu, we nanɪ Zuifɔv dɔdɔ, 'in ɔ yi 'yaa Piɛli kpa, *'Floo -we 'nɪa gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛtu bhla. ⁴ Ewloɔv kpa Piɛli, 'in ɔ yia ɔ -kaslv 'wɔpa. 'In ɔ nɛɛ 'slɔja -mɔvɔa -zakpa -mɔvɔa -yla, -maa -ku ɔ ɪwɛ. ɔ 'yɪbha ɔ 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ nyɪma 'yu, *'Wɔzɪtyɪlu 'fɛtu bhɪa zli. ⁵ 'Slɔja mɪ Piɛli

ɪwɛkɔda -kaslvbɔdu zɔ, 'in leglizɪ yia -Lagɔ bhɔbhɔda -tɔ tɪklu ɔ 'gbɔ.

-Lagɔɔ 'anzɪ -saa Piɛli -kaslvbɔdu zɔ

⁶ Yli -we nya Ewloɔv 'kaa Piɛli -yɔgbɔ 'wɔbhɔ, we sabɔ, -zugba Piɛli mɪ 'yɪlaa 'wɔ 'slɔja 'sɔ nyɪdɪ. ɔ mɪ nɛtɛllukpe 'sɔ 'wɔ gbɔanda, -zugba -kaslvbɔdu ɪwɛkɔnya 'yɪlɪgbɛ -kaslvbɔdu ɪwɛɛ. ⁷ -Bha -bhlokpade Jejitapeɛ 'anzɪ 'tlaliia -bha -kaslvbɔdu zɔ, 'in zli yia -mɔ slo. ɔ zɪa Piɛli beta yabhlo kwɛ, ɔ ganɔa ɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ slɔ!» Tɔɔn, nɛtɛllukpenya yia Piɛli sɔ 'wɔbhɔ, 'in we yia laslo.

⁸ 'In -Lagɔɔ 'anzɪ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In ɪ -na -ɪlaa, -in -pla -na -sakwla 'bhɔ 'wɔ, -in -gba we 'llukpe!» Piɛli yia we 'nɔɪwɛ zɔ. 'In -Lagɔɔ 'anzɪ yia we -gɔdɪ ɔ -ylaɛ: «-In -pla -na -bana 'wɔ, 'in -in yi 'mɪ 'bɪ.»

⁹ Piɛli mɪ -Lagɔɔ 'anzɪ 'bɪ, 'in ɔ yia -kaslvbɔdu zɔ 'tla. -We -Lagɔɔ 'anzɪ mɪa lɛnɔda, ɔmɔ dli we 'nɪ gbɔzɔnv, 'yɪlaa -ylada ɔ mɪa. ¹⁰ Wa zia -kaslvbɔdu ɪwɛkɔnyaa tɪanɔ -yɔ 'sɔnv -gɔ, 'in nɛtɛ -klolo -we -galɪa 'gbɛ, 'in wa yia we -yɔ nyɪni. Wee klolo -kalia we 'dɛ nya wa 'yu, 'in wa yia 'tla. Wa kwaa yoo yabhlo -sɛ, tɔɔn, 'in -Lagɔɔ 'anzɪ yia Piɛli kwesi 'bhɔ.

¹¹ Tɔɔn, -we 'plɪa Piɛli yibhelia we 'ji, 'in ɔ nɛɛ ɔ dli zɔɛ: «-Slɛɛn na yɪ we -yɔ nu, gbɔzɔnv -wa: Jejitapeɛ ka ɔ 'anzɪ tie, 'in ɔ yia 'mɪ Ewloɔv 'tɪtɛ kwɛɛ -sa. Gbɔnyuu Zuifɔv pɔpala na 'gbɔ, 'in ɔ yi 'yaa 'mɪ -mɔv zɔ -sa.»

¹² Da Piɛli 'nɔa wee gbɔ 'wɔla, 'in ɔ yia Zaan wa laa Malɪku 'nyaa Maliii -budɔɪwɛɛ mɪnɪ. Da -Lagɔnyɪma duun gbɛliia 'wlu, -zugba wa bhɔbhɔe -Lagɔ ɔ 'gbɔ. ¹³ Piɛli bhliia -buduu klolo, lubhɔnɔɪwɔ wa laa Wloɔv, 'in -mɔɔ yia -bha -talia yi. ¹⁴ ɔ yibhelia Piɛli wɛli, ɔ mɪ 'mɔna lidaa 'gbɔ, ɔ 'nɪ -budu -kali. 'In ɔ -yɔ gwagwɪɛ yia gbaa mɪnɪ nyɪma tɔlɔa -ylaɛ: «Piɛli mɪ -budɔɪwɛɛ!» ¹⁵ Wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Sabhe bhaa ain yɪ?» 'In ɔ nɛɛ wa -yla: «Gbɔzɔnv -wa!» Tɔɔn, 'in wa nɛɛ: «-Zugba ɔ zuzu -wa!»

¹⁶ -Mɔv bhla, -zugba Piɛli bhliia klolo -bhloo 'dɛ. Da wa -kalia -bha, wa 'yia ɔ -yɔ, 'in ɪwɛgaga yia wa sɔbha. ¹⁷ 'In Piɛli yia wa -yla sɔ 'pa, a 'mu ɪwɛ. 'In sa Jejitapeɛ wleliia ɔ -kaslvbɔdu zɔ, 'in ɔ yia we 'bɪgɔ gba wa -yla.

'In ɔ nɛɛ 'ya wa -ylaɛ: «A gba we 'Zake -yɔ -Lagɔbhelia tɔlva -yla.» 'Bhie, ɔ 'tlaa, 'in ɔ yia da -putu mni.

18 Da zli zlia, 'in 'slɔja yia gbugblolu, -zugba wa yibhalia yibhalia laɛ, lɛɛ -lu yli Pielia. 19 Ewloɔv nɛɛ wa -tali ɔ da. Wa -talia ɔ da, wa 'ni ɔ 'yi. 'In Ewloɔv yia waa -buduu ηweku -slɔja layibha, 'in ɔ nɛɛ wa 'bha wa.

-Muu 'bigu, ɔ 'bhua Zudee, 'in ɔ yia Sezalee ladia mni bhla -sɛlɛɛ -nu nya.

Ewloɔv ka tli

20 Tili -yɔ Sidɔɔn -nyimaa lililu mia, Ewloɔv dudu -gu we bhua. -Muu bhla, Ewloɔv ka wa -yɔ 'cɛ 'pali. Wa bhla weli -bhlo, 'in wa yia ɔ komii ηwekɔnyɔ Blasitusu ɔ 'wɔkulu. 'In wa nɛɛ Ewloɔv -ylaɛ: «'Wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -tɔ -aun nyidi.»

21 'In Ewloɔv yia wa -yla 'yli zɔ. Wee 'yli nynia, ɔ yia ɔ 'ηimni -bana 'wɔpla, 'in ɔ yia ɔ gbɔwɔbhukpe 'wɔ ladi. 'Bhie, ɔ yia wa -yla gbɔ lapali -zejila 'wɔ. 22 'In nyima yia 'wɔkpi: «-Lagɔ yabhlo mia dɛ gbada, -mɔɔ 'ni nyime!» 23 Wee bhla -bhloo 'dɛ nya, Jejitapeɛ 'anzi yia Ewloɔv bhiti, ɔ 'ni -Lagɔɔ 'ηni -mninu 'gbɔ. 'In -mna yia ɔ li, 'in ɔ yia tli.

24 We bhla, -zugba -Lagɔweli -yɔ -gɔwɔlaylimanie mni, 'in nyima nyɛ wa 'dɛ -Lagɔ yoo.

25 Da Banabasɔ -yɔ Sɔlv bhia wa lubho, 'in wa yia -Zeluzalemɔ lɔbhiti. Wa yia 'Zan Maliki 'wɔbhhu, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia mni.

13

Zuzu 'Pɔpa tiea Banabasɔ -yɔ Sɔlv

1 Antiasɔv leglizɔ 'wɔ, -Lagɔgbɔv -falpanya -yɔ nyimaa gbɔslolunya mia -bha. Wa ηni ni: Banabasɔ, 'Simeɔɔ wa laa nyime -ylukpa, Silenyu Lusiusɔ, nyimaa 'wlulapilinyɔ Ewloɔv Antipasɔ jijli -tale Manaɛɛ -yɔ Sɔlv. 2 'Yli yabhloo zli, da wa mia -Lagɔ bhuhhoeda, -zugba wa pla 'sun, Zuzu 'Pɔpa nɛɛ wa -ylaɛ: «A -sa -bha Banabasɔ -yɔ Sɔlv wa 'dɛ saa, lubho -we ka 'gbɔ in yia wa la, wa 'ka we nu.» 3 Wa yia 'sun -plada -yɔ -Lagɔ -bhuhhoeda -tɔ. -Muu 'bigu, 'in wa yia Banabasɔ -yɔ Sɔlv sɔ 'wluo lapali, 'bhie, wa yia wa 'yitide, 'in wa yia mni.

4 Zuzu 'Pɔpa tiea Banabasɔ -yɔ Sɔlv, 'in wa yia Selusii mni, -bha wa 'bhua 'glo 'wɔ. 'In 'nyunyididudu wa laa Siplɔ, wa

yia -mɔ mni. 5 Da wa nynia Salaminɔ, 'in wa yia -Lagɔgbɔv gbagbie bhli Zuifɔv -Lagɔbudunya zɔ. 'Zan Maliki -yɔ wa 'sɔ mi, -zugba ɔ sa wa 'wɔ.

6 Wa -dia 'nyunyididudu 'wɔ, 'in wa yia Pafɔsugbe nukple nyini. -Mɔ wa -yɔ -dlabhia -lenonyɔ yabhlo wa laa Baali -Zezu gbelia. Zuifɔv, -ɔ laa ɔ 'dɛ -Lagɔgbɔv -falpanyɔ, mɔ -wa. 7 'Nyunyididudu 'wlulapilinyɔ Selijiusɔ Pɔlusɔv -gbɛ ɔ -dilia la, 'ylimnanyɔ mɔ. ɔɔ dudu 'wlulapilinyɔ laa Banabasɔ -yɔ Sɔlv, ɔ 'yibha ɔ 'ka -Lagɔweli 'nuv 'gbɔ. 8 Nu, -dlabhia -lenonyɔ wa laa glekiweli 'wɔ Elimasɔ, -mɔɔ 'ni 'yibha, 'nyunyididudu 'wlulapilinyɔ ηwnu -Lagɔgbɔv -yɔ, we 'gbɔ ɔ yia Banabasɔ -yɔ Sɔlv tɔ dili. 9 Zuzu 'Pɔpa yea Sɔlv wa la 'yaa *Pɔlv, ɔ ylaa ɔɔ Elimasɔ 'yliya 'wɔ tenyii, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: 10 «-Dawli bhabha -yɔ 'nyii -kanyɔ, 'Kuzuu 'yu, -ɔ -wa gbɔzɔnu weee tɔnyime! -In 'nia -Lagɔɔ lenugbɔv da 'wɔlasalie 'yigbelia yii? 11 -Sɛɛn -in pɔ yukwli: Jejitapeɛ yia -mi bhiti, -in 'ka 'lɔ. 'In -in 'na 'ka 'yɔ -yɔyi bhla yabhlo nya.»

-Bha -bhlokpade, Elimasɔ 'laa, 'in ɔ yia nikipise 'wɔ -tɔ, -zugba ɔ bhuhhuli sɔ la, nyime -ɔ 'kaa ɔ sɔ lakpaa datale nya. 12 Da 'nyunyididudu 'wlulapilinyɔ 'yia -we 'plia -yɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ -plagbɔ -yɔηwnu. 'In -Lagɔgbɔv wa mia -sloluda, we yia ɔ dli kwezɔ bhabha.

Pɔlv -yɔ Banabasɔ 'sɔ mnua Antiasɔv Pisdii -dudu -gu

13 Pafɔsugbe 'wɔ, Pɔlv -yɔ ɔ nɔnɔnya -bhua 'glo 'wɔ, 'in wa yia Pelizigbe nukple mni, Panfilii -dudu -gu. -Bha 'Zan Maliki 'bhua wa 'bi, 'in ɔ yia -Zeluzalemɔ lɔmni. 14 -Muu 'bigu, wa 'bhua Pelizɔ, 'in wa yia Antiasɔv mni Pisdii -dudu -gu, bhv -gu. Zuifɔv *Nyapeyli nya, 'in wa yia -Lagɔbudu zɔ pla, 'in wa yia ladi. 15 Da wa bhia tite -yɔ -Lagɔgbɔv -falpanyaa 'sɛbhe zelizelie, 'bhie, -Lagɔbuduu -cian nɛɛ Pɔlv -yɔ Banabasɔ -yla: «Bhelian, we -ka gbɔ a 'ka gba, 'in a 'ka nyimaa dli latemanɔ, a mneni a 'ka we gba!»

16 Pɔlv -sɔa 'wɔ, ɔ 'paa sɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Izlaeli nyima, amia bubɔa -Lagɔ, a pɔlv 'mi yukwli! 17 Izlaelinyimaa -Lagɔ -sa -bha -amiaa dukpasɔ, 'in ɔ yia wa zumanɔ da laga 'wɔ Ezipɔtɔ -dudu -gu. 'Bhie, ɔ yia wa Ezipɔtɔ -sa ɔ 'tite nya. 18 'In ɔ yia wa zɔ dudu bebleɛ

-gb, we mneni we 'ka -zov glv 'so nweε nyini. 19 'In o yia zva gbeso lasa Kanaa -dudu -gb. 'In o yia -maa dudu o nyima 'woladlili, 'in we yia -maanv -ze. 20 -Muv li -zuv 'wlu so -zuv glv 'so 'ya kugbua (450).

«'Bhie, o yia -amiaa dukpası gbuvobhunya 'nyeda -tv tiklu, 'in we yia -Lagogbv -falpanyo Samuelu bhla yli.

21 «-Muv 'bigv, -amiaa dukpası yia -Lago wa 'wlulapilinyo -zlah. 'In -Lago yia wa Kisu 'yu Saulv 'nye, Bezameεε zwaylınıme nya. -Moo pılı wa 'wlu la -zuv glv 'so. 22 -Muv 'bigv, -Lago -saa Solv kwnεε, 'in o yia -Davidı o 'bigupalı. 'In -Lago nεε -Davidı daaε: <In ka -Zeseεε 'yu -Davidı 'yi na dlu da -nyime nya. -We weεε in 'yibhaa, le o yia we nva.>

23 «-Davidı zwaylınıme yabhlo -wa -Zezu, 'mo -Lago -saa -bha *Izlaelu Gbuvwsanyo nya. Sa o gbaa zlıme we 'sa. 24 -Zezuu yiyie 'yu, Zaan yia Izlaelınıma weεε la. O nεε wa -yla: <A 'bhiti amiaa dli, 'in wa 'ka ain batizee.> 25 Da Zaan mia o lubhoo 'wlu 'bhada, 'in o nεε: <Amia dlu, nyoo in -mia? -Lagoo -Bhasanyo, -o a mia wuda we 'ni -amı. A -talı, yia o yia 'mı luv, 'in, in 'ni we 'klv -ka in 'ka o -sakwlaa 'llukpe -blo.>

26 «Na bhelia, amia Ablaamuv zwaylınıma, 'in amia mia -seli -Lago bubveε 'gbv, -a 'de weεε -yla -Lago 'paa nyımaa gbuvwsaweli -mını yoo. 27 Nu, -Zeluzalemv -nyıma -yo wa 'yugalnya 'ni -Zezu yibheli *nyımaa Gbuvwsanyo nya. 'In -Lagogbv -falpanyaa weli -we wa zelia Zuifv Nyapeyli weεε nya, wa 'ni -muv 'wolanv. 'In wa yia we lenve gbalı -Zezuu 'bhahie nya. 28 'In weli -we -gb wa 'kaa o 'bha wa 'ni we 'yi. 'In wa nεε Pilatı -yla, -moo 'bha o. 29 -We -Lagosebhe gbaa -Zezuu daa, wa bhıa we lenve, wa -saa o *su -gb, 'in wa yia o gbawla 'wv ladı. 30 'In -Lago yia o 'wobhu tıtlınya glaa. 31 'In nyıma -wa -yo -Zezu 'so 'bhva Galilee -dudu -gb, 'in wa yia -Zeluzalemv mni, o ka o 'de -maa 'klvslolu 'yılı duun nya. -Maa mia -slεεε o gbodayınya, -zugba wa -yo o gbv -gbagbie mni Izlaelınıma -yla.

32 «'In gbuzov -we -Lago gbaa zlıme - amiaa dukpası -yla, 'mv -a yia ain -yla gbaa. 33 -Amia, wa 'yuoyua -yla -Lago nva -slεεε we le, -Zezuu 'wobhubhue nya tıtlınya glaa. We mı celıda Lvsebheε luv 'soov 'wvε:

<-Mı -wa na yu, 'in we 'bhv -zeεε 'wv, -amı -wa -na dide.>

34 -Lago ka zlıme we gba. Nu, -Zezu o yia 'wobhua tıtlınya glaa, 'in o 'na 'ka 'masleεε tlı. 'In o nεε wee gbv -mını daε:

<-Mowlulu -zovnya in gbaa in 'ka -Davidı 'nye, 'mv na yia ain 'nyeε.>

35 We 'gbv, we mı 'ya celıda Lvsebheε da yabhloe:

<-In 'na 'ka -na -mowlonyo 'yıtide o 'ka 'bhvka 'wv zεεı.>

36 Da nyımaa 'wlulapilinyo -Davidı -gaa 'yliy, sa -Lago 'yibhaa, 'in o yi 'saa o lubho nv. O tha, wa 'bhıa o, o dukpası kwesi, 'in o yia zεεı.

37 «-Zezu 'ni glu zεεı, -Lago ka o 'wobhu tıtlınya glaa. 38 Amia, bhelia, -a nεε ain -ylaε: -Zezuu 'gbv -Lago tia nyımaa -yogbv 'wv. 39 Nu, nyoo nyoo -ka -Zezuu gbv -yogwınu, o 'gbv -na gbonyuuu 'gba bhva -mı 'wlu. Moızı tite 'ni mneni we 'ka we ain 'wlu -sa. 40 A zv amiaa 'de 'yliy, gbv -we -Lagogbv -falpanya gbaa, we yi ain yli. 41 -Lago nεε:

<A -talı gbuv 'ylılatlılınya, nwegaga sobha ain, 'in a 'bhv la.

Nu, gwedıgbv na yia lenva amiaa bhla.

Wa -ka we 'dı ain -salı, a 'na 'ka we la gbuzov.> »

42 Da Polv -yo Banabası mia -Lagobudu zo 'tlada, 'in wa nεε wa -ylaε: «Amia -a bhuhoe, Zuifv Nyapeyli -putu -ka nyini, a yi a 'ka wee gbv -bhloo 'de gba -ain -yla!»

43 Wa bhıa 'wlugbelie, Zuifv -zlo -yo nyıma -putu -wa bubva Zuifv -Lago, 'in wa yia Polv -yo Banabası yoo kwa. Polv -yo Banabası mı wa -yla gbv -gbada, -zugba wa temanı wa dlı la nu, wa 'na 'tideli -Lagoo 'nanı 'yi -ni.

Polv -yo Banabası gbaa gbv nyıma -wa 'nia Zuifv -yla

44 Zuifv Nyapeyli -putu nınia, -wa yia -Lagoweli yukwli polva, we -tv 'wv -se, wa 'ka wee 'gbee nokpla -nyıma nweε nyini. 45 Zuifv 'yia nyımaa -zlo -manı -yo, 'in zenyıdlı yia wa 'wobho. 'In -we Polv mia gbada, wa bhıtia we saputu sa, -zugba wa velı o.

46 Polv -yo Banabası nεε wa -yla dlı 'tıte nyae: «We mı nu, amia Zuifv -yla wa 'ka yaa

-Lagɔgbu gba tia. 'In a mi we kwnɛɛ -sada, 'in a nɛɛ amiaa 'de nya nu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, a 'ni we 'yiyie 'klu -kaa 'gbu, nyuma -wa 'nia Zuifu, wa gbegebein -a yia mnia!

47 «-We Jejitape gbaa -ain -yla, mu ni:

«In ka -mi 'yigbeli,

dudugu -nyuma weee zli nya.

'In, -in 'ka nyuma gbɔwɔsa weli gba duduu da weee.»

48 Da nyuma -wa 'nia Zuifu 'nua welynua -mini, 'in wa yia 'mɔna li, wa yia -Lagɔɔ 'ɲni -mɔni ɔ weli -zɔnɔɔ 'gbu. 'In -wa -Lagɔ -saa -bha 'cin, wa 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi, 'maa yia -Lagɔ dli -gu zu.

49 'In Nyumaa -Kanyɔɔ weli yia wee dudu weee -gu lamneni. 50 Zuifu 'paa 'ɲnumni -ɲwni -wa zua -Lagɔ -bha -yɔ 'gbee nyuma 'kadu dli yali nu, wa pali Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'klyie 'wu. 'In wa yia -maa vu wa dudu -gu. 51 Da Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'kaa wee 'gbe nukple 'bhu, 'in -maa yia -maa bhu -yɔ *-bhuhui gbɔtɔ wa 'gbu. 'Bhie, wa yia Ikoniumɔ mni. 52 'In 'mɔna -yɔ Zuzu 'Pɔpa yia -Zezuu 'bunɔnya ye -mɔ Antioɔsu -dudu -gu.

14

Pɔlv -yɔ Banabasɩ mi Ikoniumɔ

1 Da Pɔlv -yɔ Banabasɩ nynia Ikoniumɔ, 'in wa yi 'yaa -mɛmɛ Zuifɔɔ -Lagɔbudu zɔ pla. Wa gbaa -mɔ -Lagɔgbu sa kpɛɛn kpɛɛn, Zuifu duun -yɔ -wa 'nia Zuifu, -maa yia -Lagɔ pla. 2 Zuifu -wa 'nia -Lagɔgbu -yɔɲwnu, -maa 'bhua nyuma -tɔlɔ -wa 'nia Zuifɔɔ dli 'wu, 'in wa 'ka -Lagɔbhelia -yla gbɔnyuu lenu. 3 'In Pɔlv -yɔ Banabasɩ yia -mɔɔ bhla Ikoniumɔ -tu -daan, -zugba wa gba -Lagɔgbu, nyanɔ yabhlogbɔɔ 'ni wa 'wu -mi. 'In -Lagɔ yia wa se 'nyɛ, wa 'ka gwɛdigbɔnya -yɔ gbu 'kadu lenu. Wa gbaa ɔ 'nanu -gu gbu, 'in -Lagɔ yia we -slolu nu, wa weli mi gbuzɔnɔ nya.

4 'In wee 'gbee nukpla -nyuma yia 'wɔdɩ 'sɔ: tɔlɔ -zɛa Zuifɔɔ -nu, 'in tɔlɔ yia -Zezuu tietienyaa -nu -zɛ. 5 Zuifu -yɔ -wa 'nia Zuifu, we -yɔ wa 'yugalɩnya pupalia gbu, wa 'ka Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'klyie 'wɔpa, 'in wa 'ka wa gbɔku 'wɔbha. 6 Da waa nyuma 'sɔ 'nua gbu -mini, 'in wa yia -flii -bho. 'In wa yia Likaoni -duduu 'gbenya wa laa Lisitli -yɔ Delibu mni,

we -yɔ we kwesi -gbenya 'wu. 7 'In wa yi 'yaa -mɛmɛ -Lagɔgbu gba.

Pɔlv -yɔ Banabasɩ mi Lisitli

8 Nyumɛ yabhlo mi Lisitli, ladida ɔ tua 'kɔmɔɔ, -we ka gbu -wa, ɔ bhu ka 'ku. 'In wee 'kukue wa gwalɩa ɔ, ɔ tianɔ 'ni -slɔ nɔ. 9 'Yli yabhlo nya, -zugba ɔ pɔlv Pɔlvɔ weli yukwli. 'In Pɔlv yia we -yɔyi nu, ɔ dli mi -Zezu -gɔɔ 'gbu, ɔ mneni ɔ 'ka 'pu. 10 Pɔlv nɛɛ ɔ -yla weli 'tite nyae: «-In sɔ 'wu, -in 'yigbe -na bhu -gu tiklu!» 'In ɔɔ nyumɛ yia 'wɔbhu, ɔ yia nɔnɔve bhli -bha -bhlokpade.

11 Gbɔnya Pɔlv nua lɛ da, nyumaa -zlo 'yia we -yɔ, 'in wa yia 'wɔkpɩ Likaoni -nyumaa weli nya: «-Lagɔnya ka nyuma -zɛ, we ka -amiaa -gbe lasibhli!» 12 Banabasɩ wa laa -Zeusɩ, 'in Pɔlv -wa gbɔgbanyɔɔ 'gbu, wa yia -mɔɔ la Elimesɩ. 13 -Lagɔ wa laa -Zeusɩ, we -budu 'yigbe wee 'gbee ɲwe -yɔ. 'In we bɔbɔnyɔ -yɔ bhligbɔnya yia yi, 'in ɔ yia we -kpeli suu -bɔɩ nya. ɔ -yɔ ɔ nyumaa -zlo 'yibha wa 'ka Banabasɩ -yɔ Pɔlv -zila -yɔ bɔbɔlv.

14 'In da -Zezuu tietienya Banabasɩ -yɔ Pɔlv 'nua wee gbu -mini, 'in wa yia wa 'wu *-bananya yla. 'In wa -yɔ gwagwie yia nyumaa -zlo glaa mni 'wɔkpikpie nyae: 15 «'Oo! Bheliaɩ, lɛɛ -lu ka 'gbu a nu 'sa? Nu, nyuma -amia -mia 'ya amia 'bhisa. -Lagɔgbu -a yia ain -yla gbaa. Nu, a 'bhu -sini -kpɔanya -mini 'bi, a 'bhiti 'yliyɔga -Lagɔɔ gbegebein! Mɔ nua yali klaa, dudu klaa, gumunyu -yɔ we lv -lu weee lɛ. 16 Bha, bhlasabhla, -Lagɔ ka dudugu -nyuma weee 'yitide, 'in wa yia wa 'dɛɛ nɔɔ 'yoo bhli. 17 'In -mɔɔ bhla, -Lagɔ yia ɔ 'dɛ -slolu ain -yla, ɔ zɔzɔnɔlenɔve nya 'kɔmɔɔ: ɔ lɔali yalɩnyu, 'in amiaa kpaɩ -li zua. 'In ɔ nyɛa ain lililu duun, ɔ yelia 'mɔna ain dli zɔ.» 18 Banabasɩ -yɔ Pɔlv ka 'kɩ 'yi, 'in wa yia gbu weee 'bigu 'plɩɩ waa nyuma -zlo -yla, nu, wa 'na bɔbɔlv wamɩ -ni, 'bhie -maa yia we -yɔɲwnu lɔgada.

19 We bhla Zuifɔnya 'bhua Antioɔsu Pisidii -yɔ Ikoniumɔ -dudu -gu, wa nynia Lisitli, 'in wa yia nyumaa -zlo lubho. 'In wa yia -maa dli 'wɔbhu, 'in wa yia Pɔlv gbɔku 'wɔbha, wa 'ka ɔ 'bhaa 'gbu. 'Bhie, wa yia ɔ 'gbe -gnima kwa, wa mia dli nu, ɔ ka tli. 20 'In da -Lagɔnyuma gbelia Pɔlv, ɔ yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia wee 'gbe nukple lɔmni. -Mɔɔ zli zlia, 'in ɔ -yɔ Banabasɩ 'sɔ yia Delibu mni.

Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'bhitia lv Silii -dɔdv -gv

21 Pɔlv -yɔ Banabasɩ gbaa -Lagɔgbu Delibugbe nukple, 'in nyɩma duun yia -mɔ -Lagɔ pla. 'Bhie, wa yia lɔbhiti Listli, Ikonium, we -yɔ Antiɔsu Pisidii -dɔdv -gv.

22 'In wa tɛmanɩ -Lagɔnyɩmaa dli la, -zugba wa pa wa 'kɔayli, nu, wa zu dli gege. 'In wa nɛɛ wa -ylaɛ: «We mi nu, -a 'plili siasie duun lv 'bhie, -a 'ka *-Lagɔɔ nyɩmaa 'wlulapilɛ zɔ pla.» 23 'In Pɔlv -yɔ Banabasɩ yia nyɩma kpasɩ lapalɩ *leglizɩ -bhlo -bhlo zɔ. Wa plaa 'sun, wa bhuhhoea -Lagɔ, 'bhie, wa yia waa -Lagɔnyɩma -wa zɔa -Lagɔ dli -gv, -Lagɔ kwɛɛ zɔ.

24 -Muu 'bigu, wa 'plilia Pisidii -dɔdv -gv, 'in wa yia Panfilii nyɩni. 25 Wa gbaa -Lagɔgbu Pelizigbe nukple, -muv 'bigu, 'in wa yia Atalii mni. 26 -Mɔ wa -gblaa 'glv 'wv Atalii, 'in wa yia Antiɔsu lɔbhiti Silii -dɔdv -gv. -Mɔ wa zɔa zɩmɛ wa -Lagɔɔ 'nanɩ kwɛɛ, lubho -we wa bhia da nonvee 'gbu.

27 Da wa nɩnia Antiɔsu, 'in wa yia leglizɩ weee 'wlugbeli. -We weee -Lagɔ nɔa lɛ wa sɔ nya, 'in sa -Lagɔ -kalia -wa 'nɩa Zuifu -yla 'yoo, 'in -maa 'ka 'ya -Lagɔ pla, wa yia we -sa 'bigu dɩ nya. 28 'In Pɔlv -yɔ Banabasɩ yia Antiɔsu -tv -daan -Zezuu 'binɔnya nya.

15

Antiɔsvgbee -Lagɔnyɩma kpɛlia Moizu tite -gv

1 We bhla -bhlokpade nya, nyɩma -tɔlv 'bhva Zudee -dɔdv -gv, 'in wa yia Antiɔsu mni. Da wa nɩnia -mɔ, wa yia -Lagɔbhelia gbu -mnu slolue bhli, wa nɛɛ: «Sa Moizu tite gbaa, wa 'pa nyɩma knɩ 'wv, a 'nɩ 'sa knɩ pla, a 'nɩ mneni a 'ka gbu 'wɔbhv!» 2 Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'nɩ wa wɛli -yɔɩwnu -gbaa, 'in wa -yɔ wa 'sɔ yia wee gbu -mni -gv kpɛli bhabha. We 'gbu, wa yia Pɔlv, Banabasɩ -yɔ Antiɔsu -nyɩma tɔlv tie -Zeluzalem, 'in wa -yɔ -Zezuu tietienya -yɔ nyɩma kpasɩ 'ka wee gbu -mni gba.

3 We 'gbu, wa mi mnumnie -gv, 'in leglizɩ yia wa -yɔbɛ, 'in wa yia wa yoo kwa. 'In wa yia Fenisi -yɔ Samalii -dɔdv -gv 'plili, sa nyɩma -wa 'nɩa Zuifu plaa -Lagɔ, -zugba wa -yɔ we gbagbie mni. 'In wee 'dizɔnv -mni yia -Lagɔbhelia weee 'mɔna 'kadu 'wɔla.

4 Da wa nɩnia -Zeluzalem, 'in leglizɩ klaa, -Zezuu tietienya klaa, we -yɔ nyɩma

kpasɩ yia wa 'lakpasu kpa. 'In -we -Lagɔ nɔa lɛ wa sɔ nya, wa yia we -sa 'bigudɩ nya -maa -yla.

5 Zuifu -zakpa -bhlo wa laa Falizinyɩma wa glaa -nyɩma tɔlv, -wa zɔa -Zezu dli -gv -sɔa 'wv, 'in wa nɛɛ: «-Lagɔnyɩma -wa 'nɩa Zuifu, wa 'pa wa knɩ 'wv, 'in wa gba wa -yla, wa zu Moizu tite 'nɔɩwe!»

-Lagɔnyɩmaa 'wlugbeli -Zeluzalem

6 'In -Zezuu tietienya -yɔ nyɩma kpasɩ yia 'wlugbeli, wa 'ka wee gbu -mni 'wv salɩ.

7 Wa kpɛlia kpokpo, Pielɩ -sɔa 'wv, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na bhelia, amɩaa 'dɛ -yi we 'ji nu, -Lagɔ ka -bha 'mi -sa aɩn glaa, we 'bi ka 'wɔgwɛ, 'in -wa 'nɩa Zuifu, in 'ka wa -yla -Lagɔgbu gba, wa -ka we 'nv, wa 'ka -Zezu dli -gv zɔ.

8 -Lagɔ -ɔ -yia nyɩmaa dli, ɔ ka we -slolu nu, -wa 'nɩa Zuifu, ɔ ka wa gbu -yɔɩwnu, 'in ɔ yi 'yaa wamɩa Zuzu 'Pɔpa 'nye, -amɩa 'bhisa. 9 -Lagɔ 'nɩ nyɩmɛ 'wɔgbuzi, -a -yɔ wa 'sɔ nyɩdi. -We ka gbu -wa, ɔ ka wa dli -yɔwɔlv, wa ka -Zezu dli -gv zɔv 'gbu.

10 'In -slɛn, lɛɛ -lu ka 'gbu a yla -Lagɔ la? 'In 'gba 'kadu -amɩaa dukpasɩ -yɔ -amɩaa 'dɛ 'nɩa mneni -a 'ka 'wɔbhv, 'in a dɩ we -Zezuu 'binɔnya 'wɩa? 11 -Innya! -A dɩ we dli 'wv nu, Nyɩmaa -Kanyɔ -Zezuu 'nanu 'gbu, -a yia 'pv, wamɩa 'bhisa!»

12 Tɔvn, nyɩma weee yia ɩwe 'mu, -zugba wa pulv Banabasɩ -yɔ Pɔlv 'sɔ yukwli. Gwɛdigbu -yɔ gbu 'kadu -Lagɔ nɔa lɛ wa sɔ nya -wa 'nɩa Zuifu nyɩdi, -zugba wa gba we waa nyɩma -yla.

**Zake gbaa nyɩma -yla gbu*

13 Da wa bhia gbagbie, 'in *Zake yia wɛli 'wɔbhv, ɔ nɛɛ: «Na bhelia, a pulv 'mi yukwli.

14 Sa -Lagɔ ylaa tiatia nyɩma 'nɩa Zuifu, 'in ɔ yia -bha nyɩmaa -zakpa -bhlo -sa wa glaa, -maa 'ka ɔ -nv -zɛ, we gbu 'Simɔɔ gbaa -aɩn -yla. 15 'In wee wɛli -mni -yɔ -Lagɔgbu -falɩpanyaa wɛli yia bhli -bhlo. Nu, we mi celida -Lagɔsbhe 'wvɛ:

16 <Jejitapɛ nɛɛ:

«-Muv 'bigu,

lv na yia yia ci,

'in -Davidu -budu bhli,

in 'ka we 'subha lv.

In 'ka we 'subha lv we 'ku -gv,

'in in 'ka we 'yigbeli.

17 'In nyimaa pnu weee yia Jejitapeε 'yoo datahia.

Cun, nyima -wa 'nia Zuifu in laa wa 'ka na -nu -ze, ma -wa.»

18 -We Jejitapeε gbaa mu mia de.

Ɔ ka wee gbunya -mini -slolu 'cin, -muu 'bi ka 'wugwle,

'in 'sa ɔ mia we lenoda.» »

19 'Zake yia we -gɔdiε: «We 'gbu, -we na yia -yɔ, nyima -wa 'nia Zuifu, -wa plaa -Lagɔ, -a 'na stali wa -ni. 20 Nu, -a celi wa 'wɔε: wa 'na lili -zila -bubɔnumε -ni, we ka puin. 'In wa 'na nuu motnigbu le -ni. Nime -we 'pɔn 'nia 'wɔtla, we -yɔ nimeε 'pɔn -tukpa, wa 'na lili we -ni. 21 -We ka gbu -wa, bha bhlasabhla, nyima slolua Moizu tite 'gbe -bhlo -bhlo 'wu, -zugba wa zeli we -Lagɔbudunya zɔ, *Nyapeyli weee nya.»

'Sebhe wa 'paa -Lagonyima 'nia Zuifu yoo

22 Tɔun, -Zezuu tietienya -yɔ nyima kpasɩ -yɔ leglizɩ weee yia weli -bhlo bhli nu, wa -sa -bha nyima wa glaa, 'in wa 'ka wa -yɔ Pɔlv -yɔ Banabasɩ tie Antiɔsu. 'In wa yia -bha Zudasɩ wa laa Balisabasɩ -yɔ Silasɩ -sa. Wamia nyima 'sɔ -manɩ, -bha -Lagɔbhelia zua wa. 23 'Sebhe wa celi wa zua wa kwεε we nukpla -weli ni:

Amia, -amiaa bhelia -Lagonyima 'nia Zuifu, -wa mia Antiɔsugbe nukple, Silii -yɔ Silisi -dɔdɔ -gu, -amia -Zezuu tietienya -yɔ nyima kpasɩ saa ain fu.

24 -A ka 'nu nu, nyima ka -amiaa -gbe 'bhv, 'in wa yia amiaa dli sumania mni wa ηweε weliɩnya nya. -Amia 'ni wa tie -muu 'wu. 25 We 'gbu, -a yia weli -bhlo bhli, 'in -a yia -bha nyima -sa, -a 'ka wa tie. 'In wa 'ka -amiaa jijli -talea Banabasɩ -yɔ Pɔlv yoo kwa amiaa -gbe. 26 Waa nyima 'sɔ ka wa 'pɔpɔe dli -sa, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu lubhoo nuuɩveε 'gbu. 27 We 'gbu, -a yia Zudasɩ -yɔ Silasɩ tie amiaa -gbe. 'In -we -a celi ain 'wu da, wa 'ka we 'wɔsɩsali ain -yla. 28 Nu, Zuzu 'Pɔpa -yɔ -ain 'sɔ 'ni 'yibha wa dli 'gba 'kadu ain 'wlu. Nu, titenya mia da, a zu we 'nuηwe, -gla -wa: 29 a 'na lili -zila -bubɔnumε -ni, we ka puin. Nimeε 'pɔn -tukpa -yɔ nime -we 'pɔn 'nia 'wɔtla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nuu motnigbu le -ni. A -ka we 'nuηwe zu, -zugba gbuzɔnu a nua le.

-A -sa ain fu.

-Zezuu tietienya nynia Antiɔsugbe 'wu

30 Wa 'tidea waa nyima -mnuu -manɩ 'yi, 'in -maa yia Antiɔsu mni. Wa yia -Lagonyima weee 'wlugbeli, 'in wa yia wee 'sebhe -maa yoo 'nye. 31 Wa zelia wee 'sebhe, we yia wa 'muna 'wola, we nukplaweli ka wa 'kuayli 'paa 'gbu. 32 Zudasɩ -yɔ Silasɩ -wa ka de mia -Lagɔgbuu -falipanya nya, wa zua -Lagɔbhelia 'di kpokpo, 'in wa yia wa 'kuayli 'pa, 'in wa yia wa dli latemanɩ. 33 'Yli sanime 'plia, 'in -Lagɔbhelia yia wa 'yoo 'nye -dlɔɔ. Wa yia -wa tiea zlime wa -gbe lubbhiti. [34 Nu, we nanɩ Silasɩ dɔdɔ ɔ 'ka wa -gbe -tu, 'in ɔ yia -bha -tu.] 35 We bhla, Pɔlv -yɔ Banabasɩ ka Antiɔsu -tu. Wa -yɔ nyimaa -zlo 'sɔ, -zugba wa slolu nyima, 'in wa gba -Lagɔgbu.

Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'bhvhhva -yɔ

36 'Yli sanime 'plia, 'in Pɔlv neε Banabasɩ -ylaε: «'Gbe weee -we nukple -a -yɔ -Lagɔgbuu gbagbie 'plia -a 'bhiti -mɔ lv. -A 'ka -amiaa bhelia 'yi, -de sa wa mi -mɔɔ.» 37 Da wa mia mnida, *Zaan wa laa Maliki, Banabasɩ 'yibha wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mni. 38 'In Pɔlv 'ni we -yɔηwu, -we ka gbu -wa, Maliki ka zlime wa 'bibhu Panfilii -dɔdɔ -gu, 'in ɔ 'ni wa kwali, wa -Lagɔlubho 'wu. 39 Kpele 'kadu yia Pɔlv -yɔ Banabasɩ nyidi -bho, 'in wa yia -yɔbhvhhv. Banabasɩ yia Maliki 'wɔbhv, 'in wa yia 'glv 'wɔbhv, 'in 'nyunyididɔdɔ wa laa Siplv, wa yia we -gu mni. 40 'In, Pɔlv -mɔɔ yia -bha Silasɩ -sa. 'In -Lagonyima yia -Lagɔ bhvhhv wa 'de 'sɔɔ -nu nya, nu, Nyimaa -Kanyɔ nu wa 'nanɩ 'wu, 'bhie, wa yia mni. 41 'In wa yia Silii -yɔ Silisi -dɔdɔ -gu 'plli, -zugba wa -yɔ leglizɩnyaa 'kuaylipapie mni.

16

Pɔlv 'bhua Timotee 'wu

1 Pɔlv nynia Delibu -yɔ Lisitli -gbenya nukple, -Zezuu 'binonyɔ yabhlo wa laa Timotee, -zugba ɔ mi -mɔ. Zuifɔηwnɔ -ɔ zua -Zezu dli -gu, ɔ yu -wa, 'in ɔ dide mia *Glekɩyu nya. 2 -Lagonyima mia Lisitli -yɔ Ikoniumu -gbenya nukple, ma gbaa Timotee gbuzɔnu gbu. 3 Pɔlv 'yibha ɔ -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mni. Ɔ 'bhua ɔ 'wu, 'in ɔ yia ɔ *kni 'wɔpa, Zuifu -wa mia wee dɔdɔ -guu 'gbu. -We ka gbu -wa, -maa weee -yi ɔ dide Glekɩyu nya. 4 Da wa mia 'gbenya -gu 'plida -bhlo -bhlo,

gbunya -Zezuu tietienya -yɔ -Zeluzalemɔv -Lagɔnyima kpasɩ pupalia, -zugba wa -yɔ we gbagbie mnɩ -Lagɔnyima -yla nu, wa zu we 'nɔɲwe. ⁵ 'In leglizinya yia latemanɩ dli zu vɔve 'wɔ. 'In sa zli zlia, -zugba wa bho -gɔ.

Masedvanɩ -nyime 'tiala Pɔlv 'klv

⁶ Da Zuzu 'Pɔpa gbaa wa 'na gbalɩ -Lagɔgbɩ -Azii -dɔdɔ -gɔ -nɩ, 'in wa yia Flizii -yɔ -Galasii -dɔdɔ -gɔ 'plɩ. ⁷ Da wa nynia Mizii -yɔ Bitinii 'wɔgbelida, wa ka Bitinii dɔdɔ -gɔ -mnmnie layla. 'In -Zezuu Zuzu 'nɩ we ɲwnu wa -yla. ⁸ We 'gbɩ, wa 'plɩa Mizii -dɔdɔ -gɔ, 'in wa yia Tloasɩgbe nɔkplɩ mnɩ. ⁹ Sabɔ, Pɔlv yia Masedvanɩ -nyime yabhlo -yɔyɩ 'yiligbeda ɔ 'yɩ 'wɔ. 'In -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Na zukpa -wa, -in 'plɩ Masedvanɩ -dɔdɔ -gɔ, -in 'ka -ain 'wɔsa.» ¹⁰ Wee gbɩ -mɩnɩ 'bhɔa Pɔlv 'yɩ -gɔ, -bha -bhlokpade -a gbaa -a 'ka Masedvanɩ mnɩ. -We ka gbɩ -wa, -a ka we -yɔyɩ nu, -Lagɔ ka -ain la, -a 'ka -mɔ -nyima -yla -Lagɔgbɩ gba.

Lidii ɲwnua -Lagɔgbɩ -yɔ Filipɔgbe 'wɔ

¹¹ -A -gbla 'glɩ 'wɔ Tloasɩ, 'in -a yia 'nyunyɩdɩdɩdɩ wa laa Samotlasɩ -gɔ mnɩ tikli. -Mɔv 'bɩgɩ zli zlia, 'in -a yia Neapoli nyni. ¹² -Mɔ -a 'bhɔa, 'in Masedvanɩ -dɔdɔ -gɔv 'gbe 'kadɩ wa laa Filipɩ, -we Wlɔmɩ -nyima pɩa 'wlu la, 'in -a yia -mɔ mnɩ. -A ka 'yɩ duun li wee 'gbe nɔkplɩ.

¹³ Nyapɛyɩ nynia, 'in -a yia 'gbe nɔkplɩ 'tla, -a yia -gbɔa ɲwe -yɔ mnɩ. Da -a zua we dli -gɔ nu, -mɔ Zuifɩ bhuhhoelia 'cin -Lagɔ. 'Nwnɩ -wa gbelia -bha 'wlu, -a -dia la, 'in -a yia wa -yla gbɩ gba. ¹⁴ Waa 'ɲwnɩ glaa 'yabhlo wa laa Lidii, Tiatilgbe 'wɔ wa gwalɩa ɔ, 'naa -zalɩ ka -vale 'tea, 'mɩ ɔ paa pɛlv, 'in ɔ bubɔa -Lagɔ. ɔ mɩ -ain yukwli pɔlvda, 'in Nyɩmaa -Kanyɔ yia ɔ dli 'wɔkalɩ, -zugba -we Pɔlv mia gbada ɔ nu we. ¹⁵ Da -a batizea ɔ -yɔ ɔ nyima 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ -ain -ylaɛ: «We -ka ain dli -mɩ, nu, in ka -Lagɔgbɩ -yɔɲwnu 'piɛn, a yi na -gbɛ ladɩa.» 'In ɔ nɛɛ -a ɲwnu we -yɔ -kpɔ.

Filipɔgbe nɔkplɩ, wa 'paa Pɔlv -yɔ Silasɩ -kaslv 'wɔ

¹⁶ 'Yɩ yabhlo nya, da wa bhuhhoelia -Lagɔ, -a mɩ -mɔ mnɩda, 'in gaylonɲwɔv yabhlo yia -ain yoo yi. ɔ ka -zatɩbɛ -zuzu -gɔ, mɩ nya ɔ bhɩa kwɛ la. Wee

ɔ kwɛ labhlɩɛ -yɔ ɔ yia 'gwɛzi duun ɔ -cian -yla. ¹⁷ 'In ɔ yia -a -yɔ Pɔlv 'sɔ 'bɩ -bholu, 'wɔkpɩkpɩ nya: «Waa nyima mia da, Yalɩ -Lagɔv lubhonɔnya -wa. Sa -Lagɔ 'kaa ain gbɩ 'wɔsa, we 'yoo wa mia da ain dasloluda.» ¹⁸ 'Sa ɔv 'ɲwnɔ nɔa 'kɔmɔv. We bhɩalɩda, 'cɛ yia Pɔlv dɔlv, ɔ 'bhɩtia, 'in ɔ nɛɛ wee zuzu -ylaɛ: «-Zezu Klisɩ 'ɲnɩ nya, in nɛɛ -mɩ -ylaɛ, -in 'tla ɔ 'wɔ!» -Bha -bhlokpade, 'in wee zuzu yia ɔ 'wɔtla.

¹⁹ ɔv gaylonɲwɔv -cian yia we -yɔyɩ nu, ɔ 'nɩ 'maslɛn mneni, ɔ 'ka wa -yla 'gwɛzi 'yɩ. 'In wa yia Pɔlv -yɔ Silasɩ kpa, 'in wa yia wa -zejila 'wɔ kwa nyɩmaa 'yugalɩnyaa -gbɛ, -gla nya. ²⁰ Wa kwaa wa Wlɔmɩv gbɩwɔbhunya 'yɩ, wa nɛɛ -maa -ylaɛ: «Nyima mia da, wa ka -amɩaa 'gbe gbugblolu. Zuifɩnya -wa, ²¹ 'in wa zuayli -gbɩ, -amɩa Wlɔmɩ -nyɩmaa tite gbaa -a 'na ɲwnunu -yɔ -nɩ, 'in -a 'na nɔv lɛ nɩ, 'mɩ wa slolua.» ²² 'In nyɩmaa -zlo yi 'yaa wa 'cɛ -yɔ 'pali.

Wlɔmɩ -nyɩmaa gbɩwɔbhunya nɛɛ wa -sa Pɔlv -yɔ Silasɩ -bana 'wɔ, 'in wa 'ka wa selɩ. ²³ Wa selɩ wa bhabha, 'bhie, wa yia wa -kaslv 'wɔpa. 'In wa nɛɛ -kaslvbuduu ɲwekɔnyɔ -yla, ɔ zu wa 'yɩyɔ 'nanɔv. ²⁴ Wa gbaa sa wɛli -mɩnɩ ɔv -kaslvbuduu ɲwekɔnyɔ -yla, 'in -mɔɔ yia wa -kaslvbuduu nyɩdɩ -komi zɔ 'pa. 'In ɔ yia wa gbloko bhɩ 'wɔv pali.

²⁵ -Mɔ zli -nyɩdɩ, Pɔlv -yɔ Silasɩ 'sɔ mɩ -Lagɔ bhuhhoeda, wa mnɩnɩ -Lagɔv 'ɲnɩ lɔv nya, -zugba -kaslvnyɩma tɔlv pɔlv wa yukwli. ²⁶ -Bha -bhlokpade, dɔdɩ yia zuklu 'titeɛ, 'in -kaslvbuduu -klu yia lazuklu. Tɔv, 'in we klolo weee yia -kalɩ, 'in -kaslvnyɩma weee gbloko yia ladɩdli. ²⁷ Da ɔv -kaslvbuduu ɲwekɔnyɔ ganɔa, 'in ɔ yia klolonya -yɔyɩ -kalɩda. ɔmɔ dli nu, waa -kaslvnyɩma ka -gwa. 'In ɔ yia -mɔ ɔ tɔvgble -sa, ɔ 'ka ɔ 'de 'bha. ²⁸ 'In Pɔlv yia 'wɔkpɩ 'titeɛ, ɔ nɛɛ: «-In 'na nɔv -na 'de gbonyuu -yla lɛ -nɩ, -a 'de weee mɩ -bha!»

²⁹ Tɔv, -kaslvbuduu ɲwekɔnyɔ yia 'napɛ -yɔlayɩbha, 'in ɔ yia gwagwɩɛ -yɔ telitelɩ nya -buduu komi zɔ pla, 'in ɔ yia Pɔlv -yɔ Silasɩ 'sɔ 'yɩ 'kukolu 'sibhli. ³⁰ -Mɔv 'bɩgɩ, ɔ wlelia wa, 'in ɔ yia wa layɩbha: «Na -cian, sa in 'ka nu, 'in in 'ka gbɩ 'wɔbhɔa?»

³¹ 'In Pɔlv -yɔ Silasɩ yia we 'bɩgɩpali ɔ -ylaɛ: «-In zu Nyɩmaa -Kanyɔ -Zezuu dli -

gu, 'in -in -yo -na zwaylinyima 'so 'ka gbu 'wobhu.» ³² 'In wa yia o -yo o zwaylinyima weee-yla -Lagogbu gba. ³³ Sabo, bhla -bhloo 'de nya, 'in o -kaslobuduu nwekonyo -yo Pobo -yo Silasi 'so yia o 'deε -gbe mni. 'In o yia wa 'gbia gb, 'in -maa yia -bha -bhlokpade o -yo o zwaylinyima weee batizee. ³⁴ O -yo Pobo -yo Silasi mnia o -budunweε, 'in o yia wa lililu 'nye. 'In o nyime -yo o zwaylinyima yia 'muna li, -Lagoo dli -gubzuvoo 'gbu.

Pobo -yo Silasi wa -saa -kaslo 'wu

³⁵ Da zli zlia, Wlomv -nyimaa gbuwobhunya yia 'sloja tie -kaslobuduu nwekanyoo -gbe nu, wa 'tide waa nyima -manu 'yi. ³⁶ 'In -kaslobuduu nwekonyo yia we weli Pobo kwa, 'in o neε: «Gbuwobhunya ka nyima tie, wa neε, in 'tide ain 'yi. We 'gbu, a mnenu a 'ka 'tla, 'in a 'ka mni -dlao.»

³⁷ 'In Pobo neε waa 'sloja -ylaε: «-Amia -wa Wlomv -nyima, wa 'ni -amias -yogbu 'wobhu sazono sa, 'in wa yia -ain bhitu -zejila 'wu, 'bhie, 'in wa yia -ain -kaslo 'wupa. 'In -sleεn wa 'yibha wa 'ka -ain -kaslo 'wu -sa 'wiemu? -Innya, we 'na 'ka lenu. Wa yi, wa 'ka -ain weli wa 'de nya!»

³⁸ 'In 'sloja yia we 'di Wlomv -nyimaa gbuwobhunya -gbe kwa. -Maa 'nua nu, Pobo -yo Silasi mi Wlomv -nyima nya, 'in we yia -maa nyano dli 'woslu. ³⁹ 'In wa yia wa bhuhoea yi, 'bhie, wa yia wa -kaslo 'wu -sa. 'In wa neε: «Amia zukpa -wa, a 'tla 'gbe nukple!» ⁴⁰ Da Pobo -yo Silasi 'tlaa -kaslo 'wu, 'in wa yia Lidiii -budunweε mni. Wa 'yia -Lagobhelia, 'in wa yia wa 'kwayli 'pa, 'bhie, wa yia mni.

17

Pobo -yo Silasi so gbaa -Lagogbu Tesalonikigbe nukple

¹ Pobo -yo Silasi 'so 'plia Anfipolisi -yo Apoloni -gbenya nukple, 'in wa yia Tesaloniki nyini. -Mo Zuifov *-Lagobudu mia. ² 'In Pobo yia -mo pla sa o nua 'cin 'sa. 'In Zuifov Nyapeyli ta nya, 'in o -yo wa yia -Lagosebhe -gu kpeli. ³ 'In o yia we 'ji gba, 'bhie, o yia we wa 'kluslolu nu, wee 'sebhe neε, we mi nu, -Lagoo -Bhasanyo sia, o 'ka tli, 'in o 'ka 'woso tilitnya glaa. O neε nu: «Oo -Zezu -o ka gbu na gbaa da ain -yla, mo -wa -Lagoo -Bhasanyo.» ⁴ Wee weli zia wa lu Zuifo

talov dli kwe, wa yia we -yohwuu, 'in wa yia Pobo -yo Silasi 'bibholu. 'Sa -bhlokpade, *Gleki -duun -wa boboa Zuifov -Lago nua, we -yo 'nimmni zwaylinwuu -zlo.

⁵ 'In Zuifov yia we zenyi nu, wa yia gbokpua -nyima labhu 'yloogbu, 'in wa yia -zle ladu 'gbe nukple. 'In wa yia Pobo -yo Silasi da mni, Zasoon -budunweε, wa 'ka wa -zejila 'yu kwa. ⁶ 'In wa 'ni Pobo -yo Silasi 'yu 'gbu, wa yia Zasoon -yo -Lagobhelia talva 'gbee 'wlulapinya 'yu kwa. 'In wa yia 'wokpikpie bhli: «Nyima -manu ka dudu weee gbugblolu, 'in wa yi 'yaa -sleεn -seli yi! ⁷ Zasoon ka wa 'bi 'nye o 'deε -gbe! Waa nyima wee'e zo nyimaa 'wlulapinyo 'kadu *Sezaaa titenya 'nuhwe, 'in wa neε, nyimaa 'wlulapinyo -putu mi, 'mo wa laa -Zezu.»

⁸ 'In wee weli nya -mni yia nyimaa -zlo -yo gbee 'wlulapinyaa dli 'wobhu, ⁹ 'in wa neε Zasoon -yo -Lagobhelia talva -yla, wa pluv 'gwezi 'kadu yabhlo. Wa wlaa we, 'bhie, wa yia wa 'yitide.

Pobo -yo Silasi gbaa -Lagogbu Belegbe nukple

¹⁰ Da sabo bea, 'in -Lagonyima yia -bha -bhlokpade Pobo -yo Silasi yoo kwa Belee. Da wa nynia -mo, 'in wa yia Zuifov -Lagobudu zo mni. ¹¹ Belee -Zuifov dli nanu 'yli, we 'ka Tesaloniki -Zuifov 'wuzi. Wa ka -Lagogbu yukwli pulu, 'in wa yia we -yohwuu gwagwie nya slvi 'muna nya. 'Yi weee nya, wa kpia -Lagosebhe, 'in wa 'ka we -yoyi nu, -de -we Pobo gbaa gbuzonuu. ¹² 'In waa Zuifov glaa -nyima duun yia -Lagogbu -yohwuu. 'In Gleki glaa 'nimmni zwaylinwuu -yo nukpasia duun yi 'yaa -Lagogbu -yohwuu.

¹³ Da Tesaloniki -Zuifov 'nua nu, Pobo mi Belee -nyima -yla -Lagogbu gbada 'ya, toun, 'in wa yia wee gbee nukpla -nyimaa dlu yali 'paa mni, 'in -maa yia gbugblolu. ¹⁴ 'In -bha -bhlokpade -Lagobhelia yia Pobo yoo kwa gumunyu -yo -gbein. 'In Silasi -yo Timotee yia Belee -tu. ¹⁵ -Wa kwaa Pobo yoo, wa -yo o 'so yia Atenigbe nukple nyini. Wa 'bhitia lu la, 'in Pobo yia wa weli zu, nu, Silasi -yo Timotee yli -mo o slvi.

Pobo gbaa -Lagogbu Atenigbe nukple

16 Da Pólù míà Silasí -yò Timotee wúda Atení, ò 'yia we -yò ní, wee 'gbee nukplá -nyíma, yoyolagò wa búbòá duun, 'in ò dlí yia 'wúso. 17 'In Zuífù -yò -wa 'nía Zuífù, -wa búbòá -Lagò, 'ma ò -yò wa kpéíá -Lagògbù -gù -Lagòbudu zò. 'In sa zlí zlíá -bhlo, 'sa ò gbaa -Lagògbù 'plíplínyá -yíá -gblògblo 'wú. 18 'Sébhé -yílonyá 'kadí wa laa Epikulú 'bunyíma -yò Sítóisínyíma, -maa -yò ò bhliá kpelíkpele 'ya. Tòlva néé: «Zléwanyò míá ní néé -bha saa?» Tòlva néé: «We 'wú sa 'lakpa -Lagònyaa gbù ò mí gbada.» Ní, -Zezuu gbù -yò títlínyá glaa 'wúsogbù Pólù míá gbada, 'mú wa 'núa. 19 Da wa kpaá Pólù, 'in wa -yò ò yia wa gbùwòbhunya 'yú mni, -gògò wa laa Aleopazí 'wlu. 'In wa yia ò layíbháé: «Gbù -lolu -in míá dé -slóluda, -in mneni -in 'ka we 'jí gba -ain -yíá? 20 -We ka gbù -wa, -nanagbunya -na gbaa dé -ain -yíá, -a 'yíbhá -a 'ka we 'jí 'wólanu.»

21 Ní, Atení -nyíma weee -yò wa 'lakpanyá tva -bha bhla duun nya, 'wòbhólógbunya kpelíe -yò we yukwli pólúe nya.

22 -Mò Aleopazí 'wlu Pólù -sòá 'wú, 'in ò néé: «Atení -nyíma, na yí we -yò ní, amíaa búbòlí naní ain dúbù bhabhá. 23 Da in míá amíaa 'gbe nukplé -zieda, in ka amíaa búbòlíi *-bada 'yí. Amíaa -zilagòbúbòlù yabhlo in 'yíá -bha wa céíáé: -LAGÒ -Ò NYÍMA 'NÍÁ -YÍ. 'In -we a 'nía -yí, a búbòá, we gbù in yia da ain -yíá gbaa. 24 'In -Lagò -ò núa dúbù -yò we -gù -lu weee lé, mò -wa yalí -yò dúbù -Kanyò. Ò'ò -díí nyímaa 'sòbha 'sòbha zilabòbò -budu zò lá. 25 -Lagò 'ní 'yíbhá nyíma 'nyé ò -lu yabhlogbòò, ní, mò nyéá nyíma 'yíyògagíe, nyapeli, we -yò -lu weee. 26 Nyímé yabhlogbòò ò -laa lá, 'in weli weee yia layí -mòò 'gbù, 'in wa yia dúbù weee -gù ladí. 'In ò yia -zù 'wúsisalúda lénu wa -yíá, 'in ò yia dúbù wa 'kaa -gù ladú bòlù palí. 27 Nyíma 'ka -Lagòò datalú 'gbù, ò yí 'saa nú. Wa -ka síada -mí, ò datalíe nya, 'in wa 'ka ò 'yí. 'In -zugba -Lagò 'ní -ain -yòbhúda -mí 'pípí. 28 Ò'ò 'gbù -a -gaa 'yíyò, -a nòá, 'in -a míá lá.» Amíaa gbalínyaa tólva ka we gba: «-Amíá mí 'ya ò 'yua nya.»

29 «-A mí -Lagòò 'yua nyaa 'gbù, -a 'na palíí -can, 'gwezi -yò tókpa -we nyíma telíá wa

'yílimnee nya -Lagò 'wú -ní. 30 Da nyíma 'níá gbù yabhlogbòò -yí, 'sa wa núá, 'in -Lagòò gbù 'ní -múnyá 'wólápíí. Ní, -sléén, dúbùgù -nyíma weee ò laa, da wa -ka -mí, wa 'ka wa dlí 'bhítí. 31 Ò'ò ka 'yí yabhlo zù, ò 'ka nyímé yabhlo ò -saa -bha, ò 'ka ò -gù 'plíí, 'in ò 'ka dúbùgù -nyímaa -yògbù 'wòbhú tiklú. Ò'ò ka we nyíma weee 'klúslólú, òò nyíméé 'wòbhúbhúe nya títlínyá glaa.»

32 Da wa 'núá títlíe lù 'wúso gbù, Pólù ñwéé, 'in -zakpa -bhlo yia ò glá palí, 'in tólva néé: «'Yí -putu nya, 'bhíe, -a 'ka -mí yukwli pólù, wee gbù -mínu 'gbù.» 33 'In Pólù yia wa glaa 'bhù. 34 Nyíma -tólva -wa ñwnúá -Lagògbù -yò, 'in -maa yia Pólù 'bí mni. Wa glaa Atení gbùwòbhunya lúnymé yabhlo wa laa Denísí kláa, 'ñwnò yabhlo wa laa Damalísí, we -yò nyíma tólva, ma -wa.

18

Pólù mí Koléntígbé nukplé

1 -Mú 'bígbù, Pólù 'bhúá Atení, 'in ò yia Koléntí mni. 2 Zuífù yabhlo wa laa Akílásí, wa gwálá Pòón -dúbù -gù, 'in ò yia -mò ò yí, -zugba ò -yò ò 'ñwnò Plísíí ka Itálíí -dúbù -gù 'bhù 'lúlólú. -We ka gbù -wa, nyímaa 'wlúlápíínyò 'kadú Klódù néé, Zuífù 'bhù Wlómúgbe nukplé. 'In Pólù yia wa -gbé mni. 3 Ní, wa núnù -lubhoo 'yí -bhlo, *'naabuduu 'naa wa lúá, we 'gbù, ò yia wa -gbé ladííá mni, -zugba wa núá lubhò dábùdù. 4 Sa *Nyapéyíí nýníá -bhlo, 'sa Pólù bhúá weli 'wú -Lagòbudu zò, 'in ò gbaa, ò yíá 'klí, ò 'ka Zuífù -yò Gléklí lú.

5 Da Silasí -yò Timotee 'bhúá Masedvání, Pólù yia bhla weee nya -Lagògbù gbada -tù, -zugba ò gba Zuífúnýá -yíá, ní, -Zezú -wa -Lagòò -Bhasanyò. 6 'In Zuífù yia Pólù -yòwúso, -zugba wa weli ò. 'In ò yia ò -bana 'wòvú wa -gù*, ò néé wa -yíáé: «A -ka mni, amíaa 'déé 'bígbù -wa, we 'ní na gbù. Ní, we 'bhù -zéén 'wú, -wa 'nía Zuífù, wa -gbé na yia mni.»

7 Pólù 'tláá -Lagòbudu zò, 'in nyímé yabhlo wa laa Títíúsí Zútúsí -ò búbòá -Lagò, 'in -ò ka -budu míá -Lagòbudu kwesi, 'in ò yia -mòò -gbé mni. 8 -Lagòbuduu 'yugalínyò Klísípusí zúá Nyímaa -Kanyò dlí -gù, we -yò ò zúáyíínyíma. Koléntí -nyímaa -zlo -wa pólúá

* 18:6 Mú slólúá ní, ò ka -mò ò sò -sa.

Pɔlv wɛlɪ yukwli, 'in -maa yi 'yaa -Lagɔ dli -gɔ zɔ, 'in wa yia wa batizee.

9 Sabɔ yabhlo nya, Nyɪmaa -Kanyɔ 'tlalia Pɔlv 'klɔ ɔ 'yli 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, -in -tɔ gbada. -In 'na 'munu ŋwɛ -ni. 10 Nu, in -yɔ -mɪ 'sɔ mɪ. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka -mɪ kwɛzɪ, 'in ɔ 'na 'ka -mɪ -yla gbɔnyuu lɛnɔ. -We ka gbɔ -wa, gbe ni nɔkplɛ, -wa mɪa na -nɔ nya wa -zu 'wɔ.» 11 Pɔlv li Kolɛntɪ -zɔ -bhlo 'cɔ gbelibhlo, -zugba ɔ slolu -mɔ nyɪma -Lagɔwɛli.

12 Bhla -we nya Wlɔmɔ -nyɪmɛ Galioɔn pɪlia Akai 'wlu la, 'in Zuifɔnya yia Pɔlv -yɔ gwe 'pa, 'in wa -yɔ ɔ yia gbɔwɔbhhu -zejila 'yu mɪ. 13 'In wa nɛɛ: «ɔɔ nyɪmɛ -mɔni, sa -amɪaa tite 'nɪa gba, 'sa ɔ gbaa nyɪma bɔbɔ -Lagɔ.»

14 Pɔlv 'ka ŋwɛ gbaa yi, 'in Galioɔn nɛɛ Zuifɔ -ylaɛ: «We -ka nu, ɔɔ nyɪmɛ ka tite mɔ, 'in ɔ yi gbɔ 'kadɔ -nyumɔ, -zugba in ka yaa dli lapali, 'in in ka amɪa Zuifɔ yukwli pɔlv. 15 -We ka gbɔ -wa, wɛli klaa, 'ŋmɪ klaa, we -yɔ amɪaa 'dɛɛ tite -gɔ a mɪa kpɛlɪlɪdaa 'gbɔ, amɪaa 'dɛɛ gbɔ mɔ. In 'nɪ 'yɪbha in 'ka sanɛɛ -sukpa gbɔwɔbhunyɔ -zɛ!» 16 'In Galioɔn yia wa vu gbɔwɔbhhu -zejila 'yu. 17 Tɔɔn, Zuifɔ weee kpa -Lagɔbuduu 'yugalɪnyɔ Sɔsitɛni, 'in wa yia ɔ bhɪtɪ -bha gbɔwɔbhhu -zejila 'yu.

'In Galioɔn 'nɪ we 'yabhlogbɔɔ -gɔsa.

Pɔlv bhitia Antiɔsv lv

18 Pɔlv ka 'ya Kolɛntɪ -gwɛ kplokplɔ. 'Bhie, ɔ yia -Lagɔbhelia wɛli 'pa, 'in ɔ yia 'glɔ 'wɔ -gblaa, ɔ yia Silii -dɔdɔ -gɔ mɪ, ɔ -yɔ Plisilɪ -yɔ Akilasɪ 'sɔ. Da wa 'kaa 'glɔ 'wɔ -gbla, 'in ɔ yia ɔ 'nyi kpla Sankleegbe nɔkplɛ. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka -Lagɔ -yla bi. 19 Wa nynia Efɛzɪ, -bha Pɔlv tɪa Plisilɪ -yɔ Akilasɪ. 'In ɔ yia -Lagɔbudu zɔ mɪ, 'in ɔ -yɔ Zuifɔ yia kpɛli. 20 'In -maa nɛɛ ɔ -yla, ɔ -tɔ wa -gbɛ -slɔ, ɔ 'nɪ we -yɔŋwɪnu. 21 ɔ 'paa wa wɛli, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Lagɔ -ka ŋwɪnu, 'in na yia amɪaa -gbɛ lv.» 'In ɔ yia 'glɔ 'wɔ -gbla Efɛzɪ, ɔ yia mɪ. 22 -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ nynia Sezalee, 'in ɔ yia -Lagɔnyɪma fɔsaa mɪ -Zeluzalɛmɔ.

'Bhie, ɔ yia Antiɔsv mɪ. 23 ɔ lia -bha 'ylɪ sanɛɛ Antiɔsv, 'bhie, ɔ yia lɔmɪ. ɔ 'plɪlia -Galasii -yɔ Flizii -dɔdɔ -gɔ -bhlo -bhlo, -zugba ɔ pa -Zezuu 'bɪnɔnya weee 'kɔayli.

Apolɔsv

24 Zuifɔ -ɔ wa gwalia Alezandli, wa laa Apolɔsv, yia Efɛzɪ yi. Gbagbanyɔ -zɔnɔ -wa, 'in ɔ -yia -Lagɔsɛbhɛ 'nanɔv. 25 Nyɪmaa -Kanyɔ 'Yloogblɔ wa -slolua zlɪmɛ ɔ, -slɛɛn dli weee nya ɔ gbaa, 'in ɔ slolua -Zezuu gbɔ kpɛɛn kpɛɛn. 'In Zaaan nyɪmaa batizee -gbɔ -bhlo ɔ -yia. 26 'In Apolɔsv yia -Lagɔgbɔv gbagbɛ bhli dli tɛlɔ nya, Zuifɔv -Lagɔbudu zɔ. Da Plisilɪ -yɔ Akilasɪ pɔlv ɔ yukwli, wa yia ɔ 'wɔbhhu, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia wa 'dɛɛ -gbɛ mɪ. 'In wa yia ɔ -Lagɔv 'Yloogblɔ -slolu kpɛɛn kpɛɛn.

27 -Mɔv 'bɪgɔ, Apolɔsv 'yɪbha ɔ 'ka Akai mɪ. 'In -Lagɔbhelia yia ɔ 'kɔayli 'pa, 'in -maa yia weee dɔdɔ -mɔv -gɔ -Lagɔnyɪma 'sɛbhɛ yoo 'pa nu, wa kpa ɔ 'nanɔv wa 'lakpa yu nya. Da ɔ nynia -mɔ, -wa plaa -Lagɔ, -Lagɔv 'nanɪ nya, 'in ɔ yia wa 'wɔsa bhabha. 28 ɔ ka -Lagɔsɛbhɛ zɛli Zuifɔ -yla, 'in ɔ yia wa -slolu tiklu nu, -Zezu mɪ -Lagɔv -Bhasanyɔ nya, 'in ɔ 'nɪ Zuifɔv wɛli -yɔŋwɪnu, ɔ yia wa lu -zejila 'wɔ.

19

Pɔlv -zakpa 'sɔnɔ mɪa Efɛzɪ

1 Bhla -we nya Apolɔsv mɪa Kolɛntɪ, 'in Pɔlv yia -Aziii* -gɔgɔ -ka -dɔdɔv yalɪ -gbɛin 'plɪli, 'in ɔ yia Efɛzɪ nyɪ. 'In ɔ yia -mɔ -Zezuu 'bɪnɔnya tɔlv yli. 2 'In ɔ yia wa layɪbhaɛ: «Da a zɔv dli -Zezu -gɔ, Zuzu 'Pɔpa ka aɪn -gɔ kwɪlɪli?»

'In wa yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylaɛ: «-A 'nɪ -slɔ 'nɔ nu, Zuzu 'Pɔpa mɪ.»

3 'In Pɔlv yia wa layɪbhaɛ: «-Zugba, sa wa batizee aian?»

'In wa yia we 'bɪgɔpalɪ: «Zaaan nyɪmɛ batizee batizee sɔlv wa batizea -aɪn.»

4 Pɔlv nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyɪma -wa ŋwɪnu wa dli 'bhɪtigbɔ, 'ma *Zaan batizea. 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyɪmɛ -ɔ yia 'mɪ lɔv yia, a zɔ ɔ dli -gɔ, mɔ -wa -Zezu.» » 5 Da waa Efɛzɪ -nyɪma 'nɔv wɛli -mɪni, 'in wa yia wa 'dɛ wla, wa batizee wa Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu 'ŋmɪ nya. 6 Pɔlv palɪ wa sɔ -gɔ la, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gɔ kwɪlɪli. 'In wa yia wɛli -putunyaa gbagbɛ bhli, -zugba wa paa -Lagɔgbɔv -falɪ.

7 Wa 'dɛ weee mneni wa 'ka sa nyɪma kugbua lɛ 'sɔ ŋwɛɛ nyɪ.

* 19:1 'Mɔ wa laa -zɛɛn «Asie Mineure» -tuauwɛli 'wɔ.

8 -Muu 'bigu, Pɔlv plaa -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbu gbada -tu 'cu ta nukple dli telɔ nya, -zugba ɔ gba -Lagɔɔ nyɔmaa 'wlu-lapilɔgbu, 'in ɔ yi 'kli, -wa mia ɔ yukwli pɔlvda ɔ 'ka wa lu. 9 'In duun yia yukwli -yɔsumani, -maa 'ni -Lagɔgbu -yɔɲwnu, 'in wa yia -Zezuu 'Yloogblu gla pali -zejila 'wu. 'In Pɔlv yia wa -yɔ 'bhv, ɔ -yɔ -Zezuu 'binɔnya yia mni, -zugba ɔ slolu wa -Lagɔgbu 'kɔmɔv, Tilanusu lakɔni -budu zɔ. 10 'Sa ɔ -tva nɔda -zɔ 'sɔ nukple. 'In Zuifu -yɔ Glɛki sɔ mia -Azii -dɔvɔ -gv, -maa yia Nyɔmaa -Kanyɔɔ gbu 'nu.

Sevaaa nokpasuyua

11 'In -Lagɔ yia gwɛdigbu 'kadɪ 'kadɪ lɛv, Pɔlv sɔ nya. 12 'In 'klɔɔ -seli -mislo -yɔ 'naa -kibhenya bhli ɔ ku ɲwe, 'mv wa kwaa guzɔnya. 'In -maa gu yia -maa -yɔ 'bhv, zuzu 'nyii -we -dɪha wa 'wɔ la, 'in we yia wa 'wɔ 'tla.

13 Zuifu tɔlv -wa jɪli 'gbe, zuzu 'nyii vu-vue nya guzɔnya 'wɔ, -maa yi 'yaa Nyɔmaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲni laylali, we vuvue nya. 'In wa nɛɛ zuzu 'nyii -yla: «-Zezu ka gbu Pɔlv gbaa da, -a nɛɛ, ɔ 'ɲni nya a 'tla wa 'wɔ!» 14 Zuifu -Lagɔbɔvɔnyaa -kanyɔ mɪ -bha, 'mɔ wa laa Sevaa. ɔ ka nokpasuyua gbesɔ, ma nɔ 'saa.

15 'In zuzu 'nyuu yia we 'bigupali wa -yla: «In -yi -Zezu, 'in ɔ Pɔlv -mia, in -yi -mɔɔ. 'In amia naa, nyɔɔ amia -mia?»

16 Nyɔmɛ kaa zuzu 'nyuu 'wɔ, -mɔɔ yia wa -gubho. 'In ɔ yia we -slolu nu, ɔ 'tɛla, ɔ -zi wa. ɔ nɔa wa lɛ, 'in ɔ yia wa -bana yla, 'in wa -yɔ gwagwie yia ɔ -budu zɔ 'tla kpanɔ nya.

17 Zuifu -yɔ Glɛki mia Efɛzi 'nɔa gbu -mni, 'in nyanɔ yia wa 'wɔslo. 'In wa yia Nyɔmaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲni 'ylimani. 18 Nyɔma -duun -wa ɲwnua -Lagɔgbu -yɔ, 'in wa yia wa gbɔnyuu gbaa yi 'titɛɛ nyɔma -zejila 'wu. 19 -Dlabhia -lɛnɔnya duun -yɔ wa 'sɛbhɛɛ -zlo yia yi, 'in wa yia we -sie nyɔma weee 'yu. Wa zɛlia we -valɛ we nyini 'gwɛzii 'wlu glɔ ta 'wlu kugbua lɛ gbu†. 20 'Sa -Lagɔgbu mne-nia la, 'in we yia -gɔwɔlaylimani, Jejitapɛɛ 'titɛ slolue nya.

-Zlɛ 'kadɔ mɪ Efɛzi

21 Gbɔnya -mni 'bigu, Pɔlv nɛɛ Masedvani -yɔ Akai ɔ plɪia ɔ 'ka -Zeluzalem mni. ɔ nɛɛ:

«-Muu 'bigu, in -ka -mɔ nyini, we mɪ nu, in mni 'ya *Wlɔmɔ 'yia.» 22 Timotee -yɔ Elasi -wa -wa ɔ 'wɔsanya, 'in ɔ yia -maa sɔbhie tie Masedvani, 'in ɔ 'dɛ yia -Azii -tu 'yli yasɔle nya.

23 -Muu bhla, 'in gbu 'kadɔ yia bhli -Zezuu 'Yloogblu 'gbu. 24 Nyɔmɛ yabhlo wa laa Demetliusu, 'gwɛzi nya ɔ bhlaa -lu yua -sɛsɛ. Nyɔmaa -lagɔ wa laa Atemisi‡ we -buduu 'wɔwɔ -yua -sɛsɛ ɔ bhlaa. Mv -yɔ, ɔ -yɔ ɔ lubhonɔnya yia 'gwɛzi duun. 25 'Yli yabhlo nya, Demetliusu gbɛlia ɔ lubhonɔnya -yɔ -wa -yɔ ɔ kaa lubhoo 'yli -bhlo 'wlu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Talean, amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, 'mv lubho ni -yɔ -a yilia -amianu 'gwɛzi. 26 -We mia 'plida, a yi we -yɔ, 'in a nɔ we. ɔ Pɔlv nɛɛ nu, -lagɔ -we nyɔma tɛlia, we 'ni -lagɔ -zɔnɔnya. ɔ ka nyɔma duun 'wlu -nyumɔ. We 'ni -seli Efɛzi -bhlo, we -tu 'wɔ -sɛ, we 'ka -Azii -dɔvɔ weee -gv lamneni. 27 -Muu mneni we 'ka -amiaa lubho -nyumɔ, 'in we 'ka Atemisi 'kadɔ -budu -yɔ we 'ɲni lasa. 'In nyɔma 'na 'ka -slɛɛn we 'ylimani. 'In 'mv wa bɔbɔa -Azii -yɔ -dɔvɔ weee -gv.»

28 Da nyɔma 'nɔa wee gbu -mni, wa 'paa 'cɛ, 'in wa yia 'wɔkpɪkɪɛ bhli: «Efɛzi -nyɔmaa Atemisi 'yilia!» 29 'In 'gbe -kpabhie yia gbugblolu. 'In Masedvani -nyɔma 'sɔ wa laa Gayusi -yɔ Alitaki, -wa -wa Pɔlv nɔnɔnya, 'in wa yia -maa kpa, 'in wa -yɔ wa 'sɔ yia -gblɔgbu 'wɔ mni gwagwie nya.

30 Pɔlv 'yibha ɔ 'ka wa nyidi 'tla -zejila 'wu, 'in -Zezuu 'binɔnya nɛɛ ɔ -yla, ɔ 'na nɔvɔ we lɛ -ni. 31 -Aziii lubhonɔnya 'kadɪ -tɔlv -wa mia Pɔlv 'talea nya, -maa yi 'yaa wee wɛli -bhlokpɛɛ ɔ yoo 'pa, nu, ɔ 'na 'sibhli wee -zejila 'wɔ la -ni.

32 -Muu bhla, nyɔma yiyli -gv, -zugba gbu bidi -bidi bidi wa nɔa lɛ. Nyɔma tɔlv kpi 'wɔ wɛli yabhlo nya, 'in tɔlv kpi 'wɔ 'ya wɛli -putu nya. 'In -we ka 'gbu wa yia 'wlugbeli, wa glaa -nyɔma duun 'ni we -yi. 33 We bhla Zuifu yabhlo wa laa Alɛzandɪ mɪ -bha. 'In nyɔma tɔlv yia we 'ji gba ɔ -yla, -zugba Zuifu tɔlv sua ɔ, ɔ 'ka gba. 'In Alɛzandɪ yia sɔ 'wɔbhɔ, ɔ 'yibha ɔ 'ka waa nyɔmaa -zlo -yla gbu gba. 34 Wa yibhelia ɔ Zuifu nya, 'in wa 'dɛ weee yia 'wɔkpɪda -tu wɛli -bhlogbɔɔ

† 19:19 'Yli glɔ 'sɔ 'yli kugbuaa lubhoo 'pɛngwɛzi -wa. ‡ 19:24 'Nɲnɔlagɔ -wa.

nya 'lɛli 'sɔ nukplɛɛ: «Efɛzɪ -nyɪmaa Atemisi 'yɪlia! Atemisi 'yɪlia!»

³⁵ 'In wee 'gbee fɛngblɛ yia nyɪma weee ŋwɛ 'munu. 'In ɔ nɛɛ: «Efɛzɪ -nyɪma, nyɪma weee -yi we 'ji nu, Efɛzɪ -gbe -wa Atemisi bubɔ -budu 'kadu -yɔ we tɛlɛtɛlɛ -tokpa, -we 'bhva yalu ŋwekɔnyɔ. ³⁶ Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka gbɔ -mɪnɪ kpɛli. We 'gbɔ, a 'mu ŋwɛ, a 'na slolu gbɔ lɔ -nɪ. ³⁷ 'In nyɪma -wa a -laa -seli, wa 'nɪ we -budu zɔ -lu yabhlogbɔɔ yɪli, 'in wa 'nɪ -amɪaa -Lagɔ vɛli. ³⁸ We -ka Demetliusu -yɔ ɔ lub-honɔnya 'yɪbha wa 'ka nyɪmɛ 'klamanɪ, wa mɪnɪ gbɔwɔbhunya 'yu, gbɔwɔbhɔ yɪli nya. Mɔ wa 'kaa nyɪmɛ 'klamanɪ -mɔ mɪa dɛ. ³⁹ We -ka nu, a ka 'ya gbɔ yabhlo, a 'ka we layɪbha, -a mneni -a 'ka -mɔɔ gba -a 'dɛ weee 'wɪlugbeliyɪli nya. ⁴⁰ -A fɛli -amɪaa 'dɛ gbɔ 'nyɛa, 'in wa 'ka -aɪn gbɔ 'wludɪ, nu, -amɪa sɔlva -amɪaa 'wlulapɪlɪnya -yɔ 'wɔ, gbɔ -we 'plɪa -zɛɛn daa 'gbɔ. Wee 'wɪlugbeliɛ -mɪnɪ 'nɪ 'ji tiklu -ka, 'in gbɔ -we -a 'kaa gba, -mɔɔ 'nɪ -mɪ.»

⁴¹ Da ɔɔ fɛngblɛ gba 'saa, 'in ɔ nɛɛ nyɪma -yɪla, wa mɪnɪ wa -buduŋwɛɛ.

20

*Pɔlv mɪa Masedvanɪ -yɔ *Glɛsɪ -dɔdɔ -gɔ*

¹ Da -zɛ bɪa, -mɔɔ 'bɪgɔ, Pɔlv yia -Zezuu 'bɪnɔnya 'wɪlugbeli. ɔ zɔa wa 'dɪ, 'bhie, ɔ yia wɛli 'pa, 'in ɔ yia Masedvanɪ mɪnɪ. ² ɔ 'plɪa wee dɔdɔ -mɪnɪ -gɔ, 'in ɔ yia -Lagɔnyɪma 'dɪ duun zɔ. -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ yia *Glɛsɪ nyɪni, ³ 'in ɔ li -mɔ Glɛsɪ -dɔdɔ -gɔ 'cɔ ta. Da ɔ mɪa 'glɔ 'wɔ -gblada, ɔ 'ka Silii mɪnɪ, 'in ɔ yia 'nɔ nu, Zuifɔ mɪ ɔ -yɔgbɔ zɔda, wa 'ka ɔ 'bha. Tɔɔn, ɔ yia ɔ 'dɛɛ dɪ zɔ lapɔpali nu, ɔ 'ka Masedvanɪ -dɔdɔ -gɔ lɔbhiti. ⁴ -Wa -yɔ Pɔlv mɪa, wa ŋnɪ nɪ: Belee -nyɪmɛ Pilusu 'yu Sopatɛɛ, Tɛsalonikɪ -nyɪma Alisɪtaki -yɔ Sekɔndusɪ, Delibɔ -nyɪmɛ Gayusɪ, 'in Timotee, we -yɔ 'ya -Azii -dɔdɔ -gɔ -nyɪma Tisikɪ -yɔ Tlofimu. ⁵ Nyɪma -manɪ -galɪa -aɪn 'yu, 'in wa yia -aɪn wɔ Tloasɪgbe nukplɛ. ⁶ *'Floo -we 'nɪa gɔɔ -yɔ -ka, we 'fɛtɪ 'plɪa, 'in -amɪa yia Filipɔgbe nukplɛ 'glɔ 'wɔ -gbla. -A li 'nyu 'klɔɔ 'yɪli gbu, 'in -a yia wa -gbɛ nyɪni Tloasɪ, -a li -mɔ lɔkɔwlu -bhlo.

Pɔlv mɪ Tloasɪ

⁷ Samidii jibheza, -a gbelia 'wlu, -a 'ka 'floo ladɪdɪ dabɔdɔ, 'in Pɔlv yia gbɔ -gɔgbɔɛ bhli -Lagɔnyɪma -yɪla. 'In zɪli -ka zɪli mɪa ɔ yɪaa 'gbɔ, 'in ɔ yia gbada -tɔ tiklu, 'in zɪli -gɔ yia bɛ. ⁸ -Buduu yu mɪa yali, -we zɔ -a gbelia 'wlu, 'napɛɛ -zlo mɪ -mɔ -nyumada. ⁹ Nyimeslɔyu wa laa Etikɪ -dɪa finɛtɪli ŋwɛ -gɔ la. Pɔlv ka gɔgbɔɛ latɔmanu 'gbɔ, Etikɪ yia 'yɪlaa ŋwɔ. ɔ zilia 'yɪlaa 'wɔ, 'in ɔ yia 'tazɪ tanɔɔ finɛtɪli 'yɪli 'bhɔ, 'in ɔ yia bhli. Wa 'ka ɔ 'wɔbhɔ, -zugba ɔ ka tɪ. ¹⁰ Pɔlv 'sibhɪlia la, ɔ kwɪlia ɔ -gɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'wɔbhɔ, ɔ nɛɛ: «Amɪaa dɪ 'na sumanɪ -nɪ, ɔ -ga 'yɪliyɔ!» ¹¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, Pɔlv -gɔblaa 'tazɪ 'wlu, ɔ dɪdɪlia 'floo la, 'in ɔ yia we li. ɔ gba 'yaa kplokplo, zɪli dolua 'wɔla, 'in ɔ yia mɪnɪ. ¹² 'In wa -yɔ ɔɔ nyimeslɔyu yia mɪnɪ, -zugba ɔ -ga 'yɪliyɔ, we yia wa 'dɛ weee dɪ lapali.

Pɔlv 'bhva Tloasɪ, 'in ɔ yia Milee mɪnɪ

¹³ -A -gaa 'yu, -a yia 'glɔ 'wɔ -gbla, 'in -a yia Asɔsɔ mɪnɪ. -Mɔ -a 'kaa Pɔlv 'wɔbhɔ, -we ka gbɔ -wa, ɔ nɛɛ ɔ 'ka -mɔ mɪnɪ bhɔ -gɔ. ¹⁴ Pɔlv yɪlia -aɪn Asɔsɔ, 'in -a yia ɔ 'wɔbhɔ 'glɔ 'wɔ, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ yia Mitilɛnɪ mɪnɪ. ¹⁵ -Bha -a -gɔblaa 'glɔ 'wɔ, 'in -a yia lɔbhiti gumunyu -gɔ. -Mɔɔ zɪli zɪli, 'in -a yia Kio 'klɔ nyɪni. -Mɔɔ 'bɪgɔ zɪli zɪli 'yaa, 'in -a yia Samɔsɔ nyɪni, -mɔɔ 'bɪgɔ zɪli zɪli, 'in -a yia Milee nyɪni. ¹⁶ Nu, Pɔlv nɛɛ, Efɛzɪ ɔ plɪa, ɔ 'nɪa -bha 'yɪligbea yi, ɔ yi bhla lanyumɔnɔ -Azii -dɔdɔ -gɔ. ɔ 'yɪbha ɔ 'ka *Pantikɔtɔɔ 'yɪli nya -Zeluzalɛmɔ -mɪ, sao sa we -ka -mɪ. We 'gbɔ, ɔ yia kwɛlapulo.

Pɔlv 'paa Efɛzɪ leglizu nyɪma kpasɪ wɛli

¹⁷ Pɔlv mɪ Milee, 'in ɔ yia nyɪma Efɛzɪ tie nu, wa 'ka *leglizu nyɪma kpasɪ laa mɪnɪ. ¹⁸ Da wa nyɪnia Pɔlv kwesi, ɔ nɛɛ wa -yɪlɛɛ: «Na tianɔ nyɪnia -Azii -dɔdɔ -gɔ, sa in -yɔ aɪn 'sɔ -dɪa la, amɪaa 'dɛ -yi we. ¹⁹ In ka Nyɪmaa -Kanyɔɔ lubho nu na 'dɛɛ 'wɔtɪtɪɛ nya 'kienyi, sɪasɪɛ -yɔ 'mɪa nya 'yɪliya 'wɔ, na -yɔgbɔ Zuifɔ zɔaa 'gbɔ. ²⁰ Amɪaa 'dɛ -yi we 'ji nu, in 'nɪ gbɔ yabhlogbɔɔ aɪn -yɔ zizeli. -We weee 'kaa aɪn 'wɔsa, in ka we aɪn -yɪla gba, 'in in ka we aɪn -slolu -zejila 'wɔ we -yɔ amɪaa -budu zɔ. ²¹ In ka Zuifɔ -yɔ -wa 'nɪa Zuifɔ la, wa 'ka wa dɪ 'bhiti -Lagɔ 'yu, 'in wa 'ka -amɪaa -Kanyɔ -Zezu dɪ -gɔ zɔ.

²² «'In -slɛɛn, -Zeluzalɛmɔ na mɪnɪ. -Lagɔɔ Zuzu gbaa, in nu 'sa -gla nya. -We 'kaa -mɔ

'mī yli, in 'nī we -yi. ²³ Nu, -we ka 'ji in -yia -bhlogbɔɔ, 'gbe -bhlo -bhlo 'wɔ, Zuzu 'Pɔpa ka 'mī 'tɔlɔ nu, -kasɔ -yɔ siasiē mī 'mī wɔda. ²⁴ In 'ka tɔo, in 'ka 'pɔo, -mɔɔ 'nī 'mī dli gbɔ yabhlogbɔɔ. -We -wa 'mī dli gbɔ, mɔ -wa nu, lubho -we Nyɔmaa -Kanyɔ -Zezu tia 'mī -yɔ, in nu we, in 'ka we bhia. Wee lubho mia, -Lagɔɔ 'nanu gbuzɔnu gbɔɔ gbagbie -wa.

²⁵ «In ka -Lagɔɔ nyɔmaa 'wɔlɔpɔlɔgbɔɔ gbagbie nya aɔn glaa 'plɔ. 'In -slɛn, in -yi we 'ji nu, amiaa 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'maslɛn na 'klɔ 'yi. ²⁶ We 'gbɔ, in nɛɛ aɔn -yla -zɛn ɛ: amiaa 'yabhlo -ka mnɔ, we 'nī na 'wlu -gbɔ. ²⁷ Nu, in ka -Lagɔɔ dɔmagbɔ weee aɔn -yla gba. In 'nī we 'yabhlogbɔɔ aɔn -yɔ zizeli. ²⁸ A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ, 'in a zɔ leglizi weee 'yliyɔ. Wa 'wɔ sa bhlabhɔnya, -wa Zuzu 'Pɔpa 'nyɛ aɔn yoo, a 'ka wa 'yliyɔzɔnya -zɛ. -Lagɔ ka wa 'wɔziti ɔ 'Yuu 'pɔn nya, wa 'ka ɔ -nu -zɛ. ²⁹ Na mnɔmɔniee 'bɔgɔ, gɔbhɛɛ -bho -nyɔmaa yia aɔn glaa plaa, 'in wa 'ka weee bhlabhɔnya gbɔnyuu -yla lɛnɔ. ³⁰ 'In 'dɛbhie aɔn nyidi, nyɔmaa -tɔlɔ yia yotɔbhɔa, 'in -Zezuu 'bɔnɔnya 'ka wa 'bɔholu. ³¹ A -tɔ 'yliyɔgada, 'in a ligbe we nu, in ka aɔn 'dizɔda -tɔ zɔkɔɛ -yɔ jibheza, -zɔ ta 'wɔ, 'mɔ nya 'yli.

³² «'In -slɛn, -Lagɔ -yɔ ɔ 'nanɔwɛli kwɛɛ na zɔa aɔn. 'In ɔ ka we se, ɔ 'ka aɔn 'ylimanɔ dliɔzɔwe 'wɔ, 'in 'bɔ -we ɔ zɔa la, -wa weee mia ɔ -nu nya -yla, ɔ 'ka we aɔn 'nyɛ. ³³ Na dli 'nī nyɔmɛ yabhlogbɔɔ 'gwɛzi, ɔ -can -yɔ ɔ 'naanya 'wɔnyɔni. ³⁴ Amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, -li -we ka 'tɔ mia in -yɔ na nɔnɔnya -yɔ, na 'dɛɛ sɔɔ lubho nya na yia we. ³⁵ Sa a 'kaa lubho nu, 'in a 'ka bobabhanya 'wɔyi, in ka we aɔn -slolu. 'In -a 'ka wɛli -we Nyɔmaa -Kanyɔ -Zezuu 'dɛ gbaa ligbe: «Nyɔmɛ -lu -nyɛnyɛ ka 'mɔna, we -zi -lu 'yiyie nyɔmɛ kwɛɛ.» »

³⁶ Pɔlɔ bhia gbagbie, -mɔɔ 'bɔgɔ, ɔ -yɔ wa 'dɛ weee 'sibhɔlia 'kukolu, 'in wa yia -Lagɔ bhuhhoe. ³⁷ Wa 'dɛ weee bhɔlia wie, wa gblelia Pɔlɔ, 'in wa yia ɔ wɛli 'pa. ³⁸ 'In wa -gɔ yia 'wɔtɔ -kɔn, -we ka gbɔ -wa, ɔ nɛɛ wa -yla wa -putu 'na 'ka 'maslɛn ɔ 'klɔ 'yi. Wa kwaa ɔ yoo, 'in wa yia ɔ 'glɔ -yɔ -nyɛni -kpɔ.

¹ -A 'bhɔa Efɛzu -Lagɔnyɔmaa kpasu -gbe, -a -gblaa 'glɔ 'wɔ, 'in -a yia 'nyunyidiɔɔ wa laa Kɔsɔ -gɔ mnɔ tikli. -Mɔɔ zli zlia, -a nyɔnia Wlɔɔ, 'bhie, -a yia Patalaa mnɔ. ² 'Glɔ yabhlo mia Fenisi dɔɔ -gɔ mnɔda, -mɔ -a yia we. Tɔn, -a -gbla we 'wɔ, 'in -a yia mnɔ. ³ -A nyɔnia gumunyuu nyidi, 'in -a yia 'nyunyidiɔɔ wa laa Siplɔ -yɔyi kɔpɛsɔ. -A mnɔ Sili -dɔɔ -gɔ -gbɛn, 'in -a yia Tiligbe nɔkplɛ lasibhɔli, -bha 'glɔ 'kaa we nɔkpla -gba weee lasibhɔli. ⁴ -Mɔ Tilɔ -a yia -Zezuu 'bɔnɔnya, 'in -a yia wa -gbe -tɔ lɔkɔwlu -bhlo. Gbɔ -we 'kaa Pɔlɔ yli, -Lagɔ Zuzu gbaa we wa -yla, 'in wa nɛɛ ɔ -yla, ɔ 'na mnɔni -Zeluzalɛmɔ -ni. ⁵ Da weee lɔkɔwlu -bhlo bhia, 'in -a yia 'yoo 'wɔbhɔ, wa 'dɛ weee yia -aɔn yoo kwa. Wa -yɔ wa 'ɔnɔnɔ -yɔ wa 'yua, 'in -a yia 'gbe nɔkplɛ 'tla, 'bhie, -a yia 'kukolu 'sibhɔli gumunyuu -gɔgɔ -gɔ, 'in -a yia -Lagɔ bhuhhoe. ⁶ -Mɔɔ 'bɔgɔ, -a 'pɔpɔlia wɛli, 'bhie, -amia -gblaa 'glɔ 'wɔ, 'in -Zezuu 'bɔnɔnya yia -buduɔwɛɛ lɔbhiti.

⁷ -A 'bhɔa Tiligbe 'wɔ 'glɔ nya, 'in -a yia Pɔtolemaisɔ -amiaa nɔnɔwe 'wɔlɔbhɔ. -A -saa weee 'gbe nɔkplɛɛ -Lagɔbhelia fu, 'in -a yia 'yli -bhlo li wa nya.

⁸ -Mɔɔ 'bɔgɔ zli zlia, -a 'bhiti la, 'in -a yia Sezalee nyɔni. -Bha -a plaa -Lagɔ gbɔgbanyɔ Filipɔɔ -budu zɔ, 'in -a yia ɔ -gbe ladli. Nu, ɔ Filipɔ mɔ nyɔmaa gbesɔ -wa -a -saa zɔmɛ -bha -Zeluzalɛmɔ, wa lɔnyɔmɛ yabhlo nya. ⁹ ɔ ka 'ɔnɔnɔyua -mnɔa, 'yieslɔnɔnɔ nya, wa 'nī yli -mɔ. -Lagɔgbɔɔ -falɔ wa paa.

¹⁰ -A ka -bha 'yli duun li, 'bhie, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ yabhlo 'bhɔa Zudee, wa laa Agabusɔ, 'in ɔ yia -bha yi. ¹¹ ɔ yia -aɔn 'yia, ɔ 'bhɔa Pɔlɔ -jlaa 'wɔ, ɔ gbɔan ɔ 'dɛɛ bhɔ 'sɔ -yɔ sɔ 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Wɛli Zuzu 'Pɔpa gbaa, mɔ nu: «Nyɔmɛ ka -jlaa mia da, sa in gbɔan da na 'dɛ, 'sa Zuifɔ yia ɔ gbɔan -Zeluzalɛmɔ. 'In wa 'ka ɔ nyɔmaa -wa 'nɔa Zuifɔ yoo 'nyɛ.» »

¹² Da -a 'nɔa gbɔ -mnɔ, 'in -amiaa 'dɛ -yɔ Sezalee -Lagɔbhelia yia Pɔlɔ bhuhhoe, nu, ɔ 'na mnɔni -Zeluzalɛmɔ -ni. ¹³ 'In Pɔlɔ yia we 'bɔgɔpalɛ: «Lɛɛ ka 'gbɔ a wi, 'in a sumanɔ na dlia? Wa 'ka 'mɔ gbɔan -Zeluzalɛmɔɔ, wa 'ka 'mɔ 'bha 'dɛbhie -gbolu Nyɔmaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɔnɔ 'gbɔɔ, in mɔ 'cɔn lam-nazida.»

21

Pɔlɔ mnɔ -Zeluzalɛmɔ

14 Nu, o 'ni -amiaa weli 'wujwnuda -mu 'gbu, -a yia o bhuhoe 'yitide. 'In -a nEE: «Nyimaa -Kanyoo dumagbu nu le!»

15 -A lia 'yli sanime wee da, 'in -a yia -amiaa 'gbanya -mazu, -a yia -Zeluzalemu mni. 16 -Zezuu 'binanya tolba mia Sezalee, -maa yia -ain yoo kwa. 'In wa yia -ain Siplo -nyime yabhlo, -o 'kaa -ain -guda 'nye, -o wa laa Mnasooon -budunwee kwa. -Zezuu 'binanyo -wa, we 'bi ka 'wogwle.

Polv -yo -Lagonyima kpası gbelia 'wlu -Zeluzalemu

17 Da -a nynia -Zeluzalemu, -Lagobhelia yia -amiaa 'lakpasu kpa 'muna nya. 18 -Muu 'bigu zli zlia, Polv -yo -ain 'so yia *'Zakee -gbe mni. -Mo legliziu nyima kpası weee gbelia 'wlu. 19 Polv -saa wa fu, 'bhie, -we weee -Lago nua le nyima 'nia Zuifvu -gbe, 'in o yia we 'di -sa wa -yla kpeen kpeen.

20 Da wa 'de weee 'nua weli -mni, 'in wa yia -Lago 'hni -mni. 'In wa nEE Polv -ylae: «Bheli -in -tali, Zuifvu 'wlu sanime ka -Zezu dli -gu zu, 'in wa mia Moizu tite -yolaneda. 21 -We wa mia gbada wa -yla -na daa mu ni: Zuifvu -wa mia 'lakpanya glaa, -in nEE wa -yla wa pali Moizu tite -bhgu, wa 'na 'pali wa 'yua kni 'wu -ni, 'in wa 'bhv -Zuifvu lenugbu 'cin 'bi. 22 Sa -a 'ka we nua? 'Nua wa yia we -kpoo, nu, -in ka yi. 23 We 'gbu, -we -a yia da -mi -yla gbaa, -in nu we le. Nukpasia -mnuwa -wa bia -Lago -yla mi -ain glaa -seli. 24 -In -yo wa mni, -in -yo wa 'ka wa -yowolugbu lenu, -in plulu wa 'wlu, 'in wa 'ka wa 'nyi -sa. -In -ka 'sa nu, 'in nyima weee yibhelia we 'ji nu, -we wa gbaa -na daa, we 'ni gbuzonu. 'In wa 'ka we -yoyi, nu, Moizu tite -mi -na zu 'ya 'nonye. 25 We -ka nyima -wa 'nia Zuifvu, -wa zua -Zezu dli -gu, gbu -we ka weli -a bhlia, -a ka we celi, 'in -a yia we wa yoo 'pa: «A 'na lili -zila -bubonime -ni, we ka puin. Nimee 'pion -tukpa -yo nime -we 'pion 'nia 'wotla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nonu motnigbu le -ni.» »

26 -Muu zli zlia, toun, Polv -yo waa nyima -mnuwa yia mni. 'In o -yo wa yia -yowolugbu lenu dabudu. -Muu 'bigu, 'in o mnia -Lagobudu 'kadu zo, 'in 'yli -we nya wee -yowolugbu 'kaa bhia, o yia we gba. We ji -wa nu, bhla -we nya wa 'kaa wa -zila bubo -bhlo -bhlo.

Polv wa kpa -Lagobudu 'kadu zo

27 Wee -yowolu yli gbeso 'ka bhia mni, 'in -Azii -dudu -guu Zuifvu yia Polv -yoyi -Lagobudu 'kadu zo. Toun, wa 'paa nyima -zloo dli yali, 'in wa yia o kpa, 'wukpikpie nya: 28 «Izlaelu nyima, a be -ain -yo! Nyime -o mia da, da weee -yo nyima weee o slolua gbu -we -wa Izlaelnyima klaa, we -yo Moizu tite -yo -Lagobudu 'kadu -yo -tu. 'In -sleen, nyima -wa 'nia Zuifvu, o ka wa -Lagobudu 'kadu zo -la, sanee 'sa o plalia wee -mawlu da puin -lelle!»

29 -We ka 'gbu, wa yia 'sa nu, wa ka Efeyiyu Tlofimu 'yi Polv nya -Zeluzalemugbe nukple. Nu, wamia dli, Polv -yo o 'so ka -Lagobudu 'kadu zo pla.

30 'In wee 'gbee nukpla -nyima weee gbugblolua, 'in wa -yo -gwagwie yia da weee 'bhv. 'In wa yia Polv kpa, wa -yo o lagbizelie yia -Lagobudu 'kadu zo 'tla, 'in wa yia -bha kla, -bha -bhlokpade. 31 Zuifvu mi 'kli 'yida, wa 'ka Polv 'bha, 'in nyima yia weli Wlomuu 'slujaa -zloo -kanyo 'kadu kwa, nu, -Zeluzalemu -nyima weee ka gbugblolu. 32 -Bha -bhlokpade, o 'bhua 'sluja -yo 'slujaa glu gbuu 'yugalnya 'wu, 'in o -yo -gwagwie yia nyimaa -zloo gbegein mni. Da wa 'yia o -yo 'sluja 'so -yo, 'in wa yia Polv bhitie 'yitide. 33 Oo 'slujaa -kanyo 'kadu bea Polv -yo, o kpa o, 'in o nEE, wa gbuon o netellukpe 'so nya. 'Bhie, o yia wa laybhae: «Nyoo nyime -mnu -mia? Lee -lu o nu lea?» 34 'In nyimaa -zloo glaa, -zakpa -bhlo kpi 'wu -maa 'dee sa, 'in tolba kpia 'wu, weli -putu nya. Nu, 'slujaa -kanyo 'kadu 'ni mneni o 'ka weli yabhlogbo 'wolanu, wee -zle duun glaa. 'In o nEE, wa -yo Polv 'so mni 'slujaa -budu 'kadu zo. 35 Da Polv -yo wa nynia wee -buduu sikalie kwesi, 'in 'sluja yia o 'wobhu nyima 'wlu yali, nyimaa -zlo glaa, 'ce 'kadu wa mia 'padaa 'gbu. 36 Nu, nyima weee mi o 'bi, 'wukpikpie nya: «A 'bha o!»

Polv gbaa o 'dee -gvgbv

37 Bhla -we nya wa -yo Polv 'kaa 'slujaa -budu 'kadu zo pla, o nEE 'slujaa -kanyo 'kadu -ylae: «In mneni in 'ka -mi -yla weli yabhlo gbaa?»

'In -moo yia we 'bigupali o -ylae: «l'in, aya! Gletweli -na gbaa? 38 Ezipotyuyi -o 'bhua nyimaa dli 'wu, nyimaa 'wlulapilnyo -yo, we 'bi 'ni -slu 'wogwle, 'in o -yo 'binanya 'wlu

gbv -bhlo (4.000) yia da beblee ladilia mni, we 'ni -mu?»

39 Pɔlv yia we 'biɔpalie: «Zuifv in -mia, Talisigbe nokple, Silisi -dɔdɔ -gv. Gbe ka 'ɲni mia mɔda, we nokpla -nyime in -mia. -Mi na bhuhhoea, -in 'nye 'mi 'yoo, in 'ka nyima -yla gbv gba.»

40 'Slojaa -kanyɔ 'kadɔ yia ɔ 'yoo 'nye. Pɔlv 'yiligbea sikalie 'wlu, 'in ɔ yia sɔ 'pa nyima -yla, nu, wa 'mu ɲwe. Da wa 'de weee 'mua ɲwe blenyii, 'in Pɔlv yia wa -yla gbv gba zuifweli 'wv:

22

1 «Na bhelia -yɔ na didea, a pɔ yukwli, na 'de gbv 'wɔsaweli na yia -sleen da an -yla gbaa.»

2 Da Pɔlv mia gbada wa -yla, wa 'nva we zuifweli 'wv, 'in wa yia ɲwe 'mu blenyii.

Tɔvn, 'in Pɔlv nee: 3 «Zuifv in -mia, Talisigbe 'wv wa gwalia 'mi, Silisi -dɔdɔ -gv. 'In -seli wa zva 'mi -Zeluzalemv. Gamalieli -wa na -slolunyɔ, mɔ -slolua 'mi -amiaa dukpasu tite kpɛɛn kpɛɛn. -Lagɔ gbv mi 'ya -ami dlu 'kadɔv, a 'de weee 'bhisa -zɛɛn.

4 Nyima -wa mia -Zezuu 'Yloogblv -gv, in ka wa 'klyie 'wɔpali, in ka wa 'bha. 'In in yia wa 'llukpe pali, we yi nokpasia -zɛɔɔ, we yi 'ɲwɔ -zɛɔɔ, -zugba na pa wa -kaslv 'wv.

5 *Lagɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -yɔ Zuifv nyima kpasu weee mneni wa 'ka gba, nu, gbuzɔnv na gbaa. Wa ka 'mi 'sebhenya yoo 'nye, na bhelia Zuifv mia -Damasigbe nokplee 'gbv. 'In in yia wee 'gbe nokple mni, waa -Lagɔnyima mia -mɔ, in 'ka wa 'llukpe 'pali, in 'ka wa -mɔ -Zeluzalemv kwa, 'in wa 'ka wa -kaslv 'wɔpa.

Pɔlv gbaa ɔ -Lagɔplagbv (Lngb 9.1-19, 26.12-18)

6 «'In, in mi 'yloogblv, in 'ka -Damasigbe -yɔ cipaa yi, 'yloogbagbv ylv nya tɔvn, san 'kadɔ yabhlo 'bhva yali, 'in we yia 'mi gbeli.

7 In bhelia dɔdɔ, 'in in yia weli yabhlo 'nv, we nee 'mi -ylae: «Sɔlv, Sɔlv, lee ka 'gbv -na pali 'mi 'klyie 'wɔa?»

8 «'In in yia layibhae: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mia?»

«'In wee weli yia we 'biɔpalie: «-Ami Nazaletiyu -Zezu, -in mia 'klyie 'wɔpali, -ami -wa.» 9 Na nɔnɔnya ka wee san -yɔyi,

'in ɔ mia 'mi -yla gbv gbada, wa'a 'nv -mɔɔ weli.

10 «Tɔvn, in yia layibhae: «Na -Kanyɔ, sa in 'ka nva?»

«'In Nyimaa -Kanyɔ nee 'mi -ylae: «-In -sɔ 'wv, -in mni -Damasigbe nokple, 'in -we weee -Lagɔ gbaa, -in nv le, -mɔ wa yia -mi -yla we gbaa.» 11 In ka 'lv wee saan 'tite -mɔnv 'gbv, na nɔnɔnya kpaa na sɔ la, 'in wa yia 'mi -Damasu kwa.

12 «-Mɔ -Damasu, nyime yabhlo mi -bha, 'mɔ wa laa Ananiasu. Nyime ɔ zva -bha -Lagɔ, 'mɔ ɔ -mia, 'in ɔ zva Moizuv tite 'nɔɲwe. -Damasigbee Zuifv weee gbaa gbuzɔnv gbv ɔ daa. 13 Ananiasu yia na -gbe, ɔ 'yiligbea 'mi kwesi, 'in ɔ nee 'mi -ylae: «Sɔlv, na bheli, -na 'yli -blo!» -Bha -bhlokpade, na 'yli -bloa, 'in in yia ɔ -yɔyi vaa.

14 «'In ɔ yia we -gɔdi 'mi -ylae: «-Amiaa dukpasu -Lagɔ ka -bha -mi -sa 'cɔn, -in 'ka ɔ dumagbv yibheli, 'in ɔ -wa Nyime Tiklu, -in 'ka ɔ -yɔyi, -in 'ka ɔ 'de weli 'nv. 15 Nu, ɔ gbudayinyɔ -na yia -zɛa. 'In -we -in 'yia -yɔ, 'in -in 'nva, -in 'ka we gba dɔdɔgv -nyima weee -yla. 16 'In -sleen, lee ka 'gbv -na wɔa? -In -sɔ 'wv, -in yi, -in la Nyimaa -Kanyɔ 'ɲni, wa 'ka -mi batizee, -Lagɔ 'ka -mi -yɔwɔlv, -na gbonyii 'ka -mi kweyli 'bhv.»

Pɔlv gbaa sa -Lagɔ tiea ɔ, nyima 'nia Zuifv, wa -gbe gbv

17 «-Mɔv 'biɔv, in yia lɔbhiti -Zeluzalemv. 'Yli yabhlo nya, in mi -Lagɔ bhuhhoea -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in Nyimaa -Kanyɔ yia 'mi 'klɔtali na 'yli 'wv. 18 'In, in 'yia Nyimaa -Kanyɔ -yɔ, 'in ɔ nee 'mi -ylae: «-In 'pulo kwe la, -in 'bhv -Zeluzalemv slv! Nu, na gbv -na yia gbaa, -mɔ -nyima 'na 'ka we -yɔɲwɔ.»

19 «In yia we 'biɔpalie: «Nyimaa -Kanyɔ, wa 'de -yi we 'ji nu, in ka -Lagɔbudunya zɔ 'plil, 'in nyima -wa ɲwnua -na gbv -yɔ, -zugba na pa wa -kaslv 'wv, 'in na seli wa.

20 'In da wa 'kaa -na gbudayinyɔ Etienu 'bha, -ami mi 'ya -bha. -Wa mia ɔ 'bhada, in ka wa ɲwnunu, 'in in yia wa -bananya 'yliyɔzv.»

21 «'In Nyimaa -Kanyɔ nee 'mi -ylae: «-In mni, nu, tiea na yia -mi 'pɔpi, nyima -wa 'nia Zuifv gbegbein!» »

Pɔlv nee Wlɔmv 'slojaa -kanyɔ -yla nu, Wlɔmv -dɔdɔwɔlakpe ɔ -mia.

22 Nyumaa -zlo pulba Pɔlv yukwli tikli, tɔn, ɔ yia welinya -mɪnu gbagbɛ bhia. 'In wa yia 'wɔkpɪkɪɛ bhliɛ: «A -sa nyɪmɛ nɪ la! A 'bha ɔ! ɔ 'nɪ we 'kɪv -ka, ɔ 'ka 'yliyɔgada -tɔ, dɔdɔ nɪ -gɔ!» 23 Wa 'kpɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ, wa vitelia wa -bananya, 'in wa yia bla yali 'mni. 24 Wlɔmɔv 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ nɛɛ, wa 'pa Pɔlv 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ. Wa 'ka ɔ seli, 'in gbu -we ka 'gbu nyumaa -zlo mia sa ɔ 'wluo 'kpɪlɪda, ɔ 'ka we gba, 'in -mɔɔ 'ka we 'nɔ. 25 'In da wa gbɔan Pɔlv wa 'ka ɔ selia yi, tɔn, 'slɔjaa glɔ gbuu 'yugalɪnyɔ mia -bha, Pɔlv yia ɔ layibha 'lee: «We se mɪ aɪn -yla, a 'ka *Wlɔmɔ -dɔdɔwɪlakɛ seli, -zugba a 'nɪ -slɔ ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhuu?»

26 Da ɔɔ 'slɔjayu 'nɔa weli -mɪnu, 'in ɔ yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ weli kwa, ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Lɛɛ -lu -na yi yaa dɛ lɛnɔa? ɔɔ nyɪmɛ -mɔnɪ, Wlɔmɔ -dɔdɔwɪlakɛ -wa!»

27 'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ yia Pɔlv 'yɪa, ɔ bɛa ɔ -yɔ. ɔ yia ɔ layibhaɛ: «Gba gbɔzɔnɔ, Wlɔmɔ -dɔdɔwɪlakɛ -in -mia 'piɛɪn yi?»

Pɔlv yia we 'bɪgɔpali: «In, 'mɔ in -mia.»

28 'In 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ nɛɛ: «'Gwɛzi 'kadɔ in plɔba 'bhie, in yia Wlɔmɔ -dɔdɔwɪlakɛ -zɛ.»

'In Pɔlv yia we 'bɪgɔpali: «-Amɪ mia, gwali wa gwaliɪa 'mɪ we.»

29 -Bha -bhlokpade, -wa 'ka yaa Pɔlv seli, 'in ɔ 'ka gba, -maa yia ɔ gwevɪa. Da 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ yibhelia we 'ji nu, Pɔlv -ɔ ɔ gbɔan, -mɔɔ mɪ Wlɔmɔ -dɔdɔwɪlakɛ nya, 'in ɔ 'dɛ yia nyanɔ nɔ.

Pɔlv mɪ gbɔwɪwɔdɪnya 'yu

30 Gbu -we Zuifɔ dia Pɔlv 'wlu, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ 'yɪbha ɔ 'ka we 'wolanɔ kpɛɛn kpɛɛn. We 'gbu, zɪ zɪa, 'in ɔ yia ɔ gbɔan -llukpe 'wɔsa. 'In ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ gbɔwɪwɔdɪnya 'wɪugbeli. 'Bhie, ɔ -yɔ Pɔlv yia wa 'yu yi.

23

1 Pɔlv yɪaa gbɔwɪwɔdɪnya filu, ɔ nɛɛ: «Bheliaɪn, in ka -Lagɔ 'yu nɔ 'nanɔv, na dɪlɪ 'nɪ 'mɪ gbu 'nyɛ, 'in we yia -zɛɛn yɪ -mɪnu yɪ.»

2 'In -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ Ananiasɪ nɛɛ -wa mia Pɔlv kwesi -ylaɛ: «A 'pa ɔ nɔwɛ -gɔ -lu!»

3 Tɔn, Pɔlv nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Weli 'sɔ -nyɪmɛ, -mɪ -Lagɔ yia bhɪtia! -Bha -in -dia la, -zugba

-na bhu na -yɔgbɔ 'wɔ titee sɔlv, 'in -in nɛɛ, wa bhɪti 'mɪ. Tite 'nɪ 'sa gba.»

4 -Wa mia Pɔlv kwesi, -maa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -na vɛɪia yi?»

5 Pɔlv yia we 'bɪgɔpaliɛ: «Na bhelia, in 'nɪ we 'ji -yi nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ ɔ -mia. Nu, we mɪ cɛɪɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«-In 'na gbalɪ gbɔnyuu -na nyumaa 'yugalɪnyɔ -yla -nɪ!»

6 Pɔlv -yi we 'ji nu, nyumaa -zakpa sɔ -wa gbɔwɪwɔdɪnya. -Zakpa -bhlo -wa *Sadusenyɪma, 'in -zakpa 'sɔnɔ -wa Falizɪnyɪma. We 'dɛɛ 'gbu ɔ yia 'wɔkpɪ 'tɪtɛɛ wa 'yuɛ: «Bhelia, Falizɪnyɪmɛ in -mia, 'in Falizɪnyɪmɛɛ 'yu in -mia. Tɪtɪɪnyaa 'wɔsɔsɔɛ in dia dɪ 'wɔv 'gbu, wa mia da na -yɔgbɔ 'wɔbhuda.»

7 Da Pɔlv gba 'saa, Falizɪnyɪma -yɔ Sadusenyɪma yia kpɛɪɛ bhli, 'in wa yia 'wɔdɔ 'sɔ. 8 Nu, Sadusenyɪma nɛɛ, tɪtɪɪnyaa 'wɔsɔsɔɛ 'nɪ -mɪ, 'anzɪnya -yɔ zuzu 'nɪ la -mɪ, 'in -zugba Falizɪnyɪma yibhelia we nu, we 'dɛ weɛɛ mɪ la. 9 'In nyumaa -zlo mɪ 'wɔkpɪda 'tɪtɛɛ, 'in Falizɪnyɪmaa tɔba -wa -wa -Lagɔɔ titee gwesanya, -maa yia Pɔlv lɔpa 'kɔa 'tɪtɛ nya. Wa nɛɛ: «-A yi we -yɔ nu, nyɪmɛ -mɔnɪ 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ. -De zuzu yabhloo, -de 'anzɪ yabhlo gba ɔ -yla gbɔv, nyɔɔ -yi we 'jia?»

10 Wee -zɛ kpɔkpɪaɪa 'wɔ, wa yi Pɔlv 'yɪɪsɪsalu 'gbu, nyanɔ yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ dɪlɪ slo. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'slɔja -ylaɛ, -maa -sa Pɔlv wa nyɪdɪ, wa kwa ɔ 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ lv.

11 -Mɔv 'bɪgɔv sabɔ bɛa, Nyumaa -Kanyɔ yia Pɔlv 'klɔtlɪlɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'tɛmanɪ dɪlɪ! -In ka na gbu gba -seli -Zeluzalɛmɔ, we mɪ nu, -in gba 'ya we Wlɔmɔgbɛ nɔkpɪɛ.»

Zuifɔ zva Pɔlv 'bhabhagbu

12 -Mɔv zɪ zɪa zɪkɛɛ, Zuifɔv -zakpa -bhlo yia weli -bhlo bhli, 'in wa yia bi -Lagɔ 'yu nu, wa 'nɪ -slɔ Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li 'in wa 'na 'ka 'ma. 13 Nyuma -wa bhɪa weli -mɪnu, wa ka nyumaa glɔ 'sɔ -gɔzi. 14 'In wa yia -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyuma kpasu -gbɛ mni. 'In wa nɛɛ -maa -ylaɛ: «-A ka bi -Lagɔ 'yu, nu, -a 'nɪ -slɔ Pɔlv 'bha, -a 'na 'ka -lu yabhlogbɔɔ li. 15 'In -slɛɛn, amɪa -yɔ gbɔwɪwɔdɪnya bhli weli -bhlo, 'in a 'ka 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ -yla gba nu, ɔ -la aɪn Pɔlv -dawli nya, a 'yɪbha a 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔsɪsalɪ

tiklu. We -ka -amia, -a ka -amiaa 'de lam-nazi -a 'ka o 'bha, 'bhie, o 'ka -seli nyini.»

16 'In weli wa bhlia Pɔlv daa, o bhɔlɔɔ 'yu 'nua we, 'in o yia 'slɔjaa -budu 'kadu zo Pɔlv 'di -salia mni. 17 Tɔɔn, Pɔlv laa 'slɔjaa glv gbuu 'yugalinyo yabhlo, 'in o nɛɛ o -ylae: «-In kwa nyimesloyu ni 'slɔjaa -kanyo 'kadu -gbe, nu, o ka gbu yabhlo o 'ka we gba o -yla.»

18 Oo 'slɔja -yo oo nyimesloyu yia 'slɔjaa -kanyo 'kadu -gbe mni, 'in o nɛɛ o -ylae: «-Kaslonymɛ Pɔlv laa 'mi, o nɛɛ: in -la -mi nyimesloyu ni. -Moo ka gbu yabhlo o 'ka -mi -yla we gba.»

19 'Slɔjaa -kanyo 'kadu kpaa nyimesloyu so la, o -yo o vlaa gwe -se, 'in o yia o layibhae: «Lɛɛ -gbu -in 'yibha -in 'ka 'mi -yla gbaa?»

20 'In nyimesloyu yia we 'bigupalie: «Zuifu ka weli -bhlo bhli nu, -in kwa cizɪ Pɔlv gbowliwodinya 'yu. Gbaa wa yia -dawli nya nu, gbowliwodinya 'yibha wa 'ka o -yogbu 'wɔsɪsali tiklu. 21 'In -in 'na 'nonu wa weli -ni! Nu, -wa zizea o 'bhabhee 'gbu, wa mneni nyumaa glv 'so -guzi. Wa ka bi -Lago 'yu, wa nɛɛ, wa 'ni -slɔ Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li, 'in wa 'na 'ka 'ma. Nu, -sleen, wa ka lamnazi, -na weli wa mia wuda.»

22 Da oo 'slɔjaa -kanyo 'kadu gbaa nyimesloyu -yla nu: «-We -in gbaa da 'mi -yla, -in 'na gbalɪ we nyime yabhlogboɔ -yla -ni.» 'Bhie, o yia -moo 'yitide, 'in -moo yia mni.

'Slɔjaa -kanyo 'kadu kwaa Pɔlv Felisu -gbe

23 -Moo 'bigu, 'slɔjaa -kanyo 'kadu laa o 'slɔjaa glv gbuu 'yugalinya 'so, 'in o nɛɛ wa -ylae: «'Slɔjaa 'wlu -bhlo (200) klaa, nimesoon -gɔɔ 'slɔjaa glv ta 'ya kugbua (70) -yo 'slɔjaa 'wlu -bhlo kaa 'li kwɛɛ, a gbeli da wa 'wlu. 'In a 'de weee mnazi la, jibheza lelu gbomnuanu nya, a 'ka Sezalegbe nokple mni. 24 A mnazi numasoon -yo, 'in a 'ka Pɔlv 'wobhu we -gu, 'in a 'ka o dudu 'wlulapilinyo Felisu -gbe kwa -dlɔɔ.»

25 'In o yia 'sebhɛ celie:

26 Dudu 'wlulapilinyo Felisu 'kadu, -amɪ Klodu Liziasɪ saa -mi fu.

27 Nyime o in 'paa de -mi yoo, Zuifu ka o kpa, wa 'ka o 'bha. 'In da in 'nua nu, Wɔmɔ -duduwlakpe -wa, 'in in -yo na 'slɔja yia mni, in yia o wa kwɛɛ -sa. 28 In 'yibha gbu -we Zuifu dia o 'wlu, in 'ka we 'ji 'nu. We 'gbu, in yia o wa gbowliwodinya 'yu kwa. 29 In ka we -yoyɪ nu, wa 'dɛɛ titee

'gbu, wa dia o gbu 'wlu. 'In wa 'ni mneni wa 'ka o gbu yabhlogboɔ -yla lapali, -we ka 'gbu wa 'kaa o 'bha, 'in wa 'kaa o -kaslu 'wɔpa, we 'ni 'yie. 30 'Bhie, wa yia 'mi weli kwɛɛ, Zuifu ka o -yogbu zu. -Bha -bhlokpade, in 'paa o yoo -na -gbe. 'In in nɛɛ o gbowludinya -ylae, wa 'kla o -na -gbe.

31 -We 'slɔjaa -kanyo 'kadu gbaa, o 'slɔja ka we lenu. Wa 'bhua Pɔlv 'wɔ sabo, 'in wa -yo o yia Antipatlisigbe nokple mni. 32 -Moo zli zlia, 'in 'slɔja mia bhv -gu nɔda, -maa yia 'slɔjaa -budu 'kadu zo lɔbhiti. 'In wa yia 'slɔja mia nimasoon -gu 'yitide, -maa -yo Pɔlv yia 'yoo 'yliyozu. 33 'Slɔja mia nimasoon -gu nynia Sezalee, 'in wa yia dudu 'wlu -lapilinyo 'sebhɛ yoo 'nye, 'bhie, wa yia o Pɔlv 'klɔslolu. 34 Dudu 'wlulapilinyo zelia wee 'sebhɛ, 'in o yia Pɔlv layibha: «Dudu -mumu ka nyime -in -mia?» 'In Pɔlv yia we 'bigupalie: «Silisi -nyime in -mia.» 35 'In o nɛɛ o -ylae: «-Wa dia -mi gbu 'wlu, wa -ka yi, 'in na yibhaa -mi la.» 'In o nɛɛ, wa kwa Pɔlv Ewlodu gbowlubhubudu 'kadu zo.

24

Zuifu dia Pɔlv gbu 'wlu Felisu 'yu

1 'Yi gbu 'pha, -Lagobobonyaa -kanyo 'kadu Ananiasɪ yia Sezalee nyini. O -yo nyima kpasɪ tɔba -yo *lɔpanyo yabhlo wa laa Telituli. 'In wa yia Pɔlv 'klaa yi dudu 'wlulapilinyo Felisu 'yu.

2 Wa laa o, 'in Telituli yia o gbu 'wlu dide bhli dudu 'wlulapilinyo Felisu 'yu: «Felisu 'kadu! -Na 'gbu -a kaa da 'wututve -dlɔɔ weee. 'In gbunya -in 'bhitia gbuyilo nya, mu saa -amiaa nyima 'wɔ. 3 -Lu -zɔnu weee -a yia, da weee, 'yɪ weee nya, we 'gbu -a paa -mi fuo dli weee nya. 4 'In in 'ni 'yibha, in 'ka -na 'bi 'wɔgwleli, we 'dɛɛ 'gbu, -mi na bhuhoe, -in 'nye -ain bhla -sele, -na dli -zɔnu nya, -in 'ka -ain yukwli polu.

5 «-A ka we -yoyɪ nu, nyime -mɔni, nyime 'nyuuu 'degbolu -wa. Nyumaa -zakpa -bhlo wa laa Nazaletɪ -nyima, wa 'yugalinyo -wa. Zuifu weee o pupalia 'wɔ dudu weee -gu. 6 'In o ka we layla 'debhie nu, o 'ka -amiaa -mɔwlv -Lagobudu 'kadu 'ɲni -nyumɔ, 'in -a yia o kpa. [-A 'yibha -a 'ka o -yogbu 'wobhu -amiaa titee sɔlv. 7 'In 'slɔjaa -kanyo 'kadu

Liziasɪ yia yi, 'in ɔ yia ɔ -aun kwɛɛ -sa -gla nya. ⁸ 'Bhie, Liziasɪ nɛɛ Pɔlv gbowludunya -yla, wa yi -mɪ 'yu.] We -ka -na dɛ 'yɪbha ɔ la, 'in -in 'kaa we 'jiyibheli nu, gbv -we -a dia ɔ 'wlu, gbuzɔnu -wa.»

⁹ 'In Zuifv -maa yi 'yaa Tɛɛtulusu wɛli -gv 'yiligbe, 'in wa nɛɛ: «Cun, -we ɔ gbaa dɛ, gbuzɔnu -wa.»

Pɔlv gbaa ɔ 'dɛɛ -gvgbv

¹⁰ 'In dɔdɔv 'wlulapɪlɪnyɔ yia Pɔlv -yla sɔ 'pa, nu, ɔ gba. 'In Pɔlv nɛɛ:

«In -yi we 'ji, -in ka -zv duun li, -zugba -na bhv -amɪaa nyɪmaa -yɔgbv 'wv. We 'gbv, na dli 'tɛ 'wv, in 'ka na 'dɛɛ -gvgbv gba.

¹¹ «-In mnɛni -in 'ka we 'wɔsɪsalɪ -na 'dɛ nya, nu, -amɪ nyɪaa -Zeluzalɛmɔ, in 'ka -Lagɔ bubɔ, we 'yɪ kugbua lɛ 'sɔ 'nɪ -slɔ 'plɪ.

¹² Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ 'yɪ, -zugba na -yɔ nyɪmɛ kpɛli -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ. 'In nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ 'wɔtlɪli, -zugba na bhv nyɪmaa -zloo dli 'wv -Lagɔbudunya zɔ -yɔ daputu, 'gbe nukplɛ.

¹³ 'In -slɛɛn, gbv -we nyɪma -manɪ dia da 'mɪ 'wlu, wa 'nɪ mnɛni wa 'ka we 'wɔyleli -mɪ -yla. ¹⁴ -Mɔv bhla, -we in ɲwnua -yɔ -mɪ 'yu, mɔv nɪ: -amɪaa dɔkpasɪ -Lagɔ na bubɔa, 'Yloogblv -lolu -we ka gbv wa'a laa gbuzɔnu, we -gv -nɔnɔvɛ nya.

'In -we weɛɛ mɪa cɛlɪda Moizɪ titee 'sɛbhɛ -yɔ -Lagɔgbv -falpanyaa 'sɛbhɛ 'wv, 'in na zɔa we dli -gv. ¹⁵ Sa wamɪa dia -Lagɔ dli 'wv, 'sa -amɪ na dia -Lagɔ dli 'wv. Nu, nyɪma tiklu -yɔ nyɪma 'nyii 'sɔ, 'wv wa yia -sɔa tɪtlɪnya glaa.

¹⁶ We 'gbv na gva la 'yɪ weɛɛ nya, 'in na dli yi 'mɪ gbv 'nyɛ -Lagɔ 'yɪliya 'wv, 'in 'ya nyɪma 'yɪliya 'wv.

¹⁷ «Da in lia -zv duun daputu, 'in in yia -Zeluzalɛmɔ lɔyi 'gwezi nya, na nyɪma 'wɔsasɛ -yɔ 'slaka -lii wlawhɛ -Lagɔ -ylaa 'gbv. ¹⁸ Da in mɪa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in -Aziii Zuifv yia -mɔ 'mɪ yɪ, -we in mɪa lɛnɔda mɔv nɪ, in mɪ -mɔwlvgbv lɛnɔda. Nyɪmaa -zlo 'nɪ 'mɪ 'bɪ -mɪ, 'in -zɛ 'nɪ 'mɪ kwesi -mɪ. ¹⁹ 'In we -ka yaa nu, -Aziii Zuifv -tɔlv mɪa zɪmɛ -bha, -maa ka yaa na gbɛgbɛin gbv dli, ma 'kaa 'mɪ 'kla -na -gbɛ. ²⁰ Da wa kwaa 'mɪ gbowlɪwɔdɪnya 'yu, gbonyuu in nva lɛ wa 'yɪa -yɔ, nyɪma -wa 'yiligbea dɛ, wa gba we -mɪ -yla. ²¹ In 'yiligbea gbowlɪwɔdɪnya 'yu, 'in in nɛɛ wa -yla wɛli 'tɪtɛ nyaɛ: <Tɪtlɪnya yia

'wɔsɔa tɪtlɪe lɔ! We nya wa -laa 'mɪ aɪn 'yu, a 'ka na -yɔgbv 'wɔbhv.» -De mɔv.»

²² Dɔdɔv 'wlulapɪlɪnyɔ Felisɪ -yia -Zezuu 'Yloogblv -gvgbv 'ji kpɛɛn kpɛɛn, 'in ɔ yia we 'wɔlanv, -mɔɔ yia we gbv wɔbhv yɪ lɔbɛli. 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ Liziasɪ -ka yi 'bhie, in 'ka amɪaa gbv 'wɔbhv.» ²³ ɔ nɛɛ 'slɔjaa glv gbuv 'yugalɪnyɔ -ylaɛ: «-In dɪ Pɔlv la -kaslvbudu zɔ. -In 'tide ɔ 'yɪ, ɔ 'ka ɔ 'dɛ -yla -tv. -In 'nyɛ ɔ 'talea 'yoo, wa 'ka ɔ -yla -li lɛnv.»

Wa ka Pɔlv Felisɪ -yɔ Dlusilɪ 'yu kwa

²⁴ 'Yɪ sanɪmɛ 'plɪa, Felisɪ -yɔ ɔ 'ɲwnɔ Dlusilɪ yia yi, Zuifvɲwnɔ -wa. ɔ nɛɛ wa -yɔ Pɔlv yi, 'in ɔ 'ka ɔ -Zezu Klisɪ dli -gvzv wɛli yukwli pɔlv. ²⁵ 'In da Pɔlv bhliɪ nyɪmɛɛ nɔnɔbhv tiklu klaa, 'dɛɛ dli lakpakpɛ -yɔ -Lagɔ nyɪmaa -yɔgbv 'wɔbhv huee gbv gbagbɛ, 'in Felisɪ yia nyanɔ nv. 'In ɔ nɛɛ Pɔlv -ylaɛ: «-In mnɛni, -in 'ka -slɛɛn mɪ. 'In da in -ka bhɪa, in 'ka -mɪ la lɔ.» ²⁶ Dɔdɔv 'wlulapɪlɪnyɔ Felisɪ dɪ yaa we dli 'wv nu, 'gwezi Pɔlv yi yaa ɔ 'nyɛa. We 'gbv, ɔ laa Pɔlv bhla weɛɛ nya, ɔ -yɔ ɔ 'ka 'dɪ -sa.

²⁷ -Zv 'sɔ 'plɪa, Pɔsɪusv Fɛsɪtusv yia Felisɪ 'bɪgvplɪ. 'In Felisɪ 'yɪbha ɔ 'ka Zuifv dɔdɔv namanu 'gbv, ɔ yia Pɔlv -kaslv 'wv tɪ.

25

Wa ka Pɔlv nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔ Fɛsɪtusv 'yu kwa

¹ Da ɔ nyɪa weɛɛ dɔdɔv -gv, we 'yɪ ta 'plɪa, Fɛsɪtusv 'bhvɔ Sezalee, 'in ɔ yia -Zeluzalɛmɔ mɪ. ² -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Zuifv nyɪma kpasɪ yia Pɔlv 'kla ɔ -gbɛ. ³ Wa nɛɛ Fɛsɪtusv -yla, ɔ nv wa 'nanɪ 'wv, 'in wa yia we ɲwɛ -yɔkpɪli nu, ɔ -la Pɔlv -Zeluzalɛmɔ lɔ. Nu, wa ka Pɔlv -yɔgbv zɔ, wa 'yɪbha wa 'ka ɔ 'bha 'yloogblv. ⁴ 'In Fɛsɪtusv yia we 'bɪgvpalɪ wa -ylaɛ: «Pɔlv mɪ -kaslv 'wv Sezalee, 'in dayɪ na 'dɛgbolu bhɪtɪa -mɔ lɔ.»

⁵ 'In ɔ yia we -gvɔɪɛ: «Amɪaa -cian kwa 'mɪ yoo, we -ka nu, nyɪmɛ -mɔnɪ ka gbonyuu lɛnv, wa 'ka -mɔ we gba.»

⁶ Fɛsɪtusv li wa -gbɛ sa 'bhisa 'yɪ gbomnɔv. 'Bhie, ɔ yia Sezalee lɔbhɪtɪ. -Mɔv zɪ zɪa, 'in ɔ yia gbv wɔbhv -zejɪla 'yu ladɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -yɔ Pɔlv yi. ⁷ Da Pɔlv yia, Zuifv -wa 'bhvɔ -Zeluzalɛmɔ, -maa yia ɔ gbɛli. 'In wa yia ɔ gbonyii 'kadɪ -zlo 'wludɪ, 'in wa 'dɛ 'nɪ

mneni wa 'ka we 'wosisalɩ tɩkɩ. ⁸ Pɔlv mia ɔ 'dɛɛ -gʊgbʊ gbada, ɔ nɛɛ: «In 'nɩ gbonyuu yabhlogbɔɔ lɛnv, Zuifvʊ tite -yɔ -Lagɔbudu 'kadʊ -yɔ nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ 'kadʊ *Sezaa gbɛgbɛɩn.»

⁹ Fɛsitusʊ 'yɩbha ɔ 'ka Zuifv dʊdʊ namanu 'gbʊ, 'in ɔ nɛɛ Pɔlv -ylɛɛ: «-In 'yɩbha -in 'ka -Zeluzalɛmv mnu? Wa 'ka -mɔ -na -yɔgbʊ 'wɔbhu 'mɩ 'yuu?»

¹⁰ Pɔlv yia we 'bɩgʊpalɩɛ: «Sezaa gbʊwɔbhu -zejila 'yu in 'yɩgbea da, 'in -bha wa 'kaa na -yɔgbʊ 'wɔbhu. In 'nɩ Zuifv -yla gbonyuu yabhlogbɔɔ lɛnv, 'in -na 'dɛ -yi we 'jɩ zʊzɔnv sa. ¹¹ We -ka na -yɔgbʊ, 'in gbʊ -we ka 'gbʊ wa 'kaa nyɩmɛ 'bha, in -ka we lɛnv, in 'na 'ka tɩtɩlee daa gba <-innya>. 'In we -ka nu, gbʊ nyɩma -manɩ mia da 'mɩ 'wludɩda, we 'nɩ gbʊzɔnv, nyɩmɛ yabhlogbɔɔ 'nɩ mneni ɔ 'ka 'mɩ wa yoo 'nye. In ka na gbʊ Sezaa 'yu kwa.»

¹² Nu, Fɛsitusʊ -yɔ ɔ gbʊwliwɔdɩnya bhɩa gbagbɩe, 'in ɔ nɛɛ Pɔlv -ylɛɛ: «-In ka -na gbʊ Sezaa 'yu kwa, we 'gbʊ, Sezaa 'yu -na yia mna!»

Wa ka Pɔlv Aglipa 'yu kwa

¹³ 'Yɩ sanɩmɛ 'plɩa, nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ Aglipa -yɔ ɔ bhɔlɔ Belenisɩ yia Fɛsitusʊ fʊsaa yi Sezalee. ¹⁴ Wa mɩ -bha 'yɩ duun lida, 'in Fɛsitusʊ yia nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ Aglipa -yla Pɔlv gbʊ gba. ɔ nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «Nyɩmɛ yabhlo Felisɩ tɩa -kaslv 'wʊ, ɔ mɩ da. ¹⁵ Da in mna -Zeluzalɛmv, *-Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Zuifvʊ nyɩma kpasɩ yia ɔ 'kla nu, in 'pa ɔ -kaslv 'wʊ.

¹⁶ «'In in yia we 'bɩgʊpalɩ wa -ylɛɛ: <-Amɩa, Wlɔmv -nyɩma 'nɩ we bhlabhʊ, -a 'ka nyɩmɛ ɔ gbʊwludɩnya yoo 'nye, -zugba ɔ 'nɩ ɔ 'dɛɛ -gʊgbʊ gba gbʊwɔbhunyɔ 'yu.> ¹⁷ 'In waa nyɩma -yɔ 'mɩ 'sɔ yia -seli yi dabʊdʊ. 'In in 'nɩ kpeke, -mʊv zɩ zɩa, in -dɩa gbʊwɔbhu -zejila 'wʊ la, 'in in nɛɛ na 'slɔja -yla, wa -yɔ ɔ nyɩmɛ yi. ¹⁸ ɔ gbʊwludɩnya yia yi. 'In gbonyii in pɔpalɩ yaa 'wlukʊvɩn la, nu, 'mʊ wa yi ɔ 'wlu dɩa, wa 'nɩ -mʊv ɔ 'wlu dɩ. ¹⁹ Nu, wa 'dɛɛ -Lagɔbubʊe -yɔ nyɩmɛ yabhlo wa laa -Zezuu gbʊ -gʊ wa -yɔ ɔ 'sɔ kpɛlia. ɔ nyɩmɛ ka tɩ, 'in Pɔlv nɛɛ, ɔ 'nɩ tɩ, ɔ -ga 'yɩyɔ. ²⁰ Sa in 'kaa gba gbʊ -mɩnɩ 'wʊ, in 'nɩ we -yi. Tɔvɩn, 'in in nɛɛ Pɔlv -yla, ɔ -ka 'yɩbha ɔ 'ka -Zeluzalɛmv mna, 'in wa 'ka -mɔ ɔ -yɔgbʊ

'wɔbhu, gbʊ -mɩnɩ -gʊ. ²¹ 'In Pɔlv yia ɔ gbʊ nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ 'kadʊ Sezaa 'yu kwa. ɔ 'yɩbha nu, -mɔ ɔ 'bhu ɔ -yɔgbʊ 'wʊ. 'In in nɛɛ, wa tɩ ɔ -kaslvbudu zɔ bhla -sɛɛ nya. -Mʊv 'bɩgʊ, in 'ka ɔ Sezaa 'yu kwa.»

²² Aglipa nɛɛ Fɛsitusʊ -ylɛɛ: «Na 'dɛ 'yɩbha in 'ka ɔ nyɩmɛ -mɔnu wɛɩ 'nu.»

Fɛsitusʊ yia we 'bɩgʊpalɩɛ: «Cɩzɩ -na nʊa ɔ nyɩmɛ -mɔnu wɛɩ.»

²³ -Mʊv zɩ zɩa, Aglipa -yɔ Belenisɩ -yɔ nyɩmaa -dɔlv yia -budu 'kadʊ zɔ pla, we -yɔ 'slɔjaa -cian -yɔ wee 'gbee nyɩma kpasɩ. 'In Fɛsitusʊ wɛɩ -gʊ, wa -yɔ Pɔlv yia yi. ²⁴ 'In Fɛsitusʊ nɛɛ: «Nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ Aglipa, 'in amɩa weee -yɔ -ain mia da, a yla 'mɔ nyɩmɛ nɩ. Zuifvʊ weee ka ɔ 'klaa yi na -gbɛ -Zeluzalɛmv, 'in wa yi 'yaa -seli 'mɩ 'bɩ yi, -zugba wa kpɩ 'wʊ, wa 'bha ɔ. ²⁵ -Amɩ ka we -yɔyɩ nu, ɔ 'nɩ gbonyuu yabhlogbɔɔ lɛnv, 'in wa 'ka -mʊv 'gbʊ ɔ 'bha. 'In ɔ 'dɛ yia ɔ gbʊ Sezaa 'yu kwa. We 'gbʊ, in nɛɛ wa kwa ɔ -mɔv -gbɛ. ²⁶ 'In -we in 'kaa cɛɩ -kpɔ na -kanyɔ 'wʊ ɔ 'gbʊ, we 'nɩ -mɩ. We 'gbʊ, in -yɔ ɔ yia ain 'yu yi, we -yɔ -mɩ nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ Aglipaa 'dɛbhɩe 'yu. -In 'yɩbha ɔ la, 'in -we ɔ -ka gba, in 'ka we cɛɩ. ²⁷ Nu, we 'nɩ 'yɩlinanɩ -amɩ 'yɩliya 'wʊ, in 'ka -kaslvnyɩmɛ Wlɔmv kwa, -zugba gbʊ -we ɔ nʊa lɛ, wa dɩa ɔ 'wlu, in 'nɩ mneni in 'ka we gba tɩkɩ.»

26

Pɔlv gbaa ɔ 'dɛɛ -gʊgbʊ nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ Aglipa 'yu

¹ Aglipa nɛɛ Pɔlv -ylɛɛ: «-A ka -mɩ 'yoo 'nye, -in 'ka -na 'dɛɛ -gʊgbʊ gba.»

Tɔvɩn, Pɔlv 'paa sɔ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛɛ -gʊgbʊ gba, ɔ nɛɛ: ² «Nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ Aglipa, na dɩ mɛnɩ -zɛɛn bhabha. Nu, gbʊ weee Zuifvʊ dɩa 'mɩ 'wlu, in 'ka we na 'dɛ 'wlu -sa -mɩ 'yu. ³ -We ka gbʊ -wa, -in -yi Zuifvʊ lɛnvgbʊ 'cɩn 'nanʊv, we -yɔ gbʊ -we -gʊ wa kpɛliɩa. We 'gbʊ, -mɩ na bhuhhoea, -in pulɩ 'mɩ yukwɩ dɩtɩe nya.

⁴ «Sa in mɩmna 'wɔla na nyɩma weee nyɩdɩ, we -yɔ -Zeluzalɛmv, 'in we 'ka gwɛdɩ na nyɩmeslɔ bhla na lɛnvgbʊ mia, Zuifvʊ weee -yi we. ⁵ Wa -yi 'mɩ -mʊv 'bɩ ka 'wɔgwɛ, wa mneni wa 'ka we gba, -zugba wa -ka we 'yɩbha. Faliznyɩma ka kwɛɛ -amɩa -Lagɔv gbʊ -sua 'wʊ, wa lɔnyɩmɛ

yabhlo in -mia. ⁶ 'In -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -amɪaa dukpasɪ 'nye, in dia dli 'wɔɔ 'gbu, wa mia na -yɔgbu 'wɔbhuda -slɛɛn. ⁷ -Amɪaa nyɪmaa *zɔa kugbua lɛ 'sɔɔ dli mi we -gu, wa 'ka wɛli nu lɛnɔda 'yi. 'In wa bhuhhoea -Lagɔ 'kɔa 'tɪtɛ nya, zɔkɔpɛ jibheza. Nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, wee wɛli -mɪnɪ in dia dli 'wɔɔ 'gbu, Zuifu yia 'mɪ gbu 'wludɪ! ⁸ Lɛɛ ka 'gbu, we mi amɪa Zuifu dli nu, -Lagɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka tɪtɪlɪnya 'wɔbhɪ tɪtɪlɛ lɔa?

⁹ «Na 'dɛgbolu ka 'wlukɔɔn lapɔpali nu, in mneni in 'ka Nazalɛtɪyu -Zezuu 'ɲɪ lasa sɔ weee lɔ. ¹⁰ 'Mɔ in nɔa lɛ -Zeluzalɛmɔ. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian ka 'mɪ 'yoo 'nye, 'in in 'ka -Lagɔnyɪmaa -zlo -kasɔ 'wɔpa. 'In -wa gbaa wa 'ka wa 'bha, 'in na -yɔ -maa paa gwe. ¹¹ Zɪ tɔlɔa zɪ, 'in na plɪɪa -Lagɔbudu zɔ. 'In na palɪa wa 'kɪɪtɛ 'wɔ, 'in na gbaa -gla nya, wa vɛli -Zezu. 'Cɛ na palɪ bhaa wa -yɔ 'nyumɛɛ 'gbu mɔ nɔa lɛ, 'in na mɪa wa 'kɪɪtɛ 'wɔpalɪa laga -gu.

Pɔlv gbaa sa Nyɪmaa -Kanyɔ laa ɔ, we gbu (Lngb 9.1-19, 22.6-16)

¹² «-Mɔɔ 'gbu, 'yɪ yabhloo zɪ, 'in in yia -Damasɪ mɪ. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'nyɛa 'mɪ we se, 'in wa yia 'mɪ tie nu, in kpa -Lagɔnyɪma. ¹³ Nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, 'yɔgbagbu in mɪ 'yloogblɔ, 'in in yia san bhɔa yalɪ -yɔyɪ. We -nyumalɪ -zi 'yɔ, 'in we -nyumalɪ yia 'mɪ gbeli, we -yɔ na nɔnɔnya. ¹⁴ -A 'dɛ weee ka bhli dɔdɔ, 'in in yia wɛli yabhlo 'nɔ, -mɔɔ nɛɛ 'mɪ -yla zuifɔwɛli 'wɔɛ: <Sɔlɔ, Sɔlɔ, lɛɛ -lu ka 'gbu -na palɪ 'mɪ 'kɪɪtɛ 'wɔa? Lɛɛ -lu ka 'gbu -na zɔ -gla bhea, nɛɛ bhli zɔ -gla we -kanyɔɔ 'pa 'pa -pɪ zɔa?»

¹⁵ «'In in yia layɪbhaɛ: <Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mia?»

«'In Nyɪmaa -Kanyɔ yia we 'bɪgɔpali 'mɪ -yɪaɛ: <-Amɪ -Zezu, -in mia 'kɪɪtɛ 'wɔpalɪda, -amɪ -wa. ¹⁶ -In -sɔ 'wɔ, -in 'yɪgbe -bhade! -We ka 'gbu in yia na 'dɛ -mɪ 'klɔslɔlu, mɔ nu: in ka -bha -mɪ -sa, -in 'ka na lubhonɔnyɔ -zɛ. 'In -in 'ka 'ya na gbɔdayɪnyɔ -zɛ. 'In -we -in 'yɪa -zɛɛn -yɔ klaa, we -yɔ -we na yia cɪ -mɪ 'klɔslɔlua klaa, -in 'ka we gba. ¹⁷ Zuifu -yɔ -wa 'nɪa Zuifu -wa ka -gbɛ in tiea -mɪ, na 'dɛ yia -mɪ 'yɪɪyɔzɔa wa gbɛgbɛɪn. ¹⁸ Wa -gbɛ na tiea -mɪ, -in 'ka wa 'yɪ -blo, -in 'ka wa nɪkpise 'wɔsa, -in 'ka wa zɪ 'klɔ -la. -In 'ka

wa -Saataan 'tɪtɛ zɔ -sa, 'in -in 'ka wa -Lagɔɔ -gbɛ -la. 'In wa -ka 'mɪ dli -gu zɔ, -Lagɔ 'ka wa gbɔnyuu 'wɔtɪ, 'in wa 'ka 'bɪ 'yɪ -Lagɔɔ -mɔwɔlɔ -nyɪma glaa.»

Pɔlv gbaa lubho -we ɔ mia nɔdaa gbu

¹⁹ «We 'gbu, nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, 'yɪkakiɛ -we 'bhɔa -Lagɔɔ -gbɛ, in 'nɪ we 'nɔɲwɛ -sa. ²⁰ 'In -Damasɪ -nyɪma -yɔ -Zeluzalɛmɔ -nyɪma -yla in gbaa -Lagɔgbu tɪa. 'Bhie, in yia Zudee -dɔdɔ weee -gu -nyɪma -yɔ nyɪma -wa 'nɪa Zuifu we -yla gba. In nɛɛ wa -yla, wa 'bhiti wa dli, wa yɪ -Lagɔɔ -gbɛ, 'in wa lɛnɔgbu -slɔlu wa 'bhiti bhiti sazɔnɔ sa. ²¹ -We ka 'gbu Zuifu yia 'mɪ kpa, -zugba in mɪ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in wa yia 'klɪ 'yɪ, wa 'ka 'mɪ 'bha, mɔ nu. ²² 'In -Lagɔ zɔa 'mɪ 'yɪɪyɔ, 'in we yia -zɛɛn yɪ. In mɪ -slɔ -bha, in 'ka ɔ gbɔdayɪnyɔ -zɛ nyɪma weee 'yu, nyɪma -kpɔa -yɔ nyɪma 'kadɪ. Gbu -we -Lagɔgbu -falɔpanya -yɔ Moizɪ gbaa nu, lɛ we yia nɔa, mɔ -bhloo 'dɛ -amɪ na gbaa. ²³ In nɛɛ sa bheɛ, sɪa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yia. Mɔ yia tɪtɪlɪnya glaa 'wɔsɔa tɪa, 'in mɔ yia -Lagɔɔ zɪu gbu gbaa Zuifu -yɔ -wa 'nɪa Zuifu -yla.»

Pɔlv nɛɛ nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa -yla, ɔ pla -Lagɔ

²⁴ Pɔlv mɪ sa ɔ 'dɛɛ -gɔgbu gbada, 'in dɔdɔɔ 'wlulapɪlɪnyɔ Fɛsɪtɔsɔ yia 'wɔkpɪ: «Pɔlv, -sabhe bhaa -mɪ! -In ka 'sɛbhɛ 'kpɪa duun, we ka -mɪ -sabhe 'wlu palɪ!»

²⁵ Pɔlv yia we 'bɪgɔpali ɔ -yɪaɛ: «Fɛsɪtɔsɔ 'kadɔ, -sabhe 'nɪ 'mɪ 'wlu -mɪ. Wɛlɪnya in mia da gbada, gbɔzɔnɔ -yɔ gbɔyɪlo -wɛli -wa. ²⁶ Nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa -yi we 'dɛ weee 'ji. 'In we 'gbu, in mneni in 'ka ɔ -yla weee gbu gba dli tɛlɔ nya. Na dli mɪ we -gu nu, ɔ -yi weee gbu weee 'ji, -we ka gbu -wa, we 'nɪ lɛnɔ da yabhlo zizewiemɪ. ²⁷ Nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, gbu -Lagɔgbu -falɔpanya gbaa, -na zɔ we dli -guɔ? Dli -na zɔ we -gu, in -yi we 'ji!»

²⁸ Aglipa yia we 'bɪgɔpali Pɔlv -yɪaɛ: «-Mɪ dli nu, -Lagɔ 'wɔ -na yia 'mɪ 'paa bhla -sɛ nɪ nya yɪ?»

²⁹ 'In Pɔlv yia we 'bɪgɔpaliɛ: «We yɪ dɛslɛɛn -zɛɔɔ, we yɪ cɪ -zɛɔɔ, -Lagɔ na bhuhhoea, we 'nɪ -na 'dɛ -bhloo gbu, 'in 'ya amɪa weee -wa mia da 'mɪ yukwli pɔlɔda -zɛɛn, sa in mia

da, amia 'ka 'sa -mi, we 'bhu 'llukpenya -mni 'wu. Nu, in 'ni 'yibha wa gbuan ain -ami 'bhisa!»

³⁰ Nyimaa 'wlulapilinyo klaa, dudubu 'wlu-lapilinyo klaa, Belenisi -yo -wa weee -yo wa dia -bha la, 'in wa yia 'woso. ³¹ Wa 'tlaa, 'in wa nee wa 'dekpua nyidiε: «Nyime -mōni 'ni gbu yabhlogboō mno, 'in wa 'ka -moo 'gbu o -kaslo 'wopa, 'in wa 'ka o 'bha.»

³² 'In Aglipa nee Fesituso -ylaε: «Nyime -mōni 'ni yaa o gbu nyimaa 'wlulapilinyo 'kadu Sezaaa -gbe kwa, -zugba -in ka o 'yitide.»

27

Wa kwaa Pōlv Wlōmv

¹ Da wa gbaa, 'glv 'kadu 'wu -a yia -gblaa -a 'ka Italii -dudu -gv mni, 'in Wlōmv 'slojaa glv gbuu 'yugalinyo yabhlo wa laa Zulus* , 'mō wa 'nyea Pōlv -yo -kasloniyuma talva yoo.

² Adlamitu 'glv 'kadu yabhlo 'kaa -Azii -dudu -gv 'glv 'yligbedanya 'plli, -a -gblaa we 'wu, 'in -a yia mni. Tesalonikiyu Alisitaki 'bhva Masedvani, o -yo -ain 'so mi.

³ -Moo zli zlia, 'in -a yia Sidōngbe nukple nyini. Zuluso -o mia Pōlv kpada 'nanoo, -mō yia Pōlv 'yoo 'nyε, o 'ka o 'talea 'yia mni, 'in -we Pōlv -ka 'yibha, wa 'ka we o 'nyε. ⁴ Da -a 'bhva -bha de, -a nynia 'nyunyididudu wa laa Siplv kwesi, 'in -a yia we kakpe yabhlo -gv 'plli, -pīpe mi -ain yoo yidaa 'gbv.

⁵ 'Bhie, -a -dia Silisi -dudu -yo Panfilii -dudu gumunyu 'wu, 'in a yia Milaa nyini, Lisii -dudu -gv. ⁶ -Bha Wlōmv 'slojaa glv gbuu 'yugalinyo yia Alezandlii gbee 'glv 'kadu mia Italii mōda, 'in o yia -mō -ain 'pa.

⁷ 'Yli duun nya, -a -tva 'nyu -gv nōda yleεε 'glv nya, 'in -a yia sia bhabha, 'bhie, -a yia 'gbe wa laa Sinidi 'klv nyini. -Pīpe 'ni nwnu, -a 'ka -mō -gbein mnu 'gbv, -a yia Salimonee 'plli, 'in -a yia 'nyunyididudu wa laa Kletu zōgbein mni. ⁸ Siase duun nya -a nōnva wee 'nyuu kakpe, 'in da wa laa «'Glv 'yligbelida -zōnyaa», -a yia -bha de nyini, Lazegbe kwesi.

⁹ -Amiaa bhla duun ka lanyumōnv, 'in 'glv 'wu -nōnve yia 'ylinyumanu -ain -yla, -we ka gbu -wa, Zuifv 'sun -pla bhla ka 'pliphe bhia, pepe† . We 'gbv, Pōlv yia glv

nukpleε -lubhononya talva -yla gbu lapali: ¹⁰ «Na 'talea, in ka we -yoyi nu, -amiaa nōnve yia -ylinyumanu, nu, 'glv -yo we nukpleε 'gbanya yia -nyumōa. 'In -a 'ni nu 'nanoo, -amiaa 'debhie -gbolu yia -bha tithie.» ¹¹ 'In Wlōmv 'slojaa 'yugalinyo yia 'glv 'kadu 'papanyo -yo 'glv -kanyoo weli dli 'wodi, we 'ka Pōlv weli 'wōzi. ¹² Nu, wee 'glv 'yligbelidaa ladilie 'ni 'ylinanu nōwōlyibhla. We 'gbv, nyima duun nee, wa 'bhu -bhade. Wa 'yi 'kli, wa 'ka 'glv 'yligbelida Fenisi mni, -mō 'nyunyididudu wa laa Kletu -gv. Wee dudubu 'klv mi 'ylv bhilididaa so 'so lv. -Mō wa yia ladia nōwōlyibhla.

-Pīpe 'kadu 'plia gumunyu -gv

¹³ 'Ylv bhilidida kōpesōlv, -pīpe yia 'pliphe bhli -dlō. -Wa mia 'glv 'kadu 'wu, we mi wa dlu nu, -we wa pōpalia, le we yia nva. Wa 'bhua 'glv 'yligbelinεte 'wu yali, wa mnia, 'in wa yia 'nyunyididudu wa laa Kletu -gv 'plli. ¹⁴ 'In 'bi 'ni 'wōgwle, tōn, -pīpe 'kadu yabhlo wa laa Elakilōn, we yia 'nyunyididudu -gōgō 'wlu 'bhu. ¹⁵ -Pīpe yia 'glv kwa, 'in nyime 'ni mneni o 'ka we layligbeli tikluu 'gbv, -a yia -amiaa 'de 'yitide, 'in -pīpe yia -ain kwa. ¹⁶ -A 'plia 'nyunyididudu 'kienyi wa laa Kodaa zōgbein, 'ylv bhilidida kōpesōlv, 'in -a nynia -bha, we yia -ain 'wopa -se. 'In -a 'yia sa 'klu -zlo, 'in -a yia gbōwōsaglv -yule yabhlo bizia 'glv 'kadu 'wlv 'wōbhv. ¹⁷ 'In 'glv 'kadu nukpleε lubhononya yia we -gblali. 'In wa yia 'glv 'kadu gbuan nyimaa -yōbe -llukpe nya. Wa mi sōda, wa yi Libii -dudu -gv -buse -kakpe -gv bhlii 'gbv, 'in wa yia 'glv 'kadu 'naa 'wōyōglōlv, 'in wa yia 'sa wa 'de 'yitide, -pīpe yia wa kwa.

¹⁸ -Moo zli zlia, -pīpe 'kadu mi -ain lazukluda 'titeε -bhloo 'de, 'glv nukpla -nyima yia gbanyaa vitelivitelie bhli, gumunyu lv.

¹⁹ We 'yli tanoo zli, wa yia 'glv 'kadu 'deε -yōlunyaa vitelie bhli gumunyu lv, wa 'deε so nya. ²⁰ 'Yli duun nya, -a 'a 'yi 'ylv -yo -zeli -yo, -zugba wee -pīpe 'kadu plī 'saa 'titeε. 'In -a yia -amiaa 'deε tithie dli -sa.

²¹ 'Bi ka 'wōgwle, 'in -wa mia 'glv 'kadu nukple, wa 'ni -lu yabhlogboō li. Tōn, Pōlv 'yligbea wa nyidi, 'in o nee wa -ylaε:

* **27:1** Zuluso 'sloja wa laa «nyimaa 'wlulapilinyo 'kadu 'sloja». † **27:9** Wee 'yli -mnu 'bigv, glv 'papie yia 'ylinyumanu bhlaa 'ylinyunoō 'gbv.

«Na 'talea, in nEE yaa, -a 'na 'bhob KlEtı -nu. A -ka yaa na wElı 'wɔŋwnu, -zugba -li 'na 'ka yaa sa -nyumɔ. 22 'In -slEEn, 'kɔa na paa ain 'yli, a 'tEmanı dlı. Nu, amıaa lɔnyımE yabhlogbɔɔ 'na 'ka tlı, 'glɔ 'kadɔɔ 'dEbhlogbɔɔ yia -nyumɔa. 23 -We ka gbɔ -wa, -Lagɔ -ɔ ka -nɔ in -mıa, 'in -ɔ ka lubho na nɔa, ɔ 'anzi ka 'mı 'klɔtlalı -zEEn sabɔ. 24 'In we nEE 'mı -ylaE: <Pɔlv, -in 'na nɔnɔ nyano -ni! Nu, we mı nu, -in 'tla *Sezaa 'yu, wa 'ka -na -yɔgbɔ 'wɔbhu. 'In -Lagɔ ka -mı 'nanı 'wɔnɔ, -na 'gbɔ, -wa weee -in -yɔ wa mıa 'glɔ 'kadɔ 'wɔ, -Lagɔ yia wa puea.> 25 We 'gbɔ, na 'talea, a 'tEmanı dlı! Nu, na dlı mı -Lagɔ -gɔ. Gbɔ -we -Lagɔ gbaa 'mı -yla, lE we yia nɔa. 26 Nu, bhlıa -a yia, 'nyunyıdıdɔdɔ yabhloo -gɔgɔ -gɔ.»

'Glvv -wlvwlvE 'nyu -gɔ

27 'Ylı kugbua lE -mnɔanɔv sabɔ, -zugba -pıpe 'kadɔ mı -ain kwada -bhlokpade Adliatiki -gumunyu -gɔ. -Mɔ zlı -nyıdı, 'in we yia 'glɔv nɔkplEe lubhonɔnya dlı lasıbhlı nu, -a ka dɔdɔ -yɔcipa. 28 'In wa vitelia 'nyuu yıbhɔlv -llukpe 'nyu glu, we -tɔ 'wɔ 'mEtlı glɔ -bhlo 'ya kugbua lE gbesɔ. Wa bEa 'yugbEın -sE, wa viteli 'yaa we, we -tɔ 'wɔ 'mEtlı glɔ -bhlo 'ya gbeta. 29 'In wa mı nyano nɔda nu, -amıaa 'glɔ 'kadɔ yi tɔkpa -gɔgɔ 'kadɔ 'wlu bhıu 'gbɔ, wa yia 'glɔv 'yılıgbelinEte -mɔv 'nyu lv viteli 'glɔv lɔgbEın, 'in wa yia zlı zlızlıE wɔda -tɔ dlı sulo nya. 30 'In -mɔv bhla, 'glɔ nɔkplEe lubhonɔnya 'yıbha wa 'ka -fıli -bho. 'In wa yia gbɔwɔsaglv -yulE kwlılı 'nyu lv. 'In wa nEE -dawlı nya, 'glɔ 'kadɔv 'yılıgbelinEte wa vitelia we 'yugbEın. 31 'In Pɔlv nEE Wlvɔmɔv 'slɔjaa glɔ gbıu 'yugalınyɔ -yɔ 'slɔja -ylaE: «Nyıma -manı 'nı 'glɔ 'kadɔ nɔkplE -tɔ, a 'na 'ka 'pɔ.»

32 Tɔv, 'slɔja yia 'glɔ -yulE 'llukpenya -yɔdı, 'in wa yia we 'yıtide, we 'ka gumunyu -gɔ mɔ.

33 Zlı zlızlıE 'yu, Pɔlv laa wa 'dE weee lılılı -yɔ, 'in ɔ nEE wa -ylaE: «Amıaa 'yılı kugbua lE -mɔv nı -zEEn, dlı sulo nya, -zugba a'a 'bhu lılılı yabhlogbɔɔ 'wɔ, a'a lı we. 34 We 'gbɔ na laa ain, a 'ka lı. Nu, we nanı 'yılı a 'ka lı, 'bhıe, a 'ka 'pɔ. Amıaa lɔnyımE yabhlogbɔɔ 'nyıı gɔ yabhlo 'nıa mɔa yı!» 35 Welınya -mınu 'bıgɔ, Pɔlv 'bhua 'floo 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa wa 'dE weee 'yıbadı. 'Bhıe, ɔ -

dia we 'wɔ, 'in ɔ yia lılıe bhlı. 36 Tɔv, wa 'dE weee 'tEmanı dlı, 'in wamıa yı 'yaa lı. 37 -Amıa mıa wee 'glɔ 'kadɔ nɔkplE, -a 'dE weee nınyı nyımaa 'wlu -bhlo glɔ ta 'ya kugbua lE gbelıbhlo. 38 Da wa lɔa, 'in wa yia bleyanya 'nyu lv viteli 'glɔ 'ka 'wɔv fefee 'gbɔ.

39 Da zlı zlıa, 'glɔv nɔkplEe lubhonɔnya 'nı dɔdɔ yıbheli, 'in wa yia gumunyu sɔ yabhlo -yɔ -bɔsE -gɔgɔ -yɔyı. 'In wa nEE wa 'ka -mɔ 'glɔ 'yılıgbelia mɔ, -de wa yı we mnenıı. 40 Wa -bloa 'glɔv 'yılıgbelinEtenya, 'in wa yia we 'yıtide gumunyu lv. 'In 'paylı -we nya wa paa 'glɔ, wa yia we 'llukpe -blo. 'Bhıe, wa yia 'naa wee 'glɔv 'yugbEın zɔ, -pıpe 'ka we kwaa 'gbɔ, 'in wa yia -bɔsE -gɔgɔ -gɔ -gbEın mɔnı. 41 'In wa nınyıa gumunyu sɔ 'sɔ nyıdı -bɔsE -zlo -gɔ, 'in 'glɔ yia -bha zı. 'In wee 'glɔv 'yugbEın yia -bɔsE 'wɔ pla, we 'nı mnenı we 'ka nɔ, -zugba gumunyu -gbɔgbɔ 'tıtE wla we lɔgbEın.

42 'In 'slɔja 'yıbha wa 'ka -kaslvnyıma 'bha, -maa 'yabhlogbɔɔ yı -fıli -bho lıllıe nyaa 'gbɔ. 43 'In wa 'yugalınyɔ 'yıbha ɔ 'ka Pɔlv gbɔ 'wɔsaa 'gbɔ, gbɔ 'slɔja pɔpalıa, ɔ nEE wa 'na nɔnɔ we lE -nı. 'In -wa -yia llo sa, ɔ nEE -maa -yla, -maa -bho 'nyu lv tıa, 'in wa 'ka -gɔgɔ -gɔ mɔ, 44 'in tɔlv mɔ wa 'bı, sufalɔnya -yɔ 'glɔv falv -yɔlanEıE nya. SanEE 'sa, wa 'dE weee 'tlaa -gɔgɔ -gɔ -dlɔ, 'in wa yia 'pɔ.

28

Pɔlv mı Malı

1 Da -a 'pɔa, 'in -a yia 'nɔ nu, wee 'nyunyıdıdɔdɔ wa laa Malı. 2 Wee 'gbee nɔkpla -nyıma ka -amıaa 'lakpasu kpa 'nanɔv. 'Nyu mı lɔada, 'in ŋwɔtlɔ mı 'gbɔ, wa -dıa -kosu 'kadɔ 'yı, 'in wa yia -a 'dE weee 'bı 'nyE, we kwesi.

3 Pɔlv 'bhua -gbalı pıpi 'wɔ, ɔ yia we -kosu 'wɔ 'pa. 'In 'mɔnıE yia -kosuu sloo 'gbɔ -gbalı pıpi 'wɔ 'tla! We yia Pɔlv sɔ mı, 'in we yia we -yɔlanE! 4 Da 'nyunyıdıdɔdɔ -gɔ -nyıma 'yia wee 'mɔnıE -yɔ bızıda Pɔlv sɔ -yɔ, 'in wa nEE wa 'dEkpɔa nyıdıE: «ɔɔ nyıE -mɔnı, nyıEbhanyɔ -wa 'pıEın. ɔ ka gumunyu kwEE -dı, 'in -Lagɔ 'nı ɔ 'pɔpɔgbɔ -yɔŋwnu.»

5 Tɔv, Pɔlv vıa sɔ 'wɔ, 'in wee tıbhE yia -kosu 'wɔ -bho, ɔ ku 'nı glopo. 6 Tɔlv dlı nu, 'yıa Pɔlv yia, 'in bhlıa ɔ yia -bha -bhlokpade,

o 'ka tli. 'In wa yia we -yoyi nu, 'bi mi 'wugwleda, gbu yabhlogbɔɔ 'ni Pɔlv yida -mi. Toun, wa yia weli 'bhiti, 'in wa nɛɛ: «-Lagɔ yabhlo -wa.»

7 'Nyunyididudu -minu 'wlulapilinyɔ wa laa Publius, o dudu mi wee da -minu kwesi. Mɔ kpa -amɔaa 'lakpasu 'yɪ ta, 'in o yia -ain o -budu zɔ -gueli, o 'talea 'bhisa. 8 Publius dide mi lapida, o ku -su, 'in o kaa kakpa -yɔ. Pɔlv mɔia o 'yia, 'in o yia o sɔ o 'wluo lapali, o yia o 'gbu -Lagɔ bhuhhoe, 'in o yia o jipe. 9 -Muu 'bigu, wee 'nyunyididudu -gbu guzunya tɔba yia yi, 'in Pɔlv yia wa jipe. 10 Wa ka -ain 'ylimani sɔ weee lv. 'In -amɔaa mɔibhla bɛa, -a -gblaa 'glv 'wv, -we weee -a 'nia -ka, 'in wa yia we -ain 'nyɛ.

Pɔlv mɔia Wlɔmv

11 'Cu ta 'plia, 'in -a yia Alɛzandlii 'glv yabhlo wa laa «-Zluya -Lagɔ» 'wv -gbla. 'Nyunyididudu 'glv 'yɪgbelida yabhlo wee 'glv -tva 'yɪgbeda ŋwɔtlɔyibhla. 12 -A nɔnia Silakuzigbe 'wv, 'in -a yia -bhade -tv 'yɪ ta. 13 -A 'bhva -bhade, -a mi 'nyu -gɔgɔ nɔnɔda, 'in -a yia Wleziogbe nɔkple nɔni. -Muu 'bigu, zɪ zɪa, 'yɪv bhlilida kɔpɛsɔlv -pɪpɛ yia 'plɪpɪe bhlii 'gbu, -a li 'yɪ 'sɔ 'yloogblv, 'bhie, -a yia Puzɔlvge nɔkple nɔni. 14 Wee 'gbe nɔkple -a yɪa -Lagɔnyɔma, 'in -maa nɛɛ, -a li wa -gbɛ lɔkɔwlu -bhlo. Sanɛɛ 'sa, -a mɔia Wlɔmv. 15 Wlɔmv -Lagɔnyɔma 'nva nu, -a mi -mɔ yida, 'in wa yia -ain yoo -saa yi tikli Apiusu lɔkɔ 'wv, we -yɔ wee 'gbee da wa laa 'Lakpanyaa Zɔgubudu Ta. Da Pɔlv 'yia wa -yɔ, o 'paa -Lagɔ fuo, 'in we yia o 'kɔayli 'pa. 16 Da -a nɔnia Wlɔmv, wa yia Pɔlv 'yoo 'nyɛ nu, o -yɔ 'slɔjayu mɔia o ŋwekɔda -dɪlɪ -budu yabhlo zɔ la wa 'dɛɛ sa.

Pɔlv gbaa -Lagɔgbv Wlɔmv

17 'Yɪ ta 'plia, 'in Pɔlv yia Zuifu mɔia Wlɔmv, wa 'yugalɔnya la. Da wa gbelia 'wlu, 'in o nɛɛ wa -ylɛ: «Na bhelian, in 'ni gbu yabhlogbɔɔ lɛv, -amɔaa nyɔma -yɔ -amɔaa dukpasu lɛv gbu 'cinnyaa gbɛgbɛin, 'in wa yia 'mi kpa -Zeluzalɛmv, 'in wa yia 'mi Wlɔmv -nyɔma yoo 'nyɛ. 18 Da -maa 'yɪbhaa 'mi la, -maa 'yɪbha yaa -maa 'ka 'mi 'yitide. -We ka gbu -wa, gbu -we in nva lɛ, -we ka 'gbu wa 'kaa 'mi -kaslv 'wɔpa, 'in wa 'ka 'mi 'bha, we 'ni -mi. 19 Da -maa gbaa -maa 'ka 'mi

'yitide, Zuifu yia we -yɔwɔsɔlv 'gbu, mu 'sua 'mi, 'in in yia na gbu -nyɔmaa 'wlulapilinyɔ 'kadu 'yu kwa. 'In -zugba, in 'ni 'yɪbha in 'ka na nyɔma gbu 'wlu ladɪ. 20 -We ka 'gbu, in yia ain la, 'in in 'ka ain -yla gbu gba, mu ni. Nu, nyɔma -ɔ Izlaɛlɔnyɔma mɔia wɔda, o 'gbu in mɔia da gbɔan -llukpe -minu 'wv.»

21 'In Zuifu nɛɛ o -ylɛ: «-Na -yɔsɛbhɛ yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ Zudee -dudu -gv 'bhv, 'in we 'ka -amɔaa -gbɛ yi. 'In -amɔaa bheli yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ mɔ 'bhv, o 'ka -na gbonyuu gbaa yi -ain -yla. 22 -Muu bhla, -a 'yɪbha gbonyaa -na pupalia 'wlukɔon la, -in gba we, -a 'ka we 'nv. -A -yi we 'ji nu, da weee, nyɔma sɔlv -na zva -yɔ 'wv.»

23 Wa -yɔ Pɔlv yia 'yɪ yabhlo zɔ, 'in wee 'yɪ nɔnia, da o -gva, 'in wa -zlo yia -bha yi. We 'ka zlvkpe -yɔbhv, we 'ka jibhe yɪ, Pɔlv yia -Lagɔ nyɔmaa 'wlulapilɔgbv gba wa -yla, 'in o yia wa -yla we 'ji gba. O 'yɪbha o 'ka wa lu -Zezuu gbu nyaa 'gbu, o yia Moizu tite -yɔ -Lagɔgbv -falɔpanyaa 'sɛbhɛ zɛli wa -yla. 24 Gbu o mɔia gbada, we ka -zakpa -bhlo lu, 'in tɔba nɛɛ -maa 'nia we -yɔŋwv. 25 'In wa mi kpelida, -zugba wa mɔni. Pɔlv nɛɛ wa -yla bhɛ: «Zuzu 'Pupa ka zlɔmɛ zukpa, da o gbaa amɔaa dukpasu -yla gbu -Lagɔgbv -falɔpanyɔ Ezaii ŋwe nya! O nɛɛ nu:

26 «-In mɔni, -in gba nyɔma ni -ylɛ:

«Gbonyaa a yia 'nva sa 'nanv,
'in a 'na 'ka we 'ji 'wɔlanv.

-Li a yia ylaa sa 'nanv,
'in a 'na 'ka we -yoyi.»

27 Cun, waa nyɔma -manɪ ka wa dlɪ 'tɛmanɪ,
wa ka wa yukwli 'wɔsulu,
'in wa yia wa 'yɪ 'mu.

Wa yi layɪ wa 'yɪ nya,
wa yi 'nv wa yukwli nya,
'in wa yi gbu 'wɔlanv wa dlɪ nya.

Wa 'ni 'yɪbha wa 'ka na -gbɛ lɔbhiti,
in 'ka wa pue.»

28 'In Pɔlv yi 'yaa we -gɔdɪ: «A yɪbheli we 'ji nu, nyɔma -wa 'nia Zuifu, -Lagɔ ka wa nyɔmaa gbɔwɔsaweli yoo 'pa. 'Nva -maa yia we.» [29 Da Pɔlv gbaa wɛlɔnya -minu, Zuifu -yɔ kpelɔkpelɛ 'tɪtɛ yia mɔni wa 'dɛkpa nyidi.]

30 -Budv -we Pɔlv 'pɛnia, o li we zɔ zɔ 'sɔ, 'in -wa weee yia o 'yɪa wee -budv zɔ, sɔ 'sɔ nya o kpa wa. 31 -Lagɔ nyɔmaa 'wlulapilɔgbv

Pɔlɔ gbaa, 'in ɔ slɔlua Nyɔmaa -Kanyɔ -Zezu
Klisɩ gbɔ, dlɩ -tɛlɔ weee nya, sa -dlɔɔ.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Wlomu -nyimā yoo

Nu, -Lagɔnyuma mia Wlomu gbe 'wu, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. ɔ nεε wa -yla wee 'sεbhε 'wu nu, nyima 'ni mneni wa 'ka -Lago -yɔlanyni wa 'dεε lagɔgbe nya. Nu, nyima -ka -Zezu *Klisi dli -gɔ zv, 'in -Lago tia wa gbonyii 'wu, 'in ɔ nyεa wa 'yliyɔgagie lolu.

Fvsaweli

1 -Ami, -Zezu Klisi lubhononyo, *Pɔlv, -ami celia ain 'wu. -Lago laa 'mi, in 'ka ɔ *tietienyo -zε, mɔɔ -saa -bha 'mi ɔ gbuv gbada.

2 Wee -Lagɔgbv mia dε ni, -Lagɔ ka bha we gba ɔ gbuv -falipanyaa gbεgbεin, 'in wa yia we celi *-Lagɔsεbhε 'wu. 3 ɔ 'Yuu -gɔgbv we gbaa. Nu, 'mɔ wa gwalia ɔ dukpasa, nyimaa 'wlulapilinyo *-Davidu zɔayli, nyimε -kpɔa 'bhisa. 4 Zuzu 'Pɔpa -slolua 'tite nya nu, mɔ -wa -Lagɔ Yu, ɔ ka titlɔnya glaa 'wɔsɔɔ 'gbv. 5 ɔ -amīaa -Kanyo -Zezu Klisi mia ni, ɔ gbεgbεin -Lagɔ nva -ain 'nani 'wu, 'in -a yia ɔ tietienya -zε ɔ 'ηnu 'gbv -a 'ka dɔdɔgɔ -nyima weee ɔ 'tite -slolu, 'in wa 'ka ɔ weli 'nɔɔwε zv dli zɔzɔe nya. 6 -Wa ɔ -saa -bha wa 'ka ɔ weli 'nɔɔwε zv, a mi wa glaa, -we ka gbv -wa, ɔ ka 'ya amīa la -Zezu Klisi -nv nya.

7 Amīa weee, -mɔ *Wlomu, amīa -wa ka zε -Lagɔ -kali, 'in amīa -wa ɔ laa a 'ka -mi tiklu, nu, -amīaa Dide -Lagɔ -yɔ -amīaa -Kanyo -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

Pɔlv 'yibha ɔ 'ka Wlomu -nyima 'yi

8 Tiatia mia, -Lagɔ na paa fuo -Zezu Klisi 'ηni nya, a 'dε weee 'gbv. -We ka gbv -wa, dli a zva, we 'di ka 'gbe weee -gɔlamnɔni. 9 -Lagɔ, ɔ ka lubho in mia nɔda na dli weee nya -Lagɔgbv gbagbie nya, ɔ -yi we 'ji nu, -we na gbaa gbv zɔnv -wa. We 'gbv, in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, amīaa 'ηni' bɔ -mɔ. 10 Zlabhuezo, na bhuhhoea ɔ, ɔ 'ka 'mi 'yoo 'nyε, in 'ka amīaa -gbε mni. 11 Nu, amīaa 'yiyiee 'tɔ mi 'mi 'bhada. In -ka amīaa -gbε yi, -Lagɔ Zuzuu wlawlalu a yia 'yia na gbεgbεin, 'in a 'ka dli 'tεmani. 12 Nu, in 'yibha in -mi ain glaa, 'in -a 'ka 'kɔayli

'pɔpali nanv dli zɔzɔe -yɔ amīaa -nv 'sɔɔ gbεgbεin.

13 Bheliain, -we in 'yibha a yibheli 'ji, mv -wa nu, amīaa -gbε na yi yaa yia -zakpa duun, 'in in 'ni -slɔ we 'yoo 'yi. In -ka -mɔ nyni ni, in 'yibha nu, na lubho mia, sa we 'yia -tnv laga -dɔdɔ -putu -gɔ, we nv 'ya 'sa amianv -gbε. 14 -We in 'kaa lɔnv, mv -wa nu, in mni dɔdɔ weee -gɔ, -wa ka 'yili -bloa klaa, -wa ka 'yili 'nia -blo klaa, -wa -yia 'sεbhε we -yɔ -wa 'nia we -yi, wa -gbε. 15 We mi 'saa 'gbv ni, na dli mi amīaa -gbε nynida -mɔ Wlomu, in 'ka ain -yla -Lagɔgbv gba.

-Lagɔgbv, mv ni

16 Nu, in -ka -Lagɔgbv gbada -mi, we'e 'bhali 'mi zv. -Lagɔ 'tite -wa, 'in -wa zva ɔ dli -gɔ, 'ma ɔ saa gbv 'wu: *Zuifu ɔ saa gbv 'wu tia, 'bhie ɔ saa nyimaa pnu gbv 'wu.

17 -We wee -Lagɔgbv slolua, mv ni: nyima -wa zva ɔ dli -gɔ, nyima tiklu nya ɔ bhua wa 'wu. Dli zɔzɔe -bhlogbɔɔ nya nyimε bhva gbv 'wu. We mi celida -Lagɔsεbhε 'wɔe: «-ɔ -Lagɔ yibhelia nyimε tiklu nya dli zɔzɔe 'gbv, 'yliyɔgagie -mɔɔ yia 'yia.»

Nyima weee ka gbonyuuu 'gba 'wlu -Lagɔ 'yu

18 Nu, -Lagɔ mi ɔ 'cε -we bhva yali -sloluda, -we ka gbv -wa, dɔdɔgɔ -nyima mi gbonyuu lɔnvda, 'in -we wa nva lε, we 'ni tiklu -mi. 'In wa lɔnv gbv 'nyii nya wa tuntnuu -Lagɔ gbv zɔnv. 19 Nu, -we -yɔ wa mnɔnia wa 'ka -Lagɔ gbv yibheli, we mi wa 'yu: -Lagɔ ka we wa 'kluslolu 'nanv.

20 -Lagɔ 'tite, we'e bhia, 'in wa'a 'yi we -yɔ, 'in sa -Lagɔ mia, wa 'ni mnɔni wa 'ka 'sa ɔ -yɔyi. Nu, da -Lagɔ -laa dɔdɔ la, wa mnɔni wa 'ka wee gbv yibheli. -A -ka -Lagɔ lalalu yla, -amīaa 'wlukvɔn mnɔni we 'ka -Lagɔ -yɔ ɔ 'tite -yɔyi. We 'gbv nyima 'ni zizelida -ka. 21 Wa yibhelia -Lagɔ, wa 'ni ɔ 'ηni -mnɔni, 'in wa 'ni ɔ fuo 'pa. 'In, 'mv nyimε 'ka yaa -Lagɔ -yla lɔnv. -Slɛn, wa 'wlukvɔn lapɔpaliε bhe, wa 'ni gbuyilo dli -ka, we mi nikpise 'wu. 22 Wamīa nεε, wa -yi gbv, 'in -zugba wa nv -sabhebhagbv lε. 23 -Lagɔ, -ɔ'ɔ tia, ɔ ka 'ηni wa 'kaa -mnɔni, wa ti -bha -mɔɔ, 'in wa bɔbɔa telitelili -we 'wlv nyima -wa titlie mnɔnia -yɔ blublunuma klaa, 'lal -imvɔnɔma klaa, we -yɔ dli nɔnvɔnɔma.

24 -We mia dεε 'gbu, -Lago yia wa kwεbisa wa dliwɔnyinili 'bi, 'in wa plalia wa 'de puin, zɔbhaligbuu lenve nya. 25 Wa ka -Lago gbuzɔnu -bligupali, 'in wa yia yonya -yɔɣwnu. 'In -Lago ɔ ka 'ɣni nyuma 'kaa 'ylimani sazɔnu sa 'yli weee nya, wa yia -bha -mɔɔ 'de ti, -zugba wa bubɔ ɔ lalali ɔ 'bigu.

26 We 'dεε 'gbu -Lago yia wa kwεbisa wa zɔbhaligbuu 'tu 'bi. Nu, wa 'ɣwni -yɔ wa 'lowlia'a -di -sleen -budu 'wu, 'ɣwni -putu wa -yɔ wa dia -budu 'wu. 'Sasokpa gbuu lenve mia, we 'ni 'ylinani dɔdɔ -gu. 27 'Sa -bhlokpade nukpasia -yɔ wa 'ɣwni' -dia -budu 'wu. Nukpasiaa tu bhaa wa. Wa -lima wa -yɔ wa dia -budu 'wu, zɔ we kaa. -We mia dεε 'gbu, -lu -we ka 'klu wa lenugbu 'nyuu kaa, 'mu wa yia.

28 Nu, wa 'ni 'ɣwnu wa 'ka -Lago yibhe-
lii 'gbu, ɔ yia wa kwεbisa wa 'ka wa 'dεε 'wɔkanɔ gbuu lenv. 'In -we nyume 'na 'kaa lenv, 'in wa nua we le. 29 'Ylinyunogbuu 'yili -bhlo -bhlo yea wa: nyuma 'nyii wa -mia, wa -limaa kwelu wa dli nynia 'wu, wa nukple -nyu 'yili. Zenyi yea wa dli zɔ, 'in nyuma -bhabhie nania wa dɔdɔ. Wa ka -zle, wa -lima wa nua -dawli 'wu, gbukpua -gbu wa nua le. Nyuma wa saa 'ɣni, 30 gbonyuu wa gbaa wa -limaa gbεgbεin, -Lago tonyuma wa -mia, wa -lima wa vela, wa 'de wa ylimania, wa 'de wa ylia, naci weee da wa talia wa 'ka gbonyuu lenv. Wa'a zɔ wa dide -yɔ wa 'nyaa 'nɔɣwe. 31 Wa 'ni 'wlukɔɔn -ka, wa'a nɔ wa 'dεε gbagbaweli -gu, wa 'te, wa 'ni nyazidli -ka. 32 Wa -yi -Lago gbuwɔbhubhue 'ji: -wa nua we 'sasokpa -gbu ni le, tilitie -wa wa -nv. We mi 'sa 'bhie, -zugba wa nu we le, 'in 'debhie, talva -ka we lenvda -mi, 'in wa 'ɣwnunu 'yaa -maa.

2

-Lago nyumaa -yɔgbu 'wɔbhubhue

1 We 'dεε 'gbu, -mi bhua de -na nyumaa -yɔgbu 'wu, nyɔɔ nyɔɔ -in -ka -mi, -in 'ni zizelida -ka. Nyumaa -yɔgbu -na bhua 'wu, 'in -we wa nua le, mu -bhlokpade -na nua le. Nu, -in -ka wa -yɔgbu 'wɔbhu, -na 'de -in -luelia gbuu. 2 'In -a -yi we 'ji nu, -wa nua 'sasokpa gbuu le, -Lago bhua wa -yɔgbu 'wu sazɔnu sa. 3 -Mi, -mi bhua -wa nua we

'sasokpa gbuu leε -yɔgbu 'wu, 'in -we wa nua le, 'mu -na nua le. Nu, -mi dli 'wu nu, -Lago gbuwɔbhubhue yia -mi -guzia yi? 4 -Lago ka 'nani bhabha, ɔ dli tie, ɔ yi wɔsa. 'Lee, nyanu -na nyanu ɔ yi? 'Lee, -in 'ni we 'ji -yi nu, -Lago -ka sa 'nani -ka -na daa, nu, -in 'ka -na dli 'bhiti gbuu -waa? 5 -In -su yukwli -yɔ, -in 'ni 'yibha -in 'ka -na dli 'bhiti. We 'dεε 'gbu -na zumania -Lago 'ce 'wu -na 'de -yɔ. We ce mia, -Lago nyumaa -yɔgbu 'wɔbhu -zli, -na yia we. Nu, we zli -Lago yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhubhue -slolua sazɔnu sa. 6 -We nyume -ka lenv, we -tnu ɔ yia 'yia -Lago kwεε. 7 Nu, nyuma talva -wa temania dli gbuzɔnu lenve 'bi, -wa talia 'ɣnimnie klaa, 'ɣnikwale klaa, we -yɔ 'yliyɔgagie da -Lago kwεε, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu -Lago yia wa 'nyea. 8 'In, nyuma -putu -wa talva -Lago -yɔ 'wu, -wa'a zɔa ɔ gbuzɔnu 'nɔɣwe, 'in wa zɔa 'ylinyunogbuu 'nɔɣwe, ma -yɔ -Lago yia ɔ 'ce 'kadu 'paa. 9 Siase 'kadu -yɔ dli sulo yia nyuma weee -wa nua gbonyuu le bhiti. Zuifu -gu we yia gwedila, 'bhie we 'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyini. 10 'In -wa nua gbuzɔnu le, wa 'ɣni -Lago yia -mnunia, 'in ɔ 'ka wa 'ɣni kwali, 'bhie ɔ 'ka wa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'nyε. Zuifu -gu we yia gwedila, 'bhie we 'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyini. 11 Nu, -Lago mia, ɔɔ gbuzi nyuma 'wu.

12 -Wa 'nia *Moizu tite -yi, 'in wa nua gbonyuu le ni, wa 'ni we -yioo, tlia -maa yi 'yaa. 'In -wa weee -yia wee tite, 'in wa nua gbonyuu le, wee tite gbεgbεin -Lago yia wa -yɔgbu 'wɔbhua. 13 Nu, -wa mia tiklu -Lago 'yu, ma -wa nyuma -wa zɔa tite 'nɔɣwe, we 'ni nu, -wa pulva we yukwli, 'in wa'a nua we -gu gbuu le. 14 'In, -wa 'nia Zuifu, wa 'ni tite -yi. We mi 'sa 'bhie, -we wee tite gbaa, talva nɔa we -gu. Waa nyuma mia, wa 'ni tite -ka. Wa 'de -wa wa 'dεε tite. 15 Wa nɔnɔbhv slolua nu, lenugbu -we tite 'yibhaa, we mi celida -mɔ wa dli zɔ. Wa 'wlukɔɔn mi we dayinyɔ nya. Mu nya wa 'dεε 'wlukɔɔn lapɔpale bhua wa -yɔgbu 'wu, nu, wa ka gbonyuu lenv, nu, wa ka gbuzɔnu lenv. 16 Gbuwɔbhu zli, wa yia we -yɔyia. Nu, -Lago gbuu in mia da gbada, we nεε nu, we zli, -we weee nyuma zizea, -Lago yia we gbuu 'wɔbhua -Zezu Klisu gbεgbεin.

Zuifu -yɔ tite

17 Nu, -mi, -mi laa -na 'de Zuifu, 'in -na dia tite dli 'wu, 'in -na bhua -na 'de 'wu 'kaduu, -na -Lagoo 'gbu. 18 -In -yi -Lagoo dumagbu, 'in tite ka -mi -slolu nu, -we mia 'nanuu -in yibheli we. 19 'In -na bhua -na 'de 'wu 'lolonyaa 'yoo da -slolunyoo nya, we -yoo -wa mia nikpise 'wu wa zli nya. 20 -In nee nu, -wa 'nia 'sebhe -yi, -mi -wa wa -slolunyoo, 'in -in mia 'nyenyeyuaa 'yliyoozoo nya, -we ka gbu -wa, -in mi we -gu nu, tite slolua -mi gbuzoo -yoo -luyilo sa tikli. 21 Nu, -mi slolua nyuma. Lee -lu ka 'gbu, -i'in -slolu -na 'dea? -In nee wa -ylae: «A 'na yili 'wie -ni», 'in -zugba -mi, -na 'de -na yili 'wiee? 22 -In nee: «-In -yoo 'hwnoo -putu 'na -dili -budu 'wu -ni* », 'in -mi -na nua we le yi? Yoyolagoo -na nyaa 'wu, 'in -na ylia -we mia wa yoyolagoo -budu zoo yi? 23 -Na 'de -na bhua 'wu titee yilonyoo nya, 'in -i'in zoo we 'nuhwe. -In -ka 'sa nuda -mi ni, -Lagoo 'hni -na belia zoo. 24 Nu, we mi celida -Lagoo sebhe 'wue: «Amiaa 'gbu, -wa 'nia Zuifu, 'in wa gbaa -Lagoo 'hni 'nyuu.»

Kni 'wopapiee 'zayli

25 Kni 'wopapiee mia, -in -ka Moizu tite 'nuhwe zoo, we ka 'ji. 'In -in 'ni wee tite 'nuhwe zoo, we 'wlo sa wa 'ni yaa -mi *kni 'wopa. 26 Sa 'bhisa, wa 'ni nyime yabhlo kni 'wopa, 'in -zugba o zoo -we tite yibhalia nyime 'nuhwe, 'lee, -Lagoo 'na 'ka o 'wobhu nyime wa 'paa kni 'wu 'bhisaa? 27 Nyime, -oo wa 'nia kni 'wopa ku -yoo, 'in o zaa tite 'nuhwe sazoo sa, -mi'i zaa da tite 'nuhwe, mo yia -na -yoo 'wobhua. 'In -zugba wa ka -mi kni 'wopa, 'ya tite -we mia celida, we mi -mi kwee. 28 Nu, -oo mia Zuifoo 'zayli nya, we 'ni nyime -oo wa yibheli ku -yoo, 'in wa 'pa kni 'wu ku -yoo, mo. 29 Zuifoo 'zayli mia ni, -mo o 'wu wa yibhelia we. -We -wa *kni 'wopapiee 'zayli ni, mu -wa dlu -nu, -Lagoo Zuzuu -gbe we bhua, nu, we'e 'bhv tite -we mia celidaa -gbe. Oo nyime mia ni, we 'ni nyuma kwali o 'hni, -Lagoo kwalia o 'hni.

3

Zuifu -yoo -wa 'nia Zuifu, wa mi gbonyuu -lenwya nya

1 'Lee, Zuifu mia, lee -lu -zoo o ka, -we -zi -oo 'nia Zuifua? 'Lee, kni 'wopapiee ka 'jii?

2 Cun, we nanu 'yli da weee. Tiada mia, Zuifu -yla -Lagoo wlaa o weli. 3 Zuifu talva 'ni yaa -Lagoo weli -gu no, 'lee, -a yi yaa gba nu, -Lagoo 'na 'ka o weli -gu -tuu? 4 -Innya, we 'ni sa -mi. -A yibheli we 'ji nu, -Lagoo mia, gbuzoo -gbanyoo -wa, -zugba nyuma weee ka yo. -Lagoo sebhe ka we -gu gbu gba -Lagoo dae: «Wa yibheli -mi tikli -na gbagbaweli 'wu, 'in wa -ka -mi gbuwobhuda kwa, 'in -na galia wa -gu.»

5 Gbonyuu -we -a nua le, mu slolua nu, -Lagoo tikli. We -ka 'sa -mi, -Lagoo -ka -ain 'ce -yopal ni, 'lee, -a mneni -a 'ka gba nu, -Lagoo 'ni tikli -mi? (In -ka 'sa gba, doo guo -nyuma 'bhisa in gbaa we.) 6 -Innya, we 'ni 'sa -mi. -Lagoo 'ni yaa tikli -mi, sa o 'ka nyimaa -yoo gbu 'wobhua? 7 'In na yotobhwe -ka -slolu nu, -Lagoo gbaa gbuzoo, 'in nyuma -ka o 'hni -mni we 'gbu, lee -lu ka 'gbu o dli 'mi gbu, gbonyuu -lenonyoo 'bhisaa? 8 'Sa talva velia -ain, 'in wa gbaa nu, -amia nee: «-A nu gbonyuu le, 'in zoozoo -nu 'ka -bha 'tali!» Nu, -maa -cian mia de, -kaslo 'wopapiee mi wa -nu nya.

9 Saa nya? 'Lee, -amia Zuifu 'yia, -amia -zia nyuma talva yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi. In ka 'cin we -slolu nu, Zuifu -yoo nyuma -putu, gbonyuu ka 'tite wa 'de weee -gu. 10 Nu, we mi celida -Lagoo sebhe 'wue:

«Nyime -oo mia tikli, o 'ni -mi.
Nyime yabhlogboo 'ni tikli -mi.

11 Nyime yabhlogboo 'ni gbuyilonyoo nya -mi.
Nyime yabhlogboo o -tali -Lagoo da.

12 Nyuma weee ka 'yoo -zoo -gulabhulu, wa ka -nyumo.

Nyime -oo 'kaa gbuzoo leno, o 'ni -mi.

13 -We tlaa wa hwee we 'wlo, gbawla -kali hwe.

Wa mio nya wa nua wa -lima -dawli 'wu.

-We tlaa wa hwee, 'munimee -dle -wa.

14 Melatiweli 'nyuu yea wa hwee.

'In wa weli nua nyime le.

15 -Gwagwie nya wa mnia nyime 'bhaa.

16 Da wa -ka 'plli, -lu wa saa la, 'in wa tia -bha siasie.

17 Wa 'ni 'wototue -doo 'yoo -yi.

18 -Lagoo soosue 'ni wa dli zoo -mi.»

* 2:22 Glekaweli 'wu, we ji -wa nu, -wa kokwalia, wa -yoo nyuma -putu 'na -dili -budu 'wu -ni.

19 -A -yi we 'ji nu, -we weee tite gbaa, -wa -yia tite, wa -nu nya we mia. We -ka 'sa -mi ni, nyime yabhlogbɔɔ 'ni zizelida -ka. Nu, nyima weee ka gbonyuuu 'gba 'wlu -Lagɔ 'yu. 20 We 'dɛɛ 'gbu, -Lagɔ 'na 'ka nyime yabhlogbɔɔ 'yi nyime tiklu nya titee 'nɔɲwɛzɔvɛe 'yilibilanɔnɔve nya. -We tite nva ɛ, mɔ slolua nu, gbonyuu -lɛnɔnya nyima -mia.

Sanɛɛ -Lagɔ zɛlia nyima nyima tiklu

21 'In -slɛɛn mia, sa -Lagɔ 'kaa -ain nyima tiklu -zɛli, ɔ ka we -ain 'klɔslolu. ɔ -ka -ain nyima tiklu -zɛlia yi, ɔ'ɔ yla -amiaa titee 'nɔɲwɛzɔvɛe 'yilibilanɔnɔve. Nu, tite -yɔ * -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya mi we gbɔdayinya nya, wa ka bha we gba: 22 -Zezu Klisu dlɔgɔzɔvɛe gbɛgbɛin -Lagɔ nva nyime tiklu. -Wa weee zɔa Klisi dli -gu, 'ma ɔ nu 'saa. -We ka gbu -wa, 'wɔgbɔzɛ 'ni wa nyidi -mi: 23 nu, nyima weee ka gbonyuu lɛnɔ. Nyime yabhlogbɔɔ 'ni -Lagɔɔ 'ɲnɔmɛ -yɔɔɔpa. 24 Nu, -Lagɔ mia, ɔ zɔzɔnɔ nya, ɔ nva nyime tiklu sa bhe, -Zezu Klisu gbɛgbɛin. Mɔ saa nyima gbonyuuu gaylo 'wɔ.

25-26 -Lagɔ 'yibha nu, -Zezu slu ɔ 'pɔɔn la 'slaka 'bhisa. 'In ɔ 'slaka nya, -Zezu yia nyimaa gbonyuu lamumni, 'in -wa zɔa ɔ dli -gu, wa 'ka tiklumɛ 'yi. Sanɛɛ -Lagɔ 'yibhaa ɔ 'ka -slolu nu, ɔ mi tiklu. Nu, ɔ ka dlitie lɛnɔ bha, 'in ɔ 'ni we bhla nyima -kasɔ 'wɔpa wa gbonyuu lɛnɔvee 'gbu. 'In -slɛɛn mia, -Lagɔ slolua nyima nu, ɔ mi tiklu, 'in ɔ 'ka nyima, -wa zɔa -Zezu dli -gu, tiklu nu.

27 'In -amia ka -bha wɛli yabhlo -a 'ka -amiaa 'dɛ 'ylimanu? -Innya, we 'ni 'sa -mi. Lɛɛ -lu ka 'gbua? -We ka gbu -wa, -we nania 'yli, we 'ni titee 'nɔɲwɛzɔvɛe 'yilibilanɔnɔve -amiaa 'dɛɛ lagɔvɛe nya, nu, -Zezu dlɔgɔzɔvɛe -wa. 28 -We -gu -a pɔpalia 'wlukɔɔn la, mɔ ni: nyima mi tiklu -Lagɔ 'yu, -we ka gbu -wa, wa ka -Zezu dli -gu zɔ. We 'ni titee 'nɔɲwɛzɔvɛe 'gbu -Lagɔ yi wa 'yi nyima tiklu nya ɔ 'dɛ 'yu. 29 Nu, -Lagɔ mia, Zuifu -bhlogbɔɔ -nɔ ɔ -mia yaayu 'lakpanyaa -Lagɔ ɔ -mi 'yaa yi? 'Lakpanyaa -Lagɔ ɔ -mi 'yaa: 30 nu, -Lagɔ mi -bhlogbɔɔ 'gbu ni, mɔ yia Zuifu nyima tiklu -zɛlia wa dlɔzɔvɛe 'gbu, 'in mɔ -bhlokpade yia 'lakpanya nyima tiklu -zɛlia wa dlɔzɔvɛe 'gbu. 31 'Lee, we -ka 'sa -mi ni,

dlɔzɔvɛe -gu, tite mi bhee? -Innya, we 'ni 'sa -mi, mɔ nva we ɛ, 'in tite kaa 'nɔɲwɛ.

4

**Ablaamɔ zɔa -Lagɔ dli -gu*

1 We -ka 'sa -mi, sa -a 'ka -amiaa dukpasa *Ablaamɔ daa gbaa? Lɛɛ -lu ɔ 'yi ɔ lɛnɔgbu 'wɔa? 2 Nu, -Lagɔ -ka yaa Ablaamɔ yibheli nyime tiklu nya ɔ lɛnɔgbu 'wɔ, ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'ylimanu. 'Bhie, we 'ni -Lagɔ yu. 3 Nu, -Lagɔwɛli nɛɛ: «Ablaamɔ ka -Lagɔ dli -gu zɔ. ɔ dlɔzɔvɛe 'gbu -Lagɔ yia ɔ yibheli nyime tiklu nya.» 4 Nu, nyime -ka lubho nɔ ni, 'pɛni wa pɛnia ɔ, 'in -we ɔ 'yia, we 'ni bhe ɔ 'yi we, ɔ ka we 'klɔ. 5 Nu, nyime -ɔ'ɔ dia ɔ lɛnɔ -lubho dli 'wɔ, -Lagɔ, -ɔ zɛlia gbonyuu -lɛnɔnya nyima tiklu, 'in ɔ zɔa dli -gu ni, ɔ nyime mia, -Lagɔ yibhelia ɔ nyime tiklu nya ɔ dlɔzɔvɛe 'gbu. 6 'Sa -bhlokpade, -Davidi gbaa ɔ 'wɔtɔvɛe -dlɔɔ -nyimɛɛ gbu, 'mɔ -Lagɔ yia nyime tiklu nya, we 'ni ɔ lɛnɔgbu gbu. ɔ nɛɛ:

7 «'Wɔtɔvɛe -dlɔɔ -nyima, ma ni:
-wa ka -yɔgbu -Lagɔ tia 'wɔ,
'in ɔ yia wa gbonyuu lamumni, ma -wa.

8 'Wɔtɔvɛe -dlɔɔ -nyime mia, mɔ ni:
Jejitape'ɛ yla -slɛɛn ɔ gbonyuu.»

9 Wee 'wɔtɔvɛe -dlɔɔ mia ni, 'lee, Zuifu -bhlogbɔɔ -nɔ -wa yi? -Innya, -wa 'nia Zuifu wa -nɔ -wa 'ya* . -A nɛɛ nu: «Ablaamɔ ka -Lagɔ dli -gu zɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ yibheli nyime tiklu nya.» 10 Lɛɛ -bhla -Lagɔ gba nu, Ablaamɔ mi nyime tiklu nyaa? Da wa 'nia -slɔ ɔ *kni 'wɔpa -wa yaayu da wa 'paa ɔ kni wɔ -wa yu? We 'ni nu, da wa 'paa ɔ kni wɔ. Da wa 'nia -slɔ ɔ kni 'wɔpa, we bhla -wa. 11 Nu, da wa 'nia -slɔ ɔ kni 'wɔpa ni, Ablaamɔ mi nyime tiklu nya -Lagɔ 'yu, ɔ ka -Lagɔ dli -gu zɔ 'gbu. -Mɔ 'bɔgbu, 'in ɔ yia kni 'wɔpape 'yi -luu -slolulu nya. Wee kni bi -slolua nu, -Lagɔ ka ɔ 'yi nyime tiklu nya. Nyima weee -wa zɔa -Lagɔ dli -gu, -bha Ablaamɔ -zɛa wa dide: wa 'dɛ 'ni kni 'wɔ -miɔɔ, ɔ mi wa dide nya. 12 ɔ yi 'yaa nyima -wa wa 'paa kni 'wɔ dide -zɛ. We 'ni nu, -wa wa 'paa kni 'wɔ ku -yɔ -bhlogbɔɔ, nu, -wa zɔa -Lagɔ dli -gu Ablaamɔ 'bhisa -zugba wa 'ni -slɔ wa kni 'wɔpa, ma -wa. ɔmɔ, ɔ ka -Lagɔ dli -gu zɔ, 'bhie wa yia ɔ kni 'wɔpa.

* 4:9 Nu, glɛkɔwɛli 'wɔ -wa mia kni 'wɔ -yɔ -wa 'nia kni 'wɔ -mi gbu we gbaa.

13 -Lagɔ nɛɛ Ablaamu -yɔ ɔ 'yua -yla nu, 'ma ɔ yia dɔdɔ 'nyɛa. -We -Lagɔ gbaa dɛ ni, we 'ni nu, Ablaamu zua tite 'nɔɲwɛɛ 'gbu, nu, -we ka gbu -wa, ɔ dɪzɔzɔvee 'gbu ɔ yia ɔ 'yi nyɪmɛ tiklu nya. 14 We -ka yaa nu, zɔzɔnu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, titee 'nɔɲwɛzɔzɔvee 'gbu -amia -bhlogbɔɔ yi we ni, -zugba, dɪzɔzɔvee mia, bhe -wa, 'in -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka nyɪmɛ 'nyɛ, we 'ni 'ji -ka. 15 Tite laa -Lagɔɔ 'cɛ la, nu, tite 'ni -mi ni, we 'nɔɲwɛzɔzɔvee 'ni -mi.

16 We 'gbu dɪzɔzɔvee nya -a yia -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain 'nyɛ. Nu, wla ɔ wlaa we bhe. -Wa weee mia Ablaamu 'yua nya, ma yia we. 'In -wa mia Ablaamu 'yua nya, we 'ni nu, -wa zua tite 'nɔɲwɛ -bhlogbɔɔ, nu, -wa zua dli Ablaamu 'bhisa, ma -wa. Nu, Ablaamu mi -a 'dɛ weee dide nya. 17 'Sa we mia cɛlida -Lagɔɛbhe 'wɔɛ: «Nu, -mi mia, -mi in -zɛlia laga -nyɪmaa -zloo dide.» Sanɛɛ Ablaamu mia -amiaa dide nya, -Lagɔ -ɔ ɔ zua dli -gu, -mɔɔ 'yu. -Lagɔ -ɔ nyɛa tɪtɪnya 'yliyɔgagie, 'in -we 'nia lamɪ, 'in ɔ laa we la, mɔ. 18 Ablaamu dli 'tɛ -Lagɔ -gu 'wɔ, da wa 'nia mneni wa 'ka -lu yabhlogbɔɔ wɔ, 'in ɔ yia wɔ. ɔ mia wɔda, ɔ dli mi -Lagɔ -gu. We 'dɛɛ 'gbu ɔ yia laga -nyɪmaa -zloo dide -zɛ. Nu, -Lagɔwɛli nɛɛ: «-Wa -na yia gwalia ni, wa -zu 'wɔ.» 19 Ablaamu ka -Lagɔ dli -gu zɔ, 'in ɔ yia dli 'tɛmanɪ. Nu, ɔ -zɔ gbɔ gbu, 'in ɔ zɛlia ɔ ku tɪtɪli glaa, 'in ɔ 'ɲwɔɔ *Sala mi -gblotɔ ɲwɔɔ nya. 20 We mi 'sa 'bhie, ɔ 'ni dli -Lagɔɔ gbagbawɛli -gɔsa. Nu, ɔ dɪzɔzɔvee 'tɛmanɪa ɔ la, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ɲni 'ylimanɪ. 21 ɔ mi we -gu nu, -Lagɔ ka 'tɛ, 'in -we ɔ gbaa, ɔ mneni ɔ 'ka we lɛnu. 22 -We mia dɛɛ 'gbu -Lagɔ yia Ablaamu 'yi nyɪmɛ tiklu nya. 23 -Lagɔwɛli nɛɛ: «-Lagɔ ka ɔ 'yi nyɪmɛ tiklu nya», 'ya we 'ni ɔ 'dɛbhlogbɔɔɔ 'gbu we mi cɛlida. 24 -Amia ka dɪzɔzɔvee -gu, -Lagɔ -ɔ -sɔlva -amiaa -Kanyɔ -Zezu 'wɔ tɪtɪnya glaa yia -ain yibhelia nyɪma tiklu nya, 'sa -bhlokpade we mia -amia weee -nu nya. 25 -Amiaa gbɔnyuuu 'gbu wa yia ɔ 'bha, 'in -Lagɔ 'ka -ain 'yi nyɪma tiklu nyaa 'gbu ɔ yia ɔ tɪtɪnya glaa 'wɔsɔlv.

5

-Lagɔ ka -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu -Zezuu gbɛgbɛɪn

1 We 'dɛɛ 'gbu -Lagɔ yia -ain 'yi nyɪma tiklu nya -amiaa dɪzɔzɔvee 'gbu. -Slɛɛn, -a -yɔ ɔ 'sɔ mi 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ 'wɔ, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɛgbɛɪn. 2 -A -ka -Lagɔ dli -gu zɔ, -Zezuu gbɛgbɛɪn -a mneni -a 'ka 'nanɪdli -ka -Lagɔ -yɔlanyni. 'In -slɛɛn, -a mi ɔ 'nanɪdli 'wɔ. -A mi 'mɔna lida, -we ka gbu -wa, -amiaa dli mi we -gu nu, -Lagɔɔ 'ɲnɪmɪ -a yia 'yia ɔ kwɛɛ. 3 We bhli -mɔv -gu, -amiaa 'dɛ yi siada -miɔɔ, -a mi 'mɔna 'wɔ. -We ka gbu -wa, -a -yi we 'ji nu, -a -ka siada -mi, 'bhie -a zɛa dɪtie -cian. 4 -A -ka dɪtie -ka, 'bhie -a tɛmanɪa la 'yiyɪgbu 'wɔ. -A -ka latɛmanɪ 'yiyɪgbu 'wɔ, -we -a wɔa, mu -wa -we -Lagɔ yia -ain -yla lɛnu. 5 -A -ka -Lagɔɔ kwɛlu wɔda -mi, we 'na 'ka -ain -dawli 'wɔvɔ, -we ka gbu -wa, -Lagɔ ka -ain ɔ Zuzu 'Pɔpa 'nyɛ, 'in mu 'kaa ɔ zɛkalie -amiaa dli zɔ yeli.

6 Cɪn, bhla -we nya -a 'nia 'tɛ yabhlogbɔɔ -ka, 'in Klisu yia tɪ gbɔnyuu -lɛnɔnyaa 'gbu, wee bhla mia, -Lagɔ 'paa we ɲwɛɛ. 7 Wa 'ka nyɪmɛ tiklu 'gbu tɪtɪe -yɔɲwɔ we -kali -yɔ. Nyɪmɛ yabhlo -ɔ nva 'nanɪ, wa mneni yaa wa 'ka tɪ ɔ 'gbu. 8 Nu, Klisu yia tɪ -amiaa 'gbu, da -a mi bhla gbɔnyuu lɛnu, mu -slɔlua -ain sa -Lagɔ -kalia -amiaa zɛ. 9 -Slɛɛn, ɔ 'pɔɔɔn 'gbu -Lagɔ yia -ain nyɪma tiklu nya. We -ka 'sa -mi ni, -a mi we -gu nu, mɔ yia -ain -Lagɔɔ 'cɛ 'wɔsaa. 10 Nu, da -a mi bhla -Lagɔɔ tɔnyɪma nya, 'in ɔ yia -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu ɔ 'Yuu tɪtɪe nya. ɔ -ka -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu sanɛɛ, sa we -ka -mi, mɔ yi 'yaa -ain gbu 'wɔsaa ɔ 'Yuu 'yliyɔgagie -gu. 11 We 'ni 'sa -tv. -A mi 'mɔna lida -Lagɔ 'wɔ, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɛgbɛɪn, -we ka gbu -wa, mɔɔ suslolu -a -yɔ -Lagɔ 'sɔ 'wɔ.

*-Zezu Klisu lɛnvgbu 'yli we -zi *-Adaan -nu*

12 Gbɔnyuu yia la dɔdɔ -gu nyɪmɛ yabhlogbɔɔɔ 'gbu, mɔ -wa *-Adan. 'In wee gbɔnyuu yia tɪtɪe lala, tɔvɔ, 'in tɪtɪe yia lamneni nyɪma weee -gu, -we ka gbu -wa, dɔdɔgu -nyɪma weee ka gbɔnyuu lɛnu. 13 Da -Lagɔ 'nia -slɔ Moizɪ tite 'nyɛ, wemu gbɔnyuu mi la dɔdɔ -gu see. Nu, tite 'ni bha -slɔ lamɪ 'gbu, -Lagɔ 'ni gbɔnyuuu 'gba nyɪmɛ 'wlu dɪ. 14 'In tɪtɪe -nanɔ yia nyɪma 'wlulapɪ, we 'bhv -Adan -gu we 'ka Moizɪ yɪ. -Adan -ɔ 'nia -Lagɔɔ wɛli 'nɔɲwɛ zɔ, -mama 'nia ɔ -bho -gbɔnyuu lɛnu, 'in tɪtɪe yia -maa 'bha.

Nu, -Adan -wa -o 'kaa yii nu 'wowlu. ¹⁵ 'In, -Lagoo wlawlalu bhe -yo -Adaan gbonyuu mi -yobhobhloda tenyi tenyii. Nyumaa -zlo yia tli nyime -bhlogbooo gbonyuuu 'gbu, gbuzonu -wa. Nu, -Lagoo wlawlalu bhe kaa 'nii tenyi tenyii, -Lagoo wlaa we nyime -bhlogbooo gbegebein, mo -wa -Zezu Klisi. 'Sa -Lagoo bubania o zuzonu lenve la sa bhe, nyumaa -zlo glaa. ¹⁶ -Lagoo wlawlalu, we -yo oo nyime -bhlogbooo gbonyuu, we 'ni -tnuu -bhlo -ka. Oo nyimee gbonyuuu -tnuu -wa nyumaa -kasu 'wopapie -Lagoo gbuwobhuhuee gbegebein. Nu, o wlawlalu bhee -tnuu -wa -Lagoo yia nyuma nyuma tiklu nya. ¹⁷ Gbuzonu sa, nyime -bhlogbooo 'gbu, nyime -bhlogbooo 'wlu -gbonyuuu 'gbu, 'in tilitie yia dudu weee bhiti. Nu, oo -Zezu Klisi 'debhloo gbegebein nyuma yia -lu duun -Lagoo kwee. Mo nyaa wa zuzonu sa duun, 'in o gbaa nu, wa mi nyuma tiklu nya. 'Yliyogagie wa yia 'yia -Zezu Klisi 'gbu, 'in wa -yo o 'so 'ka -lu weee 'wlulapili.

¹⁸ Nu, nyime -bhlogbooo gbonyuu 'paa nyuma weee -kasu 'wu. 'Sa -bhlokpade, -bhlogbooo lenugbu tiklu tia nyuma weee 'wu tiklu, 'in we yia wa 'yliyogagie 'nye. ¹⁹ Bha -benyi, nyime -bhlogbooo 'nia -Lagoo 'nonye zu, -bha nyumaa -zlo -zea gbonyuu -lenunya. 'Sa -bhlokpade, nyime -bhlogbooo zua o 'nonye, 'in -Lagoo yia nyuma duun 'yi nyuma tiklu nya.

²⁰ Tite ka yi, 'in gbonyuu yia 'wuzumanu tenyii. 'In gbonyuu -ka 'wuzumanu tenyii ni, -Lagoo 'nanidli ka -gowlaylimanu, 'in we yia we nyelazili. ²¹ Nu, gbonyuu ka tilitie la, 'in we yia nyuma 'wlulapili. 'Sa -bhlokpade, -Lagoo zuzonu pulia nyuma 'wlu la, 'in we yia wa nyuma tiklu -zeli. 'Sa -a yia 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi gbegebein.

6

Gbonyuu 'ni -sleen se -ka -ain -gv

¹ Wee gbu mia, sa -a 'ka we daa gba? 'Lee, -a zu gbonyuu lenve 'yliyoo, 'bhie -Lagoo 'nanidli 'ka -gowlaylimanu? ² -Innya, we 'ni 'sa -mi. Tilitie yabhlo -we 'wu -a 'plilia, we ka -a -yo gbonyuu 'so -yosisali. We -ka 'sa -mi, -a 'ni mneni -a 'ka gbonyuu lenoda -tu. ³ Amiaa 'de -yi we 'ji nu, da wa batizea -ain,

-a -yo -Zezu Klisi ka 'wutu -bhlo, 'in -a -yo o 'so mi -bhlo o tilitie 'wu. ⁴ Da wa batizea -ain, we 'wlu sa nu, wa ka -a -yo o 'so gbawla 'wofa. 'In Didee 'tite 'kadu yia oo Klisi ganoo -mo tilitie 'wu. 'Sa -bhlokpade, -amia 'ya, -a 'ka 'yliyogagie lolu 'yu 'gbu, o yi 'saa nu.

⁵ We -ka nu, -a -yo o 'so mi -bhlo bhla -we nya -a -yo o tia, 'wu -a -yo o yia -tua -bhlo o 'yliyogagie 'wolali bhla. ⁶ -A yibheli we 'ji nu, -amiaa -mumiso 'cin -yo Klisi mi *su -gu lakuloda. -Sleen, gbonyuuu -kpabhee 'tite ka labhu, -a yi 'masleen gbonyuuu gali nya -mi. ⁷ Nu, nyime -ka tli, gbonyuu 'ni 'masleen 'tite -ka o -gv.

⁸ Cui, -a -yo Klisi -ka tli ni, -amiaa dli mi we -gu nu, 'yliyogada -a -yo o 'so yi 'yaa -mia. ⁹ Nu, -a -yi we 'ji nu, -Zezu Klisi ka tilitinya glaa 'wuso, 'in o 'na 'ka 'masleen tli, we ji -wa nu, tilitie 'ni 'masleen 'tite -ka o -gv. ¹⁰ Cui, o ka tli, 'in we tilitie yia o -yo gbonyuu -yosisali -zakpa -bhlogbooo 'kuteyi. -Sleen, o -ga 'yliyoo, 'in o 'yliyogagie weee mi -Lagoo -nu nya. ¹¹ 'Sa -bhlokpade, amia 'ya, a yla amiaa 'de tilitinya 'bhisa. We ji -wa nu, a -yo gbonyuu ka -yobhobhlu, 'in a -ga 'yliyoo -Lagoo -nu nya, -Zezu Klisi 'wu.

¹² We 'dee 'gbu, amiaa ku -we 'kaa tli, gbonyuu 'na pilu we 'wlu la -ni, a yi 'masleen we dlwonynigbu leno. ¹³ A 'na tili 'masleen amiaa ku gbonyuuu lenve 'wu -ni, we yi gbonyuu leno. Nu, -we a 'kaa leno, mo ni: a 'nye amiaa 'de -Lagoo yoo, nee nyuma -wa 'bhu tilitie lu, 'in wa yi 'yliyogagie 'woplili. A bhu amiaa 'lali 'wu a 'ka gbuzonu leno. ¹⁴ Nu, gbonyuu 'na -kali ain -ni. -We ka gbu -wa, a 'ni tite zo -mi, nu, -Lagoo 'nanidli zo a mia.

-Lagoo gali a -mia

¹⁵ Nu, -we zo -a mia ni, we 'ni -sleen tite, nu, -Lagoo 'nanidli zo -a mia. 'Lee, we -ka 'sa -mi, -a mneni -a 'ka -amiaa 'de gbonyuu lenve tili? -Innya, we 'ni 'sa -mi. ¹⁶ -We a 'kaa 'jiyibheli, mo ni: a -ka amiaa 'de wla nyime yabhlo -yla o 'ka amiaa -kanyo -ze, oo nyime a mia 'nonye -zoda, -moo gali a -zea. We 'dee 'gbu, a mneni a 'ka gbonyuuu gali -ze. We 'ni -moo, a mneni a 'ka -Lagoo gali -ze. Gbonyuu mia, mo kwaa ain tilitie 'wu. Nu, a -ka -Lagoo 'nonye zu, 'in o yia ain nyuma tiklu nya. ¹⁷ -A 'pa -Lagoo fuo. Tiada mia, a mi gbonyuuu gali nya, 'in, -sleen mia, a ka

gbuzanu wa -slolua ain 'nunjwe zo, dli weee nya. ¹⁸ Nu, -Lagoo ka ain gbonyuuu 'tite kwee -sa, 'in, -we mia tiklu, a yia we gali -ze. ¹⁹ -We ka 'gbu na gbaa sa we, amiaa 'nunve -kali -yo. Sa a wla bhaa amiaa ku pwinplagbu -yo gbonyuuu 'yli -bhlo -bhloo lenve -yla, gali 'bhisa, 'in gbonyii weee yia ain 'wlulapulu ni, 'sa -bhlokpade, a wla -sleen amiaa 'de gali nya, -we mia tiklu -yla. Nu, mu wlvba -mo ain -Lagoo 'yilya 'wu.

²⁰ Da a mia gbonyuuu gali nya, gbu tikluu lenvee 'tu'v 'bha ain. ²¹ -We a nua le, lee -lu we 'nye ain -nya? -Sleen mia, zu bhaa ain, wee gbu ni kwaa nyime tltlie 'wuu 'gbu. ²² Nu, -sleen mia, a mi amiaa 'de -yla, 'in, gbonyuu 'ni ain -ka. A ka -Lagoo gali -ze, 'in we -tnuu -wa nu, -a mi -mowlvee 'yoo -gu. Mu kwaa ain -Lagoo 'yilyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'wu. ²³ Gbuzanu -wa: gbonyuu lenve mia, we -tnuu -wa tltlie. 'In -we -Lagoo wlaa sa bhe, mu -wa 'yilyogagie -we 'nia bhloluda -ka -amiaa -Kanyoo -Zezu Klisi 'wu.

7

¹ Na bhelia, in -yi we 'ji nu, -we na yia gbaa, a ka we 'wolanunve bhia, -we ka gbu -wa, a -yi tite. Tite mia, nyime -ka 'yilyoga ni, we puli o 'wlu la. ² We 'wlv sa ylukwunwano -yo o 'lowlii gbegein gbu. O -ka o 'lowlii -gbe -mi, -moo -ka 'yilyoga ni, tite -gali o -gu. 'In -moo -ka tli, tite 'ni -sleen oo 'hwnoo -gu -mi. ³ Da oo 'hwnoo 'lowli -gaa -sl' 'yilyoo, o -ka nukpasu -putu kwa, -zugba gbonyuu o nua le. 'In o 'lowli -ka tli ni, tite 'ni -sleen oo 'hwnoo -gu -mi. O mneni o 'ka nyime -putuu 'hwnoo -ze, -moo 'ni -sleen gbonyuu. ⁴ Na bhelia, 'sa -bhlokpade we mia amiaa -nu nya. A -yo Klisi mi -bhlo. Mo tlia -amiaa 'gbu. We 'dee 'gbu a -yo tite ka -yobhubhlu. -Sleen mia, o -saa tltinya glaa 'wu, o -nu a -mia. We 'dee 'gbu, -a mneni -a 'ka -Lagoo lubho nu. ⁵ -Benyi mia, da -a nua -amiaa 'dee dumagbu le, -Lagoo tite saa -amiaa dliwunynili 'nyii gwlu. Muv nua -amiaa ku zo lubho, 'in we kwaa -ain tltliee 'yloogblu. ⁶ Nu, -sleen mia, -a 'ni 'masleen titee gali nya -mi. -We kwee -a mia -kaslu 'wu -benyi, -a ka tli -moo solv. -A mneni -a 'ka -Lagoo lubho nu lubhonvoo lolu lu, o Zuzu 'nunjwezube nya. Sa -a nua -benyi o lubho, tite -we mia celida we gali -mumie nya, -a 'ni 'masleen -moo -gu -mi.

-Muv tite nu lea?

⁷ Sa -a 'ka -sleen gbaa? 'Lee, tite -yo gbonyuu 'saa, -lu -bhlo -wa yi? -Innya, we 'ni -lu -bhlo. Nu, -we gbonyuu -mia -slolu, tite ka 'mi we -slolu. We 'ni ya nu, tite nee nu, -na -limaa -luu 'tu 'na 'bhalu -mi -ni, nyima -putuu -luu tu mia, in 'na 'ka yaa we yibheli. ⁸ Nu, da tite yia, -bha gbonyuu 'yia -jolv, 'in we yia na dli zo dliwunyniluu 'yli -bhlo -bhlo fa. -We ka gbu -wa, tite 'ni -mi ni, gbonyuu ka tli. ⁹ Bha, da tite 'nia lamu, in -ga 'yilyoo. -Sleen, tite ka yi, 'in gbonyuu yia ganoo, ¹⁰ -bha -bhlokpade, 'in in yia tli. -Sleen, tite -mumu 'ka yaa 'yilyogagie la, we 'ni we lenv, tltlie we laa. ¹¹ Gbonyuu 'yia -jolv, 'in we yia tite 'woplili we 'ka 'mi -dawli 'wunv. Gbonyuu ka 'mi 'bha titee solv.

¹² Nu, -Lagoo tite mi -mowluda, 'in o titenya mi -mowluda, we tiklu, 'in we nanu 'yli. ¹³ 'Lee, -lu -zoo mneni we 'ka 'mi tltlie -laa? -Innya, we 'ni 'sa -mi: gbonyuu nua we le. We ka -lu -zoo 'woplili, we 'ka 'mi 'bha. Nu, tite slolua -ain nu, gbonyuu -nyu 'yli.

-Golv mi gvda nyime 'wu

¹⁴ Cui, gbuzanu -wa: -a -yi we 'ji nu, tite mia, -Lagoo Zuzuu -gbe we 'bhva. 'In -ami mia, nyime -o wa paa pelv gaylo 'bhisa gbonyuu kwee, 'mo in -mia. ¹⁵ Yee! -We na nua le, 'in 'nu we 'wola. Nu, -we in 'yibhaa in 'ka lenv, 'in nu -moo le, 'in -we na nyaa 'wu, -moo na nua le. ¹⁶ -We na nua le, we -ka nu, in 'ni we 'yibha, mu slolua nu, in ka hwnu nu, tite nanu 'yli. ¹⁷ We -ka 'sa -mi, we 'ni na de nu we le, gbonyuu, -we mia 'mi 'wu, mu nua we le. ¹⁸⁻¹⁹ Cui, in -yi we 'ji, zuzoo 'ni 'mi 'wu -mi. -Ami, -o mia nyime nya, nu, zuzoo -nunve mi na dli zo, 'in in 'ni mneni in 'ka we lenv: zuzoo -we in 'yibhaa in 'ka lenv, 'in nu we le, gbonyuu -we in 'nia 'yibha, 'in na nua -moo le. ²⁰ -Sleen mia, -we in 'nia 'yibha, in -ka we lenv ni, we 'ni nu, na de nu we le, nu, gbonyuu -we -dilia 'mi 'wola, mu nua we le.

²¹ Sanee na tlaha sa tite ni -gu: in -ka gba in 'ka zuzoo lenv, gbonyuu lenve -bhlogboo in mnenia. ²² -Mo na dli zo, -Lagoo tite nanu 'mi dudu. ²³ Nu, -mo na ku zo mia, tite -putu mia -mo. Wee tite mia, mu -yo tite, -we na 'wlukun hwnunua so gva, 'in mu zelia 'mi tite 'nyuu, -we mia 'mi 'wuu -kaslonyime. ²⁴ -Ami mia -sleen da nyazinyo nya. Nyoo

mneni ɔ 'ka 'mɪ na ku -we kwaa 'mɪ tɪtɪe 'wɔ kwɛɛ -saa? ²⁵ -A 'pa -Lagɔ fuo -amɪaa -Kanyɔ-Zezu Klisi 'ŋnɪ nya. Na 'ylimnee nya na ŋwnua -Lagɔ tite -yɔ, 'in na zɔa gbɔnyuu 'nɔŋwe na -mɪmɪsɔ 'wɔ.

8

-Lagɔ Zuzu saa -ain gaylo -fii

¹ -Slɛɛn mɪa, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ mɪa 'wɔsusloluda nyɪmɛ -bhlo nya, gbɔdilɛ 'nɪ wa -nɔ nya -mɪ. ² Nɪ, -Lagɔ Zuzuu tite, -we nyɛa nyɪmɛ 'yliyɔgagɪe -Zezu Klisi 'wɔ, -mɔɔ ka 'mɪ gbɔnyuuu tite -yɔ tɪtɪe kwɛɛ -sa. ³ Nyɪmaa 'wɔyɔlbee 'gbɔ Moizu tite mɪa, we 'nɪ mneni we 'ka wa gbɔ 'wɔsa. Nɪ, -Lagɔ ka we lɛnɔ: ɔ 'ka nyɪmaa gbɔnyuuu -yɔgbɔ 'wɔbhuu 'gbɔ, ɔ 'dɛɛ 'Yu ɔ 'paa yoo dɔdɔ -gɔ, 'in -mɔɔ yia yi nyɪmɛ 'bhisa, -mɔɔ ku 'ka gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ ku nya 'wɔwɔ. 'Sa -Lagɔ 'bhua gbɔnyuuu -yɔgbɔ 'wɔɔ 'Yuu gbɛgbɛɪn. ⁴ -We ka 'gbɔ ɔ yi 'saa nɔ, mɔ -wa nɪ: -we tite palɪa gbɔ tɪklɪ nya -ain 'wɔ, we 'ka gba. Nɪ, -slɛɛn mɪa, -a mɪ -Lagɔ Zuzuu sɔɔ nɔda, -a'a nɔ 'maslɛɛn -amɪaa dɪwɔnyɪnɪli 'bɪ. ⁵ -Wa nɔa nyɪmaa dɪwɔnyɪnɪli 'bɪ, wa dɪ tɔa we -gɔ, 'in -wa nɔa -Lagɔ Zuzuu sɔɔ, wa dɪ tɔa we -gɔ. ⁶ Nyɪma -wa ka dɪ tɔa wa dɪwɔnyɪnɪli 'bɪ, tɪtɪe 'yoo -gɔ wa mɪa. Nyɪma -wa ka dɪ tɔa -Lagɔ Zuzu -gɔ, 'yliyɔgagɪe -yɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ 'yoo -gɔ wa mɪa. ⁷ Cɪn, nyɪma -wa ka dɪ tɔa wa dɪwɔnyɪnɪli 'bɪ, -Lagɔ tɔnyɪma wa -mɪa: wa'a zɔ -Lagɔ tite 'nɔŋwe, nɪ, wa 'nɪ we mneni. ⁸ Nɪ, -wa nɔa wa 'dɛɛ dɪwɔnyɪnɪli 'bɪ, wa 'nɪ mneni wa 'ka -Lagɔ dɔdɔ namanɪ. ⁹ 'In amɪa, a'a nɔ amɪaa dɪwɔnyɪnɪli sɔɔ, nɪ, -Lagɔ Zuzuu sɔɔ a nɔa, -we ka gbɔ -wa, ɔ mɪ ain 'wɔ. Nyɪmɛ ɔ 'nɪ Klisi Zuzu 'wɔ -ka, ɔ 'nɪ Klisi -nɔ nya -mɪ. ¹⁰ Nɪ, Klisi -ka ain 'wɔ -mɪ, amɪaa kuu 'dɛ yi tɪtɪe -nɔ nya -mɪ gbɔnyuuu 'gbɔ, -slɛɛn -Lagɔ Zuzu yia ain 'yliyɔgagɪe 'nyɛa, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ nɛɛ nɪ, a mɪ nyɪma tɪklɪ nya. ¹¹ We -ka nɪ, -Lagɔ Zuzu mɪ ain 'wɔ, -Lagɔ ɔ -sɔɔba -Zezu Klisi 'wɔ tɪtɪnya glaa, amɪaa ku -we tɪa, mɔ yia we 'yliyɔgagɪe 'nyɛa ɔ Zuzu -ɔ mɪa ain 'wɔɔ gbɛgbɛɪn.

¹² Bheliain, wee mɪa dɛɛ 'gbɔ, kpagbɔ yabhlo mɪ -ain 'wɪ. Wee kpagbɔ mɪa, we

'nɪ -amɪaa dɪwɔnyɪnɪli gbɛgbɛɪn, 'bhie -a 'ka we sɔɔ nɔ. ¹³ A -ka amɪaa dɪwɔnyɪnɪli sɔɔ nɔ nɪ, tɪa a yia. 'In a -ka we 'bha -Lagɔ Zuzuu 'tɪtɪ nya nɪ, 'in a yia 'yliyɔgagɪe. ¹⁴ -Wa mɪa -Lagɔ Zuzuu sɔɔ nɔda, ma -wa -Lagɔ yua. ¹⁵ -Lagɔ ka ain ɔ Zuzu 'nyɛ, 'in ɔ Zuzu'u -zɛɪ ain galɪ, ɔ'ɔ 'nyɛ ain nyanɔdɪ. Nɪ, -Lagɔ 'yua ɔ zɛɪa ain. ɔ Zuzuu 'gbɔ, -a kpɪa 'wɔ -Lagɔ gbɛgbɛɪn gbɔgbɛɪ nya: «Aba!* Dide!» ¹⁶ -Lagɔ Zuzu bhɪa -amɪaa 'dɛɛ zuzu -gɔ, 'in ɔ ŋwnunua -ain nɪ, -a mɪ -Lagɔ 'yua nya. ¹⁷ 'In -a -ka -Lagɔ 'yua nya -mɪ, -lu -zɔnɔ -we -Lagɔ zɔa la ɔ nyɪmaa -nɔ nya, 'yia -a yia we. Cɪn, -a -yɔ Klisi sɔ yia we dlɪɪa. Nɪ, -a -yɔ ɔ 'sɔ -ka sɪada -mɪ, -a -yɔ ɔ 'sɔ, 'in -amɪaa 'ŋnɪ mɪ 'yaa.

-Lagɔ yia -ain ɔ 'ŋnɪ 'kadɔ 'nyɛa

¹⁸ -Amɪaa -zɛɛn -sɪasɪe -yɔ -Lagɔ 'ŋnɪmɪe -we ɔ yia -ain 'klɔslɔlua, -a -ka we 'dɛsɔbhie yɪbhɔɔ, in mɪ we -gɔ nɪ, -amɪaa sɪasɪe 'kienyi. ¹⁹ Cɪn, -lu weee -Lagɔ -laa la, bhla -we nya -Lagɔ 'kaa ɔ 'yuaa 'ŋnɪ 'kadɔ -slɔlu, we mɪ we wɔda, 'in we 'tɔ mɪ we 'bhada. ²⁰ Nɪ, 'tɪtɪ -we nɔa lɛ, 'in lalalu kamanɪa -yɔ, we kwɛɛ dɔdɔ -tɔa. We 'nɪ lalalu 'yɪbha we, -Lagɔ dɛ -wa. We mɪ 'sa 'bhie, -lu -zɔnɔ dɔdɔ mɪa wɔda. ²¹ Wee 'tɪtɪ -we nɔa lɛ, 'in lalalu mɪa -nyumoda, 'in -we nɔa dɔdɔ gaylo 'wɔ, la we yia 'bhua. Gaylo 'wɔ dɔdɔ yia 'bhua, 'in 'yia we yia 'ŋnɪ 'kadɔ -we -Lagɔ 'yua 'kaa 'yɪ. ²² -A -yi we 'ji nɪ, -lu weee -Lagɔ -laa la, we mɪ -zɛɛn -bhlokpade kluda sɪasɪe kwɛɛ, 'ŋwnɔ ɔ mɪ 'wɪusada 'bhisa. ²³ Nɪ, we 'nɪ lalalu 'dɛbhlogbɔɔ: -amɪa mɪ 'ya kluda -amɪaa dɪ zɔ. -Lagɔ 'yuaa -zɛzɪe 'tɔ mɪ -ain 'bhada, ɔ 'ka -amɪaa ku gaylo 'wɔsa. We mɪ 'sa 'bhie, -a ka -Lagɔ wɪwɪlalu tianɔ 'yɪ, mɔ -wa ɔ Zuzu. ²⁴ -A ka gbɔ 'wɔbhu, nɪ, -a 'nɪ -slɔ we 'dɛ weee 'yɪ: -a mɪ we wɔda. -We -a dɪa dɪ 'wɔ, -a -ka we -yɔyɪ nɪ, wa'a la -slɛɛn we dɪwɔdɪdɪe. -We -a yia -yɔ, we 'nɪ dɪwɔdɪdɪe gbɔ -ka. ²⁵ -We -a'a 'yia -yɔ, -a -ka we dɪ 'wɔdɪ nɪ, 'in -a wɔa we dɪtɪe nya.

²⁶ We bhɪ mɔɔ -gɔ, -amɪa 'nɪa da 'wɔtɛ nɪ, -Lagɔ Zuzu yia, 'in ɔ bɛa -ain -yɔ. Sa -a 'kaa -Lagɔ bhuhhoe sazɔnɔ sa, -a 'nɪ we sa -yi. Tɔn, 'in Zuzu bhuhhoea -Lagɔ -amɪaa -nɔ nya, klukluwɛɪ -we ŋwe 'nɪa mneni we 'ka gba nya. ²⁷ Nɪ, -Lagɔ mɪa, -mɔ nyɪmɛɛ dibhe

* 8:15 Aba: we ji -wa «Dide» zuifɔwɛɪ 'wɔ.

'wɔ ɔ yia la, 'in ɔ -yi -we Zuzu yibhalia ɔ, -we ka gbu -wa, sa ɔ 'yibhaa, 'sa Zuzu bhuhhoa, -wa mia ɔ -nu nya, wa 'gbu.

²⁸ -A -yi we 'ji nu, nyuma -wa -kalia -Lagɔ zɛ, -wa ɔ laa ɔ dumagbuu 'gbu, gbuo gbu -we ylia wa, -Lagɔ bhaa we 'wlu -maa nu zuzɔnu nya. ²⁹ -Wa -Lagɔ -saa -bha we gwedida, ɔ ka dli -sa 'cin ɔ 'ka wa ɔ 'Yuu 'wɔwɔ -zɛli. 'In ɔ 'Yu 'ka kpasaa -zɛ bhelia duun glaa. ³⁰ -Wa -Lagɔ -saa -bha tiatia, ɔ 'ka 'ya wa la. -Wa ɔ laa, ɔ ka wa nyuma tiklu -zɛli, 'in -wa ɔ -zɛlia nyuma tiklu, ɔ ka 'ya wa ɔ 'ɲni 'kadu 'nyɛ.

Gbu yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni we 'ka -ain -Lagɔ zɛkalie -yɔsa

³¹ Nu, lɛɛ -lu -a 'ka gbunya -mɛnu 'bigupalia? -Lagɔ -yɔ -ain -ka -mi, nyɔ mnɛni -ain a? -Mɔɔ -kanyɔ 'ni -mi. ³² ɔ 'Yuu 'debbie, -Lagɔ 'ni ɔ siasie gwevlali. Nu, -a 'dɛ weee 'gbu ɔ yia ɔ wla wa 'ka ɔ 'bha. ɔ -ka ɔ 'Yu wla ni, -lu weee ɔ yia wlaa sa bhe.

³³ -Wa -Lagɔ -saa -bha, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni ɔ 'ka wa gbu 'wluladli. -We ka gbu -wa, -Lagɔ nɛɛ wa mi nyuma tiklu nya.

³⁴ Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni ɔ 'ka wa gbu -lueli. Nu, -Zezu Klisi ka tli, we 'ni 'sa -tu, 'in ɔ yia tli tli nya glaa 'wɔsɔ. ɔ -di -Lagɔɔ lilisɔlo la, -zugba ɔ bhuhhoe -mɔɔ -amɛaa -nu nya.

³⁵ Nyɔɔ 'ka -ain Klisi zɛkalie -yɔsaa? 'Lee, siasie -wa yi? Dilibɛ -wa yi? 'Kliyiɛ 'wɔpaliɛ -wa yi? 'Nwɔ -yɔ boba -wa yi? -Nanagbu -we ylia nyumɛ -wa yi? We -yɔ -amɛaa 'bhabhie -wa yi? ³⁶ 'Sa we mia celida -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ: «-Na 'gbu -a plia tli tliɛɛ ɲwɛɛ 'yli weee nya. Bhabhɛnyaa -we wa 'kaa 'bha ni,

sa wa nɔa we, 'sa wa nɔa -ain.»

³⁷ Nu, -we weee ylia -ain, 'in -a lua we sa kpɛɛn kpɛɛn, ɔ -kalia -amɛaa zɛ, ɔ 'ɲni nya.

³⁸⁻³⁹ 'In in mi we -gu nu, gbu yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni we 'ka -ain -Lagɔɔ zɛkalie -yɔsa. We 'dɛ yi tli tliɛ -zɛoo, we yi 'yliyɔgagie -zɛoo, we yi 'anzunya -zɛoo, we yi zuzunya -zɛoo, we -yɔ -lu -we mia -slɛɛn -bha -zɛoo, 'in -lu -we mia yida -zɛoo, we 'ni we mnɛni. We yi -lu weee -we kaa 'tite -we mia yali -zɛoo, -we mia dudu -zɛoo, we -yɔ -li weee mia lalali nya -zɛoo, we 'yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni we 'ka -ain -Lagɔɔ zɛkalie -we ɔ -slolua -amɛaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'wɔ, -yɔsa.

* 9:9 Nu, Izaku gwaligbu we gbaa dɛ.

9

*-Lagɔ -saa -bha *Izlaɛlnyuma*

¹ Nu, gbuzɔnu na gbaa, -we ka gbu -wa, in mi Klisi 'wɔ, 'in 'tubhu yo. Na dli, -we Zuzu 'Pɔpa slolua 'yoo da, mu gbaa 'mi -yla nu, gbuzɔnu na gbaa. ² -Mɔ na nukplɛ, plɛɛ sulo 'nyuu -yɔ siasie -we 'nia bhloluda -ka mi -mɔ. ³ -We mia na bhelia Zuifɔ -nu nya, -wa in -yɔ wa 'sɔ mia nyuma -bhlo nya yɛɛ 'wɔ, in 'yibha yaa -Lagɔ -sa 'mi kwɛɛ, 'in in 'ka Klisi -yɔbhu wa zuzɔnuu 'gbu. ⁴ *Izlaɛlnyuma wa -mia. -Lagɔ ka wa ɔ 'yua -zɛli, ɔ ka wa ɔ 'ɲni 'kadu 'klɔslolu, ɔ -yɔ wa 'sɔ ka 'wɔsuslolu, ɔ ka wa -yla ɔ tite pali, ɔ yia wa ɔ bubɛ -slolu, 'in -li 'kadu ɔ 'kaa wa 'nyɛ, ɔ yia we wa -yla gba. ⁵ ɔ ka wa dukpasu 'kadu 'nyɛ, 'in wa yia Klisi gwalɛ nyumɛ 'bhisa wa zɔayli, Klisi ɔ mia -Lagɔ nya nyuma weee 'wlu, -a 'ylimanu ɔ 'yli weee nya. *-Amɛni.

-Lagɔɔ 'yuaa 'zayli

⁶ We 'ni nu, -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wa 'nyɛ, we 'na 'ka nyini, nu, -wa wa gwalia Izlaɛlnyuma nya, wa 'dɛ weee 'ni 'sa Izlaɛlnyuma 'zayli. ⁷ 'In -wa wa gwalia Ablaamu zɔayli, wa 'dɛ weee 'ni 'sa ɔ 'yuaa 'zayli. -Lagɔ nɛɛ Ablaamu -ylaɛ: «'Yua in gbaa nu, 'yia -na yia wa, *Izaku zɔaa gbɛgbɛin -na yia wa 'yia.» ⁸ Wee wɛli 'ji -wa nu, -wa mia -Lagɔɔ 'yuaa 'zayli nya, we 'ni 'yua -wa wa gwali nyumaa sɔlo -bhlogbɔɔ, ma: 'yua -wa -Lagɔ gbaa ɔ 'yua wa yia -zɛa, ma -wa. ⁹ Nu, -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka lɛnu, mu -wa nu: «-Zɔ -bhlo 'ka 'pli ni, yia na yia, wee bhla -bhlokpade nya, -zugba *Sala ka 'yu gwali.»*

¹⁰ Nu, we 'ni we bhialida, *Wlebeka mi 'ya -bha. ɔ 'yi 'yua 'sɔ nukpla -bhlo 'wɔ -amɛaa dukpasu Izaku nya. ¹¹⁻¹² 'In -Lagɔ -yi ɔ nyuma -bhasa sa ɔ dumagbu nya, we 'ni wa lɛnugbuu gbu, nu, la ɔ laa wa. *Wlebeka 'nia -slɔ ɔ 'yua 'sɔ gwali ni, -zugba wa 'ni gbuzɔnu -yɔ gbonyuu lɛnu, 'in -Lagɔ nɛɛ ɔ -yla: «Kpasu yia ɔ 'bisɔayu zɔ lubho nɔa.» ¹³ Nu, we mi celida -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

«*Zakɔbuu zɛ in -kalia, in 'ni *Ezauu zɛkali.»

14 Sa muu 'ji mia? 'Lee, -Lago 'ni tiklu -mi -wa yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi. 15 'Ya, o nee Moizu -yla:

«-O in 'kaa nyazi 'yili, nyazi na yila o.

'In -momo in 'kaa zuzonu 'wluo nu, zuzonu na nua o 'wluo.»

16 We -ka 'sa -mi ni, -Lago zuzonu -lenve mia, we'e 'bhu nyimaa dumagbuu -gbε, 'in we'e 'bhu wa lagugvee -gbε, nyazidli -ka -Lago -bhlogbodo -gbε we bhua. 17 Nu, -mo -Lagosebhe 'wu, -Lago nee -o pua Ezipoto 'wlu la -ylae: «Nyimaa 'Wlulapilnyo in nua da -mi 'wu ni, in 'ka na 'tite -slolu -mi 'wuu gbu -wa, 'in -in 'ka we lenu, wa 'ka 'mi yibheli dudu weee -gu.» 18 -Bha wa yia we -yoya nu, -o -Lago 'yibhaa o 'ka nyazi 'yili, 'mo o yila nyazi, 'in -o ka dli o 'yibhaa o 'ka 'wokla, o dli o klaa 'wu.

-Lago -saa o nyima -bha o dumagbu nya

19 Gbaa wa yia 'mi -ylae: «We -ka 'sa -mi ni, sa -Lago 'ka gba nu, nyime ka gbonyuu lenva? Nyoo 'ka -Lago dumagbu 'kluyligbea?» 20 'In -mi, nyime, nyoo -in -mi, 'in -na kpeli -Lagoa? 'Lee, nyida mnenei we 'ka we manyo -yla gbae: «Lee -lu ka 'gbu -in yi sa 'mi ma?» 21 Nyidamanyo mnenei o 'ka o mame nya -we o 'yibhaa ma. We 'ni muu? Wee mame -pue -bhlokpade nya o mnenei o 'ka nyida -zono ma, 'in o mnenei o 'ka nyida -kpu ma.

22 Nu, -Lago 'yibha ya o 'ka o 'ce -yo o 'tite -slolu, we 'dεε 'gbu nyima -wa -gu o 'ce mi yaa, 'in o 'kaa lasa, o ka wa 'gba 'wubhu dltie nya. 23 Nu, -Lago 'yibha sa o 'ηni mnia, o 'ka we -slolu, we 'dεε 'gbu, -wa o 'yila nyazi, 'ma o mnazia la o 'ηnimniee -nu nya. 24 Waa nyima o laa, -amia -wa. We 'ni nu, Zuifu -bhlogbodo nyidi o -sa -ain, 'in o yi -ain la, nu, -wa 'nia Zuifu wa glaa -wa 'ya. 25 'Sa we mia celida Ozeee 'sebhe 'wu nu, -Lago nee:

«Nyima -wa 'nia na nyima glaa -mi, laa na yia wa na nyima.

'In -wa 'nia na dliwonyinnya, 'ma na yia laa na dliwonyinnya.»

26 O nee 'yae:

«Da -muu wa gbaa zlime wa -ylae: «A 'ni na nyima -ni),

'ma wa yia -sleen laa 'yliyoga -Lago 'yua.»

27 *Ezaii 'kpia 'wu, -moo nee Izlaelinyimaa dae: «Izlaelinyima yi 'wuzuman gumunyu u ηweyo -buse 'bhisao, wa falu yabhlogbodo yia 'gbu 'wubhua. 28 Nu, -we Jejitape gbaa o 'ka dudu -gu lenu, slui o yia we lenva, 'in we 'ka we bhloluda nyini.» 29 'In Ezaii ka 'ya we gba tiada:

«'Tite -ka -Lago ka -ain 'yua -yoti.

O 'ni yaa we lenu ni,

sa *Sodomu -nyima -yo *-Gomolu -nyima mia,

'sa -a yia -mia.»

30 Sa -muu 'ji mia? Nyima -wa 'nia Zuifu, -wa 'nia tiklumimee datalida -mi, -Lago nee wa mi nyima tiklu nya, wa ka -Lago dli -gu zuu 'gbu. We bhla, wa 'ni tiklumimee datalida -mi. 31 We 'ni 'sa -mi Izlaelinyimaa -nu nya, titee gbεgbεin wa talia tiklumimee da, 'in -we tite 'yibhaa wa 'ni we yli. 32 -We ka 'gbu wa 'nia we kweyomnenei ni, wa lenugbuu gbεgbεin wa talia we da, wa 'ni -Lago dli -gu zu. We nya wa gozoa «tukpa -we bhla nyima la.» 33 Wee tukpa mia, we mi celida -Lagosebhe 'wu we dae:

«Nu, *Siogbe 'wu, na dia tukpa 'kadu yabhlo

-we nyima gozoa la,

-we bhla nyima la.

-O -ka o dli -gu zu ni,

-moo 'na ka dli lu.»

10

Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, wa -Kanyo -bhlo

1 Bhelian, in 'yibha na dli weee nya nu, -Lago -sa Zuifu gbu 'wu, 'in in mi we 'gbu -Lago bhubhoeda. 2 Nu, in mnenei in 'ka gba, wa -gu mi ladoluda wa 'ka -Lago lubho nu, 'in sa wa 'kaa we nu, wa 'ni we -yi. 3 Sa -Lago nua, 'in nyima mia tiklu o 'de 'yu, wa 'ni we 'wolanu, 'in wa 'yibhaa wa 'ka wa 'dεε nu saa we nu. Wa -ka 'sa nuda -mi, -zugba sa -Lago zelia nyima nyima tiklu, wa 'ni we zolapili. 4 Nu, Klisi -wa Moizu titee 'wlubhalida. -Sleen mia, -wa weee zua -Zezu Klisi dli -gu, 'ma -Lago zelia nyima tiklu.*

5 Moizu -ka tiklumimee -we bhua titee gbεgbεin gbu gbada -mi ni, o nee: «-Wa zua

* 10:4 A zeli -Galasi -nyuma 3.25-27

tite gbagbaweli 'nɔŋwe, ma yia 'yliyɔgagie we gbɛgbɛin.» ⁶ Nu, -we wa gbaa tiklimumie -Lagɔ 'yuu daa dliɔɔɔe 'wɔ, mu ni: «-In 'na gbalɔ -mɔ -na dli zɔ -ni, nyɔɔ 'ka yali -gbla?» (-In -ka 'sa gba, Klisi -in 'sibhli la.) ⁷ -In 'na gbalɔ 'ya -niɛ, nyɔɔ 'ka -mɔ glu pla? -In -ka 'sa gba, Klisi -in -sɔɔba 'wɔ tɪtɪnya glaa. ⁸ 'In sanɛɛ Moizu gbaa we daa -Lagɔɛbhɛ 'wɔ: «Weli mi -na 'dɛ kwesi, -na ŋwɛɛ, -na dli zɔ.» Wee weli mia, dliɔɔɔe gbɔ -we -a gbaa aɪn -yla, mu -wa. ⁹ -In -ka nyuma weee 'yibadɔ we ŋwɛɛ wleli nu, -Zezu -wa Nyumaa -Kanyɔ, 'in -in -ka we dli -gɔ zɔ nu, -Lagɔ ka ɔ tɪtɪnya glaa 'wɔsɔɔ, -Lagɔ yia -mi gbɔ 'wɔsaa. ¹⁰ Nu, -in -ka -Zezu -na dli weee -gɔ zɔ, 'in -Lagɔ yia -mi nyime tiklu nya. -In -ka we ŋwɛɛ wleli nu, -na dli mi ɔ -gɔ, gbɔ ɔ yia -mi 'wɔsaa. ¹¹ -Lagɔɛbhɛ nɛɛ: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ dli -gɔ zɔ, ɔ 'na 'ka dli lu.» ¹² We -ka 'sa -mi, Zuifu -yɔ -wa 'nia Zuifu, wa 'ni -yɔbhɔbhɔda -mi. Wa 'dɛ weee -Kanyɔ -bhlo. -Wa weee laa ɔ 'ŋni, ɔ zɔzɔnɔ ɔ nyɛa wa sa duun. ¹³ -Lagɔɛbhɛ nɛɛ: «-Wa weee laa Nyumaa -Kanyɔɔ 'ŋni, gbɔ 'wɔ ɔ saa wa.»

¹⁴ 'In nyuma 'ni mnɛni wa 'ka ɔ 'ŋni la, -zugba wa dli 'ni ɔ -gɔ -mi. We 'ni muɔ? Wa 'ni mnɛni wa 'ka ɔ dli -gɔ zɔ, -zugba wa 'ni -slɔ ɔ -gɔgbɔ 'nu. 'Ya, wa 'ni mnɛni wa 'ka ɔ -gɔgbɔ 'nu, -zugba nyime yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ wa -yla -Lagɔgbɔ gba, we 'ni muɔ? ¹⁵ 'In nyuma 'ni mnɛni wa 'ka -Lagɔgbɔ gba, -zugba wa 'ni -slɔ wa tie wa 'ka we gba. We 'ni muɔ? We mi celɔda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ: «-Wa gbaa gbɔɔ nu zɔzɔnɔ, wa -ka yi, -a li 'muɔna.» ¹⁶ 'In nyuma weee 'ni 'sa wee -Lagɔgbɔ -zɔnɔ -yɔŋwɔnu. Ezaii ka we gba: «Jeditape, weli -we -in tie -aɪn 'wɔ, nyɔɔ zɔ we dli -gɔa?» ¹⁷ -Lagɔgbɔ -zɔnɔ -we wa 'nɔa ni, we -gɔ dliɔɔɔe 'bhɔa. 'In wee gbɔzɔnɔ mia, Klisu weli -wa.

¹⁸ 'Lee, Zuifu 'ni wee weli 'nuɔ? Lɛɛ 'gbɔa, wa ka we 'nu. -Lagɔweli nɛɛ:

«Wa ka wa weli 'nu dɔɔɔ weee -gɔ,
 'in wa gbagbaweli yia dɔɔɔ bhɔɔɔ nɛɛ.»

¹⁹ 'In we -ka 'sa -mi ni, Izlaɛlnyuma 'ni we 'wɔlanɔɔ? Lɛɛ 'gbɔa. Tɪatɪa -Lagɔ nɛɛ Moizu ŋwe nyɛɛ:

«Zenyidɔ na yia aɪn 'nyɛa,
 -wa 'ni bhaa na nyuma, wa gbɛgbɛin.

'Cɛ na yia aɪn 'pali waa nyuma -wa 'nia gbɔ -yi,
 wa gbɛgbɛin.»

²⁰ 'In Ezaii 'temania dli, ɔ nɛɛ -Lagɔɔ 'ŋni nyɛɛ:

«Nyuma -wa 'nia na datalɔda -mi,
 ma 'yia 'mi.

'In -wa 'nia 'mi -yɔlayɔbhada -mi,
 'in in yia na 'dɛ wa 'klɔslɔlu.»

²¹ Nu, -Lagɔ nɛɛ Izlaɛlnyumaa daɛ:

«We 'ka 'yɔ 'wɔsɔɔ bhla 'wɔbhɔ we 'ka we bhɔɔɔ nɛɛ,
 nyuma wa'a zɔa 'mi 'nɔŋwe,
 'in wa kpɛɔa 'mi,
 na sɔ mi wa -yla slɔda.»

11

-Lagɔ 'yɔ Izlaɛlnyuma nyazi

¹ We -ka 'sa -mi, na 'dɛ na yɔbhaa la 'lee, -Lagɔ ka ɔ nyuma sɔ zɔlasali 'kuteyii? -Innya, we 'ni 'sa -mi! *Izlaɛlnyime na 'dɛ -mia. Nu, Ablaamɔɔ 'yuoyu in -mia, 'in in mia Bezamɛɛɛ -glɔgbɔ 'yɔ -nyime nya. ² -Lagɔ 'ni ɔ nyuma ɔ -saa -bha we gwɛɔda sɔ zɔlasali 'kuteyii. -Lagɔɛbhɛ 'wɔ, da *Elii mia Izlaɛlnyumaa gbɔ lapalɔda -Lagɔ -yla, weli -we ɔ gbaa, amɔaa 'dɛ -yi we. ³ ɔ nɛɛ: «Jeditape, wa ka -na gbɔɔ -falɔpanya 'bha, wa ka -na bhɔɔɔda lasa. Na 'dɛbhlogbɔɔ -tɔa -bha, wa 'yɔbha wa 'ka 'ya 'mi 'bha.» ⁴ 'In sa -Lagɔ 'pali we 'bigɔa? ɔ nɛɛ: «Nyuma 'wlu glɔ -bhlo 'wlu kugbuɔ lɛ gbu in zɔa la na -nu nya. -Maa 'ni yoyolagɔ -Baali 'yu 'kukulu 'sibhli.» ⁵ Mu -bhlokpade mi 'yaa -zɛɛn yɔ nya. Nyuma -sɛɛ -tɔa 'wɔ, 'nanɔdli nya -Lagɔ -saa -bha wa. ⁶ Nu, -Lagɔ -ka -bha wa -sa 'nanɔdli nya, we 'ni wa lɛnɔgbɔɔ gbɔ. We 'ni -muɔ, -Lagɔɔ 'nanɔdli mia, we bhe.

⁷ -We mia dɛ ni, sa -muɔ 'ji mia? -We ka da Izlaɛlnyuma talɔa, wa 'ni we 'yɔ. 'In -wa -Lagɔ -saa -bha, ma -bhlogbɔɔ 'yɔa we. Nyuma -putu mia, -maa 'ni mnɛni -maa 'ka we 'wɔlanɔ. ⁸ Nu, we mi celɔda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ: «-Lagɔ ka wa dli 'yɔlaa 'wɔpali. ɔ ka nɔkpise wa 'yɔɔa 'wɔkpali wa yi layɔ, 'in ɔ yia wa yukwli 'wɔsulu wa yi 'nu, 'sa -bhlokpade we mia we 'ka -zɛɛn yɔ.» ⁹ Nyumaa 'wlulapɔɔ -Davidɔ nɛɛ 'yaɛ: «Wa 'feti -sasɛ -zɛ lubhu yabhlo we 'ka wa 'dɛ kpa.

'In we 'ka 'bhoka yabhlo -ze,
wa 'ka -mɔ bhili,
'in we 'ka -kasɔ -ze wa -yla.

10 Wa -ze 'lɔlɔnya,
wa 'na 'yili -lu yabhlogbɔɔ -yɔ -ni.

Kwlanɪ wa kaɔn 'wɔ 'kɔmɔɔ.»

11 -We mia dɛɛ 'gbɔ, in yia layɪbhæ: 'lee,
Zuifɔ mia ni, bhli wa bhli dɛ weee yi?
-Innya, we 'ni 'sa -mi, ni, wa gbonyuuu
'gbɔ, 'lakpanya yia gbɔ 'wɔbhɔ. 'In we 'ka
Izlaelnyuma zenyi pali. 12 Zuifɔ gbonyuu
nɔa we lɛ, 'in zɔzɔnɔ 'kadɔ yia dɔdɔ -gɔ lɛnɔ.
'In wa bhlibhlie yia nyuma -wa 'nia Zuifɔ
zɔzɔnɔ 'kadɔ 'nyɛ. Ni, da Zuifɔ weee -ka
'wɔsɔ, zɔzɔnɔ 'kadɔ yi 'yaa -gɔwɔlaylimani.

-Wa 'nia Zuifɔ, sa -Lagɔ -saa wa gbɔ 'wɔ

13 Amia 'nia Zuifɔ, amia na salia da 'di
-slɛɛn. -Wa 'nia Zuifɔ, wa -gbɛ -Lagɔ tiea
'mi. 'In wee lubho -mɪni mi na 'mɔna nya.

14 In 'yibha wee na lubho 'nyɛ na bhelia
Zuifɔ zenyidli, 'in wa tɔlɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔ.

15 Ni, da -Lagɔ palia wa sɔlɔ la, 'in ɔ -yɔ
dɔdɔgɔ -nyuma yia 'wɔsuslolu. ɔ -ka Zuifɔ
kpa 'nanɔɔ ni, 'lee, lɛɛ -lu we 'ka lɛnɔa? -Wa
tia ma yia 'yiliɔgagie 'yia.

-Fliisu -yɔ fafasu

16 Ni, 'floo kibhee tianɔ -ka -Lagɔɔ -nɔ nya
-mi, we -kpabhie mi 'ya ɔ -nɔ nya. 'In suu
somi -ka -Lagɔɔ -nɔ nya -mi, we 'kliyanya
mi 'ya ɔ -nɔ nya. 17 Izlaelnyuma 'wɔlɔ fafasu
-we ka 'kliya tɔlɔ wa -di. -Mi, -in 'wɔlɔ sa -
fliisu yabhloo 'kliya -we wa -di, 'in wa yi we
fafasuu 'kliya 'biɔ lagbɔani. -Slɛɛn mia, -
mi, -fliisuu 'kliya, fafasu somii 'nyu -na -
yɔ we 'kliyanya dlilia. 18 -In 'na 'ylimani -na
'dɛ fafasuu 'kliyanya -yɔ -ni. -In mi -fliisuu
'kliya nya, 'in we 'ni -mi nyɛ somi 'nyu, ni,
somi nyɛa -mi 'nyu. We 'dɛɛ 'gbɔ, -in 'ni
mneni -in 'ka -na 'dɛ 'ylimani.

19 'In -mi, gbaa -na yia 'mi -ylaɛ: «Ni, wa
ka wee fafasuu 'kliya tɔlɔ -di, wa 'ka 'mi we
'bi 'wɔlagbɔani.» 20 Gbɔzɔnɔ -wa, wa 'ni dli
zɔɔ 'gbɔ wa yia wa -di. 'In -mi, -na dliɔzɔvee
'gbɔ wa yia -mi we 'bi 'wɔ lagbɔani. -In 'na
'ylimani -na 'dɛ -ni, -in sɔ -Lagɔ. 21 Ni, -Lagɔ
-ka fafasuu 'kliya 'wɔdi ni, ɔ mneni ɔ 'ka 'sa
-mi nɔ. 22 -In -talɪ, -Lagɔɔ dli nanɪ 'yli, 'in ɔ -
sunɔwe. -Wa bhli, ɔ -sunɔwe wa -nɔ nya, ni, ɔ
dli nanɪ 'yli -na gbɛgbɛin. -Tɔ ɔ dli 'yilinano
zɔ. We 'ni 'sa -mi, sa ɔ -dia dɛ fafasuu 'kliya,

'sa ɔ di 'yaa -mi. 23 Ni, 'yli yabhlo nya, Zuifɔ
-ka dliɔzɔvee gbɔ -yɔɔwɔni ni, -Lagɔ ka 'tite ɔ
'ka wa wa 'biɔ lagbɔani lɔ. 24 Ni, -mi, -in mi
zliɛ -fliisuu 'kliya nya, wa ka -mi -di, 'in wa
yia -mi fafasu -yɔlagbɔani, we 'ni 'sa -in 'wɔlɔ.
We -ka 'sa -mi, Zuifɔ -wa mia, wee fafasuu
'kliya nya, -Lagɔ mneni ɔ 'ka -maa wee suu
da ɔ -dia wa lagbɔani lɔ.

Izlaelnyuma weee yia gbɔ 'wɔbhɔ

25 Na bhelian, -Lagɔɔ zizelu yabhlo mia,
in 'yibha a yibheli we, a yi amiaa 'dɛ
'wɔbhɔ gbɔyilonya 'bhisa. Izlaelnyumaa
falɔ yabhlo ka dli 'wɔkla bhla -selɛɛ -nɔ nya
-Lagɔ -yla. 'Sa we yia -mia, we 'ka 'lakpanya
-wa 'kaa gbɔ 'wɔbhɔɔ nɔwe -gbali bhla yli.

26 We bhla mia, Izlaelnyuma weee yia gbɔ
'wɔbhɔ. 'Sa we mia celida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ
ni:

«Gbɔwɔsanyɔ yia *Siɔn 'bhɔa.

Mɔ yia *Zakɔbɔɔ -gliɔgbɔ 'yli -nyumaa
'ylinyunogbɔ wa -gɔsaa.

27 A yla! In -ka -bha wa gbonyuu -sa,
'in na nɔa wee *'wɔsusloluɛ ni lɛ wa
nya.»

28 Wa 'ni -Lagɔgbɔ -yɔɔwɔni, we 'dɛɛ 'gbɔ
wa yia -Lagɔɔ tɔnyuma -ze. 'In -mɔɔ yia ain
'wɔsa. Ni, wa dɔkpasu 'gbɔ -Lagɔ -kali wa
ze, 'in ɔ yia -bha wa -sa wa 'ka ɔ nyuma -ze.

29 'In -we -Lagɔ 'nyɛa nyuma, ɔ ɔ 'bhɔ we 'wɔ
lɔ: -wa ɔ laa, ɔ ɔ 'tide wa 'yi. 30 Tiada, a 'ni
-Lagɔ 'nɔɔwe zɔ. Ni, -slɛɛn mia, -Lagɔ ka ain
nyazi 'yli Zuifɔ 'ni ɔ 'nɔɔwe zɔɔ 'biɔ. 31 'Sa
-bhlokpade, wanɔɔ -Lagɔ wa 'nia 'nɔɔwe zɔ,
we -ka amianɔɔ ɔ nyazidli 'yiyɛ -ze ni, ɔ 'ka
wa nyazi 'yli 'yaa gbɔ -wa. 32 Ni, sa nyuma
'na 'kaa -Lagɔ 'nɔɔwe zɔ, ɔ ka we wa kwɛɛ ti,
'in ɔ 'ka wa 'dɛ weee ɔ nyazidli -slolu.

-A 'ylimani -Lagɔɔ 'ɔni

33 -Lagɔɔ 'nanɪdli 'yli -gɔwɔla. ɔ gbɔyilo
-yɔ ɔ 'wlukɔɔn -tɔ 'wɔ. Nyime 'ni mneni ɔ
'ka -we mia ɔ dli 'wɔ 'wɔlanɔ. Sa ɔ nɔa gbɔ
lɛ, nyime 'ni mneni ɔ 'ka we 'wɔlanɔ. 34 -
Lagɔwɛli nɛɛ:

«Nyɔɔ -yi Jejitapɛɛ 'wlukɔɔn lapɔpali gbɔa?
Nyɔɔ 'ka ɔ 'dizɔa?»

35 Nyɔɔ 'nyɛ -Lagɔ -lu tiada,
'in ɔ yi we 'biɔpalia?»

36 Cɪn, -lu weee mia, ɔ -gbɛ we bhɔa. Mɔ -laa
-lu weee la, 'in we mia ɔ -nɔ nya. -Lagɔɔ 'ɔni
'ylimani 'yli weee nya. -Amɛni.

12

¹ Na bhelian, -Lagɔ mɪ yeda 'nanɪ nya -amɪaa -nʊ nya. We 'dɛɛ 'gbʊ, -we ɪn 'yɪbha a nʊ lɛ, mʊ -wa nɪ, a wla amɪaa ku 'yliyɔga -slaka nya. Mʊ -wa -mɔwɔ -slaka -we nania -Lagɔ dʊdʊ. -We mɪa da, mʊ -wa amɪaa -Lagɔbɔbɔɛ tɪklɪ. ² A 'na mnɪnɪ dʊdʊgbʊ 'bɪ -nɪ, nɪ, a 'tide -Lagɔ 'yɪ, ɔ 'ka amɪaa 'wlukʊʊn lapɔpalɛ 'bhiti. ɔ -ka we 'bhiti nɪ, 'ɪn a yɪbhelia -we ɔ 'yɪbhaa 'ji: mʊ nania 'yɪ, mʊ nania ɔ dʊdʊ, mʊ'v bɔa -lu yabhlogbɔɔ 'wʊ.

³ -Lagɔ ka 'mɪ ɔ zʊzɔnʊ 'nyɛ sa bhe. We 'dɛɛ 'gbʊ ɪn nɛɛ aɪn -yla -bhlo -bhloɛ: a 'na 'bhulu amɪaa 'dɛ 'wʊ 'kadʊʊ -nɪ, nɪ, -mɔmɔ -ka -mɪ, dlɪzʊzʊɛ -we ɔ 'yɪa -Lagɔ kwɛɛ, ɔ 'bhu 'sa ɔ 'dɛ 'wʊ. ⁴ Nyɪmɛ mɪa, ɔ ka 'lali duun, 'ɪn wee 'lali wee'e nʊ lubho -bhlo. ⁵ 'Sa we mɪa -amɪaa -nʊ nya. -A -zu 'wʊ, 'ɪn -a mɪa nyɪmɛ -bhlogbɔɔ nya, -we ka gbʊ -wa, -a -yɔ Klɪsɪ 'sɔ -bhlo. -A 'dɛ weee mɪ 'wʊsuslɔluda, 'ɪn, -ɔ -ka -mɪ, ɔ ka ɔ 'bɪ, kuu 'lali 'bhisa. ⁶ -Lagɔ ka -aɪn lubho 'nyɛ 'nanɪdlɪ nya. -Lubho -we ɔ 'nyɛa -aɪn we 'yɪ -bhlo -bhlo. 'ɪn -ɔ ɔ -ka -Lagɔgbʊʊ gbagba -lubho 'nyɛ, ɔ nʊ we lɛ -Lagɔɔ dlɪgʊzʊzʊɛ nya. ⁷ -ɔ -ka nyɪmaa 'wʊsa dlɪ -ka nɪ, ɔ -sa wa 'wʊ. -ɔ -ka nyɪmaa -slolu -lubho -ka nɪ, ɔ -slolu wa. ⁸ -ɔ -ka nyɪmaa 'kʊayli -papɛɛ 'tɪtɛ -ka, ɔ 'pa wa 'kʊayli. -ɔ -ka nyɪmaa -lu -nyɛ dlɪ -ka, ɔ 'na zɛɪ we -nɪ, ɔ nʊ we lɛ. -ɔ -ka nyɪmaa 'yugalɪnyɔ nya -mɪ, ɔ nʊ we lɛ -gʊladolue nya. -ɔ -ka bobabhanyaa 'wʊsa dlɪ -ka nɪ, ɔ nʊ we lɛ 'mʊna nya.

⁹ Zɛkalɛ mɪa, we -mɪ sa tɪklɪ, we'e nʊnʊ -dawli lɛ -nɪ. A nyɛ gbʊnyuu 'wʊ, a nɛ 'nanɪ -nʊnʊɛ -yɔla. ¹⁰ A 'yɪbhali -yɪbhali, dlɪ weee nya nɛɛ -Lagɔbhelia. A 'yɪ 'klɪ a 'dɛkpɔa 'ka -bhazʊzɔ. ¹¹ A nʊ -amɪaa -Kanyɔɔ lubho -gʊladolue -yɔ dlɪ weee nya, nɪ, a 'na 'ya -manɪ -nɪ. ¹² A li 'mʊna, -we ka gbʊ -wa, a mɪ -Kanyɔ wʊda. A -ka sɪasɛ 'wʊ -mɪ, a nʊ dlɪtɛ, a bhuhhoe -Lagɔ 'zlabhue zɔ. ¹³ Amɪa -Lagɔnyɪma sɪsalɪ 'wʊ, 'ɪn -wa -ka amɪaa -gbɛ yɪ nɪ, a kpa wa sa 'nanʊʊ.

¹⁴ -Wa -ka aɪn 'klɪyɛ 'wʊpalɪda -mɪ, a bhuhhoe -Lagɔ ɔ 'ka wa 'nyulaɲwɪna. A ɲwɪna wa 'nyu la, a 'na bhɪlɪ wa gwɛzɛ -nɪ. ¹⁵ -Wa mɪa 'mʊna lɪda, a -yɔ wa 'sɔ li 'mʊna. -Wa mɪa wɪda, a -yɔ wa 'sɔ wɪ. ¹⁶ A -ka wɛɪ -bhlo a 'dɛkpɔa nyɪdɪ. A 'na 'bhulu amɪaa 'dɛ 'wʊ 'kadʊʊ -nɪ, a ɲwɪnu lubho -ylaasɪ nʊnʊɛ

-yɔ. A 'na 'bhulu amɪaa 'dɛ 'wʊ gbʊyɪlonya 'bhisa -nɪ.

¹⁷ Nyɪmɛ -ɔ -ka aɪn gbʊnyuu -yla lɛnʊ, a 'na nʊnʊ we 'lɛɛjɪ lɛ -nɪ. Nɪ, a 'yɪ 'klɪ a 'ka gbʊzɔnʊ gbʊ lɛnʊ nyɪma weee 'yɪliya 'wʊ.

¹⁸ We -ka yaa amɪaa -gbɛ we bhʊ nɪ, sa a mnenia a -yɔ nyɪma weee 'ka 'wʊtʊ -dlɔɔ, a nʊ 'sa. ¹⁹ Na 'talea, a 'na -salɪ amɪaa 'dɛɛ kpa -nɪ, nɪ, a 'tide -Lagɔɔ 'cɛ 'yɪ, we 'ka amɪaa kpa. -We ka gbʊ -wa, we mɪ cɛɪda -Lagɔɛbhɛ 'wʊɛ, Jejitapɛ nɛɛ: «Kpasasɛ mɪa, na -nʊ -wa. -We ka 'klɪ nyɪmɛ kaa, -amɪ wlaa we.» ²⁰ 'ɪn -Lagɔ nɛɛ 'yɛɛ:

«ɲwɔ -ka -na tɔnyɪmɛ 'bhada -mɪ,

-ɪn 'nyɛ ɔ lilɪlu,

'nyumatʊ -ka ɔ 'bhada -mɪ,

-ɪn 'nyɛ ɔ 'nyu ɔ 'ka 'ma.

-ɪn -ka 'sa nʊ nɪ,

we 'wʊ -kapʊ -ɪn slɪ ɔ 'wluo.»

²¹ Gbʊnyuu 'na pɪɪ -mɪ 'wlu la -nɪ, nɪ, -ɪn pɪɪ gbʊnyuu 'wlu la zʊzɔnʊ nya.

13

A zʊ nyɪmaa 'yugalɪnya 'nʊɲwɛ

¹ -Wa pɪɪa 'gbɛ 'wlu la, nyɪma weee pɪɪ wa zɔla, -we ka gbʊ -wa, 'gbɛɛ 'wlulapɪɪnyɔ -ɔ -Lagɔ 'nɪa lapalɪ, ɔ 'nɪ -mɪ, 'ɪn -wa ɔ palɪa la, 'ɪn ɔ yɪa we 'yoo wa 'nyɛ. ² Nɪ, ɔ -ka wa we 'yoo 'nyɛ nɪ, nyɪmɛ -ɔ -ka wa -yɔwʊsɔɔ, -zugba -Lagɔ -yɔ ɔ -sɔɔwa 'wʊ. 'ɪn -mama -ka 'sasɔkpa gbʊ lɛnʊ, -kasɔ 'wʊ wa paa -maa. ³ -ɔ -ka 'nanɪnʊnyɔ nya -mɪ, ɔ 'na 'ka 'gbɛɛ 'wlulapɪɪnya kwɛɛ nyanɔ nʊ. Nɪ, we -ka gbʊnyuu nyɪmɛ nʊ lɛ, 'ɪn ɔ nʊa wa kwɛɛ nyanɔ. We 'dɛɛ 'gbʊ, -we -ɪn 'kaa lɛnʊ, mʊ -wa 'nanɪ -nʊnʊɛ, 'ɪn wa 'ka -mɪ 'ɲɪkwali. ⁴ 'Gbee 'wlulapɪɪnya mɪa nɪ, -Lagɔlubho, -we nania 'yɪ -na -nʊ nya, 'mʊ wa mɪa nʊda. 'ɪn -ɪn -ka gbʊnyuu lɛnʊ, -ɪn sɔ wa, -we ka gbʊ -wa, wa ka 'tɪtɛ, wa 'ka -mɪ -kasɔ 'wʊpa. -Lagɔɔ lubhonʊnya wa -mɪa, 'ɪn wa slɔɔla -Lagɔɔ 'cɛ -wa nʊa gbʊnyuu lɛ -yla. ⁵ We 'dɛɛ 'gbʊ, -ɪn pɪɪ wa zɔla, we 'nɪ -Lagɔɔ 'cɛ -bhlogbɔɔ gbʊ, nɪ, -mɔ -na 'dɛɛ 'wlukʊʊn, 'yoo -zɔnʊ -wa 'yaa 'gbʊ.

⁶ We 'dɛɛ 'gbʊ a 'pɛnɪ 'ya *nɪsʊn -gwɛzɪ. -Wa saa we, -Lagɔ 'nyɛa wee lubho wa, 'ɪn we 'ka -mɪ tɪklɪ. ⁷ -We a kaa kwɛɛ nyɪma -putuu -nʊ nya, a 'nyɛ we wa yoo. We -ka nɪsʊn -gwɛzɪ, a 'pɛnɪ we. We -ka -sasa -lu

ni, a 'peni we. -Wa a 'kaa 'nɔŋwe zu, a zu wa 'nɔŋwe. Nyume -ɔ mia -bhazonyo nya, a -zu -bha ɔ.

A kikalizε

⁸ Ni, nyume yabhlogbɔɔɔ kpagbu 'na -mi -ni ain 'wlu -ni. Kpagbu -we 'kaa ain 'wlu -mi, we -ze zεkalidli -bhlogbɔɔ: mu 'kaa ain nyidi -mi. Ni, -ɔ -kalia ɔ -libheyii zε, -Lagɔɔ tite ɔ zua dε 'nɔŋwe sa 'cε. ⁹ Amiaa 'dε -yi *titenya: -in -yɔ 'ŋwɔɔ -putu 'na -dili -budu 'wɔ -ni.* -In 'na 'bhali nyume -ni, -in 'na ylili 'wie -ni, -lu -we 'nia -na -nu, -na dli 'na nynini we 'wɔ -ni. Wee titenya mia dε ni, we -yɔ we pnu weee 'sɔ mi weli ni 'wɔ, mu -waε: -in -kali -na -libheyii zε -na 'dε 'bhisa. ¹⁰ -In -ka -na -libheyii zεkali, -in 'ni mneni -in 'ka gbonyuu ɔ -yla lεnu. We -ka 'sa -mi, mu -wa -Lagɔɔ titee 'nɔŋwezuvε sa 'cε.

A 'bhv nikpise 'wɔ -gbɔnya 'bi

¹¹ Amiaa 'dε -yi bhla -we -a mia dε 'wɔ. A ganɔ, a 'na ŋwɔnu 'ytaa -ni. Ni, da -a dia dli zuvεee gwe, -amiaa gbɔwɔbhuyli tlɔlv -ain -yɔla, ni, we ka -slεen cɔpa. ¹² Sabɔ ka -mɔ 'yu bε, zli ka cɔpa. We 'dεε 'gbɔ, -a 'bhv nikpise 'wɔ -gbɔnya 'bi, -a 'tide we 'yi. -A mnazi -amiaa 'dε la, -a 'ka zli tv gv. ¹³ -A zu -amiaa 'dεε 'yliyɔ sa 'nanɔv, zli 'wɔ -nɔnve 'bhisa. Nu 'na 'bhali -ain -ni. -A -yɔ nyuma weee 'na -dili -budu 'wɔ -ni. -A bhv mɔtni -nɔnve 'bi. -We weee nania -ain dɔdɔ, -a 'na nɔnɔ 'sa we lε -ni. -A 'bhv -zle -yɔ zenyi 'bi. ¹⁴ A nɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu nɔnɔbhv. Amiaa 'wlukɔvɔn 'na -tolv amiaa dliwɔnyilii lεnve 'bi -ni.

14

A 'na 'bhulu amiaa bheliaa -yɔgbv 'wɔ -ni

¹ Ni, -ɔ ka dli 'ni 'wɔtε -Lagɔ -gv, a ŋwɔnu ɔ gbv -yɔ. Sa ɔ yia gbv -yɔ, a -yɔ ɔ 'na -sali -zle we -gv -ni. ² Sa 'bhisa, -ɔ ka dli 'tεa 'wɔ, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee li, 'in -ɔ ka dli 'nia 'wɔtε, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka nime li. ³ -ɔ lia -lu weee, ɔ 'na nyeni -ɔ ɔ lia nime 'wɔ -ni. -ɔ ɔ lia nime, ɔ 'na 'bhulu -ɔ lia -lu weee -yɔgbv 'wɔ 'nyumεε -ni, ni, -Lagɔ ka ɔ gbv -yɔŋwɔnu. ⁴ Nyɔɔ -in -mi, 'in -na bhv nyume -putuu lubhononyɔɔ -yɔgbv 'wɔa? ɔ 'ka bhlioo, ɔ 'ka 'yligbeda -tvoo, ɔ -kanyɔɔ gbv -wa. Ni, 'yligbeda ɔ yia -tvaa, -we ka gbv -wa, -Kanyɔ kaa ɔ la.

⁵ Ni, nyuma -tɔlv pupalia 'wlukɔvɔn la ni, 'yli tɔlv mi 'nanɔv we -zi we tɔlv. 'In nyumaa -zakpa -bhlo -ka 'wlukɔvɔn lapɔpali, -maa nεε, 'yli weee -bhlo. -ɔ -ka -mi, -we -gv ɔ pupalia 'wlukɔvɔn la, ɔ -mi we -gv ni, gbv zɔnv -wa. ⁶ -ɔ sisalia wee 'ylinya -yɔ, -Kanyɔ -yla ɔ nva we lε. -ɔ lia -lu weee, -Kanyɔ -yla ɔ nva we lε, 'in ɔ paa -Lagɔ fuo. -ɔ ɔ lia nime ni, -Kanyɔ -yla ɔ nva we lε, 'in ɔ pa 'yaa -Lagɔ fuo. ⁷ We 'dεε 'gbv, -amiaa -gaa da 'yliyɔ, -Kanyɔɔ 'ŋni nya -wa: we 'ni -amiaa 'dε tεun gbv. Nyume yabhlogbɔɔɔ ɔ tli ɔ 'dεε 'ŋni nya. ⁸ -A -ka 'yliyɔga, -Kanyɔɔ 'gbv -a gaa 'yliyɔ, 'in -a -ka tli ni, -Kanyɔɔ 'gbv -a thia. -A yi thoo, -a yi 'yliyɔgaa, -Kanyɔɔ -nu -a -mia. ⁹ Ni, Klisi ka tli, 'in ɔ yia ganɔ lv, ɔ 'ka thitinya -yɔ 'yliyɔganyaa -Kanyɔ -ze. ¹⁰ -Mi, lεε -lu ka 'gbv -na bhv -na bheli -yɔgbv 'wɔa? 'In -mi 'ya, lεε -lu ka 'gbv -na nye -na bheli 'wɔa? Ni, -a 'dε weee yia -Lagɔ 'yu 'yligbea ɔ 'ka -amiaa -yɔgbv 'wɔbhv. ¹¹ We mi celida -Lagɔεbhε 'wɔε:

«-Ami, Jejitape,
'yliyɔga -Lagɔ,
in nεε ain -yla ni,
nyuma weee yia 'mi 'yu 'kukolu 'sibhlia,
'in wa bhla na 'ŋni.»

¹² -Bha -a yia -amiaa lεnvgbv gbaa -Lagɔ 'yu.

-In 'na bhli -na bheli la -ni

¹³ -We mia dεε 'gbv, -a 'bhv -amiaa -limaa -yɔgbv 'wɔbhuhue 'bi. -We a 'kaa lεnu, mu -wa ni, -we 'kaa -amiaa bhelia labhli, -we 'kaa wa gbonyuu 'yloogblv kwa, a 'na nɔnɔ we wa -yla lε -ni. ¹⁴ In -yɔ -Kanyɔ -Zezu 'sɔ mi -bhloo 'gbv, in -yi we 'ji, 'in in mi we -gv ni, -lu yabhlogbɔɔ 'ni pɔvɔn -ka we 'dε 'wɔ. 'In nyume -ka 'wlukɔvɔn lapɔpali ni, -lu yabhlo ka pɔvɔn, 'in we zεa pɔvɔn -ka -lu ɔ -yla. ¹⁵ -We -na lia, -in -ka we 'gbv -na bheli gbvɔkpali, -in 'ni -slεen zεkalidli 'wɔ -ka. Klisi ka -na bheli 'gbv tli, we 'dεε 'gbv -in 'na sali ɔ la lililuu 'gbv -ni. ¹⁶ -We nania 'yli amiaa -nu nya, we 'na -zeli nyuma tɔlvaa 'yliya 'wɔ amiaa 'ŋnisagbv -ni. ¹⁷ Ni, we 'ni lilie -yɔ nu -mamiee 'gbv -Lagɔ pili nyuma 'wlu la. Tiklimumie klaa, 'wɔtvεε -dlɔɔ klaa, we -yɔ 'mɔna -we Zuzu 'Pɔpa wlaa, we 'gbv -Lagɔ pili nyuma 'wlu la. ¹⁸ -ɔ -ka 'sa Klisu lubho

* **13:9** Glεkiveli 'wɔ, we ji -wa ni, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dili -budu 'wɔ -ni.

nu ni, o nani -Lago dudv, 'in nyuma kwalia o 'hni.

19 We 'dεε 'gbv, -we nyεa nyuma 'wutvte -dlw -yε 'dekpvaa dli latεmanie, -a -tali we da. 20 Lililuu 'gbv, -in 'na -sali -Lagw lubho la -ni. Nu, nyime mneni o 'ka lililu weee li. We mi 'sa 'bhie, -in -ka lililu yabhlo li, 'in we -ka nyime yabhlo gbonyuu 'wokwa, we 'ni 'ylinani. 21 -We nania 'yli, mv -wa nu: -in 'na lili nime -ni, -in 'na 'manu nu -ni, we -ka nu, mvv 'ka o labhli. Gbv weee -we 'kaa -na bheli labhli, -in 'na nuv we ε -ni. 22 -We mia dε -gv, -we -in zva dli -gv -na 'dεε -nu nya, we -tv -in -yε -Lagw 'so nyidi. Nyime -o nua gbv ε, 'in o'v dila o 'dε gbv, 'wutvte -dlw mi o -nu nya. 23 Nu, nyime -o -ka li dli lolve nya, we 'bigv, -Lagw dila o gbv, -we ka gbv -wa, o 'ni li dli zvε nya. 'In lenvgbv weee -we'e 'bhva -Lagw dli gvzvε -gv, gbonyuu -wa.

15

Sa Klisi nva, -a nu 'sa

1 Nu, -amia 'tea da 'wv ni, -wa 'nia 'wvte, -a -sa wa 'wv wa 'wvεvε 'wv. -A 'na nuv -we nania -ain dudv 'dekpv ε -ni. 2 -O -ka -mi, o nu o -limaa dudvanav gbv ε -mav nu zvzvuv 'gbv. -A -ka 'sa nu, 'in we temania wa dli la. 3 Klisi 'debhie mia, o 'ni o 'dεε dudvanav gbv datali. Nu, we mi celida -Lagwεbhε 'wvε:

«Veli wa vela dε -mi ni,
-ami wa sa 'yaa 'hni.»

4 -We weee mia celida -Lagwεbhε 'wv bha, we 'ka -ain gbv -sloluu gbv -wa. We -ka 'sa -mi, mv nyεa -ain dltie, mv paa -ain 'kvayli, 'in -we -Lagw gbaa o 'ka -ain 'nyε, 'in -a 'ka we wv.

5 -Lagw, -o nyεa nyuma dltie -yε 'kvayli -papie, 'mav na bhuhoea o 'ka ain 'tite 'nyε, a 'ka weli -bhlo -ka, 'in sa -Zezu Klisi nva, a 'ka 'sa nu. 6 'In dli -bhlo -yε weli -bhlo nya, a 'ka -amiaa -Kanyv -Zezu Klisi Dide -Lagw 'hni bhli.

7 Nu, sa Klisi hwnua amiaa gbv -yε 'nanuv, a kpokpal 'sa, we 'ka -Lagw 'hni 'ylimani.

8 In nεε, -Lagw mia, o'v 'bhuv o weli -gv la. We 'dεε 'gbv Klisi ka Zuifv -lubhonvnyv -zε, 'in -we -Lagw gbaa o 'ka wa dukpas 'nyε, we yia gvzvuv -zε. 9 'In, -maa 'nia Zuifv, -maa 'ka -Lagw bhuhoe -mav nyazidli hweε. 'Sa we mia celida -Lagwεbhε 'wv:

«-We mia dεε 'gbv na yia -mi fuo paa 'lakpanya weee glaa.

'In -na 'hni na yia 'ylimania luv 'wv.»

10 We nεε 'yae:

«'Lakpanya, nyuma -wa -Lagw -saa -bha, a -yε wa 'so li 'muna.»

11 We nεε 'yae:

«'Lakpanya, a 'dε weee -mnuv -Lagw 'hni. Dudvgv -nyuma weee, a -mnuv o 'hni.»

12 -Lagwgbv -falpanyv Ezaii nεε 'yae:

«*-Zeseee zvayli -nyime yabhlo yia yia.

'Wv o yia -saa o 'ka 'lakpanya 'wlulapli, 'in wa 'ka o dli 'wvdi.»

13 -Lagw, -o nyuma dia dli 'wv, yeli ain 'muna, 'in o 'nyε ain 'wutvte -dlw, a ka o dli -gv zvuv 'gbv. We -ka 'sa -mi, amiaa o dli wvdiε 'ka -gvvlaylimanida -tv Zuzu 'Pvpa 'tite nya.

Pvuv lubho, -wa 'nia Zuifv -gbε

14 Na bheliain, in mi we -gv nu, a mi yeda 'nani nya. Amiaa 'dε -yi gbv duun, 'in sa a 'kaa 'dizvzv, a -yi we. 15-16 'Bhie, 'εbhε nu datvba, in 'kaa amiaa dli gwlu -sa, in 'ni na 'dε nyeni. -We ka 'gbv na nua we ε, mv nu: -Lagw -zεlia 'mi -Zezu Klisi lubhonvnyv o 'nani nya -wa 'nia Zuifv -yla. Mav -saa -bha 'mi in 'ka wa -yla -Lagwgbv gba, 'in -wa 'nia Zuifv, wa 'ka wlawlalu -we nania -Lagw dudv -zε. Nu, Zuzu 'Pvpa wlvba -mav we. 17 We 'dεε 'gbv, lubho -we -Lagw 'nyεa 'mi, we mi na 'muna nya, -Zezu Klisi 'wv.

18 Nu, in -ka dli 'temani in 'ka gbv yabhlo gba ni, mv -wa -we Klisi nva na gbεgbεin ε, we 'ni gbv -putu. Na gbεgbεin Klisi nva lubho, 'in -wa 'nia Zuifv, 'in -maa yia -Lagw 'nuhwe zv. -Li -we nya o nua we ε, mv nu: weli klaa, lenvgbv klaa, 19 gwεdigbv klaa, we -yε -we svbhahia nyime hwegaga, -Lagw Zuvu 'tite nya. Sanεε in 'bhva *-Zeluzalemv, -zugba na gba da weee -Lagwgbv -we gbaa Klisi -gvgbv, 'in in yia Ilili nyini. 20 Na dli 'wv -gbv -wa nu, 'gbenya we 'wv nyuma 'nia -slv Klisi gbv 'nu, in 'ka -mav -Lagwgbv gbaa mni, -mvv yi 'wv nu, da nyime -putu 'paa -buduu gwe glu, in 'svbha -bha -budu. 21 Sa we mia celida -Lagwεbhε 'wv, 'sa in nua lubho:

«Nyuma -wa -yla wa 'nia o gbv gba,
'yia wa yia o.
-Wa 'nia o gbv 'nu,
'wv wa yia we lanva.»

22 Mv nyenia 'mɪ -zakpa duun, we 'gbv in 'nia amiaa -gbɛ nyɪ.

*Pɔlv 'yɪbha ɔ 'ka *Wlomo mni*

23 -Slɛɛn, lubho in mia wee 'gbenya 'wv nuda, we ka bhɪa. In 'yɪbha in 'ka amiaa -gbɛ mni, -mɔv -zv duun ka 'plɪ 'gbv, 24 zɪ in -ka ɛsɪpanyɪ mnɪda -mɪ, 'in na plɪa amiaa -gbɛ. Cɪn, in -ka -mɔ mnɪda -mɪ na dli mɪ amiaa 'yɪyɛ -gv. Nu, 'yɪ 'sɔɛ na -yɔ aɪn yia lia, 'in na dli mɪ aɪn -gv a 'ka 'mɪ 'wɔsa na ɛsɪpanyɪ -mnɪda. 25 Nu, -Zeluzalemɔ na mni -slɔ, in 'ka -Lagɔnyɪma -wa mia -mɔ 'wɔsa. 26 Nu, -Zeluzalemɔv -Lagɔnyɪma, -wa boba mia 'bhada, Masedvanɪ -yɔ Akaii -Lagɔnyɪma 'yɪbha wa 'ka wa 'wɔsa 'gwɛzi nya. 27 Wa 'yɪbha wa 'ka wa 'wɔsa, wa -ka yaa we lɛnv nɪ, kpagbv wa -saa. Nu, Zuifv -Lagɔnyɪma dlɪa -Lagɔɔ 'nyulanɔwɔnɔwɪe 'lakpanya nya. 'Sa -bhlokpade -maa ka we 'klv -maa 'ka -maa 'ɛnɪmɪe dlɪi Zuifv nya. 28 Nu, in -ka wee gbv nɪ bhɪa, in -ka -Lagɔnyɪma, -wa mia -Zeluzalemɔ 'gwɛzi 'nyɛ, ɛsɪpanyɪ na yia mni, 'in na plɪa amiaa -gbɛ. 29 'In, in -yɪ we 'jɪ nu, in -ka amiaa -gbɛ mni, Klɪsu 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'dɛbhie nya na yia -mɔ nyɪa.

30 Na bheliain, -we na yɪbhali aɪn mɔ nɪ: a -yɔ 'mɪ 'sɔ, -a 'yɪ 'klɪ -a 'ka -Lagɔ bhuhhoe na 'gbv. -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsu 'ɛnɪ -yɔ zɛkalɪdlɪ -we -Lagɔɔ Zuzu 'nyɛa -aɪn, we 'gbv na yɪbhali we aɪn.

31 A bhuhhoe -Lagɔ, in yɪ Zudee -nyɪma, -wa'a zɔa Klɪsɪ dlɪ -gv, kwɛɛ bhɪlɪ. A bhuhhoe -Lagɔ 'in -Zeluzalemɔv -Lagɔnyɪma 'ka 'wɔsasiɛ -we in -yɔ we mia mnɪda -yɔɔwɪnɪ dlɪ -zɔnv nya. 32 We -ka 'sa -mɪ, in mneni in 'ka amiaa -gbɛ mni 'mɔna nya, 'in -Lagɔ -ka ɛwɪnɪ, in mneni in 'ka amiaa -gbɛ nyape 'yɪ ya 'sɔɛ nya. 33 Nu, -Lagɔ, -ɔ nyɛa nyɪma 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, ɔ -yɔ a 'dɛ weee 'sɔ -mɪ. -Amɛnɪ.

16

Fvsaweli

1 Amia na nyɛa -amiaa bhɔɔ Febɛe yoo. Nu, -Lagɔɔ lubho ɔ nɔa, -mɔ Sankleee *leglɪzɪ 'wɔ. 2 Sa -Lagɔnyɪma 'kaa nyɪma kpa, a kpa 'sa ɔ -amiaa -Kanyɔɔ 'ɛnɪ nya. Gbv weee -we 'wɔ ɔ -ka aɪn la, a -sa ɔ 'wɔ. Nu, ɔ 'dɛ ka nyɪma duun 'wɔsa, we -yɔ na 'dɛ.

3 Plɪsɪlɪ -yɔ Akɪlasɪ, -wa -yɔ 'mɪ 'sɔ nɔa -Zezu Klɪsu lubho, a -sa wa fv. 4 Wa ka wa 'dɛɛ nɔ 'yɪyɔgagɛ pɛlv 'pa, wa 'ka 'mɪ gbv 'wɔsa. We 'nɪ na 'dɛbhlogbɔɔ 'ka wa 'nanɪ yɪbheli: nu, 'lakpanyaa leglɪzɪ weee, -maa klaa. 5 -Lagɔnyɪma -wa gbɛlia 'wlv -mɔ wa -budu zɔ, a -sa wa fv.

Epainɛtɪ, -ɔ mia na jɪjɪ -tale nya, a -sa ɔ fv. ɔmɔ mia, -wa ɛwɪnɪ Klɪsu gbv -yɔ, mɔ -wa wa tɪatɪa -nyɪmɛ -mɔ -Aziii kibhe lv.

6 Malii -ɔ nɔa amiaa lubho sa duun, a -sa ɔ fv.

7 A -sa Andlonikɪsɪ -yɔ Zuniasɪ fv. Wa mɪ na zɔayɪ -nyɪma nya, 'in in -yɔ wa 'sɔ yia -kaslv pla. Nu, ma plaa Klɪsɪ 'mɪ 'yɪ, 'in wa -yia wa nyɪma 'kadɪ nya ɔ tɪɪɪɪɪɪ glaa.

8 A -sa Ampliatusɪ fv. Na jɪjɪ -tale -wa -mɔ -Kanyɔ 'wɔ.

9 A -sa Ulɔbɛn fv, mɔ -yɔ -aɪn 'sɔ nɔa Klɪsu lubho. ɔmɔ -yɔ na jɪjɪ -tale Sɪtakɪsɪ 'sɔ.

10 A -sa Apelesɪ fv. Mɔ -slɔlua ɔ 'dɛ -Lagɔnyɪmɛ tiklv nya. A -sa Alistobulu -budɔwɛɛ -nyɪma fv.

11 A -sa Ewɔlɔdɪɔn fv, nu, na -budɔwɛɛ -nyɪmɛ -wa. Nalɪsɪsɪ -budɔwɛɛ -nyɪma -wa zɔa -Kanyɔ dlɪ -gv, a -sa wa fv.

12 A -sa Tlifɛnɪ -yɔ Tlifozv fv. Ma nɔa -Kanyɔɔ lubho. A -sa na jɪjɪ -tale Pɛlɪsɪdlɪ fv. Mɔ nɔa -Kanyɔ lubho duun.

13 A -sa Wɔlufusɪ fv. Nu, -Kanyɔ -saa -bha ɔ. ɔ 'nyaa -ɔ mɪ 'yaa nanv nya, a -sa -mɔɔ fv.

14 Asɛnklɪtɪ klaa, Flegɔn klaa, ɛlɪmɛsɪ klaa, Patlobasɪ klaa, ɛlɪmasɪ klaa, we -yɔ bhɛlia -yɔ bhɔɔa -wa -yɔ wa 'sɔ mia, a -sa wa fv.

15 Filolɔgv -yɔ Zuli klaa, Nele -yɔ ɔ bhɔɔ klaa, Olɛnpasɪ klaa we -yɔ -Lagɔnyɪma weee -yɔ wa 'sɔ mia, a -sa wa fv.

16 A sɪsalɪ fv 'wɔgbɪgbɪɛ nya, -Lagɔnyɪma 'bhisa. Klɪsu leglɪzɪ weee nɛɛ wa -sa aɪn fv.

'Dɪzɔweli

17 Bheliain, -we na yɪbhali aɪn, mɔ nɪ: -wa sɪsali nyɪma -yɔ, a kpa amiaa 'dɛ 'nanv wa gbɛgbɛɪn. -Slɔlɔwɛlɪ a 'yɪa, wa -ka we gbɛgbɛɪn mnɪda -mɪ, a 'nɪ nɔ 'nanv, 'in wa bhɪa nyɪma la. A -yɔ wa 'sɔ 'na nɔnv -nɪ. 18 We ka gbv -wa, 'sasɔkpa -nyɪma mia, wa'a nɔ -amiaa -Kanyɔ Klɪsu lubho. Wa 'dɛɛ nɔkplaa lubho wa nɔa. Wɛlɪ mɛnɔ -nɔ -yɔ

gbu duun wa gbaa nyuma -yla. We nya wa nua nyuma -kpua -dawli 'wu.

¹⁹ 'In amia mia, sa a zua -Lago 'nuhwe, we 'di ka da weee lamneni. We 'deε 'gbu, in mi 'muna 'wu amiaa 'gbu. Nu, in 'yibha a yibheli gbu a 'ka 'nanu 'dekpua nu, 'in a zu amiaa 'de 'yliyɔ a yi gbonyuu lenu.

²⁰ -Lago -ɔ wlaa 'wututue -dlɔɔ, mɔ yia dayli *-Saatan lawɔwlaa amiaa bhɔ zɔ.

Nu, -amiaa -Kanyɔ -Zezu ηwna ain 'nyu la.

²¹ Timotee, -ɔ -yɔ 'mi 'sɔ nua lubho, neε ɔ -sa ain fu. Lusiusɔ klaa, Zasɔɔn klaa, we -yɔ Sosipatehɔ -wa mia na -budunweε -nyuma nya, sa 'yaa ain fu.

²² -Ami, Telitusɔ -ɔ ceha 'sebhε ni, in -sa ain fu -amiaa -Kanyɔ -ɔ nua -ain nyime -bhlo nyaa 'ηni nya.

²³ Gayusɔ neε ɔ -sa ain fu. ɔ -gbε in -dia la, -mɔɔ -budu zɔ -Lagonyuma weee gbelia 'wlu.

'Gbee 'gwεzilazonyɔ Elasiɔ -yɔ -amiaa bheli Kalitusɔ neε wa -sa ain fu. [²⁴ -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna a 'de weee 'nyu la.]

-A 'ylimani -Lagɔɔ 'ηni

²⁵ -A 'ylimani -Lagɔɔ 'ηni! We ka gbu -wa, -Lagɔgbu na gbaa -Zezu Klisi daa, mɔ mnenia ɔ 'ka ain latemanɔ dlizɔzɔe 'wu we -gɔ. -Lagɔɔ zizelu, -we ka bi -gwleεa 'wu, we gbεgbεin we 'wɔba bhlee. ²⁶ Nu, -slεen mia, we mi zli 'klɔ. Nyuma weee -wa 'nia Zuifu, wa mneni wa 'ka we yibheli -we mia celida, we gbεgbεin. Wee 'sebhεnya mia, -Lagɔgbu -falpanya celi bhaa we. -Lago -ɔ mia 'yli weee nya, -ɔ 'nia bhililida -ka, mɔ gbaa nu, wee weli 'wɔ zli 'klɔ, 'in 'lakpanya weee 'ka ɔ dli -gɔ zɔ, 'in wa 'ka ɔ 'nuhwe zɔ.

²⁷ -Lago -ɔ ka 'debhlogbɔɔ -yi gbu, ɔ 'ηni 'ylimani -Zezu Klisi gbεgbεin 'yli weee nya. -Amenɔ.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Kolenti -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Kolentigbe 'wɔ, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε -mɪni yoo. ɔ 'nva nu, -mɔɔ -Lagɔnyuma 'ni -Lagɔ -yloogblv -gv nɔda -mɪ 'nanv, 'in wa 'ni zekikali, -bha ɔ cɛlia wa 'wɔ, sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Fvsawɛli

1 -Amɪ *Pɔlv -Lagɔ laa ɔ dɔmagbv nya, in 'ka -Zezu *Klisu *tietienyɔ -zε, in -yɔ -amɪaa bheli Sɔsitɛni cɛlia da ain 'sebhε ni 'wɔ. 2 Amɪa -Lagɔnyuma mia *leglizɪ 'wɔ Kolentigbe nɔkplε, -wa -Lagɔ -wɔlvɔ -yɔ -Zezu Klisi 'wɔ, amɪa na cɛlia da 'wɔ. -Lagɔ ka ain la, a 'ka ɔ -nv -zε. -Wa gbaa -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɲni da weee, we mi 'ya -maa -nv nya. -Zezu Klisi mi wa -Kanyɔ nya, 'in ɔ mia -amɪaa -Kanyɔ nya.

3 Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ɲwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo, -li -Lagɔ 'nyεa Kolenti -nyɪmaa 'gbv

4 -Lagɔ 'plɪlia -Zezu Klisi 'wɔ, 'in ɔ yia ain 'nanɪ 'wɔv. We 'gbv, na paa ɔ fuo 'kɔmvv amɪaa 'gbv. 5 Nu, Klisi 'wɔ, -Lagɔ ka ain 'ɲnimni -li weee 'nyε, gbagbɛ -yɔ -luyilo ɔ 'nyεa ain bhabha. 6 -We ka gbv -wa, Klisu gbɔdayɪ -gbv wa gbaa, a ka we -yɔɲwnu, 'in amɪaa -gbε we svan la.

7 Nu, -slɛn amɪa mia -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu yiyie wɔda, -Lagɔɔ wlawlalu yabhlogbɔɔ 'na 'ka ain 'wɔvɔ. 8 Nu, mɔ yi 'yaa ain latɛmanɪa, 'in a 'ka we 'wlulapalɪda nyini. 'In wa 'na 'ka ain gbv yabhlogbɔɔ 'wlu dɪ, 'in -amɪaa -Kanyɔ -Zezuu yiyiyɪ 'kaa nyini. 9 -Lagɔ -ɔ laa ain, ɔ 'ka a -yɔ ɔ 'Yu -Zezu Klisi -ɔ -wa -amɪaa -Kanyɔ 'wɔsuslolu, ɔ'ɔ 'bhɔlv ɔ wɛli -gv la.

Kolentu -Lagɔnyɪmaa -yɔbhvbhlvε

10 Bheliain, amɪa na bhuhhoεa -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɲni nya: a 'dε weee -ka wɛli -bhlo. -Yɔbhvbhlvε 'na -mɪni ain nyɪdɪ -ni, 'in a -ka dli -bhlo -yɔ 'wlukɔvɔn lapɔpalɛ

-bhlo. 11 Nu, na bheliain, Kloeε zɔaylinyɪma gbaa 'mɪ -ylɛ, -zɛ mi ain nyɪdɪ. 12 -We in 'kaa gba, mv ni: ain nyɪdɪ, -ɔ -ka -mɪ, -mɔɔ wɛli mi -mɔɔ 'dεε sa. -Bhlo nεε: «-Amɪ mi Pɔlv -nv nya», 'in 'yabhlo nεε: «-Amɪ mi Apolɔsv -nv nya». 'In -gvɔv nεε 'yɛ: «-Amɪ mi Sefasu * -nv nya», 'in 'yabhlo nεε: «Klisu -nv -amɪ -mɪa».

13 Amɪa dli, Klisi mi 'wɔdodaa? 'Lee Pɔlv wa kɔlvɔ *su -gv la amɪaa 'gbv yi? 'In Pɔlv 'ɲni nya wa batizea ain yi?

14 -Lagɔ na paa fuo, in 'ni ain glaa nyɪmε yabhlogbɔɔ batizee, 'mv we 'ni Klisɪpusɪ -yɔ Gayusɪ 'wɔbhv. 15 Nu, nyɪmε yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka gba, na 'ɲni -gv wa batizea ain.

16 Cɪn, gbɔzɔnv -wa, in ka 'ya Sɪtefanasu zɔaylinyɪma batizee. 'In we 'bhv -maa 'wɔ, na 'wlukɔvɔn lapɔpalɛ 'ni we -gv -mɪ nu, in ka nyɪmε yabhlogbɔɔ batizee. 17 Nu, we 'ni nyɪmaa batizee batizee 'gbv Klisi yi 'mɪ tie. -Lagɔgbv gbagbɛε 'gbv ɔ yia 'mɪ tie. In 'na 'ka we gba nyɪmaa gbɔyiloo sɔlv. Nu, Klisu su -gv tɪlɛ yi gbɔkpɔa gbv -zε.

Klisi mi -Lagɔɔ 'tɪtε -yɔ ɔ gbɔyilo nya

18 Nu, nyɪma -wa mia mɔmɔnɔ -yloogblv, Klisu su -gv lakɔlv -gbv mia, gbɔkpɔa nya wa yia we. 'In -amɪa -mama -Lagɔ mia pueda, -Lagɔɔ 'tɪtε nya -amɪa bhua we 'wɔ, -amɪaa -nv nya. 19 Nu, -we mia *-Lagɔsebhε 'wɔ cɛlɪda mv ni:

«Gbɔyilonyaa gbɔyilo na yia lasaa, 'ylimnanyaa 'ylimnee na yia gbv -kpɔa -zɛlia».

20 Nu, da gbɔyilonyɔ mia? Da titeε gwesanyɔ mia? 'In da dɔv -mɪnu -gvv kpɛlkpɛlnyɔ mia? Wa nεε lεa? -Lagɔ ka we -slolue, dɔv nu -gvv gbɔyilo mia, -sabhe -wa.

21 Nu, dɔvɔgv -nyɪmaa gbɔyilo nya, wa 'ni -Lagɔ yibheli ɔ gbɔyilo 'wɔ. 'In -Lagɔ nεε, -Lagɔgbv -a mia da gbada, -we wa yia -yɔ -sabhe -bha gbv 'bhisa, -wa ɲwnua we gbv -yɔ, 'ma ɔ yia gbv 'wɔsaa. 22 Nu, *Zuifv 'yibha wa nv gwɛdigbv lε, 'in *Glɛkɪ talɪa gbɔyiloo da. 23 Nu, we -ka -amɪa, wa ka Klisi su -gv lakɔlv, -mɔɔ gbv -amɪa gbaa. We mi -nanagbv nya Zuifv -nv nya, 'in -wa 'nɪa Zuifv, -maa laa we -sabhe -bha gbv. 24 Nu, -wa -Lagɔ laa, wa yi Zuifv -zεoo, wa 'ni Zuifvoo, wanv -gbε Klisi mi -Lagɔɔ 'tɪtε -yɔ ɔ

* 1:12 Sefasu ji -wa Pielε (-Zezuu *'bunɔnyɔ -wa).

gbuyilo nya. ²⁵ Nu, -we wa laa -Lagoo -sabhe -bha gbu, -moo -zi nyumaa gbuyilo 'wu. 'In -we wa laa -Lagoo 'wuyolue, we -zi nyumaa latele.

²⁶ Bheliain, sa a mia, 'in -Lago yia ain la, a yla we. Dudoogu gbuyilonya 'ni ain glaa -zu, 'tite nyuma 'ni ain glaa -zu, 'in 'nimmni zwaylinyuma 'ni ain glaa -zu. ²⁷ Nu, gbu duduugu -nyuma yia -yo -sabhe -bha gbu nya, 'mu -Lago -saa -bha o 'ka gbuyilonya zubbali. 'In -we duduugu -nyuma yia -yo 'wuyolo -li nya, 'mu -Lago -saa -bha, o 'ka 'tite nyuma zubbali. ²⁸ Nu, -lu -we duduugu -nyuma bhua 'wu 'kienyi, -we 'nia -lu yabhlogboo nya -mi, 'in wa tilia 'ylila, 'mu -Lago -saa -bha, 'in -lu -we nyuma bhua 'wu -lu 'kadu nya, o 'ka we lasa. ²⁹ Sanee we miaa 'gbu, nyime yabhlogboo 'ni mneni o 'ka o 'de 'ylimani -Lago 'yu. ³⁰ Nu, -Lago ka ain 'wosuslolu -Zezu Klisi 'wu, 'in Klisi -zea -amiaa gbuyilo bhua -Lagoo -gbe. Klisi 'gbu -a yia nyuma tikli -ze -Lago 'yu. O 'gbu -a mia -mawboda, 'in -Lago yia -ain 'wuziti gbonyuu kwee. ³¹ Sa we mia -Lagosebhe 'wu celida mu ni: «-O -ka gba o 'ka o 'de 'ylimani, o 'ylimani o 'de -we Nyumaa -Kanyo nua lee 'gbu.»

2

*-Zezu Klisi -o wa kolva *su -gv la, o gbu Poo gbaa*

¹ Nu, bheliain, da -ami mnia amiaa -gbe, in 'ni mni in 'ka ain -yla -Lagoo zizegbu gba weli 'nani -yo nyumaa gbuyilo nya. ² Nu, in 'ni 'yibha in 'ka gbu -putuu 'jiyibheli, da in mia ain nyidi, 'mu we 'ni -Zezu Klisi 'wobhu, -Zezu -o wa kolva *su -gv la, mo. ³ We 'dee 'gbu, da -ami 'kaa ain 'yu 'yigbe, in ka 'wuyomanu, in ka nyanoo nu, -zugba na telia. ⁴ Nu, na gbu -slolu weli -yo na -Lagoo gbu gba so'o 'bhu nyumaa gbuyilo -weli 'nanoo -gbe. Nu, Zuzu 'Pupaa 'tite zua 'mi we nyee. ⁵ Saa 'de amiaa dluozue 'na 'kaa nyumaa gbuyilo -gv ladi, nu, we -di -Lagoo 'tite -gv la.

-Lagoo gbuyilo

⁶ 'In -zugba -Lagonyuma dolua 'yigwela, 'ma -amia slolua gbuyilo. Nu, wee gbuyilo -muni 'ni bhla -muni gbuyilo, 'in bhla -muni 'wlulapunya 'kadu -wa 'kaa labhu, we 'ni 'ya -maa gbuyilo. ⁷ -Lagoo gbuyilo mia zizada,

'in -we mia zizada -bhlokpade nyuma kwee, 'mu -a slolua. -Lago ka -bha we -sa pepe, -amiaa 'nii 'ylimaniee 'gbu, 'bhie, o yia dudu lala.

⁸ Dudu nu 'wlulapunya 'kadu 'yabhlogboo 'ni wee gbuyilo -muni yibheli. We -ka nu, wa ka yaa we yibheli, wa 'na 'ka 'nimmniee -Kanyo 'kadu su -gv lakulo. ⁹ Nu, -we mia -Lagosebhe 'wu celida mu ni:

«-We 'yli 'nia -slo -yoyi,
-we yukwli 'nia -slo 'nu,
-we nyime yabhlogboo 'nia -slo
'wlukoon lapopal,
'mu -Lago mnazia la -wa 'yibhaa o,
wa -nu nya.»

¹⁰ Nu, -Lagoo gbu mia zizada, -amia o -slolua we 'klu o Zuzu nya. -Lagoo Zuzu -yi gbu weee, 'debhe -Lagoo zizegbu -we -toa 'wu, o -yi we. ¹¹ Nu, nyime -gbe, o dli -bhlogboo -yia o 'wlukoon lapopal gbu, we 'ni moo? 'Sa -bhloo 'de -Lagoo Zuzu -bhlogboo -yia -Lagoo 'wlukoon lapopal gbu. ¹² Nu, we -ka -amia, -amia 'ni duduugu -nyumaa zuzu 'yi, nu, Zuzu bhua -Lagoo -gbe, 'mu -a 'yia. 'In wlawlalu -we -Lago 'nyea -ain bhe, -a 'ka we yibheli.

¹³ 'In -a -ka we gbu -gbada -mi, -a'a gba we duduugu -nyumaa gbuyiloo gboslolu solo. Nu, -Lagoo Zuzu gboslolu solo -a gbaa we. Sanee 'sa -a gbaa -Lagoo gbuzoo gbonyaa 'ji -wa kaa -Lagoo Zuzu 'wu -yla. ¹⁴ Nu, nyime o 'nia -Lagoo Zuzu 'wu -ka, o 'ni mneni o 'ka gbuzoo -gbunya bhua o Zuzu -gbe gbu -yohwuu. -Sabhe -bha -gbu we -mia ooo -gbe. O 'ni mneni o 'ka we 'wolanu, nu, Zuzu 'Pupaa 'debhlogboo nya wa mnenia wa 'ka wee -li 'wosali. ¹⁵ Nu, nyime -o kaa -Lagoo Zuzu 'wu, mo sisalia -lu weee 'wu. 'In o de mia, nyime yabhlogboo 'ni mneni o 'ka o gbu 'wludi. ¹⁶ We mi celida -Lagosebhe 'wue:

«Nyoo -yi Jejitapee 'wlukoon lapopal gbaa? Nyoo 'ka o gbu -slolua?»

'In -amia mia, -a -yo Klisi 'soo 'wlukoon lapopal gbu -bhlo.

3

-We -Lagoo lubhonnya 'kaa lenu

¹ Nanoo -gbe, bheliain, in 'ni zime mneni in 'ka ain -yla gbu gba, nee nyuma ka -Lagoo Zuzu 'wu, ma -yla na gba gbu. Nu, duduugu -nyumaa gbu -yla -gba solo in gbaa we ain -yla. 'In in 'kaa we ain -yla gba -wa mia

'nyenyeyua nya dli -zoda Klisi 'wu, 'ma in -tolva ain. ² Nu, we 'gbu, in yia ain nyitinyu 'nye, 'in in 'nia ain lililu 'tite 'nye. A 'ni mneni a 'ka we li, 'in -zeen -bhlokpade a 'ni we lilie mneni. ³ -We ka gbu -wa, a mi -slo yice 'wu. Da zenyi -yo -yomumnie mia da ain nyidi, mu'v -slolu nu, yice 'wu a miaa? 'In dudugu -nyuma 'bhisa a mia nadaa? ⁴ Nu, amiaa 'yabhlo -ka gbae: «Pobu -nu in -mia,» 'in -gudu -ka gba: «Apolosu -nu in -mia», -zugba dudugu -nyumaa lenugbu a 'ni -bhadε lenuda -mu?

⁵ Nu, nyoo Apolosu -mia? 'In nyoo Polu -mia? -Lagoo lubhononya -kpua, -wa ka 'gbu a yia -Lagobu dli -gu zu, 'ma -a -mia. Da -ain glaa -o -ka -mi, lubho Nyumaa -Kanyo 'nyea o, 'mu o nua. ⁶ -Ami faa su, Apolosu slua we 'nyu -yo, 'in -Lagoo minia we. ⁷ Nu, -o faa su, 'in -o slua we 'nyu -yo, -maa 'ni -lu yabhlogboo nya -mi. -Lagoo, -o minia we, mo -zia -bha 'wu. ⁸ -o faa su, 'in -o slua we 'nyu -yo, wa 'de 'so mneni 'wu. -o -ka -mi, -moo 'deε lubhonu solu -Lagoo yia -moo 'penia. ⁹ Nu, -a -yo -Lagoo so nua lubho dabudu.

Amia mi -Lagoo kpaa nya, 'in a mi 'yaa o -budu o mia 'sobhada nya. ¹⁰ Nu, lubho -Lagoo 'nyea 'mi, o 'nanu nya, we solu in 'paa da -buduu gwe glu, -budusobhanyo -yia gbu 'bhisa. -Sleen, nyime -putu dia we -gu la. 'In -o -ka -mi, o zu o 'de 'yliyoo, sa o dia we -gu laa 'gbu. ¹¹ Nu, -buduu gwe mi glu 'cin, mu -wa -Zezu Klisi. 'In nyime yabhlogboo 'ni mneni o 'ka we gwe -putu glu pali.

¹² Nu, nyoo nyoo -ka wee -budu -gu ladi -can nya, 'gwezi nya, tukpa -zonu nya, su nya, yeye -petu -yo 'bue nya ni, ¹³ nu, -o -ka -mi -moo nunu -lubho yia zli 'klv 'tlaa, -Lagoo nyumaa -yogbu 'wobhu zli. Nu, wee yli yia we 'de -slolua -kosu 'bhisa, -o -ka -mi we 'ka -moo lubho layla, 'in -we -ka -mi, we 'ka we -slolu. ¹⁴ 'In nyoo -ka -buduu gwe -gu -budu 'sobha we 'ni 'soko -kosu 'yu, we 'penigwezi o yia. ¹⁵ Nyime -o ka lubho -ka si, o 'ni 'penie -ka. o 'de mia, gbu 'wu o yia 'bhua, neε nyime -o -di -kosu 'kadu kwεε.

¹⁶ A 'ni we 'ji -yi nu, -Lagoo -budu a -miaa? 'In -Lagoo Zuzu -dili ain 'wu laa? ¹⁷ Nu, nyoo -ka -Lagoo -budu lasa, -Lagoo saa o la. Nu, -Lagoo -budu mi -mawlada, 'in 'mu a -mia.

¹⁸ Nu, nyime yabhlogboo 'na nunu o 'de -dawli 'wu -ni. Ain glaa nyoo -ka gba o -yi gbu

dudu -mini -gu, o -ze tutujenyoo, 'bhie, o 'ka gbuyilonyoo tiklu -ze. ¹⁹ Nu, dudugu -nyumaa gbuyilo mia, -sabhe -wa -Lagoo 'yliya 'wu. Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

«-Lagoo kpaa gbuyilonya wa 'deε -dawli weli -yo.»

²⁰ -Lagosebhe neε 'yae:

«Jelitape -yi gbuyilonyaa 'wlukoon lapopaligbu.

o -yi we 'ji nu, we 'ni -lu 'woku.»

²¹ We 'gbu, nyime yabhlogboo 'na 'ylimani o 'de nyime 'wu -ni. Nu, -lu weε mi amiaa -nu nya: ²² -de Polu, -de Apolosu, -de *Sefasu, -de dudugu, -de 'yliyogagiee, -de thithee, we -ka desleenoo, we -ka cicioo, we 'de weε mi amiaa -nu nya, ²³ 'in amia, amia mi Klisi -nu nya, 'in Klisi mia -Lagoo -nu nya.

4

Klisu tietienya -a -mia

¹ Nu, a 'bhu -ain 'wu Klisu lubhononya nya, 'in a 'bhu -ain 'wu -Lagoo zizelii 'yliyozunya nya. ² -We weε wa 'yibhaa -lii 'yliyozunya daa, mu -wa nu, wa yli wa lubhononya tiklu nya. ³ We -ka nu, a 'ka na -yogbu 'wobhuoo, 'in dudugu gbuwobhunya 'ka na -yogbu 'wobhuoo, nanuu -gbe -moo 'ni gbu, 'in na 'deε 'bhu na 'deε -yogbu 'wu. ⁴ Nu, na dli 'di 'mi gbu yabhlogboo 'wlu, 'in -moo'v gba nu, in mi tiklu. -o 'kaa na -yogbu 'wobhu, mo -wa Nyumaa -Kanyo. ⁵ We 'gbu, a 'na 'bhulu nyimeε -yogbu 'wu -ni, -zugba we bhla 'ni -slo nyini. A wu Nyumaa -Kanyo 'ka yi. -Lu -we -ka zizada -mi nikpise 'wu, mo yia we zli 'klv wlelia. Mo yia nyimeε dliozogbu mia zizada 'bhlesaa. 'In -o -ka -mi, -Lagoo kwalia -moo 'ηni -moo lenugbu solu.

⁶ Bhelian, in -ka gbu -mini gba Apolosu -yo na 'deε da ni, in 'ka ain gbu -sloluu gbu -wa. In 'yibha a -ka we 'wlukoon lapopalida -mi ni, a yibheli gbuzonu -gbu -mini 'ji: «'In a 'na zili -we mia -Lagosebhe 'wu celida -gu -ni.» A 'na 'ylimani amiaa 'de we 'wu -ni. 'In a 'na fali nyime o -libheyi ηweε la -ni. ⁷ Nu, -mi, nyoo -zili -mi -na -lima 'wua? -We weε -in kaa, -Lagoo 'ni -mi we 'nyee? 'In we -ka 'sa -mi, leε -lu ka 'gbu -na ylimani -na 'de, -lu -we -in kaaa 'gbu, neε o 'ni -mi we 'nyea?

⁸ Nu, -we weε a 'yibhaa, a ka 'cin we! A mi 'cin 'ηnumida! A ka nyumaa 'wlu -lapulunya -ze, 'in -amia 'ni we nya -mi! -Aa!

In 'yibha a -ze nyumaa 'wlulapilunya 'piɛn, 'in -amɪa -yɔ aɪn 'sɔ 'ka 'ya nyuma 'wlulapɪ. ⁹ Nu, we 'wlv sa 'mɪ dli, -amɪa -Zezuu ti-etienya, -Lagɔ ka -aɪn lɔganya 'wɔnɔ: -a 'wlv sa nyuma -wa wa 'ka 'bha -zejila 'wv. ɔ ka -aɪn wla ylaylalu nya dɔdɔ -kpabhie -yla, we -yɔ 'anzɪ -yɔ nyuma -yla.

¹⁰ Nu, -amɪa mɪ -sabhɛbhanya nya Klisi 'gbv, 'in amɪa mɪa gbɔyilonya nya Klisi 'wv! -Amɪa yɔlv 'wv, 'in amɪa 'tɛla, amɪa wa zɔa 'nɔŋwe bhabha, 'in wa tɪlɪa -amɪa 'ylɪla!

¹¹ Nu, dɛslɛɛn -bhlokpade, -a mɪ sɪada ŋwɔ -yɔ 'nyumatɔ kwɛɛ, -a 'nɪ 'wɔplanaa -ka, bhɪtɪ wa bhɪtɪa -aɪn, 'in -a 'nɪ ladɪda -kli -ka, -a mɪ mɔ -a yi mɔ. ¹² Nu, -amɪaa 'dɛɛ sɔ nya -a nɔa lubho 'tɪtɛ. Wa -ka -aɪn vɛli, 'nyu -a ŋwɪnaa wa la, wa -ka -aɪn 'kɪyɪɛ 'wɔpalɪda -mɪ, 'wlv -a dɪa we zɔ la. ¹³ Nu, wa -ka -aɪn -nyumɔda -mɪoo, wɛli -zɔnɔ nya -a paha we 'bɪgɔ. Da bhla -mɪnɪ nya -bhloo 'dɛ, dɔdɔ -gɔv kalɪkɔ 'bhisa wa yɪa -aɪn, pɔɪnkalu -we nyuma saa kwnɛɛ 'bhisa wa yɪa -aɪn.

¹⁴ We 'nɪ amɪa zɔbhalɛɛ 'gbv na cɛli da aɪn 'sɛbhɛ nɪ 'wv. Nu, 'dɪ na zɔa aɪn na dli da yua 'bhisa. ¹⁵ Nu, amɪaa 'dɛ yi -sloluslolunya 'wlv glɔ 'sɔ 'wlv kugbua 'yɪ Klisi 'wɔoo, amɪaa dɪdɛ -bhlogbɔɔ. Nu, -amɪ gwalia aɪn -Zezu Klisi 'wv, amɪaa -Lagɔgbv -yla gbagbɛ nya.

¹⁶ Nu, amɪa na bhuhhoea, a 'tideli 'mɪ. ¹⁷ Nu, we 'gbv, na tiea amɪaa -gbɛ Timotee, -ɔ -wa na dɔma -yu -Lagɔ 'wv, 'in -ɔ kpaa -Lagɔgbv -kli. Sa na nɔa -Zezu Klisi 'wv, 'in na slolua we da weɛ leglizɪ weɛ 'wv, ɔ 'ka aɪn ligbe we nya.

¹⁸ Nu, aɪn glaa nyuma tɔlvɔ ka we dli zɔ lapɔpali nu, in 'nɪa amɪaa -gbɛ luyɪa yi, we 'gbv, wa yɪa wa 'dɛ 'ylɪmanɪ. ¹⁹ Nu, Jejitape -ka ŋwɪnɪ, dayli na mɪnɪa amɪaa -gbɛ. We 'nɪ 'dɛɛ 'ylɪmanɪ nyaa ŋwɛɛ wɛli 'dɛkpɔaa 'nɔnɔvɛ gbv, nu, -we wa mnenia lɛnɔvɛ, in 'ka we 'tɪtɛ -yɔyɪ gbv -wa. ²⁰ Nu, *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪɪɛ mɪa, we 'nɪ ŋwɛɛ wɛli wv, 'tɪtɛ 'wv we mɪa. ²¹ Lɛɛ -lu a 'yibha? In -yɔ -pnɪ yi amɪaa -gbɛ yaayɪ, in -yɔ zɛkalɪdli -yɔ dli -dlɔɔ yii?

5

Gbonyuu lɛnɔvɛ leglizɪ 'wv

¹ -We wa gbaa amɪaa daa, da weɛ -a nɔa we, mɔ -wa nu, mɔtnɪgbv mɪ aɪn nyɪdɪ. Weɛ 'sasɔkpa -mɔtnɪgbv -mɪnɪ 'dɛgbolu 'nɪ nyuma 'nɪa -Lagɔ -yi nyɪdɪ -mɪ. Wa nɛɛ nu, aɪn glaa 'yabhlo -yɔ ɔ dɪdɛɛ 'ŋwɪnɔ dɪa -budu 'wv. ² In a mɪ 'ya -bhlokpade amɪaa 'dɛ 'ylɪmanɪda, 'in a'a nɔ nɛɛ gu 'wlv aɪn 'wv. 'In -ɔ nɔa 'sasɔkpa gbv lɛ a mneni a 'ka yaa ɔ vu amɪaa 'dɛ glaa. ³ We -ka -amɪ, na 'dɛbhɛ -gbolu 'nɪa dɛ aɪn glaa -mɪ nɪ, na zuzu -yɔ aɪn 'sɔ mɪ. 'In in ka nyɪmɛ -ɔ nɔa 'sasɔkpa -gbvnyuu lɛɛ -yɔgbv 'wɔbhɪ pepe, Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ŋnɪ nya, nɛɛ glaa in mɪ aɪn. ⁴ Nu, da a -ka 'wlvbeli, na zuzu -yɔ aɪn -ka -mɪ, 'in -amɪaa -Kanyɔ -Zezuu 'tɪtɛ -ka -aɪn nyɪdɪ lasibhli, ⁵ 'sasɔkpa -nyɪmɛ mɪa, a -salɪ ɔ *-Saatan suwɔla, 'in ɔ gbvnyuu lɛnɔvɛ ku 'ka labhɔ. 'In Nyumaa -Kanyɔɔ yiyizli ɔ 'dɛ 'ka gbv 'wɔbhɔ.

⁶ Nu, -we -yɔ a 'kaa amɪaa 'dɛ 'ylɪmanɪ, we 'nɪ -mɪ! Amɪaa 'dɛ -yi we 'ji nu, «*Gɔɔ -sɛɛ ylɪlɪa 'floo 'pue weɛ». ⁷ Nu, a -wɔlv amɪaa 'dɛ -yɔ, 'in a -sa gɔɔ 'cɪn amɪaa 'dɛ nyɪdɪ, 'in 'floo 'pue lolu 'nɪa gɔɔ -yɔ -ka, a 'ka we -zɛ. A mɪ 'cɪn we nya gbvzɔnɔv sa, nu, Klisi ka ɔ 'dɛ wla -amɪaa *'Wɔzɪtɪylɪ 'fɛtɪ -gɔ -bhlabhɛ nya, 'in wa yɪa ɔ 'bha.

⁸ Nu, -a -sa -amɪaa 'fɛtɪ, -a 'na -salɪ we 'floo kaa gɔɔ 'cɪn -yɔ nya -nɪ, gbvnyuu -yɔ nɔkplɛɛ 'ylɪnyunoo gɔɔ -nɪ. Nu, we -zɛ 'floo 'nɪa gɔɔ -yɔ -ka, -we -wa -mɔwlvwlvɛ -yɔ gbvzɔnɔv 'floo.

⁹ Nu, 'sɛbhɛ -we ka 'bɪgɔ -sɛbhɛ na paa da aɪn yoo, in nɛɛ aɪn -yla we 'wɔɛ, nyuma -wa nɔa mɔtnɪgbv lɛ, a 'na nynini wa 'wɔla -nɪ. ¹⁰ Nu, in 'nɪ aɪn -yla gba, dɔdɔgbv -nyuma weɛ -wa -wa mɔtnɪgbv lɛnɔvɛ, lɛklɪcɪan, 'wɪɛnɪ -yɔ yoyolagɔɔ bɔbɔnya, a 'na nynini wa -yɔla -nɪ. We -ka nu, a 'na 'ka wa -yɔlanɪnɪ, -zugba dɔdɔgbv a yɪa 'bhɔa! ¹¹ In 'yibha in 'ka aɪn -yla gbaɛ, nyɪmɛ -ɔ laa ɔ 'dɛ -Lagɔnyɪmɛ, 'in ɔ nɔa mɔtnɪgbv lɛ, ɔ kaa lɛkli, ɔ bɔbɔa yoyolagɔ, ɔ vɛlɪa nyuma, ɔ bhali ɔ 'dɛ nɔ, 'in ɔ ylia 'wie, a -yɔ -mɔɔ 'sasɔkpa -nyɪmɛ 'na lili 'sukwe -bhlo -nɪ.

¹²⁻¹³ 'Lee -wa 'nɪa -Lagɔnyuma nya -mɪ, -amɪ 'kaa wa -yɔgbv 'wɔbhɪ yɪ? -Lagɔ yɪa wa -yɔgbv 'wɔbhua. 'In amɪa, amɪa 'nɪ mneni a 'ka -Lagɔnyumaa -yɔgbv 'wɔbhɪ? Nu, -Lagɔsɛbhɛ gbaaɛ:

«A vu nokplεε 'ylinyunonya amiaa 'de nyidi.»

6

-Lagonyimaa -yogbu 'wobhubhue wa 'dekpva nyidi

1 'In lεε ka 'gbu amiaa 'yabhlo -yo o -Lagobheli yabhlo -ka gbu 'yi, 'in o kwa we gbuwobhunya 'nia tiklu -mi -Lagō 'yu -maa -gbea? 'In o kwa we -Lagonyimaa -gbea?

2 A 'ni we 'ji -yi nu, -Lagonyima yia dōdōgbu -nyumaa -yogbu 'wobhuua? 'In we -ka nu, amia yi dōdōgbu -nyumaa -yogbu 'wobhua, a 'ni mnene a 'ka gbu yua -se -se 'wobhuu?

3 A 'ni we 'ji -yi nu, -amia yia 'anzinyaa -yogbu 'wobhuua? Sa we mi, 'in a 'ni mnene a 'ka dōdō -minu -gu gbu 'wobhua? 4 'In amia -ka sanεε -sokpa gbu nyidi -ka, a bhua we 'wu, 'in a kwaa we dōdōgbu -nyumaa gbuwobhunya 'yu, -wa legliziti laa nyima!

5 'In, -we na gbaa da, amiaa 'dεε zō -wa. Gbuylonyo yabhloo -kpva 'ni ain nyidi -mi, 'in -mōō 'ka amiaa -yogbu 'wobhuu? 6 Nu, sa bhelia -bhelia kiklali dōdōgbu -nyima 'nia -Lagō -yii gbuwobhunya 'yua?

7 Gbuwōnō -wa, a 'dekpva -ka 'kiklalida -mi, mō slōlua nu, a ka bhli tōō tōō. Lεε -lu ka 'gbu a'a 'tide amiaa 'de 'yi, wa'a di ain gbu 'wlu, 'in wa'a li ain 'wlu? 8 Nu, amia dia nyima gbu 'wlu, 'in amia lia nyima 'wlu, 'in amiaa -Lagobhelia -yla a nua we lε!

9 A 'ni we 'ji -yi nu, -wa nua gbuonyuu lε, wa 'na 'ka 'bi 'yi -Lagōō nyumaa 'wlulapilie zōō? A 'na nōnō amiaa 'de -dawli gbōnya -minu 'wō -ni: mōtni -lenōnya, yoyolagōō bōbōnya, nyima -putuu -budu 'wōdinya, nokpasia -wa -yo nokpasia di -budu 'wō, 10 'wienya, leklician, -wa bhalia wa 'de nō, -wa velia nyima, -wa bhua nyumaa -lu 'wō -gla nya, -maa 'na 'ka 'bi 'yi -Lagōō nyumaa 'wlulapilie zō. 11 Nu, sanεε amiaa lō -nyima tōlva mia zlimε. 'In -Lagō ka ain -yōwōlō, o ka -bha ain -sa o -nō nya, 'in o yia ain nyima tiklu -zeli, Nyumaa -Kanyō -Zezu Klisu 'ηni nya, -amiaa -Lagōō Zuzu solō.

A 'ylimani -Lagōō 'ηni amiaa -gu ku nya

12 Ain nyidi, tōlva nεε: «-Lu weee lenō se mi 'mi -yla.» Cun, 'in -lu weee lenō 'ni 'sa 'ylinani. 'In in mnene in 'ka gbac: «-Lu weee lenō se mi 'mi -yla», 'in in 'ni mnene in 'ka

na 'de 'yitide, 'in in 'ka -lu -gōdōō gaylo -ze. 13 A nεε 'yac: «Lililu mi nokplaa -nō nya, 'in nokpla mia lililu -nō nya.» Gbuwōnō -wa, 'in -zugba la -Lagō yia we -saa -bhlo -bhlo. Nu, wa 'ni nyumεε ku lenō mōtnu 'gbu: we mi Jejitapεε -nō nya, 'in Jejitapεε mia kuu -nō nya.

14 -Lagō 'bhua Nyumaa -Kanyō 'wō tilithe lō, 'in mō yi 'yaa -amia 'wobhua tilithe lō o 'tite nya.

15 A 'ni we 'ji -yi nu, amiaa ku -kpabhie mi Klisu kuu 'lali nyaa? 'In in mnene in 'ka Klisu kuu kibhe 'wobhu, 'in in 'ka we 'naabizihwōō kuu kibhe 'wōnōō? -Innya!

16 Nu, -o -yo 'naabizihwōō -ka -mi, ku -bhlogbōō wa 'de 'sō zεa, a 'ni we 'ji -yii? Nu, -Lagōsεbhε nεε:

«Nyumε -bhlogbōō wa 'desōbhie yia -zεa.»

17 'In -o -yo Jejitapεε -ka 'wōsuslo dli zō, nyumε yabhlo o -yo o zεa.

18 Nu, a -gwa mōtnigbu kwεε! Gbuonyuu -putu weee nyumε nua lε, we'e pla o ku zō. Nu, nyumε -o nua mōtnigbu lε, o 'dεε ku -yla o nua gbuonyuu lε. 19 Zuzu 'Pōpa -Lagō 'nyεa ain, -we mia ain 'wō, a 'ni we 'ji -yi nu, amiaa ku mi we -budu nyaa? 'In a 'ni amiaa 'dεε -nō nya -mi? 20 Nu, -Lagō ka ain 'wōziti -vale 'kadō nya. We 'gbu, a 'ylimani o 'ηni amiaa ku zō.

7

Kwōkwahε gbv

1 Gbu, -we a 'yibhaa 'mi la 'sεbhε 'wō, we 'bigu na palia -slεen da.

Nu, nyumε 'ni 'ηwōō kwa we nani 'yli. 2 Nu, mōtnigbōō lenōee 'gbu, nokpasu -ka o 'dεε 'ηwōō, 'in 'ηwōō -ka o 'dεε 'lowli.

3 -We nokpasu nua lε 'ηwōō -yla, 'ηwōō 'lowli nō we o 'ηwōō -yla lε. 'In -we 'ηwōō nua lε nokpasu -yla, 'ηwōō nō we lε o 'lowli -yla.

4 Nu, -we 'ηwōō 'yibhaa, o 'ni mnene o 'ka we o 'dεε ku -yla lenō, o ku mia, o 'lowlii -nō -wa. 'Sa -bhloo 'de, -we nokpasu 'yibhaa, o 'ni mnene o 'ka we o 'dεε ku -yla lenō, o ku mia, o 'ηwōō -nō -wa. 5 Nu, 'yabhlo 'na -mueni o 'de o -libheyi -ni. We -ka -Lagō a 'ka bhuhhoe bhla yabhlo nya a bhli weli -bhlo, 'bhie, a 'ka 'sa nō. 'In -mōō 'bigu, a yiyli -yo lō -buduu 'wōdida. We 'ni -mōōō, a 'ni mnene a 'ka amiaa 'de kpa sayibheli, 'in a bhilia -Saataan laylagbu lō.

6 Nu, -we in gbaa da ain -yla, amiaa 'yoo 'nyenyiee 'gbu in yia we gba, we 'ni tite in palu ain -yla. 7 In 'yibha nyuma weee -mi nyifi nya na 'de 'bhisa. 'In -o -ka -mi, o ka onuu -Lagoo wlawlalu -we -Lagoo 'nyea o. Nu, 'yabhloo -nu mi we 'dee sa, 'in -guduu -nu mia we 'dee sa.

8 -Wa 'nia -slu 'hwno kwa, -wa 'nia -slu ylikwu, we -yo -dugbanwui, in nee ain -yla: a -ka yaa 'mi 'bhisa -tu we nani 'yli. 9 'In we -ka a 'ni mneni a 'ka amiaa 'dee dli lakpa, -zugba we nani 'yli, a kwa 'hwno, a -kwu yli, a yi tli nukpasu -yo 'hwnoo 'tu nya.

10 Nyuma -wa kwaa 'hwni, 'in -wa -kwu ya yli, in nee wa -yla, (we 'ni -ami gba we, Nyumaa -Kanyo gbaa we): 'hwno 'na 'bhulu o 'lowli -glo -ni. 11 We -ka nu, 'hwno ka o 'lowli -globhu, o 'na -kwulu yli -putu -ni, 'in we 'ni -mubu, o -yo o 'lowli suslolu 'wu lu. 'In nukpasu, -moo 'na -sali o 'hwno kwnee 'titi -ni.

12 -We na gbaa nyuma -toba -wa kaa 'hwni -yla mu nu, (na 'de gbaa we, we 'ni Nyumaa -Kanyo gbaa we): nu, -Lagobheli -o -ka 'hwno -o 'nia -Lago 'wu -mi -ka, 'in o 'hwno -ka 'yibha o -yo o 'ka -yotutlu ni, o 'na -sali o kwnee -ni.

13 'Sa -bhlopadu, -Lagohwno -o -ka nukpasu -o 'nia -Lago 'wu -mi -ka, 'in o nukpasu -ka 'yibha o -yo o 'ka -yotutlu, o 'na 'bhulu o -glo 'titi -ni. 14 Nu, nukpasu 'nia -Lago 'wu -mi, o cipa -Lago -yo, -Lagohwno o kwaaa 'gbu. 'Sa -bhloo 'de, 'hwno 'nia -Lago 'wu -mi, o cipa -Lago -yo, -Lagobheli o kwaaa 'gbu. We 'ni -mubu, amiaa 'yua mi nyuma 'nia -Lago 'wu -mi 'yua 'bhisa. 'In -zugba amiaa 'yua cipa -sleen -Lago -yo.

15 Nu, -o 'ni -Lago 'wu -mi, -de o -Lagolowlii, -de o -Lagohwnoo, o -ka gba o 'ka -moo -yobhu, a 'tide o 'yi o 'ka we lenu. -Muu daa mia, we yi -Lagolowli -zeeo, we yi -Lagohwno -zeeo, o 'ni o -yolaneda -mi. Nu, 'wotutue -dlloo 'gbu -Lago yia ain la. 16 Nu, ama -Lagohwno, sa a -yi we 'ji, a mneni a 'ka amaa 'lowli gbu 'wusaa? -Mi -Lagolowli, sa -in -yi we 'ji, -in mneni -in 'ka -na 'hwno gbu 'wusaa?

Sa a mia, 'in -Lago yia ain la, a -tu 'sa

17 We 'bhu -mini -bhlogboo 'wu, -kwikwi Jejitape 'nyea -mi, -in no we solu, 'in sa -in mia, 'in -Lago yia -mi la, -in -tu 'sa. Tite -we na slolua leglizi weee da weee, mu mia de.

18 Nu, -in -ka kni 'wu -mi 'bhie -Lago -ka -mi la, -in -tu -mub solu, 'in -in 'ni kni 'wu -mi, -Lago -ka -mi la, -in 'na plali kni -ni. 19 -In 'ka kni plaoo, -in 'ni kni plaoo, -mub 'ni gbu yabhlogboo. Nu, -we nania 'yli, mu -wa nu, -in zu -Lagoo titee 'nwhwe. 20 We -mi nu, -o -ka -mi, sa o mia 'bhie -Lago yia o la, o -tu we solu. 21 -Lago 'kaa -mi la -in mi gaylo nyaa? -In 'na sumani dli -mub 'gbu -ni. We -ka nu, -in mneni -in 'ka gaylo -flii 'tla, -in nu we le. 22 Nu, gaylo -o Nyumaa -Kanyo laa, o mi nyime -o Nyumaa -Kanyo zitia 'wu nya. 'Sa -bhloo 'de nyime -o mia o 'de -yla Nyumaa -Kanyo laa, -moo mia Klisu gaylo nya. 23 Nu, -vale 'kadu nya -Lago zitia ain 'wu. A 'na -zeli nyumaa gali -ni. 24 Bheliain, -o -ka -mi sa o mia, 'in -Lago yia o la, o -tu we solu -Lago 'yu.

-Wa 'nia 'hwni -yo 'lowlia -kaa gbu

25 Nu, -wa 'nia -slu 'hwni -yo 'lowlia -ka, Nyumaa -Kanyo 'ni 'mi -yla gbu yabhlogboo gba -maa daa. Nu, na 'dee 'wlukoon -gbu na gbaa da, Nyumaa -Kanyo ka 'mi o nyazidli nya nyime wa dia dli 'wu -zeli. 26 Nu, desleen bhlaa -yokaliee 'gbu, -we na pupalia 'wlukoon la mu nu: nyime -o -ka -mi, sa o mia o -tu 'sa, mu nania 'yli. 27 'Lee -in ka 'hwnoo? -In 'na -sali o kwnee -ni. -In 'ni 'hwno -ka, -in 'na kwali 'hwno -ni. 28 'In -in -ka 'hwno kwa, -in 'ni gbonyuu lenu, 'in 'yieslohwno -ka ylikwu, o 'ni gbonyuu lenu. -Wa kwokwalia, siasie wa ya wa 'pipee 'wu, we 'gbu in 'yibha yaa in 'ka we ain gwevlali.

29 Bheliain, -we in 'yibhaa in 'ka gba mu ni: nu, bhla -tu 'wu -se. We 'bhu -zeeen 'wu, nyuma -wa kaa 'hwni, wa nu nee wa 'ni 'hwni -ka. 30 Nu, -wa mia wida, wa nu nee wa 'ni wida -mi, -wa mia 'mona lida, wa nu nee wa 'ni 'mona 'wu -mi. 'In -wa zaa -li, wa nu nee -we wa zaa, we 'ni wa -nu. 31 Nu, -wa mia zuzonu 'yida duuu -mini -gu, wa nu nee wa 'ni zuzonu 'yida -mi. Nu, wee duuu -mini, sa we mia de, 'pia we yia.

32 Nu, in 'ni 'yibha amiaa dli sumani. -O 'ni 'hwno kwa, mo kpaa Nyumaa -Kanyo gbu -kli, 'in sa o 'kaa nu o 'ka Nyumaa -Kanyo dudunamani, 'in o talia we yoo da. 33-34 Nu, -o -ka 'hwno -ka, duuu -guu gbu -moo kpaa -kli. 'In sa o 'kaa nu o 'ka o 'hwno dudunamani, 'in o talia we 'yoo da. Sanee 'sa o mia dlilida wee gbu 'so nyidi.

'Sa -bhloo 'de ḡwno 'nia yli -mī -yo 'yieslḡwno 'nia yli -mī kpaā Nyūmaa -Kanyoo gbu -kli. Nu, o 'yibha o 'ka Nyūmaa -Kanyoo -nu nya -tu, o kuu lenḡgbu -yo o 'wluksun lapḡpalie weee 'wv. 'In ḡwno -o -ka yli -mī, dḡdv -gḡv gbu -moo kpaā -kli, 'in sa o 'kaa nu, o 'ka o 'lowli dḡḡnamanu, 'in o talia we 'yoo da. ³⁵ Nu, -we na gbaa da ain -yla, amīaa 'dē zḡzḡnu gbu -wa, we 'nī amīaa 'yoo -kḡv. In 'yibha nu, -we mia tiklu a nu we lē Nyūmaa -Kanyoo 'dēbhlogḡoo -yolanēnie nya.

³⁶ -A yla -slḡ gbu 'sḡ -mīnī. We tianu nī: nu, bhoyi sḡ gbaa wa 'ka kwḡkwali wa mia wḡda, 'in nyimeslḡyuu dli 'wḡnyini gbu -ka o ḡwela -zili tenyii nī, o dli -ka gba nu, o nu o bhoyi -yla gbḡnyuu lē, -zugba wa kwḡkwali, sa o 'yibhaa. Nu, we nanī 'yli, o 'nī gbḡnyuu lenḡ. ³⁷ 'In we -ka nyimeslḡyuu dē gba o 'nia -slḡ ḡwno kwa, we 'nī -gla nya, 'in o -ka mnēni o 'ka o dli lakpa, o -ka o 'dē nya gba 'piēn nu, o -yo o bhoyi 'nia -budu 'wḡdī, gbḡzḡnu o nva lē. ³⁸ We -ka 'sa -mī, -o -ka o bhoyi kwa, gbḡzḡnu o nva lē. 'In -o 'nī ḡwno kwa, gbḡzḡnu -moo nu 'yaa lē bhabha.

-Dvḡbanwū gbu

³⁹ Da ḡwnoo 'lowli -gaa -slḡ 'yliyḡ, o -tu o -yo 'kḡmḡv. 'In we -ka nu, o 'lowli ka tli, -o o ḡwno -ka 'yibha o kwa o. Nu, we -zē -Lagḡnyimē. ⁴⁰ Nu, nanḡv dli zḡ, sa o mia, o -ka we sḡlv -tu, 'mḡna 'wv o yia -tḡa. 'In -amī 'ya, in dī we dli 'wv nu, -Lagḡo Zuzu mī 'mī 'wv.

8

-Zila -bḡḡnūmē -gḡ gbu

¹ Nu, -a yla -slēn -zila -bḡḡnūmē -gḡ gbu. -We a gbaa, gbḡzḡnu -wa: «Nu, -a 'dē weee -yi -lu.» 'In weee -luyilo mia, 'dē 'ylimanīe we palia nyimē. 'In zēkikalīe mia, mḡ ylimanīa dli zḡv -gḡwḡla. ² Nu, nyimē -o -ka o 'dē 'wluksun -dī, o -yi -lu yabhlo, sa o mnēnia o 'ka yaa we yibheli, o 'nī -slḡ 'sa we -yi. ³ Nu, -o -ka -Lagḡo zēkali, -Lagḡo -yi -moo.

⁴ 'Lee -a mnēni -a 'ka -zila -bḡḡnūmē lii? -A -yi we 'jī nu, yoyolagḡnya 'nī -lu yabhlogḡoo nya -mī dḡḡv, 'in -Lagḡo -bhlogḡoo.

⁵ Nu, gbḡzḡnu -wa, nyūma tḡba nē -lagḡnya mī yali -yo -seli dḡdv -gḡ. 'In wa

dī we dli 'wv nu, -lagḡo -zu 'wv, 'in nyūmaa -cian -zu 'wv. ⁶ Nu, we -ka -amīaa -nu, -Lagḡo -bhlogḡoo, mḡ -wa Dide, mḡ -laa -lu weee la, mḡ -yla -a mia. 'In Nyūmaa -Kanyoo -bhlogḡoo: mḡ -wa -Zezu Klisi. O 'gbv -lu weee mia la, 'in o 'gbv -amīa mī 'yaa la.

⁷ 'In nyūma weee 'nī gbḡzḡnu -mīnī -yi. Nu, tḡba ka weee yoyolagḡo -yḡlayibheli bhabhaa 'gbv, -slēn 'ya, 'in wa lia weee -zila -bḡḡnūmē, nē yoyolagḡo bḡḡnūmē. Wa dli 'nī late, 'in wa gbaa wa 'dē daa nu, wee nūmē ka wa pḡin -plali. ⁸ 'In we 'nī nu, lililu 'ka -ain -Lagḡo -yḡlanyneni: -a 'nī we li -a 'na 'ka -lu yabhlogḡoo 'wḡḡ, 'in -a -ka we lioo, we 'na 'ka -ain -lu yabhlogḡoo 'nyē.

⁹ Nu, a zḡ amīaa 'dē 'yliyḡ, amīaa 'dē -yla -tḡvḡe lenḡgbu yi -wa ka dli 'nia 'wḡtē labhli.

¹⁰ Nu, -mī -yia gbḡzḡnu, we -ka nu, nyimē ka dli 'nia 'wḡtē, o -ka -mī 'yī lida yoyolagḡo bḡḡḡbudu zḡ, 'lee, o 'nia dli 'tēmanīa yi, 'in o 'ka weee yoyolagḡo bḡḡnūmē lii? ¹¹ Nu, -na gbḡzḡnu yiloo 'gbv, -Lagḡbheli -o ka dli 'nia 'wḡtē, -o ka 'gbv Klisi yia tli, sanē 'sa o yia o 'dē mnḡnva! ¹² 'In a -ka 'sa -Lagḡbhelia gbḡnyuu 'wluo nu, a -ka wa dli 'nia 'wḡtē lenḡ, -zugba Klisi 'dēbhie -gbolu -yla a nva gbḡnyuu lē.

¹³ We 'dē 'gbv, weee lililu -mīnī 'ka na -Lagḡbheli mnḡnu nī, -zugba in 'nia 'maslēn -zila -bḡḡnūmē lia yi, in yi na bheli mnḡnu.

9

*-We ka 'klv -Zezuu *tietienyo kaa, we -yo -we o 'kaa lenḡ*

¹ 'Lee, in 'nī na 'dē -yla -mī? In 'nī -Zezuu tietienyo? In 'nī -amīaa -Kanyoo -Zezu 'yu? 'In Nyūmaa -Kanyoo lubho in nva, a 'nī we yaa? ² We -ka nu, nyūma tḡbaa -gḡē, in 'nī -Zezuu tietienyo nya -mī, amīaa -gḡē, in mī we nya -kpḡ. Nu, a mī Nyūmaa -Kanyoo 'wḡv 'gbv, amīaa dē slolua nu, in mī Nyūmaa -Kanyoo tietienyo nya.

³ Nu, wa -ka 'mī gbu 'wluḡ, sa na saa na 'dē gbu 'wlu, mḡ nī: ⁴ 'lee, -a 'nī we 'klv -ka, -a 'ka li, 'in -a 'ka 'ma -amīaa lubhoo 'gḡḡv? ⁵ Sa -Zezuu tietienya tḡba, Nyūmaa -Kanyoo bhelia -yo *Sefasi 'bhua -Lagḡḡwno 'wv, -amīa 'nī we 'klv -ka, -a 'ka -Lagḡḡwno 'wḡḡhu, -a -yo o 'ka mnū? ⁶ Yaayū, -amī -yo Banabasi -bhlo 'kaa lubho nu 'bhie, -a 'ka

-amianov 'pipee 'yi yi? ⁷ Lee, a ka -slv 'nu nu, nyime ka 'slvja pla, 'in o yia o 'de 'peni yi? Nyime faa *-dlōsu, o'o li we 'bhuee? 'In 'nōolu zva yabhlo 'yliyōzōnyō'ō 'ma 'nōolu nyitinyuu?

⁸ Lee, nyimaa lenvgbv solv -bhloo 'de na gbaa gbv yi? *Moizu tite 'ni wee gbv -bhloo 'de gbada -mu? ⁹ Nu, we mi wee tite 'wv celidaε:

«'Bhli -ka 'mnō 'titlida -mi, a 'na gbvan -ni we ηwe -ni.»

'Lee, 'bhlinyaa 'gbv -Lagō bhaliya yi? ¹⁰ Lee, -amīaa 'gbv o yia sa weli -mini gba yi? Cun, -amīaa 'gbv wee weli mia celida. Nu, -o -ka 'mnō 'pa, o di we dli 'wv nu, o -nv o yia 'yia. 'In -o -ka 'mnō -dida -mi, o di we dli 'wv nu, o -nv o yia 'yia, we 'ni mvv? ¹¹ -A ka ain 'wv Zuzu 'Pōpaa zōzōnyā glv. 'Lee, -a -ka ain kwēε amīaa dūdvgbv zōzōnyā 'yi, gbv 'kadv mv yi? ¹² We -ka nu, nyima tōlvā ka we 'yiyi klv ain -gv, -amīaa nv we 'yiyi -klv 'ni -maa -nv 'wvzii?

-Amīa 'ni -mvv -yōlayibha. Nu, gbv weee -a slvba 'wlv zō la, -mvv yi 'wlv Klisv gbvzōnv gbvv 'yoo -a kīklali. ¹³ A 'ni we 'ji -yi nu, -wa nva lubho *-Lagōbudu 'kadv zō, -Lagōbudu 'kadv zō wa yia wanvv lililuu? 'In -wa nva -Lagō bvbōlvda lubho, -Lagō bvbōlvda wa'a 'yi wanvv lililuu? ¹⁴ Nu, 'sa -bhloo 'de Nyimaa -Kanyō palia tite, nu, -wa gbaa -Lagōgbv, wa 'yi wanvv lililu -Lagōgbvv gbagbie -yō.

¹⁵ Nu, -ami, -li ka 'yiyi klv in kaa, in 'ni we 'yabhlogbōō -yōlayibha. 'In in 'nia -li ka 'yiyi klv in kaa 'gbv we celī. We nanī 'yī in 'ka tli! -Mvv -zi nyime 'ka 'mi 'ηni 'kadv -mini -gv -sa. ¹⁶ Nu, in 'nia na 'de 'ylimani -Lagōgbvv gbagbie 'wv. -Gla -wa in 'ka we gba. 'In we -ka nu, in 'ni wee -Lagōgbv gba, gbvnyuu mi na -nv nya! ¹⁷ We -ka na de -saa -bha wee lubho -mini, -zugba in mneni in 'ka we 'penie 'yi. Nu, -gla nya -Lagō dia 'mi wee lubho 'wlvu 'gbv, bhe na nva we. ¹⁸ Nu, lēε -lu -wa na 'penia? -Lagōgbvv gbagbie bhe -wa, 'in -li ka 'yiyi klv in kaa, in 'kaa 'yi -Lagōgbvv gbagbie -yō, 'in 'yibha we -yōla.

¹⁹ In mi na 'de -yla, in 'ni nyime yabhlogbōōō gaylo. 'In in yia na 'de nyima weee gaylo 'wvov, in 'ka nyima duun 'yi Klisv -nv nya. ²⁰ Nu, in -ka Zuifv nyidi -mi, 'in na nva na 'de Zuifv 'bhisa, 'in, in 'ka wa 'yi

Klisv -nv nya. Na 'de'ε zv Moizu tite 'nvηwe -gla nya, 'in in -ka -wa zva we 'nvηwe nyidi -mi, 'in na nva na 'de wee titee 'nvηwezōnyō 'bhisa, 'in in 'ka wa 'yi Klisv -nv nya. ²¹ 'Sa -bhloo 'de, -wa 'nia Moizu tite -yi, in -ka wa nyidi -mi, 'in na nva na 'de -maa 'bhisa, 'in, in 'ka wa 'yi Klisv -nv nya. 'In -zugba, in -yi -Lagō tite, -we ka gbv -wa, Klisv tite na zv 'nvηwe. ²² Nu, -wa ka dli 'nia 'wvte, in -ka wa nyidi -mi, 'in na nva na 'de -o ka dli 'nia 'wvte 'bhisa, 'in in 'ka -maa 'yi. Na 'de na nva -lu weee 'wv, wa 'de weee -yla. 'In, in 'ka tōlvā gbv 'wvsa sō weee lv. ²³ -Lagōgbvv 'gbv na nva gbv weee -mini lē, 'in in 'ka we zōzōnv 'yi.

²⁴ A -yi we 'ji nu, -gwagwanya weee -ka -gwaa mni, -gwa wa 'de weee gwaa, 'in nyime -bhlogbōō bhua we 'kupv 'wv. Nu, amīa -gwa 'ya 'sa, 'in a 'ka we 'kupv 'wvbhu. ²⁵ -Gwagwanya -ka -gwagwie 'kpiāa yi -luu tōlvā wa tia. We 'penie -we yia labhua wa 'ka we 'yu 'gbv, wa nva we lē. 'In 'penie we'e 'bhva la, -amīa 'ka we 'yu 'gbv -a nva we lē. ²⁶ We -ka -ami, we 'gbv na zva -gwagwie 'yliyō, 'in in 'ka we 'wlulapalida nyini. 'In, in 'wlv -kwligōnyō, 'in 'pa -kwli 'sa -mō bhe. ²⁷ Nu, na ku na palia 'klyie 'wv, 'in in mi we -kanyō nya. -Mvv yi 'wlv nyima tōlvā -yla in gba -Lagōgbv 'bhie, -Lagō yi 'mi kwnēε -sa.

10

**Izlaēlnyima mia da beblēε wa gbvv 'wvpaligbv*

¹ Bhelian, in 'yibha a ligbe gbv -we ylia -amīaa dvkpasī -wa -yō Moizi nōa zlīmε. Yalipōpaa kpō yabhlo zva wa 'de weee 'yliyō, 'in wa 'de weee yia *gumunyu Zalv 'wvdi. ² Wa -yō Moizi 'sō -bhlo, 'in wa yia wa 'de weee batizee yalipōpa -yō gumunyu lv. ³ Lililu -Lagō wlaa, mv -bhlo wa 'de weee lia. ⁴ 'In 'nyu -Lagō wlaa, wa 'de weee 'maa we. Nu, -Lagō -bazlε mia wa yoo kwada, nyu bhva we 'wv, 'mv wa maa. Wee -bazlε mia, Klisv -wa. ⁵ 'In wa nyidi nyimaa dumadu 'ni -Lagō dūdōnanō gbv lēv, we 'gbv, wa yia tli da beblēε.

⁶ Nu, wee gbvnya -mini, gbvv 'wvpaligbv we -mia -amīaa -nv nya, -amīaa dli yi gbvnyii 'wvnyini wamīa 'bhisaa 'gbv. ⁷ A

'na -zeli yoyolagoo bubunya -ni, wa nyidi -nyumaa talba 'bhisa -ni. 'In we mi celida -Lagosebhe 'wue:

«*Izlaelinyuma -dia la, wa lia, 'in wa yia 'ma.

'Bhie, wa saa 'wu, 'in wa yia 'mona li kpokplalie nya.»

8 -A 'na tili -amiaa 'de motnigbu -ni. Sa wa nyidi nyuma talba nua, 'in nyumaa 'wlu gbu gbuu -zakpa glu -bhlo 'ya ta (23.000) yia tli 'yli -bhlogboo nya. 9 -A 'ni mneni -a 'ka Klisi layla, sa wa nyidi -nyuma talba ylaa Klisi la, 'in tibhenya yia wa mu, wa yia tli. 10 A 'na 'hwunweni zo -ni. Sa wa nyidi -nyuma talba nua, 'in tilithee 'anzi yia wa 'bha.

11 Gbonyii -muni ylia wa, we 'ka gbuu 'wupaligbu -ze talbaa -nu nya gbu -wa. We mi celida, -amia -wa -gaa 'yliyoo, 'in duduu bhiahla yia cipa, we 'ka -amia 'dizu.

12 We 'gbu, oo -ka we 'wlukoon lapopali nu, oo mi 'yligbeda gege, oo zo oo 'de 'yliyoo, oo yi bhli.

13 Nu, laylagbu -we ylia ain, we ka nyuma yli 'cin. -Lagoo 'bhulu oo weli -gu la, 'in oo 'na 'ka ain 'yitide laylagbu -zilia ain hwe la, we 'ka ain yli. 'In da laylagbu -ka ain ylia yi, 'in oo nyaa ain 'tite a 'ka we zo 'yligbe, 'in oo nyaa ain se a 'ka we kwee 'tla.

A zo amiaa 'de 'yliyoo yoyolagoo bubue gbegben

14 We 'gbu, na 'talea -zoon, a vla yoyolagoo bubue gwe!

15 Nu, gbuyilonya na talba ain, 'in na gbaa da ain -yla gbu. -We na gbaa da ain -yla, amiaa 'de sisali we 'wu. 16 -Lagoo nyumaa 'nyulanwana -koppoo 'gbu -a paa -Lagoo fuo. -A -ka we nokpla nu 'mada -mi, we'e suslolu -a -yoo Klisi 'pion 'wuu? 'In 'floo -a didlia la, -a -ka we lida -mi, we'e suslolu -a -yoo Klisi ku 'wuu? 17 'Floo -bhlogboo, 'in -amia -Lagonyuma -zu 'wu, 'in -a mia ku -bhlogboo nya. -We ka gbu -wa, 'floo -bhlogboo -a 'de weee lia.

18 A yla Izlaelinyuma, -wa lia -Lagoo buboludaa nime, wa -yoo -Lagoo mi 'wosusloluda. 19 'Lee, 'sa in 'yibhaa in 'ka gba nu, -zila -bubonime mi -lu -zoon yabhlo nya yi? Yaayii, yoyolagoo mi -lu -zoon yabhlo nya yi? 20 -Innya! In nee ain -yla nu, -zila -we -wa 'nia -Lagoo 'wu -mi bubaa, zuzu 'nyii -yla wa bubaa we, we 'ni -Lagoo -yla. 'In in

'ni 'yibha a -yoo zuzu 'nyii -mi 'wosusloluda. 21 Nu, a 'ni mneni a 'ka Nyumaa -Kanyoo 'koppoo 'wu 'manida -mi, 'in a 'ka zuzu 'nyiii 'koppoo 'wu 'mania mni. A 'ni mneni a 'ka Nyumaa -Kanyoo lililu lida -mi, 'in a 'ka zuzu 'nyiii lililu lia mni. 22 'Lee, -a 'yibha -a 'ka Nyumaa -Kanyoo zenyidli 'wosoloo? Amiaa dlu nu, -amiaa lateoo -zi oo?

A nu -lu weee le -Lagoo 'hnumniee 'gbu

23 Nyuma talba nee: «We se mi, -a 'ka -lu weee leoo». Cin, -lu weee leoo 'ni 'sa 'ylinani. «We se mi, -a 'ka -lu weee leoo», gbuzoon -wa, nu, -lu weee leoo'e 'temani -Lagonyumaa dli la. 24 Nu, nyime 'na -tali oo 'deee zuzoon -bhloo da -ni. O -tali nyuma -putuu -noo da.

25 Nime weee wa paa peloo loko 'wu, a -ka we zo, a li we, amiaa dli 'na dli ain gbu 'wlu -ni. 26 Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue: «Jelitape kaa dudoo -yoo we -gu -lu weee.»

27 Nyime oo 'nia -Lagoo 'wu -mi, oo -ka ain la lililu -yoo, a -ka we -yohwuu, -we weee oo -ka ain 'nye, a li we. Amiaa dli 'na dli ain gbu 'wlu -ni. 28 'In nyime yabhlo -ka ain -yla gba, yoyolagoo bubonime -wa ni, oo gbaa we ain -yla, -moo klaa, dli klaa, wa 'gbu, a 'na lili we -ni. 29 -We na gbaa da we 'ni amiaa dlu gbu, nu, nyime -putuu dlu gbu -wa.

'In in mi na 'de -yla, -we na nua le, lee -lu ka 'gbu nyime -putuu dli bhui we -yoo gbu 'wua? 30 In -ka -Lagoo fuo 'pa lililu -we in mia lidaa 'gbu, lee -lu ka 'gbu wa 'ka 'mi 'hniisa wee lililu -we ka 'gbu in yia -Lagoo fuo 'paa 'gbua?

31 We 'gbu, a 'ka lioo, a 'ka 'maoo, a 'ka leo lee leoo, a nu we 'de weee le -Lagoo 'hnumniee 'gbu. 32 Nu, -wa -wa Zuifu, -wa 'nia Zuifu -yoo -Lagonyuma, amiaa leoo gbu 'na mnonoo wa 'yabhlogboo -ni. 33 A nu 'mi 'bhisa: la na gba, gbu weee na nua le 'wu, 'in in 'ka nyuma weee dudonamani. 'In -tali na 'deee zuzoon -bhloo da. Nyuma duun zuzoonoo da na talia, 'in wa 'ka gbu 'wobhu.

11

Sa -Lagoo 'yibhaa wa -mi leglizi 'wu

1 A 'tideli 'mi, sa na 'de tidelia Klisi. 2 Nu, -lu weee 'wu, a'a dlu 'mi 'wu, 'in -we weee in -slolua ain, -gu a noa we, we 'gbu na kwalia ain 'hni.

³ 'In in 'yibha a 'nu gbu -muni 'wu la: Klisi -wa nukpasuu -Kanyo, nukpasu -wa 'ηwno -kanyo, 'in -Lago -wa Klisi -Kanyo. ⁴ Nu, nukpasu -o -ka -Lago bhuhhoeda -mi, 'in -o -ka -Lagobbu -falipada -mi, -zugba o 'wlu mi 'wuwelida, o -Kanyo Klisi o 'bhaha zu. ⁵ Nu, 'ηwno -o -ka -Lago bhuhhoeda -mi, 'in -o -ka -Lagobbu -falipada -mi, -zugba o 'wlu 'ni 'wuwelida -mi, nukpasu -o -wa o -kanyo, 'mo o 'bhaha zu. O 'wlu sa 'ηwno -o ka 'nyi wa kpla. ⁶ We -ka nu, 'ηwno yabhlo'o weli 'wlu 'wu, o kpla o 'nyi! 'In 'nyi -godidie -yo 'nyi kplakplie -ka o zu 'bhal, -zugba o weli 'wlu 'wu. ⁷ Nukpasu'u weli 'wlu 'wu, o mi -Lago 'wuwlu nya, 'in mo 'wu wa yia -Lago 'ηnumnie -yo. 'In 'ηwno 'wu wa yia nukpasuu 'ηnumnie -yo. ⁸⁻⁹ (Nu, -Lago 'kaa nyima lala: nukpasu 'ni 'ηwno 'wutla, 'ηwno 'tlaa nukpasu 'wu. 'In -Lago 'ni nukpasu lala 'ηwno 'gbu, 'ηwno o -laa la nukpasuu 'gbu.) ¹⁰ We 'dεε 'gbu, 'ηwno weli o 'wlu 'wu, 'anzinyaa 'gbu. Mu slolu 'yaa we nu, o ka -kanyo.

¹¹ 'Sa we mia, 'bhie, Nyimaa -Kanyo 'yu 'ηwno gbalia nukpasu, 'in nukpasu gbalia 'ηwno. ¹² Nu, sa 'ηwno 'tlaa nukpasu 'wu, 'sa -bhloo 'dε 'ηwno gwalia nukpasu, 'in -Lago -gbε we 'dε weee bhua. ¹³ A sisali -slo we 'wu amiaa 'dε nya: 'ηwno -ka -Lago bhuhhoeda -mi, o 'ni 'wlu 'wuweli, 'lee we nanu 'ylii? ¹⁴ Nu, dudu -gusu -lii 'dεbhie slolua we nu, nukpasu -ka tlolo nyi 'wlu -ka, zu -wa, we 'ni mu? ¹⁵ Nu, 'ηwno -ka tlolo nyi 'wlu -ka, o 'ηnikwalilu -wa. 'In -Lago ka 'ηwno tlolo nyi 'nye o 'wluu 'wuwelilu nya.

¹⁶ 'In nyime -o -ka 'yibha o 'ka 'ya gbu tɔba -bha pali ni, nu, -amia 'ni -mɔɔ bhlabhɔ, 'in -Lago leglizinya 'ni 'ya -mɔɔ bhlabhɔ.

Nyimaa -Kanyo 'sukwee gbu

¹⁷ Nu, gbonya in 'yia -yo, na yia da ain -yla lapalaa 'gbu, in 'ni mneni in 'ka ain 'ηnikwali. Nu, amiaa 'wlugbelie mia, we'e nu ain zuzɔnu -yla lε, gbonyuu we nua ain -yla lε bhabha.

¹⁸ Tiada, wa nεε 'mi -ylaε, a -ka 'wlugbeli, 'wɔdodoe mi ain nyidi, 'in we mi 'mi dlu nu, wee gbu -minu -zakpa -bhlo mi gbuzɔnu nya. ¹⁹ (We mi nu, 'wɔdodoe -mi ain nyidi,

'in -wa kpa -Lagobbu -kli, wa 'ka -maa yibheli.) ²⁰ 'In a -ka 'wlugbeli, we 'ni Nyimaa -Kanyo 'sukwee liliee gbu.

(Mt 26.26-29; Mk 14.22-25; Lk 22.14-20)

²¹ 'In a -ka 'wlugbeli 'sukwe gwe, -o -ka -mi kwe o puloa la, 'in o bhua o 'dεε 'sukwe 'wu, 'in o lia we. 'ηwo mi tɔba 'bhada, -zugba tɔba bhali -maa 'dε nu. ²² 'Lee, a 'ni amiaa 'dεε -budunya -ka a 'ka we zo lilii, 'in a 'ka we zo nu 'manu? Yaayu, -Lago leglizia tɔlia 'ylila yi? 'In amiaa -Lagobhelia 'nia -lu -ka, 'ma a 'yibhaa a 'ka zu 'bhali yi? Sa a 'yibha in gba ain -yla? In kwali ain 'ηnu? -Cunya, in 'ni ci mneni in 'ka ain 'ηnikwali gbu -muni 'wu.

²³ Nu, -we Nyimaa -Kanyo -slolua 'mi, 'in in -slolua ain mu ni: sabo, da wa 'kaa Nyimaa -Kanyo -Zezu kpa, o 'bhua 'floo 'wu, ²⁴ o 'paa -Lago fuo, o yia wee 'floo ladidi, 'in o nεε: «-We mia da, na ku -wa, 'mu in wlaa amiaa 'gbu. A li wee 'floo -muni, 'in a 'ka 'mi ligbeda -tu bhla weee nya.» ²⁵ Wa bhia lilie, -Zezu yi 'yaa wa nu -kɔɔ yoo 'nye. 'In o nεε: «Wee 'kɔɔ -muni -wa -Lago -yo nyima 'soo *'wɔsuslolu -lolu, -we ka 'gbu na 'pɔɔn yia jite. Bhla weee nya a -ka we nukpla nu 'mada -mi, a -tu 'mi ligbeda.» ²⁶ Nu, sa a lia 'floo -muni -bhlo, 'in sa a maa 'kɔɔ -muni nukpla nu -bhlo, -zugba Nyimaa -Kanyo titligbu a mia gbada tikli, 'in o 'ka 'saa yi.

²⁷ We 'gbu, nyime -o -ka Nyimaa -Kanyo 'floo li, 'in -o -ka o 'kɔɔ -muni nukpla nu 'ma sa 'nyuu sa, -zugba o 'dε o dia Nyimaa -Kanyo -ku -yo o 'pɔɔn gbu 'wlu. ²⁸ Nu, -o -ka -mi, o bhli o 'dε nɔnɔbhɔ 'yliyɔ la 'nanu, 'bhie, o 'ka 'floo -muni li, 'in o 'ka 'kɔɔ -muni nukpla nu 'ma. ²⁹ Nu, nyoo -ka 'floo -muni li, 'in -o -ka 'kɔɔ -muni nukpla nu 'ma, -zugba o 'ni Nyimaa -Kanyo kuu gbu 'wɔsali sayi, o 'dε o dia gbu 'wlu. ³⁰ We 'gbu, guzɔnya -yo 'kukunya -zua ain glaa, 'in nyima duun yia ti ain nyidi. ³¹ -A -ka -amiaa 'dε nɔnɔbhɔ 'yliyɔlabhli 'nanu, -a 'ni mneni -a 'ka -Lago nyimaa -yɔgbu 'wɔbhuhue 'ηwe -bho. ³² Nu, Nyimaa -Kanyo -ka -amiaa -yɔgbu 'wɔbhuda -mi, 'in o -ka -ain gbu sloluda -mi ni, wa yi -ain -kaslu 'wɔpa dɔdɔgu -nyima nyaa gbu -wa.

³³ We 'gbu, na bheliau, da a -ka 'wlugbeli a 'ka Nyimaa -Kanyo 'sukwe li, a wɔwlu. ³⁴ Nu, 'ηwo -ka nyime -mɔmɔ 'bhada

-mı, ɔ li ɔ 'dɛɛ -buduŋwɛɛ, 'in a -ka 'wlug-beli a yi amıaa 'dɛ -Lagɔɔ nyımaa -yɔgbu 'wɔbhubhue -gɔ -lali.

Da in -ka -mɔ amıaa -gbɛ nyini, 'bhie, in 'ka gbu pnınya -mını gba.

12

Zuzu 'Pɔpaa wlawlali

¹ -Slɛɛn, bhelian, -li Zuzu 'Pɔpa wlaa, in 'yibha a yibheli we sazɔnɔ sa. ² A -yi we 'ji nu, da a 'nia -slɔ -Lagɔ 'wɔ -mı, amıaa 'dɛ a tidea 'yi, yoyolagɔnya'a gbaa, we 'bilanɔnɔɛ nya. ³ We 'gbu, in nɛɛ aın -ylaɛ: nyıme ɔ -ka -Lagɔɔ Zuzu 'wɔ -ka, ɔ 'nı mneni ɔ 'ka gbaɛ: «Mɛ kpa -Zezu», 'in nyıme yabhlogbɔɔ 'nı mneni ɔ 'ka gbaɛ: «-Zezu mı Nyımaa -Kanyɔ nya!» 'mɔ ɔ 'nı Zuzu 'Pɔpa 'wɔ -ka.

⁴ -Lagɔɔ Zuzuu wlawlali -zu 'wɔ, 'in -Lagɔɔ Zuzu -bhlogbɔɔ wlaa we 'dɛ weee. ⁵ Nu, -Lagɔɔ libhoo 'yli -zu 'wɔ, 'in Jejitape -bhlogbɔɔ, mɔ -yla -a nɔa we 'dɛ weee. ⁶ Nu, -Lagɔɔ libho -zu 'wɔ, 'in ɔɔ -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ nɔa we 'dɛ weee lɛ nyıma weee 'wɔ.

⁷ -ɔ -ka -mı -Lagɔ ka ɔ wlawlalu -mɔɔ 'nye, -mɔɔ 'ka -Lagɔɔ Zuzuu 'tite -slolu. 'In -mɔɔ mı nyıma weee zɔzɔnɔɔ 'yiyıdu nya. ⁸ Nu, -Lagɔɔ Zuzu nyɛa nyıme yabhlo gbagbie gbuyiloo sɔlv, 'in ɔɔ Zuzu -bhloo dɛ nyɛa -gɔɔv gbagbie, nyıma 'ka -Lagɔ yibheli. ⁹ 'In ɔɔ Zuzu -bhloo dɛ nyɛa nyıme yabhlo dıızɔvɛ, mɔ -bhloo dɛ nyɛa -gɔɔv guzɔnyaa jipejipee se. ¹⁰ Nu, ɔɔ Zuzu nyɛa 'yabhlo gwɛdigbɔɔ lɛnɔ se, mɔ nyɛa 'yabhlo -Lagɔgbɔɔ -falıpapıee se, mɔ nyɛ 'yaa 'yabhlo yoyozuzu -yɔ Zuzu 'Pɔpaa 'wɔsısalı se. 'In mɔ nyɛa 'yabhlo wɛlı -putunyaa gbagba se, 'in mɔ nyɛa -gɔɔv wee wɛlı -mını 'jigbagbiee se. ¹¹ Nu, ɔɔ Zuzu -bhloo dɛ nɔa we 'dɛ weee lɛ. 'In sa ɔ 'yibhaa, 'sa ɔ nyɛa nyıma -bhlo -bhlo -Lagɔɔ wlawlalu -bhlo -bhlo -bhlo.

Ku -bhlogbɔɔ 'lali duun

¹² Nu, nyımeɛ ku -bhlogbɔɔ, 'in we 'lali duun. Wee 'lalinya -zu 'wɔ, 'in we nɔa ku -bhlogbɔɔ lɛ. 'Sa -bhloo 'dɛ Klisı mıa. ¹³ Nu, Zuıfı -yɔ -wa 'nia Zuıfıoo, galı -yɔ nyıma -zɔnɔoo, wa ka -a 'dɛ weee batizee Zuzu -bhlogbɔɔ nya, 'in -a 'ka ku -bhlogbɔɔ -zɛ. -Lagɔ ka ɔɔ Zuzu -a 'dɛ weee yeli.

¹⁴ 'In we 'nı 'lali -bhlogbɔɔ ku ka, nu, we 'lali -zu 'wɔ. ¹⁵ Bhı -ka yaa gba: «Nu, in 'nı sɔ, we 'gbu, in 'nı kuu -nɔ nya -mı», -mɔɔ 'gbu we 'nia kuu 'lali yi? ¹⁶ 'In yukwli -ka yaa gba: «Nu, in 'nı 'yiliya, we 'gbu, in 'nı kuu -nɔ nya -mı», -mɔɔ 'gbu we 'nia kuu 'lali yi? ¹⁷ Ku -kpabhie -ka yaa 'yiliyaa 'dɛkpɔa nya -mı, sa we 'ka 'nɔa? 'In we -ka yaa yukwlii 'dɛkpɔa nya -mı, sa we 'ka ɲɛɛ 'nɔa? ¹⁸ 'In sa -Lagɔ 'yibhaa, 'sa ɔ zɔa kuu 'lali we -yɔ -bhlo -bhlo. ¹⁹ We -ka yaa nu, we 'dɛ weee mı 'lali yabhlogbɔɔ nya, -zugba da kuu -kpabhie mıa? ²⁰ Nu, kuu 'lali -zu 'wɔ, 'in ku -bhlogbɔɔ.

²¹ Nu, 'yiliya 'nı mneni we 'ka gba sɔ -ylaɛ: «In 'nı -na gbu -ka!» 'In 'wlu 'nı mneni we 'ka gba bhɔnya -ylaɛ: «In 'nı amıaa gbu -ka!» ²² Kuu 'lalinya -a yia -yɔ nu, we yɔlv 'wɔ, we gbu -sua 'wɔ bhabha kuu -nɔ nya. ²³ 'In kuu 'lalinya -a yia -yɔ nu, we 'nı 'nɔɲwe -zɔ sa -mı, 'mɔ -amıa zɔa 'nɔɲwe bhabha. 'In kuu danya wa'a 'yia -yɔ, -mɔɔ -amıa zɔa sazɔnɔ sa. ²⁴ Nu, kuu 'lalinya wa yia -yɔ, -mɔɔ sazɔnɔ saa zɔzɔvɛ 'nı gbu 'wɔ -ka. Nu, -Lagɔ ka ku lɛnɔ 'lalinyaa 'ylijijie nya, 'in we 'lalinya 'nia 'nɔɲwe -zɔ sa -mı, ɔ yia we 'nɔɲwezɔzɔvɛ 'kadɔ 'nye. ²⁵ Nu, we -ka 'sa -mı, 'wɔdodoe 'nı kuu 'lalinya nyıdı -mı. 'In zɔzlv wee 'lali zɔzlvɔa 'nanɔv. ²⁶ Nu, kuu 'lali yabhlo -ka sıada -mı, we 'dɛ weee sıa dabɔv, 'in wa -ka 'lali yabhlo 'ɲıkwalı, we 'dɛ weee -yɔ we lia 'mɔna dabɔv.

²⁷ Nu, amıa, Klisı ku a -mıa. 'In wee kuu 'lali a -mıa -bhlo -bhlo. ²⁸ Nu, leglızı 'wɔ sanɛɛ 'sa -Lagɔ palıa nyıma la: tiada, -Zezuu tietienya ɔ palıa la, we 'sɔnɔ nya ɔ palıa *-Lagɔgbɔɔ -falıpanya la, we tanɔ nya ɔ palıa -Lagɔgbɔɔ -slolunya la. -Mɔɔ 'bıgv gwɛdigbɔɔ lɛnɔnya, 'bhie guzɔnya jipenya -yɔ nyımaa 'wɔsanya, we -yɔ nyımaa 'yugalinya. 'In nyıma -wa gbaa wɛlı -putunya wa 'nia -yi, ɔ yi 'yaa -maa lapalı. ²⁹ Nu, wa 'dɛ weee 'nı -Zezuu tietienya, wa 'dɛ weee 'nı -Lagɔgbɔɔ -falıpanya, wa 'dɛ weee 'nı -Lagɔgbɔɔ -slolunya, wa 'dɛ weee 'nı gwɛdigbɔɔ lɛnɔnya! ³⁰ Wa 'dɛ weee 'nı guzɔnyaa jipenya, wa 'dɛ weee 'nı wɛlı -putunya wa 'nia -yii gbagbanya, 'in wa 'dɛ weee 'nı wee wɛlınya -mını 'jigbanya!

³¹ 'In, -Lagɔɔ wlawlali 'yilia -we -zia -bha

'wɔ, amiaa dli nyini we 'wɔ.

Nu, -slɛɛn, 'yloogblɔ nanɪa 'yli -we -zia -bha 'wɔ, 'mɔ na yia aɪn 'klɔslɔlua.

13

Zekalɪdlɪ

¹ 'In, in -ka mneni in 'ka nyɪmaa wɛli gba, 'in 'dɛbhie in 'ka 'anzɪnyaa wɛli gba, in 'nɪ nyɪmaa zekalɪ nɪ, -zugba in 'wɔ sa nɛtɛ wa mɪa bhlɪda 'tɪtɛɛ, we wɛli -yɔ -lɪli gbɔɔn wɛli.

² 'In, in mneni in 'ka -Lagɔgbɔɔ -falɪ 'pa, in mneni in 'ka zizɛlu weɛ yibheli, 'in, in 'ka we 'dɛ weɛ 'wɔlanɔ, in mneni in 'ka dli 'kadɔ zɔ, -we 'kaa -gɔgɔ 'kadɪ dawɔlasalɪ, 'in, in 'nɪ nyɪmaa zekalɪ, -zugba in 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ. ³ In -ka mneni in 'ka na zɔzɔnɔ weɛ ɲwɔbhanya 'wɔladlɪli, 'in in 'ka na ku wɪa wa 'ka we sɛoo, in 'nɪ nyɪmaa zekalɪ, -zugba in 'na 'ka -lu yabhlogbɔɔ we 'wɔ 'yɪ.

⁴ -ɔ -ka zekalɪdlɪ -ka, ɔ dɪtɪɛ, zɔzɔnɔ ɔ nɔa lɛ, ɔ dli nyini nyɪmaa -lu 'wɔ zenyi sa, ɔ'ɔ -slɔlu ɔ 'dɛ, 'in ɔ'ɔ 'ylɪmanɪ ɔ 'dɛ. ⁵ -ɔ -ka zekalɪdlɪ -ka, ɔ'ɔ nɔ zɔbhali gbɔ lɛ, ɔ'ɔ -talɪ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ zɔzɔnɔ da, ɔ'ɔ 'pa 'cɛ, ɔ'ɔ dli nyɪmɛ gbɛgbɛɪn gbɔ dli la. ⁶ -ɔ -ka zekalɪdlɪ -ka, -we 'nɪa -mɪ tɪklɪ, ɔ'ɔ li we 'mɔna, nɪ, gbɔzɔnɔ gbɔɔ 'mɔna ɔ lia. ⁷ -ɔ -ka zekalɪdlɪ -ka, nyɪmaa -yɔgbɔ ɔ tɪa 'wɔ, gbɔ weɛ ɔ zɔa dli -gɔ, gbɔ weɛ ɔ dia dli 'wɔ, 'in ɔ slɔlɔa gbɔ weɛ 'wɪlɔ zɔ la.

⁸ Zekalɪdlɪ 'na 'ka cɪ labhɪa, -Lagɔgbɔɔ -falɪpapɪɛ yia labhɔa, wɛli -putunyaa gbagbɛ yia 'yɪlgbea, 'in -luyɪlo 'ka labhɔ. ⁹ Nu, -amiaa -luyɪlo 'nɪ gbada -mɪ, 'in -amiaa -Lagɔgbɔɔ -falɪpapɪɛ 'nɪ gbada -mɪ. ¹⁰ Nu, 'yli -we ka zɪ -we mɪa gbada -ka yi, -we 'nɪa gbada -mɪ, 'in -mɔɔ bhɔa la.

¹¹ Nu, da in mɪa zɪmɛ 'yɪslɔkpɪlɛ nya, 'yɪslɔkpɪlɛ 'bhɪsa na gbɔa, 'yɪslɔkpɪlɛ 'bhɪsa na pɔpɪalɪ 'wlukɔɔn la, 'yɪslɔkpɪlɛ 'bhɪsa na sɪsalɪa gbɔ 'wɔ. 'In da in -zɛa 'yɪlgwɛladolunɔ, in yia 'yɪslɔkpɪlɛ lɛnɔgbɔ 'bɪbhɔ.

¹² Nu, -zɛɛn, -li -a 'yɪa -yɔ 'wluluu, we 'wɔ sa 'yɪlgɔlabhɔ -vlɪgnɪ 'wɔ -a yɪ we -yɔ. 'In -yɔ -a yɪa 'yɪyɪlɪa kpɛɛn kpɛɛn weɛ 'yli nya. Nu, -zɛɛn, na -luyɪlo 'nɪ gbada -mɪ, 'in weɛ 'yli nya -Lagɔ na yia yibhelia kpɛɛn kpɛɛn, sa ɔ 'dɛ -yɪa 'mɪ, 'sa.

¹³ -Slɛɛn, weɛ -li ta -mɪnɪ mɪ la: dlɪzɔzɔɛ, dlɪwɔdlɪɛ, zekalɪdlɪ. 'In weɛ -li weɛ -mɪnɪ glaa, -we 'yɪlɪa, mɔ -wa zekalɪdlɪ.

14

Zuzu 'Pɔpaa wɪawɪlɪ

¹ A -talɪ nyɪmaa zekalɪdlɪ da tɪa. Amiaa dli nyini 'ya Zuzu 'Pɔpaa wɪawɪlɪ 'wɔ. 'In -we amiaa dli 'kaa 'wɔnyini bhabha mɔ -wa -Lagɔgbɔɔ -falɪpapɪɛ. ² Nu, wɛli -putu wa 'nɪa -yi, nyɪmɛ -ɔ -ka we gba, ɔ 'nɪa nyɪma -yɪa gbɔ gba, -Lagɔ -yɪa ɔ gbɔa gbɔ. -We ka gbɔ -wa, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ'ɔ 'nɔ we 'wɔla. -Lagɔ Zuzuu 'tɪtɛ nya ɔ gbɔa gbɔzɔnɔnya mɪa zizɛda.

³ Nu, -ɔ paa -Lagɔgbɔɔ -falɪ, nyɪma -yɪa ɔ paa we, 'in ɔ 'ka wa dlɪzɔzɔɛ -gɔpɪlɪ, ɔ 'ka wa 'kɔaylɪpa, ɔ 'ka wa dli -bɛlɔ -yɔpɪlɪ. ⁴ -ɔ gbɔa wɛli -putunya, ɔ 'dɛɛ dlɪzɔzɔɛ ɔ pɪalɪ -gɔ, 'in -ɔ paa -Lagɔgbɔɔ -falɪ, leglɪzɪ weɛ dlɪzɔzɔɛ -mɔɔ pɪalɪ -gɔ.

⁵ In 'yɪbha nɪ, a 'dɛ weɛ gba wɛli -putunya, 'in -we in 'yɪbhaa 'ya bhabha mɔ -wa nɪ, a 'pa -Lagɔgbɔɔ -falɪ. Nu, -ɔ paa -Lagɔgbɔɔ -falɪ, ɔ 'yli ɔ -zɪ -ɔ gbɔa wɛli -putunya. 'Mɔ nyɪmɛ yabhlo -ka mneni ɔ 'ka wɛli -putunya ɔ gbɔaa 'jɪ gba, -mɔɔ 'kaa leglɪzɪ weɛ dlɪzɔzɔɛ -gɔpɪlɪ. ⁶ 'In -slɛɛn bheliaɪn, in -ka yaa amiaa -gbɛ yi, 'in in 'ka aɪn -yɪa wɛli -putunya gba, 'in -lu -Lagɔ -slɔlua 'mɪ 'klɔ, we yi -luyɪlɔoo, -Lagɔgbɔɔ -falɪpapɪɛoo, we -yɔ -Lagɔgbɔɔ slɔlɔɛoo, in 'nɪ aɪn -yɪa we gba, zɔzɔnɔ -mɔmɔ in nɔ aɪn -yɪa lɛa? ⁷ -A 'pa -slɔ lɔɔbhɪlɪlɪ dli -gɔ, sa leglɛ -yɔ -petɛ 'bhɪsa: we -ka we wɛli 'nɪ -yɔbhɔbhɔlɔda -mɪ -bhlo -bhlo, we -ka bhlɪda -mɪ, sa wa 'ka we bhlɪbhɪwɛlɪ 'wɔsɪsalɪda 'yɪa? ⁸ We -ka nɪ, tɔɔ leglɛ 'nɪ gba 'nanɔ, nyɔɔ 'ka lamnɪzɪ, 'in ɔ 'ka tɔ gɔa mɪa? ⁹ Nu, 'sa -bhlokpɪdɛ we mɪa amiaa -nɔ nya! A -ka wɛli -putunya gbada -mɪ, a 'nɪ we 'wɔyɛlɪ 'nanɔ wa 'ka we 'wɔlanɔ, -zugba amiaa wɛlɪnya a mɪa kwnɛɛ 'pada. ¹⁰ Nu, wɛlɪ 'yli -bhlo -bhlo -zu dɔdɔgɔ, 'in we 'yabhlogbɔɔ nyɪmɛ'ɛ 'nɔa 'wɔla, we 'nɪ -mɪ. ¹¹ Nu, wɛli -we 'in 'nɔa 'wɔla, nyɪmɛ -ɔ -ka we 'mɪ -yɪa gba, in mɪ lakpayu nya -mɔɔ -gbɛ, 'in -mɔɔ mɪa lakpayu nya na -gbɛ. ¹² 'Sa -bhlokpɪdɛ we mɪa amiaa -nɔ nya, amɪa -wa 'yɪbhaa -Lagɔ

Zuzuu wlawlali, -we 'kaa legliziu dliuzove -gopali ni, a -tali we da bhabha, 'in a 'ka we 'yi duun.

¹³ We 'gbu, nyime -o gbaa weli -putu, o bhuhoe -Lago, 'in o 'ka wee weli 'bhiti, weli -we wa nua 'wula, we 'wu. ¹⁴ Nu, in -ka -Lago bhuhoe da -mi weli -putu 'wu, -zugba na dli mia -Lago bhuhoe da, 'in na 'ylimnee 'ni lubho yabhlogbo nuda -mi. ¹⁵ 'In sa in 'ka nua? 'In -Lago na yia bhuhoea na dli nya, 'in in 'ka 'ya o bhuhoe na 'ylimnee nya. -Lagobu na yia bhua na dli nya, 'in in 'ka 'ya we bhli na 'ylimnee nya. ¹⁶ -In -ka -Lago fuo 'pa na dli -bhlogbo nya, nyime -kpua -o -dia -Lagonyima nyidi la, o 'ni -na -Lago fuo -pa weli 'wulanu, 'lee, sa o 'ka gba «*-Amenu!» wee fuo -pa -weli -minu daa? ¹⁷ Gbuzonu -wa, -Lago -na pa fuo 'nanu, nu, we'e pali -na -libheyii dliuzove -gu.

¹⁸ -Lago na paa fuo, nu, weli -putunya na gbaa, in -zi a 'de weee 'wu. ¹⁹ Nu, -Lagonyima -ka 'wlugbeli, in 'yibha in 'ka weli go gbu gba weli wa nua 'wula, we 'wu, 'in in 'ka 'ya nyima -putu gbu -slolu, -muv nani 'yli -muv -zi gbuv go 'wlu glu 'so 'wlu kugbua (10.000) gbagbie, weli -putunya 'wu.

²⁰ Nu, bhelian, a 'na -zeli 'yislakpile amiaa lenugbonya 'wu -ni. We -ka gbonyuuu leno da, a -ze 'nyenyeyua. 'In amiaa lenugbonya 'wu, a -ze 'yiligweladolunya. ²¹ We mi celida titee 'sebhe 'wue: «Jelitape nee:

«Nyima -wa gbaa weli -putunya,
wa gbagbie in na yia 'plia,
'in in 'ka Izraelnyima -yla gbu gba.
'Lakpanyaa nye nya na yia wa -yla gbu gbaa.

'In 'debbie wa 'nia 'mi yukwli polva yi.»

²² Nu, weli -putunya gbagbie mia, gbuv 'yislolue -wa, nyima -wa 'nia -Lago 'wu -mi -yla. We 'ni -lu yabhlogbo nya -mi -Lagonyima 'yliya 'wu. 'In -Lagobu -falipapie mia, gbuv 'yislolue -wa, -Lagonyima -yla. We 'ni -lu yabhlogbo nya -mi nyima -wa 'nia -Lago 'wu -mi 'yliya 'wu. ²³ Sabhisa, leglizii weee gbelia 'wlu, wa yia weli -putunya gbagbie bhli, -de nyima -kpuaa, -de nyima 'nia -Lago 'wu -mi ma pla ain bu, wa 'nia gbaa yi nu, -sabhe mi

ain 'wluu? ²⁴ We -ka nu, a 'de weee mi -Lagobu -falipada, -de nyime 'nia -Lago 'wu -mi mo, -de nyime kpuaa, mo pla ain bu, -we weee o 'nua, we 'gbu o yibhelia o gbonyuu. 'In -we weee o 'nua, mu yia o -yogbu 'wobhua. ²⁵ 'In -we weee mia o dli zo zizeda, zli 'klw we yia 'tlaa, 'in o 'ka 'wlu lagbli, o 'ka -Lago bubo, 'in o 'ka gbae: «Cun, -Lago mi ain nyidi gbuzonu sa.»

Leglizii lenvo

²⁶ Nu, bhelian, sa -a 'ka we nua? Da a -ka 'wlugbeli, a -ka leglizii leno da -mi, amiaa 'yabhlo mneni o 'ka -Lagobu bhli, 'in -gudu 'ka nyima -slolu, -li mia zizeda -gudu 'ka we 'bhlesa, 'yabhlo 'ka weli -putunya gba, 'in -gudu 'ka we 'ji gba, nu, -muv weee yia -Lagonyima -yobe, 'in wa dliuzove 'ka -gubho. ²⁷ 'In nyime -ka weli -putunya gbagbie bhli, nu, nyima 'so, nyima ta nu 'sa -bhlo -bhlo, 'in weli nya wa gbaa nyime yabhlo 'ka we 'ji gba. ²⁸ Nu, -we wa gbaa, nyime yabhlogbo 'ni -mi o 'ka we 'ji gba, -zugba wa 'mu nye leglizii -zejila 'wu. -o -ka -mi, o gba o 'de dli zo, o 'de -yla, we -yo -Lago -yla. ²⁹ We -ka -Lagobu -falipanya, -de nyima so, -de nyima taa, -maa gba, 'in -we wa gbaa, nyima toba siali we 'wu. ³⁰ 'In nyime yabhlo -ka -bha -mi, -Lago -ka o gbu yabhlo 'klwslolu o -ka we gbada -mi, -o mia gbada tia -mo 'mu nye. ³¹ A 'de weee mneni a 'ka -Lagobu -falipapa 'pa 'bila -bhlo -bhlo, 'in we 'ka nyima weee -slolu, 'in we 'ka wa dli -belu -yopali. ³² Nu, -wa paa -Lagobu -falipapa, wa -yi gbuv -falipapie kpa sa. ³³ Nu, -Lago 'ni gbu bidi -bidi bidii leno -Lago, 'wututve -dlu -Lago -wa.

We 'gbu, sa wa nua we leglizii weee 'wu -Lagonyima weee nyidi, we -mi 'sa. ³⁴ Nu, leglizii -ka 'wlugbeli 'nyu 'mu nye, wa 'ni wa gbagbie 'yoo 'nye. 'Sa Moizu tite gbaa, wa zu nukpasia 'nyu. ³⁵ 'In wa -ka 'yibha wa 'ka gbu yabhlo 'wulanu, wa 'yibha wa 'lowlia we la -budunye. 'Nyuu 'ka leglizii -zejila 'wu weli 'wobhu o 'ka gba, we 'ni 'ylinani.

³⁶ 'Lee, amia dli, amiaa -gbe -Lagoweli dlia gwe yi? Yaayu, amiaa 'de -bhlogbo -gbe we nyina yi? ³⁷ We -ka, nyime yabhlo ka we 'wlu bu lapopali nu, -Lagobu -falipanya o -mia ni, 'in Zuzu

'Popaa wlawlalu nya ɔ nva gbunya ɛ ni, ɔ yibheli we 'ji nu, -we na celia da ain 'wv, Jejitapεε tite yabhlo -wa. ³⁸ 'In nyime -mɔmɔ 'ni we 'wv yibheli, -Lagɔ 'ni ci -mɔɔ -yi: wa 'na pɔlv -mɔɔ yukwli -ni.

³⁹ We 'gbv, na bhelia, amiaa dli nyini -Lagɔgbv -falipapie 'wv bhabha. 'In a 'na -klolu nyima -tɔlvaa weli -putunyaa gbagbie -ni. ⁴⁰ Nu, a nv we 'dε weee ɛ sazɔnv sa, 'in we -mi 'cε 'cε.

15

Klisi tltlnya lvv 'wvsvɔvɛ

¹ Bhelian, -Lagɔgbv in gbaa ain -yla, a ηwnua -yɔ, 'in a mi 'yaa -slɛɛn da -yɔlanɛda, we 'gbv na saa amiaa dli glu. ² Sa in gbaa wee -Lagɔgbv -mɔni ain -yla a -ka 'sa we -gv nɔ, 'in we puea ain, 'mv we 'ni -mɔvɔv, -zugba amiaa dliɔvɔvɛ mi, bhe -wa.

³ Gbv -we wa -slolua na 'dε, 'mv in -slolua ain tia, mv -wa nu: Klisi ka tli -amiaa gbonyuu 'gbv, sa -Lagɔsbhe gbaa zlmε we, 'sa. ⁴ 'In wa faa ɔ gbawla 'wv, we 'yl tanv zli ɔ yia tltlnya glaa 'wvsvɔ, sa -Lagɔsbhe gbaa zlmε we, 'sa. ⁵ ɔ -slolua ɔ 'dε *Sefasi 'klv, 'bhie, ɔ yia ɔ 'dε ɔ tietienya kugbua ɛ 'sɔ 'klvslolu. ⁶ -Mv 'bɔgv, -Lagɔbhelia -wa zia nyumaa 'wlv 'sɔ glv gbu -gv, ɔ yia wa 'klv 'tlali dabv. Nu, wa duun -ga 'yliyɔ -slɔ, 'yabhlo -bhlo tia. ⁷ -Mv 'bɔgv, ɔ yia *'Zake 'klvtlali, 'bhie, ɔ yi 'yaa tietienya weee 'klvtlali. ⁸ We bhialida, wa 'dε weee nv 'bɔgv, ɔ yi 'yaa -ami 'klvtlali, -ami 'wlv 'yu -ɔ ka gwahie 'tlali ɔ 'nyaa.

⁹ Nu, -Zezuu tietienya glaa -ami -wa wa 'kienyile, in 'ni 'dεbhie -gbolu we 'klv -ka wa 'ka 'mi la -Zezuu *tietienyɔ, -we ka gbv -wa, in ka leglizɔ 'klyie 'wvɔpali. ¹⁰ 'In, sa in mia -zɛɛn da, -Lagɔɔ 'nanɔ nya in mi 'saa. 'In wee ɔ 'nanɔ ɔ nva 'mi 'wv, we 'ni 'wvɔv bhe: -we ka gbv -wa, lubho in nva, we -zi -Zezuu tietienya weee. We 'ni -ami nv wee lubho, -Lagɔɔ 'nanɔ sua 'mi, 'in na nva we. ¹¹ Nu, we 'ka -ami -zεɔɔ, we 'ka wamɔ -zεɔɔ, -Lagɔgbv -a mia gbada, 'in a ηwnua -yɔ, mɔ mia dε.

-Lagɔyi 'yaa -amia 'wvɔbhua tltlnya glaa

¹² Nu, -Lagɔgbv -a gbaa da ain -yla, -a nɛɛ ain -yla Klisi ka 'wvsvɔ tltlnya glaa. 'In sa amiaa lv -nyuma -bhlo -bhlo 'ka gba tltlnya

'ni mneni wa 'ka tltlie lv 'wvsvɔ? ¹³ We -ka nu, tltlnya'a -sɔ 'wv tltlie lv, -zugba Klisi 'ni tltlie lv 'wvsvɔ. ¹⁴ We -ka nu, Klisi 'ni tltlie lv 'wvsvɔ, -zugba -Lagɔgbv -a gbaa da ain -yla, gbv -kpvɔ -wa. 'In amiaa dliɔvɔvɛ mi 'yaa gbv -kpvɔ nya. ¹⁵ We -ka nu, tltlnya'a -sɔ 'wv tltlie lv 'pɛɛn ni, -zugba -Lagɔ -a zɔlvɔ yo -yɔ. -We ka gbv -wa, -a ka gba nu, -Lagɔ ka Klisi 'wvɔbhv tltlie lv. 'In -zugba ɔ 'ni we lɛnv. ¹⁶ We -ka nu, tltlnya'a -sɔ 'wv tltlie lv, -zugba Klisi 'ni tltlie lv 'wvsvɔ. ¹⁷ We -ka nu, Klisi 'ni 'wvsvɔ tltlie lv, amiaa dliɔvɔvɛ mi klo nya, -zugba a mi -slɔ mnɔda amiaa gbonyii lv. ¹⁸ We -ka 'sa -mi, -wa weee tia, -zugba wa mi Klisi 'wv, -maa ka mnɔ. ¹⁹ We -ka nu, dɔvɔ -mɔni -gv 'pipee -bhlogbɔɔ 'gbv, -a dɔ Klisi dli 'wv, -zugba nyazinya -a -mia bhabha nyuma weee nyidi.

²⁰ Nu, Klisi ka 'wvsvɔ tltlnya lv, gbvɔvɔv -wa. Klisi -sɔa 'wv tia tltlnya glaa 'bhie, tltlnya tɔlvɔ 'kaa 'wvsvɔ tltlie lv. ²¹ Nu, sa tltlie yia la nyime yabhloo gbɛgbɛɛn, 'sa -bhloo 'dε tltlnyaa 'wvsvɔvɛ tltlie lv yia la nyime yabhloo gbɛgbɛɛn. ²² Sa nyuma weee -wa nɛa *-Adan -yɔ la, wa tia, 'sa -bhloo 'dε nyuma weee -wa nɛa Klisi -yɔ la, -maa yia 'yliyɔgagie 'yia. ²³ Nu, -ɔ -ka -mi ɔ ka ɔnv -galɔda, Klisi -galɔ nyuma weee 'yu, Klisi -sɔa 'wv tia tltlie lv. -Mv 'bɔgv, -wa -wa Klisi -nv, zli ɔ yia yia, -maa yia tltlie lv 'wvsvɔ ɔ 'bɔ tɛn. ²⁴ -Mv 'bɔgv, dɔvɔ yia labhvɔ: zuzu 'nyuu nyumaa -gvgalie klaa, we se klaa, we -yɔ we 'tɛ, Klisi yia we 'dε weee lasaa, 'in nyumaa 'wlulapɔie ɔ yia Dide -Lagɔ yoo 'nyea. ²⁵ We mi nu, Klisi pɔli nyuma 'wlv la tiklu, 'in -Lagɔ 'ka ɔ tonyuma lu, 'in ɔ 'ka wa ɔ bhv zɔ laslv. ²⁶ Nu, tonyumεε 'wvɔbhlo lv -ɔ -Lagɔ 'kaa lasa, mv -wa tltlie. ²⁷ Nu, we mi celida -Lagɔsbhe 'wvɛ:

«-Lagɔ ka ɔ bhv zɔ -lu weee laslv.»

'In -we mia tiklu, mv -wa nu, -Lagɔ -ɔ slvɔ Klisi bhv zɔ wee -lu weee la, -mɔɔ 'ni wee «-lu weee» glaa -mi. ²⁸ Nu, -Lagɔ -ka Klisi zɔ -lu weee laslv, 'in -Lagɔɔ 'Yu -ɔ -Lagɔ slvɔ -lu weee zɔ la, 'in -mɔɔ slvɔ -mɔɔ 'dε -Lagɔ zɔ la. Sanεε 'sa -Lagɔ yia -lu weee 'wlulapɔia kpɛɛn kpɛɛn.

²⁹ Nu, nyuma -tɔlvɔ gbaa wa batizee wa tltlnyaa 'bɔ 'wv, lɛɛ -lu wa 'ka we 'wv 'yia? We -ka nu, tltlnya'a -sɔ 'wv tltlie lv gbvɔvɔv

sa, leε -lu ka 'gbu waa nyuma -manu gba wa batizee wa tltlɪnyaa 'bɪ 'wɔa?

³⁰ 'In -amɪa, leε -lu ka 'gbu -a palɪ -amɪaa 'dɛ 'yɪb nyɪmɛ -bha -lu 'yu bhla weee nya?

³¹ Bheliain, in mɪ tltɪɛ 'yu 'yɪ weee zɪ. Na 'dɛ na yɪmanɪa amɪaa 'gbu -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ 'wɔ: we 'dɛɛ 'gbu na gba 'saa. ³² We -ka dɔdɔ -gɔv -lii 'yɪyɪee 'gbu, in yɪ tɔ gɔ -fliinɪma nya Efɛzɪgbe nukplɛ, leε -lu in 'ka we 'wɔ 'yɪa? We -ka nɪ, tltlɪnyaa 'a -sɔ 'wɔ tltɪɛ lɔ, 'in -a gbaa nyuma tɔlɔa 'bhisae:

«-A li, -a 'ma, nɪ,
cɪzɪ tɪa -a yɪa.»

³³ A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪyɪ, nɪ, «'talea 'nyɪi kwaa nyɪmɛ gbɔnyuu lɛnɔe lɔ.» ³⁴ A yɪli amɪaa 'dɛ 'wɔ lɔ, sa we naniya 'yɪ, 'sa. 'In a 'na nɔnɔ gbɔnyuu lɛ -nɪ. Nɪ, aɪn glaa nyuma tɔlɔa 'nɪ -Lagɔ -yɪ. -We na gbaa da, amɪaa zɔbhalɪgbu -wa.

Ku -saa 'wɔ tltɪɛ lɔ, sa we mɪa?

³⁵ 'In nyɪmɛ yabhlo yia layɪbhaae: sa tltlɪnyaa 'ka 'wɔsɔ tltɪɛ lɔa? 'In ku -mɔmɔ wa 'ka -ka? ³⁶ -Gɔwɔtɔnyɔ, -in pɔpalɪ -sɔ 'wlukɔvɔn la, -in 'nɪ we 'jɪ -yɪ nɪ, -lu -na glɔa, we ka tɪ 'bhie, we mɪa. ³⁷ -Luu 'ya -kɔvɔ -na glɔa, -de 'mɔnyaa, -de glɔglɔ -luu 'ya -putuu, mɔ -wa, we 'nɪ -we mɪa 'cɪn, 'mɔ -na glɔ. ³⁸ -Mɔv 'bɪgɔ, ku -we naniya -Lagɔ dɔdɔ, 'mɔ ɔ nyɛa glɔglɔ -lu. 'In -luu 'ya -we -ka -mɪ -mɔv ka -mɔv 'dɛɛ ku. ³⁹ 'Yɪyɪgalu weee 'nɪ yɪcɛ -bhlo -ka: nyuma ka -maa nɔv yɪcɛɛ sa, 'in nɪma kaa -mɔv nɔv yɪcɛɛ sa, 'zɪanya ka -mɔv nɔv yɪcɛɛ sa, 'in zɪbhɪnyaa kaa -mɔv nɔv yɪcɛɛ sa. ⁴⁰ Yalɪ -lii ku mɪ 'ya, 'in dɔdɔ -gɔ -lii ku mɪa. Yalɪ -lii 'yɪlinanɔ ka we 'dɛɛ sa, 'in dɔdɔ -gɔ -lii 'yɪlinanɔ ka -mɔv 'dɛɛ sa. ⁴¹ 'Yɪlɔv 'pɔpɔv mɪ we 'dɛɛ sa, 'cɔv lɪɛ mɪ we 'dɛɛ sa, -zɛɪ lɪɛ mɪ we 'dɛɛ sa, 'in 'dɛbhie we -zɛɪ glaa we lɪɛ zɪzɪ 'wɔ.

⁴² 'Sa -bhlokpade we mɪa tltlɪnyaa tltɪɛ lɔv 'wɔsɔ gɔv nya. Nyɪmɛ -ka tɪ wa -ka ɔ 'bhlu, zɛn ɔ zɛan, da ɔ -ka 'wɔsɔ tltɪɛ lɔ, ɔ ku lolu 'nɪa 'masɛɛn tɪa yɪ. ⁴³ Wa -ka ɔ 'bhlu, ɔ 'nɪ -lu yabhlogbɔ. 'In da ɔ -ka 'wɔsɔ tltɪɛ lɔ, 'ɲɪmɪnɪe 'kadɔ nya ɔ sɔa 'wɔ. Wa -ka ɔ 'bhlu, ɔ 'nɪ 'tɪɛ yabhlogbɔ 'wɔ -ka. 'In da ɔ -ka 'wɔsɔ tltɪɛ lɔ, 'tɪɛ yea ɔ. ⁴⁴ Wa -ka ɔ 'bhlu, -zugba dɔdɔgɔ -nyɪmɛɛ ku wa 'bhlu, 'in ɔ -ka 'wɔsɔ tltɪɛ lɔ, Zuzu 'Pɔpa nyɛa ɔ 'yɪyɪgagɪe. Dɔdɔgɔ -nyɪmɛɛ ku mɪ, 'in ku -we Zuzu 'Pɔpa

nyɛa 'yɪyɪgagɪe, -mɔv mɪ 'yaa. ⁴⁵ Nɪ, we mɪ cɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔe:

«Tɪa -nyɪmɛ -Adan -zɛa dɔdɔgɔv 'yɪyɪganyɔ.» 'In -Adaan 'wɔbhloɪunɔ -zɛa zuzu -we wɪaa 'yɪyɪgagɪe. ⁴⁶ Nɪ, we 'nɪ ku -we Zuzu 'Pɔpa 'nyɛa 'yɪyɪgagɪe -mɔv yɪ tɪa, dɔdɔgɔv 'yɪyɪganyɔ yɪa tɪa, -mɔv 'bɪgɔ ku -we Zuzu 'Pɔpa 'nyɛa 'yɪyɪgagɪe yɪa lɔgada. ⁴⁷ Nɪ, bla nya -Lagɔ nɔa tɪa -nyɪmɛ lɛ, 'in nyɪmɛɛ 'sɔnɔ mɪa, yalɪ -mɔɔ 'bhɔa. ⁴⁸ Dɔdɔgɔ -nyuma 'wɔv nyɪmɛ -Lagɔ nɔa lɛ bla nya mɔ, 'in yalɪnyuma 'wɔv nyɪmɛ ɔ 'bhɔa yalɪ mɔ. ⁴⁹ Sa -a -yɔ dɔdɔgɔ -nyɪmɛ ɔ -Lagɔ nɔa lɛ bla nya 'wɔwɔlɔa, 'sa -bhloɔ 'dɛ -a -yɔ nyɪmɛ ɔ 'bhɔa yalɪ yɪ 'yaa 'wɔwɔlɔa.

⁵⁰ Bheliain, -we na gbaa mɔ nɪ: nyɪmɛɛ dɔdɔgɔ -ku kaa yɪcɛ -yɔ 'pɪɔn 'wɔ, we 'nɪ mneni we 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ zɔ pla. 'In -we 'kaa tɪ, we 'nɪ mneni we 'ka -we 'e tɪaa 'bɪ lɪ.

⁵¹ -Sɛɛn, zɪzɛɪ yabhlo na yɪa aɪn -yɪa 'bhlesaa: -a 'dɛ weee 'nɪa tɪa yɪ, nɪ, -a 'dɛ weee ku wa yɪa 'bhɪtɪa. ⁵² Nɪ, lɛ we yɪa nɔa sa sɔv, 'yɪ kɔpɪe 'bhɪsa, 'wɔbhloɪu -lɛglɛɛ gba zɪ. Nɪ, we lɛglɛ -ka gba, 'in tltlɪnyaa sɔa 'wɔ tltɪɛ lɔ, -maa -putu 'u tɪ 'masɛɛn, 'in -amɪa, -amɪaa ku bhɪtɪa. ⁵³ We mɪ nɪ, ku -we 'kaa zɛn, we -zɛ ku -we 'na 'kaa zɛn, 'in ku -we 'kaa tɪ, we -zɛ ku -we 'na 'kaa tɪ. ⁵⁴ Nɪ, ku -we 'kaa zɛn, we -ka ku -we 'na 'kaa zɛn -zɛ, 'in ku -we 'kaa tɪ, we -ka ku -we 'na 'kaa tɪ -zɛ, -zugba -we -Lagɔsɛbhɛ gbaa we ka gba:

«Tɪɛ ka labɔ,
'in -Lagɔ ka tltɪɛ lu kɔɛɛn kɔɛɛn!»

⁵⁵ «'Oo tltɪɛ, da -na tɔv lulue mɪnɪa?
'Oo tltɪɛ, da -na tɔ -gɔ kɔɛɛ mɪnɪa?»

⁵⁶ Nɪ, tltɪɛ nɔ tɔ -gɔ kɔɛɛ mɪa, gbɔnyuu -wa, 'in Moizɪ tɪɛ mɪa, mɔ -wa gbɔnyuuu 'tɪɛ.

⁵⁷ Nɪ, -a 'pa -Lagɔ fuo, ɔ 'gbu -a yɪa tɔ lu, -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ 'wɔ.

⁵⁸ We 'gbu, na bheliain -zɔnɔ, a 'tɛmanɪ 'wɔ, 'in a 'yɪgɛ gege, a 'ka Nyɪmaa -Kanyɔɔ lubɔ nɔ 'yɪ weee nya, -gɔladɔlue nya. 'In a -yɪ we 'jɪ nɪ, Jeɪtɔpɛɛ lubɔ -we a mɪa nɔda, we 'nɪa 'wɔtɔa yɪ bɛ.

16

*'Gwezi wa -saa wa 'ka *-Zeluzalemɔv -Lagɔnyɪma 'nyɛ*

1 'Gwεzi wa -saa wa 'kaa *-Zeluzalemov -Lagonyima 'nyε, we gbv na yia -sleen da gbaa. Sa in gbaa we -Galasiii leglizinya -yla, amia nu 'ya 'sa we. 2 Mb -wa nu, dimasi weee nya, -o -ka -mi o zv o 'dεε -gbε 'gwεzi la, sa o yia. Nu, wa 'na wolv 'mi in -ka nyini 'bhie, wa 'ka we -sa -ni. 3 Da in -ka amiaa -gbε nyini, nyima a -saa -bha, 'ma na yia tiea 'sebhe nya kwεε amiaa wlawlalu nya -Zeluzalemov. 4 We -ka -mi nu, na 'dε -yo wa mni 'ya -mo ni, 'in na -yo wa mnia.

-Li Pɔlv 'kaa lenv we gbv

5 In -ka Masedvanı -dɔdv 'wɔdı 'bhie, na yia amiaa -gbε. (Nu, Masedvanı -dɔdv -gv na yia 'plııa.) 6 In mneni in 'ka amiaa -gbε -tu 'ylı sanıme, -de na yi amiaa -gbε tuv 'debhie, 'in ηwɔtlɔyibhla 'ka 'plıı. 'Bhie, mo in mia mnıda, a 'ka -mo 'mi yoo kwa. 7 Nu, in 'ni 'yibha, in -ka 'plıda -mi, in 'ka aın 'yi bhe, in 'yibha in 'ka amiaa -gbε ladıı 'ylı sanıme nya, -zugba -Lagɔ -ka we -yɔηwnu.

8 We mi 'sa 'bhie, in 'yibha in 'ka -slɔ Efezigbe nukple -tu tiklu, 'in *Pantikɔtuv 'ylı 'ka nyini. 9 Nu, 'yoo ka 'mi -yla -kalı sɔ weee lv, in 'ka lubho 'kadɔ nu. 'In na tonyıma -zu 'wɔ.

10 Timotee -ka amiaa -gbε nyini, a kpa o 'nanuv, 'in o 'ka we 'jiyibheli aın nyıdı nu, a ka o 'lakpasu kpa. Nu, Nyımaa -Kanyɔ libho o nva -amı 'bhisa. 11 Nu, nyıme yabhlogbɔɔ 'na tlili o 'ylıla -ni. A -sa o 'wɔ, a 'ka o yoo kwa -dlɔɔ, 'in o 'ka na -gbε nyini, nu, in mi o wɔda, o -yo bhelia.

12 Nu, we -ka -amiaa bheli Apolɔsv, in ka o 'dızv duun o 'ka amiaa -gbε mni bhelia tɔlva nya, 'in o 'ni we -yɔηwnu 'mnumnu, o 'ka bhla -mını nya amiaa -gbε mni. Nu, da o -ka bhla 'ylı, -mo o yia mnia.

'Dızvweli -yo fɔsaweli 'wvbhlolunv

13 A zv amiaa 'dε 'yliyɔ, a zv dlı gege, a -ze dlitelɔnya, a 'temanı la.

14 A nu gbv weee lε zekalıdı nya.

15 Bheliaın, gbv yabhlo na yıbhalı 'yaa aın. Amiaa 'dε -yi we 'ji nu, Sitefanası -yo o -budıjweε -nyıma plaa -Lagɔ tia Akai -dɔdv -gv, 'in wa yia wa 'dε nya -Lagɔlubhoo nɔnɔe bhli, -Lagonyımaa zıvɔnıv 'gbv. 16 We 'gbv,

nyima mia wa 'bhisa, a zv wa 'nɔηwe, 'in -wa -yo wa nva lubho -bhlo, a zv 'ya -maa 'nɔηwe.

17 Da Sitefanası klaa, Fɔtunatusı klaa we -yo Akaikusı yia na -gbε, -mıv ka 'mi 'mɔna 'wɔla, da a 'nia -bha -mi, -we in 'nia -ka, 'in wa yia 'mi we 'nyε amiaa 'bıgv. 18 Nu, wa ka na dlı lapalı, sa wa palıa amiaa 'dεε dlı la, 'sa. A yıbheli 'sasɔkpa -nyıma 'ηnıkwalı saε.

19 Leglizinya mia -Azii -dɔdv -gv, wa nεε, wa -sa aın fı. Akilası klaa, Plisılı klaa, we -yo leglizı -we gbelia 'wlu wa -budu zɔ, wa nεε, wa -sa aın fı bhabha Nyımaa -Kanyɔɔ 'ηnı nya. 20 -Lagɔbhelia weee mia -seli, wa nεε, wa -sa aın fı. A sısalı fı, 'in a gbıgbleli bhelia -yo bhɔlɔa 'bhisa.

21 Amiaa fɔsaweli -amı Pɔlv celia na 'dεε sɔ nya.

22 Nu, nyıme -o Nyımaa -Kanyɔ 'ni dɔdv nani, mε mi o -nv nya. Malanata!*

23 Nu, Nyımaa -Kanyɔ -Zezu ηwna aın 'nyu la. 24 In -kalı a 'dε weee zε -Zezu Klisı 'wɔ.

* 16:22 Malanataa ji -wa «-Amaa -Kanyɔ, -in yi!», alamweli 'wɔ.

'Sεbhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Kolenti -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Kolentigbe 'wɔ, 'sεbhεε 'sɔnu -we *Pɔlv 'paa wa yoo, mu -wa. Pɔlv tɪa -sεbhε ylia Kolentu -Lagɔnyuma, tɔlv yia 'cε 'pa, 'in tɔlv yia -maa dli 'bhiti, 'in -maa yia -maa 'dε -Lagɔ yoo 'nye 'nanv. Wee 'sεbhεε 'sɔnu ɔ 'paa yoo, ɔ nεε -mɔv nukplε nu, ɔ dli mɛni -we ka gbv -wa, tɔlv 'yibha wa 'ka nɔ tikli. 'In ɔ yi 'yaa cεli -wa 'paa 'cεε gbεgbεin, ɔ 'ka ɔ 'dε gbv 'wlu -sa.

Fvsaweli

1-Ami *Pɔlv, -ɔ -wa -Zezu *Klisu *tietienyo -Lagɔɔ dɔmagbv nya, -ami -yɔ -amiaa bheli Timotee 'sɔ, -amia cεlia -Lagɔɔ *leglizɪ mia Kolentigbe nukplε 'sεbhε 'wɔ, we -yɔ 'ya -Lagɔnyuma weee -wa mia Akai -dɔdv -kpabhie -gv. 2 Nu, -amiaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nye ain 'wɔtɔvε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo

3 -Lagɔ -ɔ -wa -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide, -ɔ -wa nyazɪdli -ka -Lagɔ -yɔ -belv -pa -Lagɔ, -a -mnɪni ɔ 'ηni! 4 -Amiaa dli ɔ palia -belv -yɔ, -amiaa siasie weee 'wɔ, 'in -wa mia siasie weee lv 'plɪlɪda, -a 'ka -maa dli -belv -yɔpalie kwεyɔmnɪnii 'gbv. Sa -Lagɔ palia -amiaa 'dεε dli -belv -yɔ, 'sa. 5 Nu, sa -a sia duun Klisu 'gbv, 'sa -bhlokpade Klisu palia -amiaa dli -belv -yɔ bhabha. 6 Nu, -a -ka siada -mi, amiaa dli -belv -yɔpalie -yɔ amiaa gbv wɔbhv bhvεε gbv -wa. 'In -Lagɔ -ka -amiaa dli -belv -yɔpalɪ, amiaa dli 'ka wɔtɔɔ gbv -wa, 'in siasie -we 'wɔ -a mia, a 'ka we 'wlu zɔ ladɪ dliε nyaa gbv -wa. 7 -A dɪ ain dli 'wɔ gege, -we ka gbv -wa, -a -yi we 'ji nu, a mi -ain nya siada, 'in 'sa -bhlokpade -Lagɔ yia -a -yɔ ain 'sɔɔ dli -belv -yɔpalia.

8 Bheliaɪn, siasie 'kadv -we lv -a 'plɪlia -Azii -dɔdv -gv, -a 'yibha nu, a yibheli we 'ji: we 'gba wɔlv 'wɔ, we -zili -ain ηwε la, 'in -a yia -amiaa 'pɔpvε dli -sa. 9 We mi -ain dli nu, tɪa -a yia, 'in -amiaa gbv slolueε gbv -wa. -Delee -a yi 'maslεεn -amiaa 'dε dli 'wɔdɪ, nu, -Lagɔ -ɔ bhua tɪtɪnya 'wɔ tɪtɪε lv, -a 'ka ɔ

'dεbhlogbɔɔ dli 'wɔdu 'gbv. 10 Nu, -Lagɔ -saa -ain sanεε -sukpa -tɪtɪε kwεε, 'in mɔ yi 'yaa -ain wee tɪtɪε kwεε -saa. Cun, 'mɔ -a dia dli 'wɔ nu, mɔ yi 'yaa -ain we kwεε -saa. 11 'In amia 'ya, -yɔ a yia -ain bεa -Lagɔbhv hoe nya, -amiaa 'gbv. Nu, nyuma duun -Lagɔbhv hoe wεlu 'gbv, -Lagɔ yia -ain 'nanɪ 'wɔnv a yia, 'in nyuma -duun yi 'yaa -Lagɔ fuo 'paa -amiaa 'gbv.

Pɔlv mi ɔ 'dε 'wɔgvda

12 Gbv -we 'wɔ -a 'kaa -amiaa 'dε 'ylimanɪ mu ni, -amiaa dli mi we daylu nya nu, -amiaa nɔnɔbhv mi -mɔwlvda, 'in we 'snaa 'wɔ dɔdv gv -nyuma weee gbεgbεin, 'in we mi 'ya 'sa 'dεbhie amiaa gbεgbεin, sa -Lagɔ 'yibhaa. Nu, we 'ni nyumεε gbv yiloo sɔlv, -Lagɔɔ 'nanu sɔlv -wa. 13 Nu, 'sεbhε -a cεlia da ain 'wɔ, we 'ni -putu -ka, -we a zεlia dε, 'in a nva dε 'wɔla, mu -wa. 'In in dɪ we dli 'wɔ nu, -we mia da, 'wɔ a yia we lanva kpεεn kpεεn. 14 A -yi -slεεn we 'ji -sεlε nu, -amia mi amiaa 'ηni -yɔmnɪni nya nya. 'In 'sa -bhloo 'dε amia yi 'yaa -amiaa -nv nya -mia, -amiaa -Kanyɔ -Zezuu yiyizli.

15 -We ka gbv -wa, in dɪ wee gbv -mɪni dli 'wɔ tεun 'gbv, in 'yibha yaa in 'ka amiaa -gbε mni tɪa, 'in -Lagɔ 'ka ain 'nanu -zakpa 'sɔ 'wɔnv. 16 In 'yibha yaa in 'ka amiaa -gbε 'plɪlɪ, 'in in 'ka Masedvanɪ -dɔdv -gv mni, in -ka Masedvanɪ 'bhv, in 'ka amiaa -gbε lɔyi, 'bhie a 'ka 'mi yoo kwa, in 'ka Zudee -dɔdv -gv mni. 17 Nu, gbv -we in pɔpalia in 'ka lεnv, 'lee in 'ni we -gv 'wlukvɔn lapɔpalɪ? 'In, in -ka gba gbv -mɪni na nva lε, na 'dεε dɔmagbv nya na nva we lε 'cε yi? 'In in 'ka gba -gba -bhlo 'wɔ «un», 'in «-inna» yi? 18 Nu, gbv -a gbaa da ain -yla, -Lagɔɔ 'dε -yi we 'ji sazɔnv sa nu, we 'ni «un» -yɔ «-inna» -a gba -gba -bhlo 'wɔ. 19 Nu, -ami klaa, Silivεn* -yɔ Timotee klaa, -Lagɔɔ 'Yu -Zezu Klisu -ɔ ka gbv -a gbaa ain -yla, ɔ 'ni «un» -yɔ «-inna». «un» ɔ -mia 'kɔmvɔ! 20 Nu, -li weee -Lagɔ gbaa ɔ 'ka nyuma 'nye, -Zezu Klisu -wa we «un», 'in ɔɔ -Zezu Klisu 'ηni nya, gbaa -a yia «*-Amɛni!», -zugba -a mnɪni -Lagɔɔ 'ηni. 21 Nu, -Lagɔɔ dε suslɔlua -a -yɔ ain 'wɔ tenyi tenyii Klisu 'wɔ. 'In mɔ ηwnaa -ain, -a 'ka ɔ lubho nv. 22 -Lagɔ zɔa -amiaa yibhelida ɔ 'ηni nya, 'in ɔ yia -amiaa dli zɔ Zuzu 'Pɔpa

* 1:19 Silasi.

zɔ -amɪaa pui pale 'bhisa. 'In -li ɔ zɔa la, ɔ 'ka we -aɪn 'nyɛ, ɔɔ Zuzu -wa we tianu.

²³ -Lagɔ in 'bhua 'wɔ na gbɔdayinyɔ nya, in -ka yotɔbhɔ ɔ 'bha 'mɪ. In 'nɪ 'yɪbha in 'ka aɪn sɪalɪ 'gbɔ, in 'nɪa Kolenti lɔbhiti. ²⁴ -We a 'kaa dlɪ -gɔ zɔ, -a 'nɪ -gba a nu we ɛ -gla nya. Nu, amɪaa dlɪzɔzɔve 'tɛ 'wɔ, 'in -a 'yɪbha -a 'ka aɪn -yɔbɛ amɪaa 'mɔna 'ka -gɔwɔlaylimani.

2

¹ In nɛɛ na 'dɛ nyaɛ, in 'nɪa amɪaa -gbɛ lɔbhiti, in yi amɪaa dlɪ sumani lɔ. ² Nu, -amɪ -ka amɪaa dlɪ sumani, nyɔɔ mnɛni ɔ 'ka na dlɪ namanɪa? -Wa -bhloo dɛ ka dlɪ in sumani ma -wa! ³ 'Sɛbhɛ in cɛliɪ da aɪn 'wɔ, we ji -wa nu, in 'nɪ 'yɪbha in -ka amɪaa -gbɛ nyɪni, nyɪma -wa 'ka yaa na dlɪ namanɪ, 'in -maa 'ka na dlɪ sumani. In dɪ we dlɪ 'wɔ nu, na 'mɔna mɪ a 'dɛ weee 'mɔna nya. ⁴ Cɪn, dlɪ sulo -yɔ dlɪbɛ, we -yɔ 'mɪɔ nya 'yɪliɪ 'wɔ in cɛliɪ zɪmɛ 'sɛbhɛ -mɪnɪ aɪn 'wɔ. We 'nɪ amɪaa dlɪ sumaniɛ gbɔ, nu, sa in -kalia amɪaa zɛ a 'ka we 'jiyibhelii gbɔ -wa.

A ti gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ -yɔgbɔ 'wɔ

⁵ Nu, nyɪmɛ yabhlo -ka dlɪ -sumani gbɔ lɛnɔ, we 'nɪ na 'dɛbhloo dlɪ ɔ sumani, nu, a 'dɛ weee dlɪ ɔ sumani. -A 'na pali gbɔ -gɔ -nɪ, amɪaa lɔnyɪma tɔlvaa dlɪ ɔ sumani. ⁶ Gbɔ -we amɪaa lɔnyɪma duun -slolua ɔɔ sanɛɛ -sɔkpa -nyɪmɛ -mɔnɪ, -mɔv nanɪ sa 'yɪ, we -tɔ sa. ⁷ We 'gbɔ, -slɛɛn, a tɪ ɔ -yɔbhɔ 'wɔ, 'in a 'pa ɔ 'kɔayli, -delee ɔ dlɪ yi sumani bhabha, 'kɔa yi ɔ 'ylilawla tɔɔtɔɔ. ⁸ We 'gbɔ, in nɛɛ aɪn -ylɛɛ, a -slolu we ɔ 'klɔ nu, a -kali ɔ zɛ. ⁹ -We ka 'gbɔ in yia aɪn 'wɔcɛli mɔ nɪ: la in ylaa aɪn, in 'ka we -yɔyi, -de gbɔ weee in mɪa aɪn -sloluda, a ka lamnazi, 'in a 'ka we 'nɔɪwɛ zɔv. ¹⁰ Nu, a -ka nyɪmɛ yabhlo -yɔgbɔ 'wɔtɪ, 'in -amɪ na tɪ 'yaa -mɔɔ -yɔgbɔ 'wɔ. 'In, we -ka gbɔzɔnɔ -sa in tɪ -lu yabhlo -yɔgbɔ 'wɔɔɔ, amɪaa 'gbɔ in yia we 'wɔtɪ Klisɪ 'yu, ¹¹ -a yi *-Saatan 'yitide we yi -aɪn -gɔgali. Nu, -amɪaa 'dɛ -yi we dlɪ 'wɔnyɪni -gbɔnya.

Pɔlv mɪ Tloasi

¹² Da in nyɪnia Tloasiɛ gbɛ nɔkplɛ, in 'ka Klisɪ gbɔzɔnɔ gbɔ gba, Jejitapɛ yia 'mɪ 'yoo 'nyɛ in 'ka -mɔ lubho nɔ. ¹³ Nu, in 'nɪ -bha na bheli Titɪ yɪlɪ 'gbɔ, na dlɪ ka sumani, we

'gbɔ in yia Tloasi -nyuma wɛli 'pa, 'in in yia Masedvanɪ -dɔdɔ -gɔ mɪnɪ.

-Zezu Klisɪ nyɛa -aɪn tɔv lulue

¹⁴ 'In -a 'pa -Lagɔ fuo, nu, mɔ kwaa -aɪn 'yɪlɪ weee nya Klisɪ tɔ -luluee dugba -lilie 'wɔ. 'In ɔ bhua -aɪn 'wɔ -a 'ka Klisɪ -slolu da weee, nɛɛ 'wɪlɪ ɪnɛ -we mnɛni la da weee. ¹⁵ Nu, -a 'wɔ sa wɪlɪ kaa ɪnɛ -zɔnɔ, -we Klisɪ nyɛ -Lagɔ. -A mɪ we nya, -wa -Lagɔ 'nyɛa 'pɔpɔɛ glaa, 'in -a mɪ 'ya we nya, -wa mɔɔa glaa. ¹⁶ Nu, -wa mɪa mɔɔa, tɪtɪlee ɪnɛ -we nyɛa nyɪmɛ tɪtɪe, 'mɔ we -mɪa -maa -nɔ nya, 'in -wa -Lagɔ 'nyɛa 'yɪliɔgagɛ, 'yɪliɔgagɛɛ ɪnɛ we -mɪa -maa -nɔ nya. Nyɔɔ ka gbɔ -mɪnɪ lɛnɔ klɔa? ¹⁷ Nu, nyɪma -duun -tɔlvɔ -wa paa -Lagɔwɛli pɛlv, -amɪa 'nɪ wa 'bhisa -mɪ. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔ tiea -aɪn, 'in -a gbaa ɔ wɛli gbɔzɔnɔ sa, Klisɪ lubhonɔnya 'bhisa ɔ 'dɛ 'yu.

3

**Wɔsusloluɛ loluu lubhonɔnya*

¹ Wee wɛli -mɪnɪ ji -wa nu, -amɪaa 'dɛɛ 'yɪlɪmanɛ gwe -a dɪ 'yaa yi? Yaayu -amɪaa 'dɛɛ 'yɪlɪmanɛɛ 'sɛbhɛ -a -slolua aɪn 'klɔ nyɪma tɔlvɔ 'bhisa yi? Yaayu 'mɔ -a -zɪliɪ aɪn yi? ² Amɪaa dɛ -wa -amɪaa 'sɛbhɛ, -we mɪa cɛliɪ da -amɪaa dibhe 'wɔ, -we nyɪma weee mnɛni wa 'ka yibheli, 'in wa 'ka zɛli. ³ Cɪn, gbɔzɔnɔ -wa, a mɪ Klisɪ cɛliɪcɛliɪsɛbhɛ -amɪa 'paa yoo nya. Nu, we 'nɪ cɛliɪ da -mɪ 'sɛbhɛcɛliɪnyu nya, nu, 'yɪliɔga -Lagɔɔ Zuzu nya wa cɛliɪ we. We 'nɪ cɛliɪ da -mɪ tɔkpa -boklo -falɔnya -gɔ, nyɪmaa dibhe 'wɔ we mɪa cɛliɪ da.

⁴ Sanɛɛ 'sa -a gbaa, nu, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ -a dɪa dlɪ 'wɔ, Klisɪ 'gbɔ. ⁵ Nu, -a 'a pɔpali 'wlukɔvɔn la nu, -a mnɛni -lii lɛnɔɛ -amɪaa 'dɛ nya. -We weee ka lɛnɔɛ -a mnɛni kwɛyɔ, -Lagɔɔ -gbɛ we bhɔa. ⁶ Nu, mɔ -zɛliɪ -aɪn *wɔsusloluɛ loluu lubhonɔnya -zɔnɔ. We 'nɪa titee 'sɛbhɛɛ -gbɛ 'bhɔ, nu, -Lagɔɔ Zuzu -gbɛ we bhɔa. Titee 'sɛbhɛ mɪa, 'bha we bhɔa, 'in -Lagɔɔ Zuzu wlaa 'yɪliɔgagɛ.

⁷⁻⁸ Wa ka tite cɛliɪ tɔkpa -boklo -falɔnya -gɔ, 'in -Lagɔɔ 'ɪnɪmɪnɛɛ san yia 'mɪnɪ, wee bhla -bhlokpɛɛ nya. 'In *Moizu 'klɔ mɪ lɪda wee 'ɪnɪmɪnɛɛ san -mɪnɪ nyaa 'gbɔ, *Izlaɛliɪnyɪma 'nɪ mnɛni wa 'ka ɔ yla. 'In -zugba, we san -mɪnɪ 'plɪa we yia. 'In tite -we ka lubho -wa nyɪmaa tɪtɪe lɔ kwakwɛ,

-muv-ka 'tla 'ηnimnee san nya, 'in sa -Lagoo Zuzuu lubhoo 'ηnimnee san 'ka-mia? ⁹ Nu, tite-we ka lubho -wa nyimaa gbu 'wludidie, -muv mi yeda 'ηnimnee 'kaduv san nya. Zuzu 'Pupa -o ka lubho -wa nyimaa nonve tiklu -Lago 'yu, -muv 'ηnimnee 'kaduv san yia -bha 'wuzia. ¹⁰ -A mneni -a 'ka gba nu, 'ηnimnee ka san lia zime, we 'ni 'masleen -lu yabhlogbodo nya -mi desleeeen 'ηnimnee 'yu, -muv 'ylilo -zi we 'wuv 'gbu. ¹¹ We -ka nu, -lu -we 'kaa 'pli, we ka 'ηnimnee 'kadu 'yi, -zugba -lu -we mia la 'yli weee nyaa 'ηnimnee 'kadu 'yli, we -zi we.

¹² Nu, -a di sa -sukpa gbu dli 'wuv 'gbu, -amiaa dli 'te 'wv gege. ¹³ Moizi, -o zizea o 'klv 'wv 'naa nya, 'ηnimnee 'kadu -we -wa 'plipli -lu, Izlaelinyuma yi we labhobhue -yoyi o 'klvoo 'gbu, -amia 'ni -moo 'bhisa -mi. ¹⁴ Nu, wa 'ylimnee 'e 'nv gbu 'wola. 'In we 'ka -zeen yi, wa -ka *'wv susloluve svaa 'sebhe zelida -mi, wa 'ylimnee mi 'wv weliida wee 'naa -bhloo 'de nya. Nyime -o -ka o 'de Klisi yoo 'nye, 'in wee 'naa bhua la. ¹⁵ Nu, -zeen 'ya, wa -ka Moizu 'sebhenya zelida -mi -bhloo 'de, wee 'naa weli wa dli 'wv. ¹⁶ Nu, nyime -o -ka Nyimaa -Kanyoo gbegbein 'bhiti, wee 'naa ka -bha 'bhv. ¹⁷ Nu, «Nyimaa -Kanyoo» wa gbaa da, we ji -wa -selie, «-Lagoo Zuzu», 'in da -Lagoo Zuzu -ka -mi, 'de -yla -mumie mi -bha. ¹⁸ Nu, 'naa 'ni 'masleen -a 'de weee 'klv 'wv weliida -mi, Nyimaa -Kanyoo 'ηnimnee -a mia -sloluda -vligni 'wv 'bhisa. Nu, Nyimaa -Kanyoo -o -wa Zuzu, o ka -ain 'bhiti, 'in -a 'ka o 'wv wlv -ze, 'in -a 'ka 'ηnimnee yabhlo 'wv plli 'bhie, -a 'ka 'ηnimnee 'kadu 'wv pla 'ya. Nu, lubho -we Nyimaa -Kanyoo nva, mv mia de.

4

Mame-nyidanyaa nokplee 'ηnimnu

¹ Nyazidli nya -Lago 'nye -ain lubho -muni, we 'gbu 'kva 'ni -ain 'ylilawlada -mi we noda. ² Nu, 'wiemigbunya -yo zobhaligbunya mia, -amia ka -muvnya kwnee -sa. -A'a nv -dawligbu le, 'in -a'a 'bhiti -Lagoweli saputu sa. Nu, -Lagobu -a gbaa sazov sa, 'in -a gva la, we 'ka nyima weee dli dudvnamani -Lago 'yu. ³ -Lagobu -a gbaa, we -ka nu, we mi zizada nyima tlvaa -yla, -zugba, -wa mia mnammoo -yloogbu,

ma -yla we mia zizada. ⁴ Wa'a ηwvnu -Lagoo gbu -yo, -we ka gbu -wa, dudv -muni -gub -lago 'nyuu ka wa 'ylimnee 'lvlv. Klisi -o -wa -Lagoo 'debhiee 'wv wlv, o 'ηnimnee san -Lagobu mnenia la, 'mv wee -lago -muni kulva 'yoo, wa yi we -yoyu 'gbu. ⁵ Nu, -a -ka -Lagobu gbada -mi, -a'a gba -amiaa 'de gbu, Nyimaa -Kanyoo -Zezu Klisi gbu -a gbaa. 'In we -ka -amia, -a mi amiaa lubhonnya nya -Zezuu 'gbu. ⁶ -Lago -o gbaa: «Nu, zli li nikpise nyidi!» mo lli 'yaa o zli -amiaa dli zo, 'in o 'ka -ain o 'ηnimnee san yibhelie 'nye. Wee san lia Klisi 'klv.

⁷ -Amia mia mame-nyidanya 'bhisa, wee 'ηnimnu ka -ain 'wv ladi. 'In wa 'ka we -yoyi nu, wee 'tite 'kadu -muni -Lagoo -gbe we bhva, we 'nia -amianuv -gbe 'bhv. ⁸ Wa ka -ain 'tuntnu -amiaa siatie nya so weee lv, 'in wa 'ni -ain lawlali. -Amiaa dli -su, 'in 'kva 'ni -ain 'ylilawla. ⁹ 'Klyie 'wv wa paa -ain, 'in -Lago 'ni -ain solv lapali. Wa ka -ain dudv labhli, 'in wa 'ni -ain lasa. ¹⁰ Nu, 'yli weee nya -a bhua -Zezuu tltie 'wv -amiaa ku zo, 'in o 'yliyogagie 'ka 'ya we 'de -slolu -amiaa ku zo 'gbu. ¹¹ Nu, -a -ga 'yliyoo, 'in -a mia 'yli weee nya tltie ηwee -Zezuu 'gbu, 'in o 'yliyogagie 'ka 'ya we 'de -slolu -amiaa tltli ku 'wv. ¹² Sanee 'sa tltie nva -amia 'wv lubho, 'in 'yliyogagie 'ka lubho nv amia 'wv.

¹³ Dli zovve -we ka daa *-Lagosebhe gbaae: «In ka dli zv, we 'gbu in yia gba.» 'In -amia 'ya, wee dli zovve -bhlokpade nya, -amia ka dli zv, 'in we 'gbu -a gbaa. ¹⁴ Nu, -a -yi we 'jie, -Lago -o 'bhua Nyimaa -Kanyoo -Zezu 'wv tltinya lv, mo yi 'yaa -amia 'wv bhua tltie lv -Zezu nya, 'in o 'ka -amia -yo amia 'so o 'de 'klv weli. ¹⁵ Nu, gbu weee -muni -ka -ain ylida -mi, amiaa zovvov gbu -wa, 'in -Lagoo 'nani 'ka nyima duun 'wv lamneni. A 'ka 'yli weee nya 'wv zumanu o fuopapie nya, 'in we 'ka -Lagoo 'ηni -muni.

-A no dli zovve 'wv

¹⁶ We 'de gbu, 'kva'a wla ci -amia 'ylila. -Amiaa dudv -gv ku -ka labhuda -mi -se -seoo, -zugba, sa zli zlia, -amiaa -Lagoo su ze 'lululu. ¹⁷ Cui, -amiaa desleeeen siatie 'ni 'wv wlv, 'in we'e -gwle. Nu, -Lagoo 'ηnimnee 'kadu 'nia bhiloluda -ka, 'mv we mnazia la -ain -yla. 'In wee 'ηnimnee -muni 'yli bhabha we -zi -amiaa siatie 'wv. ¹⁸ Nu, -amia'a yla -lu -we

nyuma yia -yɔ. -We wa'a 'yia -yɔ, 'mɔ -amia ylaa. -We wa yia -yɔ, we'e-gwɛ, 'in-we wa'a 'yia -yɔ, -mɔɔ -gwɛgwɛ 'ni bhloluda -ka.

5

1 -A -yi we 'ji nu, -amiaa ku mi *'naabudu 'bhisa dɔdɔ -gɔ. We -ka labhu, -Lagɔ ka -ain -budu cɛli yali, wee -budu 'na 'ka labhu, 'in nyuma 'ni we lenɔ wa sɔ nya. 2 'In -slɛɛn, -a mi kluda -a 'ka -amiaa dɔdɔ -gɔ -ku -mini 'wɔ 'tla, nu, -a 'yibha -kpɔ -a 'ka yali -budu zɔ pla. 3 Nu, wee yali -budu -mini -ka -ain -gɔ -mi, -Lagɔ 'na 'ka -ain kpanɔ nya yli. 4 Cɛn, -a -ka dɔdɔ -gɔ -ku -mini 'wɔgwɛda -mi, klu -a klua nɛɛ 'gba 'kadɔ zɔ -a mi. We 'ni nu, 'yibha -a 'yibha -a 'ka -amiaa dɔdɔ -gɔ -ku -mini 'wɔ 'tla. Nu, -a 'yibha -a 'ka yali ku 'wɔpla -bana 'bhisa, 'in 'yiyɔgagie 'ka tɛtie mna. 5 Nu, -Lagɔɔ 'dɛgbolu -saa -bha -ain, -a 'ka sa 'bhiti. 'In mɔ 'nyɛa -ain ɔ Zuzu, zɔzɔnɔnya ɔ 'kaa -ain 'nyɛ we tianɔ nya.

6 Nu, -amiaa dli 'tɛ 'wɔ bhabha 'kɔmɔɔ, 'in -a -yi we 'ji nu, -a -ka dɔdɔ -gɔ -ku -mini 'wɔ -mi, -zugba -a -tlɔɔ Nyumaa -Kanyɔ -yɔla. 7 Nu, dli zɔ zɔee sɔɔ -a nɔa, -a'a nɔ -lu -a yia -yɔɔ sɔɔ. 8 Nu, -amiaa dli 'tɛ 'wɔ bhabha, 'in -a 'yibha sazɔnɔ sa nu, -a 'ka dɔdɔ -gɔ -ku -mini 'wɔ 'tla, 'in -a 'ka Nyumaa -Kanyɔ kwesi ladɛla mnɛ. 9 We 'gbɔ, -a 'ka ku -mini 'wɔ 'tlaɔɔ, -a 'ka we 'wɔ -tɔɔɔ, -a 'yibha -a 'ka Nyumaa -Kanyɔ dɔdɔnamanɛ tɛa. 10 Nu, -a 'dɛ weee yia Klisi 'yu 'tlaa ɔ 'ka -amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhu. 'In ɔ -ka -mi, da -mɔɔ -gaa 'yiyɔ dɔdɔ -gɔ, -we -mɔɔ nɔa lɛ, -de we zɔzɔnɔɔ, -de we 'nyuuu, -mɔɔ 'ka 'pɛnɛ 'yi -mɔɔ sɔɔ.

-Lagɔ ka ɔ -yɔ -ain 'wɔsuslolu Klisi -gɔ

11 Nu, -we -wa Nyumaa -Kanyɔɔ sɔsɔe, -a -yi we 'ji, 'in -a yia 'kli -a 'ka nyuma lu. -Lagɔ -yi -ain kpɛɛn kpɛɛn, 'in in di we dli 'wɔ 'ya nu, amia -yi 'mi kpɛɛn kpɛɛn. 12 -A 'ni -amiaa 'dɛɛ gɔɔ lolu gbaa yi ain -yla. Nu, -a 'yibha -a 'ka ain 'yoo 'nyɛ, 'in a 'ka amiaa 'dɛ 'ylimanɛ -amiaa 'gbɔ. 'In -wa 'ylimanɛ wa 'dɛ gbɔnya wa yia -yɔ 'wɔ, -we 'nia dli zɔgbɔ nya -mi, a 'ka we 'bɔgɔpalɛ sayibheli wa -yla. 13 We -ka nu, -a mi -gɔwɔtɔnya nya, -Lagɔ -yla -wa, 'in -a -ka 'wɔlɔgɔɔɔɔ nya -mi, -zugba amia -yla -wa. 14 Nu, Klisi -amiaa zɛkalɛ ka -ain nɔwɛlazili, -amia -yi we 'ji nu, nyime -bhlogbɔɔ ka tɛ nyuma weee 'gbɔ. We 'gbɔ

nyuma weee ka tɛ. 15 Nu, ɔ ka tɛ nyuma weee 'gbɔ, 'in -wa -gaa 'yiyɔ, -maa 'ni 'masɛɛn 'yiyɔga -maa 'dɛ -yla, nu, Klisi ɔ tɛa, 'in ɔ yia 'wɔsɔ tɛtɛlɛnya lu wa 'gbɔ, mɔ -yla wa -gaa 'yiyɔ.

16 We 'gbɔ -a'a 'bhu 'masɛɛn nyime yabhlogbɔɔ 'wɔ dɔdɔgɔ -nyumaa sɔɔ. 'In zɛmɛ -a ka Klisi 'wɔbhu dɔdɔgɔ -nyumaa sɔɔ, -slɛɛn -a 'na 'ka ɔ 'wɔbhu -mɔɔ sɔɔ. 17 Nyime -ka Klisi 'wɔ -mi, ɔ ka nyime lolu -zɛ. Gbɔ 'cinnya ka 'pli, gbɔ weee ka gbɔ lolu -zɛ. 18 -Lagɔ ɔ suslolu -a -yɔ ɔ 'dɛ 'wɔ Klisi -gɔ, ɔ -gbɛ gbɔnya -mini bhua. 'In mɔ 'nyɛa -ain ɔ 'dɛ -yɔ nyuma 'sɔɔ 'wɔsuslolu -lubho. 19 Nu, Klisi 'wɔ -Lagɔ 'plɛa, 'in ɔ mia ɔ 'dɛ -yɔ dɔdɔgɔ -nyuma 'sɔ 'wɔsuslolu. ɔ 'ni wa gbɔnyuu yla. 'In ɔ yia -ain ɔ 'dɛ -yɔ nyuma 'sɔɔ 'wɔsuslolu wɛlu gbanya 'wɔnɔ.

20 Nu, Klisi 'nɛnɛ nya -a bhua wɛli 'wɔ, nɛɛ -Lagɔɔ dɛ mi ain lada -amiaa nɔwɛ nya: amia -a bhuhoea Klisi 'nɛnɛ nya, a nɔwɛ a -yɔ -Lagɔ 'sɔɔ 'wɔsuslolu gbɔ -yɔ. 21 Klisi 'ni gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lenɔ, 'in -Lagɔ yia -amiaa gbɔnyuuu 'gba ɔ 'wɔlu di, 'in -a 'ka ɔ 'wɔ nyuma tɛklu -zɛ -Lagɔ 'yu.

6

1 -Amia -yɔ -Lagɔ sɔ nɔa lubho dabɔdɔɔ 'gbɔ, -a zɔa ain 'di nu, 'nanɛ a 'yia -Lagɔ kwɛɛ, a 'na -nyumonɔ we la -ni. 2 Nu, -Lagɔ nɛɛ:

«Bhla -we nya in mia 'nanɛ nɔda,
in ka -mi yukwli pɔɔ.
Gbɔwɔbhu bhla,
in ka -na -wawɔyi.»

Nu, -Lagɔɔ 'nanɛ -yɔnɔwɔ bhla ni -slɛɛn. 'In 'yli -we nya nyime 'kaa gbɔ 'wɔbhu, mɔ nu.

3 -A 'ni 'yibha -a 'ka nyime yabhlogbɔɔɔ mnɔmnɔgbɔ lenɔ gbɔ yabhlogbɔɔ 'wɔ, wa yi -Lagɔɔ lubho -a mia nɔdaa da gbɔnyuu gba. 4 'In gbɔ weee 'wɔ, -a slolu we nu, -a mi -Lagɔɔ lubhonɔnyaa 'dɛgbolu nya. Sanɛɛ 'sa -a dɛla laylagbɔ -duun ni 'wɔlu zɔ la dɛtie nya: siasie klaa, gbɔnyuu -amiaa yɛlyɛ -yɔ -amiaa lawlalɛgbɔnya klaa, 5 -amiaa bhɛtie klaa, -amiaa -kasɔ 'wɔpapɛ klaa, nyumaa -zɔ yia -ain -yɔwɔsɔɔ, -a yia libho 'tɛ nɔ, 'in wa yia -ain 'ylaakple -gueli, wa yia -ain nɔwɔ 'bhali. 6 -Slolu -a slolu we nu, -a mi -Lagɔɔ lubhonɔnya nya, -amiaa -mɔwɔwɔɔ klaa, -amiaa -Lagɔgbɔ yilo klaa, -amiaa dɛtie klaa, -amiaa zɔzɔnɔ lenɔe klaa sɔɔ.

'In Zuzu 'Pupaa lenogbu -yɔ -amɪaa nyimɛ zɛkalɪdlɪ tɪklɪ klaa, ⁷gbuzɔnɔv gbagbie -yɔ -Lagɔɔ 'titɛɛ sɔlv. Nu, -we mia tɪklɪ -Lagɔ 'yliya 'wɔ, 'mɔ -a bhua 'wɔ -amɪaa tɔgv -li -yɔ -amɪaa -goladolɪ -li nya. ⁸Wa -ka -ain 'ɲɪkwalɪda -mɪ, 'in wa bhali 'yaa -ain zv. Wa -ka -amɪaa daa gbɔnyuu gbada -mɪ, -zugba wa gba 'yaa -amɪaa daa gbuzɔnɔ, wa yi -ain yocian 'bhisa, 'in -zugba gbuzɔnɔ -a mia gbada. ⁹'Wɔ wa bhua -ain nɛɛ wa 'nɪ -ain -yi, 'in -zugba wa 'dɛ weee -yi -ain kpɛɛn kpɛɛn. 'Wɔ wa bhua -ain nɛɛ nyima mɪ tɪda, 'in -zugba -a -ga 'yliyɔ sazɔnɔ sa. -Kasɔ 'wɔ wa paa -ain, 'in wa'a 'bha -ain. ¹⁰-Amɪaa dɪ wa sumanɪ, -zugba -amɪaa dɪ mɪ 'mɔna 'wɔ 'ylɪ weee nya. Wamɪa dɪ, bobabhanya -a -mia, -zugba -a pa nyima duun 'ɲɪnmɪɛ -gv. Wamɪa dɪ, -a 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ -ka, -zugba -a ka -lu weee gbuzɔnɔ sa.

¹¹-Amɪaa 'talea Kolenti -nyima, -a ka ain -yla gbuzɔnɔ gba, 'in -a yia dɪ 'wɔkalɪ 'kadɔv ain -yla. ¹²-A 'nɪ -amɪaa dɪ 'wɔkla ain -yla, amɪa klaa amɪaa dɪ 'wɔ -amɪaa gbɛgbɛɪn. ¹³Nu, gbɔ na gbaa ain -yla nɛɛ na 'yua a -mɪ, a nɔ -amɪa 'bhisa, a -kalɪ amɪaa dɪ 'wɔ 'kadɔv -ain -yla!

A vla gbɔnyuu gwe

¹⁴Nyima -wa'a ɲwnua -Lagɔɔ gbɔ -yɔ, a -yɔ wa 'na suslolu 'wɔ, 'in a 'ka wa nya lubho nɔ dabɔdɔ -nɪ. 'Lee, -we mia tɪklɪ mnɛni we -yɔ -we -nyuayli 'ka 'wɔsusloluu? 'In sa zɪ mnɛni we -yɔ nɪkpise 'ka 'wɔsuslolua? ¹⁵Sa Klɪsɪ mnɛni ɔ 'ka *'Kuzu*' nya wɛɪ -bhlo -ka? 'In sa -Lagɔnyimɛ mnɛni ɔ -yɔ -ɔ'ɔ ɲwnua -Lagɔɔ gbɔ -yɔ 'ka -lu 'wɔgbɔlv? ¹⁶Lɛɛ -lu -gv -Lagɔɔ -budu -yɔ yoyolagɔ 'ka wɛɪ -bhlo -ka? Nu, 'yliyɔga -Lagɔɔ -budu -a -mia, -Lagɔɔ 'dɛ nɛɛ sɛɛ:

«La na -yɔ wa yia -dɪa,
'in nɔa na -yɔ wa yia,
wa -Lagɔ na yia -zɛa,
'in wa 'ka na nyima -zɛ.»

¹⁷We 'gbɔ, Jɛɪɪtɛpɛ nɛɛ:

«A 'bhɔ waa nyima nɪ nyɪdɪ,
'in a vla wa gwe 'pɪpɪ.

A 'na zɪɪ pɔnkalu kwɛ -nɪ,
'in amɪaa 'lakpasu -amɪ na yia kpaa.»

¹⁸-Lagɔɛbhɛ nɛɛ 'yɛɛ:

«'Titɛ weee -Kanyɔ nɛɛ:

«Amɪaa Dide na yia -zɛa,

'in amɪa 'ka na nukpasuyua -yɔ na
'ɲwnuyua -zɛ.» »

7

¹Nu, -we weee -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, na jɪɪɪ -talea, we nanɪ 'ylɪ -amɪaa -nɔ nya. We 'gbɔ, -we plalɪa ku -yɔ dɪ pɔvɪn, -a 'bhɔ we 'bɪ, 'in -a gv la, -a 'ka -mɔwlv 'wlalaa, -Lagɔɔ 'nɔɲwɛzvɔvɛ nya.

Pɔlv 'mɔna

²Nu, a 'nyɛ -ain 'bɪ amɪaa dɪ zɔ, -a 'nɪ nyimɛ yabhlogbɔɔ -yla gbɔnyuu lɛnɔ, -a 'nɪ nyimɛ yabhlogbɔɔ 'wlu -nyumɔ, 'in -a 'nɪ nyimɛ yabhlogbɔɔ 'wlulɪ. ³We 'nɪ amɪaa gbɔv 'wludɪdɛɛ 'gbɔ na gba 'sa. Nu, in ka we gba pepe, we yi tɪtɪɛ -zɛɔɔ, we yi 'yliyɔgagɛ -zɛɔɔ, amɪaa gbɔ -su 'wɔ -amɪaa dɪ zɔ. ⁴In dɪ ain dɪ 'wɔ bhabha, amɪaa 'gbɔ na ylimanɪ na 'dɛ. Nu, -amɪaa laylagbɔ weee 'wɔ, in ka 'kvayli gege, 'in 'mɔna mia 'mɪ yeda.

⁵Nu, da -a nynɪa Masedvanɪ, -a 'nɪ nyapɛ -bhla yabhlogbɔɔ 'ylɪ. -A ka sɪasɪɛ 'wlubhu sɔ weee lv, nyima dɪ -ain -gɔlv, 'in nyanɔ mia -amɪaa dɪ zɔ. ⁶Nu, -wa 'kva wlaa 'ylɪla, -Lagɔ -ɔ paa wa 'kvayli, ɔ ka -amɪa 'kvayli 'pa, Titu yiyɛ nya. ⁷We 'nɪ Titu yiyɛɛ 'dɛkpɔa 'pa -ain 'kvayli, nu, sa a 'paa ɔ 'dɛ 'kvayli, ɔ ka -mɔv lɔdɪ -ain -salɪ. 'In sa a 'yɪbhaa a 'ka 'mɪ 'ylɪ lv klaa, amɪaa dɪ sulo klaa, 'in sa a mia lamnazɪda a 'ka 'mɪ lvpa, ɔ ka we gba -ain -yla. We 'gbɔ, na 'mɔna yia -gvwɔlaylimanɪ.

⁸Nu, 'dɛbhɛ, 'sɛbhɛ in cɛɪa ain 'wɔ, we nɔkpɪa gbɔ ka amɪaa dɪ sumanɪ, in 'nɪ -mɔv 'gbɔ dlɪlvda -mɪ -slɛɛn. Da in 'yia we -yɔ nu, wee 'sɛbhɛ -mɪnu nɔkpɪa gbɔ ka amɪaa dɪ sumanɪ bhla yabhlo nya, -bha in lɔa dɪ. ⁹Nu, -slɛɛn, in mɪ 'mɔna 'wɔ, we 'nɪ amɪaa dɪ in sumanɪ gbɔ, -we ka gbɔ -wa, amɪaa dlɪsulo -mɪnɪ ka amɪaa dɪ 'bhɪtɪ. Nu, -Lagɔɔ dɛ 'yɪbhaa amɪaa dlɪsulo -mɪnɪ, -amɪa 'nɪ ain gbɔnyuu yabhlogbɔɔ -yla lɛnɔ. ¹⁰Nu, dlɪsulo -we bhɔa -Lagɔɔ sɔlv, nyimɛɛ dɪ we bhɪtɪa, 'in we kwaa nyimɛ 'pɔpɔv lv, nyimɛ'ɛ lv dɪ -mɔv 'gbɔ. 'In dlɪsulo -we -wa dɔdɔ -gv dlɪsulo, nyimɛ -mɔv kwaa tɪtɪɛ lv. ¹¹Amɪaa dlɪsulo -we -wa -Lagɔɔ dɔmagbɔ, a yla -slɛɛn we lɛnɔgbɔ: 'saa amɪaa kwɛlapulɔɛ, gbɔlɛnɔvɛ

* 6:15 Glɛkɪwɛɪ nɛɛ: Belɪalɪ.

'wɔ! 'Saa amiaa zukpa -wlawhie! 'Saa amiaa dlube! 'Saa amiaa gbonyuu lenvee kwεε nyanɔnɔnɔe! 'Saa na 'yiyie 'tɔ aɪn -yɔ! 'Saa amiaa -guladolue! 'Saa amiaa sulo gbonyuu -lenɔnyɔɔ -kasɔ 'wɔpapie nya! A ka we -slolu sɔ weee lɔ nu, a 'nɪ gbɔ -mɪnu 'ji -yi.

¹² Nu, 'sebhε in cɛlia da aɪn 'wɔ, -ɔ nɔa gbonyuu ε, in 'nɪ ɔ 'gbɔ we cɛli, 'in -ɔ -yla wa nɔa gbonyuu ε, in 'nɪ -mɔɔ 'gbɔ we cɛli. In 'yɪbha in 'ka we aɪn 'kɪslolu -Lagɔ 'yu nu, amiaa dlɪ mɪ -aɪn -gɔ gege. ¹³ We 'dεε 'gbɔ, amiaa gbɔɔ lenve ka -amiaa dlɪ lapali.

Wee dlɪ lapalie -mɪnu -gɔ, -a ka 'ya 'mɔna 'kadɔ li, da -a 'yɪa Titu 'mɔna -lilie -yɔ, a 'dε weee ɔ nyanɔɔ dlɪ -sasiee 'gbɔ. ¹⁴ Nu, in ka na 'dε 'ylimanɪ amiaa 'gbɔ Titu 'yu, 'in a 'nɪ 'mɪ zɔbhali. Sa -bhloo 'dε -a gbaa gbɔzɔnɔ aɪn -yla, 'sa -bhloo 'dε amiaa 'ηmɪ -zɔnɔ -a gbaa Titu 'yu, we yia gbɔzɔnɔ -zε. ¹⁵ Nu, sa a 'dε weee zɔa Titu 'nɔηwe, 'in a yia ɔ 'lakpasu kpa, nyanɔ -yɔ -yɔtɪtie nya, we ka amiaa zεkalie -gɔwɔlaylimanɪ ɔ dlɪ zɔ. ¹⁶ Nu, in mneni in 'ka aɪn dlɪ 'wɔdɪ gbɔ weee 'wɔɔ 'gbɔ, 'mɔna mɪ na dlɪ zɔ!

8

*'Gwεzi wa -saa bhabha wa 'ka *-Zeluzalemɔv leglizɪnya 'nye*

¹ Bhelian, 'nanɪ -we -Lagɔ nɔa Masedɔanɪ leglizɪnya 'wɔ, -a 'yɪbha -a 'ka we 'dɪ aɪn -sali. ² Siasie duun ka -mɔɔ -Lagɔnyɪma yli. 'In wa 'mɔna 'yiligɔwɔlaa 'gbɔ, wa yia nyɪma -li 'nyε bhabha, -zugba boba zalɔ mɪ wa 'bhada. ³ Nu, sa waa -Lagɔnyɪma mnenia wa 'ka wla, wa ka 'sa wla, 'in wa yia we -gɔzi, wa 'dεε dlɪ da. 'In in mɪ we dayɪnyɔ nya. ⁴ Nu, wa ka -amiaa zukpapalie ηwe -yɔkpali, 'in -a 'ka wa 'yoo 'nyε, -li -Lagɔnyɪma mɪa *-Zeluzalemɔv -Lagɔnyɪma 'nyεda 'nanɪ nya, wa 'ka wa -nɔ we lɔpali. ⁵ Sa we mɪ yaa -amiaa dlɪ nu, 'sa wa yi wlaa, wa ka -mɔɔ -gɔzi. Tɪa wa ka wa 'dε Jejitape yoo 'nyε, 'in -mɔɔ 'bɪgɔ, wa yi 'yaa wa 'dε -amiaa yoo 'nyε -Lagɔɔ dlɪ da. ⁶ We 'gbɔ, -a yia Titu 'kɔayli 'pa nu, lubho -zɔnɔ ka gwe ɔ dia amiaa -gbε, ɔ mɪ ɔ 'ka we 'wlubha 'nanɔv. ⁷ Nu, a mɪ 'ηmɪmnɪnya nya sɔ weee lɔ: dlɪzɔzɔe 'wɔ, gbada, -Lagɔɔ -lii yilo 'wɔ, -guladolue 'nɪa bhloluda -ka -Lagɔyloogblɔ, we -yɔ -amiaa zεkalɪdlɪ a kaa

'wɔ. We 'gbɔ, wee -li -mɪnu glaa, a -slolu amiaa 'dε 'nanɪan nya 'ya bhabha.

⁸ Nu, we 'nɪ tite yabhlo in palɪ aɪn -yla: in -ka aɪn -yla -Lagɔnyɪma tɔlvaa -guladolɔ gbɔ gbada -mɪ -Lagɔyloogblɔ, in 'yɪbha amiaa zεkalɪdlɪ mɪa, a wleli -mɔ we gbɔzɔnɔ sa. ⁹ Nu, a -yi -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'nanɪ. Mɔ -wa zlɪmε 'ηmɪmnɪnyɔ, ɔ ka ɔ 'dε bob-abhanyɔ 'wɔnɔ amiaa 'gbɔ, 'in ɔ 'ka aɪn 'ηmɪmnɪnya -zεli ɔ boba 'wɔ.

¹⁰ Nu, 'dɪ na zɔa aɪn gbɔ -mɪnu 'wɔ, we nanɪ 'yɪli amiaa -nɔ nya, -we ka gwe a dia tɪa -zɔ 'wɔ, a -yɔ we lenve mɪnu. 'In amia -gaa 'yu -Zeluzalemɔv -Lagɔnyɪmaa 'wɔsasie nya, 'in we 'nɪ -mɔv -bhlogbɔɔ -tɔlvɔ, 'in amia 'yɪbhaa a 'ka wa 'wɔsa tɪa. ¹¹ We 'gbɔ, -slεεn, dlɪ -zɔnɔ -we nya a dia we gwe, a 'bha 'sa we 'wlu, amiaa 'yɪyɪluu sɔlv. ¹² Nu, nyɪmε -ka -Lagɔ -lu 'nyε dlɪ -zɔnɔ nya, we gbɔ -Lagɔ ηwnua -yɔ, -we nyɪmε kaa we gbɔ -Lagɔ kaa, -we nyɪmε 'nɪa -ka -Lagɔ 'nɪ -mɔv gbɔ -ka.

¹³ In 'nɪ -gba nu, a tɪ amiaa 'dε boba 'wɔ, nyɪma tɔlvɔ -yɔbεbie nya. -Innya, in nεε: a mneni 'wɔ -lu -yɪda. ¹⁴ Da a kaa da -lu kwεε duun, -wa 'nɪa -lu -ka, a bε wa -yɔ. 'Bhie, zli amia 'nɪ -lu -ka, wamɪa -ka -lu duun -ka, wa mneni wa 'ka aɪn -yɔbε. Sanεε 'sa a 'kaa 'wɔmneni 'yɪyɪlu 'wɔ. ¹⁵ We mɪ 'sa cɛlida -Lagɔsebhε 'wɔε:

«Nyɪmε -ɔ 'bhua -lu la duun,
we 'nɪ ɔ ηwelazili,
'in -ɔ 'bhua -lu la -sε,
we'e bɔ -mɔɔ kwεε.»

Titu -yɔ -Lagɔnyɪma tɔlvɔ mɪa Kolenti

¹⁶ -Lagɔ na paa fuo! In 'yɪbha in 'ka aɪn 'wɔsa bhabha, 'in mɔ -bhlokpade -Lagɔ zɔa Titu dlɪ zɔ. ¹⁷ Nu, amiaa -gbε -mɪmnɪe -a 'yɪbhahɪa Titu ɔ ka we -yɔηwnu. 'In -yɔtɪtie nya 'ya, ɔ 'dε 'yɪbha ɔ 'ka amiaa -gbε mɪnu. ¹⁸ Nu, Titu -yɔ -amiaa -Lagɔbheli yabhlo, -ɔ leglizɪ weee kwalia 'ηmɪ ɔ -Lagɔgbɔv gbagbie -yɔ, 'ma -a tiea. ¹⁹ Nu, we 'nɪ bhɪa, 'mɔ leglizɪnya -saa -bha, -a -yɔ ɔ 'ka nɔ wee lubho -zɔnɔ -mɪnu nuda. 'In wee lubho -a nɔa Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ηmɪmnɪe -yɔ -amiaa dlɪ -zɔnɔv sloluee 'gbɔ.

²⁰ Nu, 'gwεzi 'kadɔ wa 'nyεa -aɪn yoo, 'klɪ -a yɪa, 'in -a kpaa we 'nanɔv, -delee wa yi -aɪn 'ηnɪsa we 'gbɔ. ²¹ Nu, 'klɪ -a yɪa, 'in gbɔ nanɪa

'yli Nyımaa -Kanyo 'yu, we -yo 'ya nyıma 'yu, -a 'ka we lenu.

22 Nu, -a ka wa -yo -amıaa bheli tie. -A ka o layla gbu duun 'wu, 'in 'kamuu o slolua we nu, o -gu mi ladoluda. Nu, -sleen o -gu mi 'ya ladoluda bhabha, -we ka gbu -wa, o ka ain dli 'wudi 'kaduu. 23 We -ka Titi, na nononyo -wa, 'in dabudu o -yo 'mi 'so nua lubho amıaa -gbe. We -ka bhelia -toba -wa -yo o nua, leglizınya tiea -maa. Klisu 'hnumnıngbu wa nua le. 24 A -slolu we leglizınya 'klu nu, a -kali nyıma -manu ze sazou sa. Leglizınya 'ka we 'jiyibheli nu, -a ka zukpa -a 'ka -amıaa 'de 'ylimanı amıaa 'gbu.

9

-O wlaa 'muna nya, -Lago -kali o ze

1 Nu, -Zeluzalemuu -Lagonyımaa -yobegwezi wa -saa, wa 'ka we wa kwa, in 'ka ain 'woceli -muu 'gbu, we mi gbokpua nya. 2 In -yi amıaa dli -zou, wee gbu -minu 'wu. 'In in yia na 'de 'ylimanı amıaa 'gbu, Masedvanı -nyıma 'yu. In nee wa -ylaε: «Akai -dudu -guu -Lagonyıma ka lamnazi, wa 'ka wee -yobegwezi wla tia -zu 'wu.» 'In amıaa kwelapuloe ka wa lonyıma duun 'kwayli 'pa. 3 Bhelia -manı na tiea amıaa -gbe, -delee, 'hni -a kwalıa ain gbu -minu 'wu, we yi yo -ze. In 'yibha sa in gbaa we, a mnazi 'sa amıaa 'de la sazou sa. 4 We -ka nu, Masedvanı -nyıma -yo 'mi ka amıaa -gbe mni, 'in wa 'ni ain lamnazıda yli, -amıa -wa dia ain dli 'wu, -amıaa zu -wa. In 'nia amıanuu zuu gbu gba. 5 In ka we -yoyı nu, we nanı 'yli, in 'ka bhelia ni -yobhubhoe, 'in wa 'ka 'mi 'yugalı amıaa -gbe. 'In 'nanılu a -saa, -we ka weli a wlaa, wa 'ka we 'wlugugwıalı. 'In bhla in 'ka amıaa -gbe nyıni, -zugba we mi lamnazıda. 'In wa 'ka we -yoyı nu, dli -zou nya a wlaa, we 'ni dli sulo nya.

6 A yibheli we 'ji nu: o -ka glv 'kienyi, 'kienyi o dia, 'in o -ka glv duun, duun o dia. 7 -O -ka -mi, sa o popalıa dli zo la, o wla 'sa. We 'na -zeli dlube -yo -gla -ni. Nu, o wlaa 'muna nya, -Lago -kali o ze. 8 Nu, -Lago ka we se o 'ka ain zuzouuu 'yli -bhlo -bhlo duun 'nye. 'In -we a 'yibhaa -Lagoo dumagbu nya, a 'ka we 'yi bhla weee nya, a -ka amıaa 'deε -yogbu -bhıa, 'in -we -ka latu ain kwεε, a 'ka

-muu nya gbuzou -gbu weee lenu. 9 We mi 'sa celıda -Lagosebhe 'wue:

«-Lagoo 'nanı 'yiguwıla bhabha, 'in o nyεa bobabhanya -li. O tiklimumıe mi la -zu weee nya.»

10 -Lago o nyεa -luglonyo -luu 'ya, 'in o nyεa o 'floo o 'kaa li, mo yia ain -luu 'ya a 'yibhaa 'nyεa. Nu, o -ka we 'wuzumanı, 'in o 'ka we mini. Sanεε 'sa amıaa tiklimumıee lenugbu yia -gıwılaylimanıa. 11 Nu, 'hnumnınya o yia ain -zıla so weee lu, bhla weee nya, 'in a 'ka amıaa 'de -slolu 'nanııaan 'degbolu nya. 'In -li a wlaa, -a yia wa yoo 'nyεa, we 'gbu, nyıma duun yia -Lago fuo 'paa.

12 Nu, 'nanı a nua da, we 'ni -Lagonyımaa -yogbuu 'dekpua we yi -bhıa. Nu, wee 'nanı yibhelie -yo nyıma duun yi 'yaa -Lago fuo 'paa. 13 -Slolu a slolua we nu, a mi Klisu gbuzou gbu 'nuhwe zıda. 'Nanıdli nya a -yo -Zeluzalemuu -Lagonyıma -yo nyıma toba suslolua amıaa zuzouli 'wu. Nu, -muu weee 'gbu, wa yia -Lagolubho -minu 'nuhwe -kakiε yibhelia, 'in wa yia -Lagoo 'hni 'ylimanıa. 14 -Lago wa yia bhuhhoea amıaa ze wa -kalıaa 'gbu. Nu, -Lago ka ain 'nanı 'kadı duun 'wouu. 15 -A 'pa -Lago fuo, 'nanı -we 'nıa 'wıpalı -nanı -ka, o nua -ain 'wuu 'gbu!

10

Polv gbaa o 'deε -gugbu -wa -soba o -yowu, wa 'yu

1 Nu, -amı Polv ka daa wa gbaa, in -ka ain glaa -mi, 'in na tia na 'de 'wu 'kienyi, 'in in -ka ain -yobhuda -mi 'pıpi, 'in na soba ain -yowu, -amı laa ain Klisu dli -dlou -yo o zuzou nya. 2 Amıa na bhuhhoea, da in -ka amıaa -gbe mni, a 'na 'sulu 'mi, 'in in 'ka ain -yla gbu gba 'klu 'cıci nya -ni! 'In nyıma toba popalıa we 'wlukouu la nu, nyımaa lenugbuu sobu -a nua gbu le. Cıun, -maa -yla na yi 'yaa gbu gbaa 'klu 'cıci nya. 3 Nu, gbuzou -wa, -a mi -glonyıma nya, 'in -a 'nıa -gılv gu -glonyımaa gugu sobu. 4 Nu, tugv -lunya -a gulva tu, we 'ni dudu -minu -gu -nyımaa tugv -lunya: nu, -Lagoo -gbe we 'tıte bhıa, 'in -we weee soba -Lago -yowu, la we saa -muu. 'In -a saa yoyowlukouu lapıpalıe la. 5 Nu, weli weee, -we 'deε 'ylimanınya yia gbaa -Lagoo yıloo gbegeın, -bha -a salıa we la. -A 'yibha -a 'ka nyımaa 'wlukouu

lapopale weee -kaslv sa kpa, 'in we 'ka Klisi 'nɔŋwe zɔ. ⁶ 'In -a mi lamnazida, -a 'ka nyimaa 'nɔŋwesanya -kaslv 'wɔpa, -zugba a -ka nyimaa 'nɔŋwezɔnya tiklu nya -mi.

⁷ -Luu ku -yɔ a ylaa! We -ka nu, nyime yabhlo di we dli 'wɔ nu, ɔ 'debhlo mi Klisi -nɔ nya ni, ɔ di 'ya we dli 'wɔ nu, -amia mi 'ya Klisi -nɔ nya. ⁸ Nu, se -we Nyimaa -Kanyɔ 'nyea -ain, in -ka na 'de 'ylimani we 'gbu, we -ka -bha -guzi -se ni, amiaa dli zɔvee -gɔwɔlaylimanie gbu -wa, we 'ni amiaa lasasiee gbu. 'In, in 'na 'ka zɔ nu we 'gbu. ⁹ Nyime yabhlogbɔɔ 'ɔ gbalɔ -ni nu, in 'yibha in 'ka ain nyanɔ dlu slu 'sebhenya -we na paa ain yoo nya -ni. ¹⁰ Nu, -we wa gbaa mu ni, wa nee: «Pɔlv 'sebhenyaa nukpla -welnya wɔlv 'wɔ, 'in we tea. 'In ɔ -ka -ain glaa -mi ɔ tɔɔ tɔɔ ɔ lenugbu 'wɔ, 'in ɔ weli mia gbukpa nya.» ¹¹ Nu, -ɔ -ka 'sa gba, -mɔɔ yibheli we 'jie: -a -ka -mi 'pipi sa -amiaa weli 'tea 'wɔ 'sebhe 'wɔ, -a -ka amiaa -gbe mni, 'sa -amiaa lenugbu yia 'wɔtemania!

¹² Nu, nyima -tɔlv kwalia wa 'de 'ɛni bhabha, -a'a popali we 'wlukɔɔn la nu, -a 'ka wa nya 'wɔmneni, 'in -a 'ka 'ya -amiaa 'de wa yibhɔlv, we 'ni muv?! Wa 'de wa 'bhua 'wɔ wa yibhɔlv -lu nya, wa 'ka wa 'de yibhɔlv, 'in wa palia wa 'de, wa 'de 'wɔ. Nu, wa 'ni 'ylimna. ¹³ Nu, we -ka -amia, -a'a 'ylimani -amiaa 'de we'e zi -bha -gɔ. Lubho -we -a 'kaa nu, da -Lagɔ palia we -bɔlv -bha -a -yɔ we nɔnɔe bhlolua, 'in ɔ yia -ain 'yoo 'nye -a 'ka amiaa -gbe mni. ¹⁴ Da -a mnia amiaa -gbe, -a 'ni wee -bɔlvnya -guzi. Nu, -amia mnia amiaa -gbe tia, 'in -Lagɔgbu -we gbaa Klisi gbuzɔnu gbu, 'in -a yia ain -yla we gba. ¹⁵ -A'a zi -bɔlv -gɔ -amiaa 'de'e 'ylimanie nya, nyima -putuu lubhoo 'gbu. -A di we dli 'wɔ nu, amiaa dli zɔvee yia -gɔwɔlaylimania, 'in -a 'ka mneni -a 'ka -amiaa lubho -nɔnɔe -gɔwɔlaylimani bhabha ain nyidi. 'In -bɔlv -we -Lagɔ palia -ain -yla, -a'a zi we -gɔ. ¹⁶ -Muv 'biɔv, -Lagɔgbu -a yia gbaa, -mɔ amiaa logbein -dɔdɔnya -gɔ. 'In -a 'ni mneni -a 'ka -amiaa 'de 'ylimani lubho -we nyima -putu nva wa 'de'e nu lubhonɔdaa 'gbu.

¹⁷ Nu, we mi celida -Lagɔsebhe 'wɔve: «Nyime -ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ 'de 'ylimani, -mɔɔ 'ylimani -mɔɔ 'de lubho -we Nyimaa -Kanyɔ nva lee 'gbu.»

¹⁸ Nu, we 'ni nyime -ɔ kwali ɔ 'de 'ɛni, 'mɔ wa sa -bha, nu, nyime -ɔ Nyimaa -Kanyɔ kwalia 'ɛni, 'mɔ wa saa -bha.

11

Pɔlv -yɔ yocian -wa laa wa 'de -Zezuu tietienya

¹ 'Aa! A -ka mneni a 'ka na -sabhe 'wlu zɔ laslv -se ni, we nani 'yli! Cun, a -tu na 'gba zɔ. ² In -kali amiaa ze zenyidli nya, 'in wee zenyidli nyaa zekalie -mɔni mia, -Lagɔ -gbe we bhva. Nu, in ka amiaa sɔ kpa nukpasu -bhlogbɔɔ -nɔ nya: mɔ -wa Klisi. Cun, mɔ 'yu na kpa a ain, nee 'ɛwɔnyu -ɔ -yɔ nukpasu 'ni -slɔ -budu 'wɔdi mɔ. ³ Nu, nyanɔ na nva, sa *tibhe nva *Eɔv -dawli 'wɔ, 'in we yia ɔ mɔnɔ nu, wa yi 'sa amia 'wlukɔɔn lapopale 'nyuu 'nye, a yi Klisi -yɔlanenie sazɔnu sa gwevla 'pipi. ⁴ Zɔ a yligbea we gege nu, -Zezu ka gbu -amia gbaa ain -yla, nyime yabhlo yi -Zezu -putuu gbu gba ain -yla. 'In a mi 'ya lamnazida, a 'ka zuzu -yɔ -Lagɔgbu -putu -we ka gbu -amia 'nia ain -yla gba, a 'ka -muv gbu -yɔɛwɔnu.

⁵ In di we dli 'wɔ nu, in 'ni -mi 'kienyi -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ amiaa -Zezuu tietienya 'kadɔ -mani -yɔ. ⁶ Cun, in 'ni gba sa -yi, gbuzɔnu -wa, nu, we -ka -Lagɔ yilo, -muv mi -muv 'de'e sa! -A ka we ain 'klɔslolu 'yli weee nya, -amiaa lenugbu weee 'wɔ.

⁷ Da in gbaa ain -yla -Lagɔ gbuzɔnu gbu, bhe in gbaa we. 'In in yia na 'de 'wɔti 'kienyi, in 'ka ain 'ylimani 'gbu. 'Lee, gbonyuu in nva le yi? ⁸ Da in mia ain glaa lubho nuda, leglizɔ -putunya penia 'mi, 'in na bhua wa 'gwezinya 'wɔ, -zugba na sa ain 'wɔ we nya. ⁹ Nu, da in mia amiaa -gbe, in 'ni nyime yabhlogbɔɔ 'wlugba nya -mi, -lu bɔa 'mi 'wɔv 'gbu. Nu, bhelia -wa 'bhva Masedvani, -lu -we ka gbu mia 'mi -yɔ, -maa 'nyea 'mi we. In ka na 'de'e dli lakpa nu, in 'na -zeli amiaa 'wlugba -ni. 'In 'sa na yia na 'de'e dli lakpa 'kɔmuv. ¹⁰ Nu, Klisi gbuzɔnu -weli mia 'mi 'wɔv 'gbu, in nee, Akai -dɔdɔ weee -mɔni -gɔ, nyime yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mi 'de'e 'ylimani -gbu -mɔni ɛwe labhali. ¹¹ Lee -lu ka 'gbu na gba 'sa? In 'ni amiaa zekalu gbu -wa yi? Sa in -kalia amiaa ze, -Lagɔ -yi we 'ji.

¹² Nu, -we in mia da lenɔda, 'mu na yia lenva 'kɔmuv. 'In -wa mia yoyo -welnyaa

datalida, wa 'ka wa 'de 'ylimani, nu, -amiaa nonolubho -yo wa nonolubho -bhlo, in 'ka wa 'ji gba. ¹³ Nu, waa nyuma -mani, tietienyaa nuu yoyo -nu wa -mia. Yo wa tubhva wa nonolubho 'wu, 'in wa nua wa 'de Klisu tietienya 'wu. ¹⁴ Nwegaga -sobhalgbu yabhlogbɔɔ 'ni we 'wu -mi. 'Lee, -Saataan 'dɛɛ 'bhiliti we 'de zlu 'anzi 'wɔlaa? ¹⁵ Nu, -Saataan lubhononya 'ka wa 'de -Lagɔ -ɔ mia tikluu lubhononya 'wɔnu, -mɔɔ 'ni -yɔkali. Nu, sa wa lenugbunya mia, 'sa wa yia wa dɔdɔ -gɔɔ bhialida 'yia.

Pɔlv siasie

¹⁶ Nu, 'mɔ na gbaa da: nyime yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu 'mi 'wu -sabhɛbhanyɔ 'bhisa -ni. 'In we -ka nu, a ka 'sa we 'wlukɔɔn gbuzɔnusa ni, a nwanu we -yo nu, in mi -sabhɛbhanyɔ nya, 'in -ami 'ka 'ya mneni, in 'ka na 'de 'ylimani -sɛɛ. ¹⁷ Cun, gbuzɔnɔ -wa, in -ka na 'de 'ylimani, -we na gbaa da, in 'nia we gba Jejitapɛɛ sɔlv, -zugba -sabhɛbhanyɔ 'bhisa na gbaa. ¹⁸ Nu, nyuma -duun ylimania wa 'de dɔdɔgɔ -gbonyaa 'gbu. Nu, nanɔ 'de na yi 'yaa 'ylimania. ¹⁹ Amia -wa laa amiaa 'de gbɔyilonya, amia nwanunua -sabhɛbhanya, 'dɛɛ 'yibadi, we 'ni mɔɔ? ²⁰ Wa 'ka ain 'wɔbhu gali 'bhisa, wa 'ka ain 'wluli, wa 'ka ain 'wie 'wɔyli, wa 'ka ain 'ylilatili, wa 'ka ain 'kpayukwli 'wu sobha, 'wlu a dilia -mɔɔ weee zɔ la. ²¹ Zɔ mi 'mi 'bhada, we 'ni mɔɔ? In 'ni 'wlu 'tɛmani, we 'ni mɔɔ? A ka zukpa, gbonyuu in nua!

We -ka nyime yabhlo mneni ɔ 'ka ɔ 'de 'ylimani -lu yabhlo 'wu, -ami mneni in 'ka 'ya 'sa nu. Gba na gbaa -sabhɛbhanyɔ 'bhisa. ²² Eblee* wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! Izlaɛlnyima wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! *Ablaamɔɔ 'yuoyua wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! ²³ Klisu lubhononya wa -mia yi? In mi we nya, in -zi wa. In -ka 'sa gba: -sabhɛbhanyɔ 'bhisa in gbaa! In ka lubho nu, in -zi wa, in ka -kaslv pla, in -zi wa! Wa ka 'mi sɛli duun bhabha, in -zi wa! 'In in ka titlie nwe -yo 'plili bhla weee nya, in -zi wa. ²⁴ Nu, -pnu glv 'sɔ -we *Zuifv paa nyima, 'in -bhlo bhva we nweɛ, in 'plili we zɔ -zakpa gbu. ²⁵ *Wɔmɔ -nyima ka 'mi sɛli 'nyumu -zakpa ta. Wa li 'mi -bho 'wu -zakpa -bhlo.

'Glv 'kadɔ -yo 'mi mni 'nyuglu -zakpa ta, 'in in yia 'yli -bhlo li 'nyu -gɔ -zakpa -bhlo.

²⁶ Na nɔnɔe duun 'wu, in ka titlie nwe -yo -di, yeye nyu kwɛɛ, 'wienyaa nyuma -bhanya kwɛɛ, na bhelia Zuifv kwɛɛ, -wa 'nia Zuifv kwɛɛ, in ka titlie nwe -yo -di, 'gbe 'kadɔ nɔkplɛ, da beblɛɛnya, gumunyu -gɔ -yo yoyobhelia kwɛɛ. ²⁷ In ka siasia -libho duun nu, in ka 'ylaakple -gɔ bhla tɔlv nya. Nwɔ -yo 'nyumatv ka 'mi 'bha, 'in bhla tɔlv nya, 'in 'yi lililu, nɔwɔlv ka 'mi 'bha, 'in in 'ni 'wɔplanaa -ka. ²⁸ 'In in 'ni gbu tɔlv gba. Nu, leglizɔ weee -we -gɔ na lɔlv dli, mɔ -wa na 'wlukɔɔn lapɔpalie 'ylio 'yli. ²⁹ Nyɔɔ yɔmani 'wu, 'in we 'ni 'ya -ami 'wu -bhva, nyɔɔ bhili gbonyuu lv, 'in we 'ni 'mi -yɔkpa?

³⁰ We -ka nu, in 'ka na 'de 'ylimani, -zugba na 'wɔyɔmanie 'wu na yia na 'de 'ylimania. ³¹ -Lagɔ -ɔ -wa Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu Dide, -ɔ ka 'nmi wa mnɔna -zv weee nya, 'in we 'nia bhloluda -ka, ɔ -yi we 'ji nu, in 'ni yo 'tubhuda -mi. ³² Da in mia -Damasɔ, dɔdɔ 'wlulapilnyɔ -ɔ mia nyimaa 'wlulapilnyɔ Aletasu lubho nɔda, ɔ yia 'sloja wee gbee plalida 'yilgbeli, wa 'ka 'mi kpa 'gbu. ³³ Nu, wee gbee lv 'suoo finɛtli 'yli wa wlelia 'mi -ciɛ 'kadɔ nɔkplɛ, sanɛɛ 'sa in -dia ɔ kwɛɛ.

12

Pɔlv ylikakie -yo -we -Lagɔ -slova ɔ 'klv

¹ 'Lee, in 'ylimani na 'dɛɛ? -Mɔɔ 'ni -lu 'wu -ka. Nu, 'ylikakienya -yo gbonyaa 'klvslolue -we -Lagɔ wlaa, we gbu na yia -sɛɛn da gbaa. ² Nu, nyime yabhlo mia Klisi 'wu in -yi ɔ. We -zv kugbua lɛ -mnva ni, wa 'bhva ɔ 'wu, 'in wa yia ɔ yalu tanv* -gɔ kwa. (-De ɔ ka ɔ ku nɔkplɛ -tɔv, -de ɔ ka ɔ ku nɔkplɛ 'tlaa, in 'ni -mɔɔ 'ji -yi, -Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ -yia we 'ji.) ³ In -yi we 'ji nu, -Lagɔ ka nyime -mɔɔ 'wɔbhu, 'in ɔ yia ɔ yali kwa. 'Piɛn, -de ɔ ka ɔ ku nɔkplɛ -tɔv, 'in -de ɔ ka ɔ ku nɔkplɛ 'tlaa, in 'ni -mɔɔ 'ji -yi, -Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ -yia we 'ji. ⁴ 'In welinya dɔdɔgɔ -nyime 'nia mneni ɔ 'ka gba, 'in -we ka se wa 'a 'nyɛa ɔ, ɔ ka we lɔsa, -mɔ ɔ 'nva we. ⁵ Nu, nyime -mɔɔ 'gbu na yia na 'de 'ylimania, 'in in 'na 'ka na 'de 'ylimani na 'dɛɛ 'gbu, -we slova na 'wɔyɔmanie, we 'wu na ylimania na 'de.

* **11:22** Zuifvnya. * **12:2** Yalu tanv: Zuifv duun dlu nu, yalu -zakpa ta. Pɔlv nɛɛ, ɔ ka yalu tanv -gɔ pla, mɔ -Lagɔɔ 'de dilia la.

6 In -ka yaa 'yibha in 'ka na 'de 'ylimani, in 'na 'ka yaa -sabhɛbhanyɔ -zɛ, nu, gbuzɔnɔv 'dɛkpɔa na gba yaa. 'In in 'ni 'yibha in 'ka na 'de 'ylimani. -We ka gbv -wa, -we na nva lɛ, wa yia -yɔ, 'in -we na gbaa, wa nva, in 'ni 'yibha nyime yabhlogbɔɔɔ 'wlukɔvɔv lapɔpalie 'ylimani we -zi we 'wɔ.

7 'In 'yiwɔgbɔnya -Lagɔ -slolua 'mɪ 'klɔ, in yi na 'de 'ylimani we 'wɔv 'gbv, siasie 'tite yia na ku zɔ pla, -Saataan tietienyɔ 'bhisa, -zugba we bhiti 'mɪ, 'in we kulba 'mɪ 'yoo in yi na 'de 'ylimani 'gbv. 8 -Zakpa ta in bhuhhoea Jejitape nu, ɔ -sa 'mɪ siasie -mɪni 'wɔ. 9 'In ɔ yia we 'bigɔpalɪ 'mɪ -ylae: «Na 'nanɪ ka -na -nɔ nyini. Nu, -na 'wɔyɔmanie 'wɔ na 'tite slolua we 'de tenyi tenyii.» In 'yibha in 'ka na 'de 'ylimani na tɔtɔɔ -mɪmie 'wɔ, 'in Klisu 'tite 'ka 'mɪ -gɔ yi, 'in we 'ka 'mɪ 'wɔpa. 10 We 'dɛɛ 'gbv, na 'wɔyɔmanienya klaa, na vɛlie klaa, na gbv sloo 'yiyie klaa, na 'klyie 'wɔpalie klaa, we -yɔ na dlɔvenya mia, -we lɔ na plɔia Klisu 'gbv, 'mɔna nya na yia we. Nu, in -ka 'wɔyɔmanɪ, -bha in 'tea la tenyii.

Kolentu leglizɔ dlɔve mɪ Pɔlv -yɔ

11 Gba na gbaa -sabhɛbhanyɔ 'bhisa, 'in amiaa dɛ nva 'mɪ we 'wɔ -gla nya. Amia 'ka yaa na -gɔgbv gba. Nu, in 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪoo, amiaa tietienya 'kadɪ 'ni 'mɪ 'wɔzi -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ. 12 Na lɛnɔgbɔnya -we slolua we nu, -Zezuu *tietienyɔ in -mia sazɔnɔ sa ni, we ka lɛnɔ dltie nya kpɛɛn kpɛɛn aɪn nyidi. We ka lɛnɔ -lu: -we -wa gwɛdigbɔnya -yɔ gbv 'kadɪ -yɔ ninee 'ɲɪpalɪgbɔnya. 13 Nu, in 'ni amiaa 'wlugba -zɛ, we 'ni -mɔv 'wɔbhɔ, lɛɛ -lu in nɔ leglizɪ -putunya -yla lɛa, 'in in 'ni -mɔv aɪn -yla lɛnɔ? A -ka we -yɔyɪ gbɔnyuu nya ni, -zugba a ti na -yɔgbv 'wɔ!

14 A -talɪ, in mɪ lamnazɪda in 'ka amiaa -gbɛ mɪni -zakpa tanɔ nya, 'in in 'na 'ka amiaa 'wlugba -zɛ. Nu, amiaa da na talia, in 'nia amiaa 'gwɛzii datalɪ. We 'ni nu, yua 'ka 'gwɛzi lazɔ wa dideaa -nɔ nya, 'yuaa dideaa zɔa 'gwɛzi la wa 'yuaa -nɔ nya. 15 We -ka -amɪ, na -lu weee in kaa, 'nyɛ na nyɛa we aɪn, 'in na wlaa na 'dɛɛ -kpabhie amiaa 'wɔsasiee 'gbv. 'Lee, amiaa zɛ in -kalia bhahhaa 'gbv, amiaa na zɛkalie mia zɔbɛda yi?

16 -Yɔ a yia we ɲwnua nu, in 'ni amiaa 'wlugba -zɛ. 'In nyuma -tɔlv yia gbaa nu, in ka -dawli, 'in -dawli nya in kpaa aɪn.

17 'Lee, nyuma -wa in tiea amiaa -gbɛ, in ka wa 'yabhlo -gɔ 'plɪlɪ, 'in in yia aɪn 'wlulɪ yi?

18 In ka Titɪ bhuhhoe ɔ mɪni amiaa -gbɛ, 'in in yia bheli yabhlo a -yia, ɔ 'bɪ 'palɪ. 'Lee, Titɪ ka aɪn 'wlulɪi? ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ, dlɪ -bhlo nya -a 'ni nɔɔ, 'in 'yoo -bhlo -a 'ni bhlii?

19 We 'bɪ ka 'wɔgwɛ, -zugba a pɔpalɪ we 'wlukɔvɔv la nu, -a mɪ -amiaa 'dɛɛ -mɪmie tiklu 'yiliblanɔnɔda aɪn 'yliya 'wɔ. -Innya! Sa Klisɪ 'yibhaa, 'sa -a gbaa -Lagɔ 'yu. Na jɪli -talea, amiaa dlɪzɔzɔvee -gɔwɔlaylimanɪee 'gbv, -a gbaa gbv weee -mɪni. 20 Nu, in mɪ nyanɔ nɔda nu, da in -ka amiaa -gbɛ nyini, sa in 'yibhaa in 'na 'ka 'sa aɪn yɪ, 'in sa amia 'yibhaa, a 'na 'ka 'sa 'mɪ 'yɪ. In mɪ nyanɔ nɔda nu, in 'ka aɪn nyidi gbɔnya -mɪni yɪ: -zɛ -yɔ zenyi, 'cɛ -yɔ -yɔmɪnnie, vɛli wɛli -yɔ nyuma tɔlvɔ yo -gɔlazɔvɛ, 'dɛɛ 'ylimanɪe -yɔ gbv bidi -bidi bidii lɛnɔve. 21 In mɪ nyanɔ nɔda nu, da na -putu -ka amiaa -gbɛ mɪni lɔ, na -Lagɔ 'bhali 'mɪ zɔ aɪn 'yu. In mɪ 'ya nyanɔ nɔda nu, nyuma duun -wa mia gbɔnyuu lɛnɔda bha 'bhisa, 'in wa 'nia -slɔ pɔvɪnplagbɔnya klaa, mɔtnɪgbɔv lɛnɔve -yɔ wa nɪmɛ -bhogbɔv lɛnɔve 'bɪbhɔ, 'in in 'ka wa -gɔ wili.

13

'Wɔbhlo lu gbv lapalɛ -yɔ fɔsawɛli

1 Nu, na -zakpa tanɔ yia da amiaa -gbɛ mɪni. Sanɛɛ 'sa we mia cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Gbɔv dayɪnya 'sɔ,

gbɔv dayɪnya taa wɛli -gɔ,
wa dia gbɔv wli 'wɔ.»

2 Nu, -wa weee nva 'cɪn gbɔnyuu lɛ, we -yɔ nyuma -tɔlvɔ weee -yla na palɪ gbv la. In ka we gba pepe da na 'sɔnɔ mɪni amiaa -gbɛ, 'in 'mɔ na gba 'yaa -zɛɛn da, da in 'nia aɪn glaa -mɪ. Da na -putu -ka aɪn 'yia mɪni, in 'na 'ka nyime yabhlogbɔɔ nyazɪ 'yɪlɪ. 3 -We -slolua nu, -amɪ 'wɔ Klisɪ plɪla 'in ɔ gbaa, a 'yibha a 'ka we 'yɪ, 'in 'yia a yia we. Klisɪ 'ni 'wɔyɔlv amiaa gbɛgbɛɪn, ɔ 'tite ɔ slolua aɪn glaa. 4 Nu, gbuzɔnɔ -wa, ɔ 'wɔyɔlvɛ 'wɔ wa yia ɔ *su -gɔ lakɔlv, 'in -slɛɛn -Lagɔɔ 'tite nya ɔ -gaa 'yliyɔ. 'In -a mɪ ɔ 'wɔv 'gbv, -amia

yɔɔ 'yaa 'wɔ. Gbunyaa lenue nya amiaa gbegbein, 'klɔ -a yia we ain -slolua nu, -Lagɔɔ 'tite nya -a -yɔɔ -gaa 'yliyɔ.

⁵ A 'yibha amiaa 'de la, 'in a yla amiaa 'de, -de a mi -Lagonyuma nya 'piɛun. Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -Zezu Klisi mi ain 'wɔ, we 'ni muu? Yaayu, a 'ni mnene a 'ka amiaa dliɔɔzee lenugbu -sloluu? ⁶ In di we dli 'wɔ nu, 'ji a yia we yibhelia nu, we 'ni 'sa -mi -amiaa -nu nya, nu, -amia ka dliɔɔzee lenugbu -Zezu Klisi 'wɔ. ⁷ -Lagɔɔ -a bhubhoea nu, a 'na nuɔɔ gbuɔyuu yabhlogbɔɔ le -ni. We 'ni nu, -a 'ka we ain 'klɔslolu nu, -a ka zukpa we gbɔ. -Innya, -a 'yibha nu, a nu gbɔɔɔɔɔ 'debhlogbɔɔ le. -Amia 'ni zukpa -kaoo, -muu 'ni gbɔ yabhlogbɔɔ. ⁸ Nu, -a 'ni mnene -a 'ka -Lagɔɔ gbɔɔɔɔweli -yɔwɔsɔɔ, we lubho -a 'kaa nu -bhlogbɔɔ. ⁹ Cɔn, -a -ka 'wɔyɔɔ, 'in amia -ka late, 'mɔna -wa -amiaa -nu nya. -A -ka 'ya -Lagɔ bhubhoeda -mi, -we -a yibhelia ɔ, mu -wa nu, a -ze -Lagonyuma tikli. ¹⁰ We 'deɛ 'gbɔ, da in -tlɔɔ -slɔ da ain -yɔ la, 'in na cɛlia gbɔ weee -muni ain 'wɔ. Nu, zli in -ka ain glaa -mi, in yi ain kpa 'nyumu, se -we Nyumaa -Kanyɔ 'nyea 'mu sɔɔ. Wee se Nyumaa -Kanyɔ 'nyea 'mi, amiaa dli -gɔwɔlaylimanteɛ gbɔ -wa, we 'ni amiaa lasasɛɛ gbɔ.

¹¹ -Slɛɛn, in ka we 'wɔlubha, bheliaɔn -a gbeliɛ. A -tali amiaa -mumie tikli da, a 'pɔpali 'kɔayli, amiaa dli -mi -bhlo, a -di la -dlɔɔ, 'in zekalidi -yɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ -Lagɔ -yɔ ain 'sɔ 'ka -mi.

¹² A sɔsali fɔ gbɔgblelie nya, -Lagɔbhelia 'bhisa. -Lagonyuma weee nɛɛ wa -sa ain fɔ.

¹³ Nu, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi nyɔna ain 'nyu la, -Lagɔɔ zekalidi -yɔ Zuzu 'Pɔpa -ɔ suslolua -ain 'wɔ, -yɔ a 'de weee 'sɔ -tu.

'Sεbhε Pɔlv 'paa -Galasii -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia -Galasii -dɔdv -gv, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε yoo. Nyuma tɔva nεε -Galasii -Lagɔnyuma -yla nu, wa 'nɪ Zuifv lɛnvgbv tɔva -gv nɔ, wa 'na 'ka gbu 'wɔbhv. We 'dεε 'gbv Pɔlv yia wa 'wɔcɛli, 'in ɔ nεε wa -yla nu, ɔ -ka -Zezu *Klɪsɪ dlɪ -gv zɔ, 'in -mɔɔ bhva gbu 'wv. Nu, -amɪaa lɛnvgbvnya 'nɪ mneni we 'ka -aɪn gbu 'wɔsa.

Fvsawɛli

1-2 -Amɪ -Zezu Klɪsɪ *tɪtɪenyɔ *Pɔlv -yɔ -Lagɔbhelia weee mia -seli, -amɪaa cɛlia da -Galasii *leglizɪnya 'sεbhε nɪ 'wv. Nyuma 'nɪ 'mɪ lapali, 'in nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ we 'kɔlv nya -mɪ. -Zezu Klɪsɪ -yɔ Dide -Lagɔ ɔ 'bhua ɔ 'wv tlɪtlɪnya glaa, ma palia 'mɪ la. 3 -Amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ ŋwana aɪn 'nyu la, 'in wa 'nyε aɪn 'wɔtɔtɔvε -dlɔɔ. 4 Klɪsɪ ka ɔ 'dε wla -amɪaa gbvnyuuu 'gbv, ɔ 'ka -aɪn pue, 'in ɔ 'ka -aɪn bhla 'nyii -mɪnɪ kwεε -sa, -amɪaa Dide -Lagɔɔ dɔmagbv nya. 5 -Lagɔɔ 'ŋmɪ 'ylimanɪ 'kɔmɔv! *-Amɛnɪ!

-Lagɔgbv -putu 'nɪ -mɪ

6 Amɪaa -Lagɔ laa [Klɪsɪ] 'nanɪ nya, a 'ka ɔ 'bɪbhv sa slɔv, 'in a 'ka gbvslɔlɔvɔ -putu 'bɪbholu -Lagɔgbv 'bhisa, -mɔv ka 'mɪ ŋwεgaga -svbhali. 7 Nu, -Lagɔgbv -putu 'nɪ -mɪ. Nyuma tɔva mɪ -bha, -wa 'yɪbhaa wa 'ka Klɪsɪ -Lagɔgbv 'bhiti saputu sa, ma nva amɪaa dlɪ zɔ bidi -bidi bidi. 8 'In, we yi -amɪaa 'dεgbolu -zε, we yi yalɪ 'anzɪ yabhlo -zε, -Lagɔgbv -a gbaa da aɪn -yla, ɔ -ka we 'bhiti saputu sa, 'kplε kpa ɔ! 9 -A ka we gba aɪn -yla pepe, 'in 'mɔv na gba 'yaa da aɪn -yla -slɛɛn: -Lagɔgbv a 'nva tia, ɔ -ka we 'bhiti saputu sa, 'kplε kpa ɔ!

10 'Lee, nyuma 'ka 'mɪ 'ŋmɪ kwalɪ da in mia -talɪda, yaayɪ, -Lagɔɔ -nv -wa yɪ? -Innya, -Lagɔɔ -nv in 'yɪbhaa. 'Lee, in 'ka nyumaa dɔvdɔnamanɪ da in mia -talɪda yɪ? In -ka yaa nyumaa dɔvdɔnamanɪee datalɪda -mɪ, in 'na 'ka yaa Klɪsɪ lubhonvnyɔ -zε.

-Lagɔ ka -bha Pɔlv -sa -Zezuu *tɪtɪenyɔ nya

11 Nu, na bhelia, in nεε aɪn -ylaε: -Lagɔgbv na gbaa da, we'e 'bhv nyɪmεε -gbε. 12 Nu, we -ka -amɪ, nyɪmε 'nɪ 'mɪ we 'nyε, 'in nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ we -slɔlv, -Zezu Klɪsɪ -slɔlvua 'mɪ we 'klv.

13 In mɪ bhaa *Zuifv -Lagɔbɔvɔ -yloogbv, sa na nɔa a ka we 'nv. Sa na palia -Lagɔɔ *leglizɪnya 'klɪyε 'wv 'kva 'tɪtɪ nya, in 'ka wa lasaa 'gbv, a -yi we 'ji. 14 In mɪ bhaa Zuifv -Lagɔbɔvɔ -yloogbv, in -zi na -lima 'wv Zuifv glaa, 'in in dolu -gɔla bhabha, in -zi wa, -amɪaa dɔvkpasɪ lɛnvgbv 'wv.

15-16 'In, -mɔv weee 'yu, -Lagɔ ka -bha 'mɪ -sa pepe, -zugba in mɪ -slɔ na 'nyaaa nɔkplε, 'in ɔ yia 'mɪ la ɔ 'nanɪ nya, in 'ka ɔ lubho nv. Da we namanɪa -Lagɔ dɔdv ɔ 'ka 'mɪ 'wv ɔ 'Yu -slɔlv, 'in in 'ka -mɔɔ gbu gba nyuma -wa 'nɪa Zuifv -yla, -bha -bhlokpade in 'nɪ nyɪmε yabhlogbɔɔ 'dɪzɔwɛli layɪbha. 17 'In -wa -zεa 'mɪ 'yu -Zezuu tɪtɪenya, in 'nɪ -maa -gbε mɪ * -Zeluzalɛmɔv, nu, -bhagɪgalɪda in mɪna Alabii -dɔdv -gv, 'bhie, in yia lubhiti -Damasɪgbe nɔkplε.

18 -Zv ta 'plia, 'in in yia -Zeluzalɛmɔv mɪ, Pɪɛlv yɪbheliee 'gbv. 'In in li ɔ -gbε 'ylɪ kugbua lε gbu. 19 Nu, we 'nɪ Pɪɛlv -yɔ Nyumaa -Kanyɔɔ bheli *Zake 'wɔbhv, in 'nɪ -Zezuu tɪtɪenyɔ -putu 'yɪ 'yli nya.

20 -We na cɛlia da aɪn 'wv, gbvzɔnv -wa, 'in -Lagɔɔ 'dε -yi we 'ji nu, in 'nɪa yɔtvbhv. 21 -Mɔv 'bɪgv, 'in in yia Silii -yɔ Silisi -dɔdv -gv mɪ. 22 Nu, Klɪsɪ leglizɪnya mia Zudee -dɔdv -gv 'nɪ -slɔ 'mɪ 'yɪ 'yli nya. 23 -We wa gbaa waa leglizɪnya 'nva zlɪmε -bhlogbɔɔ, mɔv -wa nu: nyɪmε ɔ palɪ bhaa wa 'klɪyε 'wv, 'in -Lagɔgbv -we ka 'gbv ɔ gva la, ɔ 'ka we lasa, ɔ mɪ -slɛɛn we gbada. 24 'In wa yia -Lagɔɔ 'ŋmɪ -mɪnɪda -tv na 'gbv.

2

Wa ka Pɔlv yɪbheli -Zezuu tɪtɪenyɔ nya

1 -Zv kugbua lε -mɪnva 'plia, 'in in -yɔ Banabasɪ 'sɔ yia -Zeluzalɛmɔv lɔmɪ, 'in in yia Titɪ 'wɔbhv, in -yɔ -mɔɔ yi 'yaa mɪ. 2 'In -Lagɔ -slɔlvua 'mɪ we 'klv 'gbv, in yia -mɔ mɪ. In -yɔ nyumaa 'yugalɪnya 'kadɪ 'dεkpva gbelia 'wlv, -Lagɔgbv na gbaa -wa 'nɪa Zuifv -yla, in ka we 'ji gba wa -yla. In 'nɪ 'yɪbha lubho in nva, 'in in mia nɔda, we tv 'wv bhe. 3 'In 'dεbhie, na nɔnɔnyɔ Titɪ mia *Glɛkɪ

nya, wa 'nɪ ɔ *knɪ 'wɔpa -gla nya. ⁴ -Mɔv bhla, yoyobhelia -tɔlvɔ -wa -bhɔa zlmɛ -ain lɔ 'wiemɪ, -maa 'yɪbha yaa ɔ *knɪ 'wɔpapɪɛ. Waa nyɪma nɪ ka -ain lɔbhɔ, wa 'ka -amɪaa 'dɛ -yla -tɔtvɛ -Zezu Klisɪ nyɛa -ain -yɔlatɪtalɪ, 'in wa 'ka -ain titee galɪ 'wɔnɔ lɔ. ⁵ Nu, waa nyɪma -manɪ, -a 'nɪ wa 'wlu zɔ laslɔlvɔ 'kienyɪi -kpɔa, 'in -Lagɔgbɔ 'ka ain nyɪdɪ -tɔ gbɔzɔnɔ nya.

⁶ 'In -wa mɪa leglizɪnyaa 'yugalɪnya 'kadɪ nya nɪ, -we wa -mɪa, we 'nɪ 'mɪ 'yliya 'wɔ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ'ɔ yla nyɪmaa ku -yɔ, in nɛɛ, waa nyɪma -manɪ 'nɪ 'mɪ -yla gba -gla nya nɪ, in nɔ gbɔ -putu yabhlo ɛ lɔ. ⁷ 'In, wa ka we yibheli nɪ, sa -Lagɔ dia we 'gba Piɛlɪ 'wlu, 'in ɔ gbaa Zuifɔ -yla -Lagɔgbɔ, 'sa ɔ dia 'mɪ we 'gba 'wlu, 'in na gbaa nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ -yla -Lagɔgbɔ. ⁸ Nu, -Lagɔ -ɔ nɔa lubhɔ, 'in ɔ yia Piɛlɪ ɔ tietienyɔ -zɛlɪ Zuifɔ nyɪdɪ, mɔ -bhlokpɔdɛ nɔa lubhɔ, 'in ɔ yi 'yaa -amɪ ɔ tietienyɔ -zɛlɪ, nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ nyɪdɪ. ⁹ Nu, nyɪma -yi *'Zake, Sefasɪ* we -yɔ *Zaan, leglizɪnyaa 'yugalɪnya 'kadɪ nya, 'in 'nanɪ -Lagɔ nɔa 'mɪ 'wɔ, -maa ka we yibheli. 'In wa yia in -yɔ Banabasɪ kwɛɛ kpa. Sanɛɛ 'sa -a bhliɪ wɛlɪ -bhlo, -amɪa 'ka nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ nyɪdɪ lubhɔ nɔ, 'in wamɪa 'ka Zuifɔ nyɪdɪ lubhɔ nɔ. ¹⁰ Gbɔ yabhlogbɔɔ wa yɪbhaliɪ -ain: wa nɛɛ -a 'na dlɔlvɔ leglizɪnyaa bobabhanya 'wɔ -nɪ, 'mɔ -amɪ nɔa ɛ dlɪ weɛ nya.

Pɔlv palɪ Piɛlɪ -yla gbɔ la Antiɔvgbe nɔkplɛ

¹¹ 'In da Piɛlɪ nɪnɪa Antiɔvɔ, gbɔnyuu ɔ nɔa ɛ, in yia we ɔ 'klɔsvɔbhɔa. ¹² Nu, da nyɪma 'Zake tiea, -maa 'nɪa -slɔ nɪnɪ, -zugba Piɛlɪ -yɔ -Lagɔnyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ lia dabɔdɔ. 'In da -maa nɪnɪa, ɔ yia wa nya lilie 'ylibeli, ɔ yia wa gwevɪa. -We ka gbɔ -wa, Zuifɔvɔ -Lagɔnyɪma gɔa nyɪmaa knɪ 'wɔpapɪɛ 'wɔ, 'ma ɔ sɔa. ¹³ 'In -amɪaa -Lagɔbhelia Zuifɔ yia Piɛlɪ dlɪ 'sɔ -bhogbɔ lɛnɔ, 'in Banabasɪ 'dɛgbolɔ yi 'yaa we lubhɔ.

¹⁴ Da in 'yia we -yɔ nɪ, wa'a kpa wa 'dɛ tɪklɪ -Lagɔgbɔvɔ gbɔzɔnɔvɔ sɔlv, 'in in nɛɛ Piɛlɪ -yla nyɪmaa -zejila 'wɔvɛ: «-Mɪ mɪ Zuifɔ nya, 'in -in yia -wa 'nɪa Zuifɔ, -maa lɛnɔgbɔ lɛnɔ, -in 'nɪ we Zuifɔvɔ titee sɔlv lɛnɔ. 'In sa -in

mneni -in 'ka gba nyɪma 'nɪa Zuifɔ, wa nɔ -gla nya Zuifɔvɔ lɛnɔgbɔ lɛa?»

Zuifɔ -yɔ -wa 'nɪa Zuifɔ ka nyɪma tɪklɪ -zɛ dlɔzvɔvɛ 'gbɔ

¹⁵ -Amɪa mɪa, Zuifɔvɔ 'zayli -a -mɪa, -a 'nɪ gbɔnyuu -lɛnɔnyɪa, -wa'a zɔa -Lagɔɔ tite 'nɔŋwɛ, wa nyɪdɪ. ¹⁶ -Mɔv bhla, -a -yi we 'ji nɪ, -Lagɔ'ɔ yibheli nyɪmɛ, nyɪmɛ tɪklɪ nya *Moizɪ titee 'nɔŋwɛzvɔvɛ 'gbɔ, nɪ, dlɔzvɔvɛ -bhlogbɔɔ -Zezu Klisɪ -gɔvɔ gbɔ -wa. We 'gbɔ, -amɪa yi 'yaa -Zezu Klisɪ gbɔ -yɔŋwɪnɪ, 'in -Lagɔ 'ka -ain yibheli nyɪma tɪklɪ nya, -amɪaa dlɔzvɔvɛ Klisɪ 'wɔvɔ 'gbɔ. Nu, we 'nɪ titee 'nɔŋwɛzvɔvɛ gbɔ. Nu, -Lagɔ 'na 'ka nyɪmɛ yabhlogbɔɔ yibheli nyɪmɛ tɪklɪ nya, titee 'nɔŋwɛzvɔvɛ 'gbɔ.

¹⁷ 'In, we -ka nɪ, tɪklɪmɪmɛ -Lagɔ 'yliya 'wɔvɔ da -a mɪ -talɪda Klisɪ 'gbɔ, 'in -a -ka 'ya gbɔnyuu -lɛnɔnyɪa nya -mɪ, -wa 'nɪa Zuifɔ 'bhisa, 'lee, Klisɪ paa nyɪma 'kɔayli wa nɔ gbɔnyuu ɛ yɪ? -Innya! ¹⁸ 'In 'yɪbha zlmɛ in 'ka -mɪ tɪklɪ -Lagɔ 'yu, titee 'nɔŋwɛzvɔvɛ 'gbɔ, 'in in yia we bɪbhɔ. In -ka we lɔ lɔbhiti, -zugba na 'dɛ in 'nɪa titee 'nɔŋwɛzvɔvɔ 'wɔnɔ. ¹⁹ Nu, we -ka tite -bhlo, mɔ -laa 'mɪ tɪtlɪɛ, 'in we -ka -amɪ, in ka tlɪ titee gbɛgbɛɪn, 'in in 'ka 'yliyɔgada -tɔ -Lagɔɔ gbɛgbɛɪn. 'In in yia *su -gɔvɔ tɪklɪ Klisɪ nya. ²⁰ 'In, in -ka 'yliyɔgada -mɪ, we 'nɪ na dɛ -ga 'maslɛn 'yliyɔ, nɪ, Klisɪ -gaa 'yliyɔ 'mɪ 'wɔ. Nu, -Lagɔɔ 'Yu ka na zɛkalɪɛ -slɔlu, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ wla na 'gbɔ, ɔ dlɔzvɔvɔvɛ nya na ku -gaa -slɛn da 'yliyɔ. ²¹ Nu, in 'na 'ka -Lagɔɔ 'nanɪ daa gba -innya. We -ka nɪ, tite nɔ nyɪmɛ tɪklɪ -Lagɔ 'yu, -zugba bhe Klisɪ tɪa.

3

-Lagɔ yibhelia nyɪma, nyɪma tɪklɪ nya Klisɪ dlɔzvɔvɛ 'gbɔ

¹ Oo -Galasii -nyɪma, -gɔwɔtɔnyɪa, nyɔɔ -salɪ ain a? Wa 'nɪ da ain -Zezu Klisɪ *su -gɔ lakɔlvɛ 'klɔslɔlu vaa? ² Nu, gbɔvɔ gɔ -bhlo mɪa da, a 'palɪ we 'bɪgɔ. Zuzu 'Pɔpa a 'yia, tite 'nɔŋwɛzvɔvɛ 'gbɔ a yia ɔ 'yɪ yaayɪ, -Lagɔgbɔ a 'nɔa, a zɔa dlɪ -gɔvɔ gbɔ -wa yɪ? ³ Sa amɪaa -gɔ 'ka 'ya sa 'wɔvɔa? A ka -Lagɔgbɔvɔ gwɛdɪ -Lagɔɔ Zuzu nya, 'in a 'yɪbha a 'ka -slɛn we 'wɔlvɔbha amɪaa 'dɛɛ 'tɪɛ nyaa? ⁴ -We weɛ 'wɔ a 'plɪa, bhe -wa yɪ? -Innya,

* 2:9 Piɛlɪ.

we 'nɪ mneni we 'ka bhe -zε. ⁵ 'In -Lagɔ -ka ɔ Zuzu ain 'nye, -zugba ɔ nu gwɛdigbu lɛ ain nyidi, amɪaa titee 'nɔŋwɛzɔvɛe gbv -wa yaayu, -Lagɔgbv a 'nva 'in a zva dli -gɔv 'gbv, ɔ nva we lɛ yi?

*-Lagɔɔ dliɔvɔvnyɔ *Ablaamv*

⁶ Nu, *-Lagɔsɛbhɛ nɛɛ *Ablaamv daae: «ɔ ka -Lagɔ dli -gɔ vɔ. ɔ dliɔvɔvɛe 'gbv, -Lagɔ yia ɔ yibheli nyime tiklu nya.»

⁷ We 'gbv, a yibheli we 'ji nu, -wa zva -Lagɔ dli -gɔ, ma -wa Ablaamv 'yuoyuaa 'debhie. ⁸ -Lagɔsɛbhɛ ka we gba, nu, nyima -wa 'nia Zuifu, wa dliɔvɔvɛe 'gbv -Lagɔ yia wa yibhelia nyima tiklu nya, ɔ 'de 'yu. We 'gbv, -Lagɔ yia Ablaamv -yla wee gbvɔvɔvɔ -mɪni gba pepe nu:

«'Nyu wa yia dɔvɔgɔ -nyuma weee lanɔwnaa -na 'gbv.»

⁹ Ablaamv ka -Lagɔɔ gbv -yɔŋwnu, 'in -Lagɔ yia ɔ 'nyulanɔwna. 'Sa -bhloo 'de -wa weee ŋwnua -Lagɔɔ gbv -yɔ, -Lagɔ ŋwnaa wa 'nyula.

¹⁰ Nu, -wa weee zva titee 'nɔŋwɛzɔvɛe dli -gɔ, mɛ yia wa kpa. Nu, -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ: «-We weee mia celɪda -Lagɔɔ titee 'sɛbhɛ 'wɔ, -ɔ'ɔ zva we 'nɔŋwɛ 'kɔmɔv, mɛ yia ɔ kpa.»

¹¹ We mɪ 'ya gbvɔvɔvɔ nya, nu, nyime yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -mɪ tiklu -Lagɔ 'yu titee 'nɔŋwɛzɔvɛe 'gbv. Nu, -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ:

«-ɔ -Lagɔ yibhelia nyime tiklu nya dliɔvɔvɛe 'gbv, 'yliyɔgagɪe -mɔɔ yia 'yia.»

¹² 'In titee 'bhv dliɔvɔvɛe -gbɛ. Nu, we mɪ 'ya celɪdae:

«-ɔ zva titee lɛnɔgbv weee 'nɔŋwɛ, ɔ -tv we lɛnɔda 'kɔmɔv, 'in ɔ 'ka 'yliyɔgagɪe 'yi.»

¹³ Klisi ka ɔ 'de mɛyɔlatɪnyɔ -zɛli -amɪaa 'bɪgɔ, sanɛɛ 'sa ɔ zitɪa -ain 'wɔ titee mɛ kwɛɛ. Nu, we mɪ celɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔvɛ:

«Nyɔɔ nyɔɔ wa -ka bɪzɪ su 'wlu, mɛ mɪ ɔ -nv nya.»

¹⁴ Nu, sanɛɛ 'sa we nva, 'in 'nyulanɔwna -wɛli -Lagɔ gbaa Ablaamv -yla, nyima -wa 'nia Zuifu, wa 'ka we 'yi -Zezu Klisi 'gbv. 'In Zuzu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, -a 'ka we 'yi dliɔvɔvɛe 'gbv.

Tite -yɔ -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla

¹⁵ Na bhelia, dɔvɔ -gɔv gbv yabhlo na yia da palia: we -ka nu, wɛli nyime 'kaa tɪ, ɔ -ka we tɪ sazɔv sa, nyime yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -bha we lasali, 'in ɔ 'na 'ka we -gɔ -lu yabhlogbɔɔ pali. ¹⁶ Cun, -li -we -Lagɔ 'kaa wla, ɔ ka we gba Ablaamv -yɔ ɔ 'yuoyu -yla. 'In -Lagɔsɛbhɛ 'nɪ -gbaɛ: «Ablaamv -yɔ ɔ 'yuoyua,» 'in -mɔv 'ka 'wlv nɛɛ nyima duuun gbv wa gba, nu, -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ saɛ: «-In -yɔ -na 'yuoyu,»

nyime yabhlogbɔɔ we saa 'ŋni, mɔ -wa Klisi.

¹⁷ -We in 'yɪbhaa in 'ka gba mɔ nu: -Lagɔ ka wɛli tɪ Ablaamv -yla, 'in ɔ nɛɛ, -gɔ ɔ yia we 'yiligbea -kli. -Zɔv 'wlu 'sɔ -zɔ glv -bhlo 'ya kugbua (430) 'plia, 'bhie, Moizu tite yia yi. -Mɔv 'nɪ mneni -mɔv 'ka wɛli -Lagɔ tɪa -bhalasali, 'in -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, we 'nɪ mneni we 'ka we lasa. ¹⁸ 'In we -ka nu, 'bɪ -we -Lagɔ wlaa, titee sɔlv wa yi we, -zugba we 'nɪ -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wlaa sɔlv 'bhv, 'in, -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, mɔ -yɔ ɔ -slolua ɔ 'nanɪ Ablaamv -yla.

-We ka 'gbv -Lagɔ yia tite pali

¹⁹ 'In lɛɛ -lu ka 'gbv -Lagɔ yi tite pali nyima -yiaa? Pali ɔ palia we, 'in da nyima -saa ɔ dɔmagbɔ 'nɔŋwɛ ɔ 'ka we -slolu. 'In we 'ka 'sa lɛnɔda -tv tiklu, 'in Ablaamv 'yuoyu -ɔ ka 'gbv -Lagɔ gbaa ɔ 'ka Ablaamv -lu 'nye, 'in -mɔɔ yiyibhla 'ka nɪni. -Lagɔ zva wee tite 'anzɪnya ŋwɛɛ, 'in 'anzɪnya yia Moizu 'wɔbhv 'kɔlv nya, -Lagɔ -yɔ nyima nyidi.

²⁰ Nu, kɔlv mia, nyima 'sɔ nyidi ɔ mia. 'In, -Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ: ɔ 'nɪ kɔlv -ka.

²¹ -Mɔv gbaa nu, -li -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, tite mɪ we -yɔtv nya yi? -Innya! We -ka nu, -Lagɔ ka tite yabhlo pali, we mneni we 'ka nyima 'yliyɔgagɪe 'nye, -zugba nyime mneni yaa ɔ 'ka nyime tiklu -zɛ -Lagɔ 'yliya 'wɔ, titee 'nɔŋwɛzɔvɛe sɔlv. ²² We 'nɪ 'sa -mɪ, nu, -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ, dɔvɔvɔvɔli weee mɪ gbvnyuuu 'tite zɔ. 'In -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, nyima -wa ŋwnua -Zezu gbv -yɔ, -maa 'ka we 'yi, wa dliɔvɔvɛe -Zezu Klisi -gɔv 'gbv.

²³ Da -Zezu Klisi dliɔvɔvɛe bhla 'nia -slɔ nɪni, -zugba -a mɪ -kaslvɔcian nya tite kwɛɛ, wee dliɔvɔvɛe -Lagɔ 'kaa -ain 'klɔslolu we wɔwɔvɛ nya. ²⁴ Sanɛɛ 'sa, tite -zɛa -amɪaa 'yliyɔvɔvɔvɔ tiklu, 'bhie, Klisi yia yi, 'in -a 'ka nyima tiklu -zɛ -Lagɔ 'yliya 'wɔ, ɔ

dliguzuzvee 'gbu. 25 -Slɛɛn, -Zezu Klisu dliguzu bhla ka nynii 'gbu, -a 'nɪ 'maslɛɛn ɔɔ 'yliyɔzɔnyɔ -mɔni kwɛɛ -mɪ.

26 Nu, a 'dɛ weee mɪ -Lagɔɔ 'yua nya -Zezu Klisu dliguzuzvee 'gbu. 27 Nu, amia weee -wa wa batizea Klisu 'wɔ, a ka Klisu 'wɔwɔlɔ -zɛ. 28 We 'gbu, -Lagɔɔ 'yliya 'wɔ, 'wɔsɪsalɪda 'nɪ Zuifu -yɔ -wa 'nɪa Zuifu nyɪdɪ -mɪ, we 'nɪ galɪ -yɔ nyɪma -zɔnɔ nyɪdɪ -mɪ, 'in we 'nɪ nɔkpasi -yɔ 'ɲwɪ nyɪdɪ -mɪ. Nu, a 'dɛ weee -bhlo -Zezu Klisu 'wɔ. 29 A mɪ Klisu -nɔ nyaa 'gbu, a mɪ Ablaamɔɔ 'yuoyua nya. 'Bɪ -Lagɔɔ gbaa ɔ 'ka wla, 'yia a yia we.

4

Nu, -a 'nɪ 'maslɛɛn galɪ, -Lagɔɔ 'yua -a -mɪa

1 -We in 'yɪbhaa in 'ka gba mɔ nɪ: 'bilinyɔ -ka -slɔ 'yɪslɔkpilɛ nya -mɪ, 'wɔsɪsalɪda 'nɪ ɔ -yɔ gaylo nyɪdɪ -mɪ, 'in -zugba mɔ -wa wee 'bɪ weee -kanyɔ. 2 Nu, nyɪma -wa zɔa ɔ, 'in -wa zɔa ɔ -li 'yliyɔ, ɔ mɪ wa kwɛɛ tɪklu, 'in bhla -we ɔ dide 'paa ɲwɛɛ, 'in we nynia. 3 Nu, 'sa -bhloo 'dɛ we mɪa -amɪaa -nɔ nya. Da -a mɪa zɪmɛ 'yɪslɔkpilɛ 'bhisa, -a mɪ dɔdɔgɔɔ 'tɪtenyaa galɪ nya. 4 'In, bhla -we -Lagɔɔ zɔa, da we nynia 'cɛ, ɔ yia ɔ 'Yu yoo 'pa. ɲwɔnɔ gwaha ɔ, 'in ɔ yia Zuifu titee zɔnyɪmɛ -zɛ. 5 'In -wa mɪa tite zɔ, ɔ 'ka wa 'wɔzɪtɪ. Sanɛɛ 'sa ɔ 'kaa -aɪn -Lagɔɔ 'yua -zɛlɪ.

6 -Lagɔɔ 'ka we -slolu a mɪ ɔ 'yua nyaa 'gbu, ɔ yia ɔ 'Yuu Zuzu yoo 'pa -amɪaa dibhe 'wɔ, Zuzu ɔ kpɪa 'wɔ: «Aba* , 'oo Dide!» 7 We 'gbu, -in 'nɪ 'maslɛɛn gaylo, nu, -Lagɔɔ 'yu -in -mɪa. 'In -in mɪ ɔ 'yu nyaa 'gbu nɪ, -in mɪ 'ya 'bilinyɔ nya -Lagɔɔ 'nanu sɔlɔ.

Pɔlv lɔa dli -Galasii -nyɪmaa 'gbu

8 Zɪmɛ a -yɔ -Lagɔɔ 'nɪ wɛlɪ -ka, -zugba a mɪ bɔbɔlii galɪ nya, 'in -mɔɔnyaa 'nɪ -Lagɔɔ -zɔnɔ nya -mɪ. 9 'In -slɛɛn a -yi -Lagɔɔ, -we in 'kaa gba mɔ -wa nu, -Lagɔɔ -yi aɪn. Dɔdɔgɔɔ 'tɪtenya, -we 'nɪa 'tɪtɛ 'wɔ -ka, 'in -we 'na 'kaa aɪn -lu yabhlogbɔɔ -yla lɛnɔ, sa a bhiti 'ya lɔ -mɔɔ zɔa? Sa a 'yɪbha a 'ka 'ya -mɔɔ galɪ -zɛa? 10 'Ylɪ klaa, 'cɔ klaa, bhla klaa, we -yɔ -zɔ tɔlvaa 'nɔɲwɛzɔzɔve -wa amɪaa -yɔkpagbu. 11 Amɪaa 'gbu na nɔa nyanɔ: lubho weee in nɔa amɪaa 'gbu, bhe we yia 'wɔtɔa yɪ?

12 Na bhelia, amia na bhuhhoe, a -mɪ 'mɪ 'bhisa, -we ka gbu -wa, -amɪ ka na 'dɛ nɔ amia 'bhisa titee gbɛgbɛɪn. 'In a 'nɪ 'mɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ -yla lɛnɔ, da in mɪa amɪaa -gbɛ. 13 'In -we nɔa lɛ, 'in in yia zɪmɛ amɪaa -gbɛ -tɔ, 'in in yia aɪn -yla -Lagɔɔgbu gba, a -yi we. Gu in kaa -yɔɔ gbu -wa. 14 Na guzɔ -nɔ mɪ laylagbu nya amɪaa -nɔ nya, 'in a 'nɪ 'mɪ 'wɔnyɛ, 'in a 'nɪ 'mɪ kwɛɛ -sa. Nu, -Lagɔɔ 'anzɪ yabhlo 'bhisa a kpaa 'mɪ, -Zezu Klisu 'dɛgbolu 'bhisa. 15 Da amɪaa zɪmɛɛ 'mɔna -tɔlvaa? -We in 'kaa gba amɪaa daa mɔ -wa nu, we -ka yaa 'yli wa sa -mɔ, -zugba a ka -mɔ amɪaa 'yli -sa, a ka 'mɪ we yoo 'nyɛ! 16 'Lee, gbɔzɔnɔgbu na gbaa da aɪn -yla, we 'gbu in yia amɪaa tɔnyɪmɛ -zɛ -slɛɛn yɪ?

17 Waa nyɪma -wa nynia aɪn -yɔla, wa 'nɪ amɪaa zɛkalɪ sazɔnɔ sa. Wa 'yɪbha wa 'ka aɪn 'mɪ 'bɪ -sa, 'in a 'ka wa 'bɪbholu we gbu -wa. 18 Cɪn, gbɔzɔnɔ -wa, nyɪmaa zɛkalɪɛ -ka aɪn ye sazɔnɔ sa, mɔ nanɪa 'yli. We -zɛ dli -zɔnɔ nya. A nɔ we lɛ bhla weee nya, we 'na -zɛlɪ na 'yɪbadɪ -bhlogbɔɔ -nɪ. 19 Na 'yua, amɪaa 'gbu in mɪ 'yaa da sɪada lɔ, nɛɛ ɲwɔnɔ -bho luzi, mɔ. 'In in mɪ 'sa sɪada tɪklu, 'in Klisu 'ka aɪn 'wɔladɪlɪ, 'in a 'ka Klisu 'wɔwɔlɔ -zɛ kpɛɛn kpɛɛn. 20 Nu, in 'yɪbha in 'ka bhla -mɪnɪ nya aɪn kwesi -mɪ, in 'ka aɪn -yla gba sɔ -putu lɔ. -We in 'kaa lɛnɔ -slɛɛn, in 'nɪ we -yi. Amɪaa 'gbu dlɪlvɛ mɪa da 'mɪ -yɔ.

**Agaa -yɔ *Salaa gbɔɔ 'wɔpalɪgbu*

21 A gba -slɔ we 'mɪ -yla, amia -wa 'yɪbhaa a 'ka Moizu tite 'nɔɲwɛ zɔ, -we wee tite -mɪnɪ 'sɛbhɛ gbaa, a'a 'nɔ wee? 22 Nu, we mɪ cɛlɪda we 'wɔɛ, Ablaamɔ 'yɪ nɔkpasuyua 'sɔ. 'Yabhlo ɔ -yɔ gaylonɲwɔnɔ *Agaa gwaha, 'in -gɔdɔ ɔ -yɔ nyɪmɛzɔnɔɲwɔnɔ *Sala gwaha. 23 Nu, 'yu ɔ -yɔ gaylonɲwɔnɔ Agaa gwaha, nyɪmaa dɔmagbɔɔ sɔlɔ wa gwaha -mɔɔ. 'In ɔ ɔ -yɔ nyɪmɛzɔnɔɲwɔnɔ gwaha, wɛlɪ -Lagɔɔ wlaa, we sɔlɔ wa gwaha -mɔɔ. 24 Wee gbɔɔ 'wɔpalɪgbu -mɪnɪ 'jɪ -tɔ 'wɔ, waa 'ɲwɪ 'sɔ -manɪ 'wɔsuslɔluee gbu 'sɔ wa slɔlua. We tɪanɔ mɪa, *wɔsuslɔluee -we -Lagɔɔ -yɔ Ablaamɔ -yɔ *Izlaɛlnyɪma nɔa lɛ -gɔgɔ wa laa *Sinaii 'wlu, we yli -wa Agaa, wee 'wɔsuslɔluee tite nɔa nyɪma galɪ 'wɔ. 25 Nu, Agaa mɪa, mɔ -wa Sinaii -gɔgɔ Alabii -dɔdɔ -gɔ. Mɔ -wa dɔdɔ -mɪnɪ -gɔɔ -Zeluzalɛmɔgbɛ,

* 4:6 Zuifɔwɛlɪ -wa. We jɪ -wa: «-Baba».

-we ka gbu -wa, we -yɔ we 'yua weee m galɪ nya. ²⁶ Nu, yalu -Zeluzalemɔ mia, mu -wa -Zeluzalemɔ -we 'nia gaylo nya -mi, 'in mu -wa -amɪaa 'nyaa. ²⁷ Nu, we mɪ ɕɛlɪda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:

«Gblotɔŋwɔɔ, a li 'mɔna!
Ama 'nia 'yugwalɛɛ kuu 'ɕɔnɔɛɛ 'ji -yi,
a 'kpi 'wɔ 'mɔna nya!

Nu, 'wɔnyɛŋwɔɔ yua yia 'wɔzumanɪa,
wa 'ka 'wɔyɪbhanŋwɔɔ 'yua 'wɔzi.»

²⁸ 'In amɪa, na bhelia, wɛli -Lagɔ wlaa amɪa mia we -gɔɔ 'yua nya, *Izakɪ 'bhisa. ²⁹ Zlɪmɛ, 'yu wa gwalia nyɪmaa dɔmagnɔɔ sɔlv, mɔ palɪa -ɔ wa gwalia -Lagɔɔ Zuzuu sɔlv 'kɪyɪɛ 'wɔ. 'In 'sa -bhloo 'dɛ we mia dɛslɛɛn nuda. ³⁰ 'In -Lagɔɛbhɛ nɛɛ lɛa? We nɛɛ:

«-In vu gaylonŋwɔɔ -yɔ ɔ 'yu.
Nu, gaylonŋwɔɔ 'yu -yɔ nyɪmɛzɔnɔŋwɔɔ 'yu
'ni mneni wa 'ka wa didee 'bɪ dlili.»

³¹ We 'gbu, na bhelia, -amɪa 'ni gaylonŋwɔɔ yua, nyɪmɛzɔnɔŋwɔɔ 'yua -a -mia.

5

-Zezu Klisi ka -ain gaylo -flii -sa

¹ Klisi ka -ain gaylo -flii -sa, 'in -a 'ka -amɪaa 'dɛ -yla -mɪ sazɔnɔ sa. A -tu -mɔɔ sɔlv gege, 'in a zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, a yi 'ya galɪ -zɛ lv.

² A yla, -amɪ Pɔlv nɛɛ ain -ylaɛ: wa -ka ain *knɪ 'wɔpa, a 'ka -mɪ tiklu -Lagɔ 'yu ni, -zugba Klisi 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ amɪaa -nɔ nya. ³ In nɛɛ 'ya ain -yla -tapae, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka knɪ pla, ɔ zɔ tite weee 'nɔŋwe -gla nya. ⁴ Amɪa -wa 'yɪbhaa -Lagɔ yibheli ain nyɪma tiklu nya titee sɔlv, a -yɔ Klisi ka 'wɔdɔ. 'In -Lagɔɔ 'nanɪ ka ain 'wɔbɔ. ⁵ Nu, we -ka -amɪa, -Lagɔ -a dia dli 'wɔ, mɔ yia -ain yibhelia nyɪma tiklu nya ɔ 'dɛ 'yu, 'in 'mɔ -a mia wɔda, -Lagɔɔ Zuzuu 'tite -we nua -amɪaa dlizɔvɛ 'wɔ lubho, we nya. ⁶ Nu, -Zezu Klisi 'wɔ, -in 'ka knɪ 'wɔ -mɪɔɔ, -in 'ni knɪ 'wɔ -mɪɔɔ, -mɔɔ 'ni gbu yabhlogbɔɔ. Nu, -we nanɪa 'yli, mu -wa dlizɔvɛ -we nua gbu lɛ nyɪmɛɛ zɛkalɪɛ nya.

A 'na 'bhitili gaylo 'wɔ lv -ni

⁷ A ka -gwagwɛ gwɛdɪ 'nanɔɔ, nyɔɔ yɔmanɪ amɪaa bhɔ 'wɔ, nu, a 'na zɔlv gbuzɔnɔ 'nɔŋwe -nia? ⁸ -We wa gbaa ain -yla, 'in wa yia ain lu, -Lagɔ -ɔ laa ain, we 'nia ɔ -gbɛ 'bhɔ. ⁹ Lee, wa'a gba da «*Gɔɔ -sɛɛ wa

palɪa 'flooɔ 'pue weee -yɔ, mu yliɪa wee»?
¹⁰ -Amɪ mia, Nyɪmaa -Kanyɔ 'wɔ, na dli mɪ ain -gɔ nu, amɪa 'na 'ka 'wlukɔɔn lapɔpalɛ -putu 'yi. 'In nyɪmɛ -ɔ -ka amɪaa 'wlu -nyumɔ, -Lagɔ yia ɔ -kaslv 'wɔpaa.

¹¹ We -ka -amɪ, na bhelia, we -ka knɪplagnɔ in mɪ yaa gbada gbuzɔnɔ sa, lɛɛ ka 'gbu wa pa 'mɪ 'kɪyɪɛ 'wɔa? We -ka yaa 'sa -mɪ, -zugba, Klisi su -gɔ tɪlɪgnɔ in mia gbada, we 'na 'ka nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'ɕɛdlɔ -la. ¹² Nu, -wa nua amɪaa dli zɔ bidi -bidi bidi, wa lɛli 'ya wa 'dɛ!

¹³ Na bhelia, amɪaa 'dɛ -yla -tɔtɔɛɛ 'gbu -Lagɔ yia ain la. A 'na 'yɪlɪgbeli we -gɔ, 'in a 'ka amɪaa yɪɕɛɛ lɛnɔgnɔ lɛnɔ -ni. Nu, a nɔnɔnɔ lubho -yla zɛkalɪdli nya. ¹⁴ Nu, wɛli gɔ -bhlo ni nɔkplɛ tite weee 'bhaa 'wlu:

«-In -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa.»
¹⁵ Nu, -fliinuma 'bhisa, a -ka mumnuda -mɪ, a -ka lɛnɔnɔda -mɪ, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, a yi amɪaa 'dɛɛ klu lasa.

Zuzu 'Pɔpa -galɪ ain 'yu

¹⁶ In nɛɛ ain -ylaɛ: a nɔ -Lagɔɔ Zuzuu sɔlv, a yi 'maslɛɛn amɪaa yɪɕɛɛ dliwɔnɔnɪgnɔ lɛnɔ. ¹⁷ Nu, -amɪaa yɪɕɛɛ dliwɔnɔnɪgnɔ -yɔ -Lagɔɔ Zuzu 'ni wɛli -bhlo -ka, 'in -Lagɔɔ Zuzu -yɔ -amɪaa yɪɕɛɛ dliwɔnɔnɪgnɔ 'ni wɛli -bhlo -ka. Nu, -yɔ we mɪmɪa, 'in -we a 'yɪbhaa a 'ka lɛnɔ, a yi we lɛnɔɛ kwɛyɔmneni. ¹⁸ We -ka nu, -Lagɔɔ Zuzu -galɪ ain 'yu, -zugba a 'ni 'maslɛɛn tite zɔ -mɪ, 'in we 'ni 'maslɛɛn ain ŋwɛzi.

¹⁹ 'In -a -yi -amɪaa 'dɛɛ yɪɕɛɛ lɛnɔgnɔ, -we -wa: mɔtnɪ klaa, pɔɪnplagnɔ klaa, we -yɔ gbɔnyuu weee lɛnɔɛ, ²⁰ yoyolagɔ weee bɔbɔɛ, -dlabhiaa lɛnɔɛ, nyɪma 'wɔnyɪnyɛɪɛ, -zɛsasɪɛ, zenɪnɔnɔɛ, 'ɕɛpapɪɛ, -yɔmɪmɪɛ, zɔa 'wɔdɪɛ, gwɛpapɪɛ -pue ŋwɛɛ, ²¹ nyɪmɛ -putuu -luu dli 'wɔnyɪnyɛ, nɔ nyɪmɛɛ 'bhabhɪɛ, nyɔgbalɪɪɛ, 'in we -yɔ we 'wɔwlv -gbu tɔlvaa lɛnɔɛ. In ka we gbu ain -yla gba tia, 'in 'mɔ na gbaa -slɛɛn da ain -yla: nyɪma -wa nɔ 'saa, -maa 'na 'ka *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ 'wɔ 'bɪ 'yi.

²² Nu, zɔzɔnɔgnɔ bhɔa -Lagɔɔ Zuzuu -gbɛ, mu ni: zɛkalɪdli, 'mɔnadli, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ, dliɛ, gbu -zɔnɔɔ lɛnɔɛ, dli -zɔnɔ -kakɪɛ -yɔ wɛli -gɔtɔtɔɛ, ²³ dli -dlɔɔ -kakɪɛ, we -yɔ 'dɛɛ dli lakpakɪɛ 'sɔ. Tite -e -sɔlv -mɔɔ weee -yɔ

'wɔ. ²⁴ -Wa mia [-Zezu] Klisu -nu nya, wa yiceε -yɔkpagbu -yɔ we dliwɔnyigbu, wa ka we lakulɔ *su -gu. ²⁵ -Lagɔɔ Zuzu ka -ain 'yliyɔgagie 'nyεε 'gbu, -a nɔ 'ya ɔɔ Zuzuu sɔɔ. ²⁶ -A 'na 'ylimani -amɔaa 'dε -ni, -a 'na lilali 'cedlɔ -ni, -a 'na nonnu zenyi -gbε -ni.

6

A sɔsali 'wɔ amɔaa -yɔgbuu 'gba nya

¹ Na bhelia, we -ka nu, nyime yabhlo ka gbunyuu lɔbhlili, amɔ -wa nɔa -Lagɔɔ Zuzuu sɔɔ, a 'slamani ɔ 'wɔ -Lagɔɔ 'yloogbu. 'In a nu we lε dli -dlɔɔ nya. A zu amɔaa 'dε 'yliyɔ, amɔ yi 'ya laylagbu lɔbhlili. ² A sɔsali 'wɔ amɔaa -yɔgbuu 'gba nya. A -ka 'sa nu, -zugba Klisu tite a bhelia 'yli. ³ We -ka nu, nyime yabhlo pupali 'wlukɔɔn la nu, ɔ mi nyime 'kadu nya, 'in -zugba ɔ 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi ni, ɔ 'dεgbolu ɔ nua -dawli 'wɔ. ⁴ Nu, nyime -ɔ -ka -mi, ɔ bhli ɔ 'dεε lenugbu 'yliyɔ la, 'in -we ɔ nua lε, we -ka 'ylinani ni, ɔ -ka ɔ 'dε 'ylimania yi we 'wɔ, we -zε ɔ 'dεbhlogbɔɔ -yla, ɔ 'na pali ɔ 'dε nyime -putu 'wɔ -ni. ⁵ 'In nyime -ɔ -ka -mi, mɔ 'kaa ɔ 'dεε 'gba 'wɔbhu.

⁶ Nyime -ɔ wa slolua -Lagɔweli, ɔ zuzɔnɔnya mia, ɔ 'nyε we tɔba nyime -ɔ slolua we ɔ.

⁷ A 'na nonnu amɔaa 'dε -dawli 'wɔ -ni: nyime'ε pali -Lagɔ gla. -We ka gbu -wa, -we nyime gla, we 'ya ɔ yia 'kwaa. ⁸ -We nania nyimeε yice dudu, ɔ -ka we glu, tɔtɔie 'nia bhloluda -ka, 'mɔ ɔ yia 'kwaa. 'In, we -ka nu, -we nania -Lagɔɔ Zuzu dudu, 'mɔ ɔ glu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ ɔ yia 'kwaa. ⁹ -A 'na sɔsali gbuzɔnɔ lenve 'wɔ -ni. We -ka nu, 'kɔa 'ni -ain 'ylilawla, bhla -zɔnɔ yia yia, 'in -lu -a gla, -a 'ka we 'ya 'kwa. ¹⁰ We -ka 'sa -mi, da -a kaa bhla, -a nu nyuma weεε -yla gbuzɔnɔ lε. -Amɔaa bhelia -wa zua -Zezu Klisi dli -gu, ma -yla -a 'kaa we lenu tia.

'Dizweli 'wɔbhlolunv -yɔ fɔsaweli

¹¹ A yla 'sɛbhεε 'ya 'kadɔ -mɔni, na 'dεε sɔ nya in cɛlia da we ain 'wɔ.

¹² Nyuma -wa 'yibhaa a pla kni -gla nya, -wa 'yibhaa wa 'yi wa -yɔ gbu weεε lenuda, ma -wa. Nu, wa 'yibha tɛin wa 'na 'pali wa 'kɔiyε 'wɔ, Klisu suu 'gbu -ni. ¹³ Nu, waa nyuma -wa dia kni la, wa 'dεgbolu'u zu tite

'nuɔwe. 'In wa 'yibha a pla kni, wa 'ka wa 'dε 'ylimani nu, wa ka ain 'bi ku -yɔti. ¹⁴ We -ka -ami, -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisu sugɔtɔie -bhlogbɔɔɔ 'gbu na ylimania na 'dε. Nu, weεε suu 'gbu duduɔli yia tɔ na gbεgbεin. 'In -ami yia tɔ duduɔlii gbεgbεin. ¹⁵ Nyime 'ka kni 'wɔ -mɔo, nyime 'ni kni 'wɔ -mɔo, -mɔu 'ni gbu. Nu, -we nania 'yli, mɔ -wa, nyime -zε nyime lolu. ¹⁶ -Wa weεε nɔa na gbɔsloluweli -mɔni -gu, -Lagɔɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ ɔ nyazɔdli -mi wa -gu, 'in we -mi 'ya -Lagɔɔ Izlaɛlnyuma weεε* -nu nya.

¹⁷ Bhla -we yia yia, nyime yabhlogbɔɔ 'na sɔsali 'maslεεn 'mi -ni. -We ka gbu -wa, 'kpakɔnnya mia da na ku -yɔ, mɔ slolua nu, -Zezuu -nu in -mia.

¹⁸ Na bhelia, -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ɔwɔna ain 'nyu la. -Amɛni!

* 6:16 We ji -wa: -Lagɔnyuma tikli.

'Sɛbhɛ Pɔlv 'paa Efɛzi -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia Efɛzigbe nukplɛ, 'ma *Pɔlv 'paa 'sɛbhɛ ni yoo. ɔ mi -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sɛbhɛ ni cɛli. ɔ nɛɛ we 'wv nu, -Lagɔnyuma weee -bhlo, we 'dɛɛ 'gbv wa kikalɔ zɛ.

Fvsawɛli

¹ Amia -Lagɔnyuma mia Efɛzigbe nukplɛ, -wa zva -Zezu *Klisi dli -gv, -ami Pɔlv -zɛa -Lagɔv dɔmagbv nya -Zezu Klisu *tietienyɔ, -ami cɛli da ain 'wv.

² Nu, -amiaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyɛ ain 'wɔtɔtɔv -dlɔv.

-Lagɔ ka -ain zɔzɔnv 'nyɛ -Zezu Klisi 'wv

³ -A -mnini -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide -Lagɔv ηni! ɔ ka -ain 'nyulanwna Zuzu 'Pɔpaa 'nyulanwniɛ weee nya, -mɔ yali 'pɪpɪ Klisi 'wv. ⁴ Nu, dɔdɔv lalalɛ 'yu -Lagɔ ka -bha -ain -sa, -a 'ka ɔ -nv -zɛ Klisi 'wv. 'In -a 'ka -mɔwlvɔda -tv, -zugba gbɔnyuu yabhlogbɔv 'ni -ain kwɛyli -mi ɔ 'yiliya 'wv.

-Lagɔ -kali -amiaa zɛɛ 'gbv, ⁵ ɔ yia 'cin gba nu, ɔ 'ka ɔ 'yua -ain 'wɔnv -Zezu Klisi 'wv. Nu, ɔ zɔzɔnv 'wv, -we ɔ 'yibhaa, mv mia dɛ. ⁶ We 'gbv -a -mnini -Lagɔv ηni bhabha, ɔ 'nanɪ 'kadɔv 'gbv. Dli weee nya ɔ nyɛa -ain we, ɔ duma yuu ηni nya. ⁷ Nu, -Zezuu 'pɪɔn zɪtia -ain 'wv, 'in -Lagɔ yia -amiaa -yɔgbv 'wɔti. Sanɛɛ 'sa -Lagɔ -slɔlua ɔ 'nanɪ 'ylilo, ⁸ wee 'nanɪ -we ɔ nva -ain 'wv bhabha, mv -wa nu, ɔ ka -ain gbɔyilo -yɔ 'ylimnee weee 'nyɛ. ⁹ ɔ dlu da -gbv mia zizeda, ɔ ka we -ain 'kɔslɔlu. 'In ɔ ka 'cin gba nu, ɔ 'yibha ɔ 'ka we gbalɪ Klisi 'wv. ¹⁰ Wee gbv -Lagɔv gbaa, ɔ 'ka we lɛnvɛ gbalɪ, bhlanya -mini bhialɪda, mv -wa nu, ɔ 'ka yali -lu weee -yɔ dɔdɔ -gv -lu weee 'wlvugwlvɪ. 'In Klisu 'dɛbhlogbɔv 'ka we 'wlvulapɪnyɔ -zɛ.

¹¹ -A -yɔ Klisu 'wɔsuslɔluɛ 'gbv, 'pɔpɔvɛ ka gbv -Lagɔv gbaa, -a ka -amiaa -nv 'yi. Nu, -Lagɔ ka 'cin -bha -ain -sa, gbv ɔ 'kaa lɛnv, we sɔlv. Cɪn, gbv -we ɔ gbaa 'in -we ɔ 'yibhaa, ɔ ka -lu weee lɛnv, we sɔlv. ¹² Nu, -amia dia Klisi dli 'wv tia, -a 'ylimani -Lagɔv ηni! We 'gbv -Lagɔv yia -bha -ain -sa.

¹³ Amia 'ya, gbɔzɔnv -wɛli -we amia pɔlvɔ yukwli, -Lagɔgbv -we 'nyɛa ain 'pɔpɔvɛ, we 'gbv a ka Klisi dli -gv zɔ. 'In -Lagɔv yia amiaa yibhelida zɔ, Zuzu 'Pɔpɔvɛ ka gbv ɔ gbaa nya, 'in ɔ yia we ain 'nyɛ. ¹⁴ Zɔzɔnvɔnya -Lagɔv dia la ɔ nyumaa -nv nya, Zuzu 'Pɔpɔvɛ -wa we tianv, 'in mv tɛmanɪ -amiaa dli la nu, -amiaa 'wɔzitiɛ -ka gba, 'in -a yia wee -li -mini. Nu, -a -mini -Lagɔv ηni 'kadɔv we 'gbv!

Pɔlv bhubhoea -Lagɔ Efɛzi -Lagɔnyumaa 'gbv

¹⁵ We 'dɛ weee 'gbv, sa a zva Nyumaa -Kanyɔ -Zezu dli -gv, 'in a -kalia -Lagɔnyuma weee zɛ, -ami ka 'ya -mvv 'nvv 'gbv, ¹⁶ na paa -Lagɔv fuo 'kɔmvv, amiaa ηni nya. 'In in -ka -Lagɔv bhubhoeda -mi, 'in na paa ain dli -gv. ¹⁷ 'In -we na yibhalɪ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ηnimni -Dide -Lagɔv mv ni: nu, ɔ 'nyɛ ain gbɔyilo -Zuzu, we 'ka -Lagɔv ain 'kɔslɔlu, 'in a 'ka ɔ yibheli sazɔnv sa. ¹⁸ ɔ -kali amiaa dli 'wv ɔ zli 'ka -mɔ slɔ. 'In -we a dia dli 'wv, -we ka 'gbv ɔ yia ain la, a 'ka we 'wɔlanv. 'In zɔzɔnvɔnya ɔ nyɛa ɔ -mɔwlvɔnya, a 'ka we 'ylilo 'kadɔv yibheli. ¹⁹ -Lagɔv na bhubhoea, 'in -amia zva Klisi dli -gv, -gblɔv -yɔtitiɛ 'kadɔv -Lagɔv dia la -amia -Lagɔnyumaa -nv nya, a 'ka we yibheli. 'In wee 'titiɛ ɔv -Lagɔv -slɔlua 'kva 'titiɛ weee nya, ²⁰ da ɔ 'bhua Klisi 'wv tɪtɪɛ lv, 'in ɔ yia ɔ ladi ɔ lilisɔlv -mɔ yali 'pɪpɪ. ²¹ Nu, yali 'titiɛ weee -gv, se weee -gv, ηwɛzilo weee -gv, nyumaa 'wlvulapɪɛ weee -gv, we -yɔ ηniɔ ηni wa 'kaa la da, dɔdɔv -mini -yɔ dɔdɔv 'ka 'yaa yi -gv, Klisi pɪɪa we 'dɛ weee 'wlv la. ²² -Lagɔv ka -lu weee Klisu bhv zɔ lapali. 'In ɔ yia ɔ 'yiligbeli *Leglizɪ 'yugalnyɔ 'kadɔv nya. Leglizɪ -kpabhieɛ 'wlv Klisi -mia, ²³ *Leglizɪ -wa Klisu ku -kpabhie. 'Mv ɔ yea kɛkɛ, 'in, -Lagɔv lala -li weee ɔv Klisi ye 'yaa.

2

-A ka tɪtɪɛ lv 'wɔsv, 'in -a yia 'yliyɔgagɪ 'yi

¹ Zlɪmɛ a ka 'yliyɔga -tɪtɪɛ tɪ, amiaa gbv -mnɔmnɔvɛ -yɔ amiaa gbɔnyiii 'gbv. ² Wee dɔdɔv -mini -gvv lɛnvgbv 'nyii a nva lɛ zlɪmɛ. 'Titiɛ 'nyii -kanyɔv mia yali -yɔ dɔdɔv 'sɔ nyidi, 'mɔ a zva 'nɔvɛ. Nyuma -wa'a zva -Lagɔv 'nɔvɛ, wee zuzu mi 'yaa -slɛɛn da wa 'wv lubhɔvɔda. ³ -Amia weee mi 'ya

zlime nyuma -manu 'bhisa. -Amiaa yicee dliwonyigbu 'cinnya -a nua le. 'In -a nua -amiaa yicee -yo -amiaa 'wlukusun lapopalie 'nyiii dumagbu le. 'Sa -bhloo 'de -amia miaa 'gbu, -a yi 'yaa -Lagoo 'ce zo 'philia nyuma tolba 'bhisa.

⁴ 'In, -Lagoo nyazidli 'yli, 'in o -kali -amiaa ze bhabha. ⁵ We 'de 'gbu, da -a tlia 'yliyoga tltlie gbonyaa mnomnoe lu, 'in -Lagoo yia -ain 'yliyogagie 'nye Klisi nya. Cun, -Lagoo 'nanu 'gbu a yia 'pu. ⁶ -A mi -Zezu Klisi 'wuu 'gbu, -Lagoo yia -a -yo o 'so 'wobhu tltlie lu. 'In o yia o -yo -ain 'so -mo yali 'pipi ladi. ⁷ Zozonu -we -Lagoo nua -ain -yla le -Zezu Klisi 'wu, -we ka 'gbu o yi 'saa nu, mu -wa nu: o 'nanu 'kadu ka 'njumnie 'nia bhloluda -ka, o 'yibha o 'ka we 'yli -slolu -zu weee yia yiaa -nu nya. ⁸ Nu, -Lagoo 'nanu 'gbu a yia 'pu, amiaa dliuzue -yo. Wee 'pupue'e 'bhu amiaa -gbe, -Lagoo wlawlalu -wa. ⁹ Wee 'pupue'e 'bhu amiaa 'de le nuggbu -gbe. We 'gbu, nyime yabhlogboo 'na 'ylimanu o 'de -ni. ¹⁰ Nu, -Lagoo nua -ain le, 'in mo -laa -ain la -Zezu Klisi 'wu, gbuzonu -gbonyaa lenvee 'gbu. 'In wee gbuzonu -gbunya mia, -Lagoo ka we lamnazi pepe, -a 'ka we lenvu 'gbu.

-A mi nyuma -bhlo nya Klisi 'wu

¹¹ Nu, amiaa -mumi -kwikwi cin mia, a ligbe we! A 'ni *Zuifu tein nya -mi. 'In Zuifu laa ain «nyuma -wa 'ni kni 'wu -mi». 'In wa laa wa 'de «kni 'wu -nyuma», nyimee so ka wa kni 'wu 'paa 'gbu. ¹² We bhla a 'ni Klisi -yi, a mi 'lakpanya nya, 'in -Lagoo nyuma o -saa -bha, a 'ni wa glaa -mi. Welnya -we -Lagoo -yo o nyuma bhla, -lu o 'kaa wa 'nye -gu, amiaa -nu 'ni we lu -mi. A 'ni dli 'wudi -lu -ka, 'in a 'ni -Lagoo -yi dudugu. ¹³ 'In -sleen, -Zezu Klisi 'wu -mumiee 'gbu, amia -tlolba zlime -Lagoo -yo la, -Zezuu 'pion ka ain o -yo bel.

¹⁴ Nu, Klisi de -wa -amiaa 'wototue -dloo. Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, 'ma o -zela nyime -bhlo. O wlaa o ku tltlie -yla, 'suo -we sisalia wa -yo, 'in we nua wa tonyuma 'wu, o yia we -wlo, ¹⁵ 'in o yia Zuifu tite -yo we -gba -yo we lenv so lamumni. 'In o yia wa 'de 'so nyime lolu -bhlo -zeli o 'de 'wu. Sanee 'sa o zua 'wototue -dloo wa nyidi. ¹⁶ Klisi *su -gu tltlie nya o -zela waa nyumaa -zakpa 'so nyime -bhlogboo, 'in o yia wa -yo -Lagoo 'wosuslolu, o yia 'wonyinyenie lasa. ¹⁷ Amia

-wa 'nia Zuifu, -wa -tlolba zlime -Lagoo -yo la, 'in -wa -wa -Zuifu, -wa cipaa -Lagoo -yo, sanee 'sa Klisi yia, 'in o yia ain -yla 'wototue -dloo weli -zonu gba. ¹⁸ Nu, o Klisi 'gbu, -a 'de weee, Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, -a mneni -a 'ka Dide -Lagoo 'yu 'yigbe, -Lagoo Zuzu -bhlogboo nya.

¹⁹ We 'gbu, amia 'nia Zuifu, a 'ni -sleen 'lakpanya, a 'ni 'pliplinya, nu, -Lagoo -mawlonyumaa bhelia a -mia -sleen, 'in a mia -Lagoo zwayli -nyuma nya. ²⁰ -Budu -we ka gwe mia -Zezuu tietienya -yo *-Lagoo -falipanya nya, 'mu a -mia. 'In -Zezu Klisi 'de mia we gwigwi 'yli -tukpa -zonu nya. ²¹ Wee -budu wa mia 'subhada, mo temania we da weee la, mo nua we le, 'in we -klu tlomania, 'in we zea -mawlo -budu 'kadu, Jejitape 'wu. ²² A -yo Klisi 'wosuslolu 'wu, amia mi 'ya -budu wa subhaa lu. Wee -budu -we zo -Lagoo dila la o Zuzu nya, 'in a -yo amiaa bhelia -tolba weee 'ka we -ze.

3

Lubho -we Pobo 'kaa nu -wa 'nia Zuifu nyidi

¹ We 'gbu, -ami *Pobo -wa -Zezu Klisi -kaslonyime amia -wa 'nia Zuifu 'gbu, -ami na bhuhoea da -Lagoo.

² -Lagoo 'nanu nya, lubho o gbaa in nu amiaa 'gbu, a ka we 'di 'nu gbuzonu sa. ³ -Lagoo ka na 'yli -blo 'ylikakie 'wu, o gbu mia zizada, o 'ka 'mi we 'kluslolu. (In ka 'cin weli ya 'sole celi we 'gbu. ⁴ 'In a -ka we zehda -mi, a 'ka we 'jiyibheli nu, Klisi gbu mia zizada -de 'wu na nu we laa, -de 'in 'nu we 'wolaa!) ⁵ -Lagoo 'ni zlime zizegbu -muni -amiaa dukpasu 'kluslolu. Nu, o ka -sleen we -Zezuu tietienyaa -mawlonu -yo -Lagoo -falipanya 'kluslolu o Zuzu nya. ⁶ Wee zizegbu nu: -Lagoo 'gbu, -wa 'nia Zuifu, wa -yo Zuifu 'so ka ku -bhlo -ze. 'In -lu -Lagoo zua la, 'yia wa -yo Zuifu yia we dabudu. 'In -lu -we -Lagoo gbaa o 'ka wa 'nye -Zezu Klisi 'wu, 'yia wamia yi 'yaa we.

⁷ -Lagoo ka 'mi o 'nanu 'wunu, 'in o yi 'saa 'mi -Lagoo -lubhononyo 'wunu o 'tite nya. ⁸ Nu, -ami -wa -Lagonyuma weee 'kienyile. 'In -Lagoo yia 'mi 'nanu nu 'wunu, nu, in gba Klisi 'njumnie -we -toa 'wuu gbu, -wa 'nia

Zuifv -yla. ⁹ Sa -Lagɔ nva ɔ zizegbv le, -amɪ yia we nyɪma weee 'klɔslɔlua vaa. -Lagɔ -laa -lu weee la, 'in ɔ yia gbv -mɪnɪ zizeda tɪ ɔ 'dɛ 'wɔ pepe -zv duun nya. ¹⁰ 'In -slɛɛn, *Leglizɪ gbɛgbɛɪn, se -yɔ 'tɪtɛɛ -cian mia yalɪ, -maa 'kaa -Lagɔɔ gbɔyilo yibheli. Wee gbɔyilo mia, sɔ weee lɔ -Lagɔ slɔlua we. ¹¹ Nu, gbv -Lagɔ gbaa ɔ 'ka lɛnɔ, -we ka gbagbɛ ɔ -ka bhaa bhli, we 'dɛ weee lɛnɔɛ ka gba -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ 'wɔ. ¹² -A mɪ Klisɪ 'wɔ, 'in -a zva ɔ dlɪ -gɔɔ 'gbv, -a mneni -a 'ka -Lagɔ -yɔlanyni -amɪaa 'dɛ nya, ɔ dlɪwɔdidɛ weee nya. ¹³ We 'gbv, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: siasɛ -we lɔ in mia da 'plɪɪda amɪaa 'gbv, we 'na wlalɪ aɪn 'kɔaylɪla -nɪ: amɪaa 'ɲnɪ -yɔmɲnɪ -gbv -wa.

-Zezuu nyɪmaa zɛkalɪ gbv

¹⁴ We 'dɛ weee 'gbv, na sibhliɑ 'kukolu Dide -Lagɔ 'yu. ¹⁵ Mɔ zva yalɪ -yɔ dɔdɔ -gɔɔ zva weee 'ɲnɪ. ¹⁶ -We na zlalɪ ɔ, mɔ -wa nu, ɔ 'tɛmanɪ amɪaa dlɪ la, ɔ 'ɲnɪmɲɛ 'kadɔɔ sɔlɔ, ɔ Zuzuu 'tɪtɛ nya. ¹⁷ 'In amɪaa dlɪzɔzɔɛ gbɛgbɛɪn, Klisɪ -dlɪ amɪaa dibhe 'wɔ la. 'In -Lagɔ na bhuhhoe 'yaa nu, a fa somi gege nyɪmɛɛ zɛkalɪdlɪ 'wɔ. ¹⁸ 'In, sa Klisɪ nyɪmaa zɛkalɪdlɪ 'yliagɔwɔla, we -tlɔlɔ la, we 'paa 'wɔ, 'in we -tɔɑ 'wɔ, 'in a -yɔ -Lagɔnyɪma weee 'ka we 'wɔlanɔnɔɛ kwɛyɔmɲeni. ¹⁹ 'In, Klisɪ nyɪmɛɛ zɛkalɛ -we -zia -lu weee wa -yia 'wɔ, a 'ka we yibheli 'ya. Nu, -Lagɔ yeli aɪn ɔ lɛnɔ -lu weee -nya, 'in a 'ka ɔ 'wɔwɔlɔ -zɛ -kpɔ.

²⁰ -Lagɔɔ 'ɲnɪ ylimanɪ! ɔ 'tɪtɛ nva -aɪn 'wɔ lubho. 'In da -a -ka ɔ -lu -zɪlɪ, ɔ mneni ɔ 'ka we lɛnɔ, 'in ɔ -luu lɛnɔ se -zi -amɪaa -zɪlɪ -li weee -yɔ -amɪaa 'wlukɔɔn lapɔpalɪ -gbv weee 'wɔ. ²¹ ɔ 'ɲnɪ 'ylimanɪ *Leglizɪ 'wɔ, 'in we 'ylimanɪ -Zezu Klisɪ 'wɔ, bhla weee -yɔ -zv weee nya! *-Amɛnɪ!

4

A -ka dlɪ -bhlo Klisɪ 'wɔ

¹ Nu, -amɪ mia -kasɔ 'wɔ Nyɪmaa -Kanyɔɔ lubhonɔnɔɛ 'gbv, -amɪ bhuhhoea da aɪn. -Lagɔ ka aɪn la, amɪaa nɔnɔbhv -ka we 'klɔ. ² A tɪ amɪaa 'dɛ 'wɔ 'kienyi, a -ka dlɪ -dlɔɔ -yɔ dlɪtɛ 'kɔmɔɔ. A bibɛli -yɔ zɛkalɪdlɪ nya. ³ Nu, a gbv la, 'wɔsuslɔlue -Lagɔɔ Zuzu 'nyɛa aɪn, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ nya, a 'ka we lakpa. Mɔ kpɔkɔpali aɪn la. ⁴ Ku -bhlogbɔɔ a -mia,

'in -Lagɔɔ Zuzu -bhlogbɔɔ. 'Sa -bhlokpade dlɪwɔdlɪ -lu -we ka 'gbv -Lagɔ yia aɪn la, -mɔɔ mɪ 'yaa -bhlogbɔɔ. ⁵ Nyɪmaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ, dlɪzɔzɔɛ -bhlogbɔɔ, -amɪaa batizee batizee Klisɪ 'wɔ -bhlogbɔɔ. ⁶ -Lagɔ -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nyɪma weee Dide, mɔ pɪliɑ nyɪma weee 'wlu la, mɔ nva nyɪma weee 'wɔ lubho, 'in ɔ dɪliɑ wa 'dɛ weee 'wɔ la.

⁷ Nu, -Lagɔ ka -a 'dɛ weee 'nanɪ 'wɔnɔ -bhlo -bhlo, 'in ɔ -ka -mɪ, sa Klisɪ yibhɔlɔ ɔ -nɔ, 'sa ɔ yia we. ⁸ We mɪ ɛɛɪda *-Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:

«Da ɔ -gblaa yalɪ,
ɔ -yɔ -kasɔnyɪma ka -gbla.

'In ɔ yia nyɪma -li 'nyɛ.»

⁹ «ɔ ka -gbla» sa -mɔɔ 'ji mia? Klisɪ 'kaa yalɪ -gbla, ɔ ka dɔdɔ zɔ lasibhli tɪɑ. ¹⁰ -ɔ kwliɑ, mɔ -bhloo 'dɛ -gbla 'yaa yalɪ 'pɪpɪ, 'in ɔ 'ka dɔdɔ weee -gɔ ye. ¹¹ -Li Klisɪ 'nyɛa nyɪma mɔ nɪ: mɔ -zɛliɑ nyɪma tɔlɔvɑ tietienya, tɔlɔvɑ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya, tɔlɔvɑ -Lagɔɔ gbɔgbanya, tɔlɔvɑ *leglizɪnyaa 'yugalɪnya -yɔ -slɔlunya. ¹² Sanɛɛ 'sa ɔ mnazɪɑ -Lagɔnyɪma -yɔ, ɔ lubhonɔnɔɛ 'gbv, 'in Klisɪ ku 'ka -gɔwɔlaylimanɪ dlɪzɔzɔɛ 'wɔ. ¹³ Sanɛɛ 'sa -a 'dɛ weee 'kaa 'wɔsuslɔlɔ -bhlo, -a 'ka dlɪ -bhlogbɔɔ zɔ, 'in -a 'ka -Lagɔɔ 'Yu yibheli sazɔnɔ sa. -A 'ka 'yɪlgweladolɔ, 'in sa Klisɪ mia gbada -lu weee 'wɔ, -a -yɔ ɔ 'ka 'sa 'wɔmɲeni tɛɪn.

¹⁴ -Mɔɔ 'dɛɛ 'gbv, -a 'nɪ -slɛɛn 'nyɛnyɛyua, -wa -yɔ 'glɔ -yulɛ 'wɔwɔlɔ, 'in yoyogbɔɔ -slɔlunya gɔslɔlɔsɔ 'wɔlɔ 'nyugbɔgbv -yɔ -pɪpɛ, 'in we 'ka -aɪn kwa sɔ weee lɔ. 'Bhie, waa nyɪma -wa kwaa wa -lima -putu gbɔnyuu lɔ -dawli nya, 'in wa 'ka -aɪn daalasalɪ. ¹⁵ Nu, -a -mɪ Klisɪ 'bhisa. -A -ka gbɔzɔnɔ gbada -mɪ zɛkalɛ nya, 'in -a ylimanɪa gbv weee 'wɔ, Klisɪ ɔ -wa -amɪaa 'yugalɪnyɔ, ɔ gbɛgbɛɪn. ¹⁶ Cɪn, Klisɪ mɪ ku -kpabhiee 'wlu nya. ɔ 'gbv 'lali weee kikalɪ la gege, 'in we mia -bhlo. 'Lali 'wɔgbelidɑ -bhlo -bhlo mia, mɔ suslɔlɔ ku 'wɔ, 'in 'lali weee -ka we lubhonɔda -mɪ, ku -kpabhie ylimanɪa, 'in we dolua 'wɔla zɛkalɛ nya.

-Mɪmɪsɔ lolu Klisɪ 'wɔ

¹⁷ Nu, gbv na gbaa aɪn -yla, 'in na kpaliɑ ɲwɛ Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ɲnɪ nya, mɔ nɪ: nyɪma -wa 'nɪɑ -Lagɔ 'wɔ -mɪ, 'in wa 'wlukɔɔn lapɔpalɪ gbv bhliɑ 'yoo -zɔnɔ, a 'na nɔnɔ

wa 'bhisa -ni. 18 'In wa 'ylimnee mī nikipise 'wū. 'Yliyogagie -we -Lagō wlaa, wa 'nī we -ka. -We ka gbu -wa, wa 'nī gbu -yi, 'in wa dli -gū 'tēa la. 19 Wa ka zū kwneē 'pa, 'in wa yia wa 'dē gbu nyii suwūlasali, pūnplagbu weee lenve -yō lekli -kakiē nya.

20 'In amīa, -we a 'kpiā Klisū daa, we 'nī -mū mī dē! 21 A ka 'piēn o -gūgbu weee 'nū. A mī -Lagōnyūma nya, 'in gbu zōnū mīa -Zezu 'wū, wa ka we aīn -slolu. 22 We 'gbu, a 'bhū amīaa nōnōbhū 'cūn 'bī. Amīaa -mīmīsō 'cūn -we ka dli 'wōnyngbu nūa -dawlī, 'in we kwaa aīn mnōmnōe lū, a 'bhū we 'wū. 23 A 'tide amīaa 'dē 'yi, -Lagō 'ka aīn nyūma lolu -zēli kpēen kpēen, amīaa dli -yō amīaa 'wlukūn lapōpalie 'wū. 24 A -zē nyūma -lolu -wa -Lagō -laa la o 'dēē 'wūwūbū nya. 'In, gbu tiklū -yō -mōwūlūgbu -we bhūa gbu zōnū -gbē, a -zē we lenūnya.

25 We 'gbu, a 'na 'tūbhūlū yō -nī! Nū, -o -ka -mī o gba gbu zōnū o -libheyi -yla. Nū, ku -bhlogbōō 'lali -a 'dē weee -mīa. 26 'In da a -ka 'cē 'pa, a zū amīaa 'dē 'yliyō a yi gbu nyūu lū bhilī. Nū, amīaa 'cē 'na -bhleli 'yū -nī. 27 A 'na 'nyēnī *'Kuzu 'yoo, 'in we 'ka aīn ŋwēzi -nī. 28 -o -ka -benyi 'wienyō nya -mī, o 'bhū 'wie 'bī. o nū lubhō o 'dēē sō nya, o 'ka -lū 'yī sazōnū sa, 'in o 'ka bobabhanya 'wūsa.

29 Wēli 'nyūu yabhlogbōō 'na 'tlali aīn ŋwēē -nī. A gba wēli -zōnū 'dēkpūa, -we 'kaa amīaa -lima 'wūsa, 'in we 'ka wa dli zōzōe -gōwūlaylimanī. 'In we 'ka -wa pūba aīn yukwli, 'nanī 'wūnū. 30 A 'na tūlī -Lagō Zuzu 'Pūpaa -gū 'wū yuoyūo -nī. o Zuzu nya -Lagō zūa amīaa yibhelida o -nū nya, 'in 'wūzītīyī nya, o 'ka aīn gbu nyūu kwēē -sa 'taataa. 31 Gbū dli 'wū ladīe, 'cē -yō 'klūkalō, -zē -yō vēlīwēli weee mīa, a vlali we amīaa 'dē gwe! A kpa amīaa 'dē la, a 'na nūnū 'nyii yabhlogbōō -nī. 32 A nūnū 'nanī 'wū, 'in a -ka nyazīdli. A tīlī -yōgbu 'wū, sa -Lagō tīa amīaa -yōgbu 'wū Klisī 'wū.

5

A nō zli 'klū

1 Nū, a mī -Lagōō 'wūyībha yua nyaa 'gbu, a -zē o 'tidelīnya. 2 Nū, a nō zēkīkālī bhū, sa Klisī -sloluwa we 'yī, 'sa. o -kalī -amīaa zē, 'in o yia o 'dē wla -Lagō -yla -amīaa 'gbu,

'nyenyēlu -yō -zila -būbūlu ka ŋnē nania -Lagō dūdu 'bhisa.

3 A mī -Lagōō -mōwūlūnyaa lū -nyūma nyaa 'gbu, mōtnīgbu klāa, pūnplagbu weee klāa, we -yō lēklīkagbu 'na 'tlali aīn nyīdī -nī. 4 Ŋwēē 'nyūu wēli, gbūkpūa wēli -yō pūnpla wēli gbagbīe mīa, we 'nī 'yīlanī, we 'na 'tlali aīn ŋwēē -nī. Nū, a yībheli -Lagōō 'nanī, a 'pa o fuo. 5 A yībheli we 'jī nū: mōtnīgbū lenūnyō, pūnplagbū lenūnyō -yō lēklīkanyō (lekli mī yoyolagōō būbūe 'bhisa), mū -kanyō 'nī 'bī -ka Klisī -yō *-Lagōō nyūmaa 'wlulapīe zō.

6 Nū, nyūmē yabhlogbōō 'na mnōnū aīn -dawliwēli nya -nī. Sanēē -sūkpa -gbūnyaa 'gbu, nyūma -wa'a zūa -Lagō 'nūŋwē, 'in o palīa wa 'cē -yō. 7 A -yō wa 'sō 'na gbūlū -lū yabhlogbōō 'wū -nī. 8 -Benyi a mī nikipise 'wū, 'in -slēēn a -yō Nyūmaa -Kanyō ka 'wūsūslolūu 'gbu, a mī zli 'klū. We 'gbu a nō zli 'klū -nyūma 'bhisa. 9 Nū, zli 'klū -nyūma mīa, zūzōnū weee 'yīgbe sō tiklū -yō gbu zōnū wa nūa lē. 10 -We nania Nyūmaa -Kanyō dūdu, a -talī we 'wūsīsalīdaa da. 11 Nikipise 'wū -gbu -we'e wlaa -lū yabhlogbōō, a 'na nūnū we lē -nī. Nū, a wleli we zli 'klū. 12 Nū, gbu waa nikipise 'wū -nyūma nūa lē zizewīemī, we gbagbīe ka 'dēbhīe zū. 13 Wa -ka wa lenūgbūnyā 'bhlesa, 'in we tlaa zli 'klū bēblēē. 14 'In -we weee mīa 'bhlewlūda, zli we zēa. We 'gbu wa nēē:

«-Mī mīa 'yīlāa 'wū, -īn ganō,
-īn -sō 'wū tītīlīnya lū,
'īn Klisī 'ka o zli -mī -gū zli.»

15 A zū amīaa nōnōbhū 'yīlyō. A 'na nōnū -gūwūtūnyā 'bhisa -nī, nū, a nō gbūyīlonīya 'bhisa. 16 Nū, zlīnyā -we 'wū -a mīa da, we -nyū 'yī, a 'na -nyūmōnū bhla la -nī. 17 We 'gbu, a 'na -zēli -gūwūtūnyā -nī. Nū, a gū la, a 'ka Nyūmaa -Kanyōō dūmagbū 'wūlanū.

18 A 'na lūlū nū 'wū -nī. Nū duūn mamīe mīa, gbu bīdī -bīdī bīdī lenūe lū we kwaa aīn. Nū, -Lagōō Zuzu ye aīn. 19 A 'pūpalī 'kūaylī, -Lagōēbhēē lū nya, gbālīe -yō Zuzu 'Pūpaa lū nya. A bhī Jejitapēē ŋnīkwālī -lū amīaa dli weee nya. 20 A 'pa Dīde -Lagō fuo 'kōmū, 'in gbu weee 'gbu, -amīaa -Kanyō Klisū ŋnī nya.

-Lagōnyūma kwūkwālī, wa nōnōbhū

21 Klisu səsədlı a kaa 'wuu 'gbu, a zozlv -bha.

22 'Ŋwnı, sa a zua -bha Nyımaa -Kanyo, a zı 'sa -bha amıaa 'lowlia. 23 Nu, 'ŋwno 'lowli mı 'ŋwno -kanyo nya, 'sa Klisi mıa *Leglizı -Kanyo nya. Nu, Leglizı -we -wa Klisu ku, Klisi mı we 'wlu nya, 'ın o mı 'yaa we Gbuwsanyo nya. 24 Sa Leglizı zua Klisi -bha, 'ŋwnı zı 'sa -bha wa 'lowlia sɔ weee lu.

25 'Ŋwnu 'lowlia, a -kalı amıaa 'ŋwnu zε, sa Klisi -kalıa Leglizı zε, 'ın o yia o 'dε wla we 'gbu. 26 Sanεε 'sa o wɔlvıa Leglizı -yo, wεlı -yo 'nyu nya, we 'ka -Lagoo -nu -zε. 27 Nu, Klisi 'yıbha o 'ka Leglizı -slolu o 'dε 'yu we 'ylinano weee 'wu. -Zugba we mı -mɔwlvda, 'sla 'nı we -yo -mı, we ku 'nı 'pnada -mı, 'ın 'ŋnı yabhlogbo 'nı we -yo -mı. 28 Sanεε 'sa, 'ŋwnu 'lowlia 'kaa wa 'ŋwnu zεkalı, wa 'dεε ku 'bhisa. -o -ka o 'ŋwno zεkalı, o 'dεgboluu zε o -kalıa. 29 Nu, nyıme yabhlogbo 'nı cı -slɔ o 'dεε ku 'wɔnyε, 'ın o ku o nyεa lilılu, 'ın o kpaıa we 'nanuu. 'Sa Klisi nıa Leglizı gbegebeın, 30 -we ka gbu -wa, -a mı o ku -kpabhiee 'lalinya nya. 31 Nu, we mı celıda -Lagosebhe 'wue:

«We 'gbu,
nyıme yia o dıde -yo o 'nyaa kwesi 'bhıa yia,
'ın o 'ka o 'ŋwno -yɔlanε,
'ın wa 'dε 'sɔ 'ka ku -bhlo -zε.»

32 Wee zızegebu -mını 'yılı. 'In -amı, ın nεε aın -ylaε: Klisi -yo Leglizı 'sɔo 'wɔpalıgbu -wa. 33 'Sa we mı 'yaa amıa 'ŋwnu 'lowliaa -nu nya, -o -ka -mı, o -kalı o 'ŋwno zε, o 'dε 'bhisa, 'ın 'ŋwno -o -ka -mı, o zı -bha o 'lowli.

6

'Yua -yo wa dıdea

1 Amıa 'yua, -we a 'kaa lεnu mu nı: a zı amıaa dıdea 'nuŋwe, nu, mu mıa tıklı Nyımaa -Kanyo 'yılıa 'wu. 2 «-In zı -na dıde -yo -na 'nyaa 'nuŋwe», mu -wa tıtee tıanı -we -Lago dia zızo nu o 'kaa wlaa wεlı -gu: 3 mu -wa nu,

«-In 'ka zızo nu -dlɔo 'yılı,
'ın -ın 'ka -gwle dıdu -gu.»

4 'Yua dıdea, a 'na palı amıaa 'yua 'ce -nı. 'In a zı wa, wa 'wıslamanıe nya, 'ın a 'ka wa 'dızo Jeıtapeε wεlı sɔlv.

Galı -yo wa -cıan

5 Galı, a zı amıaa -cıan 'nuŋwe -selı dıdu -gu, wa sɔsue -yo wa -bhazıve dlı -zo nu nya. Sa a zıa Klisi 'nuŋwe, 'sa. 6 We 'nı nu, da wa mıa aın -gıtalıda -bhlo, -bha a 'ka wa -yla lubho nu, 'ın a 'ka wa dıdu namanı 'gbu -nı. Nu, a nu -Lagoo dımagbu lε, amıaa dlı weee nya, Klisi lubhonınya 'bhısa. 7 Nu, a nu amıaa -cıan -yla lubho dlı -zo nu nya, nεε Nyımaa -Kanyo 'dε -yla a mı we nıda, we 'nı nyıma -yla. 8 Nu, a yıbheli we 'jı nu, we yı nyoo nyoo nya -mı, o -ka -lu -zo nu lεnu, o yı galı -zε, o yı nyıme -zo nu -zε, we 'penıe o yia Nyımaa -Kanyo kwεε.

9 Amıa -wa -cıan, a nu 'sa amıaa galı gbegebeın, a 'na palı wa -yla gbıla 'ce nya -nı. A yıbheli we 'jı nu, a -yo wa 'sɔo -Kanyo -bhlogboo yalı. Nu, o o gbızi nyıma 'wu.

-Lagoo tıgv -lı

10 'In -slεn, a tıtalı amıaa 'tıteε da Nyımaa -Kanyo -yo o -gblıyo 'tıteε 'kadı 'wu. 11 A 'bhu -Lagoo tıgv -lu weee 'wu, a 'ka 'yılıge gege 'Kuzuu -dawlı 'yu. 12 Nu, -a -yo -glınyıma 'nı tu nyıdı -ka. Nu, yalı 'pıpu zızu 'nyııı 'tıteε -yo nıkpıse -dıdu -mını -guu 'wılapılınya -yo -wa kaa se -yo -cıan, 'ma -a -yo wa kaa tu nyıdı. 13 We 'gbu, a 'bhu -Lagoo tıgv -lu weee 'wu! 'In da 'yılı 'nyuu -ka nyıni, a 'ka amıaa tınyıme 'yu 'yılıge gege. 'In, a -ka gbu weee lu, 'ın a 'ka amıaa 'yılıge sɔ -gu -tu gege.

14 A mnazı la, a 'bhu gbızo nu 'wu amıaa -jılaa 'bhısa. A -pla tıklımıme 'wu nεte -bana nya. 15 A -pla -gıladolue bhu 'wu -sakwıla 'bhısa, 'ın -Lagoobu -we wılaa 'wıtıve -dlıo, a 'ka we gba. 16 A 'bhu 'kımıı dlızo ve 'wu, amıaa lıbzıze -lu nya. 'In we nya a mnıe a 'ka gbınyuu dıdeε 'gbıo weee kaa -kosu ŋweε nyımonu. 17 A 'bhu 'pıpeε 'wu kna -kloo 'bhısa, 'ın a 'ka -Lagoo ŋweε wεlı 'wıbhu tıgvıgble -we -Lagoo Zızu wılaa 'bhısa. 18 A -zılı we 'dε weee -Lago, o bhıbhıe nya. Bhıa weee nya, a bhıbhıe -Lago o Zızu nya. Amıaa dlı -tu -gada 'kımıı. A bhıbhıe -Lago, -Lago nyıma weee 'gbu. 19 A bhıbhıe 'ya nanuu 'gbu -Lago. 'In ın -ka gbaı yı -Lago 'ka 'mı o wεlı tıklı ŋweε zı. 'In dlı telı nya, ın 'ka zızegebu mıa -Lagoobu 'wu 'bhısa, we gbagbıe nya. 20 In yı -slεn -kasıv 'wu -mıoo, weε -Lagoobu -zo nu wεlı -kwanyo ın -mıa. We 'gbu a bhıbhıe -Lago, 'ın sa ın 'kaa we gba, ın 'ka 'sa we gba dlı telı nya.

Fvsawelu 'wobhlolunv

²¹ -Amiaa bheli -zɔnu -yɔ -amiaa nɔnɔnyɔ -zɔnu Tisiki, -ɔ -a -yɔ ɔ nva Nyumaa -Kanyɔɔ lubho, mɔ yia na -gɔgbɔ weee aɪn -yla gbaa. 'In -we in mia -zedaa a 'ka we yibheli. ²² -Ami tiea ɔ amiaa -gbɛ na 'dɛ nya, ɔ 'ka aɪn -amiaa -gbɛ dɪ -sali, 'in ɔ 'ka amiaa dli latɛmanɪ.

²³ Nu, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'nyɛ -Lagɔbhelia weee 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -yɔ zɛkahe, we -yɔ dliɔzɔɔɛ. ²⁴ Nu, nyuma weee -wa -kalia -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi zɛ, zɛkalɪdli -we'e 'bhɔa la nya, -Lagɔ ŋwana wa 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Filipino -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia Filipino nɔkplε, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. ɔ mi -kaslv 'wɔ *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε ni celi. Nu, Filipino -Lagɔnyuma 'paa Pɔlv-lu yoo, we 'dεε 'gbv, ɔ yia wa 'wɔceli ɔ 'ka wa fuo 'pa, wa ɔ 'wɔsastε -yɔ ɔ zε wa -kaliaa 'gbv.

Fvsaweli

1 -Amia -Zezu *Klisu lubhonunya, *Pɔlv -yɔ Timotee 'sɔ, -amia celi da 'sεbhε ni ain 'wɔ. Amia, -Lagɔnyuma weee mia -mɔ Filipino nɔkplε, -wa mia -Zezu Klisi 'wɔ, we -yɔ amiaa 'yugalinya kpasɪ, we -yɔ amiaa *diaklina 'sɔ, -a -sa ain fu.

2 -Amiaa Dide -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Filipino -Lagɔnyumaa 'gbv

3 Sa na paa amiaa da dli 'kɔmvv ni, 'sa na paa na -Lagɔ fuo. 4 In -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi a 'dε weee 'gbv, 'mɔna nya na nva we le 'kɔmvv. 5 -We ka gbv -wa, 'yli -we nya a zva Klisi dli -gv, 'in we 'ka -zεεn yli, amia -saa 'mi 'wɔ, -Lagɔgbv 'ka lamneni. 6 Na dli mi we -gv nu, -Lagɔ -ɔ dia wee lubho -zɔnv -minu gwe -mɔ amiaa dli zɔ, we lenvda ɔ yia -tva tiklu, 'in we 'ka 'wlvbha -Zezu Klisi lɔyizli.

7 In -ka a 'dε weee daa 'wlvkvvv lapɔpalida -mi sa, we klv -wa, -we ka gbv -wa, amiaa zε in -kalia. Na 'dε yi -kaslv 'wɔ -mi, in yi -Lagɔgbv 'wɔgvda -mi we gbagbie nya nyuma 'yu, 'nanɪ -we -Lagɔ nva 'mi 'wɔ, in -yɔ a 'dε weee 'sɔ, 'in -a yia we 'yi dabvɔv. 8 Nu, -Lagɔ 'dε -yi we 'ji nu, sa -Zezu Klisi 'yibha ain tetenyi ni, 'sa in 'yibhaa a 'dε weee.

9 In -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi amiaa 'gbv, -we na zlvha ɔ mv ni: amiaa -Lagɔ -yɔ nyumεε zεkalɪdli 'ylimanɪ -gvwɔla bhabha, 'in we -sa ain 'wɔ, a 'ka -li -yɔyi vaa, 'in a 'ka -li 'wɔlanv kvεεn kvεεn. 10 'In a 'ka gbv -zɔnv -bhasa sayibheli, a 'ka -mɔwlvda -tv, a yi 'ηni -yɔ -ka Klisi lɔyizli. 11 Gbvzɔnv -gbv tiklu -we -Zezu Klisi 'nyεa ain -nya ni, we nv lubho

'nanv -mɔ amiaa dli zɔ tetenyi, 'in wa 'ka -Lagɔ 'ηni 'ylimanɪ -mvv 'gbv, 'in wa 'ka ɔ 'ηni bhli.

Sa -Lagɔgbv mnenia la

12 Bhelian, in 'yibha a 'ka we 'jiyibheli nu, -we ylia da 'mi ni, we ka -Lagɔgbv lamneni sazɔnv sa. 13 -We ka gbv -wa, 'slvja weee -wa kva nyumaa 'wlvlapɪlnyɔ 'kadv *Sezaa -budu ηwε, wa -yɔ nyuma weee -yi we 'ji nu, Klisu 'gbv in mia -seli -kaslv 'wɔ.

14 Na -kaslv -plaplie 'gbv, -Lagɔbhelia duun yia -amiaa -Kanyɔ dli 'wɔdɪ. Wa 'tεmanɪ dli bhabha, 'in wa yia -Lagɔgbv gba nyuma -yla, wa 'ni nyanɔ nv.

15 Nu, gbvzɔnv -wa, wa glaa tlvba gbaa Klisu gbv zenyi -nɔnvε -yɔ -yɔmɪnniε nya. 'In tlvba gbaa we dli -zɔnv nya. 16 -Mama gbaa -Lagɔgbv 'nanɪdli nya, -Lagɔ -yɔ na zεkalεε 'gbv, -maa -yi we 'ji nu, in 'ka -Lagɔgbv 'wɔgvv 'gbv in mia -seli -kaslv 'wɔ. 17 -Wa gbaa Klisu gbv -yɔmɪnnɪ dli nya, wa'a gba ɔ gbv gbvzɔnv sa. Wa 'yibha wa 'ka na svastε -gvpalɪ -seli -kaslv 'wɔ.

18 -Mv 'ni gbv, wa yi we gba dli 'sɔ nyao, wa yi we gba dli -bhlo nyao, Klisu gbv wa mia gbada. In mi we 'mɔna lida, 'in we 'mɔna na yia lia 'kɔmvv! 19 Nu, in -yi we 'ji, -Lagɔ a bhuhhoea na 'gbv, laylagbv weee -minɪ 'wɔ 'pɔpɔε na yia 'yia, -Zezu Klisu Zuzu na 'wɔsastεε 'gbv. 20 Nu, -we in 'yibhaa tenyi tenyii, 'in in dia dli 'wɔ, mv -wa zv yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mi 'bha. We yi dεslεεn -zε, we yi 'kɔmvv -zε, na 'dε yi 'yliyɔgao, in yi thoo, in 'yibha Klisu 'ηni 'ylimanɪ 'mi 'wɔ, we 'gbv na dli 'tεa 'wɔ.

Pɔlv nεε -Zezuu 'gbv ɔ -gaa 'yliyɔ

21 We -ka -ami, nu, Klisi -wa na 'yliyɔgagie. 'In in -ka tlɪ, -tnv in 'yia. 22 'In in -ka 'yliyɔgada -tv dɔdv -minɪ -gv, in mneni in 'ka lubho -zɔnv nv -Lagɔ -yla. Nu, -we in 'kaa -bhasa, -de 'yliyɔgagieoo, -de tlithoo, in 'ni we -yi. 23 Na dli mi sɔ 'sɔ lv. In 'yibha in 'bhv dɔdv -minɪ -gv, 'in in 'ka Klisi kwesi mɪ, mv nania 'yli bhabha na -nv nya. 24 'In in -ka 'yliyɔga dɔdv ni -gv, -mvv nanɪ 'yli amiaa 'gbv. 25 We 'gbv, na dli zɔ, -tva na -yɔ a 'dε weee yia, in 'ka ain 'wɔsa, 'in amiaa dlvzɔvε 'ka -gvwɔlaylimanɪ, amiaa 'mɔna 'ka -gvbho. 26 'Bhie, zlv in -ka amiaa -gbε

loyi, -Zezu Klisu 'ηni a yia -mnunia bhabha -gɔladolue nya, na 'gbu.

-Lagonyumaa nɔnɔbhv

27 -We nania 'yli, mu -wa nu, amiaa nɔnɔbhv -ka Klisu -Lagɔgbu 'klu. We -ka 'sa -mi ni, in -ka ain 'yia mniɔɔ, in 'ni mniɔɔ, in 'nu nu, amiaa weli -yɔ amiaa dli mi -bhlo, 'in dliɔɔɔve -we -Lagɔgbu wlaa, a gu we 'wɔ dabɔɔ. 28 A 'na nɔnɔ nyanɔ amiaa tɔnyuma kwɛɛ -ni. Wa -ka ain -yɔwɔsɔlɔda -mi, mu slolua nu, wamia ka mnɔ, 'in mu slolu 'yaa nu, amia ka gbu 'wɔbhv. 'In -Lagɔɔ -gbɛ we bhva. 29 Nu, -we mia Klisu -nu nya, amia -Lagɔ nva 'nanɔ 'wɔ, we 'ni ɔ dliɔɔɔɔɔve -bhloo gbu, nu, a sia 'ya ɔ 'gbu. 30 -Gɔɔ -we ka gɔda a 'yia zlime 'mi, 'in a nva nu, in mi we gɔda 'kɔmɔɔ, mu -bhlokpade amia mi 'yaa dɛ gɔda.

2

-Zezu Klisu 'dɛɛ 'kienyi -tite -yɔ ɔ 'ylilo

1 Nu, Klisu tɛmanɔ ain la, ɔ amiaa zekalie paa ain 'kɔayli, ɔ Zuzu nva ain -bhlo, we 'ni mɔɔ? Klisu 'gbu a 'yibhali -yibhala, a ka nyazi dli a 'dɛkpɔa nyidi -bhlo -bhlo, we 'ni mɔɔ? 2 Nu, we -ka 'sa -mi, amia na bhuhoea, a -ka dli -bhlo, amiaa 'wlukɔɔn lapɔpalie -mi -bhlo, a kikalɔ zɛ. A -ka 'sa nɔda -mi, 'in a yelia 'mɔna na dli zɔ. 3 A 'na nɔnɔ -lu yabhlogbɔɔ lɛ -yɔmɔmɔnɔ -yɔ 'dɛɛ 'ylimanɔ klo nya -ni. A ti amiaa 'dɛ 'wɔ 'kienyi. A 'bhu amiaa -lima 'wɔ nɛɛ ma 'yli ma -zi ain. 4 Nu, nyime 'na titalɔ ɔ 'dɛɛ zɔzɔnɔ -bhlogbɔɔ da -ni. Amia weee titalɔ 'ya amiaa -limaa nɔɔ zɔzɔnɔ da.

5 Dli -we -Zezu Klisu kaa, a -ka we a 'dɛkpɔa nyidi.

6 -Zezu Klisu, sa -Lagɔ mia, 'sa ɔ mia -kpɔ.

Sa ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ mnenia 'wɔ, ɔ 'ni we 'klili.

7 'In -we weee ɔ kaa, ɔ ka we -yɔɔwɔnu ɔ 'ka we 'yitide, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ gaylo 'wɔnɔ.

Cun, ɔ ka nyimeɛ 'dɛbhie -zɛ: ɔ -yɔ nyuma 'sɔ yia 'wɔwɔ weee.

8 ɔ ka 'ya ɔ 'dɛ 'wɔti 'kienyi: -Lagɔɔ 'nɔɔwɛzɔzɔvee 'gbu, 'in ɔ yia tilitiee gbu -yɔɔwɔnu.

Wa yia 'dɛbhie ɔ *su -gu lakɔɔ,

'in ɔ yia tli.

9 We 'gbu, -Lagɔ yia ɔ nyumaa 'wlulapɔlɔkpe 'kadɔ -gu ladi,

'in 'ηni -we 'yilia -we zia 'ηni weee 'wɔ, -Lagɔ yia we ɔ 'nyɛ.

10 Nu, -Lagɔ 'yibha, ɔ lalalu weee mia yali, -we mia dɔɔɔ -gu -yɔ dɔɔɔ zɔ, we 'sibhli 'kukolu -Zezu 'yu, ɔɔ -Zezuu 'ηnu 'nɔɔwɛzɔzɔvee 'gbu.

11 'In we 'ka lalalu weee ηwɛɛ 'tla nu, -Zezu Klisu -wa Nyumaa -Kanyɔ. 'In Dide -Lagɔɔ 'ηni 'ka mnɔda -tɔ.

-Lagonyuma mi dɔɔɔ -gu zli 'bhisa

12 We 'dɛɛ 'gbu, na 'talea -zɔnɔ, da in mia -benyi amiaa -gbɛ, a ka -Lagɔ 'nɔɔwɛ zɔ 'kɔmɔɔ, 'in da in 'nia -slɛɛn da amiaa -gbɛ -mi, a zɔ 'ya ɔ 'nɔɔwɛ bhabha. A nu lubho, 'in a 'ka amiaa 'pɔpɔe gbalɔ. A nu we lɛ -Lagɔɔ sɔsɔve -yɔ -yɔtɛlie nya. 13 Nu, -Lagɔɔ 'dɛ mi amiaa dli zɔ lubho nɔda, ɔ dɔmagbu 'ka ain dɔɔɔnamanɔ, 'in a 'ka 'ya we lɛnɔ.

14 Amiaa lɛnɔgbu weee 'wɔ, a 'na 'ηwɔɔwɛni zɔ -ni, 'in a 'na kpɔkpɛli -ni. 15 'In gbɔnyuu 'na -mi -ni ain kwɛyli -ni, 'in a -tɔ -mɔwɔlɔda, a 'ka -Lagɔɔ 'yua tikli -zɛ, gbɔnyuu -lɛnɔnya -yɔ -dawlician nyidi. A -nyuma wa nyidi dɔɔɔ -gu yɔ 'bhisa, nikpise 'wɔ. 16 'In weli -we wlaa 'yliyɔgagie, a gba we nyuma -yla, 'in zli -Zezu Klisu -ka loyi, 'mɔna na yia lia ɔ 'yu amiaa 'gbu. 'In 'ji na yia we yibhelia nu, lubho in nva, we 'ni bhe, 'in in 'ni sia bhe.

17 Amiaa -Lagɔɔ dliɔɔɔɔɔve -we mia 'slaka 'bhisa, wa yi 'dɛbhie we 'gbu na 'pɔɔn laslu nɛɛ we nyu, 'mɔna na lia. 'In na -yɔ a 'dɛ weee lia 'mɔna dabɔɔ. 18 Nu, amia li 'sa -bhloo 'dɛ 'mɔna, 'in a -yɔ 'mi li we dabɔɔ.

Timotee -yɔ Epafloditi 'sɔ

19 Nyumaa -Kanyɔ -Zezu -ka we -yɔɔwɔnu ni, Timotee na yia dayli amiaa -gbɛ tiea. 'In da ɔ -ka loyi, ɔ 'ka 'mi -yla amiaa -zɔɔ dli -sa, 'in -mɔɔ 'ka 'ya 'mi 'kɔayli 'pa. 20 Nu, -wa -yɔ 'mi 'sɔ mia -seli, ɔ 'dɛbhlogbɔɔ kaa amiaa gbu. 'In mɔ 'yibhaa ɔ 'ka ain -yɔɔɛ, ɔ 'ka ain 'wɔsa. 21 'In -wa weee -tɔa 'wɔ, wa 'dɛɛ zɔzɔnɔ wa nɔnɔa 'yilibila, nu, wa'a lu -Zezu Klisu gbu 'gbu dli. 22 Amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, Timotee ka 'mi 'wɔsa bhabha. Sa 'yu

saa ɔ dide 'wɔ, 'sa. ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ, 'in -a yia -Lagɔgbɔ gba dabɔdɔ. ²³ In dɪ we dli 'wɔ nu, da in -ka na 'dɛɛ gbɛgbɛin gbɔ -yɔyɪ tikli, 'mɔ na yia amɪaa -gbɛ tiea slɔ. ²⁴ In na dli mɪ we -gɔ nu, Nyumaa -Kanyɔ ka we -yɔŋwnu, dayli na 'dɛ yi 'yaa aɪn 'yia.

²⁵ Na bheli Epafloditi a tiea zlimɛ na -gbɛ, ɔ 'ka 'mɪ 'wɔsa, 'in -li in 'yibhaa, 'in a yia we ɔ kwɛɛ zɔ. 'Mɔ na -yɔ ɔ nɔa lubho, 'in 'mɔ na -yɔ ɔ gɔa tɔ dabɔdɔ. 'In -slɛɛn, we mɪ nu, in 'bhiliti ɔ lɔ la amɪaa -gbɛ. ²⁶ A 'dɛ weee 'tɔ mɪ ɔ 'bhadaa 'gbɔ, ɔ 'yibha ɔ 'ka aɪn 'yɪ. Da ɔ 'nɔa nu, a ka ɔ gunɔ dɪ 'nɔ, 'in we yia ɔ dli sumanɪ. ²⁷ Gbɔzɔnɔ -wa, ɔ ka gu nɔ, ɔ fɛli 'dɛbhie tɪa, 'in -Lagɔ yia ɔ nyazi 'yɪ. We 'nɪ ɔ 'dɛ -bhlo, nu, -Lagɔ ka 'ya -amɪ nyazi 'yɪ, na -gɔ yi 'wɔtɔ -kɔɔn bhabhaa 'gbɔ. ²⁸ We 'gbɔ, kwɛ na puloa la, in 'ka ɔ lɔlabhiliti amɪaa -gbɛ, 'in a -ka ɔ 'yɪ, a 'ka 'mɔna li, 'in na siasie 'ka zɔbɛ. ²⁹ A kpa ɔ 'mɔna weee nya, -Lagɔbheli 'bhisa. 'In a zɔ ɔ -sɔkpa -nyuma 'nɔŋwɛ. ³⁰ -We ka gbɔ -wa, Klisɪ lubhoo 'gbɔ ɔ fɛlia tɪa. ɔ 'dɛɛ 'pɔpɔɛ ɔ -saa dli, 'in sa a 'ka yaa 'mɪ kwali, 'in ɔ yi 'saa nɔ.

3

Sa nyimɛ 'kaa -mɪ tikli -Lagɔ 'yɪliya 'wɔ

¹ In -slɛɛn, na bhelia, a li 'mɔna Nyumaa -Kanyɔɔ 'gbɔ. Wɛli in cɛlia zlimɛ aɪn 'wɔ, mɔ -bhloo 'dɛ na cɛlia da aɪn 'wɔ. Nu, we'e sialɪ 'mɪ, 'in we nanɪ 'yɪ amɪaa -nɔ nya.

² A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪliyɔ lubho 'nyuuu nɔnyaa gbɛgbɛin, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪliyɔ gwɪ -bhonyumaa gbɛgbɛin, 'in a zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪliyɔ, nyuma 'yibhaa nyumaa *knɪ 'wɔpapiɛ -gla nya, -maa gbɛgbɛin! ³ -We ka gbɔ -wa, -amɪa bɔbɔa -Lagɔ ɔ Zuzu nya, -amɪa mɪa knɪ 'wɔ 'dɛgbolu. -Zezu Klisɪ 'gbɔ -a yilimania -amɪaa 'dɛ, 'in -we nyuma dia dli 'wɔ, -a'a dɪ we dli 'wɔ.

⁴ In -amɪ mneni in 'ka na 'dɛ dli 'wɔdɪ, 'mɔ nyuma tɔlɔa -ka mneni -maa 'ka -maa 'dɛ dli 'wɔdɪ, na -nɔ -zi 'ya -maa -nɔ 'wɔ. ⁵ Nu, wa gwalia 'mɪ, we 'yɪ gbetaa zli wa 'paa 'mɪ knɪ 'wɔ. *Izlaɛli -dɔdɔwɪlakpɛ in -mɪa, Ebleee 'zayli* in -mɪa, Bezamɛɛɛ zɔayli, we -ka -Lagɔɔ titee 'nɔŋwɛzɔda, *Falizinyimɛ in -mɪa. ⁶ Na -gɔladolue *Zuifɔɔ -Lagɔyloogblɔ 'gbɔ, in yia *leglizɪnya 'kɪyɛ 'wɔpali. 'In

* 3:5 Zuifɔɔ 'zayli -wa.

we -ka -mimɛ tikli ka da nyuma mɪa -talida, -Lagɔɔ titee 'nɔŋwɛzɔzɔɛ 'wɔ, 'ŋnɪ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ -yɔ -mɪ.

⁷ Nu, -li weee mɪa zlimɛ 'mɪ 'yɪliya 'wɔ -tnɔɔ nya, -slɛɛn -Zezu Klisɪ 'gbɔ -li -kpɔa nya na bhua we 'wɔ. ⁸ Cɪn, -li weee mɪa, -li -kpɔa 'bhisa na bhua we 'wɔ. -We ka gbɔ -wa, in -ka na -Kanyɔ -Zezu Klisɪ yibheli, -mɔɔ nanɪ 'yɪ -mɔɔ -zi -li weee. ɔ 'gbɔ, in yia -li weee kwɛ 'bɪsa, 'in na bhua we 'wɔ kalikɔ 'bhisa, in 'ka -Zezu Klisɪ 'yɪ 'gbɔ, ⁹ in in 'ka ɔ 'wɔ -mɪ. We 'nɪ na 'dɛɛ tiklimimɛ bhɔa -Lagɔɔ titee 'nɔŋwɛzɔzɔɛ -gbɛɛ gbɔ. -Cɪnnya, na dɪzɔzɔɛ Klisɪ -gɔɔ -gbɛ we bhɔa. Tiklimimɛ -we bhɔa -Lagɔɔ -gbɛ, 'in -we -Lagɔ nyɛa -ɔ zɔa ɔ dli -gɔ, mɔ -wa. ¹⁰ -We in 'yibhaa, mɔ -wa: in 'ka -Zezu Klisɪ yibheli ŋwɛɛŋwɛɛ, we -yɔ 'tɪɛ -we 'bhua ɔ 'wɔ tɪtɪɛ lɔ. In 'yibha in 'ka ɔ siasie yibheli, 'in sa ɔ tɪa, in 'ka 'sa tɪ. ¹¹ 'Sa -bhloo 'dɛ, in dɪ we dli 'wɔ nu, 'wɔ -amɪ na yi 'yaa -sɔa tɪtɪɪnya glaa.

-A -gwa -a 'ka we 'wlulapalɪda nyini!

¹² In 'nɪ gba nu, in ka na -gwagwɛɛ 'wlu -lapalɪda nyini. 'In, in 'nɪ gba nu, sa -Lagɔ 'yibhaa in -mɪ, in mɪ 'sa -slɔ tɛɪn. 'In na -gwagwɛ na zɔa 'yɪliyɔ, -we ka 'gbɔ in mɪa -gwada, in 'ka we kpa. -We ka gbɔ -wa, -Zezu Klisɪ ka 'ya na 'dɛ kpa. ¹³ Na bhelia, in 'nɪ gba nu, in ka we 'pɛnɛ 'yɪ. Nu, gbɔ -we na nɔa lɛ: -we 'plɪa, 'wɔ na dɪɔa -mɔɔ, 'in na gɔa la, -we mɪa 'mɪ 'yɪ in 'ka we yɪ. ¹⁴ We 'gbɔ na gwaa, in 'ka we 'wlulapalɪda nyini. 'In 'pɛnɛ ka 'gbɔ -Lagɔ yia -aɪn la yali, in 'ka we 'yɪ -Zezu Klisɪ 'wɔ.

¹⁵ -Amɪa weee dolua da 'yɪligwe la -Lagɔyloogblɔ, -a pɔpali 'sa 'wlukɔɔn la. 'In we -ka nu, saputu sa a pɔpali 'wlukɔɔn la, -Lagɔ yia amɪaa 'wlukɔɔn -bloa we -gɔ. ¹⁶ Sa we -ka -mɔɔ, 'yoo -we -a bhɪa tikli, 'in we yia -zɛɛn yɪ, -a zɔ we 'yɪliyɔ.

¹⁷ Na bhelia, a 'dɛ weee 'tideli 'mɪ. -A ka we 'yɪ -slolu, -we -a -slolua nyuma -wa nɔa we -gɔ, a yla wa. ¹⁸ Nu, Klisɪ, -ɔ tɪɪa *su -gɔ, nyuma -duun nɔa ɔ tɔnyuma 'bhisa. In ka aɪn -yla we gbada -gwɛ, 'in 'mɔ na gba 'yaa da -zɛɛn aɪn -yla, wie nya. ¹⁹ Wa nɔ we 'wlulapalɪda -wa, wa mɔmɔnɔɛ. Wa nɔkpla -wa wa -Lagɔ. Zɔbhalɪgbɔnya wa nɔa lɛ, we 'wɔ wa yilimania wa 'dɛ. 'In dɔdɔgɔ gbɔɔ

'dekpoa -gu wa pupalia dli la. ²⁰ Nu, we -ka -amia, yalunyuma -a -mia. 'In -amiaa Gbɔwɔsanyɔ, Nyɔmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi, ɔ 'kaa yali 'bhɔ, 'mɔ -a mia wɔda. ²¹ Mɔ yia -amiaa ku -we 'kaa zen 'bhitia, 'in ɔ 'ka we ɔ 'dɛɛ liliku 'bhisa nu. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka se 'kadɔ, -we nyɛa ɔ -li weee 'wlulapɩie.

4

Dizɔwɛli

¹ Na bhelia -zɔnu, amiaa 'tɔ mi 'mi 'bhada bhabha, in 'yibha in 'ka ain 'yi. 'Mɔna a laa 'mi 'wɔ. Amiaa 'gbɔ, na ylimania na 'dɛ. We 'gbɔ, na 'talea -zɔnu, a -tɔ Nyɔmaa -Kanyɔ 'wɔ gege.

² Evodii -yɔ Sɛntisi, amia na bhuhoe, a 'nɔnnɔ 'wɔla, 'in a -mi -bhlo Nyɔmaa -Kanyɔ 'wɔ. ³ 'In -mi, ɔ na -yɔ ɔ nɔa lubho dabɔdɔ ni, in nɛɛ -mi -ylaɛ: -in -sa waa 'ɲwɩ -manɩ 'wɔ. -We ka gbɔ -wa, wa -yɔ 'mi 'sɔ ka lagɔ, 'in -Lagɔgbɔ yia lamneni. Wamia klaa, Klema -yɔ bhelia -tɔlɔ -wa ka 'ɲni mia cɛlida 'yliyɔgagiee 'sɛbhɛ 'wɔ, 'ma na -yɔ wa nɔa lubho dabɔdɔ.

⁴ A li 'mɔna 'kɔmɔɔ Nyɔmaa -Kanyɔ 'wɔ. 'Mɔ na gba 'yaa da, a li 'mɔna! ⁵ Nyɔmaa weee yibheli amiaa dli -dlɔɔ 'ji. Nu, Nyɔmaa -Kanyɔ ka cɩpa. ⁶ A 'na lɔlɔ -lu yabhlogbɔɔ 'gbɔ dli -ni. Gbɔ weee 'wɔ, -we a -ka 'yibha a -zlali we -Lagɔ, ɔ bhuhoe nya, we -yɔ ɔ fuopapie nya 'ya. ⁷ 'In a -ka 'sa nu, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -we -Lagɔ wlaa, -we -zia nyɔmaa 'ylimnee weee 'wɔ, mɔ yia amiaa dli -yɔ amiaa 'wlukɔɔn lapɔpalie 'yliyɔzɔa, -Zezu Klisi 'wɔ.

⁸ Nu, na bhelia, gbɔ weee 'wɔ, -we weee nania 'yli, 'in -we ka 'ɲni wa 'kaa -mnɩni, we ye amiaa dli zɔ: -we weee -wa gbɔzɔnu, -we wa 'kaa 'nɔɲwɛ zɔ, -we weee mia tikli, -we weee mia -mɔwɔda, -we weee nania -Lagɔ -yɔ nyɔmaa dɔdɔ, 'in we -yɔ -we weee wa 'kaa 'ylimani. ⁹ Nu, -we in -slolua ain, -we a 'yia 'mi kwɛɛ, -we a 'nɔa 'mi ɲwɛɛ, 'in -we in nɔa ɛ a 'yia -yɔ, a nu we ɛ. 'In -Lagɔ -ɔ nyɛa nyɔmaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, -mɔɔ -yɔ ain 'sɔ 'ka -mi.

Pɔlɔ paa Filipɔgbee -Lagɔnyɔmaa fuo

¹⁰ Nyɔmaa -Kanyɔɔ 'mɔna -zu 'mi 'wɔ, -we ka gbɔ -wa, sa a -kalia na zɛ -benyi, a ka we -slolu -slɛɛn lɔgada. Gbɔzɔnu -wa, na gbɔ ka

ain -yɔkpa bhabha. 'In sa a 'kaa 'mi we -slolu, 'sa 'ni -mi. ¹¹ 'In we 'ni nu, -lu in 'ni -kaa 'gbɔ na gba 'sa. Nu, in ka 'mɔna 'wɔ -mimie 'kɩa, saa 'dɛ na gbɛgbɛin gbɔ yi -mi. ¹² In -ka boba 'wɔ -mi, in -yi na 'dɛ kpa sa. In -ka -lu duun -ka, in -yi na 'dɛ kpa sa. 'Yli weee -yɔ da weee, ɲwɔ yi 'mi 'bhada -mɩɔɔ, 'in in yi lɔɔɔ, in -yi na 'dɛ kpa sa -lu duun -yɔ -lu -sɛɛ 'wɔ sazɔnu sa. ¹³ Klisi 'tite ɔ 'nyɛa 'mi 'gbɔ, in mneni we 'dɛ weee kwɛyɔ. ¹⁴ -Mɔɔ bhla, gbɔzɔnu a nɔa ɛ, 'in a yia 'mi 'wɔsa na siasie lɔ.

¹⁵ Filipo -nyɔmaa, amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, in 'kaa -Lagɔgbɔ gbɔgbɛe gwedi, da in 'bhɔa Masedɔani -dɔdɔ -gu, *leglizɩ yabhlogbɔɔ 'ni 'mi 'wɔsa 'gwɛzi nya, amia -bhlogbɔɔ -saa 'mi 'wɔ. ¹⁶ Cɩn, da in mia zɩmɛ Tesaloniki, -zakpa -nyacɩn a 'paa 'mi -we in 'nia -ka yoo! ¹⁷ We 'ni nu, 'nyɛnyɛluu da na tali. Nu, in 'yibha -Lagɔ ɲwɩna ain 'nyu la, 'in amiaa 'yiyɩlu 'ka -gɔbhɔ. ¹⁸ -Lu weee a 'paa 'mi yoo, Epafloditi ka we wla. -Li in 'yibhaa, amiaa wlawlalu ka we 'wɔzi. 'In -lu yabhlogbɔɔ ɔ bɔ -slɛɛn 'mi 'wɔ. Amiaa wlawlali 'wɔ *lasikɔ ka ɲɛ mɛnia, we -yɔ 'slaka -we nania -Lagɔ dɔdɔ, mɔ. ¹⁹ We 'gbɔ, na -Lagɔ kaa 'ɲnɩnɩlu weee, -we weee a 'nia -ka, 'nyɛa ɔ yia we ain ɔ 'nanɩdli 'kadɔ nya, -Zezu Klisi 'wɔ. ²⁰ -Amiaa Dide -Lagɔɔ 'ɲni 'ylimani -zɔ weee nya! *-Amɛni.

Pɔlɔ 'wɔbhɔlu wɛli

²¹ In -sa -Lagɔbhelia weee fu -Zezu Klisi 'wɔ. Na bhelia -wa -yɔ 'mi 'sɔ mia -seli, -maa -sa 'ya ain fu. ²² -Seli -Lagɔnyɔmaa weee -yɔ nyɔmaa 'wlulapɩnyɔ 'kadɔ *Sezaaa -budu zɔɔ lubhonɩya -sa ain fu.

²³ Nu, Nyɔmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ɲwɩna ain 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Koloso -nyuma yoo

-Lagonyuma mia Kolosugbe nukple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε ni yoo. ɔ mi -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sebhε ni celi. Nu, Epaflasi 'bhva Kolosugbe nukple, -zugba nyuma mi -mɔ yoyogbv -sloluda, 'in ɔ yia Pɔlv 'di -la. -Bha Pɔlv celia -Lagonyuma 'wv nu, -Zezu -wa -lu weee -Kanyɔ, 'in -a mneni -a 'ka gbv 'wv bhv -we ka gbv -wa, ɔ ka -amiaa 'gbv tli.

Fvsaweli

1 -Ami *Pɔlv, -ami -wa -Zezu *Klisu *ti-etienyɔ -Lagɔɔ dvmagbv nya, in -yɔ -amiaa bheli Timotee sɔ celia da ain 'wv. 2 Amia, -amiaa bhelia, -wa mia -Lagonyuma nya Kolosugbe 'wv, -wa'a 'bhvba -Lagweli -gv la, -a -sa ain fv.

-Amiaa Dide -Lagɔ ɣwna ain 'nyu la, 'in ɔ 'nyε ain 'wv tvtvε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Kolosv -Lagonyumaa 'gbv

3 -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide -Lagɔ -a paa fuo amiaa 'gbv, 'in -a mi -Lagɔ bhuhhoeda 'kɔmvv amiaa 'gbv. 4 Sa a zva -Zezu Klisu dli -gv, 'in sa a -kalia -Lagonyuma weee zε, -a ka we 'nv. 5 Nu, -li -zɔnv -we mia ain wvda yali, -we ka 'di a 'nva we gwedilida ni, mv -wa -Lagweli -zɔnv. We 'gbv a zva -Lagɔ dli 'wv, 'in a -kalia nyuma weee zε. 6 Wee -Lagɔgbv -we mia ain nyidi, 'in we yia 'bhue 'pa ni, we mi 'ya gbvzɔnv lenve nya lamnenida -dvdv weee -gv. 'Yli -we nya wee -Lagɔgbv nynia amiaa -gbε tia ni, a ka we 'jiyibheli gbvzɔnv sa nu, -Lagɔ ka ain 'nanu 'wvsv. 7 -Amiaa jijli -tale Epaflasi, ɔ -yɔ -ain 'sɔ nva -Lagɔlvbho ni, ɔ mia Klisu lubhononyɔ tikli nya -ain nyidi, mɔ -slolua we ain. 8 Zεkalidli -we -Lagɔɔ Zuzu zva ain 'wv, mɔ -salia we 'di -ain.

9 We 'gbv, 'yli -we nya -a 'nva amiaa -gvgbv ni, we 'bhv wee 'yli 'wv -a mi -Lagɔ bhuhhoeda amiaa 'ɣni nya 'kɔmvv. -Lagɔ -a bhuhhoea, ɔ 'ka ɔ dvmagbv ain 'klvslolu, 'in a 'ka we yibheli kpεεn kpεεn. Nu, Zuzu 'Pvpa 'nyε ain gbv yilo -yɔ 'ylimnee. 10 Amiaa nɔnɔbhv -ka 'sa we 'klv -Lagɔ 'yu,

'in a 'ka ɔ dudonamanu weee. A 'ka 'bhue 'pa, 'in a 'ka gbvzɔnv -gbv weee lenv, amiaa -Lagɔɔ yibheli 'ka -gvwvlaylimanu. 11 -Lagɔ -a bhuhhoea nu, ɔ 'temanu ain la -lu weee 'wv, ɔ 'tite 'kadv -we -zia 'tite weee 'wv nya, 'in a 'ka 'sa we lakpa 'kɔmvv, dltie nya. 12 'In a 'ka Dide -Lagɔ fuo 'pa 'mɔna nya. ɔ 'gbv, 'bi -we -Lagonyuma yia 'yia zli 'klv, we mi amiaa -nv nya. 13 Nu, mɔ -saa -ain nikpisee 'tite kwεε, 'in ɔ yia -ain ɔ duma yuu nyumaa 'wlvlapilie zɔ kwa. 14 ɔ Yu zitea -ain 'wv, ɔ 'gbv -Lagɔ yia -amiaa gbvnyuu 'wv ti.

Klisu 'de -yɔ ɔ lenvgbv

15 Klisu -wa -Lagɔ wa'a 'yia -yɔɔ 'wvwlv. Mɔ mia la tia lalalu weee 'yu. 16 Nu, mɔ 'wv -Lagɔ nva yali -lu -yɔ dvdv -gv -lu weee lε, -we wa yia -yɔ, 'in -we wa'a 'yia -yɔ klaa. 'Nɣimnikpe, 'wlvlapilie, 'tite -yɔ se, mv weee -Lagɔ -laa la ɔ gbεlv, 'in ɔ -yla. 17 ɔ Klisu mi la -lu weee 'yu, 'in ɔ 'gbv -lu weee kikalua la. 18 Sa 'wlv mia nyimeε -kpabhieε -kanyɔ nya ni, 'sa ɔ mia *Leglizv 'wlv nya. Mɔ -wa 'yliyɔgagieε gwedilida, mɔ -sɔa 'wv tltlnya glaa tiatia, 'in ɔ 'ka -lu weee 'yugali. 19 Nu, -Lagɔ 'yibha sa ɔ 'de mia, ɔ 'Yu mi 'sa -kpɔ. 20 -Lagɔ 'yibha 'ya ɔ 'ka ɔ 'Yu 'wvplli, 'in ɔ -yɔ ɔ lalalu weee 'ka 'wvsvslolu. -Zezu tia, ɔ 'pɔn jitea *su -gv, we 'gbv, -Lagɔ yia 'wv tvtvε -dlɔɔ wla yali -yɔ dvdv -gv.

21 Amia -wa mi bhaa 'lakpanya nya, 'in a mia -Lagɔɔ tonyuma nya amiaa 'wlvkvvv lapvpalie 'nyuu -yɔ amiaa gbvnyuu lenveε 'gbv ni, 22 -slεεn, -Lagɔ ka ain 'wvsvslolu ɔ 'de nya, -Zezuu nyimeε kuu tltlie lv. 'In a 'ka ɔ 'klv 'yiligbe -mɔvluda, -zugba 'sla 'ni ain -yɔ -mi, a 'ni 'ɣni -yɔ -ka. 23 Nu, amiaa dlizvzve -tv 'wv gege, 'in we 'temanu 'wv. -Lagɔgbv -we a dia dli 'wv, a 'na vlali we gwe -ni. Wee -Lagɔgbv -we a -ka bhaa 'nv, wa gbaa dvdvgv -nyuma weee -yla, we lubhononyɔ -ami Pɔlv -zεa.

Pɔlv mi ɔ -Lagɔlvbhoε gbv gbada

24 -Slεεn, siada in mia da amiaa 'gbv ni, in mi we 'mɔna 'wv. Nu, Klisu siasie tɔlv -tv lv ni, 'mv in mia gbalda nanvv kuu siasie nya, ɔ ku -kpabhie -we wee *Leglizv -miaa 'gbv. 25 -Ami, in ka *Leglizv lubhononyɔ -zε. -Lagɔ -saa -bha 'mi, in 'ka ain glaa ɔ lvbho nv, 'in in 'ka ɔ gbv ain -yla gba kpεεn kpεεn. 26 -Lagɔɔ zizelu 'kadv -ka bhaa -benyi -mi,

nu, 'mv -Lagɔ -saa -slɛɛn 'bhle ɔ -mɔwlonya -yla. ²⁷ Nu, 'ma -Lagɔ 'yibhaa ɔ 'ka wa ɔ 'ɲimni -zizelu 'kadu 'kluslolu. Nyuma -wa 'nia *Zuifvu 'gbu, ɔ yia ɔ zizelu 'bhlesa. Wee zizeluu ji nu: Klisi mi ain 'wu, 'in a -yi sa we 'ji nu, a ka 'bi -Lagɔɔ 'ɲimnie 'kadu 'wu.

²⁸ Ɔɔ Klisi gbu -a mia da gbada nyuma weee -yla, wa gbu -yla lapalie -yɔ wa gbuslolue nya, gbuyilo bhabha nya, 'in ɔ -ka -mi ɔ 'ka -mɔwlonyɔ -zɛ -Lagɔ 'yu, Klisi 'wu. ²⁹ We 'gbu, Klisi 'tite 'kadu -we mia 'mi 'wu lubho nɔda, we nya na nɔa lubho, 'in na gva la.

2

¹ Nu, in 'yibha a yibheli we 'ji nu, amia klaa, Laodisee -Lagɔnyuma -yɔ nyuma weee -wa 'nia -slɔ 'mi 'yi wa 'yli nya, amiaa 'gbu in mia da lagɔda. Tu 'kadu -wa! ² In -ka 'sa nɔda -mi ni, -zugba in 'yibha wa 'temani dli, wa kikalɔ zɛ, 'in wa 'ka nyime -bhlo -zɛ. 'In wa 'ka 'ylimna bhabha, 'in wa 'ka -Lagɔɔ zizelu yibheli kpɛɛn kpɛɛn. Wee zizelu mia, mv -wa Klisi. ³ Gbuyilo -yɔ -luyiloo 'ɲimnie weee bhua -Lagɔɔ -gbɛ, mɔ 'wu we mia zizeda.

⁴ -We na gbaa da ain -yla ni, nyuma yi ain 'yloogblo lasali -dawliweli nyaa gbu -wa.

⁵ Nu, na 'debbie -gbolu 'ni ain glaa -mi ni, na dli -yɔ ain 'sɔ mi. Amiaa lenvgbunya mia 'cɛcɛ, 'in a zɔa Klisi dli -gu gege ni, in -ka we -yɔyida -mi, na dli mɛni.

Dlizɔzve -we ka gbu wa -slolua ain ni, a -tu we -gu gege

⁶ Nu, sa a ɲwnua -Zezu Klisi gbu -yɔ amiaa -Kanyɔ nya ni, a nɔ 'sa ɔ 'wu. ⁷ Dlizɔzve -we ka gbu wa -slolua ain ni, a -tu we -gu gege. A -ka somi -Zezu Klisi 'wu. Ɔ mi -buduu gwe nya: a -tu 'ylimanida ɔ -gu. A 'pa 'yli weee nya -Lagɔ fuo, -we weee ɔ nɔa ain -yla lɛɛ 'gbu.

⁸ A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ, nu, nyime yabhlogbɔɔ 'na 'pali ain yo -yɔ weli -kpɔaa lubhu ɲwe -ni. -We -wa dɔdɔgu -nyumaa gbuslolue ni, dɔdɔgu 'titenyaa -gbɛ we bhua, nu, we'e 'bhv Klisi -gbɛ. ⁹ -We weee mia -Lagɔ 'wu, Klisi ɔ -zɛa nyime ni, mɔ 'wu we 'dɛ weee -dilia la. ¹⁰ A ka -lu weee 'yi ɔ 'wu, mɔ -wa 'tite weee -yɔ se weee 'wlulapɔnyɔ.

¹¹ 'In 'ya ni, Klisi 'wu wa 'paa ain kni 'wu, nyimeɛ sɔ 'ni we lenv, nu, Klisi nyimeɛ kni 'wɔpapie mia, -we saa nyime ɔ lenvgbu 'cin 'bi, mv -wa. ¹² Sa a -yɔ Klisi 'sɔ thia amiaa batizee batizee lv, 'sa wa 'bhlua ain ɔ nya. 'In -Lagɔ yia a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔbhhu thitinya glaa, dli -we a zɔa -Lagɔɔ 'tite -guv 'gbu. Wee 'tite nya -Lagɔ 'bhua Klisi 'wu thitinya glaa. ¹³ A ka zime 'yliyɔga -thitlie th, amiaa gbonyii -yɔ kni a 'nia 'wu -mi 'gbu. Nu, -slɛɛn, -Lagɔ ka a -yɔ Klisi 'sɔ 'yliyɔgagie 'nyɛ, 'in ɔ yia -amiaa gbonyuu weee 'wɔti. ¹⁴ Tite -we mia celida 'sebhe -gu, -we dia -ain 'gbu 'wlu ni, -Lagɔ ka we lamumni, 'in ɔ yia we lasa, we lakɔbe nya -Zezuu *su -gu. ¹⁵ Zuzu 'nyii -we kaa nyumaa 'wlulapilie -yɔ senya ni, wee su -gu -Lagɔ -saa we 'tite kwɛɛ. Ɔ ka we lu, 'in ɔ yia we -zejila 'wu wleli -kaslonyuma 'bhisa.

¹⁶ We 'bhv -zɛɛn 'wu, -we a lia, -we a maa, 'fetu 'yli, 'cu lolu -yɔ *Nyapeyli 'gbu, nyime yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu amiaa -yɔgbu 'wu we 'gbu -ni. ¹⁷ -We mia da weee, -li -we yia yia, we zuzu -wa. We 'ni we 'debbie -gbolu. Nu, Klisi -wa we 'debbie -gbolu. ¹⁸ Nu, nyime ɔ -ka ɔ 'dɛ 'wɔti 'kienyi -dawli sa, 'in ɔ -ka ain -yla gba ni, a bɔbɔ -Lagɔɔ 'anzinya, a 'na ɲwnunu we -yɔ -ni. Nyime ɔ -ka 'sa nɔ ni, ɔ 'ka amiaa 'penie -gɔsaa gbu -wa. Nu, -mɔɔ 'sasɔkpa -nyime mia, -we -nya yia ɔ 'yli -gu, 'mv ɔ tɔba dli, 'in ɔ ylimania ɔ 'dɛ, 'in ɔ pupalia 'wlukɔon la dɔdɔgu -nyuma 'bhisa. ¹⁹ Nu, Klisi ɔ -wa wlu, ɔ 'nɛ -mɔɔ -yɔla. Klisi 'gbu ku lia 'nanɔv, 'in 'kɔanya -yɔ tolunya mimnia 'wu. Sa -Lagɔ 'yibhaa, 'in ku ylimani 'saa.

A ka th, 'in a yia 'yliyɔgagie lolu 'yi Klisi nya

²⁰ A ka th Klisi nya, 'in ɔ yia ain dɔdɔguv 'titenya kwɛɛ -sa. 'In lɛɛ ka 'gbu, -we bhua dɔdɔgu -nyumaa -gbɛ, a nɔ we lɛa? Cun, lɛɛ ka 'gbu a tide nyima 'yi, 'in wa pali ain -yla sanɛɛ -sɔkpa -titea, ²¹ 'in wa gba: «-In 'na 'bhulu we 'wu -ni», «-In 'na 'yli we ɲwe -ni», 'in «-In 'na zili we kwɛ -nia»? ²² Nu, wee titenya -mini mia, -we -wa 'plipli -li, -we 'kaa labhu, we gbu we gbaa. Dɔdɔgu -nyumaa gbuslolu sɔ -yɔ wa titenya -wa. ²³ Gbɔzɔnɔ -wa, titenya -mini 'wlv gbuyilo nyima 'yilia 'wu, we -yɔ wa -Lagɔɔ bɔbɔ -sɔ bhua dɔdɔgu -nyumaa -gbɛ. Wa tia wa 'dɛ 'wu

'kienyi -dawli sa, 'in wa palia wa ku 'klyie 'wu. Nu, we 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi, we 'ni mneni we 'ka -amɪaa dli 'nyuu lenugbu -ain 'bi -sa.

3

¹ A ka tɪtlie lu 'wɔsɔ, 'in a yia 'yliyɔgagie lɔyi Klisi nya, we 'gbu, a titali yali -lii da, mɔ Klisi -dia -Lagɔɔ lilisɔlv la. ² Amɪaa dli -tu yali -li -yla, amɪaa dli 'na -tɔlv dɔdv -gv -li -yla -ni. ³ Nu, a ka tli -nya, 'in amɪaa 'yliyɔgagie mi zizeda Klisi -gbɛ -Lagɔ 'wu. ⁴ Klisi -wa amɪaa 'yliyɔgagie tɪklu, zli ɔ yia 'bhlewlva, we zli a -yɔɔ 'sɔ wlvɔ 'bhle, 'in ɔ 'ɲnumnie zɛa amɪaa -nv 'ya.

'Wɔwlvɛ lolu -Zezu Klisi 'wu

⁵ We 'dɛɛ 'gbu, gbɔnya mia ain 'wu, -we -wa dɔdv -gv -nv, a 'bhu we 'bi. Sab-hisa: mɔtnɪgbu klaa, pɔɪnplagbɔv lenvɛ klaa, zɔbhali gbɔv 'tv klaa, dli 'nyuu -lii 'wɔnyinynie klaa, we -yɔ lɛkli. (Nu, lɛkli mia ni, yoyolagɔnyaa bɔbɔv -wa.) ⁶ Wee gbɔnyii -mɪnu 'gbu, -Lagɔɔ 'cɛ 'kaa nyima -wa'a zva -Lagɔ 'nɔɲwɛ bhɪti. ⁷ Nu, bhla -we nya a mia wee gbɔnyii -mɪnu lv ni, 'sa a nva -nya.

⁸ Nu, -slɛɛn, 'cɛpapie klaa, nyɪmɛ 'cɛdlɔlɔlɔ -yɔ nɔkplɛɛ 'ylinyuno mia, a vla we gwe. Nyɪmɛ vɛlvɛlvɛ -yɔ wɛli 'nyuu 'na 'tlali an ɲwɛɛ -ni. ⁹ A 'na 'tɔbhɔlv -tɔbhɔlv yɔ -yla -ni, amɪa -wa 'bhva amɪaa -mɪmɪsɔ 'cɪn -yɔ we lenugbu 'nyii 'bi. ¹⁰ Nu, a ka nyɪmɛ lolu -zɛ. 'In nyɪmɛ -lolu bhɪtia 'kɔmɔv, ɔ 'ka ɔ lala -Lagɔɔ 'wɔwlv -zɛ. 'In ɔ 'ka 'ya -Lagɔ yibheli kpɛɛn kpɛɛn. ¹¹ Nu, nyɪmɛ -ɔ 'nia Zuifv klaa, -ɔ -wa Zuifv klaa, -ɔ mia kni 'wv klaa, -ɔ 'nia kni 'wv -mi klaa, yiyinyɔ klaa, titinanyɔ* klaa, gaylo -yɔ -ɔ 'nia gaylo klaa, wa 'ni -seli -mi. Nu, Klisi mi we 'dɛ weee nya, 'in ɔ mia -a 'dɛ weee 'wu.

¹² -Lagɔ ka -bha ain -sa, ɔ 'yibha a -zɛ ɔ 'dɛɛ nyuma -kpɔ, ɔ -kali amɪaa zɛ. We 'gbu a -ka nyazɪdli, a -ka 'nanɪdli, a ti amɪaa 'dɛ 'wv 'kienyi, a -ka dli -dlɔɔ, 'in a -ka dltie. ¹³ A bibeli -yɔ, 'in 'yabhlo -ka ɔ -libheyi -yɔ 'cɛ 'palɪ -we ɔ nva ɔ -yla lɛɛ 'gbu ni, a titli -yɔgbu 'wu. Sa -bhlokpade Klisi tia amɪaa -yɔgbu 'wu ni, amɪa titli 'ya 'sa -yɔgbu 'wu. ¹⁴ We 'dɛ weee 'wlv ni, a kɪkali zɛ. Nyɪmɛɛ zɛkalɪdli

mi amɪaa nyɔllikpe nya tɛɪn: mɔ zɛlia ain nyɪmɛ -bhlo. ¹⁵ Klisi 'wɔtɔtɔv -dlɔɔ, -we ka 'gbu -Lagɔ yia ain la, a 'ka ku -bhlo -zɛ ni, wee 'wɔtɔtɔv -dlɔɔ 'bhu amɪaa dli weee 'wv, we 'ka we -ka. 'In a 'pa -Lagɔ fuo 'yli weee nya. ¹⁶ Nu, Klisi wɛli -mi ain nyɪdi duun ɛ. A sɔslolu gbv, 'in a pɔpalɪ gbv -yla la, gbɔyilo nya. A 'pa -Lagɔ fuo, a bhli ɔ 'ɲnumni -lvv, -we mia Lvsvɛbhɛ 'wu. A gbali ɔ, a bhli ɔ lvv weee, -we ɔ Zuzu 'Pɔpa zva ain 'wv, 'mɔnadli nya. ¹⁷ -We weee a nva lɛ, 'in -we weee a gbaa, we -mi Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲni nya. A 'plli ɔ gbɛgbɛɪn, 'in a 'ka Dide -Lagɔ fuo 'pa.

-Lagɔnyɪmaa -glɪgbɔ 'yli gbv

¹⁸ Ylɪkwɔɲwɪ, -ɔ -ka -mi ɔ zv ɔ 'lowli 'nɔɲwɛ, 'sa we mia Nyɪmaa -Kanyɔ 'yliya 'wu.

¹⁹ 'Nwɪu 'lowlia, -ɔ -ka -mi ɔ -kali ɔ 'ɲwnɔɔ zɛ, ɔ 'na 'sulu ɔ 'klv -yɔ -ni.

²⁰ 'Yua, a zv amɪaa didea 'nɔɲwɛ gbv weee 'wu, mɔ nanɪa Nyɪmaa -Kanyɔ dɔdv.

²¹ 'Yuaa didea, a 'na -lali amɪaa 'yua 'cɛdlɔ -ni, we yi wa 'kvayli lawla.

²² Galɪ, a zv amɪaa -cian 'nɔɲwɛ -seli dɔdv -gv, gbv weee 'wu. We 'na -zɛli wa 'yibadi -bhlo -ni, we yi 'wlv nɛɛ nyuma a mi 'yli -manɪda. Nu, a zv wa 'nɔɲwɛ dli -zɔnv nya, Nyɪmaa -Kanyɔɔ sɔsɔdli a kaaa 'gbv. ²³ We yi lɛɛ -lubho -zɛ, a nv we dli weee nya, nɛɛ Nyɪmaa -Kanyɔɔ lubho a mi nɔda, a 'na 'yli we nyɪmaa -nv 'bhisa -ni. ²⁴ A yibheli we 'ji nu, Nyɪmaa -Kanyɔ yia ain 'pɛɪa. 'In zvzɔnvɔnya ɔ zva la amɪaa -nv nya, a 'ka we 'yli. Nu, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi lubho a mia nɔda. ²⁵ Nyɪmɛ -ɔ nva gbɔnyuu lɛ, we 'pɛɪvɛ ɔ yia gbɔnyuu nya. Nu, -Lagɔ'ɔ gbɪzi nyuma 'wu.

4

¹ Amɪa nyɪmaa -cian, a zv amɪaa galɪ 'nanv, 'in a nv -we mia tɪklu lɛ wa -yla. A yibheli we 'ji nu, amɪa ka 'ya -Kanyɔ yali.

'Dɪzɔwɛli

² A -tu -Lagɔ bhuhhoeda 'kɔmɔv, amɪaa dli -tu -gada, 'in a 'ka -Lagɔ fuo 'pada -tu 'yli weee nya. ³ A bhuhhoe 'ya -Lagɔ -amɪanv 'gbv -nya, 'in -Lagɔ 'ka -ain 'yoo 'nyɛ, -a 'ka

* **3:11** Glɛki nɛɛ «Siti -nyɪmɛ». Siti -nyɪmaa dɔdv mia, -mɔ tlvɔ la bhabha, 'in wa laa wa titinanya.

o gbu gba nyuma -yla. Klisu gbu mia zizeda, -a mneni -a 'ka we gba, we 'gbu in mia -seli -kaslo 'wu. ⁴ A bhuhhoe -Lago, 'in sa in 'kaa we -slolu, in 'ka 'sa we gba kpεεn kpεεn.

⁵ A zo amiaa nonobhu 'yliyɔ, -wa 'nia -Lago 'wu -mu gbεgbεin, gbuyilo sa. Bhla -we -Lago nyεa ain wa nya ni, a 'na -nyumono we la -ni. ⁶ Amiaa ηweε weli -mi tiklu 'yli weee nya, we -mi gumu 'bhisa, 'in a yibheli nyuma -yla gbuv 'bigopalɩ sa 'nanuv.

Fvsaweli 'wvbhlolunv

⁷ -Amiaa bheli -zono Tisiki, -o mia lubhononyo tiklu nya, -o na -yo o nua Nyumaa -Kanyoo lubho, mo yia ain -yla na -gbε -gbu weee gbaa. ⁸ Na 'dεε 'yibadi in tiea o amiaa -gbε, a 'ka -amiaa -gbε gbu yibheli, 'in o 'ka amiaa dli latemanu. ⁹ Tisiki -yo amiaa 'yibha 'yibha -bheli tiklu Onezimv in tiea da ain 'wu, 'in wa 'ka -we weee mia -seli 'plida -amiaa -gbε ain -yla gba.

¹⁰ Alistaki in -yo o 'so mia -kaslo 'wu ni, o nεε, o -sa ain fu. We -yo 'ya Banabasv didee bheli 'yu Maliki, -o ka gbu wa gbaa ain -yla ni, o -ka amiaa -gbε mni, a kpa o 'nanuv. ¹¹ -Zezu -o wa laa Zutusi sa 'yaa ain fu. -Zuifu -wa -zεa -Lagonyuma glaa, waa nyuma ta -manu -bhlogbo nya na nua *-Lagoo nyumaa 'wlulapɩ -lubho. Ma paa 'mi 'kwayli.

¹² Epaflasi -o -wa amiaa -zoo -bheli ni, o nεε, o -sa ain fu. -Zezu Klisu lubhononyoo 'zayli o -mia: 'kamuv, o mi lagoda, -zugba o bhuhhoe -Lago amiaa 'gbu. O 'yibha a -tu -Lagonyuma genyii -yo -wa soan la nya -Lago 'yu, 'in a 'ka o domagbu lenv 'yli weee nya.

¹³ In mneni in 'ka o daa gba nu, amia klaa, Laodisee -yo Ielapolisi -nyumaa 'gbu, o mi siada. ¹⁴ -Dotlɔo -yu Luki -o ka zε -a -kalia bhabha, o -yo Demasi 'so nεε wa -sa ain fu.

¹⁵ Amiaa bhelia -yo amiaa bhɔba mia Laodisee, a -sa wa fu, we -yo Nεfaa -yo *leglizɩ -we gbelia 'wlu o -budu zo.

¹⁶ Nu, a -ka 'mu 'sebhe ni zeli amiaa -gbε ni, a 'pa we yoo Laodisee leglizv -gbε. 'In wa 'ka 'ya we zeli -maa nyidi. 'In -we in 'paa Laodisee -nyuma yoo, we -ka amiaa -gbε nyini, amia zeli 'ya -muv.

¹⁷ A 'tulv Alisipv nu, o zv o 'de 'yliyɔ, Nyumaa -Kanyoo lubho -we ka 'gba wa dia o 'wlu, o 'ka we nu tiklu.

¹⁸ -Ami Polv mia -slεεn da fvsaweli -mni celida na 'dεε so nya: in -sa ain fu. A 'na dlulv -ni, nu, in mi -kaslo 'wu -ni.

-Lagoo 'nanidli -yo ain -mi.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Tesaloniki -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Tesalonikigbe nukplε, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε ni yoo. Pɔlv ka wee 'gbe nukplε mni, 'in ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -mɔ -tv, *Zuifɔnya ka ɔ -yɔwɔsɔlv 'gbv. 'Sebhε ni ɔ 'paa -mɔ -Lagɔnyuma yoo, ɔ 'ka -maa -yla -Lagɔwɛlu 'ji gba kpεen kpεen, 'in sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Pɔlv -saa Tesaloniki -nyuma fv

1 -Ami *Pɔlv cɛlia 'sebhε ni, we -yɔ Silasi -yɔ Timotee 'sɔ. Amia, *leglizɪ -we mia Tesaloniki, Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu sɔ nya, amia -a cɛlia 'wv.

-Lagɔ ɲwna ain 'nyu la, 'in ɔ 'nyε ain 'wvɔtvε -dlɔɔ.*

-We Tesaloniki -nyuma nva lε

2 'Yli weee nya, -a paa -Lagɔ fuo amiaa 'gbv. Nu, -a -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, -amiaa dli 'i 'bhv ain -gv. 3 -We a nva lε, amiaa dli mi -Zezu -gvv 'gbv, we -yɔ lubho a nva, a -kali -Zezuu zεε 'gbv, a 'ni -amiaa -Kanyɔ -Zezu dliɔvɔvɔve 'yitidee 'gbv, -a -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, we 'dε weee mi -amiaa dli zɔ. 4 -Amiaa bhelia, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ -kali amiaa zε, 'in ɔ yia -bha ain -sa, a 'ka ɔ -nv -zε. 5 -We ka gbv -wa, -Lagɔgbv -a gbaa ain -yla 'tite nya, 'in Zuzu 'Pupa yia -ain 'wvsa, a -yi we 'ji nu, -we -a gba gbvɔvɔvɔ -wa. We 'ni gbagbawɛlu 'dεkpva. Nu, a yibheli we 'ji, -a -yɔ ain 'sɔ mia, a ka -amiaa nɔnɔbhv 'yi, amiaa vɔvɔvɔvɔ 'yiyiεε 'gbv -a yi 'saa nv. 6 Nu, amia, a ka -ain 'tideli, -a -yɔ -amiaa -Kanyɔ. Da a mia siada bhabha, 'in a yia -Lagɔwɛli 'wvɲwnu 'mɔna nya. Wee 'mɔna mia, Zuzu 'Pupa wlaa we. 7 -Slεen amiaa nɔnɔbhv tiklu Masedvani -yɔ Akaii -Lagɔnyuma mia nɔda.† 8 Nu, -Lagɔwɛli 'bhva amiaa -gbε, 'in we yia da weee lamneni. We 'ni Masedvani -yɔ Akai -bhlogbɔɔ, nu, amiaa -Lagɔɔ dliɔvɔvɔve 'di ka da weee lamneni. -We ka 'gbv -a 'kaa we gba -tapa, we 'ni -mi.

9 -A mnia amiaa -gbε, sa a kpa a -ain, 'in su a tɛlia -we -zεa amiaa -lagɔ, sa a 'bhva we 'bi, 'in a yia -Lagɔɔ -gbε 'bhiti, ɔ -wa 'yliyɔga -Lagɔ, -Lagɔ -zɔnv, nyuma weee mi we gbada.

10 -Lagɔ mia, ɔ 'Yu a mia wɔda, ɔ 'kaa yali 'bhv, mɔ -wa -Lagɔɔ 'Yu -Zezu. 'Mɔ, -Lagɔ -sɔlvɔ tɪtlɪnya glaa 'wv, 'in ɔ 'ka -ain -Lagɔɔ 'cε -we cɪpaa 'wvsa.

2

-We Pɔlv nva lε Tesaloniki

1 -Amiaa bhelia, amiaa 'dε -yi we 'ji nu, we 'ni bhe -a mni amiaa -gbε.*

2 'In, a -yi 'ya we 'ji nu, wa ka -ain kpa 'nyumεε, wa ka -ain vɛli Filipvɔgbe 'wv. Da nyuma -sɔlvɔ -ain -yɔ 'wv, 'in -Lagɔ yia -ain 'kvayli 'pa -bhlokpade -a 'ka wee -Lagɔgbv gba. 3 Da -a mia ain 'dizɔda, -a 'ni yotvbhv. Dli -zɔnv nya -a gbaa we. -A 'ni nyimε -dawli 'wvɔv. 4 Nu, we 'ni 'sa -mi, sa -Lagɔ 'yibhaa, 'sa -a gbaa we. -We ka gbv -wa, -Lagɔ ka -ain layla, 'in ɔ yia -amiaa gbv -yɔɲwnu, -a 'ka ɔ gbv gba. -A 'ni nyɪmaa dɔvɔvɔnamanιεε datalɪda -mi, nu, we 'ni 'sa -mi. -Lagɔɔ dɔvɔvɔnamanιεε da -a talia. ɔɔ -Lagɔ mia, mɔ sɪsalia -amiaa dli -yɔ. 5 A -yi we 'ji nu, we 'ni ɲwεε 'nɪni nya -a gba ain -yla, 'in -Lagɔ mi -amiaa gbvɔdayɪnyɔ nya. We 'ni amiaa kwεε -luu datalιεε 'gbv -a yi we gba.

6 Amia klaa, nyuma -putu klaa, -a 'ni ɲwnu nyimε yabhlogbɔɔ 'ka -amiaa 'ɲni -mnɪni. -A mneni yaa -a 'ka nyuma 'kadɪ zε ain glaa, -we ka gbv -wa, -Zezu Klisu tietienya -a -mia. 7 Nu, we 'ni 'sa -mi. -A mi ain glaa -dlɔɔ nεε 'ɲwɔɔ ɔ mi ɔ 'yu kwε -yɔlatitlɪda. 8 -A 'ni ain 'yibha -sε, 'in -a 'ni -Lagɔwɛli -bhlogbɔɔ ain 'nyε, nu, -amiaa 'dε -a wlaa. -We ka gbv -wa, a ka -ain dɔvɔvɔvɔvɔvɔ namanɪ -slεen. 9 -Amiaa bhelia, sa -a nva lubho, zlioo, sabɔoo, -a mi lubho 'wv -mɔv yi 'wlv nu, -a -tv nyimε yabhlogbɔɔ sɔ nya.

10 Amia, a -yɔ -Lagɔ 'sɔ mi -amiaa gbvɔdayɪnya nya. -We -a nva lε, -Lagɔnyuma 'yu, we mi tiklu, we 'ni gbvnyuu lv -ka. Nyimε yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka -ain gbv dli. 11 A -yi we 'ji nu, sa dide kpa ɔ 'yua,

* 1:1 Nu, a zeli -Zezuu tietienyaa lenvɔbɔnya 15.22 'in a 'ka Silasi -gvv 'wvɔlv. Timotee -nv mia, a zeli lenvɔbɔnya 16.1. Tesalonikigbe mia, mv -wa 'gbe 'kadv Glesi -dɔv -gv. 'Mv wa laa -slεen Saloniki (Lenvɔbɔnya 17.1-9). † 1:7 Nu, Masedvani, Wlvɔv -dɔv -wa bha, -slεen, Glesi -dɔv kibhe -wa. Akai, Glesi -dɔv kibhe -putu -wa. * 2:1 A zeli -Zezuu tietienyaa lenvɔbɔnya 16.19-24; 17.1-9

'sa -a kpa a n -bhlo -bhlo. 12 -A 'paa a n 'kwayli, 'in -a yia a n -belv -yopali. 'Yli weee nya -a slolua a n, a 'ka amiaa lenogbv 'bhiti, we 'ka -Lagoo dumagbv -ze. Oo -Lagoo laa a n, 'in nyuma -wa 'wlu o pila la, a 'ka wa glaa -mi. 'In a 'ka o 'hnumnie 'yi.

13 -Lagoo -a pa 'yaa fuo 'yli weee nya. -We ka gbv -wa, da -a gbaa a n -yla -Lagoweli, a ka we yukwli polv. A 'ni we -yohwuu nyumaa weli 'bhisa, -Lagoweli 'bhisa a hwnua we -yo. 'Mu we -mia gbuzovu nya. 'Sa wee weli nua lubho -wa zua -Lagoo dli -gv, wa dli zo. 14 -Amiaa bhelia, gbv -we ylia Zudee -leglizinya -we mia -Zezu Klisu -nu nya, wee gbv -bhlokpade ylia a n. Sa Zuifu sialia Zudee -leglizinya, 'sa amiaa -zoo -bhelia sialia a n. 15 Waa Zuifu, wa ka *-Lagogbv -falpanya 'bha, 'in wa yia -amiaa -Kanyo -Zezu 'bha, 'in wa yia a n 'klyie 'wopaliamni. Wa 'ni -Lagoo dudu nani, nyuma weee tonyuma wa -mia.† 16 Wa 'yibha wa 'ka yaa -a n 'yoo -kvb -a yi nyuma -wa 'nia Zuifu -yla -Lagogbv gba. Gbonyuu wa nua le, sanee wa yelia we -gv. We 'wlu lapalada, 'in -Lagoo 'ce yia wa yli.

Tesaloniki -nyumaa tv bhaa Polv

17 -We mia -amiaa -nu nya, mu -wa nu, bhelia, we 'yli 'sole ka 'pli. -A tia -bha a n, -amiaa 'yli ka a n -yobhv, nu, -amiaa dli mi a n -gv, 'in amiaa 'tu mi -a n 'bhada, 'in -a yia 'kli 'yi, -a 'ka a n 'yi. 18 -A 'yibha -a 'ka amiaa -gbv lumnii. -Ami Polv, we 'ni -zakpa -bhlogbv in ylal amiaa -gbv mnumnie la. Nu, *-Saatan ka -a n 'yoo -kvb. 19 -We ka 'gbv -a 'yibhaa -a 'ka a n 'yi, mu -wa nu, da -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu -ka luyi nu, -mama ka 'gbv -a 'ka dli zv o 'yua? -Mama ka 'gbv -a 'ka 'muna lia? Nyoo slolu we nu, -a ka gbv weee 'wlvbha? Amia -wa, we 'ni nyuma -putu. 20 Gbuzovu -wa. -Wa laa -a n 'muna 'wv, -wa mia -amiaa 'hnumnilu nya, amia -wa.

3

1 -Sleen, amiaa 'tu ka -a n 'bha bhabha. We 'dee 'gbv, -a yia weli bhli nu, na 'debhlo -tv Atenii.*

† 2:15 A zeli -Zezuu tietienyaa lenogbvnya 9.22-29; 13.45, 50; 14.2, 5, 19; 17.5, 13; 18.12

† 3:6 A zeli -Zezuu tietienyaa lenogbvnya 18.5. Polv 'paa Kolenti -nyuma 'sebhe yoo.

2 'In -a yia -amiaa bheli Timotee tie, -o -yo -a n 'so nua -Lagolubho, 'in -o gbaa -Zezu Klisu gbv. 'Mo -a tiea amiaa -gbv, o 'ka a n 'kwayli 'pa, 'in o 'ka a n latemanii -Lagoo dliguzvzue 'wv, 3 -muv yi 'wlv nu, siasie -we mia -a n yida, we yi -a n glaa nyume yabhlogbv lazuklu. Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -Lagoo ka hwnu wee 'sasokpa -siasie 'ka -a n yli. 4 Da -a mia -slv a n kwesi, 'in wee siasie 'nia -slv a n yli, -a ka a n -yla gba nu, -a 'de weee wa yia sialia. A -yi we 'ji nu, gbuzovu -wa, 'sa we 'plia sa. 5 We 'gbv in 'ni mneni in 'ka we -gv ladi, 'in in yia Timotee tie, sa amiaa dli mia -Lagoo -gv, o 'ka we -yoyi. In ka nyanoo nu, -ami nee yaa 'sa -Saatan yia a n laylaa, 'in -amiaa lubho 'ka 'wv tv bhe.

6 Nu, -sleen, Timotee ka amiaa -gbv 'bhv, 'in o yia lumnii, 'in o yia amiaa 'di 'nanv -a n -salii. Sa amiaa dli mia -Lagoo -gv, 'in sa a kikalaa ze, o nee nu, 'yli weee nya, amiaa dli mi -a n -gv 'muna nya. Sa -a 'yibhaa -a 'ka a n 'yi, 'sa -amiaa 'yiyiee 'tv bhaa a n.† 7 'Sa -bhlokpade, amiaa gbv ka -a n 'kwayli 'pa siasie -yo -yokali gbv nyidi. -We 'paa -a n 'kva 'yli, mu -wa amiaa dli mi -Lagoo -gv. 8 -Sleen, a ka -Lagogbv lakpa -klee 'gbv, we ka -amia pue. 9 'Muna a laa -a n 'wv -Lagoo 'yu. We 'gbv, sa -a 'kaa -sleen -Lagoo fuo 'pa, we 'ni -mi. 10 Zlloo, sabooo, -a mi -Lagoo bhuhhoeda bhabha, o 'ka -a n 'yoo 'nye, -a 'ka 'wv gbeli, 'in -we a 'nia 'wulanv, a 'ka we -a n -slolu, 'in we 'ka amiaa dli -gopalii.

11 Nu, -amiaa Dide -Lagoo 'debhie -gbolu -yo -amiaa -Kanyo -Zezu -sa -amiaa 'yoo, -a 'ka a n 'yia mni. 12 -Amiaa -Kanyo nu le, sa -a -kalia amiaa ze dli weee nya, a 'ka 'sa zekikali, 'in a 'ka 'sa nyuma weee zekali. 13 Sanee o yia amiaa dli latemanii, 'in 'yli -we nya -amiaa -Kanyo -Zezu 'kaa yi, o -yo o -mawlvnya 'so, a 'ka -mi tikli, a yi gbv 'wlu -ka -amiaa Dide -Lagoo 'yu. [*-Amenii.]

4

Amiaa nonabhv -we nania -Lagoo dudu, mu nu

1 -Sleen, -amiaa bhelia, sa a 'kaa no, 'in a 'kaa -Lagoo dudu namanii, a ka we yibheli -amiaa -gbv. Gbuzovu -wa. 'Sa a mia nada.

* 3:1 A zeli -Zezuu tietienyaa lenogbvnya 17.15

Nu, amia -a palia zukpa bhabha -amiaa -Kanyo-Zezu Klisu 'hni nya, a nu we le -tapa. ²-Amiaa-Kanyo-Zezuu -gugbu -a slolua ain, amiaa 'de -yi we -slen. ³-We -Lago 'yibhaa mu -wa nu, a -mi tiklu, a -yo 'hwni -putu -yo nukpasu -putu 'na -dili -budu 'wu -ni. ⁴A 'de weee glaa, -momo -ka -mi, o yibheli o 'hwno -kwa sa sa tiklu, wa yi ain 'hni sa.*

⁵ Amiaa 'hwni latali dli 'na -zili ain hwe la -ni, 'lakpanya -wa 'nia -Lago -yi 'bhisa. ⁶ Nyume yabhlogbo 'na nono o -libheyi gbonyuu 'wluo -ni. O 'na nono o -dawli 'wu -ni. -A ka 'cin gbv ni ain -yla gba 'klu 'cici nya. Nu, -wa -ka 'sasokpa -gbv ni leno, -Lago yia wa -kaslo 'wopaa. ⁷ We 'ni nyume -putu nya -budu 'wudidiee 'gbv, -Lago yi -ain la. -A 'ka -mi tiklu 'gbv o yia ain la. ⁸ -We ka gbv -wa, nyume o 'ni wee gbv ni -yohwuu, we 'ni nyume o -sa kwnee, -Lago o 'nyea ain o Zuzu 'Popa, 'mo o -saa kwnee.

⁹ We -ka amiaa bheliaa zekali gbv, weli -we in 'kaa we 'bigupali, we 'ni -mi. Nu, sa a 'kaa amiaa bheliaa zekali, -Lago ka we amiaa 'de -slolu. ¹⁰ 'Sa -bhlokpade, -amiaa bhelia -wa mia Masedvan -dudu weee -gu, a -kalia wa ze. Nu, bhelia, amiaa zukpa -wa, a kpa we la -kli. ¹¹ -We -a 'kaa amiaa dli zo zu, mu -wa nu, a -mi -dlao, a 'na plali amiaa -limaa gbv 'wu -ni. A nu amiaa 'dee lubho. -A ka 'cin we ain -yla gba. ¹² A -ka 'sa nu ni, -wa 'nia -Lago -yi, 'in wa zva ain 'nohwe, 'in a 'na 'ka nyume -putuu kwe nya -mi.

-Zezuu yiyigbu

¹³ -Slen, bhelia -wa 'mua 'yli, -a 'yibha nu, a yibheli wa -gugbu, amiaa dli yi sumani, -wa 'nia -Lago dli -gu zu 'bhisa. ¹⁴ -Amia dli 'wu nu, -Zezu ka tli, 'in o yia 'woso, we mi 'ya -amia dli 'wu nu, -wa 'mua 'yli, 'in wa dli mia -Zezu -gu, -Lago yia wa 'wosoba wa -yo -Zezu 'so. ¹⁵ -We Nyumaa -Kanyo -slolua -ain, 'in -a yia we ain -yla gba, mu -wa nu, da Nyumaa -Kanyo -ka yi, -amia -gaa da 'yiyoo, -a 'na 'ka tilitnya 'yugali. ¹⁶ -Lago yia we hwe -gu -saa, 'in 'anzinyaa -kanyo 'ka 'wokpi. Nyuma yia -Lago legle 'nva, ton, Nyumaa -Kanyo 'debhie -gbolu yia yali 'bhva, o 'ka lasibhli. -Wa ka dli mia -Zezu Klisi -gu, 'in wa yia tli, -maa yia

'yiyogagie 'yia tia. ¹⁷ Ton, -amia -mama -gaa da -slen 'yiyoo, -Lago yia -ain 'wobhua yalipupa 'wu, -a -yo wa 'so, -a 'ka Nyumaa -Kanyo yoo mni -mo yali. -Slen, -a -yo o 'ka -mi 'yli weee -nu nya. ¹⁸ We 'dee 'gbv, a 'pupalu 'kwayli weli ni nya.

5

¹ Bhelian, we -ka we bhla -yo we 'yilu gbv, -we -a 'kaa ain -yla gba, we 'ni -mi. ² Amiaa 'de -yi we 'ji nu, Nyumaa -Kanyo yiyili mia, da nyume 'nia o woda -mi, -bha o yia yia, sa 'wienyo tlalia nyume 'bhisa. ³ Nyuma -ka gbada -mi: «-A mi -dlao. Gbv 'ni -ain yli!» -Bha -bhlokpade gbv 'kadu 'kadu ylia wa glagla sa! Wa 'ni mneni wa 'ka we 'wotla. Sa 'hwnoo gwali gwalee siasie tlalia o, 'sa we yia wa 'tlalia. ⁴ Nu, -amiaa bhelia, a 'na nono nee nyuma -wa mi nikpise 'wu 'bhisa -ni. Nu, wee 'yli 'na 'tali ain 'wienyo 'bhisa -ni. ⁵ A 'de weee, zlu nyuma a -mia, 'in a mia saan nyuma nya. -A 'ni sabo -yo nikpisee nyuma nya -mi. ⁶ We 'dee 'gbv, a 'na hwanoo 'yia nyume -putu 'bhisa -ni. A -tu 'yiyogada, 'in a 'ka -mi 'ce. ⁷ Nu, sabo wa hwoa 'yia, sabo wa lva nu 'wu. ⁸ -Amia mia, -a mi zlu nyuma nya. -A -tu 'wu 'ce. -A zu -Lago dli -gu, -a -kali o ze, we 'ka 'wlu 'slujayu -pla o nete -bana 'wu. -A di we dli 'wu nu, -Lago yia -ain gbv 'wusa, 'in we 'ka 'wlu nee, -a ka 'slujaa nete -kloo 'wluo -pla. ⁹ Nu, -Lago 'ni -bha -ain -sa, o 'ka -ain 'klyie 'wopaa 'gbv. O 'ka -ain gbv 'wusa -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu 'hni nyaa 'gbv, o yia -ain -bha -sa. ¹⁰ -Zezu mia, -amiaa 'gbv o yia tli, -a -ka 'yiyogaoo, -a -ka 'yli 'muoo, -a -yo o 'so 'ka -mi. ¹¹ We 'dee 'gbv a 'pupalu 'kwayli, a sisali 'wu, sa a mia da noda 'bhisa.

'Dizoweli -yo fvsaweli

¹² Bhelian, amiaa zukpa -wa. -Wa mia lubho noda ain glaa, -wa -Lago tiea wa 'ka ain 'yugali, wa 'ka ain gbv -slolu, nu, a zu wa 'nohwe. ¹³ A zu -bha wa zekalidli nya wa lenugbu 'gbv. 'Wototve -dlao -mi ain nyidi.

¹⁴ Bhelian, amia -a bhuhoea. -Wa 'yaa, a zu wa 'di. -Wa mia nyanoo noda, a 'pa wa 'kwayli. -Wa 'nia late, a -sa wa 'wu. 'In a 'ka dlitie -ka nyuma weee gbegbein. ¹⁵ A

* 4:4 We 'ji -putu -wae: a 'de weee glaa, -momo -ka -mi, -mo yibheli -mo ku kpa sa sa tiklu, wa yi ain 'hni sa.

zv amiaa 'de 'yliyɔ, a 'na nunv 'nyii 'leɛji nyii le -ni. -We a 'kaa lenv, we -ze gbuzɔnv lenve a 'dekpva nyidi, we -yɔ nyima -putuu gbɛgbɛin.

¹⁶⁻¹⁸ -We -Lagɔ 'yibhaa, a nv le -Zezu Klisi 'wv, mv -wa nu, 'yɪ weee nya a li 'mɔna. 'Yɪ weee nya a bhuhhoe -Lagɔ, gbv weee -we 'wv a yia 'plɪɪa, a 'pa -Lagɔ fuo.

¹⁹ A 'na -kvb -Lagɔɔ Zuzu yoo -ni. ²⁰ Wɛɪɪ -we ɔ wlaa, a 'na nyɛni we 'wv -ni. ²¹ A sɪsalɪ -lu weee 'wv, 'in -we -ka 'yɪlinani a 'ka -muv lakpa. ²² A zv amiaa 'de 'yliyɔ: a 'tide 'yɪlɪnyuno -lu weee 'yi.

²³ 'Wɔtɔtɔve -dlɔɔɔ -Lagɔ nv le a 'ka -dlɔɔ -mi. Amiaa zuzu klaa, amiaa dɪ klaa, amiaa ku klaa, we -yɔ a 'de weee, 'in 'yɪ -we nya -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi -ka yi, a yi gbunyuu yabhlogbɔɔ kwɛɛ -ka. ²⁴ -Lagɔ -ɔ laa aɪn, le ɔ yia we nva. -We ka gbv -wa, ɔ'ɔ -salɪ -bha ɔ wɛɪɪ la.

²⁵ -Amiaa bhelia, a bhuhhoe -Lagɔ -amiaa 'ɲni nya.

²⁶ A -sa -amiaa bhelia fv dɪ weee nya.

²⁷ In nɛɛ aɪn -yla -Lagɔ 'yu, a zɛɪɪ 'sɛbhɛ ni -Lagɔnyima weee 'yibadi.

²⁸ Nu, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ɲwna aɪn 'nyu la.

'Sεbhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Tεsalonikɪ -nyɪma yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Pɔlv 'paa Tεsaloniku - Lagɔnyɪma yoo, mv -wa. Nu, sa -Lagɔnyɪma 'kaa nɔ, -zugba wa wv -Zezuu lvyiyie dɔdɔ -gv, 'mv ɔ -slolua wa 'sεbhε ni 'wv.

Pɔlv -saa Tεsaloniki -nyɪma fv

1 -Amɪ *Pɔlv cɛlia 'sεbhε ni, we -yɔ Silasɪ -yɔ Timotee 'sɔ. Amɪa, *leglizɪ -we mɪa Tεsalonikɪ, Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu sɔ nya, amɪa -a cɛlia 'wv.

2 Nu, Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ ŋwana aɪn 'nyu la, 'in wa 'nyε aɪn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

-Lagɔɔ gbvwbhubhue tiklu

3 Bheliain, we mɪ -amɪaa dlɪ zɔ, -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa amɪaa 'gbv 'yli weee nya. Nu, dlɪ a zva -Zezu -gv, we mɪ -gubhoda, 'in amɪaa zεkikalɪdlɪ mɪ -gv 'wɔlaylimanɪda, we 'gbv, we mɪ tiklu, -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa. ⁴We 'gbv -bhlokpade, amɪaa 'gbv -a slolua -amɪaa 'dε -Lagɔnyɪma glaa. Gbv -we ka 'gbv -a slolua -amɪaa 'dε, mv -wa nu, a mɪ siada, wa mɪ aɪn 'klyiε 'wɔpalɪda, 'in a yia dlitɪε 'yi, a 'nɪ -Lagɔ dlɪ -gv -sa.

⁵Wee gbv nɪ slolua nu, -Lagɔɔ gbvwbhubhue tiklu. Nu, gbv -we weee lv amɪa 'plɪɪda, -wa -Lagɔ plɪa 'wlu la, a 'ka wa -zεε gbva. -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪε mɪa, we 'gbv a mɪa siada. ⁶Nu, -we mɪa tiklu, 'mv -Lagɔ yia lɛnva. -Wa mɪa aɪn siɪɪda, siɪɪa ɔ yia wa. ⁷Mɔ yia aɪn siasiε 'wɔsaa, a -yɔ -aɪn 'sɔ. Lε ɔ yia we nva, da wa yia -amɪaa -Kanyɔ -Zezu 'yia, -mɔ yalɪ, ɔ -yɔ ɔ 'anzɪ 'titɛnya 'sɔ. ⁸Yia ɔ yia -kosuu mɪɔ -we 'yɪa nya, -wa 'nɪa -Lagɔ -yi we -yɔ -wa 'nɪa -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ gbv -yɔŋwnu, ɔ 'ka wa -kaslv 'wɔpa. ⁹Waa nyɪma mɪa dε, -Lagɔ yia wa -kaslv 'wɔpaa, 'in ɔ 'ka wa lasa 'yli weee -nu nya. Wa 'na 'ka -amɪaa -Kanyɔ kwesi -mɪ. ɔ -ka yi, wa 'na 'ka ɔ 'titε -yɔ ɔ 'ŋɪmmɪε -yɔyi. ¹⁰Wee yli mɪa, we nya ɔ yia yia, ɔ nyɪma tiklu 'ka ɔ 'ŋɪ 'ylimanɪ, 'in -wa -ka ɔ dlɪ -gv zv, wa 'ka ɔ yla 'mɔna nya. Amɪaa 'dε, glaa a yia wa -mɪa. -We ka gbv -wa, a ka -amɪaa gbvdaywɛɪ dlɪ -gv zv.

¹¹We 'dεε 'gbv, -a bhubhoea -Lagɔ 'yli weee nya amɪaa 'gbv. A -zlalɪ -Lagɔ, a 'ka -mɪ 'nanv, 'in 'yoo -we ka 'gbv ɔ yia aɪn la, a 'ka we -gv nɔ tiklu. Gbvzɔnv lɛnvεε 'tv -we mɪa aɪn 'bhada, -Lagɔɔ 'titε 'ka aɪn -yɔbε, a 'ka we lɛnv, 'in -we a nva lε amɪaa dlɪ mɪ -Lagɔ -gv 'gbv, we 'ka we -gv yeli. ¹²We -ka 'sa 'plɪda -mɪ nɪ, -amɪaa -Kanyɔ -Zezuu ŋɪ yia 'ylimanɪa amɪaa 'gbv, 'in amɪaa 'ŋɪ 'ka 'ylimanɪ ɔnv 'gbv. -We ka 'gbv ɔ 'kaa we lɛnv, mv -wa nu, -amɪaa -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ ka aɪn 'nanɪ 'wɔnv.

2

Nɔkplε 'ylinyunonyɔɔ gbv

¹-We mɪa -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ yiyigbv nya, -a 'yɪbha -a 'ka we aɪn -yla gba. Bheliain, amɪaa zukpa -wa. Wa -ka gba -Zezu yiyiyɪ ka nyɪni, ²a 'na nɔnv nyanɔ sa slvɪ -nɪ, a 'na sumanɪ amɪaa 'dεε 'wlukvɔn la -nɪ. Wa yi gba nu, Zuzu gbaa weoo, nyɪmε gbaa weoo, wa -ka gba -we in cɛlia mv gbaa weoo, a 'na lalɪ we gbvzɔnv -nɪ. ³Nyɪmε 'na nɔnv aɪn -dawli 'wv -nɪ. -We ka gbv -wa, wee 'yli 'nɪ -slɔ nyɪni. Nu, nyɪmε 'nɪ -slɔ -Lagɔ -yɔwɔsɔlv, 'in nɔkplε 'ylinyunonyɔ ɔ -Lagɔ 'kaa lasa, ɔ 'nɪ -slɔ yi, wee 'yli 'na 'ka nyɪni. ⁴ɔ nɔkplε 'ylinyunonyɔ mɪa, -lu weee -we nyɪma bvbɔa, wa laa wa -Lagɔ, we -yɔ ɔ yia 'wɔsɔlv, ɔ 'ka we 'yu -galɪ, 'ya *-Lagɔbudu 'kadv zɔ ɔ yia plaa, ɔ 'ka -mɔ ladɪ, 'in ɔ 'ka gba nu, mɔ -wa -Lagɔ.

⁵Da in mɪa aɪn kwesi, in ka -we weee mɪa nɪ aɪn -yla gba, 'lee, a ka we 'wɔdlv? ⁶Nu, -we kulva ɔ 'yoo, 'in ɔ ɔ yia, amɪaa 'dε -yi we. 'Sa -bhlokpade ɔ bhla 'nɪ -slɔ nyɪni, ɔ nɔkplε 'ylinyunonyɔ 'na 'ka yi. ⁷'Titε -we -nyua 'yli, 'in -we mɪa zizeda, we mɪ we lubho nɔda 'gamv. -ɔ kulva we 'yoo, ɔ 'nɪ -slɔ labhv, wee gbv 'na 'ka nyɪni. ⁸-Bha wa yia ɔ nɔkplε 'ylinyunonyɔ -yɔyɪa. 'Mɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu yia 'bhaa ɔ ŋwεε -pɪpε nya. 'Mɔ -Zezuu yiyiεε lɪɪε yia lasaa. ⁹ɔ nɔkplε 'ylinyunonyɔ yia -Saataan 'titε nya yia, gbv 'kadɪ -yɔ gwɛdigbv ɔ yia lɛnva yo nya. ¹⁰'Ylɪnyuno -gbv weee ɔ yia lɛnva, 'in ɔ 'ka -wa mɪa mɔɔda -dawli 'wɔnv. Mɔɔa wa yia. -We ka gbv -wa, gbvzɔnv -we 'kaa wa gbv 'wɔsa, wa 'nɪ we 'yɪbha, 'in wa 'nɪ we 'wɔŋwnu. ¹¹We 'dεε 'gbv -Lagɔ paa wa

yoyo -tite yoo, wa 'ka gbu 'nia gbuḗḗnḗ nya -mi, wa 'ka we dli -gu zḗ. ¹² Sa 'bhisa, -wa 'nia gbuḗḗnḗ dli -gu zḗ, 'in wa 'yibhaa gbḗnyuu, -Lago yia wa gbu -dila.

A 'temani dli

¹³ Nu, bhelia, -Lago -kali amiaa ze, we mi -amiaa -nu nya -a 'ka -Lago fuo 'pa amiaa 'gbu, 'yli weee nya. -We ka gbu -wa, we gwedida, -Lago ka -bha ain -sa, a 'ka gbu 'wubhu. -Lagoḗ Zuzu nḗa we le, a 'ka -Lagoḗ -nu -ze, we -yḗ amiaa gbuḗḗnḗ dliḡuzḗḗ 'sḗ, mu -saa ain gbu 'wu. Nu, -Lago ka -bha ain -sa, 'in -wa ḗ -saa gbu 'wu tiada, a 'ka wa glaa -mi. ¹⁴ Ḗ ka ain la -Lagoḗ -a gbaa ain -yla, we gbegbein, a 'ka -Zezu Klisu 'ḡnumnie 'yi. ¹⁵ Bheliaḡ, we 'gbu a 'temani dli, 'in gbu -a slolua ain we -yḗ -we -a celia ain 'wu, a kpa we la -kli.

¹⁶ -Amiaa Dide -Lago, -ḗ -kalia -amiaa ze, mḗ 'palia -amiaa dli belḗ -yḗ 'yli weee -nu nya, 'in ḗ yia -ain dliwḗḗḗ -zḗnḗ 'nye ḗ 'nanidli nya. Ḗ -yḗ -amiaa -Kanyḗ -Zezu Klisu 'debhie ¹⁷ 'temani amiaa dli la, 'in wa 'nye ain 'tite, gbu weee mia tikli, a 'ka we lenḗ, 'in a 'ka we gba.

3

Pḗlv nḗḗ: «Wa bhubhoe -Lago, wa nu lubho»

¹ -Slḗḗn, bheliaḡ, a bhubhoe -Lago -amiaa 'gbu, -amiaa -Kanyḗḗ weli 'ka lam-neni da weee, 'in nyima 'ka -bha we zḗ, amiaa -gbḗ 'bhisa. ² A bhubhoe 'ya -Lago, ḗ 'ka -ain nyima 'nyii -yḗ nuḗkple 'ylinyunya kwḗḗ -sa, we ka gbu -wa, we 'ni nyima weee zḗ -Lago dli -gu. ³ Nu, Nyimaa -Kanyḗ mia, ḗ mi ḗ weli -gu, la ḗ yia ain 'temania, 'in ḗ 'ka ain 'yliyḗzḗ gbḗnyuuu dide kwḗḗ. ⁴ -Lago ka -amiaa dli 'wu 'temani ain -gu, nu, -we -a 'yibhalia ain, a mi we lenḗda, 'in le a yia we nḗa. ⁵ Nyimaa -Kanyḗ -slolua -ain, 'in sa -Lago -kalia nyimaa ze, a zḗ we dli -gu, 'in -Zezu Klisu 'ka amiaa dli latemani.

⁶ Bheliaḡ, -a nḗḗ Nyimaa -Kanyḗ -Zezu Klisu 'ḡni nya, amiaa bhelia -wa 'yaa, 'in wa 'nia -amiaa -sloluweli 'wḗḡwnu, a 'bhu wa kwesi. ⁷ Sa a 'kaa -ain 'tideli, amiaa 'de -yi we, nu, -a mnia amiaa -gbḗ, -a 'ni 'ya. ⁸ -Amia, -a ka nyime yabhloo lililu li bhee? -Innya, we 'ni 'sa -mi. -A ka lubho nu, -a ka sia

bhabha. Zhoḗ, sabḗḗḗ, -a mi lubho nuḗda, -muḗ yi 'wlu nu, -a -mi ain glaa nyimeḗ sḗ nya.

⁹ We mi yaa tikli -a 'ka amiaa lililu li, we 'ni -a 'ni we mnenii 'gbu -a yi lubho nu. Nu, -we a 'kaa lenḗ, 'mu -a -slolua ain. ¹⁰ Nu, da -a mia amiaa -gbḗ, -a ka ain -yla gbu ni pali: «Nyime -ḗ 'ni 'yibha ḗ 'ka lubho nu, ḗ 'na lili -ni.»

¹¹ -A ka 'nu nu, ain glaa, nyima tḗlva 'ya, wa'a pla lubho, wa -limaa gbḗgbḗin -gbu wa plaa 'wu. ¹² Waa nyima mia ni, -a 'pa wa 'kuayli -amiaa -Kanyḗ -Zezu Klisu 'ḡni nya, wa nu lubho -dlḗḗ, wa 'ka wa 'deḗ lililu 'yi. ¹³ Amia, bhelia, gbuḗḗnḗ lenḗ -ka ain sialida -mi, a 'na 'tideli we 'yi -ni.

¹⁴ Nu, -we -a yibhalia da ain 'sebhe ni 'wu, nyime -mḗmḗ 'ni we 'nuḡwe zḗ, a zḗ ḗ 'yliyḗ, a 'na nyini -ni ḗ -yḗ la -ni, 'in we 'ka ḗ zḗ 'bhal.

¹⁵ Nu, a 'na 'bhulu ḗ 'wu amiaa tonyime nya -ni, a zḗ ḗ 'di amiaa bheli 'bhisa.

Welipapie

¹⁶ -Amiaa -Kanyḗ, -ḗ -mia -dlḗḗ, ḗ 'nye -ain 'wḗḗḗḗ -dlḗḗ 'yli weee nya sḗ weee lu. Nyimaa -Kanyḗ -yḗ a 'de weee 'sḗ -mi.

¹⁷ -Ami Pḗlv celia wee fḗsaweli ni, 'sa na tlia na 'sebhe weee -gu na 'ḡni la sa. Mu -wa na celili.

¹⁸ Nu, -amiaa -Kanyḗ -Zezu Klisu 'ḡwna a 'de weee 'nyu la.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sebhε *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mɔ -wa. Timotee mia, nyimeslɔyu, -ɔ -saa Pɔlv 'wɔ ɔ lubho -nɔda, mɔ -wa. Sa -Lagɔnyumaa 'Yugalinyɔ 'kaa -mɔ tikli, 'mɔ Pɔlv cɛlia Timotee 'wɔ.

Fvsawɛli

¹ -Amɔ *Pɔlv cɛlia 'sebhε nɔ. -Zezu *Klɩsɩ *tietienyɔ in -mia. Nɩ, -Lagɔ -ɔ -saa -ain gbɔ 'wɔ, ɔ -yɔ -Zezu Klɩsɩ -a mia wɔda, ma -zɛlia 'mɔ wa tietienyɔ.

² -Mɔ Timotee na cɛlia 'wɔ. -Amɩaa -Lagɔ dlɩgɔzɔvɔe 'wɔ, -mɔ -wa na 'yuu 'zayli.

Nɩ, -amɩaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klɩsɩ ŋwana -mɔ 'nyu la, wa 'yɩli -mɔ nyazi, 'in wa 'nyε -mɔ 'wɔtɔvɔe -dlɔɔ.

³ Da in mia Masedvanɩ mnɩda, in nεε -mɔ -yla: «-In -tɔ Efɛzi, -in -tɔ -bha.» Nyɩma -wa mia yoyogbɔ -sloluda, -in -kɔlv wa yoo. ⁴ -In 'tɔlv wa, wa 'sasɔkpa -ninenya nɩ -yɔ wa dɔkpasɩ zɛlizɛliε -we 'nɩa bhloluda -ka, wa 'bhɔ we 'bɩ. Wee gbɔnya mia dε nɩ, -zɛ we laa, 'in we'e kwaa -ain 'yloogblɔ we 'wɔ wa nɔa -Zezu 'bɩ dlɩzɔvɔe nya. ⁵ -We ka 'gbɔ in yia gbɔ nɩ gba, mɔ -wa nɩ, wa 'ka zɛkɩkali. Nyɩma 'ka wa -limaa zɛkali, wa -ka dlɩ -zɔnv, wa nɔ gbɔzɔnvɔ 'dɛkpɔa lε, 'in wa zɔ -Lagɔ dlɩ -gɔ dlɩ weee nya. ⁶ Nyɩma tɔlv ka wee 'yloogblɔ labhɔlv. Wa'a nɔ -slɛn gbɔzɔnv lε, -zɛ -klo -kpɔa wa saa. ⁷ Wa 'yɩbha wa 'ka -Lagɔ tite -slolunya -zε. Nɩ, gbɔ wa slolua, wa 'nɩ we -yi, 'in wɛli -we wa mia gbada 'tite nya, wa 'dε'ε 'nɔ we 'wɔla.

⁸ -A -yi we 'ji nɩ, -Lagɔ tite nanɩ 'yɩli. -In -ka we 'yɩlyɔzɔ sa we mia cɛlɩda, 'in we nanɩ 'yɩli. ⁹ -A 'nɔ we 'wɔla nɩ, -Lagɔ 'nɩ ɔ tite palɩ nyɩma tikliu 'gbɔ. Nɩ, nɔkplε 'ylɩnyunonyaa 'gbɔ ɔ yia we palɩ. -Wa nɔa 'ylɩnyuno gbɔ lε, ma -wa. -Wa sɔlv -Lagɔ -yɔ 'wɔ, -wa'a zɔa -Lagɔ 'nɔŋwε, -wa nɔa gbɔnyuu lε, -wa 'nɩ -mɔ tikli -Lagɔ 'yu, -wa nyania -Lagɔgbɔ, -wa bhaa we 'nɩ wa dide -zε wa 'nyaa, -wa bhaa nyɩma, ma -wa. ¹⁰ Nɩ, -wa kaa mɔtnɩ kwε, nɔkpasɩ -wa -yɔ nɔkpasɩ dia -budu

'wɔ, -wa paa galɩ pɛlv, -wa tɔbhɔa yɔ we -yɔ -wa'a gba gbɔzɔnv gbɔwɔbhunya 'yu. -Lagɔ palɩ 'yaa ɔ tite, gbɔnyuu pnɩu 'gbɔ, nɩ, mɔ nyumoa gbɔ -slolue tikli. ¹¹ Wee -slolue mia, we mɔ -Lagɔgbɔ -we -Lagɔ tia 'mɔ -yɔ lubho nya, we mɔ we glaa. Nɩ, mɔ gbaa 'wɔtɔvɔe -dlɔɔ -Lagɔ 'ŋnyɩlɩlo gbɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo ɔ nyazɩdlɩ 'gbɔ

¹² -Amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klɩsɩ na paa fuo. Mɔ 'nyεa 'mɔ 'tɩtε, in 'ka ɔ lubho nɔ. Mɔ 'yɩa 'mɔ nyɩmε -ɔ kaa we 'klɩ, in 'ka ɔ lubho nɔ nya. ¹³ -Amɩ, -ɔ gba bhaa ɔ daa gbɔnyuu, -amɩ, -ɔ 'palɩ bhaa ɔ 'kɩyɩε 'wɔ, -amɩ, -ɔ vɛli bhaa ɔ, nɩ, ɔ ka 'mɔ nyazi 'yɩli. -We ka gbɔ -wa, -we na nɔ bhaa lε, in 'nɩ we -yi. In 'nɩ ɔ dlɩ -gɔ zɔv 'gbɔ. ¹⁴ -Amɩaa -Kanyɔ ka 'mɔ 'nanɩ 'wɩlɔ nɔ, 'in dlɩzɔvɔe -yɔ zɛkaliε -we -a gbɔlv 'wɔ -Zezu 'wɔ, ɔ yia 'mɔ -mɔv 'nyε.

¹⁵ Nɩ, wɛli -zɔnv -we nyɩma weee 'kaa -yɔŋwɩ, mɔ -wa nɩ, -Zezu Klɩsɩ yia dɔvɔ -gɔ, ɔ 'ka gbɔnyuu -lɛnɔnya gbɔ 'wɔsa, -amɩ -wa gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -kanyɔ. ¹⁶ Nɩ, -Lagɔ ka 'mɔ nyazi 'yɩli. -We ka 'gbɔ ɔ yia -amɩ gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -kanyɔ nyazi 'yɩli, mɔ -wa nɩ, -Zezu Klɩsɩ 'ka ɔ dlɩtɩε weee -slolunya nyɩma -yla. 'In sa -wa yia -Zezu dlɩ -gɔ zɔv, 'in wa 'ka 'yɩlyɔgagɩε 'yɩ, -amɩ 'ka wa 'yɩli -slolunya -zε. ¹⁷ Nyɩmaa 'wɩlɔpɩlɩnyɔ -ɔ ka nyɩmaa 'wɩlɔpɩlɩε 'nɩa bhloluda -ka, -ɔ 'na 'kaa tlɩ, -ɔ wa'a 'yɩa -yɔ, mɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔɔ. 'Nɩmɩε -yɔ -bhazɔvɔe -mɔ ɔ -nɔ nya 'yɩ weee nya! *-Amɛnɩ!

¹⁸ Na 'yu Timotee, 'dɩ na yia -mɔ zɔv, we -yɔ wɛli -we -Lagɔ 'nyε bhaa ɔ gbɔv -falɩpanya, we 'dε 'sɔ -bhlo. -In kpa wee wɛli la -kli, 'in -in 'ka -gɔlv -zɔnv gbɔ. ¹⁹ Zɔ -Lagɔ dlɩ -gɔ, -in 'na nɔv zɔvhalɩ gbɔ lε -nɩ. Tɔlv ka wee 'yoo -zɔnv -gɔ labhɔlv, 'in wa yia dlɩ -Lagɔ -gɔsa, 'in wa dlɩzɔvɔe yia wa 'wɔ -nyumɔ. ²⁰ Imeneε -yɔ Alɛzandɩ mɔ wa glaa. 'Ma in tɩla *-Saatan, 'in wa 'ka we 'wɔla 'nɔ nɩ, wa'a vɛli -Lagɔ.

2

A bhuhhoe -Lagɔ nyɩma weee -nɔ nya

¹ Tɩada, -we in gbaa a nɔ lε, mɔ -wa nɩ, a bhuhhoe -Lagɔ nyɩma weee -nɔ nya, a 'palɩ -Lagɔ -bɛlv -yɔ, a 'palɩ ɔ zukpa -yɔ wa -nɔ nya, 'in a 'ka ɔ fuo 'pa wa 'gbɔ. ² -Wa pɩla -ain

'wlu la -yɔ -wa -galia -ain 'yu, a bhubhoe -Lagɔ wa 'ɲni nya, tu yi -amɪaa -gbɛ yi, -a 'ka 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yi -Lagɔɔ 'nɔɲwɛzɔzɔve nya, we -yɔ bhɔ tɪklu nɔnɔve nya ɔ 'yu. ³ -We mia da ni, we mi tɪklu -amɪaa gbɔwɔsa -Lagɔ 'yu, 'in mɔ nania ɔ dɔdɔ. ⁴ Ni, ɔ 'yibha nyima weee 'bhɔ gbɔ 'wɔ, 'in wa 'ka ɔ gbɔzɔnɔ 'wɔɲwɔ. ⁵ Ni, -Lagɔ -bhlogbɔɔ, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ nyɪdɪ 'kɔlɔ -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nyɪmɛ -Zezu Klisi, ⁶ -ɔ wlaa ɔ 'dɛ ɔ 'ka nyima weee 'wɔzɪtɪ. -We mia dɛ ni, mɔ slolua we bhlaa 'dɛbhie -gbolu ni, -Lagɔ 'yibha nyima weee 'bhɔ gbɔ 'wɔ. ⁷ -We mia daa 'gbɔ -Lagɔ yia -bha 'mi -sa, 'in 'ka ɔ *tietienyɔ -yɔ ɔ gbɔgbanyɔ -zɛ. Mɔ tiea 'mi 'lakpanya -wa 'nia *Zuifɔɔ -gbɛ, 'in 'ka wa ɔ wɛli -zɔnɔ -yɔ wa dli ɔ -gɔ -zɔzɔve -slolu. -We mia da, gbɔzɔnɔ -wa, 'in 'ni yɔ -tɔbhɔda -mi.

Sa nɔkpasia -yɔ 'ɲwɔi 'kaa -Lagɔ bhubhoe

⁸ We 'dɛɛ 'gbɔ 'in 'yibha nɔkpasia bhubhoe -Lagɔ da weee. Wa -ka -Lagɔ bhubhoeda -mi, wa 'bhɔ wa -mɔwɔlɔ sɔ 'wɔ -Lagɔ 'yu, wa 'na 'pali 'cɛ -ni, gbɔ 'na -mi -ni wa dli zɔ -ni.

⁹ -We mia 'ɲwɔi -nɔ nya ni, 'in 'yibha wa -pla -bana 'wɔ sa tɪklu, wa 'dɛ 'nɔɲwɛzɔzɔve nya, wa 'na wleli wa 'dɛ -yɔ -ni. Wa 'na lɔali wa nyi 'nanɔɔ, nyɪmaa dli 'wɔ gbizee 'gbɔ -ni. -Can klaa, tɔkpa yua -zɔnɔ klaa, 'naa -we ka -valɛ 'tɛa klaa, wa 'na -plali we 'wɔ -ni. ¹⁰ -We 'kaa wa 'ylinamanɪ mɔ -wa ni, wa nɔ -lu -zɔnɔ lɛ, -we mia da ni, 'ɲwɔi -wa gbaa ni, wa mi -Lagɔ 'nɔɲwɛ -zɔda, wa nɔ we lɛ.

¹¹ Ni, wa -ka 'ɲwɔi -sloluda -mi, wa 'ɲwɔi we -yɔ -dlɔɔ, wa zɔ -bha we. ¹² 'In 'nyɛ 'ɲwɔɔ 'yoo ɔ 'ka nɔkpasia gbɔ -slolu. Wa 'na -kali 'tɪtɛ nɔkpasia -gɔ -ni, ni, wa 'na gbalɪ ɲwɛ -ni. ¹³ Ni, -Lagɔ -laa *-Adan la tia, -mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ yia *ɛvɔ la -la. ¹⁴ -ɔ -Saatan nɔa -dawli 'wɔ, we 'ni -Adan, ɛvɔ -Saatan nɔa -dawli 'wɔ, 'in ɔ 'nia -Lagɔɔ tite 'nɔɲwɛ zɔ. ¹⁵ We yi 'sa -mɪoo, 'ɲwɔi yia 'yua gwalia, 'in -Lagɔ yia wa gbɔ 'wɔsaa, wa -ka -Lagɔ dli -gɔ -zɔda -mi, wa -ka wa -limaa zɛkali, wa -ka -mi tɪklu, wa -ka wa 'dɛ 'nɔɲwɛ -zɔda -mi, 'in -Lagɔ saa wa gbɔ 'wɔ.

3

-Lagɔnyɪmaa 'yugalɪnya

¹ -We na yia gbaa gbɔzɔnɔ -wa, ni, nyɪmɛ -ka gba ɔ 'ka -Lagɔnyɪmaa 'yugalɪnyɔ -zɛ,

lubho -zɔnɔ ɔ 'yibhaa. ² -Lagɔnyɪmaa 'yugalɪnyɔ mia, ɔ -mi tɪklu, wa 'na 'ɲwɔɲwɔni ɔ zɔ -ni. ɔ -mi 'ɲwɔɔ -bhloo 'lowli nya, ɔ -mi sa 'cɛ. ɔ yibheli ɔ 'dɛ kpa sa. -We nania 'yli, 'mɔ ɔ 'kaa lɛnɔ, ɔ kpa 'lakpanya sa 'nanɔɔ, 'in ɔ yibheli gbɔ -slolu sa. ³ ɔ 'na -zɛli nɔbhanyɔ -ni. ɔ 'na -zɛli -gɔlɔgɔnyɔ -ni. ɔ 'na -zɛli 'gwɛzii zɛ -zɔnyɔ -ni. ⁴ ɔ yibheli ɔ 'dɛɛ -budɔɲwɛɛ 'yliyɔzɔ sa. ɔ zɔ ɔ 'yua sɔ -we lɔ wa 'kaa ɔ 'nɔɲwɛ zɔ sazɔnɔ sa. ⁵ Ni, nyɪmɛ -ɔ 'nia mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛɛ -budɔɲwɛɛ 'yliyɔzɔ, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Lagɔnyɪmaa 'yliyɔzɔ. ⁶ Nyɪmɛ -ɔ 'nyɛa ɔ 'dɛ -Lagɔ yoo 'lulolu, we 'na -zɛli -mɔɔ -ni, we 'ni -mɔɔɔ, 'in -mɔɔ ylimania -mɔɔ 'dɛ, 'in -Lagɔ dɪlia -mɔɔ gbɔ, sa ɔ dɪlia -Saatan gbɔ. ⁷ -ɔ 'kaa -Lagɔnyɪmaa 'yugalɪ, ɔ nɔ gbɔzɔnɔ lɛ, 'in ɔ -mi 'nɔɲwɛzɔ sa, -wa 'nia -Lagɔ -yi, wa 'yliya 'wɔ, we 'ni -mɔɔɔ, 'in -maa nyɛa ɔ 'wɔ, 'in ɔ bhoa -Saatan -lubhu ɲwɛ.

**Diakli -lubho*

⁸ 'Sa -bhlokpade, *diakli -mi 'nɔɲwɛzɔ sa. Wa 'na 'tɔbhɔlɔ yɔ -ni. Wa 'na 'ma -ni nɔ duun -ni. Wa 'na -tali 'gwɛzi la -dawli nya -ni. ⁹ Gbɔzɔnɔ -we -Lagɔ wlelia -ain -yla zli 'kɔ, wa -tɔ we 'klilida dli weee nya. ¹⁰ A -ka amɪaa diakliɪnya -bha -saa yi, a yla wa la. Wa 'ni gbɔnyuu kwɛ -ka, wa nɔ diakli -lubho. ¹¹ 'Sa -bhlokpade, wa 'ɲwɔi -mi 'nɔɲwɛzɔ sa, wa 'na -zɛli fɛn -cian -ni. Wa -mi 'cɛ. -We mia -lu -zɔnɔ nya, wa nɔ we lɛ 'yli weee nya. ¹² Waa diakli mia, wa -mi 'ɲwɔi -bhlo -bhloo 'lowli nya. Wa yibheli wa 'yua -yɔ wa -budɔɲwɛɛ kpa sa. ¹³ Wa -ka wa lubho nɔ 'nanɔɔ, 'in wa zɔa wa 'nɔɲwɛ, 'in wa zɔa wa dli weee -Zezu Klisi -gɔ, wa 'na 'ka dli lɔ.

Gbɔ 'kadɔ -Lagɔ -slolua -ain

¹⁴ 'In mi 'sɛbhɛ ni cɛlida, -zugba na dli mi ni, 'in 'ka -mi 'yia mni dayli. ¹⁵ 'In -ka -seli -gwɛda -mi, -a 'ni 'yɪlɪda -mi -pa, 'sɛbhɛ ni -na yia 'yia, sanɛɛ -na yibhelia sa wa 'kaa -Lagɔ zɔayli nɔ, mɔ -wa 'yliyɔga -Lagɔɔ *leglizɪ. Wee leglizɪ -gɔ gbɔzɔnɔ -dia la, 'in 'mɔ wa 'kaa lakpa -kli. ¹⁶ Ni, gbɔzɔnɔ -wa, wɛli -we gbaa sa -a 'kaa -Lagɔɔ 'yloogblɔ nɔ, -we mi yaa zizeda, -Lagɔ ka we -ain 'klɔslolu, wee wɛli 'yli.

'Mɔ wa 'yia nyɪmɛ nya,
 'mɔ Zuzu 'Pɔpa 'yia nyɪmɛ tɪklu nya,
 'mɔ 'anzi 'yia -yɔ,

o gbu wa gbaa 'lakpanya -yla.
'Mo wa zua dli -gu dudu -gu,
'mo -Lago 'bhua 'wu o 'nnumnie 'wu.

4

Yoyogbu -slolunya

¹ -Lago Zuzu nee sa 'vayi nu, dudu bhia -bhla mia, nyima toba yia -Lago dli -gusaa. -Dawli -ka -zuzu wa yia 'nonye zua, 'in zuzu 'nyii yia wa gbu -slolua. ² Welu 'so -nyima -wa tubhua yo, ma yia wa 'yloogbu -zono -gu lasalia. Waa nyima mia, wa 'wlukoon ka -gba 'wulabhuu, wa 'ni 'masleen mneni wa 'ka gbonyuu -yo gbuzono -yosisali. ³ Wa nee, wa 'na kwalu 'nwon -ni, wa 'na lili lililu toba -ni. Nu, -Lago -laa wee lililu la, 'in -wa zua o dli -gu, 'in -wa yia o gbuzono yibhelia, wa 'ka we li o fuopapie nya. ⁴ -We weee -Lago -laa la, we nani 'yli, -we wa 'kaa we glaa -sa, we 'ni -mi. A kpa we 'de weee la -Lago fuopapie nya. ⁵ Nu, -Lagoweli -yo -amiaa -Lago bhuhoe nua we le, 'in -lu weee yia -lu tiklu -ze.

-Zezu Klisu lubhonyo -zono

⁶ Wee gbu mia da ni, -in -ka we -na bhelia -sloluda -mi ni, 'in -na zea -Zezu Klisu lubhonyo -zono. Nu, -Lago dliguzweli -yo gbuzono -we 'bi -in mia, mu -wa -na lililu -zono. ⁷ Titina -nine -we -Lago 'nia 'yibha, -in 'bhu we 'bi. -We -in 'kaa lenu, mu -wa nu, -we -Lago 'yibhaa -in -mi we 'bi. ⁸ Nyime -ka -gwa, o ku 'ka latemani, we nani 'yli -se. -Lago -yloogbuu -gwagwie mia, we nani 'yli -lu weee glaa. Mu kaa -amiaa -zeen gbu -yo -amiaa 'yiyogagie -we mia yida kwee. ⁹ Wee weli mia, we mi dliguzo sa, 'in we nani 'yli wa 'ka we -yonyu dli weee nya. ¹⁰ -We ka 'gbu -a mia lubho nuda, -a mia siada, mu -wa nu, -a ka 'yiyoga -Lago dli 'wudu. Nu, mo saa nyima weee gbu 'wu, 'in -wa zua o dli -gu, 'ma o saa gbu 'wu, we -zi nyima -putu.

¹¹ -We mia da, zu we 'di wa, 'in -in 'ka we wa -slolu. ¹² Wa 'na tili -mi 'yli la -ni nu, -in mi nyimesoyu nyaa 'gbu. Nu, -we -na nua le, we -slolu sa -Lagonyima 'kaa no. -Na weli -ze weli -zono, -na lenugbu -mi 'nanuu, -in -kali -na -limaa ze, -in zu -Lago dli -gu, -in -mi tiklu. ¹³ Bhla in 'nia -slo yi, -in tili -na 'de -Lagoweli zehi -zejila 'wu, nyimaa 'koyli -papie, we -yo nyimaa

gbuslolu. ¹⁴ -We -Lago 'nyea -mi, -we mia -mi 'wu, -we o 'nyea -mi, da nyima gbaa -Lagoweli -na gbegein, 'in nyima kpasu yia -mi so -gu lapali, -in 'na -sali we 'klv -gu la -ni. ¹⁵ Wee gbu mia de ni, -in nu we le dli weee nya, 'in nyima weee 'ka we -yoyi nu, -in mi 'yu munda -Lago -yloogbu. ¹⁶ Zu -na 'de -yo -na -slolugbu 'yiyu. -In kpa we la -kli. -In -ka 'sa nuda -mi, 'in -na saa -na 'de gbu 'wu, we -yo -wa mia -mi yukwli pulda.

5

Sa Timotee 'kaa -Lagonyima weee kpa

¹ -In 'na sobhali nyima kpasu 'klv wa gbonyii 'klv 'cici nya -ni, nu, sa -in 'kaa -na dide -yla gba, -in gba 'sa wa -yla. -In 'bhu nyimesia 'wu -na bhelia 'bhisa, ² 'nyime -kpasu 'wu -na 'nyaa 'bhisa, 'yiesia 'wu -na bhela 'bhisa. -Na dli -mi tiklu -maa 'yu.

³ -Dugbanwu -wa 'nia nyima -ka, -in kpa wa 'nanuu. ⁴ -Dugbanwu -ka 'yu -ka, we 'ni -mudu, o -ka 'yuoyu -ka, nu, -we nania 'yli -Lagobu 'wu, -we -Lagonyima nua le wa -budunwee, waa 'yiaasi 'kpa we tia. -We wa didea -yo wa 'nyanya nua wa -yla le, wa nu we 'leeji le wa -yla. Mu nania -Lago dudu. ⁵ Nu, -dugbanwu -zono, o 'nia nyime -ka, -Lago o dia o dli weee 'wu, zhuo, saboo, o mi -Lago bhuhoe, o mi o zukpa 'palida -mo 'ka o 'wusa. ⁶ -Dugbanwu -o nua o 'de dmagbu le, o 'de yi 'yiyoga, o ka ti. ⁷ 'Di -in 'kaa wa zu, 'in nyima 'na 'kaa wa gbu dli, mu -wa nu, ⁸ nyime kpa o zoyli -nyima 'nanuu, o kpa o -budunwee -nyima 'nanuu we -zi -maa 'wu, o 'ni 'sa nu, o 'ni -Lagobu -yonyu, o -zi 'lakpanya -wa 'nia -Lago -yi.

⁹ Nu, -dugbanwu -o ka -zu 'nia -slo -zu glu ta nyini, -in 'na 'bhulu o 'nyime 'wu -dugbanwu 'sebbe -gu -ni. -Mu 'bigu, o -ka nukpasu -bhlogbo nyime, ¹⁰ 'in wa 'ka gba nu, gbuzono o nua le, o ka o 'yua zu 'nanuu, o ka o 'lakpanya kpa 'nanuu, o ka -Lagonyimaa bhu -yowolu, 'in o ka gbuzono -gbu weee lenu.

¹¹ -Dugbanwu -dugbunya mia, -in 'na 'bhulu wa 'nyime 'wu 'sebbe -gu -ni, we 'ni -mudu, yikwu -tu yia wa 'bhaa, 'in wa 'ka Klisi so lu lapali. ¹² Nu, wa -ka 'sa nu, -Lago yia wa -yogbu 'wubhua, -we ka gbu -wa, wa nee tia wa ka wa 'de wla -Lago -yla, 'in wa 'ni we lenu. ¹³ -Mu 'bigu, 'yamanu

wa yamania, 'in wa -yɔ -ziezie plia -budu -bhlo -bhlo ηweε. We 'nɪ 'ya -bhlogbɔɔ wa 'ya, -zɛ -cian wa yia -zεa, 'in wa 'ka wa -limaa gbɔ 'wɔsili, 'in -we wa 'na 'ka yaa gba, 'in wa gbaa we. ¹⁴ We 'dεε 'gbɔ, 'in 'yibha waa -dɔgbɔnɔ -dɔgbɔ -kwɔ yɪ, wa gwali 'yua, wa zɔ wa -buduηweε 'yliyɔ. -Amiaa tɔnyima yi -aun 'ηnɪ sa. ¹⁵ Nu, -dɔgbɔnɔ -dɔgbɔ tɔba ka 'yoo -zɔnɔ -gulabholɔ, 'in wa yia -Saatan 'bɪ mɪ. ¹⁶ -Lagɔnɔ -ka -dɔgbɔnɔ -buduηweε -ka, ɔ -sa -mɔɔ 'wɔ, ɔ 'gba yi leglizɪ 'wlu -mɪ. We -ka 'sa -mɪ, -dɔgbɔnɔ -wa 'nia nyima -ka, 'in leglizɪ saa wa 'wɔ.

¹⁷ Nyima kpasɪ -wa zɔa -Lagɔnyima 'yliyɔ 'nanɔ, -in zɔ wa 'nɔnɔwe, a zɔ wa 'nɔnɔwe -zakpa 'sɔ. Nu, -wa mia siada -Lagɔgbɔ gbagbie -yɔ we -sloluee gbɔ 'wɔ, wa zɔ wa 'nɔnɔwe, wa 'ka nyima pɪ -zi. ¹⁸ Nu, *-Lagɔεbhe nεε: «'Bhli -ka 'mnɔ 'titlida -mɪ, -in 'na gbɔan -nɪ we ηwe -nɪ.» We nεε 'yae: «Nyime ɔ nua lubho, we nanɪ 'yɪ ɔ 'ka ɔ 'pɛnigwɛzi 'yɪ.» ¹⁹ Wa -ka nyima kpasɪ gbɔ 'wlu la dɪ, we gbɔdayɪnya 'sɔ, ta 'nɪ -mɪ, -in 'na pɔlɔ wa yukwɪ -nɪ. ²⁰ Nyime -ka gbɔnyuu lɛnɔ, gba ɔ -yla gbɔ -zejila 'wɔ, 'in we 'ka nyima tɔba nyanɔ dɪ 'wɔpali.

²¹ -Mɪ na palɪ -belɔ -yɔ, -Lagɔ klaa, -Zezu klaa, we -yɔ -Lagɔɔ 'anzɪnya, wa 'yu. Wee gbɔ mia, -in zɔ we 'nɔnɔwe, -in 'na sisali nyima -yɔ -nɪ, -in 'na 'bhulu nyimeε -yɔgbɔ 'wɔ yilo -ηweε -nɪ. ²² -In 'na palɪ nyime sɔ -gu la slɔ ɔ 'ka -Lagɔlubho nɔ -nɪ. -In 'na plali nyime -putuu gbɔnyuu 'wɔ -nɪ, -in -mɪ tikli.

²³ -In 'na 'manɪ -slɛn 'nyuu 'dɛkpɔa -nɪ, nu, -in 'ma nɔ -sɛ, -na nɔkplɛε 'gbɔ. -We ka gbɔ -wa, 'yɪ tɔba nya, 'in -na nɔkplɛε glopoa.

²⁴ Nyima tɔbaa nɔ gbɔnyuu mia, wa yɪ sa -mɔɔ -yɔ -gwɪ, 'bhie wa bhua wa -yɔgbɔ 'wɔ. 'In tɔbaa -nɔ mia, wa ka wa -yɔgbɔ 'wɔbhu 'bhie wa yia wa gbɔnyuu -yɔ. ²⁵ 'Sa -bhlokpade, lɛnɔgbɔ -zɔnɔ mia, -yɔ wa yɪ we, 'in -we wa 'a yia -yɔ, we 'nɪ mneni we 'ka zizeda -tɔ.

6

¹ -Wa mia gali nya, wa zɔ wa -cian 'nɔnɔwe dɪ weε nya, nyima yi -Lagɔ vɛli, 'in -we in -slolua aɪn, wa yɪ we daa gbɔnyuu gba. ² We -ka nu, wa -cian mɪ -Lagɔnyima nya, wa 'na nyɛnɪ wa 'wɔ -nɪ, -maa mɪ wa bhelia nyaa

'gbɔ. We 'nɪ -mɔɔ, -we wa 'kaa lɛnɔ, mɔ -wa nu, wa nɔ wa zɔlubho sazɔnɔ sa. -We ka gbɔ -wa, -wa ka zɔlubho wa mia nɔda, wa -Lagɔbhelia -wa, 'in wa 'yibha -maa.

Nyimmilii 'zayli

Gbɔ -in 'kaa -slolu, 'in 'dɪ -in 'kaa wa zɔ, mɔ mia da: ³ nu, nyime -ka gbɔ -putu -sloluda -mɪ, ɔ 'nɪ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi wɛli -zɔnɔ 'wɔnɔnɔ, we -yɔ -we -a -slolua aɪn -Lagɔgbɔ 'wɔ, ⁴ ɔ 'dɛ ɔ 'ylimania, ɔ 'nɪ gbɔ -yi. -Zɛ gu mɪ ɔ -yɔ, kpɛli ɔ kpɛlia. -We mia da nɪ, mɔ kwaa nyime zenyi -nɔnɔwe 'wɔ, 'in wa gɔa -gɔlɔ, 'in wa vɛlia wa -lima, wa pɔpalia 'wlukɔnɔ la 'nyumεε. ⁵ -Zɛ wa saa we'e bhlo, wa dɪ -nyu 'yɪ, 'in wa 'nɪ gbɔzɔnɔ gbɔ -yii 'gbɔ, wamɪa nεε nu, -wa mia -Lagɔɔ 'yloogblɔ, 'ηnɪ wa yia mɪa.

⁶ Nu, gbɔzɔnɔ -wa, nyimeε 'gba -ka ɔ dɪ da nyini, -Lagɔɔ 'yoo mneni we 'ka ɔ 'ηnumɪε -zɛ. ⁷ Kwε klo nya -a yia dɔdɔ -gu, kwε klo nya -a yia labhɔa. ⁸ We -ka 'sa -mɪ, -a -ka lililu -ka, -a -ka -bana -ka, -amiaa -nɔ -tɔ sa. ⁹ -Wa 'yibhaa wa 'ka 'ηnumɪnya -zɛ, -Saatan ylaa wa la, 'in wa bhɔa lubhu ηwe: wee lubhu mia, mɔ -wa gbɔ -klo wa 'yibhaa, -we nyumɔa nyime, 'in we saa wa la weε. ¹⁰ Nu, 'gwɛzii 'yibha -dɪ mia, gbɔnyuu 'yɪ -bhlo -bhloo gwe -wa. 'Gwɛzii 'yɪyɛε 'tɔ ka nyima tɔba 'bha, 'in wa yia -Lagɔɔ 'yloogblɔ labholɔ 'pɪpɪ. We ka siasɛ wa plɛ zɔ zɔ.

Dizoweli

¹¹ Nu, -mɪ -Lagɔnyime, -in 'bhɔ wee gbɔ nɪ 'bɪ, -in -mɪ tikli -Lagɔ 'yu, -in -yɔ -Lagɔ 'sɔ -mɪ, -in zɔ ɔ dɪ -gu, -in -kali -na -limaa zɛ, -in -ka dɪtie, -in -ka dɪ -dɔɔ. ¹² -In gu -gɔlɔ -zɔnɔ -we mia -Lagɔɔ 'yloogblɔ -nɔ nya. -In kpa 'yliyɔgagɛ -zɔnɔ -lakli la. Wee 'yliyɔgagɛ mia, 'mɔ -Lagɔ lalia -mɪ, -in -ka we yibheli, gbɔzɔnɔ -in ηnwua -yɔ, 'in -in yia we gba nyima duun 'yibadi. ¹³ -Lagɔ ɔ 'nyɛa -lu weε nyapɛli, ɔ -yɔ -Zezu Klisi, ɔ mia gbɔzɔnɔ dayɪnya nya Pɔnsɪ Pilatɪ 'yu, wa 'yu in nεε -mɪ -yla: ¹⁴ -in zɔ -Lagɔɔ tite 'nɔnɔwe, -in 'na -nyumɔnɔ we -nɪ, -in -mɪ tikli wa yɪ -mɪ gbɔ dɪ. -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'nɪ -slɔ yi, -in -mɪ 'sa. ¹⁵ Bhla -Lagɔ -saa -bha, we nya ɔ yia yia. Ɔmɔ, mɔ -wa 'wɔtɔtɔε -dɔɔɔ -Lagɔ, mɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔɔ, mɔ pɪlia nyimaa 'wlulapɪnya 'wlu la, mɔ -wa -cian weε -Kanyɔ. ¹⁶ Mɔ -bhlogbɔɔ 'na 'kaa

labhu, o ladida mia, san 'tite -we nyime 'nia mneni o 'ka -yolanyni, mu bibe a we. Nyime 'ni mneni o 'ka o -yoyi. Nyime yabhlogbo o 'ni -slo o 'yi, 'in wa 'na 'ka o 'yi. Wa -mnini o 'ni, 'tite weee -mi o -nu nya 'yi weee nya. -Amen!

¹⁷ -We -ka dudu -gu -nnumnyaa -nu ni, -in gba wa -yla nu, wa 'na 'ylimani wa 'de -ni. Gba wa -yla nu, wa 'na dili wa 'nnumnulu dli 'wu -ni, nu, we'e -gwle, wa zu -Lago dli -gu. Mo nyea -ain -lu weee, we -gu palie nya, 'in -a 'ka 'muna lili 'gbu. ¹⁸ Gba wa -yla, wa nu gbuzonu le, wa 'nnumnie mia, we -ze gbuzonu leve. Wa be wa -lima -yo wa 'ka wa 'wusa wa 'nnumnulu nya. ¹⁹ Wa -ka 'sa nu, 'in wa subhaa wa 'nnumnulu -zonu -we 'na 'kaa lazuklu, wa cici 'gbu, 'in wa 'ka 'yliyogagie -zonu 'yi.

²⁰ Timotee, -we -Lago zu -mi kwee, zu we 'yliyos sa 'nanuu. -Zle klo -yo -Lagobu'v gba, we 'dee 'gbu, wa -ka we -sada -mi, -in 'na pali we nwee -ni. Wa -ka gbu wa laa -luyiloo gbu gbada -mi, -in 'na pali we nwee -ni. Wee gbu mia, yo -wa yo. ²¹ Nyima talva nee, wa ka wee -luyilo 'yi, nu, wa dli 'ni -sleen -Lago -gu -mi.

-Lago nwa ain 'nyu la.

'Sεbhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mv -wa. Pɔlv mɪ -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε nɪ cɛli. 'Dɪzɔwɛli tɔlvɔ Timotee 'kaa -Lagɔnyɪmaa 'yugalɪnya zv, wa 'ka -mɪ tikli, 'mv Pɔlv cɛliɔ ɔ 'wv.

Fvsawɛli

1 -Amɪ *Pɔlv cɛliɔ 'sεbhε nɪ, -Lagɔ ka we 'wɔŋwɪnu, 'in in yia -Zezu *Klisu *tietienyɔ -zε. -Lagɔ nεε gbɔzɔnv nya nu, 'yliyɔgagie ɔ yia wlaa, wee 'yliyɔgagie mɪa, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ -ka -mɪ, ma yia we. 'In ɔ yia 'mɪ tie, in 'ka we gbɔgbanyɔ -zε.

2 -Mɪ Timotee, na dɔdɔnanɔ -yu, -mɪ na cɛliɔ 'wv. Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ŋwana -mɪ 'nyu la, wa 'yili -mɪ nyazi, 'in wa 'nyε -mɪ 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv 'paa Timotee 'kɔayli

3 -Lagɔ na paa fuo, na dɔkpasɪ ka ɔ bɔbɔ, wa 'bɪgv, -amɪ na bɔbɔ 'yaa ɔ dli tikli nya. In -ka ɔ bhuhhoeda -mɪ, zlioo, sabɔoo, na dli'i 'bhv -mɪ -gv, we 'gbv na paa -Lagɔ fuo.

4 Nu, na dli'i 'bhv -na 'mɪɔ -gv, -na 'tɔ mɪ 'mɪ 'bhada, mv 'kaa 'mɪ 'mɔna 'wɔla. 5 In 'nɪ we 'wɔdlv. Nu, -na dli mɪ -Zezu Klisu -gv. Tɪada, -na 'nyaasa Loisi ka ɔ dli -gv zv, ɔ 'bɪgv, -na 'nyaa Enisi -wa. 'In in -yi we 'ji nu, -na dli mɪ 'ya ɔ -gv, we 'gbv na paa ɔ fuo. 6 We 'dεε 'gbv in nεε -mɪ -ylae: 'tite -Lagɔ 'nyεa -mɪ, -in 'ka ɔ lubho nv, da in palɪa -mɪ sɔ -gɔla, -in 'na 'tideli we 'yi -nɪ, we yi -nyumo. 7 Nu, Zuzu -Lagɔ faa -ain 'wv, we 'nɪ nyanɔ -zuzu: -we ɔɔ Zuzu nva lε, mv -wa nu, 'tite ɔ yelia -ain, amɪaa bheliɔ zεkalɪdli ɔ nyεa -ain, 'in -a 'ka -amɪaa 'dε kpa sa -yi.*

8 Zv 'na 'bhali -mɪ -amɪaa -Kanyɔɔ gbv -gbada -nɪ. -Amɪ, -ɔ wa 'paa -kaslv 'wv ɔ 'gbv, zv 'na 'bhali -mɪ na 'gbv -nɪ. -We -in 'kaalɛnv, mv -wa nu, wa -ka -mɪ sɪalɪ yi -Lagɔgbv 'gbv, -in ŋwɪnu we -yɔ 'tite -we -Lagɔ 'nyεa -mɪ nya. 9 Mɔ -saa -ain gbv 'wv, 'in mɔ laa -ain, -a 'ka ɔnv nyɪma tikli -zε. ɔ -ka 'sa nv, we 'nɪ -amɪaa lɛnvgbv -zɔnv gbv, nu, ɔ ka 'cɪn we -yɔŋwɪnu 'nanɪdli nya, -zugba ɔ

* 1:7 We 'ji -putu -wae: -Lagɔ 'nɪ -ain nyanɔdli nɔkplε zv, 'tite klaa, nunnane klaa, we -yɔ 'dε -kpakpɪe 'nanv, we dli ɔ zɔa -ain nɔkplε.

'nɪ -slɔ -lu yabhlogbɔɔ lala. 10 -Slɛn, -Lagɔ ka we -ain -slolu -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisu gbεgbɛin. Nu, mɔ lua titlie. ɔ ka we -ain 'klɔslolu nu, -a -ka -Lagɔgbv -yɔŋwɪnu, 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -ka, 'in -a 'yɪa we. 11 Wee -Lagɔgbv mɪa, -Lagɔ ka -bha 'mɪ -sa in 'ka we gba, in 'ka ɔ tietienyɔ -yɔ ɔ gbv -slolunyɔ -zε. 12 We 'gbv sɪasie -we 'wv in mɪa 'plɪlɪda, we'e 'bhali 'mɪ zv. -We ka gbv -wa, -ɔ in zɔa dli -gv, in -yi ɔ, 'in na dli 'teli we -gv nu, -we ɔ tia 'mɪ -yɔ, 'wv ɔ yia we 'paa, 'in gbɔwɔbhuyli 'ka nyɪni.

13 Welɪ -zɔnv -in 'nva da 'mɪ ŋwεε, -in gba we welɪ -bhlokpade -na -lima -yla. -In nv we lε dli zɔvε -yɔ zεkalɪdli nya -Zezu Klisu 'wv.

14 Welɪ -zɔnv -Lagɔ tia -mɪ -yɔ, -in zv we 'yliyɔ, Zuzu 'Pupa -ɔ -dɪliɔ -ain 'wɔlaa 'gbv.

15 Nu, -in -yi we 'ji nu, -wa mɪa -Azii -dɔdɔ -gv, wa ka 'mɪ 'bɪ 'bhv, Fizeli -yɔ Elɪmɔzɛnɪ mɪ wa glaa. 16 Nu, Onezifɔlv mɪa, ɔ ka 'mɪ 'kɔayli 'pa tenyii, zv 'nɪ ɔ 'bha in mɪ -kaslv 'wv 'gbv. -We ɔ nva lε, -Lagɔ 'palɪ we 'bɪgv ɔ nyɪma -yla. 17 Da ɔ nyɪa *Wlɔmv, 'in ɔ yia 'mɪ 'yilibɪlanɔnv bhabha, 'in ɔ yia 'mɪ 'yɪ. 18 -Lagɔ 'yili ɔ nyazi ɔ nyɪmaa gbɔwɔbhuzli. Da -a mɪa Efεzigbe nɔkplε, -na 'dε -yii 'dεbhie we 'ji nu, ɔ ka 'mɪ 'wɔsa sɔ weεε lv.

2

-Zezu Klisu 'slɔja -zɔnv

1 -Mɪ na 'yu, -mɪ -Zezu Klisu 'nyεa 'nanɪdli -in kpa we la -kli, 'in we 'ka -mɪ latɛmanɪ.

2 -We -in 'nva 'mɪ ŋwεε nyɪma duun 'yibadi, -in zv we 'dɪ nyɪma -zɔnv, 'in -maa mneni -maa 'ka we nyɪma -putu -slolu. 3 -In -ka sɪada -mɪ -Zezu Klisu 'gbv, -in ŋwɪnu we -yɔ ɔ 'slɔja -zɔnv 'bhisa. 4 Nyɪma -ka 'slɔja pla, -ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ -kanyɔ dɔdɔ namanɪ, ɔ ɔ pla nyɪma -kpɔaa gbv 'wv. 5 Nyɪma -ka -gwagwada gbeli, -ɔ 'nɪ wee -gwagwεε tite 'nɔŋwε zv, wa 'na 'ka gba nu, -mɔɔ nyɪa tia.

6 Kpaapanyɔ -ɔ nva ɔ kpaa lubho sa 'titeε, mɔ yia we lililuu tɪanv. 7 -We in mɪa gbada, pɔpalɪ we 'wlukɔɔn la sa 'nanv, 'in -Lagɔ 'ka -mɪ 'tite 'nyε -in 'ka we 'dε weεε 'wɔlanv.

8 -Na dli -bho -Zezu -gv, mɔ -sɔa 'wv titlɪnya glaa, *-Davidɪ mɪ ɔ dɔkpasɪ nya,

mu -wa -Lagɔgbu -we na gbaa nyima - yla. ⁹ Wee -Lagɔgbu 'gbu in mia siada, wa ka 'mi gbu'an, 'in wa yia 'mi -kasɔ 'wɔpa gbonyumonyɔ 'bhisa. Nu, -Lagɔwɛli mia, we 'ni gbua'anda -mi. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbu, in 'nia wee siasie 'wluzɔlasalida -mi, -wa -Lagɔ -saa -bha ɔ -nu nya, 'in wamɔ 'ka 'yoo 'yi. Wee 'yoo -gu -Zezu Klisi -salia wa gbu 'wɔ, 'in ɔ 'ɲnumnie -we 'nia bhloluda -ka, wa 'ka we 'yi. ¹¹ Wee wɛlnya ni mi gbuzɔnu nya:

«-A -yɔ ɔ 'sɔ ka tli,
 'yliyɔgagie -a -yɔ ɔ 'sɔ yia 'yia.
¹²-A 'ni siasie 'wluzɔlasali,
 -a -yɔ ɔ sɔ yia nyima 'wlulapɔlia.

-A -ka ɔ gbu kpɛli,
 'in ɔ kpɛlia -amɔaa gbu.

¹³-Amɔaa dli -ka ɔ -gubhu,
 ɔnu dli mi -ain -gu,
-we ka gbu -wa,
 ɔ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ kpɛli.»

-We nania -Lagɔ dɔdɔ, mu ni

¹⁴ -In -sa wa dli glu gbu ni -gu, zu wa 'di nu, wa 'na kpɛli wɛli 'ji -gu -ni. Wee kpɛli kpɛlie mia, we mi bhe. Nu, -lu -bhlogbɔ we nu a ɛ, mu -wa nu, -wa pulba we yukwli, 'ma we bhla la. ¹⁵ Nu, -we mia -na -nu nya, -in gu la, 'in nyime wa ylaa la, 'in wa yia ɔ 'yi nyime tiklu nya -Lagɔ 'yu, -in 'ka ɔ -zɛ, mɔ -wa lubhononyɔ -ɔ ɔ lubho'o 'bhala zu, 'in -ɔ gbaa wɛli -zɔnu tiklu. ¹⁶ Nu, -zɛ -klo wa saa nɛɛ -Lagɔ 'ni yaa lamɔ, -in 'na pali we ɲwɛɛ -ni. -Wa palia we ɲwɛɛ, -Lagɔ -yɔ wa mia 'bhuda. ¹⁷ Wa wɛli mia, 'gbia vou -wa, 'in we lia yicɛ. Imenee -yɔ Fileti mi waa nyima glaa. ¹⁸ Wa ka wɛli -zɔnu 'yloogbu labhuɔ, wa nɛɛ: «-Lagɔ ka -ain tɛtɛnya glaa 'wɔsɔɔ pepe.» 'In we yia nyima tɔɔ -Lagɔ dliɔzɔzɔɛ -nyumɔ. ¹⁹ -Mu bhla, *-Lagɔbuduu bhɔ 'tite ɔ palia glu, we mi -bha gege, -mɔ wa cɛlia: «-Lagɔ -yi ɔnu nyima, 'in nyima weee gbaa nu, wa -mi -Lagɔ -nu nya, wa 'bhɔ gbonyuu 'bi.»

²⁰ Nu, 'ɲnumnyɔɔ -budu zɔ mia, we 'ni -can kna -yɔ 'gwɛzi knaa 'dɛkpa wa yli -mɔ. Nu, tɔɔ mi mamɛ nya, 'in tɔɔ mia su nya. We tianɔ mia, 'fɛti 'kaduɔ zli wa lilia we 'wɔ. 'In we 'sɔnu mia, 'yli weee nya wa lilia -muɔ 'wɔ. ²¹ We -ka 'sa -mi, nyime -ɔ -ka gbonyii ni 'bibhu, -Lagɔ yia ɔ 'dɛɛ nu lubho wlaa kna

-zɔnu 'bhisa. Nu, ɔ -kanyɔ yia -bha ɔ -saa -mɔɔ 'dɛɛ -nu nya, ɔ gbu -su 'wɔ -mɔɔ kwɛɛ. ɔ sɔ mi lubho -zɔnu weee -yla. ²² Nyimesiaa dliwɔnyinili mia, -in -gwa we kwɛɛ. -We -yɔ -in 'kaa lanyini, mu -wa nu, -in nu gbu tiklu ɛ, -in zu -Zezu dli -gu, -in -kali -na -limaa zɛ, -in -mi -dlɔɔ. -Wa kaa dli tiklu, 'in wa bhubhoea -Lagɔ, -in -yɔ wa 'sɔ nu gbu ni ɛ. ²³ Wa -ka kpɛli -mi, we -tukwlaa, -we wa gbaa, wa 'ni we -yi, -in 'na pali we ɲwɛɛ -ni. -In -yi we 'ji nu, wee kpɛlie mia dɛ, -gɔɔ -gu we palia 'wlu la. ²⁴ We 'ni 'ylinani -Lagɔ lubhononyɔ 'ka -gɔɔ gu, -we ɔ 'kaa lenu, mu -wa nu, ɔ -ka 'nani nyima weee gbɛgbɛin. ɔ yibheli gbu -slolu sa, ɔ 'na zuɔ gbu nukplɛ la -ni. ²⁵ Nyima -wa kpɛlia ɔ, ɔ pali wa -yla gbu la dli -dlɔɔ nya, -zugba ɔ dli mi nu, -Lagɔ yia we lenua, 'in wa 'ka wa dli 'bhiti. ²⁶ Sa 'bhisa, wa -ka 'wlu -gu -ka, 'in wa bhɔa *'Kuzuu lubhu ɲwɛɛ, mu kpaa wa, wa 'ka we dumagbu lenu.

3

Dɔdɔ 'wɔbhlo -bhla -gbunya

¹ -In yibheli we 'ji nu, dɔdɔ 'wɔbhlo bhla, dɔdɔ -gbu yia 'tɛmanɔ. ² Nu, nyima yia wa 'dɛ 'yibhaa, 'gwɛzii 'talea wa yia -zɛa, wa 'dɛ wa yia -slolu, wa 'dɛ wa yia 'ylimanɔ, -Lagɔ wa yia vɛlia. Wa 'na 'ka wa dide -yɔ wa 'nyaa 'nuɲwɛ zu. Wa 'na 'ka 'nani yibheli, wa 'na 'ka -Lagɔ -lu 'nuɲwɛ zu. ³ Wa 'na 'ka wa nyima 'yibha, wa 'na 'ka nyazɔdli -ka. Nyima wa yia yo -yɔ zuɔ, -gɔɔ wa yia kwɛ -kaa, wa 'na 'ka wa 'dɛ kpa sa -yi, wa 'na 'ka gbuzɔnu 'yibha. ⁴ Waa nyima mia, wa -lima wa yia -dawli 'wɔnu, dli -slo wa yia -kaa, wa 'dɛ wa yia 'ylimanɔ bhabha. -We nania wa 'dɛ dɔdɔ, mu wa yia 'yibhaa we 'ka -Lagɔ -zi. ⁵ Ma yia 'wɔba nɛɛ nyima mi -Lagɔ 'yloogbu, wa 'ka ɔ 'tite 'zayli -bhalasali. Waa mia dɛ, -in 'na nynini wa kwesi la -ni. ⁶ Tɔɔ dli -buduɲwɛ la -dawli nya, 'in 'ɲwɔ -wa -yɔɔ 'wɔ 'in wa kpaa -maa. Waa ɲwɔ mia, wa ka gbonyuu lenu duun, 'in gbu -kpa wa 'yibhaa, 'in wa mna we 'bi. ⁷ -Lu -kpiakpie nani wa dɔdɔ, 'in wa 'ni mneni wa 'ka gbuzɔnu yibheli. ⁸ Zanɛɛ -yɔ -Zabɛɛ ka *'Mozi -yɔwɔsɔɔ, 'sa -bhlokpɛ waa nyima ni -sɔɔ -Lagɔ -yɔwɔ. Wa 'wlukɔɔ ka -nyumɔ, 'in wa dliɔzɔɛ bhe. ⁹ Nu, wa 'na 'ka 'yugbɛin mi,

wa -sabhe wa yia -yoyia, sa wa 'yia waa nyima so nu -nu -yo.

Dizoweli

¹⁰ Nu, -mi, sa in kpa na 'de, -in ka we -yoyi, -we na slolua nyima, -we in nua le, -we in gbaa in 'ka leno na lubho 'wu, -in -yi we. Sa na zua na dli -Lago -gu, sa in kaa dlitie, sa in -kalia na -limaa ze, sa na temanua dli, -in -yi we. ¹¹ Sa wa palia 'mi 'khiye 'wu, sa wa sialia 'mi, -in -yi we. Sa wa sialia 'mi Antiosu, Ikoniumu we -yo Lisitligbe nokple, -in -yi we. Nu, Nyimaa -Kanyo yia 'mi we 'de weee 'wosaa. ¹² Gbuzonu -wa, nyima weee -wa 'yibhaa wa 'ka -Lago 'yoo bhli, wa -yo -Zezu 'so, 'khiye 'wu wa yia wa 'palia. ¹³ Nu, -momo -wa 'nyii -cian -yo -dawli -cian, gbonyuu lo -maa yia plaa. Nyima wa yia -dawli 'wonusa, 'in wa 'ka wamia -dawli 'wonus. ¹⁴ Nu, -mi, -we -in 'nua, -we -in nwnua -yo dli weee nya, -in 'teman dli we -gu. -Wa -slolua -mi we, -in -yi wa. ¹⁵ Nu, we 'ka -na 'yislo bhla 'bhv, -in -yi -Lagoweli. Wee weli mia, we mneni we 'ka -mi gbonyilo 'nye, 'in -in 'ka -Zezu dli -gu zo, -Lago 'ka -mi gbu 'wosa. ¹⁶ Weli weee -we mia celida * -Lagosebhe 'wu, -Lago 'wonyapeliweli -wa. -We we nua le, mo nu: nyima we slolua, nyime -ka gbonyuu leno, 'in we slolua we o, nyime we mnazia, 'in we slolua -ain sa -a 'kaa tiklu -mi, ¹⁷ 'in we 'ka -Lagonyime la mnazi 'ce, o 'ka gbu -zono weee leno.

4

¹⁻² In nee -mi -yla: -in gba -Lagobu. -Mi na zua 'di -Lago -yo -Zezu Kisi 'yu. -Zezu -o 'kaa titlunya -yo 'yliyoganyaa -yogbu 'wobhu, -o 'kaa lo yi, o 'ka nyima 'wlulapili, o 'gbu na zua -mi 'di. -In gba wa -yla -Lagobu, -in 'teman 'wu we -gu. Da -ka 'ylinantoo, da -ka 'ylinyuno, -in gba we, -in lu wa. Nyima -ka gbonyuu leno, gba we wa -yla, 'in -wa -ka gbu -zono leno, 'pa wa 'kwayli. -In nu -we weee mia ni le, nu we le gbuslolue -yo dlitie nya. ³ Nu, bhla mia yida, wa 'na 'ka gbuslolue tiklu yukwli pulu. -We nania wa 'de dudu, 'mu wa yia lena. Gbu -slolunyaa -zlo wa yia 'wlu gugwlaha, 'in -we menia wa yukwlii 'yoo 'wu, 'in -maa 'ka we gba. ⁴ Gbuzonu -yla wa yia yukwli 'sumania, 'in wa 'ka we -kali ninenya -yla. ⁵ Nu, -mi, -in kpa -na 'de 'nanuu, -in di siasie 'wlu zola,

-in gba -Lagobu, gbalu -na lubho -Lago 'yloogbu.

⁶ Nu, -ami mia, in ka na 'de wla 'slaka nya pepe, 'yli -we nya in 'kaa labhu, we ka cipa. ⁷ In ka -golu -zono gu, in ka wee -gwagwie bhloluda nyini, in 'ni -Lagobu 'yitide. ⁸ -Sleen, -o nyinia -gwagwie nya tia, o -tnuu mia, -Lago ka we la mnazi 'mi -yla, mo -wa nu, mo bhua nyimaa -yogbu 'wu tiklu. We 'ni na 'de -bhlo -yla, nu, -wa weee mia o yiyie woda zekalidli nya, ma yia wee -tnuu 'yia.

Polu 'wobhlo -gbunya

⁹ -In 'yi 'kl -in 'ka na -gbe yi sli. ¹⁰ Nu, Demasi 'yibha desleen -dudugu gbuu 'gbu, o ka 'mi 'bibhu, 'in o yia Tesaloniki mu. Klesansi ka -Galasii mu, 'in Titu yia Dalmasi mu. ¹¹ Luku 'debhlo -tua 'mi -yo. -In -ka yida -mi, -in 'bhu Maliki 'wu, -in -yo o 'so yi, nu, 'wu o saa 'mi bhabha na lubho 'wu. ¹² In ka Tisiki tie Efesi. ¹³ Nu, na -guslunaa in tia Tloasi -mo Kalpusu -buduwee, -in -yo we yi, we -yo na gligli -sebbe. Nu, -in 'na dluu we numeku -nu 'wu -ni.

¹⁴ Alezandli, -o mia bhlabhlanyo nya, o ka 'mi gbu -yokpali bhabha. -We o nua le, Nyimaa -Kanyo 'kaa we 'leeji wla. ¹⁵ 'In -mi, -in zo -na 'de 'yliyoo o gbegbein, nu, o ka -amiaa weli -yowosolo bhabha.

¹⁶ Da wa kwaa 'mi gbuwobhunya 'yu tiada, nyime yabhlogbo 'ni 'mi gwelo -mi. Wa 'de weee ka 'mi 'bibhu. Nu, -Lago 'na dli wee gbu wa 'wlu -ni. ¹⁷ Nu, -amiaa -Kanyo mia, o mi 'mi kwesi, 'in o ka 'mi 'tite 'nye, 'in in yia o weli gba we -gu yelie nya, 'in 'lakpanya weee -wa 'nia *Zuifu, wa yia we 'nu. 'In -Lago yia 'mi -jla nwee -sa. ¹⁸ Nyimaa -Kanyo yia 'mi gbonyuu weee zo 'wobhua. Mo yia 'mi gbu 'wosaa, 'in da o pulia nyima 'wlu la yali in 'ka -mo nyini. Wa -mnuni o 'nri 'yli weee nya. *-Amen!

Polu 'paa weli

¹⁹ Nu, in -sa Plisili -yo Akilasi fu, we -yo Onezifoluu -buduwee -nyima. ²⁰ Ewasiti ka Kolenti -tu, 'in Tlofimu ka gu bhli, we 'gbu in yia o Milee ti. ²¹ Da nwotloyibhla 'nia -slo da nyini, -in 'yi 'kl -in 'ka na -gbe nyini. Ebulusi klaa, Pudeni klaa, Linusi klaa, Klodia klaa, we -yo -amiaa bhelia weee, wa nee wa -saa -mi fu.

²² -Amiaa -Kanyo -yo -mi 'so -tu. -Lago
ηwna ain nyu la.

'Sεbhε Pόlv 'paa Titι yoo

Titι mia, *Pόlv 'tale yabhlo -o -saa o 'wυ o -Lagόlubho nυda, mα -wa. Nu, -Lagόnyimaa 'yugalnyo yabhlo o -mι bhaa Kletι. Sa nyime 'kaa -Lagόnyimaa 'yugalnyo -zόnv -ze, 'mυ Pόlv cεlia o 'wυ. 'Sεbhε 'sό Pόlv 'paa Timotee yoo, we nukpla gbυ -yo -we o 'paa Titι yoo 'wυwlv.

Fvsaweli

¹ Nu, -amι *Pόlv, -o -wa -Lagόlubhonnyo -yo -Zezu *Klisu *tietienyo, -amι cεlia 'sεbhε ni. Lubho -we -Lagό 'nyεa 'mι, mυ -wa nu, -wa o -saa -bha, in kwa wa dlizovvee 'yoo -gv, 'in in -slolu wa, wa 'ka gbυzόnv yibheli, wa 'ka -Lagό sόlv nόda -tv. ² We -ka 'sa -mι ni, -maa mneni -maa 'ka we dlι 'wυdι nu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, -Lagό yia we -maa 'nyεa. Nu, -Lagό, -o 'o 'tubhva yo, o ka o weli wla wee 'yliyogagie -mι nu -maa 'nyenyiee daa, -zugba -lu yabhlogbόo 'nι -slό lamι. ³ Nu, bhla -we -Lagό 'paa ηweε, we nynia, 'in o yia o weli zhι 'klv wleli. Wee weli mia ni, mυ -wa gbυ -we o tia 'mι -yo nu, in mni gbaa da weee, sa -amιαa Gbυwυsanyo -Lagό gbaa we -mι, we sόlv.

⁴ Titι, na 'yuu 'zayli -amιαa dlizovvee -bhlo Klisι 'wυ, -mι na cεlia da 'wυ: Nu, Dide -Lagό -yo -amιαa Gbυwυsanyo -Zezu Klisι nυ -mι 'nanι 'wυ, 'in wa 'nyε -mι 'wυtvtve -dlόo.

-Lagόnyimaa 'yugalnyo lapalie

⁵ Nu, in -ka -mι Kletιδυδυ -gv ti ni, -in 'ka gbυ -we -tva 'wυv 'wlubhaa gbυ -wa. 'Gbeo 'gbe -we -ka -mι, we mι nu, -in palι -mα -Lagόnyimaa kpasι la, sό -we in -slolu -mι lv: ⁶ -Lagόnyime kpasα mia, o -mι 'ce, o -mι 'ηwnό -bhloo 'lowli nya. O 'yua -mι dlizunya nya,* 'in nyuma 'na -salι wa 'yliyotelό dι -yo wa gbυv 'nυηwe -sa dι -ni. ⁷ Nu, -Lagόnyimaa 'yugalnyo mia, o kwε nya -Lagόlubho mia. We 'dεε 'gbυ, o lenυgbυ -mι 'ce: o 'na -mι -ni 'dεε 'ylimaninyo klaa, 'cekanyo klaa, nυbhanyo klaa, we -yo -gόlvgnyo nya -ni. O 'na titalι dlι 'nyuu nya 'gwεzi la -ni. ⁸ Nyuma -ka o -gbε yi, o yibheli wa kpa sa, 'in o -kalι zvzόnvυ lenυee ze. O yibheli o 'dε, o -mι nyime tiklu nya, -mαwlvda, 'bhie o yibheli o 'dε kpa

* 1:6 Tόlvα nεε: o 'yua -mι 'yua -zόnv nya.

sa. ⁹ Weli -we mia dligvzv sa, 'in -we -yo -we wa -sloluα o 'sό mia -bhlo ni, o -tv we -gv. We -ka 'sa -mι ni, 'in o mnenia o 'ka nyuma 'kuyli 'pa gbυ tiklu sloluε nya. 'In o sloluα o kpelikpelinya sa -maa mnα.

Yoyogbvυ sloluε labvbalnya

¹⁰ Nu, gbυ -nyumanya -zu 'wυ. Wa glaa, dumadu mι *Zuifυ -wa -zεα -Lagόnyimaa nya. Gbυkpυagbvυ gbagbieε lubho -yo -dawli wa kaa. ¹¹ We mι nu, -in 'munu wa ηwe. -We ka gbυ -wa, -gligbό -kpabhie wa mumnia la, -we wa 'na 'kaa -slolu, we sloluε nya wa 'ka 'gwεzi 'yι zvbhalι sόlv. ¹² Nu, wa 'dεε bheli Kletι -nyime yabhlo, -o -wa gbυv -falipanyo, o nεε: «Kletι -nyima, yociaan klu, nιma 'nyii, 'yalanya -wa ka -yokpagbυ weee -wa lilie.» ¹³ 'In wee gbυdayiweli ni mι gbυzόnv nya. We 'dεε 'gbυ, -in gba wa -yla 'klv 'cιcι nya, 'in wa 'ka dlι tiklu zv. ¹⁴ Wa 'na nεnι 'maslεεn Zuifυv ninenya -yo nyuma -wa 'bhυlvα gbυzόnvυ 'yoo -gυlaa 'wlukvυn -titenya -yόla -ni. ¹⁵ Nu, -lu weee mι -mαwlvda nyima -wa ka dε mia -mαwlvda -yla. -Wa kaa pvυn, 'in wa'a zva dlι ni, -lu yabhlogbόo 'nι -mαwlvda -mι wa -yla, -we ka gbυ -wa, wa 'ylimnee -yo wa 'wlukvυn ka pvυn. ¹⁶ Wa -ka ladι, wa nεε nu, wa -yi -Lagό, 'in wa lenυgbυ -nanυ palι -Lagό -bligυ. Zen wa kaa, yukwliyόsulonya -yo -wa 'nia -lu -zόnv yabhlogbόo lenυe mneni, 'ma wa -mia.

2

Gbvsloluε tiklu

¹ Nu, -mι, -we -yo -sloluε tiklu 'sό mia -bhlo, -in -slolu we. ² -In gba nyuma kpasι -yla nu, wa -mι 'ce. Wa -mι 'nυηwezv sa, wa yibheli wa 'dε, 'in wa -mι gege wa dlizovvee klaa, zεkalie klaa, we -yo wa dlitie 'wυ.

³ 'Sa -bhlokpade, gba 'ηwnι kpasι -yla nu, wa tili wa 'dε -Lagό. Wa 'na -zεli nyimaa 'ηnι -nyumanya -yo nυv galι -ni. Wa -mι 'ηwnυ 'dizunya -zόnv nya. ⁴ We -ka 'sa -mι, 'in wa sloluα 'ηwnι -dόgbυ -maa 'lowlia -yo -maa 'yuαα zεkalie. ⁵ 'In wa sloluα -maa -maaa 'dεε yibhelie -yo -maaa 'lowlii 'dεbhlo -yla -mιmie, we -yo -gligbόkanηwnι -zόnv -wa zva wa 'lowlia 'nυηwe. Nu, -mυv yi 'wlv nu, nyime yabhlo gba gbυ 'nyuu -Lagόweli daa.

6 'Sa -bhlokpade, gba nyimesia -yla nu, wa yibheli wa 'de. 7 -Mi, -na 'de, -in -mi so weee lu ladidie -zɔnɔɔ 'yilislolunyɔ nya. -In -ka -sloluda -mi, -in nu we le sazɔnɔ sa, -in 'na kpɔkplali -ni. 8 Nu, -in gba weli tiklu -we zɔ wa 'nia mnenei wa 'ka 'ɲwɔɲwe. We -ka 'sa -mi ni, 'in -na kpelikpelunya zɛa zɔɔ numa, gbu 'nyuu yabhlogbɔɔ -we wa 'kaa gba -amɪaa daa, we 'ni -mi 'gbu.

9 We mi nu, gali pɪli wa -cian zɔla gbu weee 'wɔ, 'in wa -tu -maa dɔmagbu lenɔda. Wa 'na kpeli -maa ɲwe -yɔ -ni, 10 'in wa 'na yilili -maa -lu yabhlogbɔɔ -ni. Nu, -we wa 'kaa lenɔ, mɔ -wa nu, wa -slolu 'yɪ weee nya nu, wa mi gali -zɔnɔ nya wa -cian -yla. We -ka 'sa -mi ni, gbuslolue -we gbaa -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔɔ gbu, 'in wa nyɛa we 'ɲni sɔ weee lu.

11 Nu, -Lagɔ ka ɔ 'nanɪdli zɪ 'klɔ wleli. Mɔ 'wɔ nyɪma weee gbɔwɔbhɔbhɔe bhɔa.

12 'In nɔnɔbhɔ -we -yɔ -Lagɔ 'sɔɔ gbaa -yɔ dɔdɔgbɔ -nyɪmaa dɪwɔnynili, sa -a 'kaa we 'bɪbhɔ, mɔ slolua we -ain. 'In -amɪaa nɔnɔbhɔ 'ka -mi 'cɛ dɔdɔ ni -gɔ, we 'ka -mi tiklu -Lagɔ 'nɔɲwɛzɔ sa. 13 Nu, 'mɔna -yɪ -we -a dia dli 'wɔ, 'sa -a 'kaa we wɔ. -Zɛzu Klisi ɔ -wa -amɪaa -Lagɔ 'kadɔ, we -yɔ -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ, we zɪ ɔ 'ɲnimɪe 'kaa bhlewɔ. 14 ɔɔ -Zɛzu ka ɔ 'dɛ wla -amɪaa 'gbu, ɔ 'ka -ain 'wɔziti gbɔnyuu weee kwɛɛ, 'in ɔ 'ka -ain -mɔwɔlɔlɔ -a 'ka nyɪma -wa mɪa ɔ 'dɛbhlogbɔɔɔ -nɔ nya -zɛ, 'in -a 'ka -gɔladoluda -mi -lu -zɔnɔ lenɔda.

15 Nu, -we -in 'kaa -slolu 'tɪtɛ nya, -zugba -na pa -na yukwɪpɔlɔnya 'kɔayli, we -yɔ -na sɔbha wa lenɔgbɔ 'nyii wa 'klɔ, mɔ mɪa dɛ. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na tɪli -mi 'yɪ la -ni.

3

-Lagɔnyɪmɛ nɔnɔbhɔ

1 Nu, ligbe -Lagɔnyɪma nu, wa pɪli nyɪmaa 'yugalinya -yɔ 'gbee -cian zɔla. Wa zɔ -maa 'nɔɲwɛ, 'in wa -mi -kli wa 'ka lubho -zɔnɔ weee nɔ. 2 Wa 'na gbalɔ weli 'nyuu nyɪmɛ yabhlogbɔɔɔ daa -ni. Wa -mi -dlɔɔ, wa -ka dli -zɔnɔ, 'bhie wa -yɔ nyɪma weee -mi nnada 'yɪ weee nya. 3 -We ka gbu -wa, bha, -amɪa mi 'ya 'sa titinanya -yɔ gbɔɔ 'nɔɲwɛsanya nya, -a ka mnɔ. Dɪwɔnynili -yɔ dɔdɔnanɔlii 'yɪ -bhlo -bhloo gali -a -mɪa -benyi. Nɔkplɛ 'yɪlɪnyuno -yɔ -luu 'tu 'wɔ -a

mɪa -benyi, 'in -a mɪa bha 'wɔnyɛ sa, 'in -a -yɔ -amɪaa -lima nyɪnyɛnɪa 'wɔ. 4 Nu, da -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ -slolua ɔ 'nanɪdli -yɔ ɔ nyɪmaa zɛkalɪdli nyɪma 'klɔ, 5 ɔ ka -ain gbu 'wɔsa. We 'ni nu, libho -zɔnɔ -a nɔɔ gbu, nu, nyazi ɔ 'yɪlia -ain gbu -wa. ɔ ka -ain gbu 'wɔsa, 'in ɔ yia Zuzu 'Pɔpaa 'tɪtɛ nya -amɪaa 'lulolu gwalɪ -a 'ka 'yɪlɪyɔgagɪe lolu 'yɪ, -amɪaa -yɔwɔlɔe nya. 6 ɔɔ Zuzu 'Pɔpa -Lagɔ yia -ain -gɔslua sa duun, -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Zɛzu Klisi gbɛgbɛɪn. 7 'In, ɔ 'nanɪdli nya -a 'ka nyɪma tiklu nya -mi -Lagɔ 'yu, 'in 'yɪlɪyɔgagɪe -we 'nia bhlooluda -ka, -we -a mɪa dli 'wɔdɪda, a 'ka we 'yɪ. 8 Nu, weli ni mi dɪlɔzɔ sa. In 'yɪbha nu, -in gba wee gbɔnya mɪa da -zakpa duun, 'in -wa zɔa -Lagɔ dli -gɔ, wa 'ka libho -zɔnɔɔ nɔnɔe 'yɪlɪyɔzɔ 'nanɔɔ, 'in wa 'ka wa 'dɛ we tɪli. -We nania 'yɪ, 'in -we kaa 'nɔɲwɛ nyɪmaa 'yɪliya 'wɔ, mɔ mɪa dɛ.

9 Nu, gbɔkpɔagbu -gɔ kpɛɪe klaa, -we weee -wa dɔkpasɪ 'ɲnu 'sɛbhɛ klaa, we -yɔ -zɪɛ -yɔ *Moizɪ tite -gɔ kpɛɪe, -in bhliɪ we -yɔla. We bhebhe, 'in we 'ni 'ji -ka. 10 -ɔ sɪsɪlia nyɪma -yɔ, -in 'palɪ ɔ zɪ -zakpa -bhlo, -zakpa 'sɔ, 'bhie, -in 'ka ɔ -na 'dɛ -yɔjlali. 11 We -ka 'sa -mi ni, -in -yɪ we 'ji nu, 'sasɔkpa -nyɪmɛ ka 'yoo -zɔnɔ -gɔlabhɔlɔ, ɔ gbɔnyii slolua nu, ɔ mi 'yoo 'nyuu -gɔ.

'Wɔbhlo -yɪbhali -gbɔnya

12 Nu, Alɪtemasi -yɔ Tisiki 'sɔ nyɪdɪ, nyɔɔ in -ka -mi 'wɔtɪe, -in 'yɪ 'kli -in 'ka 'mi 'yɪa mɪni Nikopolisi, in ka dli -sa in 'ka -mɛmɛ ɲwɔtlɔyɪbhla 'paa 'gbu. 13 'In, titee yilonyɔ 'kadɔ Zenasi -yɔ Apɔlɔsɔ 'sɔ -ka 'lakpa 'wɔ mnɪda -mi, -in 'yɪ 'kli -in 'ka wa -yɔbɛ. Sa -in 'kaa nɔ, 'in wa -yɔgbɔ weee 'ka gba, -in nɔ 'sa. 14 Cɪn, we mi nu, -amɪaa -Lagɔnyɪma 'kpɪa libho -zɔnɔɔ nɔnɔe, wa tɪli wa 'dɛ we, 'in wa 'ka nyɪmaa -yɔbɛbɪe kwɛyɔmneni. Nu, wa 'na -dɪli la bhe -ni.

15 Nu, nyɪma weee -wa -yɔ 'mi 'sɔ mɪa -seli, wa nɛɛ wa -sa -mi fɔ. Nyɪma -wa -kalɪa -amɪaa zɛ dɪzɔzɔe 'wɔ, -in -sa wa fɔ -ain -yla. -Lagɔ ɲwana a 'dɛ weee 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Filemā yoo

'Sεbhε *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Filemā yoo, mɔ -wa. Filemā ka gaylo yabhlo ɔ wa laa Onezimɔ. Ɔ Onezimɔ ka -flii -bho ɔ -kanyɔ kwεε. Ɔ -yɔ Pɔlv gbelia 'wɔ -kaslv 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbɔ -yɔŋwnu. 'Sεbhε nɪ 'wɔ, -we Pɔlv yibhahia Filemā, mɔ -wa nu, ɔ ŋwnu ɔ gayloo 'wɔbhu gbɔ -yɔ, 'in ɔ kpa -mɔɔ -Lagɔbheli 'bhisa. Nu, ɔ 'na kpalɪ ɔ gaylo ɔ -bhoa ɔ kwεε -flii 'bhisa -nɪ.

Fɔsawɛli

¹ Filemā, -na fɔv! -Amɪ *Pɔlv, -amɪ mia -Zezu *Klisu 'gbɔ -kaslv 'wɔ nɪ, 'in -yɔ -amɪaa bheli Timotee sɔ paa da -mɪ 'sεbhε yoo. ² -Mɪ, -amɪaa jijli -tale Filemā, -mɪ -yɔ -aɪn 'sɔ nɔa -Lagɔlubho dabɔɔ nɪ, -in -yɔ -amɪaa bhɔɔ Afia klaa, -Lagɔɔ tugonyɔ Alisipɔ klaa, we -yɔ *leglizɪ -we gbelia 'wlu -na -budunwεε, 'in -sa aɪn fɔ. ³ Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ŋwna aɪn 'nyu la, 'in wa 'nyε aɪn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Filemā 'gbɔ

⁴ Filemā, na jijli -tale, 'kɔmɔv 'in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ nɪ, 'in na paa -mɪ dli -gɔ, -Lagɔ na paa fuo -na 'gbɔ. ⁵ Nu, sa -in zɔa dli Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'wɔ nɪ, 'in -in -kalia -Lagɔnyɪma weε zε, 'in ka we 'nɔ. ⁶ Nu, -Lagɔ na bhuhhoea -na 'gbɔ, dli zɔzɔε -bhlo -a kaa, we -slolu zɔzɔnɔ weε lɛnɔε tenyi tenyii -in 'ka Klisu lubho nɔ. ⁷ Na bheli -zɔnɔ, sa -in -kalia -Lagɔ -yɔ ɔ nyɪmaa zε, mɔ -laa 'mɪ 'mɔna 'wɔ, 'in mɔ 'paa 'mɪ 'kɔayli. -We ka gbɔ -wa, -in ka -Lagɔnyɪmaa dli -belɔ -yɔpalɪ.

Pɔlv bhuhhoea Filemā Onezimɔv 'gbɔ

⁸ Nu, -we -in 'kaa lɛnɔ, we se mɪ 'mɪ -yla, 'in 'ka -mɪ -yla we gba Klisi 'wɔ. ⁹ -Amɪ Pɔlv, ɔ -wa nyɪsɔa, 'bhie, ɔ mia -kaslv 'wɔ -Zezu Klisu 'gbɔ, 'in nεε -mɪ -ylaε: -a kɪkɪlɪ zε, we 'gbɔ na bhuhhoea -mɪ. ¹⁰ -In -tali, da 'in mia -seli -kaslv 'wɔ, Onezimɔ ka na 'yu -zε -Zezu Klisi 'wɔ, ɔ 'gbɔ na bhuhhoea -mɪ. ¹¹ Cɪn, -benyi, ɔ 'nɪ nyɪmε 'wɔ -ka -mɪ 'yɪliya 'wɔ, nu,

-slɛɛn mia da, ɔ mɪ nyɪmε nya -a 'dε 'sɔɔ -nɔ nya.*

¹² -Ɔ na bhitia da lv -na -gbε, na 'dεε dibhe -wa. ¹³ Da 'in mia da -kaslv 'wɔ, -Lagɔgbɔv gbagbɛε 'gbɔ, 'in 'yɪbha yaa, 'in 'ka ɔ na 'dε kwesi tɪ, ɔ 'ka 'mɪ 'wɔsa -na 'bɪgɔ. ¹⁴ Nu, -we ka gbɔ -wa, 'in 'nɪ 'yɪbha, 'in 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛnɔ, -zugba 'in 'nɪ -na ŋwεε wɛli 'nɔ. 'In 'na 'ka gba nu, -in nɔ 'mɪ -yla zɔzɔnɔ lε -gla nya, nu, we -zε -na 'dεε dli da gbɔ.

¹⁵ Na dli nεε nu, -we ka 'gbɔ ɔ yia -mɪ -yɔ 'bhɔ bhla -sɛlɛ nya nɪ, ɔ 'ka -mɪ kwesi -tɔ 'yɪ weε nyaa gbɔ -wa. ¹⁶ Nu, ɔ 'nɪ 'maslɛɛn gaylo -kpɔa nya -mɪ, ɔ -zi -slɛɛn gaylo 'wɔ. Ɔ mɪ na yɪcε nya -Zezu 'wɔ, 'in ɔ mneni ɔ 'ka -na yɪcε nya -mɪ, we 'ka na -nɔ 'wɔzi. Filemā, ɔ mɪ -na gaylo nya, 'in ɔ mɪ 'yaa -na -Lagɔbheli -zɔnɔ nya.

¹⁷ -In -ka 'mɪ 'wɔbhu -na nɔnɔnyɔ nya nɪ, 'in -ka yaa -na -gbε yi, sa -in 'kaa 'mɪ kpa, -in kpa 'sa ɔ. ¹⁸ Ɔ -ka -mɪ -yla gbɔnyuu lɛnɔ, -na kpagbɔ -ka ɔ 'wlu -mɪ, nu, -in zɔ 'mɪ we 'wlu. ¹⁹ -Amɪ Pɔlv, na 'dεε sɔ nya na cɛli da we: -amɪ yia weε kpagbɔ -saa. 'In 'in 'na 'ka -mɪ ligbe nu, na kpagbɔ mɪ -mɪ 'wlu. -Na 'yɪliyɔgagɪε -we mia -Lagɔ 'wɔ, mɔ -wa na kpagbɔ -mɪ 'wlu, we 'nɪ mɔv? ²⁰ Cɪn, na bheli, -we na gbaa -in nɔ lɛ nɪ, -in nɔ we lɛ -amɪaa -Kanyɔɔ 'ŋmɪ nya. -In 'palɪ na dli belɔ -yɔ Klisu 'gbɔ.

²¹ 'In mia 'sεbhε nɪ cɛli da, -zugba na dli 'tε -mɪ -gɔ 'wɔ. Nu, -we na yibhahia -mɪ, 'in -yi we 'ji, lɛ -na yia we nɔa, we 'ka -mɔv 'wɔ -zi. ²² -Mɔv 'bɪgɔ, -in mnazi -buduu 'yu yabhlo zɔ la 'mɪ -yla. -Lagɔ a mia bhuhhoeda na 'gbɔ, 'in dɪ we dli 'wɔ nu, -yɔ -Lagɔ yia we ŋwnua, 'in 'in 'ka aɪn 'yɪa mɪ.

'Wɔbhlo -fɔsawɛli

²³ Epafɪlasi, ɔ -yɔ 'mɪ mia -kaslv 'wɔ -Zezu Klisu 'gbɔ nɪ, ɔ nεε, ɔ -sa -mɪ fɔ. ²⁴ -Wa na -yɔ wa nɔa -Lagɔɔ lubho: Malɪkɪ klaa, Alisitakɪ klaa, Demasi klaa, we -yɔ Lukɪ 'sɔ, wa nεε, wa -sa -mɪ fɔ.

²⁵ Nu, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ŋwna aɪn 'nyu la.

* **1:11** Onezimɔv ji -wa glɛkɪwɛli 'wɔ: «ɔ mɪ nyɪmε nya»!

'Sεbhε wa 'paa Eblenya yoo

-Lagɔnyɪma wa mɪa 'kɪyɪe 'wɔpaliɔa, wa 'ka wa 'kɔayli 'paa 'gbɔ wa yia 'sεbhε nɪ cɛli. Wee 'sεbhε slɔlua we -aɪn nɪ, *Klɪsɪ ka -amɪaa 'gbɔ tɪ. We 'dɛɛ 'gbɔ, -a 'nɪ 'maslɛɛn mneni -a 'ka 'slaka -putu -sa -Lagɔ -yla. Mɔ gba 'yaa -aɪn -yla *'wɔsuslɔlue sɔaa 'sεbhε nɔkpla -nyɪma -wa zɔa -Lagɔ dɪ -gɔ bhabhaa -gɔgbɔ.

-Zezuu gbεgbεɪn -Lagɔ gbalɪa -slɛɛn -aɪn -yla

¹ Bha mɪa, -amɪaa dɔkpasɪ -yla -Lagɔ gbaa ɔ gbɔɔ -falɪpanyaa gbεgbεɪn. ɔ ka wa -yla gbɔ gba -zakpa duun, we -yɔ sɔɔ 'yli -bhlo -bhlo lɔ. ² -Slɛɛn, -lu weee bhɪa bhla, ɔ 'Yuu gbεgbεɪn ɔ gbalɪa aɪn -yla. ɔɔ 'Yu gbεgbεɪn ɔ -laa dɔdɔ la, 'ɪn ɔ nɛɛ nɪ, mɔ yia -lu weee 'yia. ³ Sa -Lagɔ mɪa, ɔ ka we -aɪn -slɔlu, 'ɪn ɔmɔ mɪ 'ya 'sa. ɔ wɛlu 'tɪtɛ nya ɔ kaa dɔdɔ. ɔ ka nyɪmaa gbɔnyuu -bhasa, 'ɪn ɔ -dɪa 'tɪtɛ -ka -Lagɔɔ lɪlɪsɔlɔ la.

-Lagɔɔ 'Yu 'yli ɔ -zi 'anzɪnya

⁴ Nɪ, ɔɔ Yu mɪa, 'kadɔ -we -Lagɔ -zɛɪa ɔ, sa we -zia 'anzɪnyaa -nɔ 'wɔ, 'sa -bhlokpade 'ɪnɪ -we ɔ 'yia ɔ kwɛɛ -mɔɔ -zia 'anzɪnyaa 'ɪnɪ 'wɔ.

⁵ 'Lee, -Lagɔ ka -slɔ 'anzɪ yabhlo -yla gbaɛ: «-ɪn mɪ na 'Yu nya, nɪ -zɛɛn, ɪn ka -na Dide -zɛɛ?»

Yaayɪ:

«ɔ Dide na yia -zɛa, 'ɪn ɔmɔ 'ka na 'Yu -zɛɛ?»

⁶ Da -Lagɔ tiea ɔ 'Yu tɪanɔ dɔdɔ -gɔ, ɔ nɛɛ:

«-Lagɔɔ 'anzɪ weee -gbli 'wlu la ɔ 'yu.»

⁷ Nɪ, -we -Lagɔ gbaa 'anzɪnyaa da, mɔ nɪ:

«-Pɪpɛ 'bhɪsa 'anzɪnya yia na lubho nɔa, -kosuu mɔ 'bhɪsa we yia we nɔa.»

⁸ 'ɪn -Lagɔ nɛɛ ɔ 'Yu -yla:

«-Mɪ -Lagɔ, -mɪ yia nyɪma 'wlulapɪɪa 'yli weee -nɔ nya.

Sa -na pɪɪa nyɪma 'wlu la we tɪkɪ.

⁹ -We mɪa tɪkɪ, 'mɔ -ɪn 'yɪbhaa.

Gbɔnyuu mɪa, 'wɔ -na nyɛa we, we 'dɛɛ 'gbɔ, -Lagɔ, -na -Lagɔ, ɔ yia -bha -mɪ -sa ɔ -nɔ nya.

'ɪn, ɔ yia -mɪ 'mɔna yeli -na 'bɪ -zɔnɔɔ 'nyɛnyɛ nya,

we 'ka -na nɔnɔnyaa -nɔ 'wɔzɪ.»

¹⁰ -Lagɔ nɛɛ 'yae:

«Nyɪmaa -Kanyɔ, -lu weee gwedɪda, -mɪ mɪa, -mɪ -laa dɔdɔ la, 'ɪn -ɪn yia yalɪ lɛnɔ -na sɔ nya.

¹¹ We 'dɛ weee mɪa, 'plɪa we yia.

'ɪn, -mɪ mɪa, -ɪn mɪ -bha 'yli weee nya.

-Bana 'bhɪsa we 'dɛ weee yia gɔa,

¹² 'naa 'bhɪsa -na yia we glɪa.

Gbɔzɔnɔ -wa,

'naa 'bhɪsa -na yia we 'bhɪtia.

'ɪn -mɪ, -'ɪn 'bhɪtia,

-na 'yɪlyɔgagɪe 'nɪ bhloɪuda -ka.»

¹³ -Lagɔ 'nɪ -slɔ 'anzɪ yabhlo -yla gbaɛ:

«Yɪ na lɪlɪsɔlɔ ladɪɪa,

'ɪn ɪn 'ka -na tɔnyɪma -na bhɔ zɔ lapalɪ.»

¹⁴ 'Anzɪnya mɪa, zuzunya -we nɔa -Lagɔɔ lubho, 'mɔ we 'dɛ weee -mɪa. We 'nɪ mɔɔ? Nɪ, 'mɔ -Lagɔ tiea nyɪma -wa ɔ 'kaa gbɔ 'wɔsa, we 'ka wa kwali.

2

Gbɔwɔsasɪe 'kadɔ

¹ We 'dɛɛ 'gbɔ, wɛɪ -we -a 'nɔa, -a zɔ we 'yɪlyɔ 'nanɔɔ, we 'nɪ -mɔɔ, 'ɪn -a bhɔlɔa 'yoo -zɔnɔ -gɔla. ² Wɛɪ -we -Lagɔ zɔa 'anzɪnya ɪwɛɛ, nyɪma ka we 'jɪyɪbheli nɪ, we mɪ gbɔzɔnɔ nya. Tɔlɔa 'nɪ we -bha zɔ, tɔlɔa 'nɪ we 'nɔɪwɛ zɔ, 'ɪn -Lagɔ yia wa -kasɪ 'wɔpa wa lɛnɔgbɔɔ 'gbɔ.

³ We -ka 'sa -mɪ, 'bhɪe, -amɪa -ka -Lagɔɔ 'sasɔkpa gbɔwɔsasɪe 'kadɔ yɔlɔkpalɪ nɪ, 'lee, sa -a 'na 'ka -kasɪnyɪma nya -mɪa? Wee gbɔwɔsasɪe mɪa, Nyɪmaa -Kanyɔ gbaa we gbɔ tia. -Mɔɔ 'bɪgɔ, -wa 'nɔa wee gbɔ wa yia we -gɔ nɔ, 'ɪn wa yia -aɪn -slɔlu nɪ, we mɪ gbɔzɔnɔ nya.

⁴ -Lagɔɔ 'dɛ ka 'ya wee gbɔ gwelɔpa. Gbɔ 'kadɪ -yɔ gwɛdɪgbɔɔ 'yli -bhlo -bhlo nya ɔ 'palɪa we gwelɔ, we -yɔ ɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tɪtɛɛ 'yli -bhlo -bhlo -we ɔ dlɪɪa ɔ dɔmɔgbɔ nya, we nya.

⁵ Nɪ, dɔdɔ -we mɪa yida, we gbɔ -a gbaa. -Lagɔ 'nɪ 'anzɪnya 'tɪtɛ 'nyɛ we -gɔ. ⁶ -Lagɔwɛɪ beta yabhlo nɛɛ:

«-Lagɔ, nyɔɔ nyɪmɛ -mɪ, 'ɪn -na pɔpali ɔ -gɔ dɪ laa?

'ɪn nyɔɔ nyɪmɛɛ 'yu -mɪ,

'ɪn -na mnazɪ ɔ -yɔgbɔa?

7 -In ka ɔ 'anzinya zɔ -gali bhla -sɛɛɛ -nu nya. -In ka ɔ 'ɲni -mni, -in ka -bha ɔ -zɔ,

8 'in -in yia ɔ 'tite 'nye -lu weee -gu.» -Lagɔ ka nyime 'tite 'nye -lu weee -gu, -mɔɔ ji -wa nu, ɔ pili -lu weee 'wlu la, 'in -zɛɛɛn yli nya, -a yi we -yɔ nu, nyime 'ni -sɔ 'tite -ka -lu weee -gu. 9 -We -a yia -yɔ mɔ ni: nu, -Zezu ka 'anzinya zɔ -gali bhla -sɛɛɛ -nu nya, 'in -Lagɔɔ 'nani nya ɔ 'ka tli nyima weee 'gbu. Nu, ɔ ka tithiee siasie ɲwe 'yu 'gbu, -a yia -sɛɛɛn ɔ -yɔ, -zugba ɔ 'ɲni mni, 'in wa zɔ -bha ɔ.

10 -ɔ -laa dudu la, -Lagɔ -wa, 'in mɔ kaa we 'de weee la. We 'dɛɛ 'gbu, we mɛni nu, ɔ gbalɔ -Zezuu tiklimumie -mɔɔ siasie 'wɔ, -mɔɔ 'ka 'yuaa -zlo ɔ 'ɲnimnie 'wɔkwa. Nu, mɔ saa wa gbu 'wɔ.

11 Nu, -Zezu ɔ wɔɔɔ -mɔ nyima -yɔ -wa ɔ wɔɔɔ -mɔ, wa 'de weee ka Dide -bhlo. We 'dɛɛ 'gbu -Zezu -ka wa la bhelia ni, we'e 'bhali ɔ zɔ. 12 -Zezu nɛɛ -sɛɛɛn -Lagɔ -yla:

«-Na -gɔgbu na yia na bhelia -yla gbaa. -Mɔ nyimaa -zlo nyidi, -na 'ɲni na yia bhlia.»

13 ɔ nɛɛ 'yae: «-Ami mia, -Lagɔ -gu na yia na dli zua.» We 'biɔ:

«-Ami mi -bha, in -yɔ 'yua, -wa -Lagɔ 'nyɛa 'mi yoo.»

14 Waa yua mia, yice -yɔ 'pɔɔn wa gbɔɔɔ 'wɔ. We 'dɛɛ 'gbu -Zezuu 'debhie -gbolu yia nyime -ze wa 'bhisa, 'in ɔ yia tli ɔ 'ka *'Kuzu, -we kaa tithiee 'tite kwɛɛ, lu. 15 Nu, nyima 'wɔ galɔ, wa mi tithie sɔda dudu -guɔ 'gbu. -Zezuu tithie ka wa gaylo 'wɔsa. 16 We -sɛɛɛn 'vayɔ nu, we 'ni 'anzinya ɔ yi 'wɔsaa, nu, *'Ablaamɔɔ 'yua ɔ yia 'wɔsaa. 17 -We mia dɛɛ 'gbu, ɔ 'ka yaa ɔ bhelia nya 'wɔwɔ sɔ weee lɔ, 'in *-Lagɔɔɔnyaa -kanyɔ 'kadu kaa nyazidli, ɔ nɔa -Lagɔlubho 'nanɔɔ, ɔ 'ka we -ze wa -yla. 'Sa ɔ nɔa, 'in -Lagɔ tia nyimaa gbonyuu 'wɔ. 18 Nu, -Zezuu 'de ka sia bhabha, 'in 'Kuzu yia ɔ layla. We 'dɛɛ 'gbu, -wa 'Kuzu -ka laylaa yi, ɔ mneni ɔ 'ka wa 'wɔsa.

3

-Zezu 'yli ɔ -zi *Moizi

1 Na -Lagɔbhelia, amia weee -wa -Lagɔ laa, a yla ɔɔ -Zezu. 'Mɔ ɔ tiea, -amiaa dliɔgbu -we -a gbaa, -mɔɔ 'ka we -Lagɔɔɔnyaa -kanyɔ 'kadu -ze. 2 Sa *Moizi nu bhaa -Lagɔɔ lubho 'nanɔɔ -mɔ -Lagɔɔ -budu zɔ, 'sa -Zezu nɔa ɔɔɔɔ lubho -we -Lagɔ 'nyɛa ɔ. 3 Nu, -ɔ 'sɔbhhaa -budu, 'mɔ wa zua -bha we 'ka -buduu 'debhie -zi. 'Sa -bhlokpade, -Zezu mi -bhazɔsa ɔ 'ka Moizi -zi. 4 -Buduu, -we -ka -mi, we ka wɛɔɔ 'sɔbhanyɔ. 'In ɔ 'sɔbhhaa -lu weee, -Lagɔ -wa. 5 Bha mia, Moizi -wa lubhononyɔ -zɔɔɔ -mɔ -Lagɔɔ -buduu -kpahie zɔ. -We -Lagɔ 'kaa gba, 'mɔ ɔ gbaa. 6 -Sɛɛɛn, Klisi -wa 'Yu ɔ -wa wee -Lagɔɔ -buduu -kanyɔ. Wee -budu mia, -amia -wa, -zugba we -ka nu, -a 'te dli, 'in -we -a dia dli 'wɔ we'e 'bhali -ain zɔ.

-Lagɔnyimaa nyapelida

7 Nu, Zuzu 'Pɔpa nɛɛ: «A -ka -zɛɛɛn -Lagɔɔ gbagbaweli 'nu, 8 a 'na 'temani amiaa dli la -ni, nɛɛ da a -sɔɔɔa zlime -Lagɔ -yɔ 'wɔ da beblɛɛ, 'in a yia ɔ layla, we 'bhisa -ni.

9 -Mɔ wee da beblɛɛ, -we in nɔa lɛ -zɔ glɔ 'sɔ zɔ, amiaa dɔkpasɔ ka we -yɔyi. We mi 'sa 'bhie, wa yia 'mi layla.

10 We 'dɛɛ 'gbu in yia wa -yɔ 'ɛɛpali. 'In in nɛɛ na 'de -ylae: «Waa nyima mia de, 'kɔmɔɔ wa mɔɔa wa 'wɔlɔkɔɔn lapɔpaliɛ nya, wa'a ɲwɔnu na gbagbaweli 'wɔ.»

11 In 'paa 'ɛɛ, 'in in yia bi: «In nɛɛ nu, nyapelida in mnazɔa la wa -yla, wa 'na 'ka -bha pla.»

12 Bhelian, a nu 'nanɔɔ, -mɔɔ yi 'wɔ nu, ain glaa nyime yabhlogbɔɔɔ ple 'nyuu -yɔ ɔ -Lagɔ dliɔsasiee 'gbu ɔ 'bhɔ 'yliyɔga -Lagɔ 'bi. 13 A 'pɔpali 'kɔayli 'yli weee nya, wee 'yɔnya -we *-Lagɔɔɔbhɛ laa «-zɛɛɛn», we nya, gbonyuu yi ain glaa nyime yabhlogbɔɔ -dawli 'wɔɔɔ, 'in ɔ yi -Lagɔ -yla yukwli sumani. 14 -A -ka Klisi dli -gu zɔda -tu we 'ka we gwedida 'bhɔ we 'ka we bhlooluda nyini, -zugba -a mi Klisi nɔɔɔnya nya.

15 A ligbe nu, -Lagɔweli nɛɛ: «A -ka -zɛɛɛn -Lagɔɔ gbagbaweli 'nu, a 'na 'temani dli la -ni, da a sɔɔɔa ɔ -yɔ 'wɔ, we 'bhisa -ni.»

16 'Lee, nyoo -nyuma 'nu -Lagoo gbagbaweli, 'in wa yi o -yowusolba? -Wa weee Moizi -saa gayloflii Ezipotu -dudu -gu, ma -wa. 17 'Lee, nyoo -yo -Lago pali 'ce -zu glu 'so zaa? -Wa weee nua gbonyuu le, 'in wa yia da beblee tili, ma -wa. 18 -Lago bia, o nee: «Nyapelida in mnazia la wa -yla, wa 'na 'ka -bha pla.» 'Lee, -mama o sa 'nma? -Wa 'nia o 'nonywe zu, ma -wa. 19 -A ka we 'jiyibheli nu, wa 'ni -Lago dli -gu zu, we 'gbu wa 'nia we nyapelidaa plaphe mneni.

4

1-Lago ka weli wla nu, nyapelida o mnazia la, -mo -a yia plaa. Nu, a nu 'nanuu -moo yi 'wlu nu, ain glaa nyime yabhlogbo bhli -bha -plaphe. 2 Wa ka -ain -yla -Lagobu gba, -amiaa dukpasu 'bhisa. Nu, wa 'nua we, we bhe wa -gbe, -we ka gbu -wa, wa 'ni wee weli 'wonywu dli zube nya. 3 -Mumu -ka -amia, -amia -wa zua -Lago dli -gu ni, nyapelida -we o mnazia la, -mo -a plaa. -Lago nee we dae:

«Da in mia 'ce 'pada,
 -bha in bia nu,
 nyapelida in mnazia la wa -yla,
 wa 'na 'ka -mo pla.»

'Sa o gbaa, 'in -zugba onoo lubho ka -nanu dudu lalake -gu 'wubhali. 4 Nu, -mo -Lagoweli 'wu, 'yli gbesonoo -gugbu we gbaa: «-Lago nua lubho weee, wee 'yli gbesoo zli o nyapea.» 5 Wee gbu -bhlokpade -Lago gbaa: «Nu, nyapelida in mnazia la wa -yla,

wa 'na 'ka -mo pla.»

6 -Wa 'nua tiada -Lagobu, wa 'ni we -yonywu, we 'dee 'gbu, nyapelida -Lago mnazia la, wa 'ni -mo pla. Nu, toba mneni wa 'ka -mo pla. 7 We 'dee 'gbu -Lago yia 'yli yabhlo -bhasa. Wee 'yli o laa «-zeen.» Wee 'yli mia, o ka bha -mo 'yugbein *Izlaelnyimaa 'wlulapilinyo *-Davidi 'woplili, 'in o yia we -gugbu gba. -A ka bha we -yoyi, o nee o weli 'wu nu:

«A -ka -zeen -Lagoo gbagbaweli 'nu,
 a 'na 'temani amiaa dli la -ni.»

8 Nyapelida, -we ka -gugbu -Lago gbaa, we -ka yaa nu, *-Zozue ka nyuma we 'wukwa, -Lago 'na 'ka yaa -mo 'yugbein 'yli -putuu -gugbu gba. 9 -Muu ji -wa nu, -Lagonyimaa nyapelida mi -bha, 'yli gbesonoo -we nya -Lago nyapea, we -yo we 'wuwlu. 10 -Lago nua lubho, 'in o yia nyape. 'Sa -bhlokpade,

nyapelida -we -Lago mnazia la, -o -ka -bha pla, nyapea -mo yi 'yaa. 11 We 'dee 'gbu, -a fa -mo 'kua la, 'in -a 'ka we nyapelida pla. -A 'yi 'kli, -moo yi 'wlu nu, -ain glaa nyime yabhlogbo bhli o 'ni -Lago 'nonywe zu 'gbu, Izlaelnyimaa 'bhisa.

12 -Lagoweli -ga 'yliyoo, 'in we kaa 'tite 'wu. We 'ne we -zi 'yiloo -tugugbe. Nyime ku zo we plaa, 'in da o zuzu -yo o nyapeli suslolua 'wu, 'in we sisaha -bha 'yli, 'in we sisali 'yaa 'lalii 'ylijilida -yo we bnu 'yli. Nyime 'wlukoon lapopaligbu -yo o dliwonyniluu gbu we bhua 'wu. 13 -Lu weee -we o -laa la -we 'kaa zizada -mi o 'yu, we 'ni -mi. We 'dee weee mi o 'yu, o 'yli yi we -yo. O -yla -a yia -amiaa lenugbu weee gbaa.

-Zezu -wa -Lagobonyaa -kanyo 'kadu

14 -A ka *-Lagobonyaa -kanyo 'kadu, o 'te la. Mo mnia -Lagoo -gbe. Mo -wa -Lagoo 'Yu -Zezu. We 'dee 'gbu, -we -a zua dli -gu, -a kpa we la. 15 -Amiaa -Lagobonyaa -kanyo 'kadu mia, -a -ka siada -mi, o mneni o -yo -a ka sia dabudu, 'in o 'ka -amiaa 'wuyolbe 'wulanu. Nu, 'Kuzu ka o layla so weee lu -ain 'bhisa, 'in o mo 'ni gbonyuu lenu.

16 We 'dee 'gbu, -a -yo dli 'wotelo nyini -Lagoo 'nyimnikpe -yola. -Bhede mia, o 'nanidli mi -bha. -A -ka -bha nyini, 'in -Lago yila -ain nyazi, 'in o saa -ain 'wu -amiaa siasia bhla 'nanidli nya.

5

1 -Lagobonyaa -kanyo 'kadu -momo -ka -mi, nyuma glaa wa -saa o, 'in o nua -Lagolubho nyuma -yla. Mo wlaa -li -yo 'slaka nyimaa gbonyuu 'gbu. 2 Oo -Lagobonyaa -kanyoo de mia, o 'ni 'wote. We 'dee 'gbu -wa 'nia gbu -yi, -wa mnaa, o mneni o 'ka wa gbegein gbu kpa sayibheli. 3 O 'de 'ni 'wotee 'gbu, we 'ni nu, nyimaa gbonyuu -yo -slaka -bhlogbo o 'ka -sa, nu, o 'dee -yo -nu klaa 'ya. 4 -O 'kaa o 'dee 'ylimanie nya o 'de -sa -Lagobonyaa -kanyo nya, o 'ni -mi. -Lago -bhlogbo mnenia o 'ka nyime *-Lagobonyaa -kanyo -zeli *-Awlooo 'bhisa.

5 'Sa -bhlokpade, Klisi 'ni o 'de 'ylimani, o 'ni o 'de la -Lagobonyaa -kanyo 'kadu. -Lago gbaa o -ylae:

«Na 'Yu -in -mia, nu,
 -zeen in ka -na Dide -ze.»

6-Lagɔ nɛɛ 'ya -Lagɔɛbhɛɛ beta -putu 'wɔɛ: «Mɛlikisedɛku -bho *-Lagɔɔbɔnyɔ -in -mia, 'yɪ weee -nɔ nya.»

7 Da Klisi mia dɔdɔ -gɔ nɪ, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. -Mɔ ɔ bhuhhoe wɛɪ 'wɔ, -Lagɔ ɔ -zɪlaha -li, 'wɔkpɪkɪɛ -yɔ wie nya. -Lagɔ ɔ mnenia ɔ 'ka ɔ tɪtɪe gwevlali, 'mɔ ɔ bhuhhoea. 'In ɔ pɪli -Lagɔ zɔlɔa 'gbɔ, -mɔɔ yia ɔ yukwli pɔɔɔ. 8 Klisi mia dɛ nɪ, -Lagɔɔ Yu -wa. We mɪ 'sa 'bhie, 'in ɔ yia ɔ sɪasɪɛ 'wɔ -Lagɔɔ 'nɔɪwɛzɔzɔɛ 'kpɪa. 9 ɔ tɪklɪmɪɛ gbaa, nyuma weee -wa zɔa ɔ 'nɔɪwɛ, 'in ɔ yia wa Gbɔwɔsanyɔ -zɛ, 'yɪ weee -nɔ nya. 10 'In -Lagɔ yia ɔ -bhasa ɔ bɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu nya, Mɛlikisedɛku lɛnɔgbɔɔ sɔɔ.

A li lililu 'tɪɛ

11 Wee gbɔ nɪ -gɔ, gbɔ -duun -a yia gbaa. Nɪ, a'a 'nɔ gbɔ 'wɔla sɔɔ, we 'gbɔ amiaa gbɔɔ 'ji -yla gbagɪɛ -kali -yɔ. 12 Amiaa 'bɪ ka -Lagɔgbɔ -yɔwɔgwɛ. A mneni a 'ka yaa -slɛɛn gbɔslɔlunya -zɛ 'bhie, amia 'ka yaa -mɔɔ lɛnɔ, we mɪ tɛɪn nɪ, wa -slɔlu aɪn -Lagɔwɛɪ tɪanɔ. Amia 'kaa lililu 'tɪɛ li, amia mia nyɪtɪnyu 'nyɛda. 13 ɔ tɔa nyɪtɪnyu 'nyɛda, 'yuyolu -wa. ɔ 'nɪ gbɔzɔnɔ -yɔ gbɔnyuu -yɔsɪsali sa -yi. 14 'In lililu 'tɪɛ mia, nyuma kpasu -nɔ -wa. Gbɔ weee -we 'wɔ wa 'plɪɪa, we ka wa 'wlukɔɔn latɛmanɪ, 'in wa yia gbɔnyuu -yɔ gbɔzɔnɔɔ -yɔsɪsaliɛ 'kpɪa.

6

1 We 'dɛɛ 'gbɔ, Klisi -gɔgbɔɔ slɔluɛ gwɛdɪɪda mia, -a 'na -tɔɔ -mɔɔ -bhlogbɔɔ -gɔ -nɪ, nɪ, -a nɔ -slɛɛn nyuma kpasu -slɔluwɛɪ -zɔnɔ -gɔ. Wee slɔluɛ gwɛdɪɪda, mɔ -wa nɪ, -a 'bhɔ gbɔ -kpɔa 'bɪ, -a zɔ -Lagɔ dɪ -gɔ. 2 Nɪ, batizee batizee* gbɔ klaa, nyumaa sɔ 'wɪlɔ lapaliɛ klaa, tɪtɪnya glaa 'wɔsɔsɔɛ klaa, we -yɔ -Lagɔɔ nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhuzɪ, -a 'na -tɔɔ we -gɔ nɪ. 3 -A bɛ 'yu, nɪ, -Lagɔ -ka ɪwɪnɪ, 'mɔ -a yia lɛnɔa.

4 'Lee, nyuma -wa bhɪa, wa mneni wa 'ka lɔyɪi? Nɪ, wa ka -Lagɔɔ san 'yɪ, wa yia -Lagɔɔ wɪwɪlalu -we bhɔa yali ɪwɛyɪ, 'in wa yia Zuzu 'Pɔpɔ yɪbhɛli. 5 Wa ka -Lagɔwɛɪ ɪwɛyɪ, 'in wa yia we 'jɪyɪbhɛli nɪ, we nanɪ 'yɪ. 'In da -Lagɔ -ka nyuma 'wɪlɔlapɪɪda -mɪ, 'tɪɛ -we 'kaa yi, wa ka we yɪbhɛli. 6 -Mɔɔ 'bɪgɔ, wa

-ka bhɪ nɪ, waa nyuma mia, wa 'nɪ wa dɪ bhɪtɪɛ 'sɔnɔ mneni, -we ka gbɔ -wa, -zakpa 'sɔnɔ wamɪa kɔɔɔ -Lagɔɔ 'Yu *su -gɔ la, 'in wa yia nyuma 'yoo 'nyɛ wa 'ka ɔ wɛɪ.

7 Kpaa dɔdɔ mia nɪ, 'nyu -ka lɔa -zakpa duun, 'in we maa we, 'in -wa nɔa -bha lubho, 'in we wɪaa wa -yla kpaa -lu -zɔnɔ. We -ka 'sa -mɪ nɪ, -Lagɔ ɪwɪnaa we 'nyu la.

8 'In we dɔdɔ -ka 'wɪa -sunya -yɔ -petu 'nyuu wɪa nɪ, -zugba we dɔdɔ 'nɪ -lu 'wɔkɔ, -Lagɔ yia we mɛ -yɔlatɪa sɔɔ, 'in sɛa we yia.

9 Na bhɛɪa -zɔnɔ, -a -ka 'sa gba, -a mɪ we -gɔ nɪ, 'yoo -zɔnɔ a bhɪa. Wee 'yoo mia, gbɔwɔsa -yoo -wa. 10 -We 'nɪa tɪklɪ -mɪ, -Lagɔɔ nɔ we lɛ: -we a nɔa lɛ, we -yɔ sa a -slɔluɔ nɪ, a -kali ɔ zɛ -Lagɔnyumaa 'wɔsɪɛ nya, 'in a mia we lɛnɔda, ɔ 'na 'ka we 'wɔdɪɔ.

11 -We -a yɪbhɪa aɪn, mɔ -wa nɪ, a 'dɛ weee -gɔ -tɔ ladɔluda, 'in a 'ka we 'wɪlɔlapɪɪda nyɪnɪ, 'in -we weee a dɪa dɪ 'wɔ, we 'ka lɛnɔ.

12 We 'dɛɛ 'gbɔ a 'na 'yamanɪ -nɪ, nɪ, a 'tɪdɛɪ nyuma -wa zɔa -Lagɔ dɪ -gɔ, 'in -wa kaa dɪtɪɛ ɔ gbɔ 'wɔ. Waa 'sasɔkpa -nyuma mia, ma yia -Lagɔɔ kwɛɪ -we ka wɛɪ ɔ wɪaa.

-Lagɔ wɪaa Abɪaamɔ -yla ɔ wɛɪ

13 Da -Lagɔ wɪaa Abɪaamɔ -yla ɔ wɛɪ, ɔ ka ɔ 'dɛɛ 'ɪnɪ nya bɪ. Nɪ, ɔ 'yɪa ɔ -zɪa -Lagɔ, ɔ -kanyɔ 'nɪ -mɪ, we 'gbɔ, ɔ 'dɛɛ 'ɪnɪ nya ɔ bɪa.

14 ɔ nɛɛ: «Cɪn, 'nyu na yia -mɪ lɔɪwɪnaa, 'in in 'ka -mɪ 'yuoyuaa -zɔ 'nyɛ.» 15 Abɪaamɔ nɔa dɪ tɛɛ, 'in -we ka wɛɪ -Lagɔ wɪaa, 'in ɔ yia we 'yɪ.

16 Nyuma -ka bɪa yɪ nɪ, nyumɛ ɔ 'yɪa ɔ -zɪa wa 'wɔ, -mɔɔ 'ɪnɪ nya wa bɪa. Wa -ka 'sa nɔ, -bha wa yia we gbɔzɔnɔ nya. Nɪ, mɔ saa -zɛ la.

17 'Sa we mia Abɪaamɔ zɔayɪ -nyumaa -nɔ nya. Nɪ, -lu -zɔnɔ -we ka wɛɪ -Lagɔ wɪaa ma 'kaa we 'yɪ. -Lagɔ 'yɪbha ɔ 'ka -slɔlu nɪ, ɔɔ 'bhɔɔ ɔ wɛɪ -gɔ la, we 'dɛɛ 'gbɔ, ɔ wɪaa ɔ wɛɪ, 'in ɔ yia bɪ.

18 Nɪ, gbɔ 'sɔ -we'e 'bhɪa, mɔ -wa ɔ wɛɪ -wɪawɪɛ -yɔ bɪbɪɛ. -We mia dɛ -gɔ, -Lagɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka yo 'tɔbhɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ, -amɪa -wa 'yɪa zɪzɛda -Lagɔ zɔ dɪwɔdɪdɪɛ -we ɔ dɪa -aɪn 'yu la we 'knɪnɪɛ nya, we ka -aɪn 'kɔayɪ 'pa bhɪbha.

19 -We -a dɪa dɪ 'wɔ, mɔ zɔa -aɪn 'yɪyɔ. -A mɪ we -gɔ -kɪ, we 'tɛ la, 'in we plaa -Lagɔɔ

* 6:2 Nɪ, Zuɪfɔɔ budɔbudɔɛ -yɔ batizee batizee -gɔgbɔ we gba 'yaa.

-mawlboda 'tata, -we ka gbu -wa, we gege - buduu gwe 'bhisa.

20 Nu, we 'wv -Zezu plaa tia -ain 'yu o 'ka -ain 'wvsa. O ka Melikisedeku -bho *- Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -ze, 'yli weee - nu nya.

7

-Lagobubonyo Melikisedeki

1 Nu, o Melikisedeki mia, mo -wa zlme Salemugbee 'wlulapilinyo, 'in -Lago o mia -mo yali 'pipi, -moo bubonyo o -mia. Da Ablaamu mia tu -yo 'bhoda, -zugba o ka nyumaa 'wlulapilinya lu ni, 'in o Melikisedeki yia o yoo mni. Wa gbelia 'wv, 'in o yia Ablaamu 'nyulanwna. 2 'In - moo yia -we weee -moo 'yia waa nyumaa 'wlulapilinya kwεε, we kugbuuaa -gv - bhlonu o 'nye. O Melikisedeki 'ηnu ji -wa nyumaa 'wlulapilinyo tiklu. 'In, o mi 'yaa Salemugbee 'wlulapilinyo nya, muv ji -wa, -o pili nyuma 'wlu la 'wvotvbe -dlao nya. 3 O Melikisedeki mia, o dide klaa, o 'nyaa klaa, we -yo o dukpasu, -a 'ni wa -yi. O gwaligbu -yo o thligbu 'so, wa'a gba -muv -gugbu. O 'wv -Lago 'Yu, o mi -Lagobubonyo nya 'yli weee -nu nya.

4 Amiaa 'de yla sa o 'yia, 'in -amiaa dukpasa Ablaamu yia -lu o 'yia tu -guda, we kugbuuaa -gv -bhlonu o 'nye. 5 Nu, -Lago tite neε nu, *Leviii 'yuoyua -wa mia -Lagobubonyaa nya, wa 'yibhali -lu weee kugbuuaa -gv -bhlonu Izlaelinyuma. Wa 'yibhali we wa, -maa 'de yi, Ablaamu 'yuoyua nya -mi wamia 'bhisa. 6 Melikisedeki 'ni Leviii zwayli -nyume, 'in Ablaamu yia o -luu kugbuuaa -gv -bhlonu 'nye, 'in Ablaamu -o -yia -Lago wlaa weli, omo yia -moo 'nyulanwna. 7 -A -yi we 'ji nu, kpasu ηwna 'buvayu 'nyu la. -Muv 'ni kpelue -gula -ka. 8 -Lagobubonyaa mia, ma yia nyuma kwεε -luu kugbuuaa -gv - bhlonu. Nu, nyuma -maa -mia, 'in 'yli yabhlo nya, tia -maa yia. 'In Melikisedeki mia, omo ka 'ya wee -luu kugbuuaa -gv -bhlonu 'yi, 'in o mi 'yliyagada 'yli weee -nu nya, 'sa -Lagoweli gbaa. 9 Leviii zwayli -nyuma yia nyuma kwεε -luu kugbuuaa -gv -bhlonu. 'In wa mneni wa 'ka gba nu, Ablaamu gbegebein Leviii 'debhie ka wee -luu kugbuuaa -gv -bhlonu 'peni. 10 Nu, Ablaamu mi *Leviii dukpasa nya. 'In da o -yo Melikisedeki 'kaa

'wogbeli ni, -zugba Levii mi o 'pion 'wv, wa 'ni -slo o gwalu.

-Zezu -yo Melikisedeki

11 Leviii solvu -Lagobubue -wa Moizu titee gwe. Nu, Leviii solvu -Lagobubue -ka yaa gba ni, wa 'na 'ka yaa -Lagobubo so -putu ligbe: -we mia Melikisedeku -bho -nu nya, 'in -we 'nia -Awlon -bho -nu. We 'ni muv? 12 'In wa -ka -Lagobubo so 'bhiti ni, we mi nu, wa 'bhiti tite. 13-14 Nyumaa -Kanyo -o ka -gugbu -Lagoweli gbaa, zua -putu 'yli -nyume o -mia. Nyuma weee -yi we 'ji nu, Zudaa zwayli -nyume -wa. Nu, -Lagobubonyo yabhlogbo 'ni wee zua ni 'yli 'bhulu. 'In Moizu mia -Lagobubonyaa -gugbu gbada, o 'ni wee zua ni 'yli -nyumaa -gugbu gba.

15 -A yi -sleen we -yo 'nanuv nu, -Lagobubonyo -putu -ka yi ni, -moo 'wv Melikisedeki. 16 We 'ni zwayli -tite -gv o -zeli -Lagobubonyo. 'Yliyagagie -we 'nia bhloluda -ka, we 'tite -gv o -zela we. 17 Gbuzonu -wa, -Lagoweli neε:

«-Mi -wa Melikisedeku -bho -Lagobubonyo 'yli weee -nu nya.»

18 -Sleen mia, tite sua ka 'pli, -we ka gbu -wa, we 'ni 'tite -ka, 'in we bhe. 19 Nu, Moizu tite 'ni mneni we 'ka -lu yabhlogbo -mawlvu, 'in -muv 'ka gba. Nu, dlwvudie -we -zia tianu 'wv, -Lago ka we -ain -slolu. We gbegebein -a nynia o -yola.

20 We bhli -muv -gv, -Lago yia bi. Nu, -wa -zea o bubunya tiada, o 'ni -maa 'gbu bi. 21 Nu, -Zezu o -zela -Lagobubonyo bibie nya, o neε o -yia:

«Jelitape ka bi, 'in o 'na 'ka o weli -gv luyi:

«-Mi -wa na bubonyo 'yli weee -nu nya.» »

22 We 'deε 'gbu, -sleen, *'wvusloluwe -we -Lago -yo -ain nua le -Zezuu gbegebein, we 'yli we -zi 'wvusloluwe -we o -yo nyuma nua le Moizu gbegebein.

23 -Muv 'bigu, gbu -putu mi -bha. Nu, -Lagobubonyaa duun ka 'pli, -we ka gbu -wa, -bhlo ka ti, 'in wa palia -bhlo o 'bigu. Wa 'yabhlogbo 'ni -Lago buboda -tu 'yli weee -nu nya. 24 Nu, -Zezu mia, -moo mi -bha 'yli weee -nu nya, 'in -o 'kaa o 'bigu 'pili -Lagobubonyo nya, -moo -kanyo 'ni -mi. 25 We 'deε 'gbu -wa nynia -Lago -yola o gbegebein, o

mneni ɔ 'ka wa gbu 'wɔsa, 'yli weee -nɔ nya. -We ka gbu -wa, -Zezu -ga 'yliyɔ 'yli weee nya, 'in ɔ mɪ -Lagɔ bhuhhoeda -maa 'gbɔ.

26 We mɪ tikli nu, -Zezu -mɪ -amɪaa *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ nya, -we ka gbu -wa, ɔ mɪ -mɔwɔɔda, 'sla -yɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ 'wɔ -mɪ. ɔ -yɔ gbɔnyuu -lɛnɔnya mɪ -yɔbhɔbhɔɔda, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɔ yali, ɔ pɪli -lu weee 'wlu la. 27 ɔ 'nɪ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɪ tɔɔba 'bhisa -mɪ. We 'nɪ nu, sa zli zha -bhlo, 'sa ɔ 'ka 'slaka -sa -Lagɔ -yla ɔ 'dɛɛ gbɔnyuu -yɔ nyɪmaa gbɔnyuuu 'gbɔ, -maa 'bhisa. We 'nɪ -mɔv. Nu, -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ -saa 'slaka ɔ 'dɛɛ wlawhie 'slaka nya. 28 Nyɪma 'nɪ 'wɔtɛ, 'in 'ma Moizu tite saa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɪ nya. 'In titee 'bɪgɔ -Lagɔ bia. Wee bibie mɪa, mɔ -zɛli -Lagɔɔ 'Yu -ɔ mɪa tikli we 'ka gba 'yli weee -nɔ nya, ɔ bɔbɔnyaa -kanyɔ.

8

-Zezu -wa 'wɔsuslolue loluu 'kɔɔ

1 -We -a mɪa gbada, we ji nɪ: -a ka 'sasɔkpa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -ɔ -dɪa 'tite -ka -Lagɔɔ 'ɪnɪmɪkpee lilisɔɔ la -mɔ yali.

2 -Lagɔɔ -mɔwɔɔda ɔ nɔa lubho. -Mɔ -wa nɪmɛkupalɔv dɛbhie. 'Mɔ Jejitape 'sɔbhaa, we 'nɪ nyɪmɛ 'sɔbha we.

3 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɪ weee wa -saa -bha wa 'ka -lu wla, 'in wa 'ka 'slaka -sa -Lagɔ -yla. We -ka 'sa -mɪ nɪ, da -Zezu yia, -lu -we ɔ 'kaa wla, we mɪ ɔ kwɛɛ. 4 Klisi -ka yaa dɔdɔ -gɔ -mɪ, ɔ 'nɪa -Lagɔbɔbɔnyɔ -zɛa yi, -we ka gbu -wa, Moizu titee sɔɔ, -Lagɔbɔbɔnyaa -wa wlaa -li -Lagɔ -yla wa mɪ dɔdɔ -gɔ. 5 Waa -Lagɔbɔbɔnyaa mɪa, *-Lagɔbudu zɔ wa nɔa lubho. Wee -Lagɔbudu -yɔ yali -nɔ 'wɔwɔɔ, 'in yalɪ -zɔnɔv zuzu -wa. Da Moizu 'kaa 'wɔsuslolue nɪmɛkupalɔ 'sɔbha nɪ, -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -mna 'wɔ, -in 'sɔbha we, we 'wɔwɔɔ -nɔ -we in -slolua -mɪ 'klɔ -gɔgɔ 'kadɔ 'wlu 'bhisa.» 6 Sa lubho -we -Lagɔ 'nyɛa -Zezu 'yɪa we -zia waa -Lagɔbɔbɔnyaa -nɔ, 'sa -bhlokpadɛ wee 'wɔsuslolue -we ka 'kɔɔ -Zezu -mɪaa 'ylilo -zia 'wɔsuslolue tianɔ. -We ka gbu -wa, wee 'wɔsuslolue mɪa, -Lagɔɔ wlawlawɛlɪnya -gɔ we bhɔa.

7 We -ka yaa nu, wee 'wɔsuslolue tianɔ mɪ gbada, wa 'na 'ka yaa we 'lulolu lɛnɔ.

8 Nu, -Lagɔ dɪa ɔ nyɪma gbɔ: «Jejitape nɛɛ:

«'Yli -we nya in 'kaa *'wɔsuslolue lolu lɛnɔ, in -yɔ Izlaɛlɪnyɪma -yɔ Zudaa nyɪma 'sɔ nyidi, wee 'yli mɪ yida.

9 'Wɔsuslolue -we in -yɔ wa dɔkpasɪ nɔa lɛ -maa sɔ -yɔwɔbhulɔe -yɔ -maa Ezipɔtɔ -nyɪmaa kwɛɛ -sasɛ nya, wee 'wɔsuslolue -lolu -mɔnɪ -yɔ we 'na 'ka 'wɔwɔɔ.

Wa 'nɪ wee 'wɔsuslolue 'nɔɪwɛ zɔv 'gbɔ, 'in in yia wa sɔ 'bɪsa, 'sa Jejitape gbaa.

10 Wee 'ylɪnya -mɪnu 'bɪgɔ, sa in -yɔ Izlaɛlɪnyɪma 'sɔ 'kaa 'wɔsuslolu,

mɔ nɪ: na tite na yia wa 'wlukɔv zɔa, 'in in 'ka we cɛli wa dli zɔ, 'in in 'ka wa -Lagɔ -zɛ, 'in wamɪa 'ka na nyɪma -zɛ.

11 Wa 'na 'ka 'maslɛɛn wa -lima gbɔ -slolu. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka ɔ bheli -yla gbaɛ:

«-In yibheli Jejitape» -we ka gbu -wa, we 'ka 'nyɛnyɛyua -gɔ 'bhɔ we 'ka nyɪma kpasɪ yli, yibhelia wa 'dɛ weee yia 'mɪ.

12 Wa gbɔnyii na yia 'wɔtɪa, 'in in 'na 'ka 'maslɛɛn wa lɛnɔgbɔ 'nyii dli -gɔ 'pa.»

13 Nu, -Lagɔ -ka 'wɔsuslolue loluu gbɔ gba nɪ, -zugba ɔ ka we tianɔ 'sɔa -zɛli. 'In -we -ka sɔa, we ka gɔ, 'in la we yia dayli 'bhɔa.

9

'Wɔsusloluee tianɔv 'slaka

1 'Wɔsusloluee tianɔ mɪa, we ka tite, sa nyɪmɛ 'kaa -Lagɔ bɔbɔ, 'mɔ we slolua. We ka -Lagɔbɔbɔda yabhlo dɔdɔ -gɔ. 2 We 'dɛɛ 'gbɔ nyɪma yia -bha nɪmɛkupalɔ 'sɔbha. We nɔkplɛ tianɔ mɪa, 'mɔ wa laa -Lagɔɔ -mɔwɔɔda. We nɔkplɛ mɪa, 'napɛ -yɔ 'tabhle -yɔ 'floo wa 'nyɛa -Lagɔ, we mɪ -bha. 3 -Mɔ we lɔv, 'naa yabhlo -dɪa wee nɪmɛkupalɔ 'wɔ 'sɔ. Wee 'naa lɔv -wa we nɔkplɛ 'sɔnɔ -we wa laa -Lagɔɔ -mɔwɔɔda 'tata. 4 -Bhɛdɛ mɪa, 'wɪgɔsielilu -we mɪa -can nya, we mɪ -bha. 'In 'kesu -we nɔkplɛ 'wɔsusloluee wɛli mɪa, we mɪ -bha. Wee 'kesuu ku -yɔ mɪ -can nya. We nɔkplɛ mɪa, -can -tɔkpv -we kaa *manɪ 'wɔ klaa, -Awɔɔn kɔɔsu -we minia -yɔ klaa, we -yɔ tɔkpanya -we -gɔ -Lagɔ cɛli ɔ 'wɔsusloluee wɛli, we mɪ -mɔ. 5 -Mɔ we -gɔ

*selubεεn 'sɔ -we wa tɛlia, we mɪ -bha. Mo slolua nu, -Lagɔ mɪ -bha. 'Kesuu 'wlu -we -gɔ wa mnia numεε 'pɪɔn gbonyuu lamumnie saa, -mɔ we -kapuɛnya nynia. Nu, we 'nɪ we 'ji -gba -bhla.

6 Nu, we nuɔkpla -luu ladɪdie -ka sa bhɪa, 'yɪ weee nya, -Lagɔbɔbɔnya plaa we nuɔkplεε tɪanɔ 'wɔ, 'in wa nuɔ wa -Lagɔbɔbɔ -lubho. 7 We nuɔkplεε 'sɔnɔ mɪa, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -bhlogbɔɔ plaa -mεmε. -Zɔ 'wɔ, ɔ pla -mɔ -zakpa -bhlogbɔɔ. Numεε 'pɪɔn 'nɪ ɔ kwεε -mɪ, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -mɔ pla. ɔ -ka -mɔ pla nɪ, 'in ɔ wlaa we -Lagɔ -yla, ɔ 'dεε 'gbɔ, we -yɔ nyɪmaa gbonyii -we ka 'ji wa 'nɪa -yii 'gbɔ. 8 Sanεε 'sa Zuzu 'Pɔpa slolua -ain nu, yalɪ -mɔwɔɔda 'tataa 'yoo 'nɪ -slɔ -kalɪ. 'Mɔ, wee numεkupalɔ tɪanɔ 'nɪ -slɔ labhɔ, we 'na 'ka -kalɪ. 9 -We mɪa dε, we 'yɪ yabhlo -wa. Mɔ slolua -zεεn -ain nu, -we weee wa wlaa -Lagɔ -yla, 'slaka weee wa -saa, we 'nɪ mneni we 'ka nyɪmε -ɔ bɔbɔa -Lagɔ, ɔ dɪ dɪ tɪklɪ -zεɪ we 'ka gba. 10 Wee wlawlali -yɔ 'slakanya mɪa dε nɪ, lilie klaa, 'mamɪe klaa, we -yɔ budobudoeε gbɔɔ 'dεkpɔa we gbaa. We'e nɔnɔ nyɪmaa dɪ -lu yabhlogbɔɔ, 'in bhla -we nya -Lagɔ nuɔ -lu weee 'wɔsuslolue lolu ε, -bha wee 'sasɔkpa -tite 'bhɔa la.

Klisu 'pɪɔn 'ylilo

11 Nu, Klisɪ yia *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ nya. 'In -li -zɔnɔ -we mɪ bhaa la, mɔ yia we -ain 'nyεa. Numεkupalɔ -we zɔ ɔ nuɔ ɔ lubho nɪ, we 'yɪ, 'in we mɪa 'nanɔ we 'ka dɔdɔ -gɔ -nɔ -zi. We 'nɪ nyɪmaa 'sɔbha we. -We -Lagɔ -laa la dɔdɔ -gɔ, we 'nɪ we glaa -mɪ. 12 Nu, Klisɪ pla -Lagɔɔ -mɔwɔɔda 'tata -zakpa -bhlogbɔɔ 'yɪ weee -nɔ nya. ɔ ka -mɔ pla, 'in we 'nɪ -vlɔɔ 'pɪɔn -yɔ 'bhliyuu 'pɪɔn ɔ wla 'slaka nya, nu, ɔ 'dεε 'pɪɔn ɔ wlaa. 'Sa ɔ -saa -ain gbɔ 'wɔ 'yɪ weee -nɔ nya. 13 Nu, -vlɔɔ 'pɪɔn klaa, 'bhligbɔɔ 'pɪɔn klaa, we -yɔ 'bhlii 'tɔtɔ, 'mɔ wa slua, -wa plaa pɔɪn, wa 'wluo. Tɔn, 'in wa pɔɪn mumnia la, 'in wa wɔɔa -mɔ. 14 We -ka 'sa -mɪ, Klisɪ 'pɪɔn 'yɪ, we ka 'tite 'wɔ we -zi nyɪmaa -nɔ. Nu, -Lagɔɔ Zuzu -ɔ mɪa la 'yɪ weee -nɔ nya, we 'tite nya ɔ wlaa ɔ 'dε, 'slaka -we 'nɪa 'sla -yɔ -ka nya -Lagɔ -yla. We 'dεε 'gbɔ, ɔ 'pɪɔn mneni we

'ka -amɪaa dɪ zɔ lawɔɔɔ, 'in gbɔ -we kwaa -ain tɪtɪe 'wɔ, we 'ka we -ain 'wɔsa. 'In -a 'ka 'yɪlyɔga -Lagɔɔ lubho nɔ.

'Wɔsuslolue loluu 'kɔɔ

15 We 'dεε 'gbɔ, Klisɪ mɪa -Lagɔ -yɔ nyɪmaa 'sɔ nyɪdu 'wɔsuslolue loluu 'kɔɔ nya. Nu, nyɪmaa -wa -Lagɔ laa, 'in -wa -yla ɔ wlaa ɔ wɛɪ zɔzɔnɔ -we mɪa 'yɪ weee -nɔ nyaa daa, -maa 'ka we 'yɪ Klisɪ tɪtɪeε 'gbɔ. 'In ɔ 'ka wa 'wɔzɪtɪ gbonyuu -we wa nuɔ lε 'wɔsuslolueε tɪanɔ bhla, we gbεgbεɪn.

16 Wɛɪ nyɪmε tɪa, wa 'nɪ -slɔ we -slolu nu, ɔ ka tɪ, wa'a nɔ we -gɔ. 17 Nu, nyɪmε -ka wɛɪ tɪ 'bhie ɔ 'ka tɪ, we ka 'nɔɪwε. -Mɔɔ -ka 'yɪlyɔga, we sa bhe. 18 We 'dεε 'gbɔ 'pɪɔn 'nɪ laslue nɪ, 'wɔsuslolueε tɪanɔ 'na 'ka lεnɔ. 19 Nu, tɪada mɪa, Moizɪ zɛɪa -Lagɔɔ titeε nuɔkpla -wɛɪ weee nyɪmaa weee -yla. Tɔn, ɔ gbɔnɪa *isɔpɔsuu 'kliya 'wluo 'kwleeni zalɔ la, ɔ faa we 'bhliyuaa 'pɪɔn klaa, -vlɔɔ 'pɪɔn klaa, we -yɔ 'nyu lɔ, 'in ɔ yia we 'mni -Lagɔɔ titeε 'sɛbhε -yɔ nyɪmaa weee -gɔ. 20 'In ɔ nεε: «-We mɪa da nɪ, mɔ -wa 'wɔsuslolueε 'pɪɔn. 'Wɔsuslolue -we -Lagɔ gbaa a zɔ 'nɔɪwε, mɔ -wa.» 21 'Ya 'sa -bhlokpadeε ɔ 'mnia 'pɪɔn numεkupalɔ -gɔ, we -yɔ -li -we 'wɔ wa bɔbɔa -Lagɔ, -mɔ weee -gɔ. 22 -Mɔ tite 'wɔ, -lu -we 'pɪɔn 'nɪa -mɔwɔɔɔ, we 'nɪ 'wɔzɪ. 'Pɪɔn 'nɪ laslue nɪ, nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔtɪtɪe 'nɪ -mɪ.

Klisɪ plaa yalɪ nyɪmaa 'gbɔ

23 Wee numεkupalɔ nuɔkplali mɪa, yalɪlii zuzu we -mɪa, 'in numaa 'pɪɔn nya wa 'kaa we -mɔwɔɔɔ. Nu, we mɪ nu, wee yalɪlii -yɔ -slaka 'yɪ we -zi dɔdɔ -gɔ -nɔ. 24 We 'nɪ nyɪmaa 'sɔbha 'sɔbha -mɔwɔɔda -we -wa yalɪ -nɔ zuzu, we 'wɔ Klisɪ pla. Nu, -mɔ yalɪ 'dεbhie -gbolu ɔ plaa, 'in ɔ mɪa -slεεn -Lagɔ 'yu -amɪaa 'gbɔ. 25 -Zɔ nɪwεε *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ plaa -mɔwɔɔda 'tata nyɪmaa 'pɪɔn nya. Nu, Klisɪ 'nɪ yalɪ pla ɔ 'ka ɔ 'dε wla -zakpa duun. 26 We -ka yaa 'sa -mɪ, we 'ka dɔdɔ lalabhla 'wɔbhɔ, ɔ ka yaa sia -zakpa duun. -Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ. Nu, -slεεn mɪa, dɔdɔ bhɪa bhla Klisɪ 'wɔɔa dɔdɔ -gɔ -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ 'ka gbonyuu lasa, ɔ 'dεε wlawɪe 'slaka nya. 27 Sa nyɪmaa weee yia tɪa -zakpa -bhlogbɔɔ, 'in we 'bɪgɔ -Lagɔ 'ka wa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ, 28 'sa -bhlokpadeε Klisɪ wlaa ɔ 'dε -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ 'ka nyɪmaa

duuun gbonyuu lamumni. Ɔ -zakpa 'sɔnu yia 'wɔa. -Muu mia, we 'ni gbonyuu ɔ yi lamumnia, nu, -wa mia ɔ wɔda, 'ma ɔ yia gbu 'wɔsaa.

10

Klisi yia -Lagɔɔ dumagbu lenva

¹ Moizu tite mia, we 'ni yalili 'yli 'dɛbhie. Nu, zɔzɔnu -we 'kaa lenv, we zuzu -wa. We 'dɛɛ 'gbu, -zɔ ŋweɛ -slaka -bhlokpade -we wa tua -sada, nyima -wa nynia -Lagɔ -yɔla, we 'ni mneni we 'ka wa nu tiklu we 'ka gba.

² We -ka yaa -muu ni, -zugba -mama bubɔa -Lagɔ, -maa dli 'na 'ka -maa gbu dli -maa gbonyiii 'gbu, 'in wa 'na 'ka 'slaka -sada -tu, wa ka -mɔwɔ 'yli weee -nu nyaa 'gbu. ³ Nu, we 'ni 'sa -mi. Wee 'slaka wa saa da -zɔ ŋweɛ, mu nva ɛ, 'in wa ligbea wa gbonyii. ⁴ -We ka gbu -wa, 'bhligblɔɔ 'pɔn -yɔ -vlɔɔ 'pɔn 'ni mneni we 'ka nyimeɛ gbonyii lamumni.

⁵ We 'dɛɛ 'gbu Klisi 'kaa dɔdɔ -gɔ yi ni, ɔ nɛɛ -Lagɔ -ylaɛ:

«-In 'ni 'slaka -yɔ wɔwɔlali 'yibha.

Nu, -in ka 'mi ku 'nyɛ.

⁶ 'Slaka -nima -we wa siea we -yɔ gbonyuuu 'slaka 'ni -mi dɔdɔ nanu.

⁷ We nya, in gbaɛ:

«-Lagɔ, -ami ni.

Yi in yia in 'ka -na dumagbu lenv.

Mu mia na daa cɛɔda,

-mɔ -Lagɔɔ gɔgɔli -sɛbhɛ 'wɔ.» »

⁸ Klisi nɛɛ tiaɛ: «'Slaka klaa, wɔwɔlali klaa, 'slaka -nima -siesie klaa, we -yɔ gbonyuuu 'slaka, -in 'ni we 'yibha, 'in we 'ni -mi dɔdɔ nanu.» Ɔmɔ ka 'sa gba, 'in Moizu tite -nanu nɛɛ nu, wa nu we ɛ. ⁹ Ɔ nɛɛ 'yae: «-Ami, yi in yia, in 'ka -na dumagbu lenv.» Bhasabhla -slaka mia, 'mu Klisi -saa la ɔnuu 'slaka nya.

¹⁰ -We -Lagɔ 'yibhaa, 'mu -Zezu Klisi nva ɛ, nu, ɔ 'dɛ ɔ wɔlaa -zakpa -bhlogbɔɔ 'slaka nya 'yli weee -nu nya. We gbɛgbɛin -a wɔwɔa -mɔ.

¹¹ Zɔ zɔ, -Lagɔbubɔnyɔ -mɔmɔ -ka -mi, -mɔɔ yligbe bhu -gɔ -mɔɔ -Lagɔbubɔ -lubho nuda. 'Slakaa 'yli -bhlo ɔ saa -zakpa duun, 'in we 'ni mneni we 'ka nyimaa gbonyii -bhasa. ¹² Nu, Klisi -sa 'slaka -zakpa -bhlogbɔɔ 'yli weee -nu nya nyimaa gbonyiii 'gbu, 'in ɔ yia -Lagɔɔ lilisɔlv ladi. ¹³ -Slɛɛn mia, ɔ mi -Lagɔ wɔda -mɔɔ 'ka ɔ tɔnyima ɔ

bhu zɔ lapali. ¹⁴ Nu, 'slaka -bhlogbɔɔ nya ɔ nva nyima weee -wa ɔ mia -mɔwɔwɔda, tiklu we 'ka gba 'yli weee -nu nya.

¹⁵ Zuzu 'Pɔpa mi 'ya we gbɔdayinyɔ nya -ain 'yu. Ɔ nɛɛ:

¹⁶ «Jejitape nɛɛ:

«'Wɔsuslɔlue na -yɔ wa 'sɔ yia ci lenva, mu ni:

na tite na yia wa dli zɔ zɔa.

'In, in 'ka we cɛli wa 'wɔlukɔɔn.» »

¹⁷ Ɔ nɛɛ 'yae:

«In 'na 'ka wa gbonyii -yɔ wa mɔmɔnɔɛ dli -gɔ 'pa.»

¹⁸ Nu, -Lagɔ -ka wa gbonyii 'wɔti ni, -zugba wa 'ni 'maslɛɛn gbonyuuu 'slakaa gbu -ka.

A -tu dli zɔda

¹⁹ Na bhelia, -amɔaa dli 'tɛ 'wɔ -mɔwɔlɔda 'tataa plada -Zezuu 'pɔɔɔn 'gbu. ²⁰ Ɔ ka 'yoo -lolu -we kwaa nyima 'yliyɔgagie 'wɔ -ain -yla lapali. We ka nimekupaluu nyidi naa 'wɔplili. -Mu ji -wa nu, ɔ 'dɛɛ ku 'wɔ we 'plihia. ²¹ -Mu 'bigu, -a ka *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ yabhlo, mɔ -wa -Lagɔɔ -buduu -kanyɔ. ²² -Amɔaa dli mi -mɔwɔlɔda gbonyuu -we dila -ain gbuu daa, -amɔaa ku mi -yɔwɔlɔda 'nyu -zɔnu nya, we 'gbu, -amɔaa -gɔ -bi, 'in -a nyini -Lagɔ -yɔla dli weee nya.

²³ Nu, dliwɔdidie -we ka gbu -a mia nyima -yla gbada, -a kpa we la -kli, -we ka gbu -wa, -Lagɔ ɔ wɔlaa ɔ wɛli, ɔ'ɔ 'bhulu we -gɔ la. ²⁴ -A 'yi 'kli sa -a 'kaa 'kɔayli 'pɔpali, -a 'ka nyimaa zekali, 'in -a 'ka 'nanu nu, we daa. ²⁵ Nu, 'wɔ -a gbelia da zli tɔlɔa zli, -a 'na -sali -muu kwe 'bi -ni, sa tɔlɔa mia we nuda 'bhisa. -A 'pɔpali 'kɔayli, we mi nu, -a nu we ɛ bhabha, da a mia we -yɔyɔda nu, Nyimaa -Kanyɔɔ yiyibhla ka cɔpa.

²⁶ -A ka gbɔzɔnu 'kɔpia, 'in -slɛɛn, -a -ka gbonyuu lenvɔda -tu -amɔaa 'dɛ 'yibadi ni, 'slaka -we 'kaa -amɔaa gbonyii lamumni, we 'ni -mi. ²⁷ We -ka 'sa -mi, -we -bhlogbɔɔ -a 'kaa wɔ nyanɔ dli nya, mu -wa nu, -Lagɔ yia -amɔaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in ɔ 'ka ɔ tɔnyima -sie -kosu 'kadu 'wɔ. ²⁸ Nyime ɔ 'ni Moizu tite 'nɔŋwe zu, nyima 'sɔ, nyima ta -ka we gbɔdayinya nya -mi, wa 'na 'ka ɔ nyazi 'yili, 'in wa bhaa ɔ. ²⁹ We -ka 'sa -mi, nyime -ka -Lagɔɔ 'Yu 'wɔnyɛ, -kasɔ 'wɔ -Lagɔ yia ɔ 'paa 'nyumɛɛ. We 'ni muu? Nu, ɔ nyime mia, 'wɔsuslɔluee 'pɔn -we 'wɔwɔa -mɔ ɔ, ɔ -ka we 'yi gbu -kpɔa nya, 'in -Lagɔɔ Zuzu ɔ

slolua -aun -Lagoo 'nani, o -ka o velti ni, -a -yi we 'ji nu, -Lagoo yia o -kaslo 'wopaa 'nyumee.
 30 «Kpasasie mia, na -nu -wa. -We ka 'klu nyime kaa, -ami wlaa we.» -O gbaa we, -a -yi o. 'In o nee 'yae: «Jejitape yia o nyimaa -yogbu 'wobhua.» 31 'Yliyoga -Lagoo kwee bhlilie mia, we -kali -yo.

32 A ligbe amiaa -Lagoo gbedida, da -Lagoo san 'mnia aun 'wu. -Muu 'bigu, a yia sia bhabha, 'in a yia we 'wu amiaa 'de lakpa -kli. 33 Zli tolva zli, 'in wa velia aun, 'in wa palia aun 'klyie 'wu -zejila 'wu. -Wa wa mi 'saa nuda, 'in a yia -maa luv 'yilige. 34 A -yo -wa mia -kaslo 'wu ka sia. Wa -saa aun amiaa zuzunu kwee, 'in a yia we -yogwuu 'muna nya. -We ka gbu -wa, a -yi we 'ji nu, a ka 'nimmie yabhlo, we -zi -lu weee 'wu, 'in we mia 'yli weee -nu nya. 35 'Kba 'na wlali aun 'ylila -ni, nu, -lu -we ka 'klu a kaa, we mi we bhialida. 36 We mi nu, a -ka dltie, 'in a -ka -Lagoo dumagbu lenu, 'bhie a yia -we ka weli -Lagoo wlaa aun -yla. 37 'In -mo -Lagoo weli 'wu, -Lagoo nee:

«Bhla -sele nya, sa -sele,
 'in o 'kaa yi, -mo 'kaa yi.
 O 'na 'ka 'masleen -mo -gwle.

38 -O zua 'mi dli -gu,
 -mo mi nyime tiklu nya 'mi 'yu,
 'in 'yliyogagie -mo yia 'yia.
 Nu, o -ka lobbhi ni,

o 'na 'ka 'masleen 'mi dudunamanu.»*
 39 -Wa bhitia lu, 'in wa mnaa, -amia 'ni wa glaa -mi. Nu, -wa zua -Lagoo dli -gu, 'in o saa wa gbu 'wu, wa glaa -a mia.

11

Nyima wa yibhelia wa dliozvee 'gbu

1 Nyime -ka -Lagoo dli -gu zu ni, -lu -we -gu o dli mia, o mnenei o 'ka gba nu, o 'ka we 'yi. O -yi we 'ji nu, -lu -we o 'yia -yo, we mi la gbuzunu nya. 2 Bhlasabhla -nyima ka -Lagoo dli -gu zuu 'gbu, o yia wa 'yi nyima tiklu nya. 3 -A ka -Lagoo dli -gu zuu 'gbu, -a nua we 'wola nu, o ka dudv lala o weli nya. -Lu weee wa yia -yo, o ka we lala, -lu wa 'nia mnenei wa 'ka -yoyi, we nya.

4 *Abeli ka -Lagoo dli -gu zu, we 'dee 'gbu 'slaka o -saa -Lagoo -yla, we yia o bheli kpaasa Kaeen -nu 'wuzi. Dliozvee 'gbu Abeli yia

nyime tiklu -ze, 'in -Lagoo yia o wlawlaluu gbu -yogwuu. Abeli ka tli, 'in o mi gbada 'yli weee nya, -we ka gbu -wa, o ka -Lagoo dli -gu zu.

5 Enoku ka -Lagoo dli -gu zu, 'in -Lagoo yia o 'wobhu -muu yi 'wlu nu, o tli. -Lagoo yia o 'de kwesi o beli. We 'dee 'gbu wa 'ni mnenei wa 'ka o 'yi. -Lagoo weli nee nu, da -Lagoo 'nia -slo Enoku 'wobhu, -mo zua ni o dudv. 6 Nyime o 'ni -Lagoo dli -gu zu, -mo zua 'ni mnenei -mo 'ka o dudv namanu. Nyime o -ka -Lagoo -yolanyini, dli o zua nu, -Lagoo mi, 'in -wa talia o da, 'in o nua wa 'nani 'wu.

7 *Nowee ka -Lagoo dli -gu zu. Gbunya -we 'kaa ci lenu, 'in -we wa'a 'yia -slo -yo, we -gugbu -Lagoo gbaa o -yla, 'in o yia we -yogwuu. We 'dee 'gbu o bhlaa batoo 'kadu ni, 'in we yia o -yo o -budunwee -nyima gbuwusa. 'Sa Nowee dila dudv -nyima gbu. Nu, -Lagoo 'yia o nyime tiklu nya, -we ka gbu -wa, o ka -Lagoo dli -gu zu.

8 Ablaamu ka -Lagoo dli -gu zu. Da -Lagoo laa o, 'in o yia -mo weli 'wogwuu, -mo zua 'nugwezuwe nya. -Lagoo nee nu, o 'ka o dudv 'nye o -nu nya. O yia wee dudv gbegbein mi, -zugba o 'ni -bha da -yi. 9 Dliozvee 'gbu, dudv -we -Lagoo 'kaa o 'nye, o yia -mo ladli 'lakpayu 'bhisa. -Mo o -dila *'naabudu zo la. 'Sa *'Izak -yo *'Zakobu 'so nu 'yaa. -Lu -we ka weli -Lagoo wlaa Ablaamu -yla, wamia yi 'yaa we 'yia. 10 Nu, 'gbe yabhlo, -we ka -budunya mia 'gwlu sa 'nanuu, 'mu Ablaamu mia wuda. Wee gbe mia, -Lagoo de tlia we la, 'in o yia we 'sobha.

11 Ablaamu 'nugwe *Sala ka -Lagoo dli -gu zu. We nya -Lagoo 'nye o 'yu -yiyiee 'tite, -zugba o ka go. -We ka gbu -wa, o mi we -gu nu, -Lagoo 'bhulu o weli -gu la. 12 We 'dee 'gbu, o nyime yabhlogbo yia zua 'kadu lala, -zugba o gogwe kapa kapaa 'gbu o 'wlu nyime o mi tida yida. Waa zwayli -nyimaa 'wuzulu 'wlu sa -zeli we mi yali. Wa 'wlu 'ya gumunyuu nweyo -buse, nyime 'ni mnenei o 'ka wa zeli.

13 Dliozvee nya waa nyima weee tlia. Zuzunya, -we ka weli -Lagoo wlaa wa -yla, wa 'ni we kwazi, nu, wa ka we -yoyi 'pipi, 'in we yia wa 'muna 'wola. Wa nee nu, 'lakpanya wa -mia, 'in wa mia nononya nya dudv -gu. 14 Wa -ka 'sa gba ni, mu slolua

* 10:38 We ji -wa 'yae: nyime o mia nyime tiklu nya 'mi 'yu, dliozvee 'yoo -gu o yia noda -tua.

nu, dudu -we -gu wa 'kaa ladi, wa mi we datahida. 15 Da wa 'bhva ni, wa'a pupali wa 'wlukusun we -gula. We -ka yaa wa dli mi we -gu, -zugba wa mneni wa 'ka lobbhiti. 16 Nu, dudu -zonus -we -gu wa 'kaa ladi, -we ka da wa mia talida, -we mia yali, mu-wa. We 'dee 'gbu wa -ka -Lago la wa Dide, we'e 'bhali o zu. Nu, o ka wa -yla 'gbe yabhlo 'subha.

17 Ablaamu ka -Lago dli -gu zu. We nya o wlaa Izaki 'slaka nya da -Lago ylaa o la. Nu, o ka nwnu o 'ka o 'yu yabhlogbo wla 'slaka nya, -zugba -Lago ka o -yla weli wla. 18 -Lago nee 'cin o -ylae: «'Yuoyua -wa in gbaa -mi -yla nu, 'yia -na yia wa, Izaku gbegebein -na yia wa 'yia.» 19 -Bha Ablaamu pupalia 'wlukusun la nu, -Lago ka 'tite o 'ka Izaki 'wosob titlunya glaa. We 'dee 'gbu, -Lago 'nyea o 'yu o yoo lu, we 'wlu sa titlunya glaa -moo bhu.

20 Izaki ka -Lago dli -gu zu. We nya o nwnaa *Zakobu -yo *Ezau 'nyu la, -we 'kaa wa 'yli cu 'gbu.

21 Zakobu ka -Lago dli -gu zu. We nya o titli bhla cipaa, 'in o yia *-Zezefu 'yua 'nyulanwna -bhlo -bhlo. O kwlia 'wu o koozu -gu, 'in o yia -Lago bobo.

22 -Zezefu ka -Lago dli -gu zu. We nya, o titli bhla cipaa, 'in o yia Izlaelnyumaa Eziputu -tla gbu gba. 'In -we wa 'kaa o 'kwie nunu, o yia we gba.

23 Moizu dide -yo o 'nyaa ka -Lago dli -gu zu. We nya wa gwalia o, 'in wa yia o zize 'cu ta zo. Wa 'yia nu, o 'yu nani 'yli, wa 'ni tite 'nubwe -sasiee daa nyanu nu Eziputu -nyumaa 'wlulapilnyo kwee.

24 Moizu ka -Lago dli -gu zu. We nya o 'yilmania, o 'ni 'yibha wa gbaa nu, Moizu mia, Eziputu -nyumaa 'wlulapilnyo 'nwnoyuu yu -wa. 25 O ka we -yownu o 'ka sia -Lago nyuma glaa. We mi 'sa 'bhie, o mneni yaa o 'ka gbonyuu lenbe 'wu -muna li bhla -selee -nu nya. 26 Eziputuu 'nnumni -zu 'wu, nu, wa 'ka o veli -Lago -Bhasanyo 'bhisa, -muv nani o dudu we -zi -lu weee. Nu, -we -Lago 'kaa cu o 'nye we -gu o 'yli mia.

27 Moizu ka -Lago dli -gu zu. We 'gbu o yia Eziputu 'bhu, 'in o 'ni wa 'wlulapilnyo kwee nyanu nu. O ka dli 'temani nee nyime -o yi -Lago -yo, -Lago -o wa'a 'yia -yo. 28 O dli zube 'gbu o yia *'Wozitilyu 'fetu -sasie ladi. 'In o

nee Izlaelnyuma -yla wa tli klolo 'puon -yo, -muv yi 'wlu nu, 'anzi -we -Lago zua titlie kwee, we 'bha Izlaelnyumaa 'yuaa tianu.

29 Izlaelnyuma ka -Lago dli -gu zu. We nya wa yia *gumunyu Zalu luplilu dudu klo -gu 'bhisa. 'In Eziputu -nyuma -wa mia wa 'bi 'kaa 'plia yi, 'in 'nyu yia -maa -gu yeli.

30 Izlaelnyuma ka -Lago dli -gu zu. We nya wa bibeza Zelikogbe 'yli gbeso, 'in we suo yia bhli.

31 'Naabizunwuo *Wlaabu ka -Lago dli -gu zu. We nya -wa'a zua -Lago 'nubwe, 'in o -yo wa 'nia tli dabudu. Nu, nyumaa didedidenya -wa mia Izlaelnyuma nya, o ka wa zize.

32 Sa in 'ka 'ya gbaa? Nu, Zedeon klaa, -Balaki klaa, Samuson klaa, Zefute klaa, -Davidi klaa, Samueli klaa, we -yo *-Lagobbu -falpanya, -maa -gugbu gbabie -tlulu 'mi -yla la. 33 -Maa ka -Lago dli -gu zu. We nya -maa lua dudu duuun -gu -nyuma, -maa plia nyuma 'wlu la tiklimumie nya, -we ka weli -Lago wlaa -maa -yla, 'in -maa yia we 'yi. Nu, -maa ka -jlaa nwe gbuan, 34 'in -maa yia -kosu 'tite nyumonu, 'in -lu 'nia -maa yli tugugble 'yu. Nu, wa 'ni bha late, 'in wa yia latemani. Tu 'wu, wa ka latemani, 'in wa yia wa tonyuma -gugali. 35 'Nwni tolva ka -Lago dli -gu zu. We nya wa 'yia wa titlunya 'wosoda, 'in wa -yo wa 'so yia -mi.

Nu, tolva wa 'palia 'klyie 'wu bhabha. We mi 'sa 'bhie, -maa 'ni -maa 'dee 'yitide gbu -yownu. Nu, 'klyie 'wu -maa tlila, 'in we 'bigu, -maa 'ka 'yliyogagie -zonus 'yi. 36 Tolva mia, -maa wa vela, 'in wa selia -maa. Tolva wa gbuan nete -llukpe nya, 'in wa yia wa -kaslu 'wupa. 37 Tolva wa 'bhaa gboku 'wu, wa yia tolva 'wudi 'so, 'in wa yia tolva 'bha tugugble nya. Tolva gwaa la, bhlabhle ku -yo wlii ku -wa -maa -bana. Wa yia -maa boba 'woti, wa yia -maa 'klyie 'wupalu, 'in wa yia -maa gbonyuu 'wluo nu. 38 Dudugu -nyuma 'ni waa nyuma -manu 'klu -ka. -Maa -yo lagwagwie ka da weee 'plili: wa ka da beblee 'plili, wa ka -gogo 'wlu mu, 'in wa yia tukpanya -yo 'bhukanya 'wu ladu.

39 -Lago ka wa yibheli dizonya nya, -we ka gbu -wa, wa 'de weee ka o dli -gu zu. Nu, -we ka weli -Lago wlaa wa -yla, wa 'ni 'masleen we 'yi. 40 -Lago ka 'ya -a 'de weee -yla -lu -zonus ladi, we 'dee 'gbu, wa 'ni mneni

wa 'ka -m1 tiklu we 'ka gba, -zugba -a 'n1 wa glaa -m1.

12

A 'temani dli siasie 'wv

¹ Waa gbudayinyaa -zlo bibeaa -ain, 'in wa mia -ain ylada. We 'dεε 'gbv, -we weee nye- nia -ain -a 'bhv we 'b1. Gbonyuu, -we bhlia -ain la bhebhe, -a 'bhv we 'b1. Gwagwa - yoo wa palia -ain -yla la, -a 'temani dli - a -yɔ gwagwie 'ka we bhloluda nyini. ² - A yla -Zezu 'y1i weee nya. Mɔ -wa -am1aa dliɔvɔvee gwedida, 'in mɔ -wa we gbalinyɔ. ɔ y1 'mɔna -we ɔ 'kaa li -yɔɔ 'gbv, ɔ ηwnua wa 'ka ɔ *su -gv lakvɔ, ɔ 'n1 -mɔv zv -lu la. -Sleεn mia, ɔ -dili -Lagɔɔ 'ηnumnikpee lilisvɔ la.

³ C1n, a 'pa -Zezu dli -gv. Sa gbonyuu - lenɔnya -sɔlvɔ ɔ -yɔwv, 'in ɔ 'n1a -maa kwεε -gwa, a ligbe we, 'kva yi ain 'ylila wla, 'in a yi -Lagɔ dli -gv -sa. ⁴ A ka gbonyuu nya gv, 'in a 'n1 we nya tlithe 'yu nyini. ⁵ -Lagɔ ka ain 'd1zv, 'in a yia dlv. ɔ 'yua 'bhisa ɔ gbaa ain -ylaε:

«Na 'yu, Jejitape -ka -m1 'wɔslaman1 n1, -in zv -na 'dε 'yliyɔ.

ɔ -ka -m1 -yla -na gbv lapal1 n1, 'kva 'na wlal1 -m1 'ylila -n1.

⁶ Jejitape mia, -wa ka zε ɔ -kalia, 'ma ɔ slaman1a 'wv. -Wa weee ɔ y1a ɔ 'yua 'bhisa, 'ma ɔ paa -kaslv 'wv.»

⁷ A -ka s1ada -m1, -Lagɔ 'ka ain 'wɔslaman1 gbv -wa. ɔ 'yua 'bhisa ɔ bhua ain 'wv. 'Yu, -ɔ ɔ dide'e 'slaman1a 'wv, -mɔɔ 'n1 -m1. ⁸ -Lagɔ mia, ɔ 'yua weee ɔ slaman1a 'wv. ɔ 'n1 ain 'wɔslaman1 n1, -zugba bhoyi -gv -yua a -mia, a 'n1 ɔ 'yuaa 'dεbhie -gbolu.

⁹ -Am1aa dɔdɔ -gv -didea ka -ain 'wɔslaman1, 'in -a yia wa 'nɔηwe zv. Nu, we -ka 'sa - m1, -am1aa Dide -Lagɔ -ɔ mia yal1, -a pil1 ɔ zɔla, -a 'ka 'yliyɔgag1e 'y1. ¹⁰ -Am1aa dɔdɔ -gv -didea mia, 'wv wa slaman1a -ain bhla -sele yabhlo nya wa dlu da. 'In -Lagɔ mia, - am1aa 'dεε zɔvɔnɔv 'gbv ɔ slaman1a -ain 'wv, -a 'ka -mɔwlvda -m1 ɔ 'dε 'bhisa. ¹¹ Wa -ka -ain 'wɔslaman1da -m1, we'e naman1 -ain dɔdɔ, we'e -la -ain 'mɔna 'wv. 'In c1c1, -wa wa 'slaman1 'saa 'wv, 'in -maa tva 'wv tiklu 'wvɔtɔve -dlɔɔ nya.

¹² We 'dεε 'gbv am1aa sɔnya -we s1a, 'in - we a belia zɔ, a 'bhv we 'wv. Am1aa 'kukolu -we s1a, a 'temani we la. ¹³ A pal1 'yoo -zɔnɔ la am1aa bhv -yla, -ɔ mia 't1gida ɔ yi bhli, nu, ɔ 'ka 'pv.

'Yibhalgbvnya

¹⁴ Nu, a fa -mɔ 'kva la a 'ka 'wvɔv -dlɔɔ nyima weee nya, 'in bhv -we nania -Lagɔ dɔdɔ, a 'ka we nɔ. We 'n1 -mɔv nu, nyime yabhlogbɔɔ 'na 'ka Jejitape 'y1. ¹⁵ A zv am1aa 'dε 'yliyɔ, -mɔv yi 'wlv nu, a pal1 -Lagɔɔ 'nan1dli -bl1gv. 'In -petu 'nyuu yabhlogbɔɔ 'na mini ain glaa -n1, we 'ka gbv duun - nyumo, 'in we 'ka we gu nyima 'wɔlamneni -n1. ¹⁶ A zv am1aa 'dε 'yliyɔ -mɔv yi 'wlv nu, ain glaa nyime yabhlogbɔɔ -ka mɔtn1 kwε, 'in a yi -we mia -Lagɔɔ -nv nya 'wɔnyε Ezau 'bhisa. Nu, mɔ 'paa ɔ 'dεε kpasab1 pelv ɔ 'b1sɔayu kwεε lililuu -kavl -bhlogbɔɔɔ 'gbv. ¹⁷ A -yi we 'ji nu, -mɔ 'yu gbεgbεin, ɔ 'y1bha ɔ dide ηwna ɔ 'nyu la, 'in -mɔɔ 'n1 we -yɔηwnu. Nu, wie nya ɔ bhubhoea ɔ dide -mɔɔ 'ka -mɔɔ wel1 'bhiti, 'in -mɔɔ 'n1 we mneni.

¹⁸ Am1anɔv -Lagɔɔ -yɔlanynie -yɔ bh- lasabhla -Izlaelinyimaa -nv 'n1 -bhlo -m1. Nu, -gɔgɔ 'kadv -we wa mnenia wa 'ka kwεz1, am1a 'n1 we -yɔlanyni. -Kosu 'kadv klaa, nikpise klaa, -sabɔ klaa, we -yɔ 'nyuu -p1pe 'kadv, a 'n1 we -yɔy1. ¹⁹ A 'n1 leglε -yɔ wel1 'nv. Nu, Izlaelinyima ka 'sasvka pel1 'nv, 'in wa nεε wa 'n1a we -putu yukwli pɔlv. ²⁰ -We ka gbv -wa, -Lagɔ nεε wa -yla: «-ɔ -ka -gɔgɔ 'kadv n1 kwεz1, we yi n1mε -zε, a 'bha ɔ gbɔkv 'wv.» Wee wel1 mia dε, we -kal1 -yɔ wa -yla. ²¹ -We wa 'y1a -yɔ, we ka wa nyanɔdli 'wvslu, 'in Moiz1 nεε: «In m1 tel1da, nyanɔ ka 'm1 dli 'wvslɔ.»

²² 'In am1a, a ka -gɔgɔ 'kadv wa laa *S1ɔn -yɔ 'yliyɔga -Lagɔɔ 'gbe -yɔlanyni. Yal1 *- Zeluzalemv, mɔ 'anzu 'wlv -nyacun mia 'mɔna lida, -mɔ -wa. ²³ -Lagɔɔ tia -yua - wa ka ηn1 mia yal1 cel1da, da wa gbelia 'wlv, a ka -bha -yɔlanyni. -Lagɔ, -ɔ bhua nyima weee -yɔgbv 'wv, a ka ɔ -yɔlanyni. A ka nyima tiklu -wa ka tiklum1mε gbaa - yɔlanyni. ²⁴ -Zezu -ɔ -wa *'wvssuslolue loluu 'kɔlv, a 'ka ɔ -yɔlanyni. 'In ɔ 'p1ɔn -we wa slua la, 'in -we 'y1ia we -zia Abel1 'p1ɔn, a 'ka we -yɔlanyni.

25 We -ka 'sa -mɪ, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, a yi ɔ mɪa aɪn -yla gbɔ gbada, -bligɔpali. Da dɔdɔ -gɔ, Moizɪ ka Izlaɛlnyɪma 'dɪzɔ, -maa 'nɪ ɔ wɛli 'wɔŋwɪnɪ, 'ɪn -Lagɔ yia wa -kasɔ 'wɔpa. -We -ka -amɪa, yali -Lagɔ mɪa -aɪn -yla gbɔ gbada. Nɪ, -a -ka ɔ -bligɔpali, -a 'nɪ mneni -a 'ka ɔ kwɛɛ 'tla. 26 Bha mɪa, -Lagɔ wɛli zuklua dɔdɔ. -Zɛɛn mɪa, ɔ ka we gba -aɪn -yla, ɔ nɛɛ: «Dɔdɔ -tapa na yia zuklua, 'ɪn -slɛɛn we 'nɪ dɔdɔ -bhlogbɔɔ, nɪ, dɔdɔ -yɔ yali 'sɔ na yia zuklua.» 27 ɔ -ka gba «-tapa» nɪ, gbɔ yabhlo we slolua -aɪn. Mɔ -wa nɪ, -lu -we -Lagɔ -laa la, -we 'kaa zuklu, la we yia 'bhɔa. Nɪ, -we 'nɪa mneni we 'ka zuklu, -bha we yia -tɔa.

28 -Amɪa mɪa, -Lagɔ ka -aɪn 'tɪtɛ 'nyɛ, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka nyɪma 'wlulapɪli. Wee 'wlulapaliɛ 'nɪ mneni we 'ka zuklu, we -ka 'sa -mɪ, -a 'pa -Lagɔ fuo, -a bubɔ ɔ ɔ dumasɔ, 'nɔŋwɛzɔzɔɛ -yɔ sɔsɔɛ nya. 29 Cɪn, -amɪaa -Lagɔ mɪa, -kosu -we saa -lu la, 'mɔ ɔ -mɪa.

13

Sa -a 'kaa -Lagɔ dɔdɔnamanɪ

1 Nɪ, a -tɔ zɛkɪkalɪda, sa -Lagɔbhɛliɪa 'kaa we nɔ, 'sa. 2 'Lakpanya, -wa yia amɪaa -gbɛ, a kpa wa sɔ 'sɔ nya. Nyɪma tɔlɔa nɔ 'saa, 'ɪn wa yia 'anzɪnyaa 'lakpasu kpa, wa 'nɪ we 'jiyibhɛli. 3 -Wa mɪa -kasɔ 'wɔ, a 'pa wa dɪ -gɔ nɛɛ amɪa -yɔ wa sɔ mɪ -kasɔ 'wɔ. -Wa, wa mɪa sɪalɪda, a 'pa 'ya -maa dɪ -gɔ, -we ka gbɔ -wa, amɪa ka ku, 'ɪn wa mneni wa 'ka aɪn sɪali.

4 Nɪ, nyɪma weɛ zɔ kɔkwaliɛ 'nɔŋwɛ. 'Lowli -yɔ ɔ 'ŋwɔnɔ mɪmɪnɪ -yla tɪkli. Mɔtnɪ kwɛ -cɪan -yɔ -wa -yɔ nyɪma weɛ dia -budu 'wɔ, -Lagɔ yia wa -yɔgbɔ 'wɔbhua.

5 'Gwɛzɪi 'yilibɪlanɔnɔɛ 'na -zɛli amɪaa dɪ zɔ gbɔ -bhlogbɔɔ -nɪ. -We a kaa, we namanɪ aɪn dɔdɔ. -Lagɔ 'dɛ nɛɛ:

«ɪn 'na 'ka cɪ 'sa -mɪ tɪ,
ɪn 'na 'ka cɪ -mɪ 'bɪbhɔ.»

6 We -ka 'sa -mɪ, -a mneni -a 'ka gba, -amɪaa -gɔ nya -biɛ:

«Jɛɪtapɛ yia 'mɪ 'wɔsaa.

ɪn 'na 'ka nyanɔ nɔ.

Lɛɛ -lu nyɪma 'ka 'mɪ nɔnɔa?»

7 A ligbɛ amɪaa 'yugalɪnyaa tɪanɔ -wa gbɔa aɪn -yla -Lagɔgbɔ. Da wa -gaa 'yliyɔ, bhɔ -we wa nɔa, amɪaa 'dɛ ka we -yɔyɪ. Sa wa nɔa -Lagɔ dɪ -gɔ -zɔda, a nɔ 'sa. 8 -Zɛzu

mɪ -Zɛzu -bhlokpɔdɛ nya. Zɔbhɔ klaa, -zɛɛn klaa, we -yɔ 'ylɪ weɛ nya, ɔ 'bɪhɪti. 9 -Slolue loluu 'ylɪ -bhlo -bhlo -we bhɔa da -putu, a 'na 'tidɛli nyɪma 'yi wa 'ka aɪn -dawli 'wɔnɔ we nya. -We 'kaa aɪn 'kɔayli 'pa, we nanɪ 'ylɪ nɪ, we -mɪ -Lagɔ 'nanɪ nya, lililuu titeɛ 'nɔŋwɛzɔzɔɛ -we'e -saa we 'nɔŋwɛ -zɔnyɪa 'wɔ, we 'na -zɛli -mɔ -nɪ.

10 -Amɪa ka 'slakagɔsalɪlu yabhlo. We -gɔ -slaka mɪa, -Lagɔbubɔnyɪa, -wa saa *Zuɪfɔ nɪmɛkupalɔ zɔ 'slaka, wa 'nɪ we 'klɔ -ka wa 'ka we li. 11 Wanɔ -gbɛ, *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ mɪa, -mɔwɔlɔda 'tata ɔ -yɔ nɪmaa 'pɪɔn plaa. Nɪ, mɔ -wa nyɪmaa gbɔnyuuu 'slaka. Weɛ nɪmaa -kpabhɛ mɪa, wa 'gbe -glɪma wa sɛa we. 12 We 'dɛɛ 'gbɔ, -Zɛzu yia -Zɛluzalɛmɔgbɛɛ -glɪma tɪli, ɔ 'ka nyɪma -mɔwɔlɔ ɔ 'dɛɛ 'pɪɔn nya. 13 -We mɪa 'dɛɛ 'gbɔ, -a 'tla -mɔ, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka 'wɔgbɛli 'gbe -glɪma, 'ɪn wa 'ka -aɪn vɛli ɔ 'bhɪsa. 14 Da dɔdɔgbɔ -gbe -we 'wɔ -a mɪa, 'plɪa we yia. Nɪ, 'gbe -we 'kaa cɪ yi, we da -a mɪa -talɪda. 15 Nɪ, 'slaka -we -a 'kaa -sa -Lagɔ -yla -Zɛzu gbɛgbɛɪn, mɔ -wa nɪ, -a bhɪli -Lagɔ 'ŋnɪ 'ylɪ weɛ nya. -Mɔɔ jɪ -wa nɪ, ŋwɛɛ -a wɛliɪa we nɪ, -Lagɔ 'ylɪ. 16 A 'na dɔlɔ gbɔzɔnɔɔ lɛnɔɛ -yɔ 'wɔsɪsaliɛ 'wɔ -nɪ, nɪ, mɔ -wa 'slaka -we nanɪa -Lagɔ dɔdɔ.

17 A zɔ amɪaa 'yugalɪnyɪa 'nɔŋwɛ, a pɪli wa zɔla. Ma zɔa amɪaa zuzu 'yliyɔ. -We ka gbɔ -wa, 'ma -Lagɔ yia we -gɔgbɔ layɪbhaa. A -ka wa 'nɔŋwɛ zɔ, 'ɪn wa nɔa wa lubhɔ 'mɔna nya. We 'nɪ -mɔɔɔ, 'klɔ -susɛ nya wa yia we nɔa, 'ɪn -mɔɔ 'na 'ka aɪn 'wɔsa.

18 A bhuhɔɛ -Lagɔ -amɪaa -nɔ nya. A -yi we 'jɪ nɪ, -amɪaa 'wlukɔ'ɔn dɪli -aɪn gbɔ, nɪ, gbɔzɔnɔɔ lɛnɔɛ 'klɪ -a mɪa 'yɪda 'ylɪ weɛ nya. 19 Amɪaa zukpa -wa, -we na yɪbhaliɪa aɪn 'dɛbhɛ mɔ -wa nɪ, a bhuhɔɛ -Lagɔ ɔ 'ka 'mɪ 'yoo 'nyɛ, 'ɪn ɪn 'ka aɪn glaa nɪni slɔ.

20 -Lagɔ, -ɔ nyɛa -aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ, mɔ 'bhua bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ 'kadɔ, -amɪaa -Kanyɔ -Zɛzu 'wɔ tɪtɪnyɪa glaa, 'wɔsuslɔlue -we 'nɪa bhɔlɔluda -kaa 'pɪɔn nya. 21 ɔ -Lagɔ 'nyɛ aɪn 'tɪtɛ a 'ka gbɔzɔnɔ ɔ 'yɪbhaa lɛnɔ. -We nanɪa ɔ dɔdɔ, ɔ nɔ we lɛ -aɪn 'wɔ -Zɛzu Klɪsu gbɛgbɛɪn. 'Nɪmɪnɛ -mɪ -Zɛzu -nɔ nya 'ylɪ weɛ nya. *-Amɛnɪ.

²² Bheliaɩn, amɩa na pala zukpa. Nu, a puɔɔ 'kuayli -pa -weɩ ni yukwli dɩtie nya. Nu, -we in cɛɩa da 'sɛbhɛ ni 'wɔ, we 'ni tɔɔ bhabha. ²³ In 'yɩbha a yibheli we 'ji nu, wa ka -amɩaa bheli Timotee -kasɔ 'wɔsa. ɔ -ka na -gbɛ yi -pa ni, in -yɔ ɔ 'sɔ, 'in -a mɩa amɩaa -gbɛ.

²⁴ A -sa amɩaa 'yugalɩnya weee -yɔ -Lagɔnyɩma weee fu. Italii -dɔdɔ -gɔ -bhelia nɛɛ, wa -sa aɩn fu.

²⁵ -Lagɔ ŋwana a 'dɛ weee 'nyu la.

'Zakee 'sεbhε

*'Zake -wa bha *-Zeluzalemuv - Lagonyimaa 'yugalinyo yabhlo. 'Sεbhε ni o cεlia, o 'ka -Lagonyima we -slolu nu, wa -ka -Zezu dli -gv zo, we mi nu, wa nōnōbhu -mi tiklu.

Fvsaweli

¹ -Ami, *'Zake, saa ain fu. -Lago -yo Nyimaa -Kanyo -Zezu *Klisu lubhononyo in -mia. *Zuifu weee mia -Lagonyima nya, wa palia 'klyie 'wv, -wa mnenia la dudu weee -gv, 'ma na paa na fvsaweli yoo.

Dlizuzve -yo gboyilo

² Na bhelia, laylagbu -bhlo -bhlo -nya -we lu a yia 'plilia, a yla we 'muna 'kadu nya. ³ A yibheli we 'ji nu, a -ka dli 'teman laylagbu 'wv, dltie we nyεa ain. ⁴ Nu, amiaa dltiee lenugbu -zōnu nu le tiklu, 'in a 'ka -mi tiklu gbada, -lu yabhlogbo 'na bōlv ain 'wv -ni. ⁵ Amiaa lonyime yabhlo 'ni gbu -yi ni, o -zla li we -Lago, o 'kaa we o 'nyε. -Lago nyεa nyima weee -lu bhe 'nanidi nya, 'in o 'kpōta we, o 'ka we o 'nyε. ⁶ Nu, o -zla we dlizuzve weee nya, o 'na lōlv dli -ni. Nu, nyime o lva dli, o 'wlv gumunyu -gbugbu, -we -pīpε bhua 'wv, 'in we kwaa we so weee lv, mv. ⁷ -Muv 'sasokpa -nyime 'na -dili dli zo, o 'na gbal -niε: «Jeditapeε kwe -lu na yia 'yia.» ⁸ Nu, dlilonyo -wa, dli o lva o lenugbu weee 'wv.

Boba -yo ηnumnie

⁹ Na bheli bobabhanyo dli naman, nu, -Lago yia o 'ηni 'wobhua. ¹⁰ 'In 'ηnumninyo dli naman, nu, -Lago ka o 'ηni zōbeli. Nu, bhia o 'ηnumnie yia -fliii -petuu -bui 'bhisa. ¹¹ Sa 'ylo -ka 'wvso we suloo 'tite nya, we yelia -petu, we -bui bhlia, 'in we 'ylinano bhua la, 'sa 'ηnumninyo yia labhua o lenolu glaa.

¹² Nyime o dia laylagbu zo la dli 'tite nya, 'wvōtue -dlō mi o -nv nya. Nu, o laylayliee 'bigv, o yia o 'penie 'yia. O 'penie mia, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -Lago gbaa o 'ka -wa -kalia o zε 'nyε, mv -wa.

Gbonyuuu lenv tv'v 'bhv -Lago -gbe

¹³ Nu, gbonyuuu lenv tv -ka nyō 'bha, o 'na gbal -niε: «-Lago ka 'mi we 'tu 'bhali».

Gbonyuuu lenv tv'v 'bha -Lago, 'in o 'bhali nyime gbonyuuu lenv tv. ¹⁴ Nu, nyimeε 'dεε dli 'wvnyini -gbonyuu mia, mv ylaa o la. Mv gbizea o 'wv, 'in o bhua we lubhu ηwe. ¹⁵ 'In wee dli 'wvnyini -gbonyuu mia, mv plaa nokpla, 'in we gwalia gbonyuu. 'In da gbonyuu -ka 'ylimani 'kaduv, 'in -muv gwalia titlie.

¹⁶ Na bhelia -zōnu, a 'na nōnu amiaa 'dε -dawli 'wv -ni. ¹⁷ 'Nyenyelu weee -we nania 'yli, 'in -we mia tiklu, -Lago -gbe we bhua. 'Ylv klaa, 'cv klaa, -zeli klaa, mō -laa we la. 'Bhiti wee -li -muni bhitia, 'in we tia -ain nikipise 'wv. -Lago 'bhiti we 'bhisa. ¹⁸ O dumagbu nya, o -la -ain la gbuzōnu weli nya. 'In -a 'ka o lalalu weee 'yugalnya -zε.

Welu yukwli pulve -yo we -gvgbv lenve

¹⁹ Na bhelia -zōnu, a yibheli we 'jie: nyima -mi yukwli -ponya slvi nya, 'in wa -mna 'wv gbu -gbada, wa -mna 'wv 'cε -pada. ²⁰ Nu, 'cεpanyo mia, o 'o nu gbu tiklu le -Lago 'yliya 'wv. ²¹ We 'gbv, a pali pūnplagbu -yo lenugbu 'nyuu weee -bligv. Weli -Lago faa ain dli zo, a ηwvu 'dεε 'wvōtue 'kienyi nya we gbu -yo. Nu, mv mnenia we 'ka ain gbu 'wusa.

²² A 'na nōnu amiaa 'dε -dawli 'wv -ni: a 'na pulv -Lagweli yukwli bhe -ni, a nō we -gv zuzōnu sa. ²³ Nu, o pulva -Lagweli yukwli, 'in o 'nōa we -gv, o 'wlv sa nyime -mōni: nyime o ylaa o 'dε -vligni 'wv, ²⁴ 'in -muv 'bigv, o -ka o 'dε ylaylie bhia, o mnia -bha -bhlokpade sa o mimnia 'wvōla, 'in o dlva we 'wv. 'Sa o nyime mia. ²⁵ Nu, nyime o bhlia -Lago tite tiklu 'yliyō la, 'in o nōa we -gv, 'mō -Lago yia 'nyulanwaa o lenugbu 'wv. Wee titee 'gbv, o 'kaa o 'dε -yla -tv. O 'na pulv we yukwli bhe -ni, 'in o 'na dlvlv we 'wv -muv 'bigv -ni. Nu, o zv we 'nvhwe.

²⁶ Nyime o dia we dli 'wv, 'in o gbaa: «-Lagonyime in -mia», o 'ni o mō kpa sa -yi, o 'dε o nva -dawli 'wv: bhe o mia -Lago 'wv. ²⁷ Nu, -we Dide -Lago ylaa sa -mōwlv -Lago 'wv -mimie -yo -Lago 'wv -mnumnie -zōnu nya, mv ni: -Lagonyime kpa kwiiyua -yo -dugbanwv 'nanuv wa siasie 'wv, 'in o 'ka o 'dε 'yliyōzv dōdōgv gbonyuuu gbegbεin.

2

Amiaa lenvgbu -mi -bhlo nyima weee gbegebein

¹ Na bhelia, -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi - o ka 'hni -zia 'hni weee 'wu, amia zua o dli -gu. Amiaa lenvgbu -mi -bhlo nyima weee gbegebein. ² Sabhisa, 'hnumnyo yabhlo plaa amiaa *-Lagobudu zo sawu -can -yo 'ylinano -bana -zono bhabha nya, 'in bobabhanyo yabhlo yia -mo pla 'ya -bana -zozo nya. ³ A 'bhitia -o kaa -bana -zono 'wuu -gbe la, a yia o 'nshwe zu, 'in a nee o -yla: «-Mi, -in -di da la 'hnumnyaa ladida!» 'In a nee bobabhanyo -yla: «-Mi, -in -tu de 'yligbeda! We 'ni -muss, -in -di da la, dudu na bhu -yo.» ⁴ We -ka 'sa -mi, -yosisaligbu a nua le a 'dekpaa nyidi, 'in a bhua nyimaa -yogbu 'wu wa ku -yo, 'wlukoon lapopale 'nyuu nya.

⁵ A pu yukwli, na bhelia -zono: dudu -gub bobabhanya -Lago -saa -bha wa 'ka 'hnumnyaa -ze dliozve 'wu. 'In -Lago 'hnumngbe -Lago gbaa -wa 'yibhaa o, o 'ka we wa 'nye, wa 'ka we 'yi, we 'ni mu? ⁶ 'In amia, amia nya bobabhanya 'wu! 'Nnumnyaa 'ni ain 'nyii 'wonda -mu? 'In ma 'ni ain gbuwobhunya dlu kwada -mu? ⁷ -Zezuu 'hni -zono -Lago 'nya ain, maa'a -nyumo wee?

⁸ Cun, na bhelia, -Lago 'hnumni -tite, sa we mia celida *-Lagosebhe 'wu, mu ni: «-In -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa.»

A -ka we -gu no, -zugba -lu -zono a nua le. ⁹ Nu, amiaa lenvgbu 'ni -mi -bhlo nyimaa gbegebein, gbonyuu a nua le. 'In -Lago tite luelia ain gbu, a 'ni we 'nshwezbu 'gbu. ¹⁰ Nu, nyime -o 'ni -Lago tite weee lu -tite yabhlo 'nshwezbu, we 'de weee o 'nia 'nshwezbu.

¹¹ Nu, -Lago -o gbaa: «-In -yo 'hwno -putu 'na -dili -budu 'wu -ni», * o nee 'yae:

«-In 'na 'bhal nyime -ni.»
-Mus 'gbu, -in -yo 'hwno -putu 'ni -budu 'wudi, -in -ka nyime 'bha, -in 'ni -Lago tite 'nshwezbu.

¹² -Lago tite -we ka 'gbu a 'kaa amiaa 'de -yla -tu, amiaa -yogbu -Lago yia 'wobhua we gbegebein. A gba 'sa, 'in a nu 'sa. ¹³ Nu, nyoo nyoo 'yilia o -lima nyazi, -Lago 'nia o nyazi

'yilia yi o gbuwobhu zli. Nu, nyazidi mia, mu lua gbuwobhubhue.

Dliozve -yo lenvgbu -zonnya

¹⁴ Na bhelia, nyime -o gbaa nu, o ka dliozve, 'in we lenvgbu -zonnya 'nia -mi, lee -lu o 'yi we 'waa? -Mus 'sasokpa -dliozve mneni we 'ka o gbu 'wosaa? ¹⁵ Sabhisa, -de amiaa bheli yabhloo, -de amiaa bholo yabhloo, wa 'ni 'naa -ka, 'in hwo -ka wa 'bhada -mi 'yli weee nya, ¹⁶ 'in amiaa lonyime yabhlo -ka wa -yla gba: «A no 'nanoo -nyae, hwo lo 'bhu ain -gu la, 'in a lu -nyae!» 'in -we wa ku 'yibhaa, o 'ni we wa 'nye, lee -lu o 'yi we 'waa? ¹⁷ 'Sa we mia dliozvee -nu nya. We lenvgbu -zonnya 'ni -mi, -zugba we ka ti.

¹⁸ Nu, nyime yabhlo yia gbaa: «-Ami, in ka dliozve, 'in -mi, -in ka lenvgbu -zonnya.»

Gbaa na yia o -yla: «-Na dliozve 'nia lenvgbu -zonnya -ka, sa we 'ka -mia? -Slolu 'mi we. 'In -ami 'ka -mi na dliozve -slolu na lenvgbu -zonnyaa gbegebein.» ¹⁹ -In -yi we 'ji nu, -Lago -bhlogbo, we nani 'yli bhabha! Zuzu 'nyii -yi 'ya we 'ji, 'in we telia nyanoo nyaa 'debhie.

²⁰ -Gwotonyo, dliozve -we 'nia lenvgbu -zonnya -ka, we 'ni -lu 'woku, -in 'yibha -in 'ka we 'jyibhelii? ²¹ 'Lee, sa -Lago yibheli -amiaa dukpasa *Ablaamu, nyime tiklu nya? O lenvgbu -zonnyaa gbu -wa, da o wlaa o 'yu *Izaki 'slaka nya -Lago -yla. ²² -Na yi we -yo: o dliozve -yo o lenvgbu -zonnya 'so da yabhlo we noa -nya. 'In o lenvgbu -zonnya -we kwaa o dliozve yoo 'gbu, o dliozve yia tiklu -mi. ²³ -We -Lagosebhe 'ya gbaa gbuzono -wa, 'sa we nua:

«Ablaamu ka -Lago dli -gu zu. O dliozvee 'gbu, -Lago yia o yibheli nyime tiklu nya.»

'In wa yia o la -Lago 'tale. ²⁴ A yi we -yo nu, nyime lenvgbu -zonnya -yo -Lago yibhelia o nyime tiklu nya, we 'ni o dliozve -bhlogbo -yo.

²⁵ 'Sa -bhloo 'de we nua 'naabizhwno *Wlaaboo -nu nya. O 'bhua Zuifoo tietienya 'wu, 'in o yia wa 'wosa 'yoo -putuu 'wupliie nya. O lenvgbunya -yo -Lago yibhelia o

* 2:11 Glekwele 'wu, we ji -wa nu: -wa kokwaha, wa -yo nyima -putu 'na -dili -budu 'wu -ni.

nyime tiklu nya, we 'ni muu? 26 Gbuɓɓɓu -wa, ku -we 'nia nyapeli 'wu -ka, sa we tlia, 'sa -bhloo 'de dluɓɓɓe -we 'nia lenugbu -ka, -muu tlia.

3

Nwee mio

1 Na bhelia, amiaa lonyima duun 'na njwnunu nyimaa gbuslolunyaa -ze gbu -ni. Nu, amiaa 'de -yi we 'ji nu, -amia nyimaa gbuslolunyaa -yɔgbu -Lago yia 'wubhua, we 'ka nyima weee -yɔgbu -zi. 2 Mnɔ -a 'de weee mnɔ sɔ duun lu. Nyime -ɔ'ɔ mnɔa ci ɔ gbagbaweli 'wu, nyime tiklu -wa. ɔ -yi ɔ 'de kpa sa sazɔnu sa.

3 Sabhisa, nimesuɓɓnyaa njwee -a zua nete we 'ka -ain 'nɔnjwe zuu 'gbu, 'in -a mneni, -a 'ka we ku -kpabhie 'yoo da -slolu. 4 Mu mia, 'glonyaa 'debbie -we 'yia, 'in -we -pipe 'titenya sua, we 'yoo daslolu -lu 'kienyi -le! Mu slolua we 'yoo da -nya. 'In da we 'papanyɔ 'yibhaa, 'in we mnɔa -mɔ -nya. 5 'Sa -bhloo 'de, mio mia ku -kibhe -sele nya -amiaa 'lalinya nyidi, 'in we ylimania we 'de gbu 'kadi 'wu.

A yla, 'sa -kosu 'kienyi -le mnenia, we 'ka 'kwla 'kadu 'yilali! 6 Mio 'wɓ sa -kosu yabhlo. Dɔdɔgɓu 'nyuu 'bhulɔda -wa. Mio mi -amiaa 'lalinya nyidi, mu plalia -amiaa ku weee puɓ. Sa we nua, mu ni: we 'wɓ sa -Kosuu -kapu ka wee mio 'de 'yilifa, 'in we 'de faa nyimee dɔdɔ -gu -gbu weee 'yili.

7 -Fliinuma weee -yɔ 'zianya, dluɓɓɓu -nima -yɔ 'nyulu -nima, nyime mneni, ɔ 'ka we gbu -slolu, 'in nyime slolua we gbu. 8 Nu, nyime yabhlogbɔ 'ni mneni, ɔ 'ka mio gbu -slolu. We 'wɓ sa tibhe: gbonyuu -we nyime 'nia kpa sa -yi, 'mu we -mia, nyime 'bha -gu yea we.

9 'Mu -a bhua 'wu, 'in -a mnɔa -amiaa Dide Jejitapee 'jni. 'In 'mu -a bhu 'yaa 'wu, nyima -wa -Lago -laa la ɔ 'de 'wɓwɓ nya, 'in -a bhɔa wa gweze. 10 Wee njwe yabhlogbɔ 'wu Jejitapee 'njimnɔie -yɔ gweze -bhɔbhɔ tlaa. Na bhelia, we 'na -mɔ 'sa -ni.

11 'Wɓwɓnyu yi we 'bhuka yabhlogbɔ 'de 'wu menɔ nyu -yɔ kalɔ nyu wlelii? 12 Na bhelia, magloosu yi gwii 'bhue 'paa? Yaayu, *-dlɔsu yi magloo tɓɓ? -Innya. 'In 'ya, gumunyuu 'wɓda 'ni mneni we 'ka menɔ -nyu -kpuu wla.

Gbuyilo -we bhua -Lago -gbe

13 Ain glaa nyɔɔ -yi gbua, 'in -ɔ mna 'yia? ɔ -slolu we ɔ lenugbu nya ɔ nɔnɔbhɔ -zɔnu gbegbein, gbuyilo -yɔ dli -dlɔ nya. 14 Nu, zenyi 'nyuu -yɔ kpikpeli -zuzu -ka ain 'wu -mi, a 'na 'ylimani amiaa 'de -ni, a 'na 'tɔbhɔ yɔ -Lago gbuɓɓɓu -yɔ -ni. 15 -Mu gbuyilo 'nia -Lago -gbe 'bhu, nu, dɔdɔ -gɓ -nu mu, nyimee zuzu -nu mu, *'Kuzuu 'debbie -gbe we bhua. 16 Nu, da zenyi -yɔ kpikpeli -zuzu -ka -mi, gbu bidi -bidi bidi -yɔ gbonyuuu 'yili -bhlo -bhlo weee mi 'ya -bhade.

17 Nu, gbuyilo -we bhua -Lago -gbe we mi -mɔwɓda tia, -muu 'bigu, we 'yibha 'wɔtɔwe -dlɔ, we -yi we 'de kpa sa nyimaa gbegbein. Nyima we zua 'nɔnjwe, we ka nyazidli, 'in we nua gbuɓɓɓunya le. We 'ni nyimee -yɔgwepahe -yɔ dli 'sɔɔ gaylo nya -mi. 18 Dli -dlɔ -nyima -wa bibelia nyima -yɔ, wa dli -dlɔ mia, mu yia 'yiyɔgagie tiklu wlaa.

4

Dɔdɔgɓii 'yibhayibhie

1 -Gɔlɔnya -yɔ -zlenya mia ain nyidi, da we bhulɔa? Amiaa dliwɓnyili, -we sumania amiaa dli, mu nua we le, we 'ni muu? 2 A 'yibha -lu yabhlo, 'in a'a 'yi we. A ka nyime -bha dli nukple, 'in amiaa dli nynia -lu 'wu, 'in a 'ni mneni, a 'ka we 'yi. A ka -zlenya -yɔ -gɔlɔnya kwe. 'In a'a -zɔlɔ -Lago -lu, we 'gbu, a'a 'yia we. 3 'In we 'ni 'sa -mi ni, -lu a zɔla 'nyumu a 'ka amiaa dliwɓnyiluu dɔmagbu lenu, we 'gbu, a'a 'yia we.

4 -Lago -dawlinunya a -mia! A 'ni we 'ji -yi nu, dɔdɔgɓii 'yibhayibhie sisalia nyime -yɔ -Lago -yɔɔ? Cun, a -yɔ dɔdɔgɓ -li -ka 'tale li, -Lago tɔnyima a -zea. 5 -Lago sebhe 'ya nee: «Zuzu -zɔnu -Lago zua -ain 'wu, 'mu ɔ yibhaa -yɔla zenyidli nya.» Amiaa dli nu, weli -we we gbaa, bhe -wa yi? 6 Nu, 'nani 'kadu -Lago nua -ain 'wu, we 'gbu -Lago sebhe nee 'yae:

«'Temanɔ -Lago temania 'de 'ylimaninya -yɔ.

'In -wa tia wa 'de 'wu 'kienyi, ɔ nua wa 'nani 'wu.»

7 Nu, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi -Lago 'yu. A 'temani amiaa 'de 'Kuzu -yla, 'in we 'ka ain -yɔbhɔ 'pipi. 8 A nyini -Lago -yɔla, 'in ɔ 'ka ain -yɔlanyni. Gbonyuu -lenunya, a -wɔlɔ amiaa kwenya -yɔ! Dli 'sɔ -nyima, a

mnazi amiaa dli -yo! ⁹ A yibheli amiaa 'dεε nyazu 'ji. A wi, 'in amiaa 'mɔ kwli! A 'bhitili amiaa nyanyie wie 'wɔ, 'in a 'bhitili amiaa 'mɔnalilie dli sulo 'wɔ! ¹⁰ A ti amiaa 'dε 'wɔ 'kienyi Jejitape 'yu, 'in ɔ 'ka amiaa 'ɲni 'wɔbhhu 'kadɔɔ.

-In 'na 'bhulu -na bhelii -yɔgbɔ 'wɔ -ni

¹¹ Na bhelia, a 'na gbalɩ wɛli 'nyuu bhe-liaa daa -ni. -ɔ -ka ɔ bhelii daa wɛli 'nyuu gba, -ɔ -ka ɔ bhelii -yɔgbɔ 'wɔbhhu, -zugba -Lagɔɔ tite -yla ɔ gbaa wɛli 'nyuu, 'in we -yɔgbɔ ɔ 'bhua 'wɔ. -In -ka titee -yɔgbɔ 'wɔbhhu, -in 'ni we 'nɔɲwɛzɔnyɔ, we -yɔgbɔ 'wɔbhunyɔ -in -mia. ¹² -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ palia tite, 'in ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -wa gbɔwɔbhunyɔ. Mɔ mnenia nyumεε puepue, 'in mɔ mnenia nyumεε mnɔɔnɔ. 'In -mi, nyɔɔ -in -mia, 'in -na bhhu -na -libheyii -yɔgbɔ 'wɔa?

A 'na 'ylimani amiaa 'dε -ni

¹³ Amia -wa gbaa: «-Zεεn, ciɩzi, 'gbe -mɩni 'wɔ -a yia mɩa, -a 'ka -mɔ -zɔ -bhlo li, -a 'ka -vale 'pa, 'in -a 'ka 'gwezi 'yi», a pɔlɔ 'mɩ yukwli -slεεn. ¹⁴ Amia -wa 'nia -we 'kaa ciɩzi lɛnɔ -yi! Sa amiaa dɔdɔ -gɔ mia? 'Nyuu bhuhui -we sɔa 'wɔ, 'in we mɔa la -bha -bhlokpade, 'mɔ a -mia.

¹⁵ Sanεε a 'ka yaa gba: «-Lagɔ -ka ɲwɩ, -a -ka 'pɔda -mi, sanεε -yɔ sanεε -a yia nɔa.»

¹⁶ Ni, -slεεn a mɩ 'dεε 'ylimanɩnya nya, 'in a ylimanɩa amiaa 'dεε 'ɲni. 'Dεε 'ylimanɩe mia, 'yli we -nyua. ¹⁷ -Mɔ 'gbɔ, -ɔ -yia gbɔzɔnɔ -we ɔ 'kaa lɛnɔ, 'in ɔ'ɔ nɔa we lɛ, gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ.

5

Gbɔɔ lapalie 'ɲnimnɩnya -yla

¹ 'In -slεεn amia 'ɲnimnɩnya pɔlɔ 'mɩ yuk-wli! A wi, 'in a klu, gbɔnyii yia aɩn yliaa 'gbɔ. ² Amiaa 'ɲnimnɩli ka zɛn pla, 'in -muta yia amiaa 'naanya pla. ³ 'Gɩ ka amiaa -can -yɔ amiaa 'gwezi kpa, wee glɩ yia amiaa -yɔgbɔɔ dayilu -zεa, 'in mɔ yia amiaa yɩε lia -kosu 'bhisa. A ka 'ɲnimnɩli 'wɩugɔgwɩali 'wɔbhlololu -yɩ weee 'wɔ. ⁴ Amiaa lub-honɩnya -wa nɔa amiaa kpaanya lubho, a 'ni wa 'penɩgwɛzi wla. A pɔlɔ wa gbɔɔ lapaliwɛlɩnya yukwli! -Wa plalia amiaa kpaɩ -lii 'ya, wa 'wɔkpɩwɛli ka 'Tɩte -ka -Lagɔɔ yukwliyoɔ mɩni tikli. ⁵ Amiaa 'dεε

'ɲnimnɩli -yɔ amiaa 'dεε dɔmagbɔnya a nɔa lɛ dɔdɔ -gɔ, -zugba a li 'kpɩlɔ -li, a zɔ ku nεε nɩma -we wa 'ka 'bha we 'bha yɩ nya, 'in wa 'ka li mɔ. ⁶ A ka nyima tikli gbɔ 'wɩlu ladɩli, 'in a yia wa 'bha, wa 'ni -gla zɔ aɩn -yla.

Dlitie -yɔ -Lagɔ bhuhhoe

⁷ We 'dε weee 'gbɔ, na bhelia, a -ka dlitie tikli, 'in Nyɩmaa -Kanyɔ 'ka yi. A yla, kpaapanyɔ wɔa ɔ kpaɩ -luu 'ya -zɔnɔ dɔdɔ 'kaa wla, dlitie nya tikli, 'in 'nyu tianɔ -yɔ 'wɔbhlolunyu lɔa ɔ kpaɩ. ⁸ We 'gbɔ, amia -ka 'ya dlitie, a 'tɛmanɩ dli, ni, Nyɩmaa -Kanyɔɔ yibhla ka ciɩpa. ⁹ Na bhelia, a 'na 'pɔpalɩ yɩ -yɔ -ni, ni, -Lagɔ yi amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhhu. Gbɔwɔbhunyɔ ka ciɩpa, ɔ ka plada ciɩpa 'lɛ!

¹⁰ Na bhelia, a 'pa *-Lagɔgbɔɔ -falpanya dli -gɔ, -wa gba bhaa -Lagɔgbɔ Jejitapeε 'ɲni nya. A 'tideli wa dlitie, wa siasie 'wɔ. ¹¹ A yla, nyima -wa sia dlitie nya -a nεε 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ mɩ wa -nɔ nya. A ka *Zɔbɔɔ dlitiee 'dɩ 'nɔ, 'in -we Jejitape nɔa ɔ -yla lɛ lɔgada, a ka we -yɔyi. Ni, Jejitape mɩ yeda zɔzɔnɔ -yɔ nyazɩdli nya.

¹² Na bhelia, gbɔ weee 'yu, a 'na bili yali -ni, a 'na bili dɔdɔ -ni, a 'na bili -lu yabhlogbɔɔ gwεzε nya -ni. Ni, amiaa in -zε in, 'in amiaa -innya -zε -innya, -Lagɔ yi amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhhu.

¹³ Amiaa lɔnyimε yabhlo mɩ siadaa? ɔ bhuhhoe -Lagɔ. Amiaa lɔnyimε yabhlo mɩ 'mɔna 'wɔɔ? ɔ bhli -Lagɔlɔɔnya. ¹⁴ Amiaa lɔnyimε yabhlo ka gu -yɔɔ? ɔ la *leglizɩ nyima kpaɩ, 'in waa nyima kpaɩ 'ka ɔ 'kpɩ -yɔtli Nyɩmaa -Kanyɔɔ 'ɲni nya, 'in wa 'ka ɔ -Lagɔ bhuhhoe. ¹⁵ -Lagɔbhuhhoe dlizɔzɔve nya, mɔ yia guzɔnyɔ -mɔni puea, 'in Jejitape yia ɔ 'wɔbhua. 'In ɔ -ka gbɔnyii lɛnɔ, -Lagɔ yia ɔ gbɔnyii 'wɔtia. ¹⁶ We 'gbɔ, a gbɔgbali amiaa gbɔnyii -yla -bhlo -bhlo, 'in a 'ka -Lagɔ bhuhhoe -bhlo -bhlo, 'bhie, a 'ka 'pɔ. -Lagɔɔ bhuhhoe wɛli -zɔnɔ -we nyimε tikli 'bhua 'wɔ -Lagɔ 'yu, we ka 'tɩte 'kadɔ 'wɔ.

¹⁷ 'Sa -mɔ mɩ 'yaa -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ *Eliii gbɔ nya. ɔ mɩ zɩmε nyimε nya -aɩn 'bhisa. 'In ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe dli weee nya ni, 'nyu 'na lɔali -ni, 'in -zɔ ta 'cɔ gbelibhlo 'wɔ 'nyuu 'ya 'ni dɔdɔ -gɔ bhli. ¹⁸ -Mɔ 'bɩgɔ, ɔ yi 'yaa -Lagɔ bhuhhoe, 'in 'nyu yia lɔa, 'in dɔdɔ -gɔ -li yia zɔ.

-Lagonyima mnɔa, wa lɔlali

¹⁹ Na bhelia, amiaa lɔnyime yabhlo -ka gbuzɔnɔ 'bɔbhɔ ɔ -ka mnɔ, 'in nyime yabhlo -ka ɔ lɔlali, gbuzɔnɔ ɔ nɔa lɛ. ²⁰ A yibheli we 'ji nu, gbonyuu -lɛnɔnyɔɔ 'yloogblɔ 'nyuu, -we -gɔ ɔ mia, -ɔ salia we -gɔ ɔ la, ɔɔ gbonyuu -lɛnɔnyɔɔ zuzu ɔ -saa tɪtɪɛ 'wɔ. 'In ɔ 'gbɔ -Lagɔ yia gbonyuu duun lamumnia.

Tia 'sebhe Pielt 'paa yoo

Pielt celia 'sebhe ni. Nu, -Zezuu *'binanya kugbua le 'saa glaa -nyime yabhlo o -mi bhaa. -Lagonyima -wa wa palia 'klyie 'wu, 'ma o 'paa 'sebhe ni yoo. Onne wa -yla nu, wa ka -Zezu 'klyie 'wopal, 'in o yia sia. We 'dεε 'gbu, -Lagonyima -ka siada -mi, wa -ka wa 'klyie 'wopalida -mi, we mi nu, wa 'yligbe gege, 'in wa 'ka -Lago dli -gu zu.

Fvsaweli

1 -Ami Pielt -wa -Zezu *Klisu *tietienyo, amia -wa -Lago -saa -bha, 'in -wa mia lam-nenida laga -dudu -gu, -mo Poon, -Galasii, Kapadoss, -Azii -yo Bitinii, amia na celia 'wu.

2 Dide -Lago ka -bha ain -sa, o gbu o gba bhaa tiaa solb, 'in a mi o -nu nya, o Zuzuu 'gbu, 'in a 'ka -Zezu Klisi 'nonye zu, 'in o 'pion -ka ain -gu slo, a 'ka -mawlv.

Nu, -Lago 'nye ain zuzonu -yo 'wotutue -dlao bhabha.

Dliwddie -we'e bhua la

3 -A -mnini -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu Dide -Lago 'hni! O nyazidi 'kadu nya o 'nyea -ain 'yliyogagie lolu, -Zezu Klisu 'wobhubhue nya tltlnya glaa. We 'dεε 'gbu -amiaa dli 'tea 'wu 'komvu. 4 -A wu zuzonu -Lago zua la o nyumaa -nu nya. We zuzonunya -mini 'ni mneni we 'ka -nyumo, we 'ka pounpla, 'in we 'yli 'na 'ka tli. -Lago ka we zuzonu -mini lazv yali amiaa -nu nya. 5 Amia -Lago mia 'yliyozuda o 'tite nya, amiaa dli zuzuee 'gbu, 'pupue -Lago yia -slolua 'wobhlolu bhla, amia yia we 'yia.

6 A li we 'wu 'muna, we -ka nu, laylagbu 'yli -bhlo -bhlo -mumu -ka ain yli desleen, 'in we 'ka amiaa dli sumani, bhla -selee bhla, -bhlokpade a li 'muna. 7 We -ka nu, -Lago ka laylagbu 'yitide we yli ain, amiaa dli 'yiyie gbu -wa. Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -can mneni we 'ka labhu, 'in wa paa we -kosu 'wu, wa 'ka we 'degbolu 'yi. 'In amiaa dli zuzuee 'yia -we zia -can, 'mu wa ylalia la. 'In zli -Zezu Klisi -ka lbyi, wa 'ka amiaa 'hni 'ylimani, wa 'ka amiaa 'hni -mnini, wa 'ka ain 'nonye zu. 8 A 'ni -Zezu 'yi, 'in a -kalia o ze. 'In a'a 'yi -slo o -yo, 'in a zua o dli -gu. O 'gbu a lia 'muna 'kadu

-we ka gba -weli wa 'nia -ka. 9 -We ka gbu -wa, a ka amiaa dli zuzuee 'penie 'yi, amiaa zuzuu 'pupue nya.

10 *-Lagobbu -falipanya ka 'kl' 'yi, wa 'ka wee 'pupuee 'ji 'wolanu. 'In zuzonu -Lago 'kaa ain 'nye, wa yia we -fal' 'pa. 11 Gbu -we Klisu Zuzu gbaa wa -yla, bhla -we nya we 'kaa lenv, 'in sa we 'kaa lenv, 'in wa gva la, wa 'ka we yibheli. Nu, o Zuzu mia wa 'wu, mo gbaa wa -yla tia Klisu siasia gbu -yo o 'hnumnie 'kadu 'kaa we 'bigv yi. 12 -Lago ka o gbu -falipanya we 'kluslolu nu, gbu wa mia zlime gbada, we 'ni wa 'dεε -nu, nu, amiaa -nu -wa. Wee weli -zonu -mini waa -Lagobbu gbanya mia -sleen da ain -yla gbada, Zuzu 'Pupaa 'tite bhua yali nya, wa gbaa we. 'In 'anzinyaa 'debbie -gbolu 'yibha we 'ka we 'ji 'wolanu.

A -tv -mawlvda amiaa lenvgbu weee 'wu

13 We 'dεε 'gbu, a mnazi amiaa 'de la amiaa 'wlukoon lapopale 'wu, 'in a 'ka gbu lenv! A zu amiaa 'de 'yliyoo. 'In -lu -zonu -we -Lago 'kaa ain 'nye -Zezu Klisu yiyizli, amiaa dli 'temani we -gu 'wu. 14 Sa 'yua zua wa didea 'nonye, a zu 'sa -Lago 'nonye. Amiaa dli wounyili a nu bhaa le, -zugba a 'ni -slo -Lago -yi, a 'na mnini 'masleen we 'bi -ni. 15 'In -we ka gbu -wa, -Lago o laa ain, o mi -mawlvda. Amia -tv 'ya -mawlvda amiaa lenvgbu weee 'wu. 16 Nu, we mi celida *-Lagosebhe 'wue,

«In mi -mawlvdaa 'gbu, a -tv -mawlvda.»

17 -Lago o bhua nyimee -yogbu 'wu, nyimee lenvgbu solb, 'in o o gbuzia nyima 'wu, 'in a laa «Dide», amiaa -Lagobhubhoe weli 'wu, da a -gaa -slo 'yliyoo dudu -gu, amiaa nonobhu 'wu a zu -Lago 'nonye, 'in a so o. 18 Amiaa 'de -yi we 'ji nu, we 'ni 'gwezi -yo -can -we bhua la nya -Lago ziti ain 'wu, amiaa nonobhu -kpua amiaa dukpasu tia ain -yo kwee. 19 Nu, Klisu 'wba bhabhleyu, 'sla -yo gbu yabhlogbo 'nia -yo -mi, o 'pion -zonu nya -Lago zitia ain 'wu. 20 -Lago 'ni -slo dudu lala, 'in o yia -bha Klisi -sa, amiaa Gbuwsanyo nya. 'In o yia o -slolu 'wobhlolu -ylnya ni nya, amiaa zuzonu 'gbu. 21 -Lago o 'bhua Klisi 'wu tltlnya glaa, 'in o yia o 'hnumnie 'nye, Klisu 'gbu a hwnua o gbu -yo. We 'gbu a zua dli, 'in a dia -Lago dli 'wu.

22 A ka gbuzɔnu 'nuɔwe zuu 'gbu, -Lagɔ ka ain -yɔwɔlv. 'In a 'ka amiaa -Lagɔbhelia 'yibha sazɔnu sa. A kikalɔ ze dli weee nya. 23 -Lagɔ ka ain nyima lolu -zeli, we 'ni -luu 'ya -we thia nya. -Luu 'ya we'e thia, we nya -wa. -Lagɔweli -we -gaa 'yliyɔ, 'in -we mia la 'yli weee nya, mu nya ɔ -zeli ain nyima lolu.

24 Nu, we mi celida -Lagɔsebhe 'wɔe: «Nyima weee 'wlv -petu, 'in wa 'ɲimɲie weee 'wlv -petuu -bu. -Petu -ka ye, 'in we -bu bhlia.

25 'In -Lagɔ weli mi la 'yli weee nya.» Wee weli nya wa gbaa ain -yla -Lagɔgbu.

2

'Yliyɔga -tukpa -yɔ -mɔwlv -nyima

1 We 'gbu, nukpleylinyuno, yo, weli 'sɔ -kakiɛ, zenyi -yɔ vɛli -wɛlinya mia, a 'bhu we 'dɛ weee 'bi. 2 Sa 'yuyolua 'yibhaa nyitnyu, a 'yibha 'sa nyitnyu 'wlalaa -we -wa -Lagɔ weli. A -ka we 'nyɛda -mi, a 'ka 'ylimani, 'in a 'ka 'pɔpɔe 'yi. 3 Nu, a ka we ɲwe 'yi, 'in a yia we 'jiyibheli nu, Jejitape mɛni.

4 A nyini Nyimaa -Kanyɔ -Zezu -yɔla, mɔ -wa 'yliyɔga -tukpa, -we nyima -saa kwnɛɛ, 'in -Lagɔ -saa -bha ɔ dlu da -tukpa tiklu nya.

5 Amia -ze 'ya 'yliyɔga -tukpa, 'in -Lagɔ 'ka ɔ -budu 'subha ain nya, -budu -we zɔ a 'kaa -Lagɔ 'dɛɛ bubɔnya -ze. 'Slakanya -we nania -Lagɔ dɔdɔ -Zezu Klisu 'gbu, a 'ka we -sa.

6 We mi celida -Lagɔsebhe 'wɔe: «A yla! Tukpa tiklu in -saa -bha, 'mɔ in mia ladida *Siɔngbe nukple, 'in we 'ka -buduu gwɔgwɔyli -tukpa -zɔnu -ze.

7 -ɔ -ka we dli -gv zu, 'kva 'na 'ka ɔ 'ylilawla -gba.»

7 Amia -wa ɲwnua -Lagɔ gbv -yɔ, wee tukpa ka 'ɲni -gv, amia -Lagɔ 'yuua -nu nya. 'In -wa'a ɲwnua -Lagɔ gbv -yɔ,

«Tukpa -budusubhanya -saa kwnɛɛ, mɔ -zea -buduu gwɔgwɔyli -tukpa -zɔnu.»

8 We mi 'ya celidɛ: «Tukpa -we nyima gozoa, 'in we bhlia wa la, mɔ -wa.»

Wa'a ɲwnu -Lagɔ weli -yɔɔ 'gbv, wa gozoa we. 'Sa -Lagɔ zva we la, wa -nu nya.

9 'In amia, amia -Lagɔ -saa -bha, a ka nyimaa 'wlulapilinyɔ -Lagɔbubɔnya -ze. A ka -Lagɔ -mɔwlvnya -yɔ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -nu

-ze, 'in a 'ka ɔ lenɔgbv 'kadɔ gba. -We ka gbv -wa, mɔ -saa ain nikpise 'wv, 'in ɔ yia ain ɔ zli 'kadɔ 'klv -la. 10 -Benyi, amia 'nia -Lagɔ nyima, a ka -slɛɛn ɔ nyima -ze. 'In amia -Lagɔ 'yilia -benyi nyazi, 'in -slɛɛn amia ɔ yilia nyazi.

A nɔ -Lagɔ lubhonnya 'bhisa

11 Na jijli -talea, in nɛɛ ain -ylaɛ: a mi 'lakpanya -yɔ 'plɔplɔnya nya dɔdɔ -gv. A zu amiaa 'dɛ 'yliyɔ nyimaa dliwɔnyili 'nyiii gbɛgbɛin, -we gva amiaa zuzuu -gbɛ tu.

12 Amiaa nɔnɔbhv -mi tiklu -wa 'nia -Lagɔ -yi 'yilia 'wv. Wa -ka sa ain gbonyii lenɔnya 'wɔpaliɔ, amiaa lenɔgbv -zɔnu wa yia yibhelia. 'In da -Lagɔ -ka yi, ɔ 'ɲni wa yia -mnɔnia.

A zu nyimaa 'wlulapilinya 'nuɔwe

13 Nyimaa -Kanyɔ 'gbv, a zu nyima weee 'wlulapilinya 'nuɔwe. A zu nyimaa 'wlulapilinyɔ 'kadɔ 'nuɔwe, mɔ kaa se 'kadɔ ain -gv. 14 'Gbee -cian, -wa nyimaa 'wlulapilinyɔ 'kadɔ tiea, wa 'ka gbonyii -lenɔnya -kaslv 'wɔpa, 'in wa 'ka gbuzɔnu lenɔnya 'ɲnikwali, a zu wa 'nuɔwe. 15 Nu, -Lagɔ 'yibha a nu gbuzɔnu ɛ, 'in a 'ka titinanya -yɔ gbokpɔaa gbanya ɲwe 'munu. 16 A mi amiaa 'dɛ -yla, 'in a 'na -tɔlv -mɔv dli, a 'ka gbonyuu lenv -ni. Nu, a nɔ -Lagɔ lubhonnya 'bhisa. 17 A zvbha nyima weee, a -kali amiaa -Lagɔbheliaa ze, a sɔ -Lagɔ, 'in a zvbha nyimaa 'wlulapilinyɔ 'kadɔ.

A nɔ -Zezuu nɔnɔbhv

18 Lubhonnya, a ti amiaa 'dɛ 'wv 'kienyi amiaa -cian 'yu, 'in a sɔ wa. We 'ni -wa mia -dlɔɔ, 'in wa kaa 'nani -bhlo -yla a 'ka we lenv, a nu we ɛ 'ya -wa 'tɛa -yla. 19 We -ka nu, -in 'ni gbv lenv, 'in wa pali -mi 'klyie 'wv, -in -ka we 'gba 'wluzɔladi -Lagɔ 'gbv, 'in -Lagɔ ɲwnaa -mi 'nyu la. 20 Nu, wa -ka ain 'klyie 'wɔpali gbonyuu a nva ɛɛ 'gbv, 'in a -ka we 'wluzɔladi, 'ɲni -mɔmɔ we nyɛ ain a? Nu, a -ka gbv -zɔnu lenv, wa -ka we 'gbv ain 'klyie 'wɔpali, a -ka we 'wluzɔladi, 'in -Lagɔ ɲwnaa ain 'nyu la. 21 -We mia dɛɛ 'gbv -Lagɔ yia ain la. Nu, Klisu 'dɛ ka 'ya sia amiaa 'gbv, ɔ ka ain 'yoo da -slolu, a 'ka ɔ nɔnɔbhv nɔ.

22 «ɔ 'ni gbonyuu yabhlogbɔɔ lenv, 'in ɔ 'ni yoweli ɲweɛ -ka.»

23 Da wa vɛliɑ ɔ, ɔ 'nɪ we 'bɪgɔpali vɛliɛ nya. Da wa paliɑ ɔ 'kɪyɪɛ 'wɔ, ɔ 'nɪ wa 'wɪuɔ 'kpɪli. Nu, -Lagɔ ɔ bhua nyɪmɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ tɪkɪli, 'mɔ ɔ tɪliɑ ɔ 'dɛ. 24 'In mɔ 'bhua -amɪɑɑ gbɔnyuuu 'gba 'wɔ, ɔ 'dɛɛ ku zɔ, ɔ 'dɛɛ *su -gɔ. 'In -a 'ka tɪ gbɔnyuuu gbɛgbɛɪn, -a 'ka 'yɪliyɔgagɪɛ tɪkɪli 'yɪ. ɔ lɛnɔnɔvɛ -yɔ a 'yɪɑ 'pɔpɔvɛ. 25 Nu, a 'wɔlɔ zɪmɛ mɔnɔmɔnɔ -bɪhlabɪɛ. 'In -slɛɛn, nyɪmɛ ɔ -wa amɪɑɑ 'Yɪliyɔzɔnyɔ, 'in ɔ kɔɑ amɪɑɑ zuzu ŋwɛ, a ka ɔ -gbɛ lɔyɪ.

3

-Lagɔnyɪmɑɑ 'ŋwɪ -yɔ wa 'lowliɑɑ ladi sɔ

1 'Ŋwɪ, amɪɑ zɔ 'ya amɪɑɑ 'lowliɑ 'nɔŋwɛ. 'In wa tɔlɔ -wa 'a ŋwɪnɔ -Lagɔgbɔ -yɔ, amɪɑɑ nɔnɔbɪvɔ -zɔnɔvɔ 'gbɔ, wa 'nɪ wa -yɪɑ -Lagɔgbɔ gbɑɔ, wa 'ka -Zezuu gbɔ -yɔŋwɪ. 2 'In wa 'ka amɪɑɑ nɔnɔbɪvɔ mɪɑ -mɔwɪlɔdɑ -yɔ nyɪmɛɛ 'nɔŋwɛzɔzɔvɛ -yɔyɪ, 'in we 'ka wa dɪ kwɛzɪ. 3 Amɪɑɑ 'yɪlinanɔ 'na -zɛɪ ku -yɔ 'yɪlinanɔ -nɪ, -we -wa 'nyɪ -yɔmɔnɔzɪɛ, -can kpɛliɛ, we -yɔ -bɑnɑ -zɔnɔvɔ 'wɔplapɪɛ. 4 Nu, amɪɑɑ 'yɪlinanɔ -zɛ kuzɔ 'yɪlinanɔ -we mɪɑ dibɛ 'wɔ, we 'e 'bhɔɑ lɑ. -We -wa dɪ -zɔnɔ -yɔ dɪ -dlɔ, mɔ 'yɪɑ -Lagɔ 'yɪliɑ 'wɔ. 5 Zɪmɛ -Lagɔŋwɪ -wa dɪɑ -Lagɔ dɪ 'wɔ, 'sa wa nɑmɑnɪ wa 'dɛ 'yɪ sɑ. Wa 'lowliɑ wa zɔɑ 'nɔŋwɛ. 6 'Sa *Sala zɔɑ *Ablaamɔ 'nɔŋwɛ, 'in ɔ yɪɑ ɔ lɑ: «Nɑ -kanyɔ», 'in -slɛɛn a ka ɔ 'ŋwɪyɪɑ -zɛ, a -ka gbɔzɔnɔ lɛnɔdɑ -mɪ, -zugbɑ a 'a nɔ nyanɔ gbɔ yabhlogbɔ kwɛɛ.

7 Amɪɑ 'ŋwɪ 'lowliɑ 'ya, a yɪbhɛli amɪɑɑ 'ŋwɪ kpa sɑ, a -yɔ wa 'sɔ lɛnɔgbɔ weɛ 'wɔ. A yɪbhɛli we 'jɪ nɪ, wa 'nɪ lɑɛ aɪn 'bhɪsɑ. A zɔbɪhɑ wɑ, -we ka gbɔ -wɑ, 'yɪliyɔgagɪɛ -we 'nɪɑ bhɪlɔlɔdɑ -ka, -we -Lagɔ wɪɑ, 'yɪɑ wɑ yɪɑ we aɪn 'bhɪsɑ 'ya. A -ka 'sɑ nɔ, -lɔ yabhlogbɔ 'na 'ka amɪɑɑ -Lagɔbhɪvɔ wɛɪ 'yɔɔ -kɔlɔ.

A 'yɪ dɪ -bhɪlɔ

8 Nu, -slɛɛn, a 'dɛ weɛ 'yɪ dɪ -bhɪlɔ. A kɪkɑɪ zɛ -Lagɔbhɛliɑ 'bhɪsɑ. A -ka nyazɪdɪ, 'in ɔ -ka -mɪ, ɔ tɪ ɔ 'dɛ 'wɔ 'kɪɛnyɪ ɔ -libɛyɪ 'yɪ. 9 A 'na 'pali gbɔnyuu 'bɪgɔ gbɔnyuu -nɪ, a 'na 'pali vɛliɛ 'bɪgɔ vɛliɛ -nɪ. Nu, a 'pali we 'bɪgɔ 'nyulɑŋwɑ wɛɪ nya. We 'gbɔ, -Lagɔ yɪɑ aɪn lɑ, ɔ 'ka aɪn 'nyulɑŋwɑ. 10 -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ: «Nyɪmɛ ɔ -ka gba ɔ 'ka 'pɪpɛɛ -zɔnɔ 'yɪ,

'in ɔ 'ka 'mɔnɑ 'wɔ -mɪ 'yɪ weɛ nya, gbɔnyuu 'na 'tlɑɪ ɔ ŋwɛɛ -nɪ, 'in ɔ 'na 'tɔbhɔlɔ yɔ -nɪ.

11 ɔ pali gbɔnyuu lɛnɔvɛ -bɪgɔ, ɔ nɔ gbɔzɔnɔ lɛ.

'In ɔ -talɪ 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ da sɔ 'sɔ nya.

12 Nu, nyɪmɑ -wɑ mɪɑ tɪkɪli, Jejitapɛɛ 'yɪ mɪ wɑ -yɔ, 'in ɔ pɔlɔ wɑ -Lagɔbhɪvɔ wɛɪ yuk-wɪ.

'In ɔ sɔlɔ gbɔnyuu -lɛnɔnyɑ -yɔ 'wɔ.»

A mnazɪ lɑ, -we ka 'gbɔ, amɪɑɑ dɪ 'tɛɑ 'wɔ, a 'ka we gba

13 A -ka gbɔzɔnɔ lɛnɔdɑ -mɪ dɪ weɛ nya, nyɔ 'ka aɪn -yɪɑ gbɔnyuu lɛnɔɑ? 14 We -ka nɪ, gbɔzɔnɔvɔ lɛnɔvɛɛ 'gbɔ a mɪ sɪɑdɑ, 'mɔnɑ mɪ amɪɑɑ -nɔ nya.

«A 'na nɔnɔ nyanɔ nyɪmɑ kwɛɛ -nɪ, 'in amɪɑɑ dɪ 'na sɔmɑnɪ -nɪ.»

15 Nu, a 'yɪlɪmɑnɪ Klɪsɪ -mɔ dibɛ 'wɔ, amɪɑɑ -Kanyɔ nya. 'In a mnazɪ lɑ 'kɔmɔvɔ, -we -gɔ amɪɑɑ dɪ 'tɛɑ 'wɔ, nyɔɔ nyɔɔ -ka aɪn lɑyɪbɪhɑ, a 'ka we 'jɪ gba ɔ -yɪɑ. 16 'In a nɔ we lɛ dɪ -dlɔ -yɔ nyɪmɛɛ 'nɔŋwɛzɔzɔvɛ nya. Amɪɑɑ 'wɪlɔkɔnɔ -dlɔ -mɪ tɪkɪli, 'in -wɑ dɪɑ aɪn gbɔ 'wɪlɔ, 'in -wɑ gbɑɑ amɪɑɑ nɔnɔbɪvɔ Klɪsɪ 'wɔ dɑɑ gbɔnyuu, 'in zɔ 'ka wɑ 'bhɑ. 17 We -ka -Lagɔ dɔmɑgbɔ, nɪ, a -ka gbɔzɔnɔ lɛnɔdɑ -mɪ, a sɪɑ, -mɔvɔ nɑnɪ 'yɪ, we -zɪ a 'ka sɪɑ gbɔnyuu lɛnɔvɛ nya.

Sɑ Klɪsɪ sɪɑ amɪɑɑ 'gbɔ

18 Nu, Klɪsɪ 'dɛbhɛ -gbɔlɔ tɪlɪ 'wɔ -zakpa -bhlogbɔ, gbɔnyuuu 'gbɔ. Mɔ -wɑ gbɔzɔnɔvɔ lɛnɔnyɔ, mɔ tɪɑ 'nyɪɔɔɔn 'gbɔ, 'in ɔ 'ka aɪn -Lagɔ -gbɛ kwɑ. Wɑ kɑ ɔ nyɪmɛ ku 'bhɑ, 'in -Lagɔ yɪɑ ɔ 'wɔbhɪ tɪtɪɛ lɔ Zuzu 'Pɔpɑ nya. 19 ɔ Zuzu nya ɔ mɪɑ gbɔ gbɑɑ zuzunya mɪɑ -kɑsɪ 'wɔ -yɪɑ. 20 Nyɪmɑ -wɑ 'nɪɑ zɪmɛ -Lagɔ wɛɪ 'nɔŋwɛ zɔ, da -Lagɔ mɪɑ wɔdɑ dɪtɪɛ nya, bhɪɑ -we nya *Nowɛɛ bhɪlɑɑ bɑtɔɔ 'wɔ, wɑ zuzu -wɑ. We bhɪlɑ, nyɪmɑ yɑ 'sɔ -lɛ -wɑ -gbɪlɑɑ wɛɛ bɑtɔɔ 'wɔ, wɑ gbɛtɑ, mɑ 'pɔɑ 'nyu -gɔ. 21 Weɛ 'nyu -mɪnɪ, bɑtɪzɛɛ bɑtɪzɛɛ -we sɑɑ -zɛɛn dɑ aɪn gbɔ 'wɔ, we 'wɔwɪlɔ -wɑ. Weɛ bɑtɪzɛɛ bɑtɪzɛɛ 'nɪ pɔɪn ku -yɔsɑsɪɛ 'nyu nya. Nu, mɔ slɔlɔɑ -Lagɔ 'bɪ -ɑ yɪɑ nɔɑ 'wɪlɔkɔnɔ -dlɔ nya. -Zezu Klɪsɪ kɑ 'wɔsɔ tɪtɪɛ lɔ 'gbɔ, wɛɛ bɑtɪzɛɛ bɑtɪzɛɛ

puea ain. ²² -Zezu Klisi mnia yali, o -di - Lagoo lilisob la. -Mo o pulia 'anzi -yo senya, we -yo yalu 'tite weee 'wlu la.

4

A nu -Lagoo dumagbu le

¹ Klisi ka sia o ku zo, we 'gbu, amia kpa 'ya amiaa 'de la -moo sob. -O -ka sia o ku zo, o -yo gbonyuu ka 'yibhobhlo. ² -Sleen da, o dudu -gub pnu -tua 'wu, o 'na nono nyimaa dliwonyni -gbonyuu le -ni, o nu -Lagoo dumagbu le. ³ Cun, amia mia de, zlime a ka nyima -wa 'nia -Lago -yii dumagbu lenv. 'In a nua motnigbu le, amiaa dli nynia nyimaa -lu 'wu 'nyumee, nu bhaa ain, a lia duun, a maa bhabha, 'in a bubaa yoyolagonya titina sa. ⁴ Wa ka we -yoyi nu, a -yo wa 'so 'ni gwagwabhv -bhlo 'wu -mi, wa gbonyuu -lenve -we -zua 'wu nya. Mu subhalia wa hwegaga, we 'gbu wa velia ain. ⁵ -Lago -o mnazia la, 'in -o yia 'yliyoganya -yo tilitnyaa -yogbu 'wobhua, mo 'yu wa yia wa lenugbonya gbaa. ⁶ We 'gbu, wa yia -Lagobu gba 'debhie tilitnya -yla. Gbu -we wa nua le, da wa mia dudu -gub, 'in wa yia wa -yogbu 'wobhu we 'gbu, nyima weee 'bhisa. -Sleen, sa -Lago -gaa 'yliyog, wa 'ka 'sa 'yliyoga o Zuzu 'Pupaa sob.

A yibheli -Lagoo wlawlalu kpa sa

⁷ -Lu weee labhv bhla ka cipa. A -ze gbuyilonya -yo -guladolunya, 'in a 'ka -Lago bhuhoe mneni. ⁸ Nu, -lu weee 'yu, a kikal zε dli weee nya. Nu, zεkalie mia, gbonyii -duun we mumnia la. ⁹ A kpokpal 'lakpasu 'nanoo, a 'na 'hwuhwu -hwuhwu zo -ni. ¹⁰ -Lu -Lago 'nyea ain -bhlo -bhlo, a nonno 'nanu 'wu we nya. A -ka 'sa nuda -mi, 'in a zεa -Lagoo wlawlali 'yliyozunya -zonv. ¹¹ -O -ka gbagbiee -nu 'yi, o gba weli -Lago zva o hwee. -O -ka nyimaa 'wosatiee -nu 'yi, o nu we le 'tite -we -Lago nyea o, we nya. 'In -lu weee 'wu, -Lagoo 'hni 'ka 'ylimanu -Zezu Klisi 'wu, -Zezu -o kaa 'hnumnie -yo 'tite, -zv weee nya. *-Ameni!

Wa -ka ain 'klyie 'wopalida -mi Klisu 'gbu, a li 'muna

¹² Na 'talea -zonv, siasiee -kosu 'kadu -we yia ain ylia, 'in we 'ka ain layla, we 'na subhali ain hwegaga -ni. 'In a 'na 'bhulu we

'wu, nee gbu -we 'na 'ka yaa ain yli 'bhisa -ni. ¹³ Sa wa sialia Klisi, wa -ka 'sa ain sialida -mi, a li 'muna. 'In zli o 'hnumnie yia 'bhlewba, amiaa dli 'ka namanu, 'in a 'ka 'muna li. ¹⁴ Wa -ka ain veli Klisu 'hnu 'gbu, 'wototve -dlao mi amiaa -nu nya. Nu, 'hnumni -Zuzu, -Lagoo Zuzu mi ain -gub. ¹⁵ Nu, ain glaa wa 'na siali nyime yabhlogbo nyime -bhabhie klaa, 'wie -yilyie klaa, gbonyuu lenve klaa, we -yo nyime -putuu gbu 'woylygie 'gbu -ni. ¹⁶ 'In -o -ka siada -mi, o mi Klisu -nu nyaa 'gbu, o 'na nono zv -ni, o 'pa -Lago fuo, Klisu 'hni o -gub -mumiee 'gbu.

¹⁷ Bhla -we nya gbuwobhubhue 'kaa gwedi, we ka nyini. 'In -Lagonyima -gub we yia gwedilia tia. 'In wee gbu 'wobhubhue -ka -amia -gub gwedili, sa we 'ka 'wlulapali -wa'a hwnua -Lagobu -yoo -nu nya? ¹⁸ -Lagosebhe nee:

«Nyima tiklu nu 'pupve -ka -yokamanu ni, sa we 'ka -mi gbonyuu -lenunya -yo -wa'a hwnua -Lagobu -yoo -nu nya?»

¹⁹ We 'gbu, sa -Lago 'yibhaa, -wa weee mi 'saa siada, -lu weee lalanyo -o' o 'bhulva o gbagbaweli -gub la, wa zv wa 'de o kwee. 'In wa -tu zozonv lenvda.

5

Pieli zva -Lagonyima kpasu 'di

¹ Nu, -sleen -wa mia ain glaa -Lagonyima kpasu nya, ma -yla na gbaa gbu. -Ami mi 'ya -Lagonyime kpasu nya. In ka Klisu siasiee da 'yi. 'In 'hnumnie 'kadu yia 'bhlewba, na -nu mi we glaa. 'Di -we na zva ain mu ni: ² sa 'nooluu zonyaa 'yliyozunya zva 'noolu 'yliyog, -Lagonyima -Lago 'nyea ain yoo, a zv 'sa wa 'yliyog, dli -zonv nya, we 'na -zeli -gla -ni, sa -Lago 'yibhaa we, 'sa. A 'na nono we le 'gwεzi -yiyiee 'gbu -ni. A nu we le, -guladolue nya, wa zεkallee 'gbu. ³ Nyima -wa 'wlu -Lago palia ain la, a 'na nono wa 'nyii 'wu -ni. Amiaa gbulenu so -ze -Lagonyima -yla gbuv 'yilolue. ⁴ 'In zli bhlabhleε 'yliyozunya -Kanyo 'kadu -ka luyi, -can -kloo -we'e 'bhva 'yigula, a 'ka we 'yi.

Pieli zva -Lagonyima talva 'di

⁵ Sa -bhlokpade, nyimesia, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi nyima kpasu 'yu. 'In a 'de weee, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi, -o -ka -mi o 'ka o -libheyii zolubho nu. Nu, -Lagosebhe nee:

«Nyuma -wa ylimania wa 'de,
 -Lagɔ sɔba wa -yɔ 'wɔ,
 'in -wa tia wa 'de 'wɔ 'kienyi,
 -Lagɔ nɔa -maa zɔzɔnɔ 'wluo.»

⁶ A ti amiaa 'de 'wɔ 'kienyi -Lagɔɔ sɔ 'tite zɔ, 'in 'yli -we ɔ zɔa, we -ka nyini, ɔ 'ka ain 'ylimani. ⁷ A zɔ amiaa -yɔkpagbu weee -Lagɔ kwɛɛ. Nu, mɔ zɔa ain 'yliyɔ.

⁸ Amiaa -gɔ -tɔ ladoluda, 'in a zɔ amiaa 'de 'yliyɔ! Nu, amiaa tɔnyimɛ, *'Kuzu, mɔ 'cɛ 'pada, ŋwɔ -bha -jla 'bhisa, 'wɔkɔkɔɛ nya, 'in -ɔ we 'kaa lii datahe nya. ⁹ A 'yligbe we 'yu gege dɔzɔzɔe nya. Nu, amiaa 'de -yi we 'ji, amiaa -Lagɔbhelia mnenia dɔdɔ weee -gɔ la, wa mɔ siada ain 'bhisa.

¹⁰ 'In a -ka sia bhla -sɛɛ nya, -Lagɔ -ɔ -wa 'nanɔ weee -kanyɔ, -ɔ laa ain, ɔ 'ŋnɔmɔɛ 'nia bhloluda -ka, -we 'wɔba 'bhle -Zezu Klisi 'wɔ, a 'ka we yibheli. ɔ de yia ain -yɔmnazɔa, mɔ yia ain 'wɔtɛmanɔa, mɔ yia ain 'tite 'nyɛa, mɔ yia ain 'yligbelia gege. ¹¹ 'Tite -mɔ ɔ -nɔ nya -zɔ weee nya. *-Amɛni!

'Wɔbhlolu -fɔsawɛli

¹² 'Sɛbhɛ na paa da ain yoo, Silivɛɛn* sɔ cɛlia we. -Amɔ 'yliya 'wɔ -Lagɔbheli tiklu yabhlo -wa. Wee 'sɛbhɛ -kibhe 'nɔ na paa ain yoo, in 'ka ain 'kɔayli 'pa, 'in in 'ka ain -yla gba nu, -Lagɔɔ wlawlalu -zɔnɔ nɔ, a kpa we la -gli.

¹³ -Lagɔnyuma mia -seli Babilɔnɔgbe† nɔkplɛ, -wa -Lagɔ -saa -bha ain 'bhisa, wa nɛɛ, wa -sa ain fɔ. 'In na 'yu Maliki nɛɛ, -mɔɔ -sa 'ya ain fɔ. ¹⁴ A sisali fɔ, a gbɔgbɛli zɛkɔkɔhe nya.

Amia weee mia Klisi 'wɔ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -tɔ amiaa -nɔ nya.

* 5:12 Silasi. † 5:13 Babilɔnɔ: Wlɔmɔɔ 'tɔaŋni -wa.

'Sεbhεε 'sɔnu Pielh 'paa yoo

'Sεbhεε 'sɔnu -we Pielh celia, mu -wa. Pielh mi -Zezuu *'bunɔnya kugbua le 'sɔɔ glaa -nyime yabhlo nya. -Lagɔnyima -yla ɔ celia 'sεbhε ni, ɔ 'ka wa -yla gba nu, wa zu wa 'dε 'yliyɔ yoyogbɔɔ -slolunyaa gbεgbεin. Nu, wa 'na nɔnu yoyogbɔɔ -slolunya 'bi -ni.

Fvsaweli

1 -Ami Simɔ Pielh, -ɔ -wa -Zezu *Klisu lubhonɔnyɔ -yɔ ɔ *tietienyɔ, -ami celia da ain 'sεbhε ni 'wɔ. -Amiaa -Lagɔ -yɔ Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisi mi tiklu, we 'gbu a yia dliɔɔɔɔ -zɔnu 'yi -amia 'bhisa. 2 A -yi -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezuu 'gbu, wa 'nyε ain zɔzɔnu -yɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ bhabha.

-Lagɔɔ -amiaa lalee -yɔ -amiaa -bhasasie

3 -Li -we -a 'kaa -ka, 'in sa -Lagɔ 'yibhaa -a -mi dɔdɔ -gɔ, -a 'ka 'sa -mi, ɔ ka we -ain 'nyε ɔ 'tite nya. -ɔ laa -ain, 'in -a 'ka ɔ 'dεε 'ηnumnie -yɔ ɔ zɔzɔnu dlili, -Lagɔɔ 'gbu -a yia ɔ yibheli. 4 Sanεε 'sa -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain -li -zɔnu -yɔ -li 'kadɔ 'nyε. -Li -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain 'nyε, -a 'yia, mu saa ain 'wieyliylie -yɔ dɔdɔgɔɔ -lii dliwɔnyinyie 'nyii 'bi. 'In we nyεa ain we se, 'in amiaa dli 'ka -Lagɔɔ dli 'bhisa -mi.

5 We 'dεε 'gbu, a gɔ la, a 'ka amiaa dliɔɔɔɔ -gɔ amiaa lenɔgbu -zɔnu pali, 'in a 'ka amiaa lenɔgbu -zɔnu -gɔ -Lagɔɔ yibhelie tiklu pali. 6 A gɔ 'ya la, a pali -Lagɔɔ yibhelie -gɔ amiaa 'dεε kpakpie tiklu, a pali amiaa 'dεε kpakpie tiklu -gɔ dlitie, 'in dlitie -gɔ a pali -bha gbɔɔ 'klɔ -gɔ zɔzɔe, 'in gbɔɔ 'klɔ -gɔ zɔzɔe -gɔ a pali -bha -Lagɔɔ -yɔlanεnie. 7 Amiaa -Lagɔɔ -yɔlanεnie -gɔ, a -yɔ amiaa -Lagɔbhelia 'yibhali -yibhali, 'in -Lagɔbheliaa 'yibha 'yibhie -gɔ, a pali -bha nyimeε zεkalie. 8 -Kwikwi -zɔnɔnya a 'kaa -ka mu ni, a -ka wee -kwikwi -zɔnɔnya -mini -ka duun, 'in we ylimania amiaa lenɔgbu -gɔwɔla, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi yibhelie 'wɔ. 9 Nu, -ɔ 'ni -kwikwinya -mini -ka, ɔ 'wɔ sa 'lɔlɔnyɔ ɔ ɔ 'yi la 'pɔpɔ, 'in sa -Lagɔ -saa ɔ gbonyii 'cin -yɔ, ɔ ka we 'wɔdlɔ.

10 We 'gbu, bheliain, a 'temanɔ amiaa 'dε la 'ya bhabha, -Lagɔ ka ain la, 'in ɔ yia ain -bhasa, a kpa we gbu -kli. Nu, a -ka 'sa nɔda -mi, a 'na 'ka ci gbonyuu lɔbhli. 11 -Amiaa

-Kanyɔ -yɔ -amiaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisi 'ηnumniege 'na 'kaa labhu, sanεε 'sa -Lagɔ 'kaa we 'yoo -kali ain -yla.

Gbɔslolue -we -wa gbɔzɔnu

12 We 'dεε 'gbu na yia ain ligbea, wee -li -mini 'gbu 'kɔmɔɔ. In -yi we 'ji nu, a -yi -li -mini, 'in -Lagɔgbu -zɔnu wa -slolua ain, a mi we -yɔlanεda. 13 'In, in 'yibha tenyu, in 'ka amiaa dli glusa, amia ligbeligbie nya, da in -gaa -slɔ da 'yliyɔ na ku -mini 'wɔ. 14 Nu, in -yi we 'ji dayli na bhua wee tɔtɔku -mini 'wɔ, sanεε -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi -slolua 'mi we 'klɔ. 15 Nu, la na yia gɔa, 'in, in -ka tli, na 'biɔ, a 'ka gbɔnya -mini ligbeda -tɔ 'kɔmɔɔ.

-Wa 'yia -Zezu Klisi 'ylilo -yɔ

16 Nu, -a 'kaa da -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi yiyigbu -yɔ ɔ 'titeε gbu gba ain -yla, we 'ni nine wa -di 'wlukɔɔn wa 'pa, 'mu -a 'nu. Nu, -amia ka ɔ 'ylilo -yoyi -amiaa 'dεε 'yli nya. 17 -Amiaa 'yibadi Dide -Lagɔ 'paa ɔ 'ηnumnie -gɔ, 'in ɔ yia ɔ 'ylimani. -Lagɔɔ 'ηnumnie 'kadɔ 'wɔ ɔ nεε ɔ -ylae: «-ɔ mia da na doma -yu -wa, mɔ 'wɔ na zɔa na 'mona weee.» 18 Wee weli -we 'bhua yali -amiaa 'dε ka we 'nu, da -a -yɔ ɔ 'sɔ mia -mɔwɔlɔ -gɔgɔ 'wlu.

19 We 'dεε 'gbu, -amia zɔa -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyaa weli dli -gɔ gbɔzɔnu nya. A -ka wa weli yukwli pɔlɔ, gbɔzɔnu a nɔa le. Wee weli 'wɔ sa 'napε mi -nyumada nikpise 'wɔ tiklu, 'in zli yi zli, 'in zɔkpa -zeli 'ka amiaa dli zɔ li. 20 A yibheli we 'ji tia nu, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyaa weli mia celi da *-Lagɔsεbhε 'wɔ, *-Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ yabhlogbɔɔ 'ni mneni, ɔ 'ka we 'ji gba ɔ 'dε nya. 21 Nu, nyimeε yabhlogbɔɔ 'ni cin -slɔ -Lagɔgbɔɔ -fali 'pa ɔ 'dεε dɔmagbu nya. Nu, Zuzu 'Pɔpa sua wa 'bhie, weli -Lagɔ zɔa wa ηwεε, 'in wa gbaa we.

2

Yoyogbɔɔ -slolunya (Zud. 4-13)

1 Bha bhlasabhla, yoyogbɔɔ -falɔpanya ka 'tla *Izlaelnyima nyidi. 'Sa -bhloo 'dε yoyogbɔɔ -slolunya yia 'tlaa ain nyidi. Yoyogbɔɔnya mnɔnɔa nyimeε, we slolunya suaa. 'In wa 'ka 'dεbhie Nyimaa -Kanyɔ, -ɔ zitia wa 'wɔ, kwnεε -sa. Sanεε 'sa wa yia wa 'dε lasaa slɔ. 2 Nyima -duun yia wa

'bubholua, wa pounpla -gbonyaa lenve nya. Wa 'gbu, wa yia -Lagoo 'yoo -zono gla palia. ³ Wa 'gwezi dudanano 'gbu, yoyogbunya wa yia ain -slolua, 'in wa 'ka ain 'gwezi 'wlusa. 'In wa -kaslo mi lamnazida pepe we 'bi ka 'wogwle. 'In wa lasanyo 'ni 'ytaa nwoada -mi.

⁴ Nu, 'anzinya -we nua gbonyuu le, -Lago 'ni we 'woti, o ka we gboan, 'in o yia we *glukaslo 'wu viteli nikpise 'wu. -Mo o dia we la tiklu, 'in gbuwobhu yli 'ka nyini. ⁵ Nu, -Lago 'ni bhabenyi -nyima 'woti. O -lualia zezeguda, 'in 'nyu yia gbonyuu -lenonya weee lasa. -Lagoo titee gbu tiklu mia, 'mo *Nowee gbaa, 'in o 'debhlogbo -yo nyima gbeso -Lago puea. ⁶ -Lago ka *Sodomugbe -yo *-Gomolugbe lasasie -dili -kosu nya, gbu yia gbonyuu -lenonya weee yia, we 'yilolue -wa. ⁷ *Loto -wa nyime tiklu, o mia motnigbo lenonya nyidi, 'in -maa lenugbo sumania o dli, -Lago ka o pue. ⁸ Nu, o nyime tiklu o mia wa nyidi, wa -sabhaghbu 'nyuu wa nua le, o yia -yo, 'in o nua 'kamoo, mo sumania o nyime -zono dli -weii -weii. ⁹ Sanee 'sa, Jejitape -yia nyima, -wa nea o -yola, laylagbu 'wusa sa, 'in o yia gbonyuu -lenonya so yabhlo lu ladia, 'in o 'ka wa -kaslo 'wopa gbuwobhu zli. ¹⁰ Nu, -wa nua wa 'de yicee dumagbu le, 'in wa nyaa -Lagoo wa 'wlulapue 'wu, 'ma -Lago yia -kaslo 'wopaa yia tia.

Waa yoyogbo -slolunya 'teyliyo, 'in wa ylimania wa 'de. Wa'a zo yalu 'hnumnunya 'nonye, 'in wa velia -maa. ¹¹ 'Anzinya ka 'de lateo -yo 'tite -zia yoyogbo -slolunya 'wu, -moo'nya'a dili yalu 'hnumnunya gbu 'wlu la, Jejitape 'yu, 'in we'e veli wa. ¹² 'In waa nyima -mani velia -lu wa'a 'nua 'wola. Nyime zuzu slolua wa 'yoo da. Wa 'wlo -fliinuma 'nia 'ylimna, -we we gwalia, wa 'ka we kpa, 'in wa 'ka we 'bhaa gbu -wa. 'Bhaa wa yia wa -fliinuma 'bhisa. ¹³ Sanee 'sa wa yia sia, sa wa sialia nyima talba. We nani wa dudu wa 'ka wa dumagbu 'nyii leno zli beblee. Da wa -yo ain 'so -ka amiaa 'feti -sada -mi, 'in wa nua ain -dawli 'wu. Wa amiaa nyidi -mimie mia, pounplagbu -yo zobhaligbu -wa. ¹⁴ Nu, nyima -putuu -budu 'wodi -lubho wa kaa. Gbonyuu'u -lobeli wa -gba, nyima -wa yalva 'wu 'in wa

salia -bha -maa la. 'Gwezi 'yiyie -bhlogbo wa dli nymia 'wu. We 'gbu -Lagoo me mia wa -gu! ¹⁵ Wa ka 'yloogbo -zono -gu 'bhu, 'in wa yia wa 'de mnono. 'In wa yia Bozoo 'yu *-Balamoo 'yoo bhli. -Moo 'yibha bhaa gbonyuuu 'penigwezi. ¹⁶ Nu, -Lago ka -Balamoo gbu -yla lapali, o 'ni o 'nonye zoo 'gbu. -Sokofali nwon -we'e gbaa, 'in we yia o -yla nyime weli gba. 'In we yia -Balamoo, o -wa -Lagoo -falpanyo, o gbokpogbo lenve 'yigbeli.

¹⁷ Waa yoyogbo -slolunya 'wlo sa 'nyuu 'wlukoa mna, 'in wa 'wlo yalopapa -pipe 'kadu mi 'suda. -Lago ka wa 'bi lazv nikpise -dlugba tliitlii 'wu. ¹⁸ Wa 'de 'ylimani -gbokpanya wa gbaa, 'in nyima -wa 'bhua 'lulolu gbonyii lenonya nyidi, 'in wa salia -maa 'yloogbo la, wa yicee dumagbonyaa lenve -yo wa motnigbo lenve nya. ¹⁹ Wa nee -maa -yiae: «Amiaa 'de -yla a yia -tua.» -Zugba wa 'de mi lenugbo cin saa wa la, we gali nya. Nu, nyime lenugbo -zilia o nywe la, we gaylo o -mia.

²⁰ Nu, nyima -wa -ka dudu -guo pounplagbu lobhu, -amiaa -Kanyo -yo -amiaa Gbuwsanyo -Zezu Klisu yibheliee 'gbu, 'in -moo 'bigu, wa -ka wa 'de 'yitide, -moo -ka wa lu, wa 'wobhlolu -kwikwi nyumania 'yli, 'in we zia we tianu. ²¹ Wa ka 'yoo tiklu yibheli, 'in -Lagoo tite wa -slolua wa, wa yia we -bligopal. Nu, wa 'ni yaa wee 'yoo tiklu yibheli, -moo nani 'yli wa -no nya. ²² -We yia wa, mo slolua we nu, -we gbo nine ni gbaa gbuzono -wa:

«-We gw gweweza 'mo we lia lu.»

'In

«-Bobo -we wa budoa, plapi we mni 'yaa dlilia.»

3

Lv-Zezu yia yia

¹ Na jijli -talea, 'sebhe 'sono na paa da ain yoo. We 'de 'so nukple, amiaa dli na saa glu, amiaa -goladolue nya, 'in amiaa 'wlukoon lapopal so 'ka -mi tiklu. ² Nu, weli -Lagoo -mowlo -falpanya gbaa zlime, amiaa dli -tu we -gu. We -yo Nyimaa -Kanyo -yo Gbuwsanyo tite, tietienya -slolua ain.

³ A yibheli we 'ji gbu weee 'yu nu, 'wobhloluyliunya 'wu, nyimaa glapaliya

yia 'tlaa, wa 'dεε domagbu 'nyii lenve nya. 'In wa 'ka ain gla pali. ⁴ 'In wa gbaε: «Ɔ nεε lu ɔ yia yia, we 'ni muu? GbuƵɔnu -wa, da ɔ mia? -Amiaa didea ka tli 'bi ka 'wɔgwle, 'in sa -li mia dudu gwedilida 'cin, 'sa -bhlokpade we mia!» ⁵ 'Dεε 'yibadi waa nyima dɔba gbunya -minu 'wu, nu, -Lagɔ -laa yali la ɔ weli nya, we 'bi ka 'wɔgwle. 'Nyu lu dudu 'tlaa, 'in 'nyu nya ɔ nua we le. ⁶ 'In -bhlokpade zezeguda lɔa, wee 'nyu yea tia -dudu -gu, 'in we yia we lasa. ⁷ Wee -Lagɔweli -bhlokpade zɔa bhla -minu yali -yɔ dudu la, we 'ka gbonyuu -lenonyaa -yɔgbu 'wɔbhu bhla -yɔ wa lasa bhla yli. Wee bhla -bhloo 'de nya -kosu 'kadu yia wee yali -yɔ dudu lasaa.

⁸ 'In na jijli -talea, -lu -we a 'na 'kaa 'wɔdlɔ mu nu: nu, Jejitapεε -gbε, 'yli -bhlo 'wlu -zɔu 'wlu gbu, 'in zɔu 'wlu gbu 'wlu 'yli -bhlo. ⁹ Jejitapεε kpeke gbu ɔ gbaaa lenve nya, sa nyima tɔba pɔpalia we 'wlukɔɔn la 'sa. 'In dltie ɔ kaa amiaa gbεgbεin. Nu, ɔ 'ni 'yibha nyime yabhlogbɔɔ 'bhɔ la, ɔ 'yibha nyima weee dli 'bhiti.

¹⁰ Sa 'wienyɔ tlalia nyime, 'sa Nyimaa -Kanyɔ yia yia. Wee 'yli nya yali yia labhɔa -jiji 'kadu nya, 'in -kosu 'ka yali -li -sie. 'In dudu -yɔ we -gu -lu weee 'ka labhu. ¹¹ Nu, la wee -li weee -minu yia 'bhɔa saa 'gbu, -we a 'kaa lenv, a 'nu we 'wɔla 'nanu! Amiaa nɔnɔbhɔ -mi -mɔwɔda, 'in a nε -Lagɔ -yɔla. ¹² A wɔ -Lagɔɔ yiyiyli, 'in a gu la sɔ weee lu, 'in wee 'yli 'ka nyini dayli. Wee 'yli nya -kosu yia yali lasaa, 'in yali -li weee 'ka nyanɔ -kosuu slo kwεε. ¹³ 'In -Lagɔ nεε: yali lolu -yɔ dudu -lolu -we -gu tiklimumie mia, 'mu ɔ yia wlaa, 'in 'mu -amia mia wɔda.

¹⁴ Na jijli -talea, -we ka gbu -wa, a -ka 'yli -minu wɔda -mi, a gu la, a 'ka -mɔwɔ, gbonyuu 'na -minu ain kweyli -ni -Lagɔ 'yu, 'in 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'ka a -yɔ ɔ 'sɔ nyidi -mi. ¹⁵ A zɔ we 'wlukɔɔn nu, -amiaa -Kanyɔɔ dltie -wa -amiaa puepue. 'Mu -amiaa bheli -zɔnu *Pɔlv cɛlia ain 'wu, gbuyilo -Lagɔ 'nyεa ɔ, we nya. ¹⁶ 'Mu ɔ cɛlia ɔ 'sebhe weee 'wu, da ɔ gbaa wee gbu -minu daa. -Mɔ we nɔkple weli tɔbaa 'wɔlanve 'te. Titinanya -wa 'nia -Lagɔ -yi 'nanu, -maa kamania wee weli 'ji 'wu. Sa wa nua -Lagɔweli, datɔba 'sa. Sanεε 'sa wa saa wa 'de la.

¹⁷ 'In amia, na jijli -talea, -slεen a -yi gbunya -minu 'gbu, a zɔ amiaa 'de 'yliyɔ, nyima 'nyii palia -Lagɔ -bliɔ, wa yi ain mɔnɔ. 'In a 'ka 'yiligbeda -tu gege amiaa dlizɔvɔe 'wu. ¹⁸ 'In a -tu 'ylimanida -amiaa -Kanyɔ -yɔ -amiaa Gbuwɔsanyɔ -Zezu Klisu 'nanu -yɔ ɔ yibhelie 'wu. Ɔ 'ɲni mnɔ deslεen -yɔ 'yli weee nya!

*-Ameni!

Tia -sεbhε Zaan 'paa yoo

*Zaan ɔ cεlia -Zezuu -gugbu, mɔ -bhlokpade cεlia 'sεbhε ni. -Lagɔnyuma -yla ɔ cεlia 'sεbhε mia da ɔ 'ka wa -yla gba nu, wa zu wa 'dε 'yliyɔ yoyogbu -slolunyaa gbεgbεin. -We ka gbu-wa, -maa 'yibha -maa 'ka wa -dawli 'wɔnu. ɔ nεε nu, -Lagɔnyuma -ka zεkikalida -mi, 'in wa -ka -Lagɔ tite 'nɔɔwε zɔda -mi, wa mneni wa 'ka we 'jiyibheli nu, wa mi -Lagɔ 'yua nya.

Weli-we nyεa nyime 'yliyɔgagie

1 Weli -we nyεa nyime 'yliyɔgagie, we -gugbu -a cεlia ain 'wɔ. Nu, da -Lagɔ 'nia -slɔ -lu weee lala, we mi la. Wee Weli mia da ni, -a ka we 'nu, -a ka we -yɔyi -amiaa 'yli 'sɔ nya. -A ka we yla, 'in -amiaa sɔ yia we kwεzi. 2 Nu, wee 'yliyɔgagie 'wlɔa 'bhle, -a ka we -yɔyi. We gbɔdayinya -a -mia. 'Yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -yɔ -amiaa Dide -Lagɔ 'sɔ mia, -mɔɔ ka we -ain 'klɔslolu. Wee 'yliyɔgagieε gbu -a gbaa ain -yla. 3 Nu, -we -a 'yia -yɔ, -we -a 'nɔa, we gbu -a gbaa ain -yla, a -yɔ -ain 'sɔ 'ka dli -bhlo -ka. We -ka 'sa -mi ni, -a 'dε weee 'ka dli -bhlo -ka, -a -yɔ Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu -Zezu *Klisi 'sɔ. 4 Nu, 'mɔ -a cεlia ain 'wɔ, 'in -amiaa 'mɔna 'ka gba.

-A nɔ zli 'klɔ

5 Gbu -we -a 'nɔa -Zezu Klisi nweε, 'in -a mia ain -yla gbada, mɔ mia da: -Lagɔ mi zli nya, 'in nikpise 'ni ɔ 'wɔ -mi -gba. 6 -A -ka gba nu, -a -yɔ -Lagɔ 'sɔ ka dli -bhlo, -zugba -a nɔ nikpise 'wɔ, yo -a kaa, 'in gbuzɔnu 'ni -amiaa lenugbu 'wɔ -mi. 7 Nu, -Lagɔ mi zli 'klɔ 'gbu, -a -ka zli 'klɔ nɔ, -zugba -a -yɔ -amiaa -lima 'sɔ ka dli -bhlo, 'in ɔ 'Yu -Zezuu 'pɔn wɔlɔa -ain -yɔ -amiaa gbonyuu weee gbεgbεin.

8 -A -ka gba nu, -a'a nɔ gbonyuu ε, -amiaa 'dε -a nɔa -dawli 'wɔ, 'in gbuzɔnu 'ni -ain 'wɔ -mi. 9 -Lagɔ mi tikli, 'in -we ɔ -ka gba, 'mɔ ɔ nɔa ε. We 'dεε 'gbu -a -ka -amiaa gbonyii ɔ -yla gba, 'in ɔ tia -amiaa gbonyii 'wɔ. 'In ɔ wɔlɔa -ain -yɔ, -we weee 'nia tikli -mi, we gbεgbεin. 10 -A -ka gba nu, -a 'ni gbonyuu

lenɔ, yokanyɔ -a -zεlia ɔ, 'in ɔ weli 'ni -ain 'wɔ -mi.

2

1 Na 'ylaasli, a yi gbonyuu lenɔ 'gbu na cεlia ain 'sεbhε ni 'wɔ. Nu, we -ka nu, nyime yabhlo ka gbonyuu lenɔ ni, -a ka 'wɔplalinyɔ Dide 'yu, mɔ -wa -Zezu Klisi, nyime tikli. 2 ɔmɔ mia, ɔ ka ɔ 'dε wla -amiaa 'slaka nya -Lagɔ 'ka -amiaa gbonyii 'wɔti. We 'ni -amiaa -bhlogbɔɔ gbonyii ɔ 'ka 'wɔti, nu, dɔdɔgbu -nyima weee gbonyii ɔ 'kaa 'wɔti.

-A -kali -amiaa bheliaa zε

3 -A -ka -Lagɔ tite 'nɔɔwε zɔda -mi, -a mi we -gu nu, -a -yi ɔ. 4 Nyime ɔ -ka gba nu, ɔ -yi -Lagɔ, 'in -zugba ɔ ɔ zɔ ɔ tite 'nɔɔwε, yokanyɔ -mɔɔ -mia, 'in gbuzɔnu 'ni -mɔɔ 'wɔ -mi. 5 We 'ni -mɔɔ ni, ɔ -ka ɔ weli 'nɔɔwε zu, -Lagɔ zεε 'dεbhie -mɔɔ -kalia we 'ka gba. Sa -a 'kaa we 'jiyibheli nu, -a mi -Lagɔ 'wɔ, mɔ ni: 6 nyime ɔ -ka gba ɔ mi -Lagɔ 'wɔ, sa -Zezu nɔa, ɔ nɔ 'sa.

7 Na bhelia -zɔnu, -we in cεlia ain 'wɔ, we 'ni tite lolu, nu, tite sɔa -wa, 'in we -yɔ ain 'sɔ mi we gwedɔda. Wee tite sɔa mia, weli -we a 'nɔa, mɔ -wa. 8 We mi 'sa 'bhie, tite lolu in cεlia ain 'wɔ. Sa wee tite mia gbuzɔnu nya -Zezu -yɔ ain 'wɔ, wa mneni wa 'ka we -yɔyi. Nu, nikpise mi mnɔda, 'in zlu 'zayli mi lɔda pepe.

9 -ɔ -ka gba nu, ɔ mi zli 'klɔ nɔda, -zugba ɔ nyε ɔ bheli 'wɔ, ɔ nyime mia, ɔ mi -slɔ nikpise 'wɔ. 10 -ɔ -ka ɔ bheli zεkali, ɔ mi zli 'wɔ. -We 'kaa ɔ labhli, we 'ni ɔ 'wɔ -mi.* 11 Nyime ɔ nyεa ɔ bheli 'wɔ, ɔ mi nikpise 'wɔ. Nikpise 'wɔ ɔ nɔa. Mɔ ɔ mia mnɔda, ɔ 'ni -bha da -yi, nikpise ka ɔ 'lɔlɔ 'gbu.

A 'na zɔlv dɔdɔgbu dli -gv -ni

12 Na 'ylaasli, -we ka 'gbu na cεlia ain 'wɔ, mɔ -wa nu, -Lagɔ ka amiaa gbonyii 'wɔti -Zezuu 'gbu. 13 Na didea, -we ka 'gbu na cεlia ain 'wɔ, mɔ -wa nu, ɔ mi bhaa -bha da -lu 'kaa gwedi, a -yi ɔ. Nyimesia, -we ka 'gbu na cεlia ain 'wɔ, mɔ -wa nu, a ka gbonyuuu dide lu. 14 Na 'ylaasli, a -yi Dideε 'gbu, na cεlia ain 'wɔ. Didea, ɔ mia we gwedɔda, a -yi ɔ, we 'gbu na cεlia ain 'wɔ. Nyimesia, a 'tε la, -Lagɔweli mi ain 'wɔ, a ka gbonyuuu dide lu, we 'gbu na cεlia ain 'wɔ.

* 2:10 We 'ji yabhlo ni: -we 'kaa ɔ bheli labhli, we 'ni ɔ 'wɔ -mi. We 'jii 'sɔnu ni: -we 'kaa ɔ labhli, we 'ni we 'wɔ -mi.

15 A 'na -kali dɔdɔv zε -nɪ. A 'na -kali dɔdɔgɔlu yabhlogbɔɔ zε -nɪ. Nyɪmε -ɔ -ka dɔdɔgɔluu zεkali, ɔ 'nɪ Dide -Lagɔɔ zεkali. 16 -Lu weee mɪa dɔdɔgɔ, mɔ nɪ: nyɪmε dɪwɔnyɪnɪli 'nyii klaa, nyɪma -wa yɪa -lu -yɔ, 'ɪn we 'tɔ bhaa wa klaa, we -yɔ nyɪma -wa yɪmanɪa wa 'dε wa 'ɲɪmɪee 'gbɔ. Wee -li mɪa dε, we'e 'bhɔ Dide -Lagɔɔ -gbε, dɔdɔgɔ we bhɔa. 17 A yɪbheli we 'jɪ nɪ, dɔdɔ mɪ 'plɪda, we -yɔ nyɪmaa dɪwɔnyɪnɪli. Nɪ, nyɪmε -ɔ nɔa -Lagɔɔ dɔmagbɔ lε, ɔ 'yɪlyɔgagɪε 'nɪ bhloluda -ka.

Klɪsu tɔnyɪmε

18 Na 'yɪlaasɪ, dɔdɔv bhɪa bhɪa ka ɔɪpa. A ka 'nɔ nɪ, Klɪsu tɔnyɪmε mɪ yɪda. 'ɪn -slɛɛn, Klɪsu tɔnyɪmaa -zɔ ka yɪ, we 'dɛɛ 'gbɔ, -a -yɪ we 'jɪ nɪ, dɔdɔv bhɪa bhɪa ka ɔɪpa. 19 Waa nyɪma mɪa, -aɪn glaa wa 'bhɔa. Nɪ, wa 'nɪ -amɪaa lɔnyɪma nya -mɪ. We -ka yaa nɪ, -amɪaa lɔnyɪma wa -mɪ, -zugba wa ka -aɪn glaa -tɔ. Wa jlajle slɔlua sa 'vayɪ nɪ, wa 'yabhlogbɔɔ 'nɪ -amɪaa lɔnyɪmε nya -mɪ.

20 -Mɔmɔ -ka amɪaa, -Zezu Klɪsɪ ka aɪn Zuzu 'Pɔpa 'nyε. We 'dɛɛ 'gbɔ a 'dε weee -yɪ gbɔzɔnɔ. 21 We 'nɪ nɪ, a 'nɪ gbɔzɔnɔ -yɪi 'gbɔ, ɪn yɪ aɪn 'wɔɕɛɪ. Nɪ, a -yɪ gbɔzɔnɔ, 'ɪn a -yɪ we 'jɪ nɪ, gbɔzɔnɔ'ɔ gwali yoo 'gbɔ na ɕɛɪa aɪn 'wɔ.

22 Nyɔɔ -wa yokanyɔa? Nyɪmε -ɔ gbaa nɪ, -Zezu 'nɪ *-Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -mɪ, mɔ -wa yokanyɔ, mɔ -wa Klɪsu tɔnyɪmε. 'ɪn ɔ 'nɪ Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yuu gbɔ -yɔɲwɪnɪ. 23 Nyɔɔ nyɔɔ 'nɪ ɔ 'Yu -Zezuu gbɔ -yɔɲwɪnɪ, Dide -Lagɔɔ gbɔ ɔ 'nɪ 'yaa -yɔɲwɪnɪ. -ɔ -ka ɔ 'Yuu gbɔ -yɔɲwɪnɪ, Dide -Lagɔɔ gbɔ ɔ ɲwɪnɪ 'yaa -yɔ. 24 We 'dɛɛ 'gbɔ, wɛɪ -we a 'nɔa we gwedɪda, we -tɔ aɪn dɪ zɔ. We -ka 'sa -mɪ, 'ɪn a tɔa -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu 'sɔ 'wɔ. 25 -We ka wɛɪ -Zezu wlaa, mɔ -wa nɪ, 'yɪlyɔgagɪε -we 'nɪa bhloluda -ka, 'mɔ ɔ yɪa -aɪn 'nyεa.

26 -Wa 'yɪbhaa wa 'ka aɪn -dawɪli 'wɔnɔ, wa 'gbɔ ɪn yɪa aɪn gbɔ nɪ 'wɔɕɛɪ. 27 Amɪa mɪa, -Zezu Klɪsɪ ka aɪn Zuzu 'Pɔpa 'nyε, 'ɪn we -dɪɪ aɪn 'wɔɪa. -Slɛɛn, a 'nɪ gbɔslɔlɔnyaa gbɔ -ka. Nɪ, ɔɔ Zuzu slɔlua aɪn gbɔ weee, 'ɪn gbɔ ɔ slɔlua aɪn, we mɪ gbɔzɔnɔ nya, we 'nɪ yo. We 'dɛɛ 'gbɔ, a -tɔ Klɪsɪ 'wɔ, sa ɔɔ Zuzu -slɔlua we aɪn 'bhɪsa.

28 ɕɪn, na 'yɪlaasɪ, a -tɔ Klɪsɪ 'wɔ, 'ɪn zɪ ɔ -ka yɪ nɪ, -amɪaa dɪ 'ka 'wɔtε, -mɔv yɪ 'wɔ nɪ, zɔ 'bha -aɪn ɔ 'yu -mɔv zɪ.

-Lagɔɔ 'yua

29 A -yɪ we 'jɪ nɪ, Klɪsɪ mɪ tɪklɪ, we 'dɛɛ 'gbɔ a mneni a 'ka 'ya we 'jɪyɪbheli nɪ, nyɪmε -ɔ nɔa gbɔ tɪklɪ lε, ɔ mɪ -Lagɔɔ 'yu nya.

3

1 A yɪa, Dide -Lagɔ 'nɪ -amɪaa zεkali -sɛ! ɔ ka 'dɛbhɪε -aɪn la ɔ 'yua. Nɪ, gbɔzɔnɔ -wa, ɔ 'yua -a -mɪa. -We ka 'gbɔ dɔdɔgɔ -nyɪma 'nɪa -aɪn -yɪ -Lagɔɔ 'yua nya, mɔ -wa nɪ, wa 'nɪ -Lagɔɔ 'dε -yɪ. 2 Na bhɛɪa -zɔnɔ -wa ka zε ɪn -kali, -slɛɛn, -a mɪ -Lagɔɔ 'yua nya, 'ɪn -we -a 'kaa -zε, we mɪ zɪzɛda. -A -yɪ we 'jɪ nɪ, Klɪsɪ -ka yɪ nɪ, sa ɔ mɪa, 'sa -a yɪa -mɪa, -we ka gbɔ -wa, -yɔ -a yɪa ɔ 'yɪa sa -gwɪ. 3 Nyɪmε -ɔ ka dɪ 'tε 'saa Klɪsɪ -gɔ 'wɔ, sa Klɪsɪ mɪa -mɔwɔɔda, 'sa ɔ yɪa -mɔwɔɔda -tɔa.

4 Nyɪmε -ɔ nɔa gbɔnyuu lε, -Lagɔ -yɔ -mɔɔ -sɔɔba 'wɔ. Nɪ, gbɔnyuuu lɛnɔε mɪa, -Lagɔɔ -yɔwɔsɔɔɔ -wa. 5 Nɪ, a -yɪ we 'jɪ nɪ, -Zezu Klɪsɪ ka yɪ ɔ 'ka nyɪmaa gbɔnyuu lamumɪ, 'ɪn gbɔnyuu 'nɪ ɔ 'wɔ -mɪ. 6 Nyɪmε -ɔ -ka -Zezu 'wɔ -mɪ, ɔ'ɔ -tɔ gbɔnyuu lɛnɔda. -ɔ tɔa gbɔnyuu lɛnɔda, -mɔɔ 'nɪ ɔ 'yɪ, -mɔɔ 'nɪ ɔ -yɪ.

7 Na 'yɪlaasɪ, nyɪmε 'na nɔnɔ aɪn -dawɪli 'wɔ -nɪ. Nyɪmε -ɔ nɔa gbɔ tɪklɪ lε, sa -Zezu mɪa tɪklɪ, 'sa ɔ mɪa tɪklɪ. 8 Nyɪmε -ɔ nɔa gbɔnyuu lε, ɔ mɪ *'Kuzuu -nɔ nya. -We ka gbɔ -wa, we 'ka we gwedɪɪda 'bhɔ, 'Kuzu mɪ gbɔnyuu lɛnɔda. Nɪ, -we ka 'gbɔ -Lagɔɔ 'Yu yɪa yɪ, mɔ -wa nɪ, ɔ 'ka 'Kuzuu lɛnɔgbɔ lasa.

9 -Wa weee mɪa -Lagɔɔ 'yua nya, wa'a -tɔ -slɛɛn gbɔnyuu lɛnɔda, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔɔ 'yɪlyɔgagɪε mɪ wa 'wɔ. Wa mɪ -Lagɔɔ 'yua nyaa 'gbɔ, wa 'nɪ mneni wa 'ka gbɔnyuu lɛnɔda -tɔ. 10 Sa wa sɪsɪa -Lagɔɔ 'yua -yɔ 'Kuzuu 'yua 'wɔ, mɔ nɪ: nyɪma -wa'a nɔa gbɔ tɪklɪ lε, 'ɪn nyɪma -wa 'nɪa wa bhɛɪaa zεkali, waa nyɪma mɪa, wa 'nɪ -Lagɔɔ 'yua nya -mɪ.

-A kɪkali zε

11 ɕɪn, wɛɪ a 'nɔa we gwedɪɪda, mɔ nɪ: -a kɪkali zε. 12 -A 'na -mɪ -nɪ *'Kaɛn 'bhɪsa -nɪ, -ɔ mɪa gbɔnyuuu dɪdɛε -nɔ nya, 'ɪn ɔ yɪa ɔ bhɛɪi 'bha. -We ka 'gbɔ ɔ yɪa -mɔɔ 'bha, mɔ -wa nɪ, ɔ lɛnɔgbɔ -nyu 'yɪ, -zugba ɔ bhɛɪi nɔa gbɔ tɪklɪ lε.

13 Bhɛɪaɪn, dɔdɔgɔ -nyɪma -ka aɪn 'wɔnyɛda -mɪ, we 'na sɔbhɪaɪn aɪn ɲwεgaga -nɪ. 14 -Amɪa, -a kɪkali zεε 'gbɔ, -a -yɪ we 'jɪ nɪ,

-a ka yaa tli, 'in -a yia 'yliyogagie 'woplili. - Wa'a kikalaa ze, tithie 'wu-maa toa. ¹⁵ Nyime -o nyaa o bheli 'wu, nyimebhanyo o -mia, 'in a -yi we 'ji nu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, we 'ni nyimebhanyo yabhlogbo 'wu -mi. ¹⁶ Sa -a 'kaa nyimaa zekali, -a ka -sleen we yibheli. -Zezu Klisi ka o 'yliyogagie wla -amiaa 'gbu. We 'dεε 'gbu, -a wla -amiaa 'yliyogagie -amiaa bheliaa 'gbu. ¹⁷ We -ka 'sa -mi, nyime 'ka 'ylile -ka, 'in o bheli 'ka gbu 'yi, 'in o 'ka -moo -yo nukple 'wokla, wa 'ni mnene wa 'ka gba nu, -Lagoo zekalie mi oo nyime 'wu. ¹⁸ Ylaashi, a 'na kikalaa ze nwee la -yo gbagbaweli 'dekpuu 'wu -ni. A kikalaa ze gbuzonu sa amiaa lenugbu 'wu. ¹⁹ Wee gbu ni 'wu, -a -yi we 'ji nu, -a mi gbuzonu 'yoo -gu, 'in -amiaa dli pia la -Lago 'yu. ²⁰ We -ka nu, -amiaa dli ka -ain gbu dli, -a -yi we 'ji nu, -Lago 'yil o -zi -amiaa dli, 'in o -yi gbu weee.

²¹ Nu, na bhelia -zonu, -amiaa dli 'ni -ain gbu dli ni, 'in -a yia -Lago 'yu kaloo nya, ²² 'in -we weee -a -ka o -zlali, 'nye o nyaa we -ain. -We ka gbu -wa, o titenya -a zua 'nonye, 'in -a nua o dudunanoo gbu le. ²³ O tite ni: -a zu o 'Yu -Zezu Klisi dli -gu, 'in -a kikalaa ze, sa Klisi gbaa, we solv. ²⁴ -O -ka -Lagoo titenya 'nonye zu, o mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi o 'wu. Nu, -Lago ka -ain o Zuzu 'nye, we 'dεε 'gbu -a -yi we 'ji nu, o mi -ain 'wu.

4

A sisali-Lagoo Zuzu -yo yoyo -zuzu 'wu

¹ Na bhelia -zonu, -wa -ka gba nu, wa ka -Lagoo Zuzu 'wu, -a 'na zolv wa 'de weee dli -gu -ni. Yoyogbuu -falipanya duun mnene da weee la. We 'dεε 'gbu a yla wa 'de weee la, 'in -wa -ka -Lagoo Zuzu 'wu -ka, a 'ka we 'jiyibheli. ² Sa a 'kaa -Lagoo Zuzu yibheli, mu ni: -wa weee gbaa nu, -Zezu Klisi ka yice 'wu yili, wa ka -Lagoo Zuzu 'wu. ³ -Wa wee'e gba 'saa, wa 'ni -Lagoo Zuzu 'wu -ka. Zuzu -we mia wa 'wu, Klisi tonyime -nu -wa. A ka 'nu nu, yia we yia, 'in -sleen, we mi dudu -gu.

⁴ Cun, amia na 'ylaashi, a mi -Lagoo -nu nya. A ka yoyogbuu -falipanya lu. -We ka gbu -wa, Zuzu -o mia ain 'wu, o -zi -we pia dudu -nyima 'wlulaa -nu. ⁵ Wamia mi dudu -nyima nya, 'in wa gbaa dudu

-nyimaa gbugba solv. We 'dεε 'gbu dudu -nyima pulva wa yukwli. ⁶ Nu, -amia mia, -a mi -Lagoo -nu nya. Nyime -o -yia -Lago, mo pulva -ain yukwli. 'In -momo 'nia -Lagoo -nu nya -mi, -moo salia -ain yukwli -gola. Wee gbu ni -gu -a sisalia gbuzonu -Zuzu -yo yoyo -zuzu 'wu.

-Lago mi zekalie nya

⁷ Na bhelia -zonu, -a kikalaa ze, -we ka gbu -wa, zekalie mia, -Lagoo -gbe we bhua. -Wa weee -ka zekalidli -ka, -Lagoo 'yua wa -mia, 'in wa -yi -Lago. ⁸ -Wa 'ni zekalidli -ka, wa 'ni -Lago -yi, -we ka gbu -wa, -Lago mi zekalie nya. ⁹ Sa -Lago -slolua -ain nu, o -kali -amiaa ze, mu ni: o ka o 'Yu yabhlogbo tie dudu -gu -a 'ka 'yliyogagie 'yi -moo gbegein.

¹⁰ Zekalie mia, we 'ni nu, -amia -kali -Lagoo ze. Nu, -Lago -kalia -amiaa ze, 'in o yia o 'Yu tie, -moo 'ka -moo 'de wla 'slaka nya, 'in -Lago 'ka -amia gbonyii 'wuti.

¹¹ Na bhelia -zonu, -Lago -ka 'sa -amiaa zekali ni, we mi nu, -a kikalaa ze. ¹² Nu, nyime yabhlogbo 'ni -slv -Lago 'yi. -A -ka zekikalii, -zugba -Lago mi -ain 'wu, 'in o zekalie ka gba -ain 'wu. ¹³ Sa -a yibhelia we 'ji nu, -a mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi -ain 'wu, mu ni: o ka -ain o Zuzu 'nye. ¹⁴ 'In -a ka -Lagoo 'Yu 'yi. Dide -Lago ka o 'Yu tie -moo 'ka dudu -nyima gbu 'wusa. Nu, -amia ka we da 'yi, 'in we gbudayiweli -a mia da gbada. ¹⁵ Nyime -ka gba nu, -Zezu mi -Lagoo 'Yu nya, -Lago mi -moo 'wu, 'in -moo mi -Lago 'wu. ¹⁶ 'In sa -Lago -kalia -amiaa ze, -a -yi -moo, 'in -amiaa dli mi we -gu. -Lago mi zekalie nya. -O -ka zekalidli -ka, o mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi o 'wu. ¹⁷ -We slolua nu, -Lagoo zekalie ka gba -ain 'wu, mu ni: -Lagoo gbuwobhu zli, dli -a yia 'temania o 'yu, -we ka gbu -wa, sa -Zezu Klisi mia, 'sa -amia mia dudu ni -gu. ¹⁸ Nyime -ka zekalidli -ka, o'o nu nyanoo. Nu, zekalidli -we gbaa, mu vua nyanodli. Nyime -ka nyanodli -ka, we 'wlv sa nu, -Lago dli o gbu. We -ka 'sa -mi, o nua nyanoo, -moo zekalie 'ni gba.

¹⁹ -Amia mia, -a ka zekalidli. -We ka gbu -wa, -Lago -kalia -amiaa ze tia. ²⁰ Nyime -ka gba nu, o -kali -Lagoo ze, 'in o -ka o bheli 'wonye, yokanyo -moo -mia. Gbuzonu -wa, nyime 'ni o bheli -o o yia -yoo zekali, o 'ni mnene o 'ka -Lago -o'o 'yia -yoo zekali. ²¹ Nu,

tite -we -Lagɔ 'nyɛa -ain, mu ni: nyimɛ ɔ -ka -Lagɔ zɛkali, we mi nu, ɔ -kali ɔ bheliɪ zɛ.

5

A zv -Lagɔɔ 'Yu dli -gv

1 -Wa weee zva dli nu, -Zezu mi -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya, -Lagɔɔ 'yua wa -mia. 'In -wa -kalia didee zɛ, wa -kali 'ya ɔ 'yuaa zɛ. 2 -A -ka -Lagɔɔ zɛkali, 'in -a -ka ɔ titenya 'nuɲwe zɔ nu, -bha -a yibhelia we 'ji nu, -a -kali ɔ 'yuaa zɛ. 3 Nu, sa wa kalia -Lagɔɔ zɛ, mu ni: ɔ titenya wa zva 'nuɲwe. 'In ɔ titenya 'ni 'tɛ -ain -yla, -we ka gbv -wa, 4 -wa weee mia -Lagɔɔ 'yua nya, wa ka dɔdɔ lu. Sa -a mneni -a 'ka dɔdɔ lua? Nu, -amɪaa dli zɔ zve nya -a mneni -a 'ka dɔdɔ lu. 5 Nyɔɔ mneni ɔ 'ka dɔdɔ lu, we 'ni ɔ zva dli nu, -Zezu mi -Lagɔɔ 'Yu nya 'wɔbhva?

6 -Zezu Klisi mia, mɔ -yɔ 'nyu -yɔ 'pɪɔn 'sɔ yia.* We 'ni 'nyu -bhlogbɔɔ nya ɔ yi. 'Nyu -yɔ 'pɪɔn nya ɔ yia. Nu, Zuzu ɔ -wa gbɔzɔnɔ, ɔ mi we gbɔdayinyɔ nya. 7 Gbɔdayinya ta mi -bha: 8 -Lagɔɔ Zuzu klaa, 'nyu klaa, we -yɔ 'pɪɔn. 'In we 'dɛ ta ka wɛli -bhlo. 9 Nyuma -ka gbɔɔ da 'yi, wa -ka we gba, 'in -a laa we gbɔzɔnɔ. -Lagɔ -ka gbɔdayinyɔ nya -mi, ɔ wɛli 'yli we -zi -mɔɔ. Gbv -we ka da -Lagɔ 'yia, mu ni: ɔ 'Yuu gbɔdayinyɔ ɔ -mia. 10 Wee gbv mia da, ɔ zva -Lagɔɔ 'Yu dli -gv, we mi ɔ dli zɔ. Nu, -ɔ'ɔ zva -Lagɔ dli -gv, mɔ zɛlia ɔ yokanyɔ, -we ka gbv -wa, -we ɔ gbaa ɔ 'Yuu -gɔgbv nya, -mɔɔ 'ni we gbɔzɔnɔ la. 11 -Lagɔɔ gbɔdayiwɛli ni: ɔ ka -ain 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'nyɛ, 'in ɔ Yu -wa wee 'yliyɔgagiee 'bhɔɔda. 12 -ɔ -ka -Lagɔɔ 'Yu 'wɔ -ka, wee 'yliyɔgagie mi ɔ -nɔ nya, -ɔ 'ni ɔ 'Yu 'wɔ -ka, we 'ni ɔ -nɔ nya -mi.

'Yliyɔgagie -we 'nia -bhloluda -ka

13 Nu, -we ka 'gbv in yia ain 'sɛbhe ni 'wɔɔɛli, mu -wa nu, a 'ka we 'jiyibheli nu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, mu -wa amɪaa -nɔ, amɪa, -wa zva -Lagɔɔ 'Yu dli -gv. 14 -We ka 'gbv -a tɛmanɪa dli -Lagɔ 'yu, mu ni: -a -ka -Lagɔ -lu -zlali ɔ dli da, 'in ɔ pulva -ain yukwli. 15 -A -yi we 'ji nu, -a -ka ɔ -lu -zlali, yukwli ɔ pulva -ain 'gbv, -a yibheli we 'ji nu, -luo -lu -a yia ɔ -zlalia, 'yia -a yia we.

16 Gbonyuu -we'e kwaa nyimɛ tɪtlie 'wɔ, ɔ -ka ɔ bheli 'yi we lɛnɔda, -mɔɔ bhuhhoe -Lagɔ -mɔɔ bheliɪ 'gbv, 'in -Lagɔ yia ɔ bheli 'yliyɔgagie 'nyɛa. 'Sa we mia -wa ka gbonyuu'u kwaa wa tɪtlie 'wɔɔ daa. Nu, gbonyuu -we kwaa nyimɛ tɪtlie 'wɔ, -mɔɔ mi. -Wa nva gbv -mɪni lɛ, in 'ni -gba nu, a bhuhhoe -Lagɔ -maa 'gbv. 17 Gbv weee -we 'nia tɪklu -mi, gbonyuu -wa. Nu, gbonyuu -we'e kwa nyimɛ tɪtlie 'wɔ, -mɔɔ mi.

18 -A -yi we 'ji nu, -wa weee mia -Lagɔɔ 'yua nya, wa'a -tv gbonyuu lɛnɔda, -we ka gbv -wa, -Lagɔɔ 'Yuu dɛbhie zva wa 'yliyɔ, 'in gbonyuuu dide 'na 'ka wa 'yi.

19 -A -yi we 'ji nu, -a mi -Lagɔɔ -nɔ nya, 'in dɔdɔ weee mi gbonyuuu didee 'tɪtɛ kwɛɛ.

20 -A -yi we 'ji nu, -Lagɔɔ 'Yu ka dɔdɔ -gv yi. ɔ ka -ain gbɔyilo 'nyɛ, -a 'ka -Lagɔɔ 'zayli yibheli. -A mi -Lagɔɔ 'zayli 'wɔ, ɔ 'Yu -Zezu Klisi gbɛgbɛin. Mɔ -wa -Lagɔɔ 'zayli, 'in mɔ -wa 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka.

21 'Ylaashi, a zv amɪaa 'dɛ 'yliyɔ yoyolagɔɔ gbɛgbɛin.

* 5:6 Wee 'nyu mia, we lɔ Zaan batizea ɔ. 'In we 'pɪɔn mia, we jitea ɔ tɪtlie bhla, mu -wa.

'Sεbhεε 'sɔnu Zaan 'paa yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Zaan cεlia, mv -wa. Zaan nεε wee 'sεbhε 'wɔ nu, we nanɪ 'yli -Lagɔnyɪmaa -nɔ nya wa 'ka zεkɪkalɪ.

Fɔsawεli

¹ -Amɪ -Lagɔnyɪmε kpaɓa, ama 'ɲwɔɔ ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ -yɔ ɔ 'yua 'sɔ, 'in amɪaa ka zε in -kalia gbɔzɔnɔ sa, amɪaa na cεlia 'wɔ. We 'nɪ na 'dεbhlogbɔɔ -kalɪ amɪaa zε. Nu, -wa weee -yia gbɔzɔnɔ, wa -kalɪ 'ya amɪaa zε. ² -We ka gbɔ -wa, gbɔzɔnɔ -dɪli -aɪn 'wɔla, 'in 'wɔ we yia -aɪn -tɔa 'yli weee -nɔ nya.

³ Nu, Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu -Zezu *Klɪsɪ ɲwɔna -aɪn 'nyu la, wa 'yɪli -aɪn nyazi, 'in wa 'nyε -aɪn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ. Wa nɔ we lε gbɔzɔnɔ sa, zεkalɪdlɪ nya.

Gbɔzɔnɔ -yɔ zεkalɪdlɪ

⁴ In 'yia nu, amaa 'yua tɔba mɪ gbɔzɔnɔ 'yloogblɔ nɔda, sa Dide -Lagɔ gbaa -aɪn -yla, we sɔlv, -mɔv ka 'mɪ 'mɔna 'wɔla bhabha. ⁵ -Slεεn, 'ɲwɔɔ -zɔnɔma, -we a 'kaa lεnɔ, mv nɪ: -a kɪkalɪ zε. We 'nɪ tite lolu in cεli aɪn 'wɔ, nu, -we -a 'nɔa we gwedɪda, mv -wa. ⁶ Zεkalɪε mɪa, mv -wa -Lagɔɔ titenyaa 'nɔɲwεzɔvɔε. 'In tite -we a 'nɔa we gwedɪda, mv -wa nu, a kɪkalɪ zε.

A zɔ amɪaa 'dε 'yliyɔ yocɪaan gbεgbεɪn

⁷ Nu, -dawlicɪan duun ka dɔdɔ weee -gɔlamnɛni. Sa -Zezu Klɪsɪ -zεa nyɪmε, 'in ɔ yia dɔdɔ -gɔ yi, wa'a la we gbɔzɔnɔ. Nu, 'sasɔkpa -nyɪmε mɪa, -dawlikanyɔ -yɔ Klɪsɪ tɔnyɪmε ɔ -mɪa. ⁸ A zɔ amɪaa 'dε 'yliyɔ, -we ka 'gbɔ a yia lubho nɪ nɔ, a yi we mnɔnɔ, a 'ka we -tnɔv weee 'yɪ. ⁹ Nyɪmε -ɔ ɔ -tɔa Klɪsɪ -slɔluwεli -gɔ, 'in ɔ palɪa we -gɔ, -mɔɔ 'nɪ -Lagɔ 'wɔ -ka. -ɔ tɔa Klɪsɪ -slɔluwεli -gɔ, -mɔɔ kaa Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu 'sɔ 'wɔ. ¹⁰ Nu, nyɪmε -ka amɪaa -gbε gbɔ -slɔlua yi, we -yɔ Klɪsɪ -nɔ 'nɪ -bhlo -mɪ nɪ, a 'na 'nyε -nɪ ɔ kpe -nɪ. A 'na -sali ɔ fɔ -nɪ. ¹¹ A -ka ɔ fɔ -sa nɪ, gbɔnyuu ɔ nɔa lε, we lv a bhlɪlia.

Wεlɪpapɪε

¹² In 'yɪbha in 'ka gbɔ duun gba. In 'nɪa we 'sεbhε 'wɔcεlia yi. Nu, -we na dlɪ mɪa -gɔ nɪ,

mv -wa nu, in mnɪ -mɔ amɪaa -gbε, 'in -a 'ka we 'klɔ gbɔgbalɪ, 'in -amɪaa 'mɔna 'ka gba.

¹³ Nu, amaa bhɔlv ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ 'yua nεε nu, wa -sa aɪn fɔ.

'Sεbhεε tanυ Zaan 'paa yoo

'Sεbhεε tanυ *Zaan cεlia, mυ -wa. Ɔ 'tale Gayusι Ɔ 'paa wee 'sεbhε yoo. Nu, Gayusι mι bha -Lagɔnyūmaa 'yugalinyɔ yabhlo nya. Ɔ 'dizυzυee 'gbυ Zaan yia Ɔ 'wυcεli. Diotlεfv mι Gayusυ *leglizυ nυkpia -nyūmε yabhlo nya, 'in Ɔ'ɔ zυ Gayusι 'nυηwe. -We Gayusι 'kaa lεnυ, 'mυ Zaan cεlia Ɔ 'wυ, 'in Ɔ nεε 'ya nu, Diotlεfv bhli Gayusι 'nυηwezυzυe.

Fυsawεli

1 -Amι, -Lagɔnyūmε kpaśa, -mι Gayusι, - Ɔ -wa na bheli -zɔnυ, 'in Ɔ ka zε in -ka li gbυzɔnυ sa, -amι cεlia -mι 'wυ.

2 Na bheli -zɔnυ, in 'yibha nu, -in -ka 'kwayli gbυ weee 'wυ. In -yi we 'ji nu, we nanι 'yli -na zuzuu -nυ nya, nu, we -mι 'ya 'sa -na kuu -nυ nya. 3 Bhelia tɔlba yia -amīaa -gbε, wa gbaa nu, gbυzɔnυ mι -mι 'wυ, 'in - in mι gbυzɔnυ 'yloogblυ nɔda, -mυυ ka 'mι 'mυna 'wυla bhabha. 4 In -ka 'nυ nu, na 'yua mι gbυzɔnυ 'yloogblυ nɔda, 'mυna -mυυ laa 'mι 'wυ, we -zi gbυ weee.

Gayusι -saa Ɔ bhelia 'wυ

5 Na bheli -zɔnυ, -mι saa -na bhelia 'wυ, 'in 'lakpa -bhelia -wa mīa wa glaa, 'in -na saa wa 'wυ. -In -ka 'sa nuda -mι, we mι tiklu -Lagɔ 'yu. 6 Sa -in -kalia wa zε, -maa ka -seli we gba -Lagɔnyūma 'yu. -Maa -ka 'lakpa 'wυ mīa yi, sa -in 'kaa -maa -yɔbε, 'in we 'kaa -Lagɔ dυdυ namanι, -in -ka 'sa wa -yɔbε, we nanι 'yli. 7 Nu, *Klisυ 'ηnι nya wa bhlia 'yoo! 'In -wa 'nīa -Lagɔ -yi, wa 'nι -maa kwεε -lu yabhlogbɔɔ 'wυbhυ. 8 We -ka 'sa -mι, we mι nu, -amīa bε 'sasυkpa -nyūma -yɔ. -A -ka 'sa nυ, -zugba -a -yɔ wa 'sɔ mι lubho -bhlo -gυ -Lagɔɔ gbυzɔnυ labubanie 'wυ.

Diotlεfv -yɔ Demetliusυ

9 In ka leglizι wεli kibhe 'wυcεli. Nu, Diotlεfv Ɔ 'yibhaa nyūmaa 'yugalie, Ɔ'ɔ ηwnunu -ain 'wυ. 10 We 'dεε 'gbυ, in -ka -mɔ yi nι, -we Ɔ nua lε, 'in gbυnyūu Ɔ gbaa -amīaa daa, zli 'klυ na yia we wlelia. We 'nι -we mīa dε -bhlo Ɔ nυ lε, Ɔ'ɔ kpa -amīaa bhelia sɔ 'sɔ nya. 'In -wa 'yibhaa wa 'ka we lεnυ, 'in Ɔ panīa -maa 'wυ, 'in Ɔ -vua -maa -Lagɔnyūma glaa.

11 Na bheli -zɔnυ, -Ɔ nua gbυnyūu lε, -in 'na 'tideli Ɔ -nι. Nu, -Ɔ nua gbυzɔnυ lε, 'mɔ -in 'kaa 'tideli. -Wa nua gbυzɔnυ lε, wa mι -Lagɔɔ -nυ nya, 'in -wa nua gbυnyūu lε, wa 'nι -Lagɔ -yi.

12 Nyūma weee nεε nu, Demetliusυ mι nyūmε -zɔnυ nya, 'in gbυzɔnυ gba 'yaa we, Ɔ daa. 'In -amīa, -a nεε 'ya nu, Ɔ mι nyūmε -zɔnυ nya. 'In, -in -yi we 'ji nu, -amīaa gbυdayiwεli mι gbυzɔnυ nya.

Wεlpapīe

13 Nu, gbυ duun na yi yaa -mι -yla gbaa, 'in in 'nι 'yibha in 'ka we cεli 'sεbhε 'wυ. 14 Na dlι mι nu, 'yiyli -a yia dayli, 'in -a 'ka we 'klυ gbυgbali.

15 Nu, 'wυtυtυe -dlɔɔ -mι -na -nυ nya. -Na 'talea mīa -seli, wa nεε nu, wa -sa -mι fυ, 'in -amīaa 'talea mīa -mɔ, -in -sa wa fυ -bhlo -bhlo.

Zudi 'sɛbhɛ

-Lagɔnyima -yla Zudi cɛlia 'sɛbhɛ ni, ɔ 'ka wa -yla gba ni, gbu -we yoyogbuu -slolunya paa nyima ηwe, wa zu wa 'dɛ 'yliyo we gbɛgbɛin. Yoyogbuu -slolunya slolua -Lagɔnyima ni, wa mneni wa 'ka gbonyuu lɛnu. Zudi nɛɛ ni, -Lagɔ yia waa yoyogbuu -slolunya -kasɔ wɔpaa.

Fvsawɛli

¹ Amia -Lagɔ laa, -wa ka zɛ -amiaa Dide -Lagɔ -kalia, 'in -wa ɔ paa 'wɔ -Zezu *Klisu -nu nya, amia, -ami -Zezu Klisu lubhononyo, *'Zakee bheli Zudi paa da 'sɛbhɛ ni yoo.

² Ni, -Lagɔ nyazɪdlɪ klaa, ɔ 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ klaa, we -yɔ nyimaa zɛkale 'ylimani -gbwɔla tenyi tenyii aɪn glaa.

Yoyogbuu -slolunya (2 Pi 2.1-17)

³ Na jijli -talea, in 'yibha zɪmɛ bhabha ni, in 'ka aɪn 'wɔ cɛli, 'pɔpɔɛ -we -a 'dɛ weee gbɔɔwa 'wɔ, we gbu -gbu. 'In na dlɪ ka -slɛɛn 'mɪ 'su -gla nya ni, in cɛli 'sɛbhɛ -mɪni aɪn 'wɔ, 'in in 'ka aɪn 'kɔayli 'pa, a 'ka dlɪzɔzɔɛ Klisu 'wɔɔ -yɔtɔ gɔ, -we -Lagɔ 'nyɛa ɔ nyima -zakpa -bhlogbɔɔ, -zu weee -nu nya. ⁴ Ni, gbonyuu lɛnɔnya tɔɔba ka aɪn nyɪdlɪ pla 'wiemɪ, -wa'a sɔa -Lagɔ. Wɛli -we gbaa -amiaa -Lagɔ 'nanu gbu, ma kamanɪa we 'wɔ, 'in wa nɔa wa pɔɪnplagbu, gbu tiklu 'bhisa. -Zezu Klisu ɔ -wa -amiaa 'wlulapɪlɪnyɔ -yɔ Nyimaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ, 'in wa kpɛlia ɔ gbu. Ni, wa -kasɔ 'wɔ -pa -gbu -we mɪa wa wɔda, *-Lagɔsɛbhɛ ka we gbu gba, -mɔɔ 'bɪ ka 'wɔgwɛ.

⁵ Ni, gbu na yia da gbaa, amiaa 'dɛ yi we 'ji -yioo, amiaa dlɪ na sibhɪa we -gɔla. Ni, Jejitapɛ -saa ɔ nyima gbu 'wɔ Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gbu, 'in -mɔɔ 'bɪgɔ, nyima -wa 'nɪa ɔ dlɪ -gbu zu, 'in ɔ yia wa 'bha. ⁶ A ligbe 'ya 'anzɪnya 'nɪa se wa 'nyɛa we -gbu -tɔ, 'in we yia we 'dɛɛ ladɪda 'bhɔ: -Lagɔ yia we *glukasɔ 'wɔpa, nɪkpise -dlugba 'wɔ, gbuan -llukpe 'na 'kaa do 'wɔ, 'in we 'ka -mɔ gbɔwɔbhɔ -yɪ 'kadɔ wɔɔ. ⁷ Ni, a ligbe *Sodɔmɔ klaa, *-Gomɔɔ klaa, we -yɔ we kwesi -gbenyaa gbu. Wee 'gbenya -mɪni nukpla -nyima ka wee 'anzɪnya -mɔni mɔni -bho -gbu weee

lɛnu. Nukpasi -yɔ nukpasia dia -budu 'wɔ, 'in 'ηwnɪ -yɔ 'ηwnɪ dia -budu 'wɔ. 'In -slɛɛn, wa mɪ -kosu -we'e nyumooa -kasɔ 'wɔ. Wee wa gbu -mɪni, gbu 'kaa cɪ lɛnu, we 'yɪ -slolue -wa.

⁸ Ni, waa yoyogbuu -slolunya -manɪ, sanɛɛ -sɔkpagbu -bhlokpade wamɪa nɔa lɛ: wa 'wlukɔɔn lapɔpali -gbɔkpɔanya 'wɔba 'ylaaylayle 'dekpɔa, mɔ sua wa, 'in wa nɔa wa 'dɛɛ ku -yla gbonyuu lɛ. Wa tlɪlia -Lagɔ se 'ylɪla, 'in wa vɛlia yalu 'ηnɪmɪnyɪa 'kadɪ.

⁹ 'Debbie, 'anzɪnyaa -kanyɔ Misɛli 'nɪ -mɔɔ lɛnu. Da Misɛli -yɔ 'kuzɪnyaa 'yugalɪnyɔ mɪa *Moizɪ 'kwie 'tɔtɔda, vɛli wɛli 'nɪ we ηwɛɛ 'tɪa *'Kuzuu gbɛgbɛin. We nɛɛ 'Kuzu -yla sa -bhlogbɔɔɛ: «Jɛitapɛ 'kpɪli -mɪ 'wɔlɔ!»

¹⁰ Ni, waa nyima -manɪ, -lu wa 'nɪa -yi 'mɔ wa vɛlia, 'in -lu wa -yia dɔdɔ -gbu -luyɪlo ηwɛɛ, -fliinɪmaa -luyɪlo 'bhisa, -mɔɔ mɔnɔa wa.

¹¹ Gbonyuu yɪ wa! Wa ka Kaɛɛn yoo -gbu nɔɔ 'gbu, wa ka nyima -dawli 'wɔnɔ 'gweziɪ 'gbu *-Balamɔ 'bhisa, 'in wa zɔa yia labhu, wa ka nyimaa 'yugalɪnya -yɔwɔsɔɔ Kolee 'bhisaa 'gbu.

¹² Ni, wa -ka aɪn nyɪdlɪ -mɪ, amiaa -Lagɔsukwe 'kadɔ a gbɔɔwa 'wɔ, we gwe, -nana -wa. 'In zɔ'v 'bha wa, wa 'dɛɛ lɔlɔɛ -bhlogbɔɔ wa nɔnɔa 'yɪ 'bɪla. Wa 'wɔ sa yalɔpɔpa -we -pɪpɛ su, 'in we'e lɔali 'nyu. Wa 'wɔ sa su we'e 'pa 'bhue, we 'bhue -pa bhla. 'In we -ka 'tɪu, tlɪtlɛɛ -zakpa 'sɔ we tɪa. ¹³ Wa 'wɔ sa gumunyuuu -bhalɪbhla -gbɔgbu, 'in wa nɔa wa zɔbhali gbɔnya lɛ, nɛɛ 'nyuu 'fɪliɪ pɔɪnplanɔ. Wa 'wɔ sa -zɛli mɔnɔ -we mɪ mɔ, -we yi mɔ, 'in -Lagɔ ka wa 'bɪ lazɔ nɪkpise dlugba 'wɔ, 'yɪ weee -nu nya.

¹⁴ Waa nyima -manɪ daa, Enɔku ɔ -wa *-Adaan 'yuoyua gbesɔnɔ, -mɔɔ 'paa gbɔɔ -falɪ -mɪni, ɔ nɛɛ: «A -talɪ, Jejitapɛ -yɔ ɔ -mɔwɔlɔ -anzɪnyaa 'wɔ sanɪmɛ yia yia, ¹⁵ 'in ɔ 'ka dɔdɔgɔ -nyima weee -yɔgbu 'wɔbhɔ. 'In nyima weee -wa'a sɔa -Lagɔ, ɔ 'ka wa -kasɔ 'wɔpa, wa lɛnu -gbonyuu weee -we nya wa -sɔɔa ɔ -yɔwɔɔ 'gbu. 'In 'yɪlyɔtɪtɛ -wɛli waa gbonyuu -lɛnɔnya gbaa ɔ -yla, 'in wa 'nɪa ɔ 'nɔηwe zu, we 'gbu.» ¹⁶ Ni, waa nyima -manɪ, 'yɪ weee nya wa ηwɔηwenɪa zɔ, 'in wa bhua gbɔwɔ: wa 'dɛɛ dlɔwɔnyɪnɪgbɔɔ sɔɔ wa nɔa. 'In wa gbaa 'dɛɛ 'ylimaniwɛli, 'in wa nɔa nyima -dawli 'wɔ -maa 'ηnɪkwaliɛ nya, wa 'ka -maa -tɔnɔ kwɛɛ 'yɪ 'gbu.

-Lagonyimaa 'dizoweli

¹⁷ Nu, na jijli -talea, a ligbe gbu -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi tietienya gbaa zlime ain -yla. ¹⁸ Wa nee ain -yla nu: «'Wobhlolu -bhlanya nya, nyima -wa yia -Lago -yo ain glapalia, yia wa yia, 'in wa 'ka wa 'dee dliwonyinili 'nyii solv -mi.» ¹⁹ Nu, ma sisalia nyima -yo, nyimee zuzu mia wa 'wu, mu sua wa, 'in -Lago Zuzu 'ni wa 'wu -mi.

²⁰ 'In, amia, na jijli -talea, amiaa -mowlo dlizove 'wlv sa -buduu gwe wa palu glu. A di we -gu la 'kamov. 'In a bhuhoe -Lago o Zuzu 'Pupaa 'tite nya. ²¹ 'In a -tu -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi woda, 'in o 'ka ain 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'nye, o nyazidli nya. Sanee 'sa a 'kaa -Lago nyimaa zekalidli 'wov.

²² A 'yili dli 'so -cian nyazi. ²³ A pue talva, wa gbuwobhu -kosuu 'wosatie nya. 'In a 'yili 'ya talva nyazi, nyanv dli nya. 'In wa -bananya wa lenv -gbonyii plalia povn, a nye we 'wu.

'Nyulanwana weli 'wobhlolunv

²⁴ -Lago -o mnenia o 'ka ain 'yliyov, 'in a 'na 'kaa gbonyuu lobhlili, o mneni o 'ka ain o 'nnumnie 'kadu 'yu wleli, -zugba 'sla yabhlogbov 'ni ain -yo -mi, 'in a mi yeda 'muna 'kadu nya. ²⁵ -Lago -o -wa -Lago -bhlogbov, -o 'plia -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi 'wu, mo -saa -ain gbu 'wu. Mo kwee 'nnumnie klaa, 'ylilo klaa, we -yo 'tite -yo se mia, bhabenyi bhla, desleen -yo 'yli weee -no nya!

*-Ameni.

Zaaan 'yiliwogbonyo 'sebhε

*Zaan -o cεlia -Zezuu -gogbu, mε cεlia 'sebhε -muni. -Mε Zaaan 'yli -kakiε 'wu, -li -we 'kaa ci lεnu, 'mu -Lagε -slolua ε 'klv. Sa -Zezu 'kaa -lu weee 'wlulapili, 'in sa ε -yε -Lagεnyima yia 'yliyεgada -tua 'yli weee -nu nya, wee 'sebhε slolua we -ain. -We weee mia dε Zaan cεlia -ain 'wu, -a 'ka we zεli, 'in we 'ka -ain 'kuayli 'pa -zugba -a wε -Zezuu yiyili.

-We -Zezu wlelia zli 'klv

¹ Ni, zizegbu weee -we -Zezu *Klisi wlelia zli 'klv, 'mu 'sebhε ni slolua. -Lagε 'nyεa we -Zezu yoo, ε 'ka we ε lubhononyo 'klvslolu. 'In -we yia dayli lεnu, wa 'ka we yibheli. We 'dεε 'gbu -Zezu yia ε 'anzinya tie ε lubhononyo Zaaan -gbe, ε 'ka weee gbonyo ε 'klvslolu. ² 'In -we *Zaan 'yia -yε, ε yia we nyima -yla gba. ε nεε -Lagεweli -wa, -Zezu mi we gbodayinyo nya. ³ -ε -ka 'sebhε ni zεli, 'wutεtε -dlεε mi ε -nu nya. -Wa -ka wee weli -we 'bhua -Lagεε -gbe yukwli pulu, 'in wa -ka we 'nuηwe zu, 'wutεtε -dlεε mi wa -nu nya. Ni, wee gbonyaa bhla ka cipa.

Fvsaweli

⁴⁻⁵ -Ami, Zaan, cεlia *leglizi gbesε, -we mia -Azii -dudu -gu 'wu. -Lagε, -o mi -bha, -o mi bhaa -bha, -o yia yia, εmε klaa, zuzu gbesε -we mia ε 'ηnumnikpe 'yu klaa, we -yε -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wutεtε -dlεε. ε -Zezu Klisi mia, -we 'pia, 'mu ε gbaa gbuzεnu nya. Mε -sεa tilitinya glaa 'wu tia, mε pilia duduε -nyima weee 'wlulapilinya 'wlu la. -Zezu Klisi -kali -amiaa zε. ε tia, ε 'pion nya ε -saa -ain gbonyuu kwεε. ⁶ ε suslolua -ain 'wu ε 'ka -ain 'wlulapili, ε ka -ain ε bobonyo -zεli -a 'ka ε Dide -Lagεε lubho nu. Ni, nyima weee -muni ε 'ηni. 'In 'tite weee 'ka ε -nu nya -mi 'yli weee nya. *-Ameni!

⁷ A yla, yia ε yia -mε yalipopa 'wu, nyima weee yia ε -yoyia. Ni, -wa ka 'debbie tna ε, 'yia wa yia ε, 'in 'lakpanya weee yia wia ε 'gbu. Cun, we -mi 'sa. -Ameni!

⁸ Jejitape nεε: «-Ami -wa we gwεdida, -ami -wa we bhilida. 'Tite weee mi 'mi kwεε, in mi -bha, in mi bhaa -bha, yia na yia.»

Zaan 'yia -Zezuu 'tite -yε

⁹ -Ami, amiaa bheli Zaan, wa mi in -yε ain 'sε sialida bhabha. In -yε ain 'sε, -Lagε pili -ain 'wlu la, in -yε ain 'sε, -a 'temanli dli, -a -yε -Zezu 'sε mi. -Ami Zaan, -o gbaa -Lagεgbu, in mi -Zezuu gbodayinyo nya, we 'gbu wa yia 'mi kpa, in wa yia 'mi 'nyunyidudu -gu ti. Wee dudu wa laa Patimεsu. ¹⁰ -Lagεyli nya, 'in -Lagεε Zuzu yia 'mi 'wobhu. -Mε 'mi lεu, weli 'tite -we 'wlu la legle, 'mu in 'nua. ¹¹ We nεε: «-We -na yia -yε, -in celi we 'sebhε 'wu. -In -ka we celi, -in 'pa we yoo leglizi gbesεε -gbe. Efεzigbee -nu mi, Simingbee -nu mi, Peligamogbee -nu mi, Tiatiligbee -nu mi, Salidigbee -nu mi, Filadelifigbee -nu mi, 'in Laodisegbee -nu mia.»

¹² In 'bhiti la, in 'ka -o mia 'mi -yla gbu gbada yibheli, 'in in yia -can -napε gbesε -yoyi. ¹³ Wee 'napε nyidi, -bha in 'yia nyimεε 'wowlu -yε, ε ka -bana -blεεε 'wu, ε 'kikle 'yli mi gbūanda -can -cεli nya. ¹⁴ ε 'wluo nyi pεlu 'painpain 'kwleeni 'bhisa, 'in ε 'yli nyumaa -kosu 'bhisa. ¹⁵ ε bhv la nεte wa fa -kosu 'wu 'bhisa, 'in ε weli mia -wlowlo gumunyu -jiji 'bhisa. ¹⁶ -Zεli gbesε mi ε lilisε 'wu. 'In 'nεnε 'ylisε -tugugble mia ε ηwεε. ε klv la 'ylugbagbu ylv 'bhisa. ¹⁷ In 'yia ε, 'in in yia ε bhv -yε bhili, 'in in yia -gblo. 'In ε yia 'mi ε lilisε -golapali. ε nεε: «-In 'na nuu nyanε -ni. -Ami -wa we gwεdida, -ami -wa we bhiloluda. ¹⁸ -Ami -wa 'yliyεganyo. In ka bha ti, -slεεn in -ga 'yliyε 'yli weee nya. Tilitie mi 'mi kwεε, 'in in pilia tilitinya 'gbe 'wlu la. ¹⁹ -We -in 'yia -yε, -in celi we. -We -na yia -yε, we -yε -we -na yia -yoyia dεslεεn, -in celi we. ²⁰ -We mia -zεli gbesεε -nu nya, -we mia 'mi kwεε, we -yε -can -napε gbesε, we 'ji -we mia zizeda, 'mu na yia gbaa. Wee -zεli gbesε mia, mu -wa 'anzi gbesε -we -Lagε tiea leglizi gbesε 'wu. Wee -can -napε gbesε mia, mu -wa weee leglizi gbesε.»

2

'Sebhε -we Zaan cεlia Efεzu leglizi 'wu

¹ «Ni, leglizi -we mia Efεzigbe nukple, -in celi we 'anzi 'wu:

«Nyimε -o kaa -zεli gbesε lilisε 'wu, 'in ε nεa -can -napε gbesε nyidi, ε weli ni: ² -We weee -in nua lε, in -yi we. Sa -in nua lubho 'tite, 'in -in yia dilitie 'yi, in -yi we. In -yi we

'ji nu, -in -yɔ 'nyii -cia'an nna. Tɔlva nɛɛ, -Lagɔɔ tietienya wa -mia, 'in wa 'nɪ we nya -mɪ. -In ylaa wa la, 'in -in yia we 'jiyibheli nu, yocian wa -mia. ³ -In ka dlitie, wa ka -mɪ sialɪ na 'gbu, 'in 'kɔa 'nɪ -mɪ 'ylila wla.

⁴ «Cun, 'sa we mia, 'bhie gbu -we mia -ain nyidi, mu nɪ: sa -in -kalia na zɛ we gwedida, -in 'nɪ -slɛɛn 'sa na zɛkali. ⁵ We -ka 'sa -mɪ, sa -in -kali bhaa na zɛ, -in 'pa we dli -gv. 'Bhiti -na dli, 'in -we -in nva lɛ we gwedida, nu we lɛ lv. -In 'nɪ 'bhiti nɪ, 'in na yia -na -gbɛ, 'in na salia -na 'nape we 'bɪ 'wɔla. ⁶ Cun, gbu yabhlo gbaa -na daa: 'Nikolaa 'bunyɪmaa lɛnɔgbu -na nyɛa 'wɔ -amɪ 'bhisa.

⁷ «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyɪma -yla, ɔ 'nɔ we. -Gɔgalɪnya na yia suu 'bhue 'nyɛa. Wee su mɪ -Lagɔɔ -gbɛ. We bhue mia, mu nyɛa nyɪmɛ 'yliyɔgagɛ.»

'Sebhe -we Zaan cɛlia Siminu leglizɪ 'wɔ

⁸ «Nu, leglizɪ -we mia Siminɪgbe nɔkplɛ, -in cɛli we 'anzɪ 'wɔ:

«-ɔ mia tia, -ɔ mia we bhloluda, -ɔ tli bhaa, 'in ɔ yia 'yliyɔgagɛ 'yɪ lɔgada, ɔ wɛli nɪ: ⁹ Wa mɪ -mɪ sialɪda, -in mɪ bobabhanyɔ nya, in -yi we 'ji. Nu, -in mɪ 'ɲɪnmɪnyɔ nya. In -yi we 'ji nu, tɔlva ka -mɪ vɛli 'nyumɛɛ. -Maa nɛɛ -maa mɪ *Zuifɔ nya, 'in -maa 'nɪ we nya -mɪ. *Saataan 'ɲɪ nya wa suslolua 'wɔ. ¹⁰ Nu, sɪa -na yia, -in 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ. A yibheli we 'ji nu, *'Kuzu yia ain laylaa: -kaslv 'wɔ wa yia amɪaa tɔlva 'paa we 'ka ain sialɪ 'yɪ kugbua 'wɔ. Nu, wa -ka -mɪ 'bhaa yi, -in 'na -sali 'mɪ dli -gv -nɪ. 'In, in 'ka -mɪ -can -kloo 'nyɛ. Wemv -can -kloo mia, nyɪma -wa ka 'yliyɔgagɛ 'nɪa bhloluda -ka, ma plaa we 'wluo.

¹¹ «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyɪma -yla, ɔ 'nɔ we. -Gɔgalɪnya mia, tɪtlɛɛ 'sɔnɔ 'na 'ka wa 'bha.»

'Sebhe -we Zaan cɛlia Pɛligamv leglizɪ 'wɔ

¹² «Nu, leglizɪ -we mia Pɛligamvɔgbe nɔkplɛ, -in cɛli we 'anzɪ 'wɔ:

«-ɔ kaa 'nɛnɔ 'ylisɔ -tɔgɔgblɛ, ɔ wɛli nɪ: ¹³ In -yi -na ladɪda da, mɔ *'-Saatan pɪlia nyɪma 'wlu la. In -yi we 'ji nu, -na dli mɪ 'mɪ -gv. Da wa 'bhaa Antipasɪ -ɔ gbaa na

gbu tiklu, -mɔ -Saataan ladɪda, -in 'nɪ 'mɪ dli -gusa.

¹⁴ «Cun, we mɪ 'sa 'bhie, gbu 'kienyi mɪ -ain nyidi. -Mɔ -na -gbɛ, nyɪma tɔlva slolua *-Balamvɔv gbu. ɔɔ -Balamv slolua -Balakɪ sa ɔ 'kaa *Izlaɛlnyɪma gbonyuuu 'yoo 'wɔkwa. ɔ nɛɛ wa li -zila -bɔbɔnɪmɛ, 'in wa -ka mutnɪ kwɛ. ¹⁵ 'Sa -bhlokpade tɔlva -wa ɲwnua 'Nikolaa 'bunyɪmaa gbu -yɔ, -maa mɪ 'yaa -na -gbɛ. ¹⁶ We 'dɛɛ 'gbu, -in 'bhiti -na dli. We 'nɪ -mɔvɔv, 'in na yia amɪaa -gbɛ daylɪ, 'in na dɪlia ain tɔ na ɲwɛɛ -tɔgɔgblɛ nya.

¹⁷ «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyɪma -yla, ɔ 'nɔ we. -Gɔgalɪnya mia, -Lagɔɔ lililu -we mia zizeda, 'mɔ na yia wa 'nyɛa we -yɔ tukpa 'pɔpa. Wee tukpa mia, 'ɲɪ lolu mɪ we -gv cɛlida. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ we -yi, we 'nɪ -ɔ 'yia wee tukpa 'wɔbhv.»

'Sebhe -we Zaan cɛlia Tiatilu leglizɪ 'wɔ

¹⁸ «Nu, leglizɪ -we mia Tiatilɪgbe nɔkplɛ, -in cɛli we 'anzɪ 'wɔ:

«ɔɔ -Lagɔɔ 'Yu -ɔ ka 'yɪ nyumaa nɛɛ -kosu, 'in ɔ bhv lia tɛltɛlnɛtɛ 'bhisa, ɔ wɛli nɪ: ¹⁹ In -yi -na lɛnɔgbu. In -yi we 'ji nu, a kɪkali zɛ. -Na dli mɪ 'mɪ -gv, 'in -na saa -na -lima 'wɔ, 'in -in kaa dlitie. In -yi we 'ji nu, -we -na nva -slɛɛn lɛ, we -zi -we gwedɪdaa -nɔ 'wɔ.

²⁰ «We mɪ 'sa 'bhie, gbu yabhlo mia in -yɔ -mɪ 'sɔ nyidi, mu nɪ: 'ɲwnɔ -ɔ wa laa Zezabelɪ, -ɔ laa ɔ 'dɛ -Lagɔgbv -falɪpanɲwnɔ, 'in -ɔ a 'tidea 'yɪ amɪaa 'dɛɛ -gbɛ, mɔ nva na lubhonvnya -dawli 'wɔ ɔ gbagbawɛli 'wɔ. Mɔ kwaa wa gbonyuu lv, 'in wa kaa mutnɪ kwɛ, 'in wa lia -zila -bɔbɔli. ²¹ In ka ɔ 'yɪ zv ɔ 'ka ɔ dli 'bhiti, 'in ɔ 'nɪ we -yɔɲwnu. ²² We 'dɛɛ 'gbu, lɛ na yia we nva, 'in ɔ 'ka gu 'kadv bhli ɔ -yɔ -wa ɔ -yɔ wa dia -budu 'wɔ 'sɔ. Nu, -maa 'nɪ -maa dli 'bhiti, 'in -maa 'ka ɔ lɛnɔgbu 'bɪbhv nɪ, 'in na paa -maa siasɛ ɲwɛ. ²³ ɔ 'yua na yia 'bhaa. 'In leglizɪ weɛ 'ka we 'jiyibheli nu, -ɔ yia nyɪmɛɛ dli zɔ -yɔ ɔ 'wlukvɔn la, -amɪ -wa. -ɔ -ka -mɪ, -we -in -ka lɛnɔ, we 'klɔlu -na yia 'yɪa 'mɪ kwɛɛ. ²⁴ Nu, amɪa Tiatilɪnyɪma tɔlva, a 'nɪ wee slolue -yɔɲwnu. Wee gbu wa laa: «-Saataan nacɪ -we mia zizeda.» In nɛɛ ain -yla, in 'nɪ ain

'gba-putu 'wludida-mi. ²⁵ Nu, in 'ni-slo lo yi ni, -we mia ain kwεε, a kpa we la -kli.

²⁶⁻²⁸ «-Wa -ka -gugali, -wa -ka na dumagbu -yogwunu we 'ka we bhloluda nyini, 'tite -we in 'yia na Didee kwεε, 'mu na nyεa wa. 'In na nyεa wa 'tite wa 'ka laganya 'wlulapili, wa 'ka wa kpa -gla nya, 'in wa 'ka wa -wlo bla -nyida 'bhisa. 'In na nyεa wa zlokpa -zeliya. ²⁹ -J -ka 'nonu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, o 'nu we.»

3

'Sebhe -we Zaan celia Salidu leglizı 'wu

¹ «Nu, leglizı -we mia Salidigbe nokple, -in celi we 'anzi 'wu:

«Nu, o kaa -Lagoo zuzu gbeso -yo -zeli gbeso kwεε, o weli ni: In -yi -na lenugbu. Wa neε: -in -ga 'yliyoo, -zugba -in ka tli. ² -In ganoo, -we -twa 'wu, 'in we mia -mi kwεε, -in 'temanı we la, we yi tli. -We ka gbu -wa, in ka we 'jiyibheli nu, -na lenugbu 'ni -mi tiklu na -Lagoo 'yliya 'wu. ³ Nu, -in ligbe weli -we -in 'nua, 'in -in yia we -yogwunu. -In zu we 'nonwe, 'in -in 'ka -na dli 'bhiti. We 'ni -moo, -in 'ni ganoo ni, 'in na tlaha -mi 'wu 'wienyo 'bhisa, 'in bhla -we nya in 'kaa -na -gbe yi, -in 'na 'ka we yibheli.

⁴ «We mi 'sa 'bhie, -Lagonyima toba mia Salidigbe nokple, wa 'ni -slo wa -bana puinplali. Waa nyuma mia -bana 'pupa wa yia 'woplaa, wa -yo 'mi 'so ka no, -we ka gbu -wa, wa ka we 'klu. ⁵ 'Sa -bhlokpade, -wa -ka -gugali, ma plaa wee -bana 'wu, 'in wa 'ηni -we mia celida 'yliyoga -sebhe 'wu, in 'na 'ka we lamumni. 'In na gbaa wa 'ηni -zoo na Dide -yo o tietienya 'yu. ⁶ -J -ka 'nonu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, o 'nu we.»

'Sebhe -we Zaan celia Filadelfii leglizı 'wu

⁷ «Nu, leglizı -we mia Filadelfigbe nokple, -in celi we 'anzi 'wu:

«-J mia tiklu, o gbaa gbuzoo, o kaa nyumaa 'wlulapilinyo *-Davidu -lakli kwεε, o -ka klolo -kali, 'in wa 'nia mneni wa 'ka we kla, 'in o -ka -bha kla, wa 'nia mneni wa 'ka -bha -kali, o weli ni: ⁸ In -yi -na lenugbu, in -yi we 'ji nu, -in 'ni late 'nanoo, -zugba -na zu na weli 'nonwe, 'in -in 'ni na gbu kpeli. -In -tali, in ka

klolo yabhlo -kali -mi -yla, -we nyime yabhlogboo 'nia mneni o 'ka kla. ⁹ Nyuma -wa suslolua 'wu -Saataan 'ηni nya, 'in wa laa wa 'de Zuifoo, 'in wa 'nia we nya -mi, yocian wa -mia. -In -tali, -we in 'kaa wa -yla lenoo, mu ni: 'kua 'tite nya na yia wa -mi 'yu -laa, 'in wa 'ka -mi 'yu 'kukolu 'sibhli, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, in -kali -na ze. ¹⁰ -In ka na weli dli -gu zu dlitie nya, we 'deε 'gbu na yia -mi 'wokuwa siasia bhla. Nu, wee siasie mia dudu weee -gu yida, we 'ka nyuma weee layla.

¹¹ «Dayli na yia. -We -in kaa, -in kpa we la -kli. We -ka 'sa -mi, nyime yabhlogboo 'ni mneni o 'ka -mi -na -can -kloo kwεε -sa. ¹² -J -ka -gugali, mo yia *-Lagobudu 'kaduu bhu -zea, 'in wa 'na 'ka -bha o vu. Jo -gugalinyo -gu na yia na -Lagoo 'ηni celia we -yo -Lagoo 'gbee 'ηni. Wee -Lagoo gbe mia, mu -wa *-Zeluzalemoo -lolu, -we 'kaa -Lagoo -gbe 'bhoo yali, 'in we 'ka lasibhli. Jo -gugalinyo -gu in 'kaa na 'ηni lolu celi. ¹³ -J -ka 'nonu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, o 'nu we.»

'Sebhe -we Zaan celia Laodisee leglizı 'wu

¹⁴ «Nu, leglizı -we mia Laodisegbe nokple, -in celi we 'anzi 'wu:

«-J gbaa -Lagoo dumagbu, o -wa gbudayinyo tiklu, o o 'tubhoo yo, o ka so nya -Lago -laa -lu weee la, o weli ni: ¹⁵ In -yi -na lenugbu. -In 'ni woto, -in 'ni -su. Na dli neε, -in -ze we 'yabhlo. ¹⁶ Nu, -in 'ni -su, -in 'ni woto, -in wlowlo, we 'deε 'gbu, gwεzea na yia -mi. ¹⁷ -In neε nu, 'ηnumninyo -in -mia. -In ka -lu duun 'yi, 'in -in ka -lu weee -in 'yibhaa. -In mi 'sa gbada, -zugba -in mi poli poli nyazinyo nya, bobabhanyo -in -mia. -In mi kpanu nya, -in mi 'lobonyo nya. -In mi 'sa, 'in -in 'ni we 'ji -yi. ¹⁸ We 'deε 'gbu, 'di -we na zua -mi, mu ni: -in yi na -gbe, -can -we wa 'kplia 'wu -kosu 'wu, -in 'ka we zo, 'in -in 'ka 'ηnumninyo -zoo -ze. Yi, -in 'ka -bana 'pupa zo, -in 'ka we 'wopla, -na kpanu yi -mi zobhali. -In zo 'ya nyakpo, -in 'ka we 'yliya 'wu pali, 'in -in 'ka layi.

¹⁹ «-We mia na -no nya, nyuma -mama ka ze in -kalia, -maa na sialia, in 'ka -maa gbu sloluu 'gbu. We -ka 'sa -mi, -in 'bhiti

-na dli, -in yi 'mí 'bì -guladolue nya. ²⁰ -In pò yukwli! In 'yiligbe -budunwée, in mí kòkò bhlida. -Ǿ -ka na weli 'nù, 'in Ǿ -ka -bha -kali, 'in na plaa Ǿ -budu zò, 'in na -yò Ǿ 'sò lia dabhlo.

²¹ «-Amí, in mí -gùgalinyò nya. In -yò na Dide ka Ǿ 'ñnumnikpe -guladi. We 'dée 'gbù, -Ǿ -ka -gùgalinyò nya -mí, mò -yò 'mí 'sò 'kaa na 'ñnumnikpe -guladi. ²² -Ǿ -ka 'nònu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagò Zuzu gbaa -Lagònyíma -yla, Ǿ 'nù we.»

4

-Mò yali wa -mnúna -Lagò 'ñni

¹ -Mò 'bìgù, 'in in yia -mò na 'yì -kakié 'wò gbù -putu -yòyi: klolo yabhlo mí ñwekalida yali. Wee weli -we in 'nua tiada, -we 'wba lèglè, we nèé 'mí -yla: «-Gbla -seli, -we 'kaa cí lènu, in 'ka -mí we 'kùslòlu.» ² Tòun, -Lagò Zuzu 'bhua 'mí 'wù, 'in in yia 'ñnumnikpe -yòyi -mò yali ladida -zugba we -guladinyò mí we -gù. ³ -Ǿ -dia kpe -gùla, lí Ǿ lía tókpa -zònu wa laa zasipù -yò salidbaní 'bhisa. -Zuku lía tókpa -zònu wa laa emewlodù 'bhisa, mù bibea wee kpe. ⁴ Wee 'ñnumnikpe mía, 'ñnumnikpe -putu glù -bhlo 'ya -mnua bibea we. Nyíma kpasí glù -bhlo 'ya -mnua, -wa kaa -bana 'pòpa 'wù, 'in wa kaa -can -kloo 'wluo, ma -dia wee kpenya -gùla. ⁵ 'Nyuu 'yíka -papíe kláa, wèlíníya kláa, we -yò -dée -gangíe, mù bhua wee 'ñnumnikpe 'wù. We 'yu, ylò gbesò mí -nyumada sa 'títéé, mù -wa zuzu gbesò -we mía -Lagò 'yu. ⁶ Wee 'ñnumnikpe 'yu, we 'wùsa gumunyu ka klù mí 'sese 'vèlí 'bhisa, mù mí -bha.

Wee 'ñnumnikpe kwesi, 'yliyògali -mnua mí -bha. 'Yli mnèni we ku -yòla weee. We mí we 'yugbèin -yò we lùgbèin. ⁷ Wee 'yliyògaluu tíanu -yò -jla 'wùwù. We 'sònu -yò 'bhligblò -yulè 'wùwù, we tanùù klù -yò nyíméé -nù 'wùwù, 'in we -mnuanù 'wùba -galúbha -cícé -we mía -bhluda. ⁸ Wee 'yliyògali -mnua mía dé ní, we 'yabhlo ka -kapue gbèlibhlo. 'Yli mnènia we ku -yòla. We mí we -kapue dli, 'in we tálba mía we -gù. Zhoo, sabòò lùù we bhliá -nya. We nèé: «Jejitapè, -Ǿ mí tìklù, -Ǿ mí tìklù, -Ǿ mí tìklù, 'títé weee mí Ǿ kwéé, -Ǿ mí bháa -bha, -Ǿ mía -bha, -Ǿ yia yia.»

⁹ We mía lùù bhlida -zugba we mnúna -Ǿ -dia 'ñnumnikpe -gùlaa 'ñni, -Ǿ -gaa 'yliyò 'yì weee nya, 'in we gbaa Ǿ 'ñni -zònu, 'in we paa Ǿ fuo. ¹⁰ Da wee 'yliyògali -ka lùù bhli -bhlo, 'in waa nyíma kpasí glù -bhlo 'ya -mnua sibhliá 'kukolu -Ǿ -dia 'ñnumnikpe -gù la 'yu. 'In wa búbòá -Ǿ -gaa 'yliyò 'yì weee nya, 'in wa vitelia wa -can -kloo Ǿ 'ñnumnikpe 'yu, -zugba wa gbáé:

¹¹ «Jejitapè, -amíaa -Lagò,

we mí tìklù -a 'ka -na 'ñni -mnúni,

-a 'ka -bha -mí zù,

'in we mí tìklù -a 'ka -mí fuo 'pa

-na 'títéé 'gbù.

-We ka gbù -wa, -mí -laa -lu weee la.

-In nèé, -lu yì lá, 'in -lu yia layi,

'in -in yia we lala.»

5

Ghligli -sebheé klalili wa -wùá

¹ 'In in yia ghligli -sebheé -yòyi, we mí Ǿ 'ñnumnikpeé -guladinyò lílísò 'wù. We -gù -yò we dli mí cèlida. We mí klada -luu klalili gbesò nya. ² In 'yia 'anzi 'títé yabhlo -yò, we 'yíbháa lá weli 'títé nya, we nèé: «Nyò ka we 'klù Ǿ 'ka -luu klalili gbesò ní -wù, 'in Ǿ 'ka 'sebheé ní -bloa?» ³ Ní, nyímé -Ǿ 'kaa we -kali, Ǿ 'ní -mí. Ǿ 'ní yali -mí, Ǿ 'ní dùdù -gù -mí, Ǿ 'ní glù -mí. Nyímé yabhlogbòò 'ní mnèni Ǿ 'ka wee 'sebheé 'wùtali. ⁴ Nyímé -Ǿ kaa we 'klù Ǿ 'ka 'sebheé ní -blo, Ǿ 'ka we zèlí, Ǿ 'ní -mí. We 'gbù in yia wí -wòwò. ⁵ Tòun, waa nyíma kpasí 'yabhlo nèé 'mí -ylaé: «-In 'na wili -ní. -In -tali, Ǿmò Zúdaa zúayli -jla, -Ǿ -wa 'wlulapúnyò -Davidu yu, Ǿ ka -gùgali, mò kaa we 'klù Ǿ 'ka wee -luu klalili gbesò -wù, 'in Ǿ 'ka 'sebheé ní -blo.»

⁶ -Bha in 'yia *Bhlabhleyu -yò 'yiligbeda. Ǿ mí 'ñnumnikpe kwesi 'yliyògali -mnua -yò nyíma kpasí nyídi. Ǿ Bhlabhleyu 'wùsa -blu wa -dí Ǿ 'slakaa -nù nya. Ǿ ka 'gwí gbesò -yò 'yì gbesò. Mù -wa zuzu gbesò, -we -Lagò 'paa yoo dùdù weee -gù. ⁷ Ǿ Bhlabhleyu bèa -Ǿ -dia 'ñnumnikpe -gù la -yò, 'in Ǿ yia wee 'sebheé 'wùbhù -mòò lílíkwèsò 'wù. ⁸ Ǿ 'bhua wee 'sebheé 'wù, tòun wee 'yliyògali -mnua -yò nyíma kpasí glù -bhlo 'ya -mnua yia Ǿ 'yu 'kukolu 'sibhli. -Ǿ -ka -mí, Ǿ ka Ǿ -pete

kwεε, 'in -can -dɔkɔ -we nukplε 'wli mia, -
mɔɔ ka -mɔɔ kwεε. Wee wli mia, mɔ -wa -
Lagɔnyimaa bhuhoe -wεli. ⁹-Bha wa bhlia
lɔɔ lolu:

«-ɔ kaa we 'klɔ ɔ 'ka 'sɛbhε ni 'wɔbhhu,
-mɪ -wa.

-ɔ kaa we 'klɔ ɔ 'ka we -luu klalili -wɔ,
-mɪ -wa,

-we ka gbɔ -wa,

-ɔ jitea ɔ 'pɔɔn ɔ 'ka nyima 'wɔziti -Lagɔ -yla,
-mɪ -wa.

Nyima -wa 'bhɔa zɔa weee 'yli klaa,
wεli 'yli -bhlo -bhlo -gbanya klaa,

klu weee nyima klaa,

we -yɔ -wa 'bhɔa laga dɔdɔ weee -gɔ,

-ɔ ziti wa 'wɔ -Lagɔ -yla,
-mɪ -wa.

¹⁰ Ni, -ɔ nɔa we ε,

'in -Lagɔ pɪia -maa 'wlu la,
-mɪ -wa.

-ɔ nɔa we ε -maa 'ka -Lagɔbɔbɔnya -zε,
'in -maa 'ka ɔ dɔmagbɔ lɛnɔ,

-mɪ -wa.

-Mɪ nɔa we ε -maa 'ka nyima weee 'wlu-
lapɪ

dɔdɔ weee -gɔ.»

¹¹ In -tali 'yaa -bha, 'in in yia 'anzinyaa
wεli 'nɔ. We -zu 'wɔ, wa 'ni mneni wa 'ka we
zεli. Ni, wee 'yliyɔgali -mnɔa klaa, nyima
kpasɪ klaa, we -yɔ 'ɛnɪmnikpe, 'mɔ we bibea
-nya. We 'dε weee mia lɔɔ bhliɔa 'titeε, ¹² we
nεε:

«Ni, Bhlabhleyu -ɔ wa -dia -bli 'slaka nya,

'tite klaa, 'ɛnɪmnie klaa, gbɔyilo klaa,

we -yɔ latelo mɪ ɔ -nɔ nya.

We 'dεε 'gbɔ, we mɪ tiklu nyima 'ka -bha ɔ zɔ,

wa 'ka ɔ 'ɛnɪ -mnɪni,

'in wa 'ka ɔ 'ɛnɪ -zɔnɔ gba.»

¹³ In in yi 'yaa lɔɔ -putu 'nɔ. -Lu weee -
Lagɔ -laa la, -we mia yali, -we mia dɔdɔ -gɔ,
-we mia glu, we -yɔ -we mia gumunyu lɔ, we
'dε weee bhliɔa lɔɔ, we nεε:

«-ɔ -dia 'ɛnɪmnikpe -gɔ la,

ɔ -yɔ Bhlabhleyu 'sɔ,

'tite weee mɪ wa -nɔ nya,

'ɛnɪmnie weee mɪ wa -nɔ nya.

Wa bhli wa 'ɛnɪ, 'in wa zɔ -bha wa

'yli weee -nɔ nya.»

¹⁴ In wee 'yliyɔgali -mnɔa nεε: «-Amɛni!»
Nyima kpasɪ 'sibhliɔa 'kukolu, 'in wa yia ɔ
bɔbɔ.

6

Bhlabhleyu -wɔa -luu klalili gbesɔ

¹ Tɔɔn, 'in in yia ɔ Bhlabhleyu -yɔyi. 'In
ɔ yia wee glɪglɪ -sɛbhεε klalilu tanɔ -wɔ.
-Bha -bhlokpade 'yliyɔgali -mnɔa 'yabhlo
'kpɪa 'wɔ 'titeε, -dε 'bhisa. 'In in yia we 'nɔ.
We nεε: «Yi!» ² In -talia -bha, 'in in yia
nɛmɛsɔn 'pɔpa -yɔyi. -ɔ -dia we -gɔ la, ɔ ka
pnu kwεε, 'in wa yia ɔ -can -kloo yoo 'nyε.
Ni, ɔ ka -gɔgali, 'in -gɔ ɔ yi 'yaa -galia mɪia.

³ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu
klalilu 'sɔnɔ -wɔ. -Bha -bhlokpade, 'in in
yia 'yliyɔgaluu 'sɔnɔ wεli 'nɔ. We nεε: «Yi!»

⁴ In nɛmɛsɔn -putu yabhlo yia 'tla, we -za
-kosu 'bhisa. -ɔ -dia we -gɔla, 'mɔ wa 'nyεa
'yoo, ɔ 'ka dɔdɔ -gɔ tɔ -la, 'in dɔdɔgɔ -nyima
'ka 'bhɔbhali. -Bha wa 'nyεa ɔ tɔgɔgble yoo.

⁵ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu
klalilu tanɔ -wɔ. -Bha -bhlokpade, in 'nɔa
'yliyɔgaluu tanɔ wεli. We nεε: «Yi!» In
-talia -bha, 'in in yia nɛmɛsɔn -ylukpa -
yɔyi. ɔ -dia we -gɔ la, ɔ ka kilo kwεε.

⁶ Wεli yabhlo 'tlaa wee 'yliyɔgali -mnɔa
nyidi, we nεε: «'Mnɔ -yɔ -gɔoo 'kli yia yia.
Ni, 'mnɔ kilo -bhlo kaa 'yli -bhlo -lubhoo
'pɛnɪgwεzi, -gɔoo kilo ta kaa 'yli -bhlo -
lubhoo 'pɛnɪgwεzi. -Mɔmɔ -ka 'kpɪ -yɔ nɔ, -
in 'na zɪli we kwε -nɪ, we -vale -tɔ sa 'cε.»

⁷ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu
klalilu -mnɔanɔ -wɔ. -Bha -bhlokpade in
'nɔa 'yliyɔgalu -mnɔanɔ wεli. We nεε: «Yi!»

⁸ In -talia -bha, 'in in yia nɛmɛsɔn -yɔyi, we
fuakaa. -ɔ -dia we -gɔla, ɔ 'ɛnɪ wa laa tɪtɪ.
Tɪtɪnyaa 'gbe -yɔ ɔ 'sɔ nɔ. 'In wa yia wa 'tite
'nyε wa 'ka nyima 'bhaa mɪ dɔdɔ kibhe
-mnɔanɔ -bhlo -gɔ. 'Sa wa mɪia wa 'ka
nyima 'bha tɔgɔgble klaa, ɛwɔ klaa, tɪtɪgu
klaa, we -yɔ -fliinɪma 'nyii nya.

⁹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ Bhlabhleyu yia wee -
luu klalilu gbunɔ -wɔ. -Bha -bhlokpade,
in yia nyima wa 'bhaa, wa zuzu -yɔyi
'slakagɔsalilu zɔ. Waa nyima mia, wa
ka -Lagɔwεli -yɔɛwɪnu, 'in wa mia we
gbɔdayɪnya nya, we 'gbɔ wa yia wa 'bha.

¹⁰ Wa 'kpɪa 'wɔ 'titeε, wa nεε: «-Amɪaa -
Kanyɔɔ 'zayli -ɔ mɪ -mɔwɔɔda, dɔdɔgɔ -
nyimaa -yɔgbɔ -na yia 'wɔbhua, 'in -in 'ka
wa gbɔ dili -amɪaa -yɔkpasasɪεε saa. 'Lee,
bhli -mɔmɔ -na wɔlɔ wea?» ¹¹ Tɔɔn, wa yia
-maa -bana 'pɔpa 'wɔladlili, 'in wa nεε -maa

-yla, -maa wu -se, nu, -maa bhelia -yo -maa lubhonu -lima -wa wa yia 'bhaa -maa 'de 'bhisa, -maa nwe -ka gba 'bhie.

12 In -talia -bha, 'in in yia Bhabhleyu -yoyi, 'in o yia -luu klalulu gbelibhlonu -wlu. -Bha dudu zuklua 'titee. 'In 'ylo yia yumanu nee -gbenaa, 'in 'cu yia zamanu 'pion 'bhisa.

13 'In -zeli yia bhli dudu -gu, su wa zubbaha, -pipe -ka 'pli, sa we 'bhue jitea, 'sa -zeli jitea dudu -gu. 14 'In yali yia labhu nyimaa 'yliya 'wu, nee -bita wa gli. -Gogo weee -yo dudu weee mia 'nyu nyidi, 'in we yia 'tlu.

15 Toun, dudu -nyimaa 'wlulapilunya klaa, nyimaa 'yugalunya klaa, 'slujaa 'yugalunya klaa, 'nyimunya klaa, nyima 'tite klaa, gali klaa, we -yo -wa 'nia gali nya -mi, wa 'de weee yia zize -gogoo 'bhoka 'wu, we -yo tukpa -nyidi. 16 Wa nee tukpa -yo -gogoo -yla:

«A bhili -ain -gu. A zize -ain 'pipi, -o -dia 'nyimnikpe -gu la kwee. A zize -ain 'pipi Bhabhleyuu 'ce kwee. 17 Nu, we ka nyini, wa 'cepayi 'kadu ka nyini. Nyoo mneni o 'ka we 'yu 'yiligbea?»

7

Nyima 'wlu glv ta -zakpa kugbua le 'so (144.000)

1 -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi -mnuva -yoyi 'yiligbeda dudu gwigwi -mnuva 'yli. -Muu mi dudu -pipe -mnuva 'yoo -kuloda, -muu yi 'wlu nu, -pipe yabhogboo 'pli dudu -gu, gumunyu -gu we -yo su 'wlu. 2 'In, in yia 'anzi -putu yabhlo -yoyi 'wusoda 'yilu 'wusoloda. -Lu -we nya wa zua -Lagoo yibhelida nyima -yo, we mi we kwee. 'Anzi -mnuva -we -Lagoo 'nyea 'tite we 'ka gumunyu -yo dudu siali, we 'kpia 'wu 'titee we -yla, we nee: 3 «A 'yiligbe -slo, nu, -a 'ni -slo 'yliyoga -Lagoo yibhelida -Lagoo lubhonunya 'klv -yo zu, dudu klaa, su klaa, we -yo gumunyu, a 'na siali we -ni.» 4 'In -wa -Lagoo zua o 'dee yibhelida -yo, 'in in yia wa nwe yibheli. *Izlaelu zua weee 'yli, nyima 'wlu glv ta -zakpa kugbua le 'so (144.000).

5 Zudaa zwayli, nyima 'wlu glv ta (12.000). Lubenu zwayli, nyima 'wlu glv ta (12.000). Gadu zwayli, nyima 'wlu glv ta (12.000).

6 Aselu zwayli, nyima 'wlu glv ta (12.000). Nefotalii zwayli, nyima 'wlu glv ta (12.000). Manasee zwayli, nyima 'wlu glv ta (12.000).

7 'Simeoo zwayli, nyima 'wlu glv ta (12.000).

*Leviii zwayli, nyima 'wlu glv ta (12.000).

Isakaaa zwayli, nyima 'wlu glv ta (12.000).

8 Zabuloon zwayli, nyima 'wlu glv ta (12.000).

*-Zezefuu zwayli, nyima 'wlu glv ta (12.000).

Bezameee zwayli, nyima 'wlu glv ta (12.000).

Wa 'de weee 'klv -yo wa zua -Lagoo yibhelida.

Nyimaa -zlo bibea 'nyimnikpe

9 -Muu 'bigu, 'in -talia -bha, 'in in yia nyimaa -zlo -yoyi. Waa nyima -zu 'wu, -o mnenia o 'ka wa zeli, o 'ni -mi. Nu, dudu weee -gu -nyima wa -mia: laga weee -gu -nyima mi -bha. Zua weee 'yli -nyima mi -bha. Klu weee nyima mi -bha. Welu weee nyima mi -bha. Wa 'yiligbe 'nyimnikpe -yo Bhabhleyu 'yu. Wa ka -bana 'pupa 'wu, 'in saun mia wa kwee. 10 Wa 'kpia 'wu 'titee, wa nee:

«-Amiaa -Lagoo -o -dia 'nyimnikpe -gu la,

o -yo Bhabhleyu 'so,

gbuwosasi mi wa -nu nya!»

11 Nu, 'anzi weee bibea wee 'yliyogali -mnuva klaa, waa nyima kpasu klaa, we -yo 'nyimnikpe. Wa -gbliu 'wlu la 'nyimnikpe 'yu, 'in wa yia -Lagoo buba. 12 Wa nee:

«-Amen!

Nyima weee gba o 'nyim -zoonu.

Nu, nyima weee -mnuu o 'nyim,

gbuyilo weee mi o -nu nya,

nyima weee 'pa o fuo, nyima weee zu -bha

o,

'tite -yo latele weee mi o -nu nya.

We -mi 'sa, 'in we 'ka 'sa -tu

'yli weee -nu nya.»

13 -Bha nyime kpasu yabhlo 'yibhaa 'mi lae: «'Lee, waa nyima kaa de -bana 'pupa 'wu, moo -nyima wa -mi, 'in mo wa 'bhulva?»

14 In nee o -yla: «Na -kanyo, -o -yia we 'ji, -mi -wa!»

O nee: «Waa nyima mia de, wa ka wa siali bhabha. Wa ka wa 'dee -bana -wolu Bhabhleyuu 'pion lu, 'in we yia pomanu tenyii.

15 We 'gbu wa 'yiligbea -Lagoo 'nyimnikpe 'yu, zlooo, saboo, wa 'ka o dumagbu lenu o -budu 'kadu zu, 'in -o -dia 'nyimnikpe -gu la, 'in -moo kua wa 'wu. 16 Nwo 'na 'ka 'masleen wa 'bha, 'nyumatu 'na 'ka 'masleen wa 'bha, 'ylo -yo slo 'na 'ka 'masleen wa 'bha.

17 Nu, Bhabhleyu -o mia 'nyimnikpe kwesi, mo yia wa 'nyuwlukua lu kwaa, bhabhlee

'yliyɔzɔnyɔ 'bhisa. 'In -Lagɔ yia wa 'mɔ weee sia.»

8

Bhlabhleyu -wɔa gligɫi -sebhɛ klalilu gbesɔnɔ

¹ Nu, Bhlabhleyu -wɔa wee gligɫi -sebhɛ klalilu gbesɔnɔ, 'in -Lagɔɔ -gbɛ yia 'wɔtɔ blenyii 'lɛlu kibhe -bhlo. ² 'In, in yia 'anzɪ gbesɔ -yɔyi 'yligbeda -Lagɔ 'yu. ɔ yia we lɛglɛ gbesɔ 'wɔladlili.

³ 'Anzɪ -putu yia, 'in we yia 'slakagɔsalɪlu kwesi 'yligbe, -can -dɔkɔ mɪ we kwɛɛ, we nɔkplɛ wa siea 'wɫi. Wa 'nyɛa we 'wɫi duun yoo, we suslolua -Lagɔnyɪma weee bhuhhoewɛli -yɔ 'wɫi 'wɔ, 'in we -yɔ we yia 'slakagɔsalɪlu 'yu mni, we 'ka we -Lagɔ 'nyɛ. Wee 'slakagɔsalɪlu mɪ -can nya, 'in we mia -Lagɔɔ 'ɲnumnikpe 'yu. ⁴ 'In 'wɫi gbeylo -yɔ -Lagɔnyɪma weee bhuhhoewɛli yia 'wɔsɔ 'anzɪ kwɛɛ -Lagɔ 'yu. ⁵ Tɔɔn, 'anzɪ 'bhua -dɔkɔ 'wɔ, we yia we yeli 'slakagɔsalɪlu -kosu nya, 'in we yia we dɔdɔ -gɔ 'mni. -Bha -bhlokpade, -de -gaan, wɛlɪnya gbaa, 'nyu 'paa 'yika, 'in dɔdɔ yia zuklu.

Tɪa -lɛglɛ -mnɔaa wɛli

⁶ 'Anzɪ gbesɔ, -we kaa lɛglɛ gbesɔ kwɛɛ, mɔ mnazɪa we 'dɛ la we 'ka we bhli.

⁷ We tianɔ bhliɪa we lɛglɛ, 'in -zɛli nyu klaa, -kosu klaa, we -yɔ 'pɪɔn, -we mia 'wɔsusloluda, in we yia we dɔdɔ -gɔ 'mni. Dɔdɔɔ kibhe ta -gɔ -bhlo yia si, su ta glaa -bhlo -yɔ -petu yalɔ weee yia si.

⁸ We 'sɔnɔ bhliɪa we lɛglɛ: -kosu 'kado 'wɔa -gɔgɔ -we mɪ sida, 'mɔ wa vitelia gumunyu lɔ, 'in gumunyu taa nɔɔ -bhlo yia 'pɪɔn -zɛ. ⁹ Gumunyu lɔ -li ta glaa -bhlo yia tɪ, 'in we yia 'glɔ ta glaa -bhlo lasa.

¹⁰ We tanɔ bhliɪa we lɛglɛ: -zɛliɪa 'kado 'bhɔa yalɪ, 'in we yia bhli, wee -zɛliɪa mɪa, -kosuu mɔ 'bhisa we nyumaa, mɔ bhliɪa 'nyuwɫukɔanya -yɔ -gbɔa 'kadɪ ta glaa -gbɔa -bhlo lɔ. ¹¹ Wee -zɛliɪa wa laa kalɔlu, 'in wee -gbɔa ta glaa -bhloo 'nyu yia kamanɪ. 'In wee 'nyu yia nyɪma duun 'bha we 'kikaloo 'gbɔ.

¹² Wee 'anzɪ -mnɔanɔ bhliɪa we lɛglɛ, 'in 'ylɔɔ kibhe taa nɔɔ -bhlo klaa, 'cɔɔ kibhe taa nɔɔ -bhlo klaa, we -yɔ -zɛli ta glaa -bhlo yia -nyumo. Sa zɪ taa nɔɔ kibhe -bhlo -tɔa

nikpise 'wɔ, 'sa sabɔɔ taa nɔɔ kibhe -bhlo 'nɪa 'cɔ -yɔ -zɛlu san 'yi.

¹³ Nu, in -talia -bha, 'in in yia -galɪbhacɪɛ mɪa -bluda -mɔ yalɪ 'pɪpɪ 'wɔkɪwɛli 'tɪtɛ 'nɔ, we nɛɛ: «Gbɔnyuu, gbɔnyuu, gbɔnyuu mɪ dɔdɔgɔ -nyɪmaa -nɔ nya 'anzɪ taa pɪnɪ -ka wa lɛglɛ bhli!»

9

Lɛglɛ gbunɔ

¹ Nu, 'anzɪ gbunɔ bhliɪa we lɛglɛ, -zɛliɪa yabhlo -we bhliɪa dɔdɔ, 'in in yia we -yɔyi. 'Bhɔka -we 'nɪa bhloɔluda -ka, we -lakɪ wa 'nyɛa wee -zɛliɪa yoo. ² We -kalia wee 'bhɔka, gbeylo -we 'wɔa -klaaa gbeylo mɔ 'tɪaa -mɔ, 'in we yia 'ylɔ -yɔ -pɪpɛ ylumanɪ. ³ Wee gbeylo 'wɔ -gangannya 'tɪaa, 'in we yia dɔdɔ -gɔ lamneni. 'In -Lagɔ yia 'tɪtɛ -we -yɔ -klagbetaa 'tɪtɛ 'wɔwɔa we 'nyɛ. ⁴ Wa nɛɛ we -yla we 'na nɔnɔ gbɔnyuu -petu -yla lɛ -nɪ, we -yɔ sunya -yɔ -tɪtɪ -wɔtɔ. Nu, nyɪma -wa 'nɪa -Lagɔɔ yibhelida 'klɔ -yɔ -ka, 'ma we 'kaa gbɔnyuu -yla lɛnɔ. ⁵ Wa 'nɪ wee -gangannya 'yoo 'nyɛ we 'ka nyɪma 'bha. Wa nɛɛ nu, we sɪalɪ wa bhabha 'cɔ gbu zɔ. Sa -klagbeta -ka 'pa, 'in -bha gloɔa nɪ, we nɔ 'sa we. ⁶ We bhli, tɪtɪɛ da wa yia -talia, 'in wa 'na 'ka we 'yi, we tɔ yia nyɪma 'bhaa, 'in kwɛɛ -mɔɔ yia wa -gwaa.

⁷ Wee -gangannya 'wɔsa nɪmɛsɔɔn, -we wa mnazɪa la tɔgɔ -nɔ nya, 'in -we ka 'wɫoo 'wɔa nɛɛ -can -kloo mɪ -bha. We 'klɔ -yɔ nyɪmaa 'klɔ 'wɔwɔ. ⁸ We 'nyi 'wɔ 'ɲwɪnɪ 'nyi. 'In we gla 'wɔ -jɪaa gla. ⁹ We ka nɛtɛbana 'wɔ, 'in we -kapuee paa -jiji. We -jiji mɪa, we 'wɔ nɛɛ nɪmɛsɔɔn duun mɪ -wotloo 'wɔgbizeda -gwagwɛ nya we 'ka tɔ -gɔa mni. ¹⁰ Wee -gangannya gɔn 'wɔsa wee -klagbetaa gɔn, -we mɪa 'ylɪtɛɪda seenɪ 'bhisa. We gɔn nya we mnenia we 'ka nyɪma -yla gbɔnyuu lɛnɔ 'cɔ gbu zɔ. ¹¹ Wee -gangannya ka 'wɫɔlapɪnyɔ: 'bhɔka -we 'nɪa bhloɔluda -ka, we 'wɔ -Kuzuu 'anzɪ we -mɪa. Nu, we 'ɲnɪ -wa Abadɔn zuifɔwɛli 'wɔ, Apolɪɔn *glɛkɪwɛli 'wɔ. We ji -wa -Lunyumonyɔ. ¹² Tɪatɪa -gbɔnyuu 'plɪa dɛ, nu, we -tɔ lɔ 'sɔ.

Lɛglɛ gbelibhlonɔ

¹³ Nu, 'anzɪ gbelibhlonɔ bhliɪa we lɛglɛ nɪ, 'in, in yia wɛli yabhlo 'nɔ. -Lagɔɔ

'slakagusalilu gwıgwı -mnva 'yli we 'bhva. Wee 'slakagusalilu mı -can nya, 'in we mia -Lagɔ 'yu. ¹⁴ Wee weli nɛɛ wee 'anzı gbelibhlonv kaa legle kwɛɛ -yla: «'Anzi -mnva -we mia gbvanda, -gbva 'kadu wa laa Eflatı kwesi, -ın -blo we -nya.» ¹⁵ Wee 'anzı -mnva mia, -Lagɔ ka we lamnazi ɔ lubhoo -nu nya. Wee -zv nu cv nu ylı nu 'lelı tɛun -nu nya ɔ mnazi we la, we 'ka mni, we 'ka nyıma 'wɔsısalı, 'ın we 'ka nyıma ta glaa -bhlo 'bha. Nu, weli gbaa, 'ın wa yia we -blo. ¹⁶ 'Sloja -wa mia nımesvun -gv, wa zelia wa 'mı -yla, wa nwe nyini minıɔn 'wlu -bhlo. ¹⁷ -Mɔ na 'yli -kakiɛ 'wɔ, -wa -dia wee nımesvun -gula, sa ın 'yia wa -yɔ mɔ nı: nɛtebana mia wa 'wɔ, we -za -kosu 'bhisa, we ylu yalı 'bhisa, we -za lu -bhuhɛɛ nɔkplɛ 'bhisa. Wee nımesvunnya 'wlu 'wɔsa -jlaa 'wlu. 'In -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yɔ -bhuhui slo tlaa we nweɛ. ¹⁸ Nu, -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yɔ -bhuhui slonya 'tlaa da we nweɛ nı, mɔ -wa sıasie ta. Mɔ 'bhaa dɔdɔgv -nyıma ta glaa -bhlo. ¹⁹ Nu, wee nımesvunnya 'tite mia, we mı we nwe -yɔ, 'ın we mia we gɔn -yɔ. We gɔn 'wɔsa tıbhɛ. We ka 'wlu, we nya we nva nyıma -yla gbonyuu le.

²⁰ Wee sıasie 'nı dɔdɔgv -nyıma weee 'bha. Nyıma -wa -tva -bha, wa 'nı wa telitelılu 'bıbhv. Wa mı -bhlokpade 'kuzunya bvbada, telitelılu mia -can nya klaa, 'gwezi nya klaa, nɛte nya klaa, tɔkpa nya klaa, we -yɔ su nya, wa 'nı we bvbve 'bıbhv. 'In wee telitelıli mia, we'e 'yı la, we'e 'nu 'ın we'e nɔ. ²¹ Nu, wa 'nı wa dı 'bhiti, wa mı nyıma 'bhada -bhlokpade, wa mı ylısi lenvda, 'ın wa -yɔ nyıma weee dia -budu 'wɔ, 'ın tɔlva ylia 'wie.

10

'Anzi -yɔ glıglı -sebhe -yule

¹ 'In ın yi 'yaa 'anzı 'tite -putu -yɔyı yalı 'bhvda. Yalıppa weliıa we 'wɔ -bana 'bhisa, 'ın -zuku yia we 'wlu bibe. We klv nyımaa 'yıl 'bhisa, 'ın we bhɔgv 'wɔva -kosuu -dɔlv. ² Glıglı -sebhe -yule mı we kwɛɛ, we mı nwekalıda. Gumunyu -gv we dia lılibhv la, 'ın we yia dɔdɔ -gv kɔpɛbhv ladı. ³ Sa -jla kpıa 'wɔ 'titeɛ, 'sa we 'kpıa 'wɔ. We 'kpıa 'wɔ tɔun, 'ın -de gbesɔ yia -gan. ⁴ Wee -de gbesɔ -gangıee 'bıgv, ın 'yıbha yaa ın 'ka we

weli celi. -Bha -bhlokpade, 'ın weli yabhlo yia gba -mɔ yalı. We nɛɛ 'mı -ylaɛ: «Weli -we wee -de gbesɔ gbaa, -ın zize we. -In 'na celi -lu yabhlogbɔɔ -nı.»

⁵ Nu, wee 'anzı ın 'yı yaa -yɔ 'yılıgbeda, -we ka bhv yabhlo mia gumunyu -gv, 'ın we 'yabhlo mia dɔdɔ -gv, we yia lılısɔ 'wɔbhı yalı. ⁶ 'In we yia bı -Lagɔ -ɔ -gaa 'yılıyɔ 'yılı weee nya, ɔ 'nı nya, -Lagɔ -ɔ -laa yalı -yɔ we 'wɔ -lu weee la, -ɔ -laa dɔdɔ -yɔ we -gv -lu weee la, we -yɔ gumunyu -yɔ we lv -lu weee. Wee 'anzı nɛɛ: «We bhla 'nı 'masleɛn latılv. ⁷ Nu, zı 'anzı gbesɔnı yia we legle bhıa, -Lagɔɔ 'wlukvun -gbv mia zizeda, we zı ɔ nva we le. Cıun, le ɔ yia we nva, sa ɔ gbaa we, ɔ lubhonvnya -wa mia ɔ gbv -falpanya nya -yla, 'sa.»

⁸ 'In weli -we ın 'nu yaa -mɔ yalı, we nɛɛ 'ya 'mı -ylaɛ: «'Anzi yılıgbea gumunyu -yɔ dɔdɔ -gv, -ın mni we -gbɛ, 'ın 'sebhe -we mia nwekalıda we kwɛɛ, -ın 'bhu we 'wɔ.»

⁹ 'In ın yia we -yɔbe. In nɛɛ we -yla nu, we 'nye 'mı wee 'sebhe -yule yoo. We nɛɛ 'mı -yla: «-In 'bhu we 'wɔ, -ın 'ka we li. Nu, kamanıa we yia -na nɔkplɛ, nu, lv 'kpı 'bhisa we yia menıa -na nweɛ.» ¹⁰ In -saa wee 'sebhe we kwɛɛ, ın lia we, lv 'kpı 'bhisa we menıa 'mı nweɛ. -Sleɛn ın mnaa we, 'ın we yia kamanı na nɔkplɛ.

¹¹ Wa nɛɛ 'mı -yla, we mı 'ya nu, ın gba -we -Lagɔ yia lenva, klu duun klaa, laganya klaa, weli 'yli -bhlo -bhlonya klaa, we -yɔ nyımaa 'wlulapınyaa daa.

11

-Lagɔ gbvdayınya 'sɔ

¹ -Mv 'bıgv, gblee yabhlo -we -yɔ su -we nya wa yıbhɔlv -lu 'sɔ 'wɔwlv, wa yia 'mı we yoo 'nye. 'In wa nɛɛ 'mı -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ -ın 'ka -Lagɔbudu 'kadu -yɔ we 'slakagusalılu yıbhɔlv mni. -Wa mia -mɔ -Lagɔ bvbada, -ın zeli wa. ² Nu, -ın tı -budunweɛ 'wɔ. -In 'na yıbhɔlv -bha -nı, -we ka gbv -wa, -wa 'nıa Zuıfv, wa ka we wa 'nye, 'ın ma yia -Lagɔ -mɔwlv gbe -gunɔa 'ın wa 'ka we lawvwlalı 'cv glv 'sɔ, 'cv 'sɔ zɔ. ³ Nu, na gbvdayınya 'sɔ na yia yoo 'paa wa 'ka -Lagweli gba wee 'yılı 'wlu gbelıbhlo 'yılı glv ta nya, -gbenaa nya 'wɔ.» ⁴ Nu, ma -wa *olıvısu 'sɔ -yɔ 'napɛ 'sɔ -we

'yiligbea dudu -Kanyo -Lago 'yu. ⁵ Nyime -ka we -yla gbonyuu lena yi, 'in -kosu tlaa we nwee, 'in we bhaa o. Nyime -o -ka we -yla gbonyuu lena yi, 'sa -bhlokpade -moo yia tlaa. ⁶ Waa gbodayinya ka 'tite wa 'ka 'nyu 'yiligbeli -moo yi 'wlu we lba wa -Lagoboo -falipa bhla. Nu, wa ka 'tite wa 'ka 'nyu 'pion 'wolabhitili. 'In wa ka 'tite wa 'ka dudu -gu siasiee 'yli -bhlo -bhlo lala wa dlu da.

⁷ 'In gbv -we ka da wa 'yia ni, wa -ka we gbagbie bhia, 'in 'bhoka -we 'nia bhloluda -ka, -mo nume yabhlo yia 'tlaa, we 'ka wa tu dilu, we 'ka wa lu, 'in we 'ka wa 'bha. ⁸ 'In wa 'kwienya 'ka lasluda -tu -mo 'gbe 'kadu -gblagblu 'wu, da nyima kolua wa -Kanyo *su -gola. Wee gbe mia, 'mu wa palia *Sodomo -yo Eziputu 'wu. ⁹ Nu, nyimaa 'yli -bhlo -bhlo -wa 'bhva zva -bhlo -bhlo 'yli, -wa gbaa weli 'yli -bhlo -bhlo, we -yo -wa 'bhva laga -bhlo -bhlo -gu, -maa yia wa 'kwie ylaa 'yli ta kibhe nya. Wa 'na 'ka wa 'bhlubhlugbu -yowunu. ¹⁰ Waa *-Lagoboo -falipanya so nu tlithe yia dudu -nyima 'muna 'wola, 'in wa 'ka -lu 'nyinyeni 'muna nya. Waa nyima so ni ka wa siali tenyiii 'gbu.

¹¹ Nu, 'yli ta kibhe -ka 'pli ni, 'in nyapeli bhva -Lagoo -gbe, 'in we plaa wa 'wu, 'in waa nyima saa 'wu. -Maa -ka wa -yoyi, 'in -nyanigbo kpalia -maa. ¹² 'In weli 'tite yabhlo yia wa 'de 'so -yla gba yali: «A -gbla -seli.» 'In wa yia -mo yali -gbla yalipupa 'wu -zugba wa tonyima yla wa. ¹³ -Bha -bhlokpade dudu zuklua 'titee, 'in wee 'gbe kibhe kugbuaa -gu -bhlonu yia labhu. 'In nyima 'wlu gbv -bhlo 'wlu kugbua le gbu (7.000) yia tl wee dudu zukluwee 'bigu. Nyima talva -wa -tva -bha, -nyanigbo yia -maa -kpali, 'in wa yia -Lago -o mia yali 'hni -mni.

¹⁴ Gbonyuuu 'sonu ka 'pli, -sleen, wee gbonyuuu tanu yia dayi yia.

Legle gbeso

¹⁵ 'Anzu gbesonu bhla we legle, 'in wa yia weli 'tite -nya 'nu yali. We nee:

«Dudu 'wlulaplie mi -sleen -amiaa -Lago
Jejitape

-yo o -Bhasanyo 'so kwee.

Ma yia nyima wee 'wlulapia,

'yli wee -nu nya.»

¹⁶ 'In waa nyima kpasu gbv -bhlo 'ya -mna, -wa -dia 'hnumnikpenya -gu la -Lago

'yu, wa -gbli 'wlu la, 'in wa yia -Lago buba. ¹⁷ -Mo wa -Lagoboboweli 'wu wa nee:

«Jelitape, 'tite wee -Kanyo -Lago,

-mi -o mi bhaa, 'in -o mia,

-mi -a paa fuo.

Nu, -na 'tite nya -in plia -sleen nyima wee
'wlu la

¹⁸ Nu, laga ka 'ce 'pa,

'in -na 'cepapie yia 'woso.

'Yli -we nya -in 'kaa tlitinyaa -yogbu 'wobhu
we ka nyi.

Wee yli nyina -in 'ka -na gbv -falipanya

-wa nva -na lubho,

we -yo -na nyima -wa saa -na 'hni -yo,

we 'ka nyima kpasu -zeeo,

we 'ka 'nyenyeyua -zeeo,

-in 'ka wa -tnuu wla,

'in -wa -saa dudu la,

-in 'ka wa lasa.»

¹⁹ Nu, -Lagobudu 'kadu -we mia yali -kalia
hwe, 'in wa yia -mo 'kesu -yoyi. Nu, wee
'kesu nukple, weli -we suslolua -Lago -yo o
nyima 'wu, 'in -we wa ceta -li -gu, mu mia
-mo. Toun, 'nyu 'paa 'yika, weli nya gbaa, -de
-gaan, dudu zuklua, 'in -zeli nyu yia lba.

12

**-Zatibe -solva 'hwno yabhlo -yowu*

¹ Nu, gwedilu yabhlo 'tlaa yali: 'hwno
yabhlo -wa. 'Ylu mi o 'wu -bana nya, 'in
'cu mi o bhv zo. -Zeli kugbua le so mia o

'wluo -kloo 'bhisa. ² O 'hwno mi nukpla. O
gwalu bhla ka nyi, o mi luzii 'gbv o kpia

'wu. ³ 'In gwedilu -putu yi 'yaa yali 'tla.

*-Zatibe 'kadu -wa, we -za. We ka 'wlu

gbeso, we -yo 'gwu kugbua. We 'wlu -mumu

-ka -mi, -moo ka -can -kloo -gu. ⁴ We gon

nya we yilipea -zeli ta glaa -bhlo la, 'in we

vitelia we dudu. Nu, so 'hwno mi gwalida

yida, 'in wee -zatibe yia o 'yu 'yiligbe, nu,

o -ka gwalu ni, we 'ka o 'yu mna. ⁵ 'In so

'hwno yia nukpasuyu gwalu. Nu, nukpasuyu

o 'kaa dudu wee -gu nyima 'yoo da -slolu

'klu 'cici nya, mo -wa. 'In wa yia -Lago -yo o

'hnumnikpe kwesi so 'yu beli. ⁶ Toun, so 'hwno

yia -flii -bho, 'in o yia da beblee mni, da -
Lago mnazia o -yla 'bi la. O li -mo 'yli 'wlu

gbelibhlo, 'yli gbv ta (1.260), 'in -zugba o yi
lililu o li.

⁷ -Sleen, tu yia yali bhli. 'Anzinyaa -kanyo
Misei -yo o -anzinya, we -yo -zatibe yia gu,

'in -zatibhεε 'anzinya yia we 'wɔsa. ⁸'In we yia -zatibhε -yɔ we 'anzinya lu. Nu, we 'nɪ we 'klɔ -ka we 'ka yalɪ -tɔ. ⁹'In wa yia wee -zatibhε 'kadɔɔ 'dε 'pipee viteli. Mv -wa da bhlasabhla * -tibhε -we wa laa *'Kuzu, 'in wa la 'yaa -Saatan. Mv nua dɔdɔgv -nyima weee -dawli 'wɔ. Wa vitelia we dɔdɔ, 'in wa yi 'yaa we 'anzinya we 'bɪ viteli.

¹⁰ -Mɔv 'bigv, in yia wɛli 'tite yabhlo 'nɔ -mɔ yalɪ. We nεε: «Nyɪmaa gbɔwɔsabhla ka nyni. -Slεεn mia, -amɪaa -Lagɔ ka ɔ 'tite -slolu, 'in dɔdɔv 'wlulapɪlɛ mɪ ɔ kwεε. -Slεεn mia da, ɔ -Bhasanyɔ ka we -slolu nu, mɔ kaa se. Nu, -we dɪla -amɪaa bhelia gbv 'wlu la, wa ka we 'pipee viteli. Cɪn, zhoo, sabɔoo, -we dɪla -amɪaa bhelia gbv 'wlu la -Lagɔ 'yu, 'mɔ wa vitelia. ¹¹ Nu, -amɪaa bhelia ka -gɔgalɪ, Bhlabhleyuu 'pɪɔn -yɔ gbɔdayiwɛlu 'gbv. Wee wɛlu 'gbv wa yia ηwnu wa 'ka wa 'yliyɔgagɪ wla, 'in wa 'ka tlɪ. ¹² We 'dεε 'gbv yalɪ -in li 'mɔna. Wa ka wee -zatibhε viteli, we 'dεε 'gbv, -wa weee -dia yalɪ la, a li 'mɔna! Nu, gbɔnyuu mɪ dɔdɔ -yɔ gumunyuu -nɔ nya. -We ka gbv -wa, 'Kuzu ka -mɔ lasibhli 'cε nya. Nu, we 'yɪ 'nɪ 'wɔzu, we 'dε -yi we 'ji.»

¹³ Wee -zatibhε 'yia nu, wa ka we dɔdɔ viteli nɪ, ɔɔ 'ηwnɔ -ɔ gwalia da nɔkpasuyu, 'in we yia ɔ 'bɪ vuvue bhli. ¹⁴ Nu, -Lagɔ 'nyεa ɔ -galɪbhacɪcεε -kapue 'sɔ, ɔ 'ka -blu, da bεblεε -Lagɔ mnazɪa la ɔ -nɔ nya, ɔ 'ka -mɔ mɪ. -Mεmε mia ɔ mneni ɔ 'ka -mɔ -zɔ ta kibhee* lililu 'yɪ ɔ 'ka we li. 'In tibhε 'nɪ ɔ -yɔcɪpa. ¹⁵ Wee tibhε yia 'nyu gwεzε ɔ 'bɪ, 'in we yia -gbɔa -zε, we 'ka yaa ɔɔ 'ηwnɔ mna. ¹⁶ 'In dɔdɔ yia ɔɔ 'ηwnɔ 'wɔsaa yi. Wee dɔdɔ -kalia ηwε, -gbɔa -we -zatibhε gwεzεa, 'in we yia we 'ma. ¹⁷ 'In wee -zatibhε yia ɔɔ 'ηwnɔ -yɔcεpalɪ, 'in we yia ɔ 'yua pnɪ -yɔ ɔ 'yuoyuaa -gbε tɔ kwa. -Maa mia, -Lagɔ tite -maa zɔa 'nɔηwε, 'in -maa mia -Zezuu gbɔdayɪnya nya. ¹⁸ -Bha wee -zatibhε bεa gumunyuu -gɔgɔ -gv, 'in we yia -bha 'yligbeda -tɔ -bɔsε -gv.

13

Nɪmε -we 'tlaa gumunyu -gv

¹ -Mɔv 'bigv, in yia nɪmε yabhlo -yɔyɪ gumunyu -gv 'tlada, we 'gwɪ kugbua, 'in we

'wlu gbesɔ. 'In we 'gwɪ -mɔmɔ -ka -mɪ, -mɔv ka -can -kloo -gv. 'In we 'wlu -mɔmɔ -ka -mɪ, -Lagɔɔ vɛli ηnɪ mɪ we -gv cɛlɪda. ² Wee nɪmε in 'yia -yɔ, we 'wɔsa gbi. We bhv 'wɔ sa 'cεkanɪmε 'kadɔ yabhlo bhv, 'in we ηwεε 'wɔa -jlaa ηwεε. 'Mv -zatibhε 'nyεa we latɛɔ, we -yɔ we 'ηnɪmɪkpe -yɔ we 'tite. ³ Wee nɪmεε 'wlu yabhlo 'wɔ sa tlɪtlɪlɛ mɪ we -yɔ, -mɔv 'bigv 'in we yi 'pɔ. Nu, ηwεgaga -sɔbhalia nyima weee, 'in wa yia we 'bɪ mɪ. ⁴ Nu, wee -zatibhε mia, 'mɔ dɔdɔgv -nyima weee bɔbɔa, -we ka gbv -wa, mɔ 'nyεa wee nɪmε 'tite. 'In nyima weee bɔbɔ 'yaa wee nɪmε, -zugba wa gbaε: «Nyɔɔ mɪ nɪmε nɪ 'bhisa? 'Lee, nyɔɔ 'ka we nya gɔa?»

⁵ We ka 'yoo 'yɪ we 'ka we 'dε 'ylimanɪ, 'in we 'ka -Lagɔ vɛli. 'In we ka 'tite 'yɪ, we 'ka we lɛnɔ 'cɔ glɔ 'sɔ 'cɔ 'sɔ nya. ⁶ We -bloa ηwε 'in we yia -Lagɔɔ vɛliε bhli: we vɛli ɔ 'ηnɪ, we vɛli ɔ ladɪda, 'in we yia -wa -dia yalɪ la vɛli. ⁷ Wee nɪmε ka yoo 'yɪ we -yɔ -Lagɔnyɪma 'ka tɔgv, 'in we 'ka wa lu. We yia 'yoo 'yɪ we 'ka zɔa weee 'yɪ -nyɪma klaa, nyɪmaa klu weee klaa, wɛlu 'yɪ -bhlo -bhloo gbanya weee klaa, we -yɔ laga weee 'wlulapɪlɪ. ⁸ 'In dɔdɔgv -nyɪma weee yia we bɔbɔa. Nu, dɔdɔv lalabhla, nyɪma ka ηnɪ 'nɪa 'yliyɔga -sɛbhε 'wɔ cɛlɪda -mɪ, ma yia we bɔbɔa. Wee 'sɛbhε mia, Bhlabhleyu wa 'bhaa 'slaka nya, ɔ -nɔ -wa.

⁹ Nu, -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.

¹⁰ Nu, -lu -we 'yɪ nɪmε 'kaa mɪnɪ, we 'yɪ ɔ mɪnɪa.

Nyɪmε -ɔ 'kaa -kasɔ 'wɔ mɪnɪ,

-kasɔ 'wɔ ɔ mɪnɪa.

Nyɪmε -ɔ tɔgvɔgbɛ 'kaa 'bha,

tɔgvɔgbɛ bhaa ɔ.

We -ka 'sa -mɪ, -Lagɔnyɪma -ka dlɪtɪe, wa -tɔ -Lagɔ dlɪ -gv -zɔda.

Nɪmε -we 'tlaa glu

¹¹ Tɔɔn, in yia nɪmε -putu -yɔyɪ glu 'tlada. We ka 'gwɪ 'sɔ 'wlu, -mɔv 'wɔ bhlabhleyuu 'gwɪ, nu, -zatibhε 'bhisa we gbaa. ¹² Nɪmεε tɪanɔv 'tite we kaa. We -ka nyɪma 'yu 'tla, mɔ nua lɛ, 'in -maa bɔbɔa nɪmεε tɪanɔv -we tlɪtlɪlɛ fɛlia 'bhaa. ¹³ 'In wee nɪmε nua gwɛdigbɔ 'kadɪ lɛ, 'in we sɔbhalia -maa ηwεgaga. Sa 'bhisa, we sa -kosu yalɪ, 'in we laa we dɔdɔ

* 12:14 -Zɔ ta kibhe we -yɔ 'cɔ 42 -yɔ 'yɪ 1.260 mɪ -lu -bhlo nya.

-gu, nyima weee 'yibadi. ¹⁴ Gwɛdigbonya -we wee nɛmɛ nɔa lɛ nɛmɛɛ tianɔ 'yu, we nya we nɔa dɔdɔgu -nyima -dawli 'wɔ. 'In we gbaa -maa -yla ni, nɛmɛ -we tɔgɔgble nɔa lɛ, 'in we yia 'pɔ, wa tɛli we 'wɔwɔ. ¹⁵ Nɛmɛ -we 'tlaa glu, mɔ 'yia 'tite we 'ka wee tɛlitɛliɔ nyapɛliɛ 'nyɛ -mɔv 'ka gbagbie mneni. 'In -wa 'nia we bɔbɔɛ ɲwɔni, we 'ka wa 'bha. ¹⁶ Mɔ nɔa we lɛ, 'in nyima weee, 'yuaoo, nyima kpasioo, 'ɲnumɔnyaaoo, bob-abhanyaoo, -wa 'nia galioo, we -yɔ galɔ, 'in wa yia we yibhelida -yɔka -gla nya. We 'ni wa lilisɔ -yɔ -mi, -zugba wa 'klɔ -yɔ -wa. ¹⁷ Ni, nyimɛ ɔ 'ni wee nɛmɛɛ yibhelida -yɔka, ɔ 'ni we 'ɲni -yɔka, ɔ 'ni we nimeloo -yɔka, wa'a 'nyɛ ɔ 'yoo ɔ 'ka -lu zɔ, 'in ɔ 'ka -lu pɛlv 'pa.

¹⁸ Ni, gbuɔyilo -bhla bɛa. -ɔ -ka 'ylimna, ɔ sisali wee nɛmɛɛ nimeloo 'wɔ, 'in ɔ 'ka we 'wɔlanɔ. Ni, wee nimeloo mia, nyimɛ yabhlo ɲni -wa: mɔ -wa 'wlu ta glɔ ta 'ya gbelibhlo (666).

14

Nyima wa zitia 'wɔ, wa lɔv

¹ In -tali 'yaa -bha, 'in in yia Bhlabhleyu -yɔyi. ɔ mi *Siɔngɔgɔ 'wlu 'yiligbeda, we -yɔ nyima 'wlu glɔ ta -zakpa kugbua lɛ 'sɔ (144.000). ɔ Bhlabhleyu -yɔ ɔ Didee 'ɲni mi wa 'klɔ -yɔ cɛliɔ. ² Welɔ yabhlo yia yali 'bhɔ. Wee welɔ 'wɔ gumunyu -jiji, we 'wɔ 'ya sa -dɛ -gan. Wee welɔ mɛni -pete wa mia bhlɔdaa welɔ 'bhisa. ³ Waa nyima mi 'ɲnumɔkpe klaa, 'yliyɔgali -mɔv klaa, we -yɔ nyima kpasɔ 'yu lɔv lolu bhlɔda. Wee lɔv mia, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka we bhli, we 'ni waa nyima 'wlu glɔ ta -zakpa kugbua lɛ 'sɔ (144.000) -wa -Lagɔ zitia 'wɔ dɔdɔgu -nyima glaa 'wɔbhɔ. ⁴ -Maa mia, -maa 'ni -maa 'dɛ pɔn -plali 'ɲwɔni duun nya. Cɔn, 'sa -maa -tɔa 'wɔ sa 'painpan. Da Bhlabhleyu -ka 'plili, -maa mi ɔ 'bi. -Lagɔ ka -maa 'wɔziti dɔdɔgu -nyima glaa -maa 'ka ɔ -yɔ Bhlabhleyuu tia -nyima -zɛ. ⁵ -Maa 'ni yotɔbhɔ. Cɔn, -maa 'ni gbɔnyuu 'wlu -ka -Lagɔ 'yu.

'Anzi ta

⁶ Tɔn, in yia 'anzi -putu -yɔyi -bluda -mɔ yali 'pɔpɔ. Mɔ yia -Lagɔgbu gbaa yia, dɔdɔgu

-nyima -yla. Wee -Lagɔgbu 'ni bhloluda -ka. Ni, laga weee klaa, zɔa weee 'yli -nyima klaa, welɔ 'yli -bhlo -bhloo gbanya klaa, we -yɔ nyimaa klu weee -yla we yia we gbaa. ⁷ Wee 'anzi nɛɛ welɔ 'tite nyɛ: «A sɔ -Lagɔ! A bhli ɔ 'ɲni! Ni, bhla -we nya ɔ 'kaa nyimaa -yɔgbu 'wɔbhɔ, we ka nynii 'gbu. Yali klaa, dɔdɔ klaa, gumunyu klaa, we -yɔ 'nyuwluɔanya, -ɔ -laa we la, a bɔbɔ ɔ.»

⁸ 'Anzi 'sɔnɔ yia tianɔ 'bi yi, -zugba we gbɛ: «ɔ ka bhli, Babilɔnɔgbɛ 'kadɔ ka bhli. ɔ ka ɔ 'mama nɔ laga weee 'nyɛ sa duun, wa 'ka we 'ma. Nyimɛ ɔ -ka wee nɔ 'ma, 'in -mɔɔ bhlilia ɔ mɔtnɔ lɔ.»

⁹ Tɔn, 'in 'anzi tanɔ yia sɔ -gaa 'yu 'bi yi. We nɛɛ welɔ 'tite nyɛ: «Nyimɛ ɔ -ka wee nɛmɛ -yɔ we tɛlitɛliɔ bɔbɔ, ɔ -ka we yibhelida 'klɔ -yɔ -kaoo, ɔ -ka we sɔ -yɔ -kaoo, ¹⁰ ɔɔ nyimɛ yia -Lagɔɔ 'cɛɛ nɔ 'maa. Wee nɔ mia, we 'tɛ, 'in -Lagɔ yia we ɔ 'cɛ -kɔpɔ 'wɔslua. ɔɔ nyimɛ yia sia -kosu -yɔ -bhuhui slo 'wɔ. Sia ɔ yia -Lagɔɔ -mɔwɔlɔ -anzinya -yɔ Bhlabhleyu 'yu. ¹¹ -Kosu -we yia wa sialia sa bhabha, we gbeylo yia -gblada -tɔa 'yli weee -nɔ nya. -Slɛɛn, -wa bɔbɔa wee nɛmɛ klaa, we tɛlitɛliɔ klaa, we -yɔ -wa kaa we yibhelida -yɔ, sabɔoo, zlioo, wa mi siada, wa siasie 'na 'ka bhlo.»

¹² We 'gbu -wa mia -Lagɔɔ -nɔ nya, -wa zɔa ɔ tite 'nɔɲwɛ, 'in wa dli tɔa -Zezu -gu ni, -maa mia, -maa -ka -slɛɛn dlitie.

¹³ Tɔn, 'in in yia welɔ yabhlo 'bhɔa yali 'nɔ, we nɛɛ: «-We na yia -mi -yla gbaa ni, -in cɛli we: «-Wa tɛlia -Lagɔlubho 'wɔ ni, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mi wa -nɔ nya.»

«-Bha -bhlokpade, -Lagɔɔ Zuzu nɛɛ: «Nyapɛa wa yia wa lubhoo 'bɔgɔ. Wa lɛnɔgbu -zɔnɔnya -yɔ wa nɔ.» »

**-Dɔya -sa bhla*

¹⁴ In yla 'yaa -bha, 'in in yia yalɔpɔpa -yɔyi. -ɔ mia we -gɔladida, ɔ 'wɔ sa nyimɛ. -Can -kloo mi ɔ 'wluo, 'in 'nɛnɔ -bhleka mi ɔ kwɛɛ. ¹⁵ 'Anzi -putu 'tlaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, we 'kpia 'wɔ 'titeɛ, we nɛɛ ɔ -dia yalɔpɔpa -gu la -ylaɛ: «-In 'bhu -na -bhleka 'wɔ, -in bhli -lu -didie. Ni, -luu -didie bhla nyinia, -we ka gbɔ -wa, -didie bhla bɛa dɔdɔ weee -gu.» ¹⁶ Tɔn ɔ -dia yalɔpɔpa -gu la, ɔ yia ɔ -bhleka latli dɔdɔ -gu, 'in we yia -li -di dɔdɔ -gu.

17-Muu 'b1gv, 'in 'anz1-putu yia -Lagobudu 'kadu, -we mia yali, zo 'tla. -Muu ka 'ya 'nen0 -bhleka kwεε.

18 T0un, 'yabhlo yia 'slakagusaliluu gbεgbεin 'bhulb. -Muu mia, -muu ka -kosu -gv 'tite. We nεε, we kaa 'nen0 -bhleka kwεε -yla weli 'tite nyae: «-In 'bhu -na -bhleka 'wu, -in -sa *-dl0ya, 'in -in 'ka we 'wlugugwlali. Nu, -dl0ya -we mia -m0 su 'wlu dudb -gv, we ka zal.» 19 Wee 'anz1 tlia we -bhleka la dudb -gv, 'in we yia -dl0yaa gwna -sa. 'In we yia we -dl0yaa 'wonyazolu 'kadu nukple viteli. -Muu -wa -Lagoo 'ce. 20 Nu, 'gbe luu wa 'nyazaa wee -dl0ya 'wu, 'in 'p10n yia -m0 'tla. Wee 'p10n mia, mu 'mnia kilo 'wlu gbeta (1.600) -gv, 'in we -g0w0papie yia n1mεsuuun ηwe -y0 nyini.

15

'Anzi gbes0 -y0 'wubhlolu -siasie gbes0

1 -Muu 'b1gv, 'in in yia gwεdilu -putu -y0yi -m0 yali: we 'yli, 'in we yia nyima ηwegaga subhali. 'Anzi gbes0 ka siasie gbes0 kwεε. Wee siasie -wa 'wubhlolu -siasie. Nu, mu nya -Lag0 gbalia 0 'ce.

2 T0un, in yia -lu yabhlo -y0yi, we 'wlv sa gumunyu 'sese -we -y0 -kosu m1 'w0susloluda. -Wa lua n1mε klaa, we telitel1nu klaa, we -y0 we nimeloo, wa 'yligbe gumunyu -gv. Wa ka -Lagoo -pete kwεε. 3 Wa m1 -Lagoo lubhonony0 *Moizi -y0 Bhlabhleyuu luu bhlda. Wa nεε: «Jεitape,

'tite weee -Kany0 -Lag0,
-na lenugbonya 'yli,
'in we nania 'yli.

Nyima weee 'wlulap1ny0,
-na yoo m1 tiklu,
'in we nania 'yli.

4 -J 'nia ηwnu 0 'ka -m1 s0,
'in 0 'ka -na 'ηm1 'ylimani,
-m00 -kany0 'n1 -m1.

-We ka gbv -wa,
-m1 -bhlogb00 mia -m0wlvda.

Nu, dudb0v -nyima weee yia -m1 'yu 'wlulag-
blia
wa 'ka -m1 bub0,
-we ka gbv -wa,
wa ka -na lenugbv tiklu -y0yi.»

5 -Muu 'b1gv, 'in in yia -Lagobudu 'kadu -y0yi ηwekalida -m0 yali. -M0 we nukple,

-Lagoo -m0wlv -ladilida m1 -m0. 6 'Anzi gbes0 -we siasie gbes0 mia kwεε, mu 'tlaa -Lagobudu 'kadu zo. We ka -bana 'p0pa 'painpain 'wu. We 'k1kleyli mia, -can -cesli mia -bha. 7 Wee -yliy0gali -mn0aa 'yabhlo 'nyea wee 'anzi gbes0 -can -k0pv gbes0 yoo. Wee 'k0pv m1 yeda 'yliy0ga -Lagoo 'ce nya. 8 Gbeylo yabhlo 'bhva -m0 -Lagoo 'tite -y0 0 'ηnumnie 'wu, mu yea -Lagobudu 'kadu. Nu, siasie gbes0 -we mia 'anzi gbes0 kwεε, we 'n1 -sl0 'pl1 n1, ny1mε yabhlogb00 'n1 mneni 0 'ka -Lagobudu 'kadu zo pla.

16

Siasie gbes0

1 -Muu 'b1gv, in 'nva weli 'tite yabhlo -we 'bhva -Lagobudu 'kadu zo, we nεε 'anzi gbes0 -ylaε: «-Lagoo 'ceε k0pv gbes0 n1, a mn1 we nukpla -li jitea dudb -gv.»

Siasiee tianv

2 'Anzi tianv mn1a, 'in we yia wenuu 'k0pvu nukpla -lu jite dudb -gv. 'Gbia 'nyii -we c0n0a, 'in we yia nyima -y0yi. Nu, nyima -wa kaa wee n1mεε yibhelida -y0, 'in wa bub0a -we wa tε1a, 'ma wee 'gbianya yia -y0.

Siasiee 's0nv

3 -Muu 'b1gv, 'anzu 's0nv yia wenuu 'k0pvu nukpla -lu jite -m0 gumunyu lv, 'in 'nyu yia 'p10n -ze, 'kwiee 'p10n 'bhisa. 'In gumunyu lv -lu weee yia tl1.

Siasiee tanv

4 Wemu 'anzu tanv yia we -nv jite -m0 -gbuanya -y0 'nyuwlvuanya lv, 'in we 'dε weee yia 'p10n -ze. 5 'Anzi -we kaa 'nyi weee -gv weli, 'in in yia we weli 'nv, we nεε:

«-M1 0 m1 -bha,
-m1 0 m1 bhaa t1ada,
-m1 -wa -M0wlvny0.

Sa -na bhua dudb0v -ny1maa -y0gbv 'wu n1,
we tiklu.

6 -We ka 'gbv we mia tiklu,
mu -wa nu,
maa jitea -Lagonyima -y0 0 gbvu -
falpanyaa 'p10n.

We 'dεε 'gbv,
-in ka wa 'p10n 'nye,
'in wa yia we 'ma,
mu -wa wanvu 'penie.»

7 Nu, -mɔ 'slakagɔsalilu 'wɔ wɛli yabhlo 'bhua, in 'nɔa we, we nɛɛ:

«Jeditape,

'tite weee -Kanyɔ -Lagɔ,
gbɔzɔnɔ -wa:

-na gbɔwɔbhuhue mi gbɔzɔnɔ nya,
'in we mi tikli.»

Siasiee-mnvanɔ

8 -Mɔ 'bɪgɔ, 'anzu -mnvanɔ yia -mɔnɔnɔ 'kɔpɔ nɔkpla -lu jite 'yɔ -gɔ. 'In 'yɔn san yia 'wɔtɛmanɪ, 'in we yia nyima -sie. 9 Tɔn 'yɔ 'pɔa, 'in we yia nyima -sie 'nyumɛɛ, -zugba wa vɛlia -Lagɔ -ɔ 'paa wee gbɔnyii yoo. 'Sa we mia 'bhie, wa'a 'bhiti wa dli 'in wa'a nɔnɔ wa 'ka -Lagɔ 'nɔ 'yɔmanɪ.

Siasiee gbuɔ

10 -Mɔ 'bɪgɔ, 'anzu gbuɔ jitea wɛnɔ 'kɔpɔ nɔkpla -lu wee nɔmɛɛ 'nɔnɔnɔkpe -gɔ. Tɔn, 'in sabɔ yia bɛ da wee nɔmɛ pɪla -lu weee 'wɔ la. Nu, nyima mua wa 'dɛɛ -kwitaya wa siasiee 'gbɔ. 11 Wa kuu 'cɔnɔ -yɔ wa 'gbianyaa 'gbɔ wa vɛlia -Lagɔ -ɔ mia yali, -zugba wa zɔ wa gbɔnyii lɛnɔ 'yɔ.

Siasiee gbelibhlonɔ

12 Nu, wee 'anzu gbelibhlonɔ yia -mɔnɔnɔ 'kɔpɔ nɔkpla -lu jite -gbɔa 'kadɔ -we wa laa Eflatɪ lɔ, 'in we yia mna, nyimaa 'wɔlɔpɪlɪnya -wa mia 'yɔn 'wɔsɔlɔda, wa -ka yi, wa 'ka 'plɪ 'gbɔ. 13 -Mɔ 'bɪgɔ, in yia zuzu 'nyii* ta -we -yɔ gbɔnɔwɔ 'wɔwɔba -yɔyɪ, -zugba we tlaa -zatɪbhɛ klaa, wee nɔmɛ klaa, we -yɔ yoyogbɔ -falɔpanyɔ nɔwɛɛ. 14 Nu, 'Kuzu 'paa wee zuzunya yoo, gwɛdigbɔnya we nɔa lɛ. Dɔdɔ weee -gɔ we mna we 'ka nyimaa 'wɔlɔpɪlɪnya weee 'bɔmɔnɪ, we 'ka wa 'wɔlɔgwɔlɪ, 'in wa 'ka tɔ gɔ, 'tite -ka -Lagɔ 'yɪ 'kadɔn zli.

15 Nyimaa -Kanyɔ nɛɛ: «Nu, 'wienyɔ 'bhisa na yia yia. -Mɔmɔ 'nɪ 'yɔla 'wɔ -mi, 'in -ka -bana lazɔ -ɔ 'dɛ kwesi nɪ, 'wɔtɔtɔ -dlɔɔ mi -nɔ nya. 'In -ɔ nyimɛ 'na 'ka nɔ kpanɔ nya, nyima -ka -ɔ ylada -mi, zɔ 'na 'ka -ɔ 'bha.»

16 Wamɪa nyimaa 'wɔlɔpɪlɪnya weee, 'ma zuzu 'nyii gɔgwɔlɪla 'wɔ da yabhlo. -Mɔ wa laa zuifɔwɛli 'wɔ Amagɛɔn.

Siasiee gbesɔnɔ

17 Nu, wee 'anzu gbesɔnɔ jitea wɛnɔ 'kɔpɔ nɔkpla -lu -mɔ yali -pɪpɛ 'wɔ. -Mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -ɔ 'nɔnɔnɔkpe 'wɔ wɛli 'tite yabhlo 'tlaa, we nɛɛ: «We ka bhia.»

18 Tɔn, 'nyu 'paa 'yɪka, wɛlɪnya gbaa, -dɛ -gaan, 'in dɔdɔ yia zuklu 'titeɛ. Nu, nyima -ka bhia dɔdɔ -gɔ lamɪ we 'ka -zɛɛn yɪ, dɔdɔ 'nɪa -slɔ 'sa zuklu. 19 'Gbe 'kadɔ yia ladɪdɪ ta, 'in laga -gbenya yia labhɔ. -Lagɔ dli yia Babilɔnɔ -gɔ -bho, 'in -ɔ yia we nɔ -kɔpɔ 'nyɛ, we 'ka 'ma. Wee 'kɔpɔ mi yeda -ɔ 'cɛ 'kadɔ nya. 20 Dɔdɔnya -we mia gumunyu nyɪdɪ, 'nyu ka we 'dɛ weee mna, wa'a 'yɪ 'maslɛɛn -gɔgɔnyaa 'wɔ -yɔ. 21 Nɔwɔtlɔ -pue bhua yali, -zugba we bhilɪ nyima -gɔ tɔkpa 'kadɪ 'bhisa. We 'wɔwɔlɔbɛ mneni we 'ka kilo glɔ 'sɔ nyɪ. 'In nɔwɔtlɔ -pue nu 'gbɔ nyima vɛlia -Lagɔ, -we ka gbɔ -wa, 'yɪ wee siasie 'yɪlia.

17

-Lagɔ 'bhua Babilɔnɔnɔ -yɔgbɔ 'wɔ

1 Wee 'anzu gbesɔ -we kaa 'kɔpɔ gbesɔ kwɛɛ, we 'yabhlo bɛa 'mi -yɔ, 'in we nɛɛ 'mi -yɪla: «Yi, sa -Lagɔ yia 'naabɪzɪnɔnɔ 'kadɔ -kasɔ 'wɔpaa, in 'ka -mi we 'klɔslɔlu. -ɔ nɔnɔ -wa 'gbe 'kadɔ -we mia 'nyii -zɔ kwesi. 2 Nu, dɔdɔgɔ -nyimaa 'wɔlɔpɪlɪnya -yɔ -ɔ 'nɔnɔnɔ 'sɔ ka -budu 'wɔdɪ. Dɔdɔgɔ -nyima ka -nɔ 'ma sa duun. 'In -mɔmɔ -ka -nɔ 'ma, -mɔ -kanyɔ ka -ɔ mɔnɪ lɔ bhilɪ.»

3 -Lagɔ Zuzu 'bhua 'mi 'wɔ, 'in 'anzu yia 'mi da bɛblɛ kwa. -Mɛmɛ mia, 'in in yia 'nɔnɔnɔ yabhlo -yɔyɪ, -zugba -ɔ -dɪ nɔmɛ zalɔ -gula. Wee nɔmɛɛ -gɔ wɔ gbesɔ, 'in we 'gwɪ kugbua, 'in -Lagɔ vɛli -nɔnɔnɔ mia we -yɔcɛlɪda da weee. 4 -ɔ 'nɔnɔnɔ ka 'naa -zɔnɔ -bana zalɔ 'wɔ. Nu, -can klaa, tɔkpa -zɔnɔ klaa, we -yɔ 'nɔnɔnɔnɔ wa laa 'pɛlɪ, mɔ nya -ɔ -kpea. -Can -kɔpɔ mia -ɔ kwɛɛ. Nu, -nyanɪ yea wee 'kɔpɔ: mɔ -wa -ɔ -yɔ nɔkpasiaa -budu 'wɔdɪdɛɛ pɔn. 5 'Nɔnɔ yabhlo, -we ka ji mia zizɛda, -mɔnɔ mi -ɔ 'klɔ -yɔ cɛlɪda. Mɔ -wa:

BABILɔNUGBE 'KADU
'NAABɪZɪNɔNɔ 'NYAA -Yɔ
DUDU -GUU -NYANɪ GWEDɪDA

6 'In in yia we 'jɪyɪbhɛli nu, -Lagɔnyimaa 'pɔn -yɔ -Zezuu gbɔdayɪnyaa 'pɔn -we -ɔ 'maa, we nɔ mi -ɔ 'bhada.

* 16:13 Zuzu 'nyii: 'sɛbhɛ tɔlɔba nɛɛ pɔn -ka zuzu.

In 'yia ɔ -yɔ, 'in we yia 'mɪ ɲwɛgaga -sɔbhali. ⁷ 'Anzi nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu we yi 'sa -mɪ -lɔɛlia? Nu, ɔɔ 'ɲwnɔ -yɔ nɪmɛ -we -gɔ ɔ -dia la, nɪmɛ -we kaa 'wlu gbesɔ -yɔ 'gwɪ kugbua, we 'ji -we mɪa zizeda, 'mɔ na yia -mɪ -yla gbaa. ⁸ Nɪmɛ -we -in 'yia dɛ -yɔ, we mɪ bha la. -Slɛɛn mɪa, we 'nɪ lamɪ. 'Bhɔka -we 'nɪa bhloluda -ka, we 'wɔ we yia 'tlaa, 'in wa 'ka we lasa. We 'ka dɔdɔw gwedɪda bhlili, nyɪma -wa ka ɲnɪ 'nɪa 'yliyɔga -sɛbhɛ 'wɔ ɛɛɪda -mɪ, ɲwɛgaga yia wa sɔbhaa wa -ka wee nɪmɛ 'yɪ. -We ka gbu -wa, wee nɪmɛ mɪ bha la, -slɛɛn mɪa, we 'nɪ lamɪ, nɪ, lɔ we yia yia.

⁹ «-Slɛɛn mɪa, -in 'nɔ gbu 'wɔla gbuyilo nya. We -gɔ wlu gbesɔ mɪa, -gɔgɔ gbesɔ -wa. -Mɔ ɔɔ 'ɲwnɔ -dɪa la. 'In we mɪ 'yaa nyɪmaa 'wlulapɪnya gbesɔ nya. ¹⁰ Nu, nyɪmaa 'wlulapɪnya gbu mɪa waa gbesɔ -manɪ glaa, -maa ka bhli, wa 'nɪ -slɛɛn wa 'bɪ 'wɔ -mɪ. Nu, wa gbelibhlonɔ pɪa -slɔ nyɪma 'wlu la. Wa gbesɔnɔ 'nɪ -slɔ nyɪ. 'In ɔ -ka yi, ɔ 'na 'ka -gwɛ. ¹¹ Bhlasabhla -nɪmɛɛ tɪanɔ mɪa, -we mɪ bhaa la, 'in -we 'nɪa -slɛɛn lamɪ, mɔ -wa nyɪmaa 'wlulapɪnyɔɔ gbetanɔ. We mɪ waa nyɪmaa 'wlulapɪnya gbesɔ -manɪ glaa. La wa yia we -saa.

¹² «'Gwɪ kugbua -in 'yia dɛ -yɔ nɪ, nyɪmaa 'wlulapɪnya kugbua -wa. Wa 'nɪ -slɔ wa 'tɪɛ 'yɪ. Nu, wa -ka wa 'tɪɛ 'nyɛ nɪ, 'in wa -yɔ wee nɪmɛ 'sɔ pɪa nyɪma 'wlu la, bhla -sɛɛɛ -nɔ nya. ¹³ Waa nyɪmaa 'wlulapɪnya wee mɪa, wa 'wlukɔɔngbu -bhlo. We 'dɛɛ 'gbu wa yia wa latelo -yɔ wa 'tɪɛ wee nɪmɛ -yla tɪ. ¹⁴ Ma yia Bhlabhleyu tɔ dɪa, 'in lua ɔ yia wa. -We ka gbu -wa, mɔ pɪa nyɪmaa 'wlulapɪnya wee 'wlu la, 'in ɔ mɪ -ciaan nɔ -kanyɔ nya. Nyɪma -Lagɔ laa, 'in ɔ yia -bha wa -sa, 'in wa mɪa tɪklu -Lagɔ 'yu, -maa -yɔ ɔ sɔ yia wa lua.»

¹⁵ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'anzi nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «'Nyɪ -we -in 'yia dɛ -yɔ, da 'naabɪzɪɲwnɔ -dia la, mɔ -wa nyɪmaa klu klaa, nyɪmaa -zlo klaa, laga klaa, we -yɔ wɛlu 'yɪ -bhlo -bhlo gbanya. ¹⁶ 'Gwɪ kugbua -we -in 'yia dɛ -yɔ, we -yɔ wee nɪmɛ, mɔnya yia ɔɔ 'naabɪzɪɲwnɔ 'wɔnyɛa. -We wee ɔ kaa kwɛɛ, kwɛɛ we yia we ɔ -saa -nya, 'in we 'ka ɔ tɪ kpanɔ nya. ɔ yɪɛ we yia lia, 'in we 'ka ɔ pɪu -kosu 'wɔpa. ¹⁷ -We ka 'gbu we 'kaa we lɛnɔ -nya, mɔ -wa nu, -

Lagɔ zua we we dɪ 'wɔ, we 'ka dɪ -bhlo -ka, 'in we 'ka we 'tɪɛ nɪmɛ -yla tɪ ɔ dɔmagbu nya. We 'dɛɛ 'gbu, 'tɪɛ wee waa nyɪmaa 'wlulapɪnya yia wee nɪmɛ yoo 'nyɛa. 'Sa we yia -mɪa, 'in we 'ka -Lagɔ wɛlu -gɔgbɔ lɛnɔbhla yɪ. ¹⁸ Nu, 'ɲwnɔ -in 'yia dɛ -yɔ, wee 'gbe 'kadɔ -wa. Mɔ pɪa da dɔdɔgɔ -nyɪmaa 'wlulapɪnya wee 'wlu la.»

18

Babilɔngbee bhlilhie

¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in in yia 'anzi -putu -yɔyɪ yali 'bhuda. We ka 'tɪɛ, 'in we san nyɪa dɔdɔ da wee. ² We 'kɪa 'wɔ 'tɪɛɛ, we nɛɛ: «ɔ ka bhli, Babilɔngbe 'kadɔ ka bhli. -Bha zuzu 'nyɪ dɪa -slɛɛn la.

Pɔɪnkazuzu wee -yɔ pɔɪnkazia wee -we wa nyɛa 'wɔ,

mɔ dɪa -bha la.

³ Nu, ɔ ka laga wee ɔ nɔ 'nyɛ sa duun, 'in -mɔmɔ -ka ɔ nɔ 'ma, 'in -mɔɔ -kanyɔ bhlilia ɔ mɔtɪ lɔ.

Dɔdɔgɔ -nyɪmaa 'wlulapɪnya -yɔ ɔ 'sɔ ka -budu 'wɔdɪ.

'Ya, ɔ 'ɲnɪmɪɛ 'kadɔ 'gbu, dɔdɔ -gɔɔ -valepanya ka 'gwɛzi duun 'yɪ.»

⁴ 'In in yia wɛli -putu 'bhua yali 'nɔ, we nɛɛ: «Na nyɪma, a 'tla Babilɔngbe nɔkplɛ.

A -ka we lɛnɔ, a 'na 'ka ɔ gbɔnyuu glaa -mɪ, 'in sɪasɛ -we yia ɔ bhɪa, a 'na 'ka we 'wɔ -mɪ.

⁵ Nu, ɔ gbɔnyɪ yla yali.

-Lagɔ 'nɪ ɔ lɛnɔgbu 'nyɪ 'wɔdɪ.

⁶ Sa ɔ nɔa ɔ nyɪma, a nɔ 'sa ɔ.

-We ɔ nɔa nyɪma -yla lɛ, a nɔ we -zakpa 'sɔ lɛ ɔ -yla.

'Kɔpɔ -we 'wɔ ɔ 'nyɛnɪa nyɪma nɔ, a palɪ -mɔ 'telɔ nɔɔ -zakpa 'sɔ ɔ -yla.

⁷ 'Dɛɛ 'ylimɪɛ -yɔ 'ɲnɪmɪɛ ɔ 'yɪbhaa.

We 'dɛɛ 'gbu, a 'nyɛ ɔ 'sasɔkpa -sɪasɛ -yɔ guwɔwɔwɔlɔɛ.

ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ -yla:

«In -dɪ 'ɲnɪmɪkpe -gɔla.

In 'nɪ -dɔgbɔɲwnɔ, 'in gu 'na 'ka 'mɪ 'wɔwɔ.»

⁸ We 'dɛɛ 'gbu, sɪasɛ 'kadɪ -we yia ɔ yla 'yɪ -bhlo nya, mɔ nɪ: nyɪmɛ -bhagu klaa, guwɔwɔwɔlɔɛ klaa, we -yɔ ɲwɔ.

We 'dɛ wee yia ɔ -gbɛ yia.

'In -kosu 'ka ɔ -sie.

Cun, Jejitape ɔ 'bhua ɔ -yɔgbu 'wu,
ɔ ka 'tite.»

⁹ Nu, duduɔ -nyimaa 'wlulapinya -yɔ ɔ
ka -budu 'wudi. Wa ka ɔ 'gwɛzi li. We mi 'saa
'gbu, -kosu -we yia ɔ -siewa, wa -ka we gbeylo
-yɔyi, wia wa yia. -Gle wa yia 'paa wee 'gbee
'gbu. ¹⁰ Wa 'na 'ka we kwesi lanyini, -we ka
gbu -wa, nyanɔ wa yia nua wee siastie 'kadu
'gbu, 'in wa 'ka gbae:

«Gbonyuu! Gbonyuu!

Babilonugbe 'kadu, 'gbe 'tite,
-Lagɔɔ 'ce 'kadu ka ɔ lasa
'leli -bhlogbɔɔ nya.»

¹¹ Nu, dudu -gɔɔ -valepanya mi wida, wa
mi -gle 'pada wee 'gbee 'gbu. Wa -vale'e
zɔ -sleen. ¹² Wa pelɔpa -li ni: -can klaa,
'gwɛzi 'pɔpa klaa, tukpa -zɔnu klaa, 'pelili
klaa, 'naa -zɔnu klaa, 'naa -zalɔ -we ka -vale
'tea klaa, -mislɔ naa klaa, we -yɔ suu 'yli -
bhlo -bhlo -we wa'a 'yia bhebhe. Telitelili
mi 'ya -bha, tɔba mi luegla nya, tɔba mi su
-zɔnu nya, tɔba mi nete -zɔnu nya, 'in tɔba
mia tukpa 'nanɔ nya. ¹³ -Zapɔɔ nnanli mi -
bha, -li -we ka ηne menia, we mi 'ya -bha,
-mu -wa: *lasiklɔ klaa, *mili klaa, we -yɔ
'wli. Nu, nu klaa, 'kpi klaa, bleya -yɔ we
bhɔbhɔ klaa, 'bhinya klaa, bhlabhlenya
klaa, nimesɔɔnya klaa, we -yɔ -nimesɔɔɔn
'wɔgbizewotlonya mi 'ya -bha. 'Bhie, galɔ -
yɔ nyima tɔba mi -bha. ¹⁴ Nu, -valepanya
nɛɛ wee 'gbe -ylae: «-Lu weee a 'yibhaa,
wa'a 'yi -sleen we amaa -gbe. -We ka -vale
'tea, -we nanɔ 'yli, we ka amaa -gbe mnɔ,
wa 'na 'ka 'masleen we 'yi amaa -gbe.» ¹⁵ -
Valepanya, -wa 'yia 'gwɛzi wa -vale 'bi wee
'gbe 'wu, wa 'na 'ka we kwesi lanyini. Nyano
wa yia nua wee siastie 'kadu 'gbu. Wia wa
yia, -gle wa yia 'paa. ¹⁶ 'Wu wa yia 'kpiɛ:

«Gbonyuu! Gbonyuu!

Gbe 'kadu mia da ni,
'naa -zɔnu -yɔ 'naa -zalɔ
-we ka -vale 'tea,
zime mu kaa we kuu.

-Can klaa, tukpa -zɔnu klaa, we -yɔ 'pelili,
'mu ɔ kpelia zime.

¹⁷ Nu, 'leli -bhlogbɔɔ nya
we -li -zɔnu weee 'bhua la.»

Batoo -panya weee klaa, -wa plia gu-
munyu -gɔ klaa, we -yɔ -wa nua batoo 'wu

lubho -yɔ -wa yia wanɔ lililu 'nyu -gɔ -
valepapie 'bi, wa 'de weee ka wee 'gbe gw-
evla. ¹⁸ -Kosu mia wee 'gbe -sieda, wa -ka
we gbeylo -yɔyi, 'in wa 'kpiɛ 'wɔɛ: «Gbe mia
de, we 'sɔnu 'ni -mi.» ¹⁹ Bla wa slua 'wluo,
-zugba wa wi, wa pa -gle, wa gbae:

«Gbonyuu! Gbonyuu!

Babilonugbe 'kadu,
nyima weee -wa plia amaa -gbe
batoo 'wu gumunyu -gɔ,
wa ka 'gwɛzi -cian -ze amaa 'gbu.
Ama 'bhua la 'leli -bhlo nya.»

²⁰ Yali, wee 'gbe ka labhu, a li 'muna. -
Lagonyima, ɔ tietienya, ɔ gbɔɔ -falpanya,
amia li 'ya 'muna. Nu, -Lagɔ ka wee 'gbe ɔ
'ce 'kluslolu gbu -we we nua le ain -yla, we
'gbu.

²¹ Tɔun, 'anzi 'tite yabhlo yia tukpa
'wɔbhu. Nu, wee tukpa wɔɔ 'wu -gligbɔ
'bhisa. We 'bhua we 'wu, we vitelia we
gumunyu lu, 'in we nɛɛ:

«A yla, 'sa -bhlokpade wa yia Babilonugbe
vitelia,
'in we 'ka labhu.

²² Wa 'na 'ka 'masleen lu 'nu Babilonugbe
nukple.

Wa 'na 'ka -petee weli 'nu.

Wa 'na 'ka 'masleen legle 'nu.

Wa 'na 'ka lubho -yɔ lubhonunya 'yi.

Wa 'na 'ka 'masleen 'wu -jiji 'nu.

²³ 'Napɛɛ san 'na 'ka 'masleen li
-mɔ Babilonugbe nukple.

Wa 'na 'ka nyimesloyu -yɔ ɔ 'ηwnɔ weli 'nu.
Nu, amaa -valepanya 'yia -benyi dudu weee
-gɔ,

'in a yia laga weee -dawli 'wɔnu
amaa ylisi nya.»

²⁴ Nu, -Lagɔgbɔɔ -falpanya -yɔ -
Lagonyimaa titlie, we -yɔ nyima weee -wa
wa 'bhaa dudu -gɔ titlie mi ɔ 'wlu.

19

Lulue lɔ

¹ -Mɔ 'bigu, 'in in yia nyimaa -zloo weli
'nu -mɔ yali gbada. Wee weli nɛɛ:

«*Aleluya!

-Amiaa -Lagɔ ka -ain gbu 'wɔsa.

-Lagɔ ɔ 'yia, 'in ɔ 'tea la,

'mɔ ɔ -mia.

² Nu, ɔ gbɔwɔbhuhue tikli,

'in ɔ gbaa gbɔzɔnu.

'Naabizijwno 'kadu mia,
 o ka o gbu dlu.
 O ka dudugv -nyima duun pounplali
 wa nya motni lenve nya.
 O ka -Lagonyima 'bha:
 we 'deε 'gbu, -Lago yia wa kpara.»
 3 Wee weli neε 'yae:

«Aleluya!

Wee 'gbe 'kadu gbeylo mi 'wosoda
 'yli weee -nu nya.»

4 Waa nyima kpari glv -bhlo 'ya -mnuva -yo
 'yliyogali -mnuva -kuba 'kukolu -Lago -o -dia
 'nimnikpe -gv la, o 'yu, 'in wa yia o bubo, -
 zugba wa gbaε:
 «-Ameni! Aleluya!»

Bhlabhleyuu 'hwnakwafeti

5 'Ya, weli yabhlo 'tlaa 'nimnikpe 'wu, we
 neε:

«Amia, -Lago lubhononya,
 amia sda da o,
 we 'de yi 'yua -seεε -zeoo,
 we 'de yi nyima 'kadi -zeoo,
 a 'de weee bhli -amiaa -Lago 'hni.»

6 Toun, in yia weli -we 'wlv nyimaa -zlo
 mia gbadaa weli 'nu. -We 'wlv 'ya gumun-
 yuu -yo -deε -jiji. We neε:
 «Aleluya!

Cun, -sleen mia, Jejitape,
 'tite weee -Kanyo -Lago pili
 nyima weee 'wlu la.

7 -A li 'muna,
 -a 'ylimani -Lago 'hni 'muna nya.
 Nu, -sleen mia,
 Bhlabhleyuu 'hwnakwakwie -wa.

'Nwno -o -saa -bha o -nu nya,
 -moo ka -moo 'de 'ylinamani.

8 O ka 'wupla -bana yabhlo 'yi.
 'Naa -zono -bana -wa,
 li we lia,

'in we mia -mowloda.»

(Nu, wee 'naa -zono mia, mu -wa -
 Lagonyimaa libho -zono.)

9 'Anzi neε 'mi -yla: «-We in mia gbadaa, -in
 celi we, -Lagoweli 'debhie -gbolu -wa. Nu,
 -wa wa laa Bhlabhleyuu 'hwnakwafeti 'wu,
 'wututue -dlao mi wa -nu nya.»

10 Toun, in yia 'kukolu 'sibhli 'anzu bhv -
 yo, in 'ka we bubo. 'In we neε 'mi -ylaε: «-In
 nu 'nanu, -in 'na nuu 'sa -ni. Nu, -ami mia, -
 Lago lubhononyo in -mia, -mi -yo -na bhelia
 -yo -na bhoba -wa mia -Zezu gbadayinya

nya, an 'bhisa. -Lago 'de -bhlo -in 'kaa
 bubo.»

Cun, -Zezu gbadayiweli -wa -Lagobbu -
 falipanyaa weli somi.

Nimesuon 'pupaa -guladinyo

11 -Muu 'bigv, 'in in yia yali hwekali -nu -
 yoyi. -Bheε mia, nimesuon 'pupa mia -bha.
 Wee nimesuon -guladinyo wa laa Weli -
 bhlo -yo Gbozono. O gbowubhuso -yo o tuguso
 tiklu. 12 O 'yli nyimaa -kosu 'bhisa. -Can -
 klooo -zlo mia o 'wluo. 'Nni yabhlo mi o -
 yocelida, nyime yabhlogbo 'ni we -yi, we 'ni
 o 'de -bhlo 'wobhu. 13 -Bana -we mia o 'wu,
 'pion wotomania we, tugonyo -bana 'bhisa.
 O hni -wa -Lagoweli. 14 Yali 'sluja mi o 'bi,
 wa 'de weee mi nimesuon 'pupanya -gv. -O
 -ka -mi, 'naa -zono -bana 'pupa 'painpain
 mi o 'wu. 15 -O -dia wee nimesuon -gv la, o ka
 'nenε -tugugble hweε. Wee tugugble nya o yia
 dudugv -nyima bhita. 'Ma o yia hwe -gv zva
 'tite nya. Mo yia -dlaya 'wonyazaa 'tite -ka -
 Lago 'ce 'kadu 'wu. 16 Nu, 'hni yabhlo mi o
 -bana -yo o bhogo -yo celida. Wee hni -wa:
 NYIMAA 'WLULAPILINYAA 'WLULAPILINYO
 WE -YO

NYIMAA -CIAAN NU -KANYO

17 -Muu 'bigv, 'in in yia 'anzi yabhlo -yoyi
 'yib nukple. 'Zia weee, -we mia -bluda -mo
 yali 'pipi, we 'kpa 'wu 'titeε we -yla, we neε:
 «A yi. A suslolu 'wu, -Lago lililu 'kadu
 'gbu. 18 Nu, a yi nyimaa 'wlulapilinya klaa,
 'sljaa 'yugalinya klaa, we -yo nyima 'tite, a
 yi wa 'kwie lia. A yi nimesuonnya -yo we -
 guladinyaa 'kwie lia. A yi nyimaa 'yli -bhlo
 -bhloo 'kwie lia: we 'de yi gali -zeoo, we yi
 -wa 'nia gali nya -mi -zeoo, we yi 'yilaasu -
 zeoo, we yi nyima kpari -zeoo, a yi wa 'de
 weee 'kwie lia.»

19 Toun, wee nime klaa, nyimaa 'wlu-
 lapilinya klaa, we -yo we 'sluja, 'in in yia
 we -yoyi. Wa ka 'wlugwllali wa -yo o
 nimesuon -guladinyo -yo -moo 'sluja 'so 'ka
 tu gv. 20 Nu, wa ka wee nime -yo wee yoy-
 olagobbu -falipanyo kpa. Wee yoyogbu -
 falipanyo ka gwedigbu lenv wee nime 'yu
 we 'ka nyima -dawli 'wono. Nyima -wa kaa
 wee nimeε yibhelida -yo, 'in wa bubo we
 telitelinu, 'ma we nua -dawli 'wu. Nu, we 'de
 'soo 'yliyaganu wa vitelia -kosu 'kadu -yo -
 bhuhui -slo 'wu.

21 'In nimesuun -guladinyo yia nyumaa pnu 'bha o 'nen o -tugugble -we mia o ηwee, we nya, 'in 'zia weee yia wa 'kwie li.

20

-Zezu pila nyima 'wlu la -zo 'wlu gbuu -nu nya

1 -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi yabhlo -yoyi yali 'bhoda. -Lakli yabhlo -yo -peklee 'kadu yabhlo mi we kwee. Nu, 'bhoka -we 'nia bhloluda -ka, we -lakli -wa. 2 'In we yia -zatibhe kpa. *-Zatibhe mia, *tibhe, -we mi bhaa, mu -wa. Nu, 'Kuzu wa laa *-Saatan, mu -wa. Wee 'anzi kpa we, 'in we yia we gbuu we -peklee nya, -zo 'wlu gbuu -nu nya (1.000). 3 We vitelia we 'bhoka 'wu, we 'paa we -lakli ηwe, 'in we yia we -gugbali: -muu yi 'wlu nu, we 'tla wee 'bhoka 'wu, -zugba -zo wa -dila we, we 'ni -slo gba, we yi -mo 'tla, we yi dudugu -nyima -dawli 'wunu. Nu, we bhla -ka bhia ni, 'in wa 'ka we 'yitide bhla -selee -nu nya.

4 Toun, 'in in yia 'ηnumnikpenya -yoyi. -Wa -dia we -gula, ma 'yia 'tite wa 'ka nyumaa -yogbu 'wobhu. Nyima wa -dia 'wlu -gu, 'in in yia wa zuzunya -yoyi. -We ka 'gbu wa yia wa 'bha, mu -wa nu, -Zezuu gbodayinya wa -mia, 'in wa yi 'yaa -Lagobu gba. Waa nyima mia, wa 'ni wee nime -yo -we wa teta bubo. Wa 'ni wee nimee yibhelida 'klu -yo -ka, 'in wa 'ni we so -yo -ka. Waa nyima mia, wa ka tltinya glaa 'wuso, 'in wa -yo Klisi 'so yia nyima 'wlulapili -zo 'wlu gbuu (1.000) -nu nya. 5 Ma -wa tiatia -nyima -wa -Lago -solva tltinya glaa 'wu. Wee -zo 'wlu gbu 'ni -slo bhia ni, nyima toba 'na 'ka 'wuso. 6 Nyima -wa -Lago -solva 'wu tia tltinya glaa, 'wutute -dlao mi wa -nu nya, -Lagoo -nu wa -mia. Tltilee 'sonu 'ni 'tite -ka wa -gu. Waa nyima mi -Lago -yo Klisi bubunya nya. Wa -yo Klisi so yia nyima 'wlulapila -zo 'wlu gbuu -nu nya.

-Saataan lulue

7 Zli wee -zuv 'wlu gbu -ka bhia ni, 'in wa tidea -Saatan 'yi. 8 'In we mnia dudub beta -mnuua -gu -nyima -wa wa laa Gogu -yo Magob* -dawli 'wunva. 'Wlu we yia wa gugwaha, wa 'ka tu gu. 'Wu wa yia zumania gumunyuu ηweyo -buse 'bhisa. 9 Dudu weee

-gu wa yia 'pila, 'in wa 'ka -Lagonyumaa ladida -we -wa 'gbe -we -Lago 'yibhaa, wa 'ka we gbeli. Nu, -kosu yabhlo yia yali 'bhua, nyima -wa -Saatan gugwaha 'wlu, we 'ka wa lasa.

10 Toun, *'Kuzu -we nua -benyi nyima -dawli 'wu, wa kpa we, -kosu 'kadu -yo -bhuhui -slo -we 'wu wa vitelia wee nime -yo yoyogbu -falipanyo, 'in wa yia -mo we viteli. Saboo, zloo, sia wa yia 'kamuu.

'Wobhlolu gbuwobhuhue

11 -Muu 'bigu, 'ηnumnikpe 'kadu -we polva, we -yo we -guladinyo mia, 'in in yia wa -yoyi. Dudu -yo yali ka o kwee -gwa: wa'a 'yi 'masleen we -yo. 12 Nyima 'kadu -yo nyima -kpa -wa tia, 'in in yi 'yaa -maa -yoyi 'ηnumnikpe 'kadu 'yu. 'In 'anzinya yia 'sebhanya 'wokal. Nu, 'in wa yi 'yaa 'sebbe -putu 'wokal: 'yiyoga -sebbe -wa. Tltinya mia, wa lenugu -gu wa bhua wa -yogbu 'wu, sa we mia celida wee 'sebhanya 'wu, 'sa. 13 Tltinya mia gumunyu lu, -maa ka -mo 'tla. Tltie -yo tltinyaa -zo ka 'ya -mu -nu wla. -o -ka -mi, -mo lenugu -gu -Lago 'bhua -mo -yogbu 'wu, 'sa. 14 'In wa yia tltie -yo tltinyaa -zo -kosu 'kadu 'wu viteli. Mu -wa tltiee 'sonu. 15 'In nyoo nyoo ka ηni 'nia 'yiyoga -sebbe 'wu celida -mi, 'in wa yia -mo -kosu 'kadu 'wu viteli.

21

-Zeluzalemv lolu

1 -Muu 'bigu, 'in in yia yali lolu -yo dudub lolu -yoyi. Yalu tianu -yo dudub tianu ka labhu, 'in gumunyu 'ni -sleen lamu. 2 'In -Lagoo 'gbe -we -wa -Zeluzalemv -lolu, 'in in yia we -yoyi yali -bhoda. We yia we 'de 'ylinamanu nee 'ηwnoyu -o mi o 'lowli wuda. 3 Toun, weli 'tite yabhlo 'bhua -mo 'ηnumnikpe 'wu, 'in in yia we 'nu. We nee: «-Sleen mia, -Lagoo ladida mi nyima glaa, wa glaa o yia ladia. Ma yia o nyima -zea. -Lagoo 'debbie -yo wa so yia -mia, 'in o 'ka wa -Lago nya -mi. 4 Wa -ka wi ni, -Lago yia wa 'mio weee sea. Tltie 'na 'ka lamu. Guwuwuwue klau, wiwie klau, we -yo kuu 'conu, -muu weee 'na 'ka lamu. Nu, gbu -sanya ka labhu.»

* 20:8 Gogu -yo Magob: nu, 'ηni -we wa zua -Lagoo tunyima, mu -wa.

5 -Ḑ -dia 'ḡnumnikpe -gṽ la, ḑ 'bhua weli 'wṽ, ḑ nɛɛ: «In ka -lu weee 'bhiti, 'in we yia -lu lolu -ze -sɛɛn.» Ḑ nɛɛ 'yaɛ: «-We na gbaa, -in celi we, nu, wee weli ni mi dliḡṽṽ sa, 'in we mia gbṽṽṽ nya.»

6 'In ḑ nɛɛ 'ya 'mi -yla: «Nu, we ka -sɛɛn bhia. -Ami -wa we gwedida, 'in in mia we bhialida nya, we tianṽ -yḑ we 'wṽbhɔlunṽ. Nyime, -ḑ 'nyumatṽ -ka 'bhada -mi, bhe na nyɛa ḑ 'nyu. 'Nyu, -we na nyɛa ḑ ni, 'wṽwṽwṽ nyu -we wlaa 'yliyḑgagie, mṽ -wa. 7 -Ḑ -ka -gṽgalinyḑ nya -mi, mḑ kaa we 'yiyi klṽ: ḑ -Lagḑ na yia -zɛa, 'in ḑmḑ 'ka na 'yu -zɛ. 8 Nu, -wa 'nia dli 'tɛ klaa, -wa 'nia 'mi dli -gṽ zṽ klaa, gbonyii 'kadṽ lɛnṽnya klaa, nyima -bhanya klaa, mṽtni kwɛ -cian klaa, ylisinṽnya klaa, -wa bubḑa yoyo -lagḑ klaa, we -yḑ yocian weee, -wa weee mia dɛ, -kosu 'kadṽ -yḑ -bhuhui slo mi wa -nṽ nya: mṽ -wa titliee 'sḑnṽ.»

9 Nu, 'anzi gbesḑ, -we kaa 'kḑṽ -we mia yeda 'wṽbhɔlolu -siasie gbesḑ nya kwɛɛ, we 'yabhlo bɛa 'mi -yḑ, 'in we nɛɛ: «Yi, in 'ka -mi 'ḡwnḑyu 'klṽslolu, -ḑ Bhlabhɛyu -saa -bha ḑ 'ka ḑ 'ḡwnḑ -zɛ.» 10 -Lagḑ Zuzu 'sibhɛlia 'mi -gṽla, 'in we yia 'mi -gḑḑ 'kadṽ 'wɔkwa. Wee -gḑḑḑ -gṽ mi 'wṽpada. 'In we yia 'mi -mḑwṽ gbe 'klṽslolu. Mṽ -wa -Zeluzalɛmṽ -we mia yali 'bhṽda -Lagḑḑ -gbe. 11 -Lagḑḑ san lia wee 'gbe nṽkplɛ. We lili 'wṽ sa tṽkpa -zḑnṽ, we 'wṽ sa tṽkpa 'nuonuo -we ka nṽkplɛ wa yia la 'veli 'bhisa. 12 'Suo -we bibea wee 'gbe, we 'tu 'wṽ, 'in we mia yali 'pada. Wee 'gbe ka klolo kugbua lɛ 'sḑ, 'in 'anzi kugbua lɛ 'sḑ kṽa we ḡwɛ. 'Ḡni mi wee klolonya -yḑcelida, nu, *Izlaɛli *zṽa kugbua lɛ sḑḑ ḡni -wa. 13 Klolo ta mia bɛta yabhlo -gṽ, -mḑ wee 'gbe 'wṽ. Ta mi 'yṽṽ 'wṽsḑlṽda, ta mi 'yṽṽ bhililida, we gbelibhlo pṽni yiyɛlia 'klṽ -yḑ, ta bɛta yabhlo, 'in ta mia bɛta -putu. 14 Wee 'gbee 'suoo gwe mia, tṽkpa kugbua lɛ 'sḑ nya we mia. Bhlabhɛyuu tietienya kugbua lɛ 'sḑḑ 'ḡni mi wee tṽkpanya -yḑcelida.

15 'Anzi, -we mia 'mi -yla gbṽ gbada, -can gblee -we nya we yibhḑlṽ -lu, we mi we kwɛɛ, we 'ka 'gbe klaa, we klolonya klaa, we -yḑ we 'suo yibhḑlṽ. 16 Wee 'gbee bɛta -mṽṽa weee -bhlo. Nu, 'anzi 'bhua we -can gblee 'wṽ, 'in we yia wee 'gbe yibhḑlṽ. We

tlolo klaa, we 'wṽlaylilo klaa, we -yḑ we -gṽwṽpalo, we 'dɛ weee -bhlo. We nyini -luu yibhḑlṽ 'wṽ glṽ ta. 17 'Anzi yia we 'suonya yibhḑlṽ: we tlolo nyini yibhḑlṽ glṽ gbesḑ 'ya -mṽṽa. -Luu yibhḑlṽ -we 'anzi kaa, mṽ -bhlokpade dṽdṽḡṽ -nyima kaa. 18 Wee 'gbee suo mia, tṽkpa -zḑnṽ -we wa laa zasṽṽ, we nya wa 'sṽbhaa we. -Caan 'zayli nya wa 'sṽbhaa wee 'gbe. Li we lia 'veli 'bhisa, 'in wa yia we 'wṽla. 19 Nu, wee pa mia, tṽkpa -we -gṽ we mia 'sṽbhada, tṽkpa -zḑnṽṽ 'yli -bhlo -bhlo nya we mia. Tṽkpaa tianṽ mi zasṽṽ nya, we 'sḑnṽ mi safili nya, we tanṽ mi agati nya. We -mṽṽanṽ mi emewlodṽ nya. 20 We gbunṽ mi onisi nya, we gbelibhlonṽ mi salidṽanṽ nya. We gbesḑnṽ mi klisoliti nya, we gbetanṽ mi belili nya. We gbomṽṽanṽ mi topazi nya. We kugbuanṽ mi klisopazi nya. We kugbua lɛ -bhlonṽ mi tulikṽazi nya. We kugbua lɛ 'sḑnṽ mi ametisiti nya. 21 Wee klolo kugbua lɛ sḑ mia, 'pelili kugbua lɛ sḑ -wa, 'in klolo -bhlo mia wee 'pelili -bhlo nya. Wee 'gbee -gbɔḡḡṽ 'wṽ mia we mi -caan 'dɛbhie -gbolu nya, 'in wa yia we 'wṽla 'veli 'bhisa.

22 Nu, wee 'gbe nṽkplɛ, in 'ni *-Lagḑbudu yabhlogbḑḑ -yḑyi, -we ka gbṽ -wa, Jejitape, 'tite weee -Kanyḑ -Lagḑḑ 'dɛbhie -gbolu -yḑ Bhlabhɛyu mi we nya. 23 Wee 'gbe 'ni 'yṽ -yḑ 'cṽṽ saan gbṽ -ka. -We ka gbṽ -wa, -Lagḑḑ 'ḡnumnie san lia we 'wṽ, 'in Bhlabhɛyu mia we zli nya. 24 Nu, dṽdṽḡṽ -nyima yia wee 'gbee zli 'klṽ nḑa, 'in dṽdṽḡṽ -nyimaa 'wlulapɛnya -yḑ wa 'ḡnumnili yia yia. 25 We klolonya 'na 'ka kla 'mnumnu, -we ka gbṽ -wa, sabḑ 'na ka wee 'gbe nṽkplɛ bɛ.

26 Dṽdṽ -gṽṽ 'ḡnumnie weee -yḑ we 'tite yia wee 'gbe nṽkplɛ yia. 27 Pṽṽnkalu -we 'kaa wee 'gbe nṽkplɛ pla, we 'ni -mi. Nyima -wa nṽa zṽbhaligbṽ lɛ, we -yḑ yocian, wa 'ni mneni wa 'ka wee 'gbe nṽkplɛ pla. Nu, -wa ka ḡni mia Bhlabhɛyuu 'yliyḑga -sɛbhɛ 'wṽ celida, ma -bhlogbḑḑ 'kaa -mḑ pla.

22

1 Nu, 'anzi yia 'mi -gbṽa yabhlo 'klṽslolu. -Gbṽa -we 'wṽ 'nyu -we wlaa 'yliyḑgagie wṽa, mṽ -wa. Li wee 'nyu lia lili 'veli 'bhisa. -Lagḑ -yḑ Bhlabhɛyuu 'ḡnumnikpe 'wṽ we tlaa, 2 'in wee 'nyu plia wee 'gbee -gbɔḡḡṽ

'wv. Da wee -gbvaa sɔ bhobhloa -yɔ su yabhlo mɪ -bha, mɔ wlaa 'yliyogagie. -Zv -bhlo 'wv, we tɔnɔv 'wɔla -zakpa kug-bua lɛ 'sɔ. 'Cv -bhlo, 'in we tɔva. 'In we kpɪ jipea dɔdɔgv -nyima weee. ³ Mɛ 'na 'ka -slɛɛn lamɪ. Nu, -Lagɔ -yɔ Bhlabhleyuu 'ɲnumnikpe yia wee 'gbe 'wv -mia, 'in -Lagɔ lubhonɔnya yia ɔ bubɔa. ⁴ ɔ 'klv wa yia -yɔyia, 'in ɔ 'ɲni 'ka wa 'klv -yɔ cɛlɪda -mɪ. ⁵ Sabɔ 'na 'ka bɛ, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'napɛ -yɔ 'yɔv saan gbv -ka, Jejitapɛ yia ɔ zɪ wa -gv 'mniaa 'gbv, 'in wa 'ka nyima 'wlulapɪ 'yɪ weee -nɔ nya.

-Zezuu yiyigbv

⁶ -Mɔv 'bɪgv, 'anzɪ nɛɛ 'mɪ -ylɛ: «Wee wɛlɪ mɪ dlɪgvzɔ sa, 'in we mia gbvzɔnɔ nya. Nu, Jejitapɛ -ɔ 'nyɛa ɔ gbv -falɪpanya ɔ Zuzu, mɔ tiea ɔ 'anzɪ, -we 'kaa dayɪ lɛnɔ, we 'ka we ɔ lubhonɔnya 'klvslolu.»

⁷ -Zezu nɛɛ: «A pɔ yukwli, yia na yia dayɪ! -Falɪpawɛlɪ -we mia 'sɛbhɛ nɪ 'wv, -wa zɔa we 'nɔɲwɛ, 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya.»

⁸ Nu, -amɪ *Zaan, -amɪ 'nɔa wee wɛlɪ, 'in -amɪ 'yia wee -li -yɔ. Da in bhɪa we 'nɔnɔvɛ -yɔ we -yɔyɪyɛ, 'anzɪ -we -slolua 'mɪ we 'klv, 'in in yia we bhv -yɔ bhlili in 'ka we bubɔ. ⁹ 'In we nɛɛ 'mɪ -ylɛ: «-In nɔ 'nanɔv, -in 'na nɔnɔ 'sa -nɪ. Nu, -mɪ klaa, -na bhelia -Lagɔgbv -falɪpanya klaa, we -yɔ -wa weee zɔa 'sɛbhɛ nu wɛlɪ 'nɔɲwɛ klaa, -Lagɔ lubhonɔnyɔ -amɪ -mia aɪn 'bhisa. Nu, -Lagɔ 'dɛ -bhlo -in 'kaa bubɔ!»

¹⁰ -Mɔv 'bɪgv, we nɛɛ 'mɪ -ylɛ: «-Falɪpawɛlɪ -we mia da 'sɛbhɛ nɪ 'wv, -in 'na zizeli we -na 'dɛbhloo -nɔ nya -nɪ. Nu, we lɛnɔbhla ka cɪpa. ¹¹ -ɔ -ka nyimɛ 'nyuu, ɔ -tv gbonyuu lɛnɔda, -ɔ -ka pɔv -ka, ɔ -tv pɔvplada, -ɔ -ka nyimɛ tiklɪ, ɔ -tv gbvzɔnɔ lɛnɔda. -ɔ -ka -mɔwɔda -mɪ, ɔ -tv -mɔwɔda.»

¹² -Zezu nɛɛ: «A pɔ yukwli. Dayɪ na yia. In -ka yida -mɪ, cɛlɪ nɪ na yia yia. 'In -ɔ -ka -mɪ, -we ka 'yɪyɪklɔ ɔ -ka -ka, 'in na nyɛa we ɔ, ɔ lɛnɔgbv 'gbv. ¹³ -Amɪ -wa *Alɪfa -yɔ *Omega, -amɪ -wa we gwɛdɪda, 'in in mia we bhɪalɪda nya, we tɪanɔ -yɔ we 'wɔbhlolunɔ.»

¹⁴ -Wa wɔlvɔ wa -bana, 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya. Nu, ma kaa we 'klv su -we wlaa 'yliyogagie, wa 'ka we 'bhue li, wa ka we 'klv wa 'ka 'gbee klolo ɲwɛɛ plalɪ. ¹⁵ -Wa 'na 'kaa wee 'gbe nɔkplɛ pla, ma nɪ: -wa nɔa nɪmɛgbv lɛ klaa, yɪlɪnɔnya klaa, mɔtnɪ kwɛ -cɪan klaa, nyima -bhanya klaa, -wa bubɔa yoyo -lagɔ klaa, we -yɔ -wa 'yɪbhaa yo 'in wa tɔbhɔa yo. 'Pipee wa tɔa.

¹⁶ «-Amɪ -Zezu tiea na 'anzɪ aɪn 'wv we 'ka wee wɛlɪ nɪ gba -mɔ leglizɪnya -yla. We 'dɛ weee mɪ gbvzɔnɔ nya. Nyimaa 'wlulapɪnyɔ -Davidɪ zɔayɪ -nyimɛ in -mia: zɔkpa -zɛlɪya in -mia.»

¹⁷ -Lagɔ Zuzu -yɔ 'ɲwnɔyɪ -ɔ Bhlabhleyu -saa -bha ɔ 'ka ɔ 'ɲwnɔ -zɛ, wa nɛɛ: «Yi!» Nyimɛ -ɔ -ka we 'nɔ, -mɔɔ -kanyɔ gba: «Yi!» -ɔ 'nyumatv -ka 'bhada -mɪ, ɔ yi. Nyimɛ -ɔ -ka 'nyu -we wlaa 'yliyogagie 'yɪbha, sa bhe ɔ yia we.

'Wɔbhlolu -yɪbhalɪgv

¹⁸ We 'dɛɛ 'gbv, -amɪ Zaan nɛɛ aɪn -ylɛ: -wa weee -wa 'nɔa -falɪpawɛlɪ -we mia 'sɛbhɛ nɪ 'wv cɛlɪda, -ɔ -ka we -lu -lɛ -gvpalɪ, -Lagɔ yia sɪasɛ, -we mia da 'sɛbhɛ nɪ 'wv cɛlɪda, ɔ sɪasɛ -gvpalɪ. ¹⁹ Wee -falɪpawɛlɪ -we mia * -Lagɔsɛbhɛ nɪ 'wv cɛlɪda, -ɔ -ka we -gvsa, su -bhue -we wlaa 'yliyogagie, -mɔɔ -kanyɔ 'na 'ka we li, 'in ɔ 'na 'ka -mɔwɔlv gbe nɔkplɛ pla.

²⁰ -Zezu nɛɛ: «-We weee mia dɛ, gbvzɔnɔ -wa.» 'In ɔ nɛɛ: «Cɪn, yia na yia dayɪ.»

-Amɛnɪ! Yi, Nyimaa -Kanyɔ -Zezu!

²¹ Nu, Nyimaa -Kanyɔ -Zezu ɲwnɔ nyima weee 'nyu la.